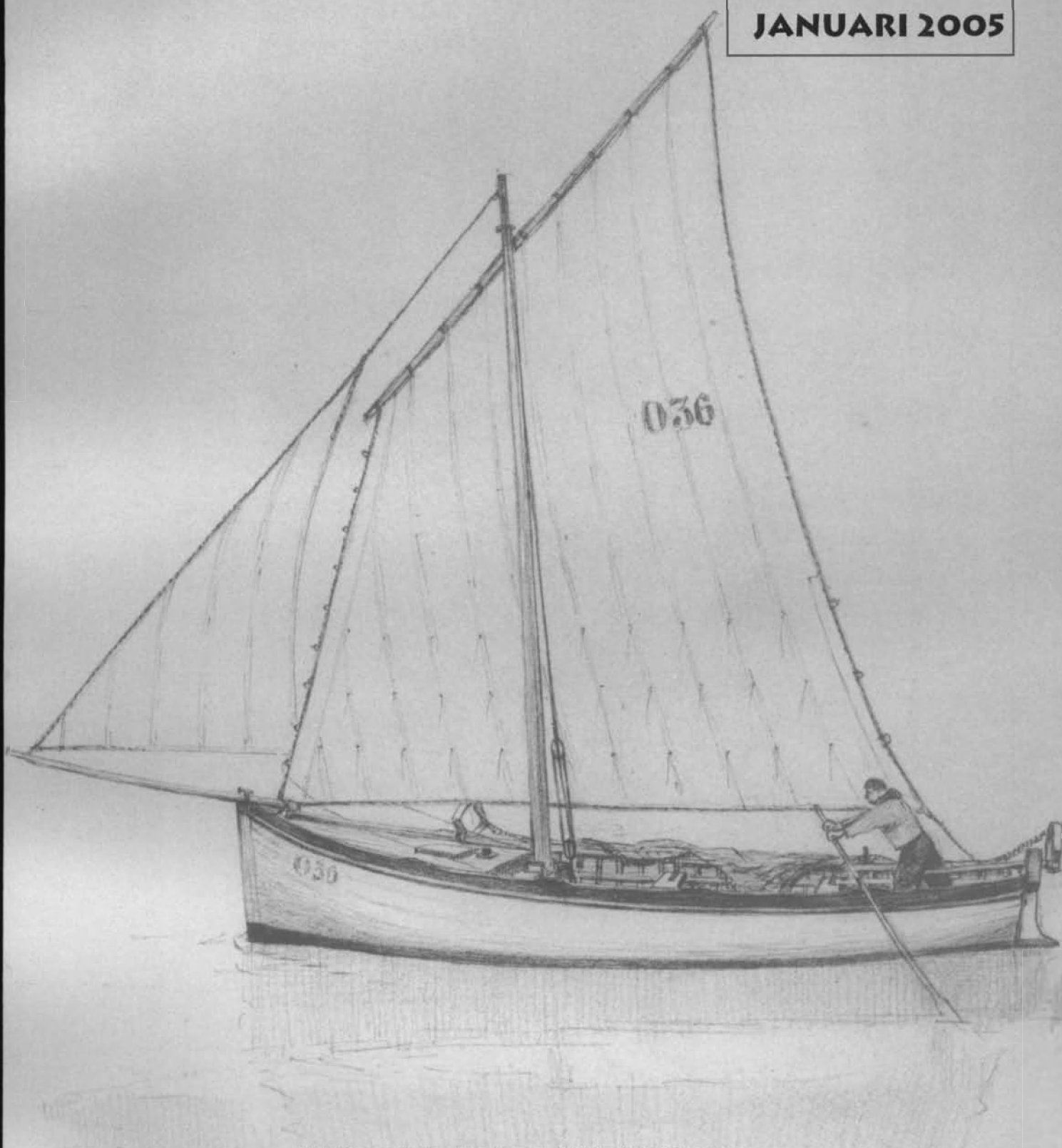

AFGIFTEKANTOOR
8400 - OOSTENDE 1
P.408954

MAANDBLAD

JANUARI 2005

V.U. Omer Vilain - Rogierlaan 38/11 - 8400 Oostende

DE PLATE

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: € 15

Beschermd abonnement: € 20

Weldoend abonnement: € 30

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 34

NUMMER 1

MAAND januari 2005

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

- blz. 3: Jaarprogramma "De Plate" voor het jaar 2005.
- blz. 6: **R. VANCRAEYNEST**: De eerste gebouwen opgetrokken rond het nieuw vlotdok.
- blz. 8: **E. SMISSAERT**: Toen in Oostende het jaar 1906 nog actueel was.
- blz. 12: Aankondiging publicatie: Zeevisserij en Maritieme Volkskunde.
- blz. 13: **F. GEVAERT** en **F. HUBRECHTSEN**: Schenking van de scheepsbel van de "t.s. Prince Léopold" aan het Historisch Museum De Plate.
- blz. 16: **S. VAN DAELE**: De gastronomische weekends in het Casono-Kursaal van Oostende (deel 2)
- blz. 18: **M.-W. SERRUYS**: 90 jaar oud en springlevend. Moeder Oostendse, een Oostendse studentenclub in Leuven (1912-2002) (deel 1).
- blz. 23: Verbetering.
- blz. 24: Ledenlijst 2004.

**HET BESTUUR VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
DE PLATE**

WENST HAAR LEDEN EEN GELUKKIG EN VOORSPOEDIG JAAR 2005

HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitter:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende, tel. 059709205.

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289

E-mail: de.plate@pandora.be

Penningmeester:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. en fax 059708815.

E-mail: falise.ip@scarlet.be

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Raymond VANCRAEYNEST: Blauw Kasteelstraat 103, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT: Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Ferdinand GEVAERT: Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

Freddy HUBRECHTSEN: Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Serge VAN DAELE: Coupurestraat 7, 8450 Bredene.

Michaël-W. SERRUYS: Magdalenasteenweg 27/2, 1000 Brussel

JANUARI ACTIVITEIT

De Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden uit te nodigen tot de volgende activiteit in de loop van de maand januari:

Op donderdag 27 januari 2005 om 20.00 uur

in de conferentiezaal van de V.V.F., Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende

JAARLIJKSE LEDENVERGADERING

1. Welkomstwoord door dhr. Omer **VILAIN**, voorzitter, en hulde aan de overleden leden.

2.. **VEILING** georganiseerd door **DE PLATE** onder leiding van dhr. Omer **VILAIN**.

De aanwezige leden kunnen zich de lijst van de te veilen stukken aanschaffen tegen kostprijs.

De jaarlijkse veiling is voorbehouden aan de individuele leden.

Er wordt voor gezorgd dat op die avond leden en kandidaat-leden zich in regel kunnen stellen met de lidmaatschapsbijdrage voor het jaar 2005.

**LET WEL OP: VÓÓR DE VEILING IS ER GEEN VOORDRACHT
WIJ BEGINNEN STIPT OM 20 UUR MET DE VEILING!!!**

JAARPROGRAMMA "DE PLATE" voor het jaar 2005

A. Avondvoordrachten en activiteiten

1. Donderdag 27 januari 2005 om 20.00 uur.

Jaarlijkse **VEILING VAN DE PLATE**, voorbehouden aan de leden onder leiding van dhr. Omer **VILAIN**.

2. Donderdag 24 februari 2005 om 20.00 uur.

Léopold I en Oostende door dhr. Roger **BEECKAERT**.

3. Donderdag 31 maart 2005 om 20.00 uur.

De Oostendse pers in het verleden door dhr. Omer **VILAIN**.

4. Zaterdag 23 april 2005 om 17.00 uur.

Kroefeltocht, een culinaire schemerwandeling in het licht van Oostende o.l.v. dhr. Dirk **BEIRENS**.

5. Donderdag 28 april 2005 om 20.00 uur.

Bredene, vroeger en nu door dhr. Jos STUBBE.

6. Donderdag 26 mei 2005 om 20.00 uur.

Quiz: onderwerp Oostende.

7. Zondag 5 juni 2005.

Studiereis onder leiding van Jean Pierre FALISE.

8. Donderdag 29 september 2005 om 20.00 uur.

H2Oostende: water achter de kustlijn door dhr Dirk BEIRENS.

9. Donderdag 27 oktober 2005 om 20.00 uur.

Sint-Petrus en Pauluskerk 100 jaar door dhr. Vincent DUFLOU.

10. Donderdag 24 november 2005 om 20.00 uur.

James Ensor. De daken van Oostende door dhr. Norbert HOSTYN en dhr. Ivan VAN HYFTE.

11. Donderdag 15 december 2005 om 20.00 uur.

Filmavond: viering 50 jaar De Plate en andere films.

B. Namiddagactiviteiten

1. Zaterdag 8 oktober om 14.30 uur.

Geleid bezoek aan een kustgemeente.

2. Zaterdag 3 december om 12.00 uur.

Middagmaal en KLEINKUNSTNAMIDDAG georganiseerd door J.P. FALISE.

2. Donderdag 15 december om 14.30 uur.

Filmnamiddag : viering 50 jaar Plate en andere films.

Door onvoorziene omstandigheden kunnen activiteiten veranderen of wegvallen en er kunnen er ook nog bijkomen.

C. Thematentoonstellingen

1. Van 15 januari tot 10 april.

Storm op de Zeedijk. Foto's van Jean-Jacques SOENEN.

2. Van mei tot september.

Oostendse Hotels.

3. Van oktober tot november.

Koninklijk Vanneste Genootschap Oostende 100 jaar: 1905-2005

4. Van december tot januari 2006.

Ernest George: het Album.

MUSEUM

Van 15 januari tot 10 april 2005

“STORM OP DE ZEEDIJK”

Foto's van de Oostendse fotograaf

Jean Jacques SOENEN

De eerste gebouwen opgetrokken rond het nieuw vlotdok

door Raymond VANCRAEYNEST

De Handelskamer richtte op 28 juli 1891 een brief aan de gemeenteraad die nieuwe plannen had laten opstellen voor de haven door stadsingenieur Verraert en P. De Mey, ingenieur van Bruggen en Wegen. A. Laroye, de voorzitter van de sectie handel en vervoer van de Handelskamer, in naam van de invoerders en de handelaars, vond dat het ontworpen nieuw dok veel te klein was. Hij wilde vooral meer hangaars en open stapelruimte.

Er kwam geen schot in de zaak. De jaren gingen voorbij. Meer dan 10 jaar later, op 25 april 1902 herinnerde de Handelskamer de Stad aan deze zaak. Verklarende dat zij reeds op 20 oktober 1900 tot de stad de vraag had gericht over de beschikbaarheid van de nieuwe haventerreinen. Op 29 december 1900 had de stad daarop geantwoord dat ze wachtte op de beslissingen te nemen over de plaats van de hangaars en van de spoorwegen. Er zou daarover een beslissing genomen worden in 1901, maar tot nog toe had de stad daarover niets vernomen.

Op 30 december 1902 hield de Handelskamer een vergadering met stadsingenieur Verraert waarop deze laatste een plan voorlegde, door hem uitgedacht, over de havenuitrusting: de westkaai van het vlotdok zou uit 5 delen bestaan waaronder 3 hangaars met verdieping genummerd 1,3 en 5 voor het stapelen van nitraat en granen en 2 open ruimten met nummers 2 en 4. Over de oostkaai werd nog geen beslissing genomen. Alleen het openbaar stapelhuis van 40 bij 20 m zou op het noordeinde van de oostkaai opgetrokken worden.

Op 3 januari 1905 waren op de westkaai van het vlotdok de grondvesten van één hangaar voltooid, de grondvesten van de 2de waren ver gevorderd en van de 3de was men bezig de palen in te heien (1). In oktober 1904 had de Handelskamer al laten weten dat de grondvesten van één hangaar en van het stapelhuis voltooid waren.

Op 26 juni 1905 kon de Handelskamer aan de Minister van Openbare Werken laten weten dat het eerste schip met hout voor De Buck en Deweert op 16 juni 1905 langs de sluis De Mey was binnengevaren. Het legde aan in de zuidoosthoek van het vlotdok. Op de oostkaai werd in juli 1905 een dubbel spoor gelegd en tegen einde 1905 was die kaai geplaveid. De funderingen van de hangaars op de westkaai waren voltooid en de terreinen geëffend.

In oktober 1905 kwamen de nitraatschepen naar het nieuw vlotdok hoewel er geen bruikbare hangaars waren. De lading werd gelost in lichters, in spoorwegwagons en op vrachtwagens niettegenstaande de westkaai nog niet geplaveid was.

Op 23 januari 1906 schrijft de stad de aanbesteding uit voor de bouw van 3 hangaars en het openbaar stapelhuis op de bestaande grondvesten (2).

De inschrijvingen worden geopend op donderdag 15 februari 1906.

Het is Henri Smis-Valcke die de werken zou uitvoeren tegen 747.506,52 frank (3). Het stapelhuis meet 40 bij 20 m. De kelder is 2,60 m hoog, het gelijkvloers 4 m en de 1ste verdieping 3,90 m. De hangaars meten 100 bij 25 m. Het gelijkvloers is 6 m hoog en de 1ste verdieping 4 m (4).

In juni 1906 lagen de grondvesten van het gebouw van de havenkapitein al 6 maanden klaar. Aan de hangaars en het stapelhuis werd haastig voortgewerkt. Op de westkaai van het vlotdok werden 2 sporen gelegd (5).

Op 27 juli 1906 zou de aanbesteding plaats hebben voor het gebouw van de diensten van de douane en van de spoorwegen. Het deel A ging 60.325,56 frank kosten en het metalen deel B 5215,91 frank (6).

In 1907 en 1908 werd er op de oostkaai van het vlotdok nog niet gewerkt aan de bouw van hangaar 6 noch aan het spoorweggebouw. Op 18 november 1908 klaagde de handelskamer aan de minister van verkeer dat er nog geen spoorweggebouw voorhanden was.

Op de gemeenteraad van 11 februari 1908 werd een wijziging goedgekeurd voor hangaar 6. De lengte zou 100,15 m bedragen – de breedte 37 m. Er zou een heraanbesteding gehouden worden. Die greep plaats op 26 maart 1908 (7).

In de gemeenteraad van 24 maart 1908 werd een conventie goedgekeurd, gesloten tussen de Staat en de stad, voor het bouwen van het huis en het kantoor van de havenkapitein en voor het sluismeesterhuis (ten noorden van hangaar 1). Volgens een conventie tussen de Staat en de stad op 27 november 1908 zou de Staat alle bijkomende lasten voor de gevels betalen (8).

De uitslag van de aanbesteding voor de bouw van hangaar 6 (100 x 37 m) gaf als resultaat op 26 maart 1908 Leon Lootens :139.587,48 frank en August Gillain 138.033,21 frank (9).

In oktober 1908 waren het stapelhuis en het douane-en spoorweggebouw afgewerkt. Hangaar 6 was bijna onderdak (10).

Op de westkaai lagen er tussen de hangaars 1,3 en 5 enorme stapels hout. Langs de kaai lagen 2 treinsporen en een tramspoor. De hangaars zelf lagen volgestapeld op het gelijkvloers met nitraat (12000 ton) Enkele delen waren gevuld met graan. De verdiepingen bestemd voor granen konden niet gebruikt worden bij gebrek aan kranen (11). 6 elektrische kranen werden op de westkaai opgesteld begin december 1911 en geleidelijk in werking gesteld.

Op 7 juni 1910 vroeg de handelskamer aan de stad Oostende om de bevloering van hangaar 6 uit te voeren met reeds gebruikte stenen om ook daar nitraat te kunnen stapelen. In het begin van 1911 werd dat uitgevoerd.

De gebouwen voor de havendienst werden toegewezen op 12 oktober 1910 aan J. Sanders tegen 136.280 frank. Tegen 17 oktober 1911 moesten ze voltooid zijn. Ze bestonden uit het gebouw voor de havenkapiteinsdienst en het sluiswachtergebouw ten noorden van hangaar 1.

De douane betrok haar nieuwe lokalen op 1 april 1911 en het oud stapelhuis werd buiten gebruik gesteld op 1 januari 1911. Toch bleven in het oud stapelhuis nog enkele diensten bewaard zolang de diensten Oostende-Tilbury en Oostende-Londen nog bleven vertrekken van de oude kaai van de stoomschepen tot juni 1912.

In 1911 besliste de stad ook een pompierkazerne te bouwen speciaal voor de havendienst naast de kantoren van Cockerill.

Car. = Le Carillon

E.O. = L'Echo d'Ostende

(1) Car. 03/01/1908.

(2) Car. 23/01/1906.

(3) Car. 15/02/1906.

(4) E.O. 14/02/1906.

(5) E.O. 17/06/1906.

- (6) Car. 23/07/1906.
- (7) E.O. 1908.
- (8) Car. 17/06/1910.
- (9) Car. 29/03/1908.
- (10) Car. 13/10/1908
- (11) Car. 21-22/11/1908

Toen in Oostende het jaar 1906 nog actueel was.

door Emile SMISSAERT

REIZEN:

- Ten overvloede vindt men zgn. "reissites" op het Internet. Er is bv. "www.world66.com", eigenlijk een verzameling van reisverslagen over maar liefst 10 000 bestemmingen. Ik zeg zelfs meer: ook jij kan je aanmelden met een verhaal of met tips, let wel: enkel in het Engels. Het summum is de mogelijkheid, dat jij online volledige reisgidsen kan downloaden, mits betaling op jouw zgn. "pocket-PC" (een handcomputer die steeds meer veld wint) (1). Jij doet maar, althans als je een technische knobbel hebt, schrandere van aannemen zijt en wat geld er voor over hebt... om "mee" te zijn met die wonderlijke vooruitgang van einde 20ste eeuw/begin 21ste eeuw. Maar waarover ik nu wil uitweiden, belangt het Oostende van ruim honderd jaar geleden aan...

DOVER-OSTEND: European Guide: 1906 (2)

- "Deze gids kan zonder kosten verkregen worden aan boord van alle schepen van de Belgische Post Lijn (sic) 'Ostend-Dover' en bij alle toeristische - en inlichtingenkantoren van de Koninklijke Belgische Staatsspoorweg en de Post Pakket Dienst (Mail Packet Service) in België en Engeland. Haar visitekaartje: de 'Express Route' tussen Engeland en het Europese Continent, Afrika, etc., via Dover en Oostende, driemaal daags, drie uren zeeovertocht. Deze route naar België, Duitsland, Oostenrijk-Hongarije, Zwitserland en Italië is de kortste met bijna zeventig mijlen, alsook de goedkoopste en meest geriefelijke en aangename voor families met betrekking tot de douane en het niet moeten overstappen van treinen. De Postdienst wordt verzekerd door de Belgische eerste klas Staatsstoomboten die de Post voor België, Holland, Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Italië, Rusland, Denemarken, Noorwegen en Zweden overbrengen" (3).
(...)
- De nieuwe turbinestoomboot "Princesse Elisabeth" is momenteel (1906) het snelste Kanaal-passagiersschip op zee ter wereld.

MODERNE TREINEN:

- Weelderige wagons met wasvertrekken (lavatories) zijn gehecht aan al de doorgaande treinen die in Oostende aansluiten op de stoomboten. Ze zijn gemonteerd op wat het "bogie"-systeem genoemd wordt, iets wat hen bijna vrijwaart van het hortend stoten en de plotse schokken die de reizigers zo flink moe maken op lange reistochten. De spoorbaan zelf is kortgeleden vernieuwd met spoorstaven van een geheel modern type en zeer krachtige locomotieven worden ingezet. Dit alles heeft een grote tijdsbesparing met zich meegebracht wanneer men reist tussen Londen en de voornaamste steden van het Continent. En stelt reizigers in staat om hun reizen snel en comfortabel te doen verlopen.

BELANGRIJKE BESPOEDIGING VAN DE INTERNATIONALE TREINVERBINDINGEN:

- De nieuwe dienstverlening die de treinen verzorgen tussen de voornaamste hoofdsteden van het Continent en Londen, via Oostende-Dover, verkort de reis met 5½ uren. En brengt de reisduur terug:
 - tussen Wenen en Londen tot 29 uren;
 - tussen Londen en Boedapest tot 36 uren;
 - tussen Berlijn en Londen tot 20 uren;
 - tussen St.-Petersburg en Londen tot 50 uren;
 - tussen Londen en Warschau tot 36 uren;
 - van Frankfurt naar Londen tot 16 uren;
 - van Londen naar Karlsbad tot 30 uren;
 - van Londen naar Constantinopel (Istanbul) tot 70 uren;
 - van Londen naar Alexandrië (Egypte), via Triëst: 5½ dagen.

Deze nieuwe bedieningen bieden de snelste aansluiting van de nieuwe tijden (sic) (4).

* * * * *

OOSTENDE, 41.134 inwoners

STATIONS:

- "Oostende-Station", in het zuidelijke deel van de stad, dichtbij het binnendok, voor reizigers die van plan zijn in Oostende te blijven. "Oostende-Kaai", verder naar het noorden, ligt in de buitenhaven, dichtbij de landingssteiger voor stoomboten en wordt daarom het "Zeestation" (Station Maritime) genoemd. Dit station wordt aanbevolen voor reizigers naar Engeland. Vandaar is een directe verbinding mogelijk in de richting van Brugge.

De "steamers" varen driemaal daags van Oostende naar Dover. Prijzen: goedkope, drie dagen geldige "terug"-tickets: 1ste klasse 11,90 fr., 2de klasse: 9,40 fr.

Aangezien 2de klas passagiers niet toegelaten zijn aan dek, wordt 1ste klas aangeprezen. De overvaart duurt ongeveer drie uren.

HUURRIJTUIGEN (Cabs).

- Kunnen verkregen worden tussen 4u30' s' morgens en 10 uur 's avonds. Kosten: 1 fr., binnen de stadsgrenzen; "by time" (daarop?), 1,5 fr. voor het eerste en 1 fr. voor ieder volgend uur. Voor open rijtuigen wordt binnenin de stad 1,50 fr. in rekening gebracht; "by time" (daarop?), 2,50 fr. voor het eerste en 2 fr. voor ieder ander volgend uur.

Dubbele kosten voor alle huurrijtuigen tussen 8 uur 's avonds en 4u30' 's morgens.

POSTVOORZIENINGEN:

- Het Hoofdpostkantoor, Witte Nonnenstraat 10, is het hele seizoen open van 7 uur 's morgens tot 9 uur 's avonds op weekdays. Op zon - en feestdagen van 9 uur tot 1 uur 's middags. Een bijkantoor is in het station.

De afdeling telegrafie in het centrale postkantoor en het bijkantoor in het Kursaal zijn geopend tijdens de weekdays van 9 tot 12 uur in de vóórmiddag en van 2 tot 7 uur 's namiddags, op zondag van 14 tot 17 uur. In Oostende-Station wordt de dienst dag en nacht verzekerd.

* * * * *

HOTELS

PRIJZEN:

- De hotelprijzen variëren aanzienlijk en dit volgens de ligging van het gebouw, van de kamer, de tijd van het jaar en de vraag. Toe bereide spijzen (board) kunnen bekomen worden voor 6 fr. (zonder dranken), maar het is aan te raden om meer te spenderen.

VOORHANDEN KEUZE.

* Dichtbij de spoorwegstations:

- Ship Hotel, dichtbij het Zeestation;
- Hôtel de la Couronne, Keizerskaai 16-17;
- Hôtel d'Allemagne, Kaaistraat 22. Kamers: 6 fr. (light and attendance: 75 centiemen extra); ontbijt: 1,50 fr.; lunch: 3 fr.; diner: 4 fr.; of 10,50 à 12,50 fr. per dag, kost en inwoning.
- Grand Hôtel Marion, Kerkstraat 33;
- Hôtel de la Marine, Kapellestraat;
- Hôtel St.-Denis, Kapellestraat;
- Hôtel Britannique, Kapellestraat;
- Hôtel de Bavière, Kapellestraat;
- Hôtel de l'Étoile, Sint-Sebastiaanstraat, dichtbij het Stadhuis;
- Hôtel Pension Victoria, Kerkstraat, dichtbij het Stadhuis;
- Hôtel de l'Agneau, Sint-Paulusstraat;
- Hôtel Ruhbach, Kerkstraat.

* Dichter zeewaarts, ten noorden van het Wapenplein:

- Hôtel de l'Empereur, Wapenplein;
- Hôtel Métropole, Wapenplein;
- Hôtel du Damier, Wapenplein;
- Hôtel de l'Europe, Kapucijnenstraat;
- Hôtel de Gand et d'Albion, Groentenmarkt;
- Hôtel Léopold II et de Flandre, Vlaanderenstraat 8;
- Hôtel Central et du Grand Café, Brabantstraat 2;
- Grand Hôtel Fontaine, Langestraat 55;
- Hôtel de Vienne, Langestraat 54;
- Hôtel du Cercle Catholique, Weststraat 38;
- Hôtel Rochester, Louisastraat 19;
- English Hotel, Leopoldlaan.

* Vlakbij de zee kant. Matige prijzen met zicht op zee vanuit de bovenramen:

- Hôtel de la Paix, Langestraat 1;
 - Hôtel Impérial, Van Iseghemlaan 72;
 - Hôtel de la Digue, Van Iseghemlaan 74;
 - Hôtel Royal de Prusse et de la Grande Bretagne, Van Iseghemlaan 34;
 - Hôtel Reinsberg, Koningstraat 88;
- Kamer: 5-10 fr.; ontbijt: 1,25 fr.; diner: 5 fr. Per dag: 10-15 fr.

*De grote Palace Hotels op de Zeedijk zijn, bijna zonder uitzondering, enkel gedurende de zomermaanden open. De prijzen gedurende het seizoen voor een kamer op de eerste verdieping belopen 15-25 fr. En de andere kosten zijn naar verhouding. De dagprijzen worden niet vrijgegeven.

* Aan het oosteinde van de Zeedijk:

- Hôtel de l'Estacade;
- Hôtel du Port;
- Hôtel de Londres;
- Hôtel Royal du Phare et Beau Séjour, met zicht op de havengeul.

*** Van Iseghemlaan:**

- Grand Hôtel des Bains;
- Grand Hôtel du Kursaal et Beau Site.

*** Vlaanderenstraat:**

- Grand Hôtel du Littoral;
- Grand Hôtel d'Ostende;
- Hôtel Bellevue;
- Hôtel Royal Belge.

*** Het Kursaal:**

- Hôtel du Globe;
- Hôtel Wellington;
- Hôtel Continental;
- Hôtel de l'Océan;
- Hôtel de la Plage;
- Hôtel Beau Rivage;
- Splendid Hotel;
- en het fijn uitgeruste Royal Palace Hotel, op een afstand, in de richting van Mariakerke.

* * * * *

VARIA

PRIVATE APPARTEMENTEN:

- Van alle slag en zijn zeer overvloedig in aantal. Wanneer men huurt, is het aan te raden om een geschreven contract te bekomen.

RESTAURANTS:

- Restaurant du Kursaal;
 - Taverne Mille Colonnes, op de hoek van de Vlaanderen - en Langestraat;
 - Hôtel de l'Empereur, Wapenplein;
 - Société Littéraire: in het Stadhuis;
 - Restaurant Métropole, Wapenplein;
 - Taverne Jean, Vlaanderenhelling;
- alsook in alle hotels.

CAFÉ'S:

- Ze zijn talrijk in Oostende. De etablissements op de Dijk hebben ook restaurants. De prijzen aldaar zijn in verhouding hoger dan in stad.

HET KURSAAL:

- Is de centraal gelegen ontmoetingsplaats voor deftige bezoekers. Toegang door middel van een seizoenticket. De dagelijkse kostprijs gedurende het seizoen (15 juni tot 30 september) bedraagt 3 fr. per hoofd.

DE STAD OOSTENDE:

- Is de tweede grootste havenstad van België en ze gaat door als de meest bezochte badstad in Europa. Het aantal bezoekers bedraagt jaarlijks 50.000 (sic) en ze komen uit alle delen van de wereld toe. De stad zelf is weinig belangwekkend (sic). Het middelpunt van de attracties is de Zeedijk (the Promenade, La Digue de Mer) die zich uitstrekt van het havengeulstaketsel (the Estacade, Promenade Pier) tot aan Mariakerke en Middelkerke.

De aangebrachte verbeteringen breiden zich van jaar tot jaar uit met de omvang van de stad.

Het pittoreske Leopoldspark loont een bezoek. Een ander park, het "Bois de Boulogne" of "Maria Hendrikapark", ligt op het einde van de Koninginnelaan, voorbij het (Oostende-)Station.

Een stoomtram rijdt vanaf het Station naar Slijkens (1/2 uur) en in haar buurt liggen interessante oesterbedden.

Een merkwaardig fenomeen is het "fosforiseren" van de zee; voornamelijk te zien tijdens donkere zomeravonden wanneer een onweersbui naderbij komt (5).

NOTEN:

(1) Siteseeing, in: KW-magazine; 21 februari 2004, p. 8.

(2) Dover-Ostend European guide: 1906. - Berlin: Eugen Schachtel, (1905?). - (II) - 438 p. + 1 opensl. plgr. - Met reg.

(3) Zie (2), p 1-2.

(4) Zie (2), p. 3.

(5) Zie (2), p.7-10.

ZEEVISSERIJ EN MARITIEME VOLKSKUNDE

Onze collega's van de zeer bedrijvige "Bond van West-Vlaamse Volkskundigen" houden ieder jaar een studiedag omtrent een of ander volkskundig thema. Voor dit jaar viel de keuze op "Zeevisserij en maritieme volkskunde", een thema dat ons in "De Plate" uiteraard zeer nauw aan het hart ligt. Deze studiedag werd gehouden te Oostende op 18 september ll. en dit op basis van een jaarboek dat werd gepubliceerd onder de titel "Op de Vismarkt ben ik geboren! – Zeevisserij en maritieme volkskunde".

Dit boek is niet verkrijgbaar in de boekhandel doch wel door overschrijving van € 22,20 Euro (= € 20 + € 2,20 verzendingskosten) op rekening nr 470-0267131-17 van Volkskunde West-Vlaanderen vzw, Vooruitgangstraat 66, 8310 Assebroek.

Het boek is echter ook te verkrijgen aan de balie van ons museum.

Het boek werd samengesteld door wijlen Jef Klausing en door Roger Jansoone, beiden ook lid van "De Plate". Eén van de bijdragen (handelend over ontstaan, rol en werking van "De Plate") is van de hand van onze medewerker en bestuurslid Emile Smissaert. Wij menen dit boek bij onze leden ten eerste te mogen aanbevelen. Het is immers zeer boeiend en vlot geschreven en omvat een geactualiseerde en representatieve greep uit de diverse vertakkingen van de maritieme volkskunde evenals een beknopt historisch referentiekader waarin dit moet geplaatst worden.

Schenking van de scheepsbel van de "t.s. Prince Léopold" aan het Historisch Museum De Plate

door **Ferdinand GEVAERT** en **Freddy HUBRECHTSEN**

Op 29 november 2004, wordt door bemiddeling van de Britse organisatie **Maritime and Coastguard Agency** de scheepsbel van het **t.s. Prince Léopold**, pakketboot (mailboot, maalboot) van de voormalige Oostende-Doverlijn (1846-1997) van het Bestuur van het Zeewezen, Zeegroep der kust, Ministerie van Verkeerswezen (later vanaf 1971 R.M.T.) overgemaakt aan de stad Oostende. Dit ter bewaring van het Oostends maritiem erfgoed om opgesteld te worden in de maritieme afdeling van het Oostends Historisch Museum De Plate.

Deze overhandiging werd bewerkstelligd door de goede diensten en bemiddeling van de Autonome Havengemeenschap Oostende, de Maritieme Site Oostende en de Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate, Koninklijke Vereniging.

Het schip t.s.(turbineschip) "Prince Léopold" werd in 1928 besteld door het Ministerie van Verkeerswezen in het kader van een moderniseringsprogramma waarbij in twee fasen vier stoomturbinepakketboten besteld werden bij de N.V. John Cockerill te Hoboken (Antwerpen) ten behoeve van de Oostende-Doverlijn.

Deze pakketboten waren van een vooruitstrevend concept waarbij de stoomketels gestookt werden met olie in plaats van met de toen nog algemeen gangbare steen- of andere kolenstook.

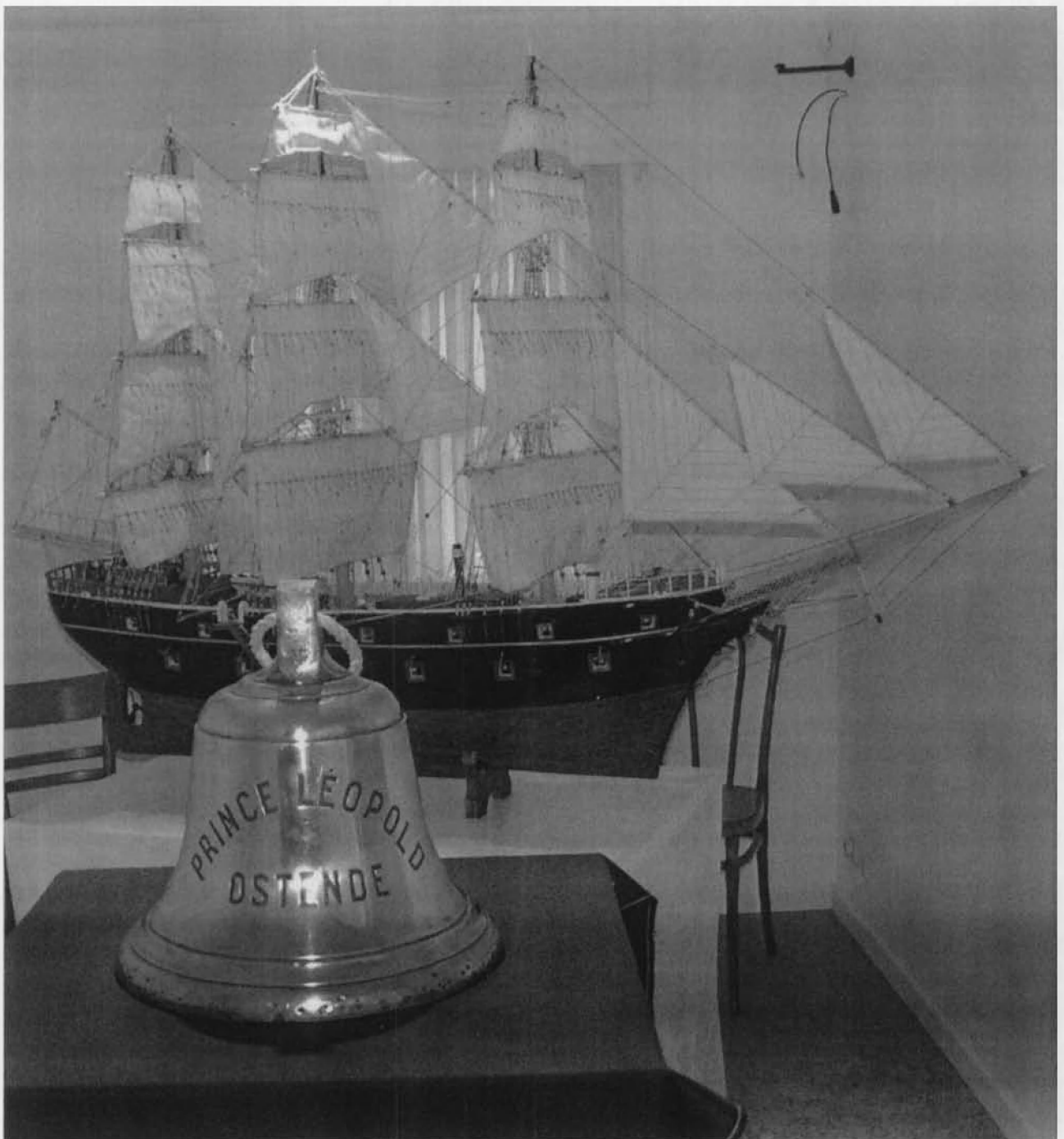
Het schip maakte deel uit van de klasse "Prins-schepen" van het Zeewezen waarvan ook deel uitmaakten de betreurde "Prinses Astrid" die met verlies van de bemanningsleden van het Zeewezen in 1949 in het Kanaal verloren ging, de Prinses Josephine Charlotte, de Princesse Marie José en de Prince Charles .Deze laatste bleef in dienst tot 1960.

De Prince Léopold werd op 19 november 1929 op de werven van John Cockerill te water gelaten. Na verdere afwerking op de werf voegde het schip zich in 1930 bij de vloot van de "maalboten" te Oostende om de geregelde en vermaarde pakketbotendienst tussen Oostende en Dover te verzekeren en zo de "standing" van de dienst in ere te houden.

Het schip mat 2938 bruto registerton, met een lengte van 109,60 meter, een breedte van 14,48 meter gemeten op de spanten en een maximale diepgang van 3,05 meter. Overeenkomstig de toen geldende reglementering mocht het schip 1425 personen inschepen.

Na de Duitse inval in België weken de negen schepen van de Oostende-Doverlijn uit naar Groot-Brittannië en voeren naar hun schuilhaven te Southampton. Na enkele reizen heen en terug naar Frankrijk voor transport van Britse troepen in juni 1940 werden de schepen uiteindelijk opgelegd te Southampton.

Een na een werden de Belgische pakketboten overgedragen aan de Royal Navy. Op 23 september 1940 was het de beurt aan de Prince Léopold.

In december 1940 werd het schip afgeleverd op de werf van Silley Cox&Co te Falmouth om verbouwd te worden tot "Landing Ship Infantry" (LSI – landingsschip voor infanterie). LSI's zijn schepen die aanvalstroepen (bestormingstroepen) vanuit de aanvalsbasis tot dicht bij een ontschepingstrand op de vijandelijke kust brengen om deze vervolgens door middel van onder de davits opgestelde aanvalsbotten (bestormingsboten) over te varen en op het strand te ontschepen voor de bestorming.

Op 6 maart 1941 werd het schip in dienst gesteld door de Royal Navy. Het voer onder Brits bevel met volledige Britse bemanning.

De Prince Léopold nam aan de volgende amfibische operaties deel:

27.09.1941 – Courseulles & St Vaast (Frankrijk)

22.11.1941 – Dives (Frankrijk)-Operation Sunstar

26.12.1941 – Vaagso (Noorwegen) – Operation Archery
18.08.1942 – Dieppe (Frankrijk)-Operation Jubilee
10.07.1943 – Sicilië (Italië) - Operation Husky
09.09.1943 – Taranto (Italië) – Operation Avalanche
06.06.1944 – Normandië (Omaha Beach) – Operation Overlord

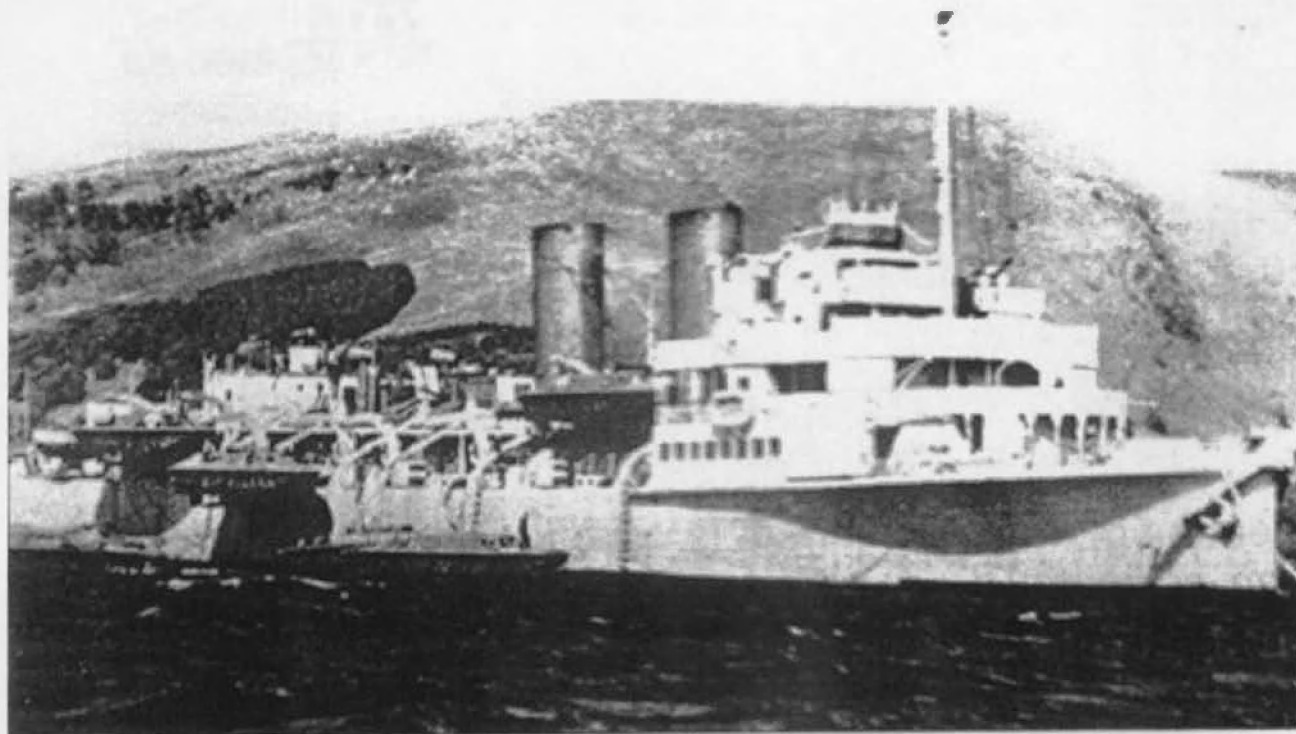
Op 29 juli 1944 werd de Prince Léopold om 6u30, zes mijl zuidoost van de Nab Tower (vuurtoren gelegen op het meest oostelijk punt van het eiland Wight) getroffen door een torpedo afgevuurd door de Duitse U.621.

De "Pol" was de avond tevoren onder bevel van Commander Bayles, RN, vertrokken uit Southampton met een lading troepen voor de Normandische kust. Het schip werd op sleep genomen door een andere Britse oorlogsbodem doch zonk in de vroege namiddag in het zicht van de kust van het eiland Wight.

Na de Prince Philippe (gezonken op 15 juli 1944 na een aanvaring), was dit de tweede pakketboot van de Oostende-Doverlijn die verloren ging tijdens de tweede wereldoorlog.

(De U.621 stond sedert 15 mei 1944 onder bevel van Oberleutnant zur See Hermann Stuckmann. De Prince Léopold was zijn enige gezonken prooi. Hij ontving op 11.08.1944 het ridderkruis en zonk met de voltallige bemanning op 18.08.1944 in de golf van Biskaje, vóór La Rochelle, door dieptebommen gelanceerd door Canadese destroyers.)

De scheepsbel werd door de Britse duiker, dhr Bennetto, bovengehaald en einde 2004 als gift overgemaakt aan het Oostends Historisch Museum De Plate.

PRINCE LEOPOLD as an Infantry Landing Ship.

De gastronomische weekends in het Casino-Kursaal van Oostende (deel 2)

door **Serge. VAN DAELE**

Toen op 20 juni 1953 de splinternieuwe, naoorlogse casino geopend werd, werd het Oostends toeristisch patrimonium nieuw leven ingeblazen.

Oostende keerde (langzaam) terug naar de succesvolle vooroorlogse casino-jaren die het kloppend hart van de stad maakten.

Na de verschrikkelijke oorlogsjaren waar in Oostende zo veel vernietigd geweest is, werd het huidige casino-complex tussen 1950 en 1952 opgetrokken met een totale oppervlakte van 10.000m².

Er is reeds veel geschreven over de nieuwe casino, dus laten we het maar op gastronomisch vlak houden.

Er was een grote feestzaal in voorzien (de Ambassadeurszaal), in de grote hall (Foyer) was er plaats om 1400 personen zittend een banket aan te bieden, er was een gastronomisch restaurant (Le Pèrigord) en een night-club (La Champagne) waar ook maaltijden geserveerd werden. Ook de speelzaal had zijn eigen restaurant. Er was de "Scotch Bar" en "La Nicea" het solarium aan Petit-Nice waar er vanaf 16.00u een thé dansant was.

De eerste uitbater werd aangeduid door het stadsbestuur van Oostende en de keuze viel op de Heer Roger De Ramée, een Mechels ingenieur, die de moeilijke opdracht kreeg het casino- kursaal uit zijn as te doen herrijzen. Hij zou concessionaris blijven tot in 1974.

Zoals vele zaken was het eerder per toeval dat het idee om gastronomische weekends te organiseren ter sprake kwam.

Op 1 en 2 augustus 1953 was de grote Franse chansonnière Suzy Delair (1917-)de vedette in het kursaal.

Na haar optreden was er een diner georganiseerd met Dhr De Ramée. Na de maaltijd werd de chef-kok Arthur Vandenbrouck voorgesteld aan Suzy Delair.

Het gesprek ging over de Franse gastronomie die ze had leren kennen door haar optredens tijdens de "Tour de France cycliste". Bij elke ritaankomst stond er een variété-spektakel op het programma met Suzy als vedette.

Elk optreden ging gepaard met een etentje en zo leerde Suzy alle Franse streekgerechten kennen en waarderen.

De chef van het casino, Arthur Vandenbrouck, ging in op het gesprek en stelde aan Dhr De Ramée voor om eens een "Tour de France gastronomique" te organiseren in het casino.

Suzy Delair

Het idee was geboren, en met de ernstige bezieling van Mr De Ramée op top en enkele vaste medewerkers werd er de volgende weken een plan uitgewerkt.

33 jaar lang zou het standhouden en het zou in andere steden van het land en ook in het buitenland duchtig geplagieerd worden.

Gastronomische Festijnen te Oostende

TOUR DE FRANCE GASTRONOMIQUE

Iedereen weet dat na de eindejaarsfeesten gewoonlijk een kalme tijd aanbreekt voor het winterseizoen aan de kust. Om spijt alles toch voor veel wintertoeristen aan de kust te zorgen, heeft de Kursaaldirectie een zeer belangrijk initiatief genomen, waarover reeds in vele kringen druk gesproken wordt. Van 23 Januari tot 20 Maart zal in de Kursaal te Oostende een originele Tour de France Gastronomique ingericht worden. Iedere Zaterdag zal er een gastronomisch diner opgediend worden in het restaurant van de Kursaal, dat zal klaar gemaakt worden met specialiteiten uit een bepaalde Franse streek. De menu's zijn ware adelbrieven van de Franse keuken.

De prijs voor één persoon bedraagt 225 fr., terwijl men voor twee personen 250 fr. betaalt. Door de Kursaaldirectie wordt gratis aan ieder persoon die aan één van deze diners deelneemt, overnachting en ontbijt bezorgd in de twee meest luxueuze hotels van Oostende.

Een prachtige folder werd uitgegeven over deze Tour de France Gastronomique. Men kan deze bekomen op aanvraag. Voor meer inlichtingen heeft men slechts telefoonnummer 751.11 te Oostende te draaien.

In de Kustbode van 25-12-1953 heb ik de eerste aankondiging gevonden. Ze is het lezen waard.

Uit dit artikel kunnen we volgende items afleiden:

1/ Het was de bedoeling om ook toeristen in de winter naar Oostende te lokken. Andere Belgische casino's sloten hun deuren in de winter (toch voor 2 maanden), gezien 'le beau monde' ondanks de naoorlogse perikelen langzaam maar zeker de Franse rivièra terug leerde kennen in de winter.

2/ We bemerken duidelijk de basisgedachte van Suzy Delair: een gastronomisch diner organiseren met specialiteiten uit een bepaalde streek.

Er was nog geen sprake van Franse koks die naar Oostende kwamen. Dit zou in een latere fase een belangrijk element worden van de gastronomische weekends.

3/ Ook de hotelsector deed mee. Bemerk dat men spreekt over "gratis overnachting met ontbijt"!!

Oostende zou wakker schieten.

Oostende zou voortaan niet alleen de zomer maar ook de winter aanbieden. Terecht mag gezegd worden dat Oostende de pionier is van het wintertoerisme. De initiatiefnemers van de gastronomische weekends hebben waarschijnlijk nooit durven dromen dat hun idee een ware revolutie zou veroorzaken in hun stad.

Hotels, restaurants, bistro's, dancings openden nu ook tijdens de winterweekenden hun deuren.

En zo komt het dat tot op vandaag heel het jaar door alle hotels, restaurants, boetieks, winkels, cafetaria's open zijn zoals een grote badstad betaamt.

Meer in een volgend nummer.

90 jaar oud en springlevend.

Moeder Oostendse, een Oostendse studentenclub in Leuven (1912-2002) (deel 1)

door Michaël-W SERRUYS

Inleiding

Op 30 mei 2002 had ik de eer als spreker op te treden voor de Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate, met als onderwerp van de voordracht: "De Oostendse studentenclub Moeder Oostendse te Leuven". Enkele leden vroegen mij om mijn woorden aan het papier toe te vertrouwen en om een artikel te schrijven voor het maandblad van De Plate. In dit artikel zal ik dezelfde grote lijnen als in mijn voordracht aanhalen wat betreft de historische evolutie van studentenclub Moeder Oostendse. Zoals reeds gezegd beschikken we over zeer weinig materiaal betreffende het verleden van deze studentenclub. Net als in onze lezing zullen we het weinige dat we weten van Moeder Oostendse integreren in de algemene geschiedenis van het Leuvense clubleven.

In de eerste paragraaf zullen we een definitie geven van wat precies een studentenclub is. Hierna gaan we ons verdiepen in de ontstaansgeschiedenis van studentenclubs. We zullen beginnen bij het ontstaan van de universiteiten in de Middeleeuwen en opklimmen tot het heden. Uiteraard zal een groot deel betrekking hebben op het einde van de 19de eeuw en het begin van de 20ste eeuw. Het was namelijk gedurende deze jaren dat de Leuvense studententradities, en ook de Vlaamse, vorm kregen. Ook gedurende de 20ste eeuw hebben de verschillende gebeurtenissen, zoals de taalstrijd, de wereldoorlogen en de splitsing van de Leuvense universiteit in 1968, hun stempel op het Leuvense studentenleven gedrukt. Voor elke periode zullen we, voor zo ver we informatie beschikken, deze gebeurtenissen bij Moeder Oostendse bespreken. Tenslotte sluiten we af met een uitleg over de belangrijkste tradities en gebruiken bij de Leuvense studentenclubs, en in het bijzonder die van Moeder Oostendse.

Hoewel de meeste studentenclubs over een rijk verleden beschikken, zijn er maar weinigen die nog materiaal hebben van vroeger. Sommige clubs, zoals Moeder Westland (Veurne-Poperinge-leper) of Ons Hageland (Aarschot-Diest) beschikken inderdaad nog over verslagen en foto's van rond de eeuwwisseling in het Archief en Museum van het Vlaams Studentenleven in de Leuvense Universiteitsbibliotheek. De meeste studentenclubs echter moeten het zonder of met een hele kleine verzameling stellen. Ook Moeder Oostendse is zo'n studentenclub en het is dan ook zeer moeilijk om de geschiedenis van deze studentenclub te achterhalen. Gebruik makend van het klein beetje archief (Archief en Museum van het Vlaams Studentenleven), krantenartikels (*Ons Leven*, *De Zeewacht*), privéverzamelingen van oud-leden, de studentencodex en hulde- en gedenkboeken over andere studentenclubs (Moeder Meense en Moeder Brugse) konden we toch enkele momenten van de rijke geschiedenis van Moeder Oostendse terugvinden. De algemene lijn, of de geschiedenis van het Vlaamse studentenleven te Leuven is te vinden in een bijzonder interessante Leuvense licentiaatsverhandeling van 1994 van de hand van Frank Staeren. Het is vooral op dit laatste boek dat we ons gebaseerd hebben voor de geschiedenis van het Leuvense studentenleven.

Definitie van de Leuvense streekgebonden studentenclub

Voor de Van Dale is een studentenclub een club waar studenten samenkomen. Ook een buitenstaander zal met deze definitie tevreden zijn. En hoewel de definitie op zichzelf wel juist is, zullen veel studenten deze definitie veel te ruim vinden om hun eigen studentenclub te definiëren.

Er zijn immers een heleboel verschillende soorten studentenclubs, die allemaal op een andere basis samenkomen. Voor Vlaanderen kan men tegenwoordig vijf verschillende groepen studentenclubs onderscheiden.

1) De eerste groep is erkend door de onderwijsinstelling (universiteit of hogeschool) als de officiële spreekbuis van de studenten van een welbepaalde richting of instelling. Zo'n studentenclub is vaak beter bekend onder de naam 'kring'. In Leuven vindt men bijvoorbeeld Ekonomika die de studenten van de faculteit Economische wetenschappen vertegenwoordigt.

2) De tweede groep groepeerde zich rond een zekere religieuze en/of politieke ideologie. Hier kunnen we bijvoorbeeld het voor Leuven belangrijke Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond, beter gekend als het KVHV, toe rekenen. Een ander voorbeeld is het Nationalistische Studentenvereniging (NSV), die studenten groepeerde met een extreem Vlaams nationalistische inslag. Hoewel het KVHV en het NSV respectievelijk in Leuven en in Antwerpen zijn ontstaan, hebben zij ook afdelingen in andere Vlaamse studentensteden. Zo heeft het KVHV afdelingen in Antwerpen, Brussel, Mechelen, Gent, Kortrijk, Aalst en Oostende.

3) In de derde groep vinden we de streekgebonden studentenclubs. Deze clubs groeperen studenten van een bepaalde onderwijsinstelling of uit een bepaalde studentenstad en die uit dezelfde streek komen. De oudste van deze studentenclubs te Leuven zijn erkend door het KVHV en zijn als dusdanig opgenomen in de Studentencodex van deze vereniging. Moeder Oostendse is een goed voorbeeld van zo'n studentenclub. Tegenwoordig worden veel nieuwe streekgebonden studentenclubs opgericht, deze worden echter vaak niet erkend door het KVHV en dus ook niet opgenomen in de Studentencodex. Hoewel er een band bestaat tussen sommige van deze studentenclubs en het KVHV, bestaat hun bestaansreden enkel uit gezelligheidsovertuigingen.

4) De vierde groep bestaat uit studentenclubs die de studenten bijeenbrengt van een bepaalde studierichting, zonder dat deze studentenclub een vertegenwoordigingsfunctie heeft bij de universiteit of hogeschool. Ook hun bestaansreden is puur gezelligheid.

5) Als laatste groep kunnen we de thuisclubs noemen. De leden studeren aan verschillende universiteiten en hogescholen, maar komen in het weekend 'thuis' samen om feest te vieren. Streekgebondenheid is hier dus zeer belangrijk. Een bekende thuisclub in Oostende en omstreken is Moeder Puppegalle.

Deze onderverdeling is verre van perfect. Zo organiseren kringen, zoals Ekonomika, en ideologische studentenclubs, zoals het KVHV, ook gezellige evenementen. En hoewel de verscheidenheid zeer groot is, beroepen al deze studentenclubs zich in mindere of meerdere mate op één en dezelfde studententraditie. Juist het zich beroepen op die studententradities onderscheidt een studentenclub van een vereniging zoals bijvoorbeeld Jong VLD of de Greenpeacejongeren. Deze verenigingen beroepen zich namelijk niet op studententradities.

De Vlaamse studententradities vinden voornamelijk hun oorsprong aan de Leuvense universiteit, waar het voortbouwde op de Duitse studententradities. Vanuit Leuven werden deze tradities in de loop van de 20ste eeuw naar de andere Belgische universiteiten geëxporteerd, waar men ze aanpaste aan de plaatselijke behoeften en noden. In dat opzicht zijn de Leuvense streekgebonden studentenclubs, zoals bijvoorbeeld Moeder Oostendse, de meest authentieke exponenten van de Vlaamse studententradities. De Leuvense streekgebonden clubs, zoals Moeder Oostendse, moeten zich onder andere houden aan de regels van de Studentencodex. Van belang zijn de volgende artikels:

- Artikel 1: De club is een groepering van studenten uit hetzelfde gewest geïmmatriculeerd aan de Katholieke Universiteit te Leuven. Zij stelt zich ten doel de opvoedende kracht van het studentenverenigingsleven te benutten, steunend op het Rooms-Katholiek en het Vlaams bewustzijn, tot het vormen van een studentikoos leven in een geest van tucht, stijl en kameraadschap.
- Artikel 2: De club erkent de leiding van het KVHV, van het Seniorenkonvent en van de gouwgilde ...
- Artikel 19: Op een eigenlijke clubavond, waar de voorschriften van de Clubcodex volledig worden toegepast, kunnen geen dames aan de clubtafel plaats nemen.

Deze artikels vormen dus de eigenlijke definitie van een streekgebonden studentenclub, zoals Moeder Oostendse, in Leuven. Wel moet er bij gezegd worden dat in 1996 het Rooms-Katholiek en Vlaams bewustzijn uit artikel 1 is geschrapt, wegens de veranderde tijdgeest. Hoewel tegenwoordig soms ver te zoeken is de leiding van het KVHV, het Seniorenkonvent en de Gouwgilde niet geschrapt. Sinds 1996 worden meisjes officieel niet meer geweerd, maar desondanks zijn de streekgebonden studentenclubs nog altijd de mannelijke bastions van weleer. Als antwoord hierop zijn er in Leuven wel verschillende streekgebonden meisjesstudentenclubs ontstaan.

Van de Middeleeuwen tot het 19de eeuwse Duitsland

Studenten zijn onlosmakelijk verbonden met universiteiten. Als zodanig ontstond het studentenleven met de oprichting van de universiteiten vanaf de 12de eeuw. Alle universiteiten waren katholiek van aard en vielen rechtstreeks onder de jurisdictie van de Paus. Praktisch had dat tot gevolg dat alle leden (studenten, professoren) van de universiteit hun eigen rechtsregels, eigen fiscale regels en zelfs hun eigen taal, namelijk het Latijn, hadden. Dit was ook zo aan de in 1425 gestichte Leuvense universiteit. De vrije regels van het universiteitsleven had niet enkel op studenten en professoren een grote aantrekkingskracht, maar ook op bedriegers en profiteurs. Al heel snel ging deze groep zich afzetten tegen de burgerlijke maatschappij. Wie wenste deel te nemen aan deze academische levenswijze moest een zuiverend inwijdingsritueel ondergaan. Zo ontstond wat wij nu de studentendoop noemen. In deze Middeleeuwse subcultuur vinden ook tal van andere rituelen hun oorsprong. Veel studententenliederen, zoals het *Io vivat*, het *Gaudeamus igitur* en het *A, a, a, valet studia*, en toedrinksrituelen, zoals de Salamander, hebben dus een Middeleeuwse oorsprong.

Als iemand in de Middeleeuwen ging studeren was hij vaak jarenlang van huis weg. Gedurende zijn studiejaren verbleef de student in zijn Nazione. Dit was een huis voor de studenten uit een bepaalde streek. Zo had men in Leuven vier Nationes: Brabantia, Gallia, Hollandia en Flandria. Komende uit het graafschap Vlaanderen werd men geacht zijn studententijd in de Vlaamse natie door te brengen. De Nazione was het kader waarin de student werd gedoopt en aan de verschillende studentenactiviteiten deelnam. Het principe van de Nazione vindt men tegenwoordig terug in de streekgebonden studentenclubs. In de 17de vinden we aldus de studentenclub Alma Brugensium Congregatio in Leuven. Deze studentenclub avant la lettre verenigde alle studenten van Brugge, het Brugse Vrije en het bisdom Brugge. Daar Oostende deel uitmaakte van het bisdom Brugge, mogen we stellen dat dit gedurende het Ancien Régime de studentenclub was voor de Oostendse studenten.

In de 18de eeuw, ten tijde van de Verlichting, trad de overheid strenger op tegen studentenverenigingen en verdween het studentenleven grotendeels. Dit was echter niet het geval in Duitsland waar de studenten zich tegen het Franse Verlichtingsdenken keerden. De Duitse studenten waren bezielde van de pre-romantiek en het nationalistisch streven naar een ééngemaakt Duitsland. Gedurende de grootste gedeelte van de 19de eeuw zouden de Duitse studenten, vaak ondergronds, strijden voor hun nationalistisch-romantische idealen. De huidige Duitse

studentenclubs of Burschenschaften ontstonden voor het merendeel gedurende deze strijd. Deze romantieke idealen werden naar buiten uitgedragen door het dragen van fantastische militaire uniformen en romantische liederen. In Vlaanderen zouden deze romantische ideeën een halve eeuw later grote weerklank vinden. De linten en petten van studenten zijn niets anders dan de overblijfselen van de militaire uniformen, terwijl veel Vlaamse studentenliederen op Duitse liederen zijn gebaseerd. Zo is de melodie van de *Vlaamse leeuw* niets anders dan die van *Der Deutsche Rhein*.

De 19de eeuw en de invloed van Albrecht Rodenbach (1856-1880)

Toen België in 1830 onafhankelijk werd, kende het amper nog studentikoze tradities. Het universitair onderwijs was op dat moment aan de vier universiteiten, te weten de Katholieke Universiteit Leuven, de Vrije Universiteit Brussel en de twee Rijksuniversiteiten Gent en Luik, ééntalig Frans. Aan Vlaamse kant ontstonden al gauw cultuurnationalistische studentenverenigingen. Deze waren weinig studentikoos, want ze hielden zich voornamelijk bezig met literatuur. In Leuven werd in 1836 het *Taal- en Letterkundig Studentengenootschap "Met Tijd en Vlijt"* opgericht en in Gent ontstond in 1852 het *Taalminnend Studentengenootschap "t Zal wel gaan"*. Al snel maakte het Gentse 't Zal wel gaan' via haar leden contact met enkele Duitse studentenleiders, wat tot gevolg had dat enkele Duitse tradities naar Gent overwaaiden. De Gentse studenten tooiden zich ook, zeker vanaf 1878, met een linnen studentenpet met een vrij lange zwart gelakte klep. Deze studentenpet wordt de Belgische pet genoemd en men vindt deze voornamelijk nog aan de Vrije Universiteit Brussel. In Gent is deze pet nagenoeg verdwenen tijdens het interbellum, toen hier de Leuvense tradities in zwang geraakten. Ondanks de studentikoze voorsprong die Gent genoot tijdens de 19de eeuw, zou het toch aan de Leuvense universiteit zijn dat de Vlaamse studententradities zullen ontstaan. Dit dankzij de komst in 1876, na zijn 'Blauwvoeterij' aan het Klein seminarie van Roeselare, van Albrecht Rodenbach.

Al snel vond Rodenbach het Leuvense *Met Tijd en Vlijt* veel te braaf. Zijn Vlaams-nationalistische en romantische ideeën vonden daarentegen gemakkelijk aansluiting met het Duitse studentenleven. In zijn geschriften verheerlijkt Rodenbach de Duitse studententradities en de door hen gevoerde nationalistische strijd. De vroegtijdige dood van Rodenbach (1880) heeft er voor gezorgd dat we van hem geen concrete verwezenlijkingen op het vlak van studentenclubs hebben. Maar het staat als een paal boven water dat Rodenbach de ideologische grondlegger is van het Leuvense, en later Vlaamse studentenleven. Zijn jonge figuur als martelaar van het Vlaamse volk, had een enorme invloed bij de Leuvense studenten. Het morele gezag van zijn woorden kreeg bij de Leuvense studenten absolute waarde!

Na de dood van Rodenbach werden zijn idealen gerealiseerd en ontstonden de eerste gouwgilten of provinciale overkoepelingen. In 1882 de West-Vlaamse gilde, gevolgd in 1884 door de Oost-Vlaamse gilde, in 1885 door de Antwerpse en de Brabantse gilde en tenslotte in 1886 door de Limburgse gilde en Hollandia Lovaniensis (voor Nederlandse studenten). Rond deze tijd ontstonden ook de eerste streekgebonden clubs zoals Moeder Kortrijkse (1884) en Moeder Brugse (1885). Desalniettemin blijft de oudste studentenclub in Vlaanderen het in 1874 opgerichte Ons Hageland. Niet enkel de Vlaamse studenten richtten studentenclubs op, ook de Waalse deden hetzelfde in Leuven. De Leuvense universiteit werd immers pas in 1968 gesplitst. In 1888 werd de franstalige Société Générale des Étudiants het overkoepelende orgaan van alle Leuvense studentenclubs. Het bestuur hiervan bestond uit de voorzitters van de gouwgilten. Nochtans werd alles in het Frans gedaan, wat uiteraard wrevel opwekte aan Vlaamse kant. Als reactie hierop richtte Adelfons Henderickx een Vlaams studentenblad op. Met *Ons Leven*, dat nu nog altijd bestaat, kregen de Vlaamse studenten een eigen medium. In het 20ste eeuwse Leuvense studentenleven zou *Ons Leven* nog een belangrijke rol gaan spelen.

Qua organisatie werd er op het einde van de 19de eeuw veel gerealiseerd. Op het vlak van symboliek en studentengebruiken werd de Belgische studentenpet algemeen in gebruik genomen rond 1880. De tweespalt in de Belgische politiek tussen katholieken en liberalen zorgde wel dat, voornamelijk Waalse studenten, gingen ijveren voor een katholieke pet. In 1895 werd besloten een zwart rond astrakan petje zonder klep, ook wel toque of calotte genoemd, te dragen. De Waalse studenten namen het massaal over, maar de Vlaamse studenten stonden er wat weifelachtig tegenover.

De grote bloei van het Leuvens studentenleven onder Jef Vanden Eynde

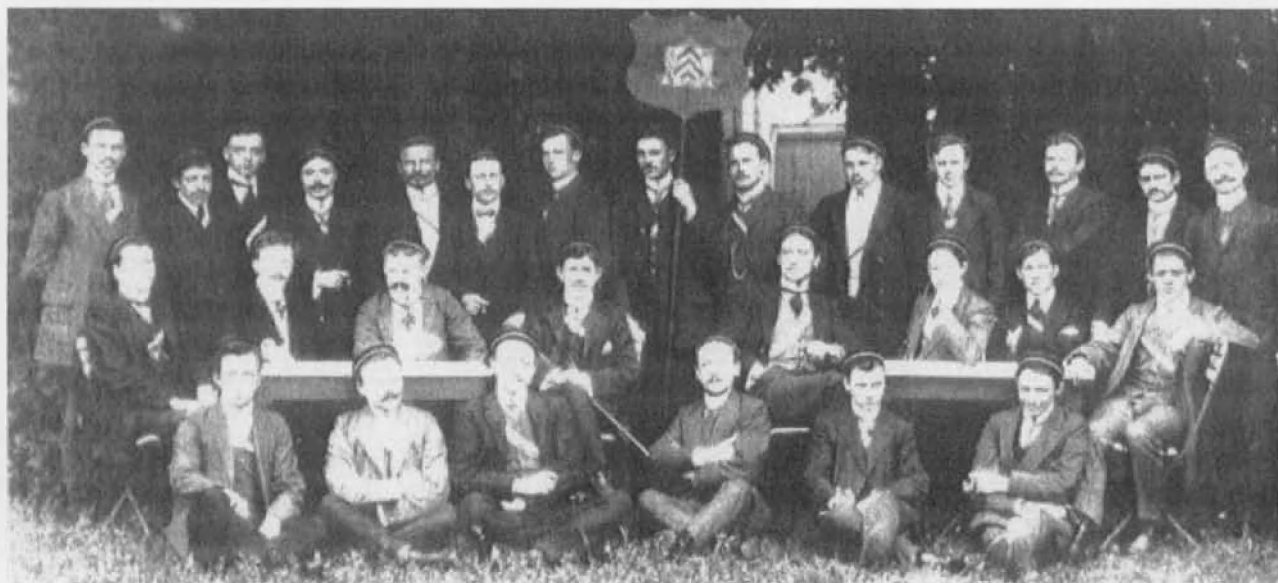
Rond 1900 werden de eisen van de Vlaamse beweging meer en meer kenbaar gemaakt in de Belgische politiek. Deze eisen vonden eveneens hun weerklank bij de Vlaamse studenten in Leuven. De Vlaams-Waalse studentenwerking van de Société Générale des Étudiants kwam steeds meer in het gedrang, wat in 1908 tot een definitieve breuk leidde. Vanaf dan zouden de erg op elkaar lijkende Vlaamse en Waalse studentenbeweging geleidelijk uit elkaar groeien, hoewel ze tot 1968 dezelfde universiteitsstad zouden delen. De overkoepelende rol van de Société Générale des Étudiants werd aan Vlaamse kant overgenomen door het in 1902 gestichte Vlaamsch Verbond, later Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond (KVHV) genoemd. Vanaf dan zou het KVHV, met *Ons Leven* als tijdschrift, instaan voor het politiek Vlaams engagement van de Leuvense student. Voor het opzoeken van het studentikoze aspect ging de student naar de clubs en gilden. Het samengaan van de studentikoze en politieke tak van de Vlaamse studentenbeweging zou tot na 1945 duren. Vanaf dan zouden ze steeds meer uit elkaar groeien, zoals we bij de definities van de studentenclub hebben gezien.

Behalve de politieke emancipatie van de Vlaamse studentenbeweging te Leuven, kende het eerste decennium na de eeuwwisseling een ongekennde bloei. Dit was voor een groot deel het werk van de Oost-Vlaming Jef Vanden Eynde. Niet enkel het politiek engagement van Vanden Eynde, als preses van het KVHV (1905-1907) en als hoofdredacteur van *Ons Leven* (1901-1908), was groot, ook zijn niet aflatende inspanning om het Leuvens studentenleven op een hoger peil te brengen was verdienstelijk. Zoals Rodenbach de Vlaamse studenten bezielt heeft om studentenclubs te vormen, zo heeft Vanden Eynde ervoor gezorgd dat zij petten, linten, kleuren, liederen (bijvoorbeeld *Filia pastoris* en *Juchendi*), kortom symbolen en tradities kregen. Net als bij Rodenbach vond Vanden Eynde inspiratie bij het Duitse studentenleven.

Één van de grote bezielers voor het invoeren van Duitse studententradities in Leuven was een Leuvense studentenclub, waar Vanden Eynde ook lid van was. Het in 1895 opgerichte Akademische Studentenverein Lovania zu Löwen (ook wel AstV Lovania) was een totaal op Duitse leest geschoeide studentenclub. Net als in Duitsland liepen de leden in complete militaire uniformen rond en de leden van AstV Lovania spraken zelfs Duits met elkaar! Ook het Duitse toneelstuk *Alt Heidelberg* van Meyer-Förster, dat over het studentenleven in het Duitse Heidelberg gaat, had een grote invloed op de Leuvense studenten. De Vlaamse gilden en clubs waren dolenthousiast en volgden het Duitse voorbeeld op, aangemoedigd door de geschriften van Vanden Eynde in *Ons Leven*. In 1907 besloot Vanden Eynde, gebruik makend van de 'Duitse gekte', ook om de Duitse studentenpet in te voeren. Voor de Vlamingen was dit meteen ook een manier om zich van de Waalse studenten te onderscheiden die een toque droegen. Het is ook in deze jaren dat studentenlinten massaal hun intrede deden in het Vlaamse studentenleven. Wel was het zo dat er geen systematiek was in de linten en petten. Elke club, zelfs elke student bepaalde in mindere of meerdere mate, volgens zijn smaak, de kleuren van zijn pet en lint. Gedurende deze jaren kende het studentenleven in Leuven, de rest van het land deed vooralsnog niet mee, een enorme bloei. Het is dan ook niet verwonderlijk dat gedurende deze jaren tal van nieuwe studentenclubs het licht zagen. Één van deze studentenclubs was Moeder Oostendse.

De oprichting van Moeder Oostendse

In de Studentencodex staat als oprichtingsdatum 1912. Nochtans doen er veel geruchten de ronde dat er al veel eerder een Oostendse studentenclub zou hebben bestaan, en wel al van vóór 1890. Ook blijkt dat tussen 1890 en 1912 Moeder Oostendse, of toch de voorloopster ervan, en Moeder Meense innig met elkaar verbonden waren. In verslagboeken van de Meense studentenclub uit 1929-1930 blijkt dat de Meense oorspronkelijk bij de Oostendse Club was aangesloten, maar deze in 1890 (of iets later) verlaten zou hebben. Op 20 november 1895 meldt *Ons Leven* dan weer de oprichting van een Oostendsche Gilde. Diezelfde Oostendsche Gilde zou in november 1897 een activiteit in visserskledij organiseren en in november 1898 samen met Moeder Brugse en Moeder Kortrijkse deelnemen aan de feestviering van de West-Vlaamse Gilde. Na 1898 verdwijnt alle informatie omtrent een Oostendse studentenclub.

Xavier Van Hee, een oud-lid van Moeder Meense in 1910-1913, herinnert zich wel dat er in het eerste decennium van de 20ste eeuw vele Oostendenaars in het in 1901 opgerichte Moeder Meense zaten. De reden waarom zoveel Oostendenaars in Moeder Meense zaten is echter niet duidelijk. Waren er te weinig studenten uit Oostende om een studentenclub te beginnen? Wel blijkt dat Paul Barbe, de stichter van Moeder Meense, heel waarschijnlijk familie was van Norbert Barbe, pastoor van de Heilige Hartparochie in Oostende. In ieder geval zouden de Meense en de Oostendse nog lange tijd met elkaar verbonden zijn, want de traditie schreef voor dat beide senioren automatisch lid van elkanders club waren. Moeder Meense vierde in 1912 haar tweede lustrum. De kans is vrij groot dat op de lustrumfoto van Moeder Meense ook de eerste clubleden van Moeder Oostendse staan. Moeder Oostendse werd immers in datzelfde jaar opgericht door August Nassel en Franz Lambrecht. 1912 is als dusdanig de officiële oprichtingsdatum van Moeder Oostendse, ondanks de mogelijkheid dat er al op het einde van de 19de eeuw een Oostendse studentenclub bestond. De nieuwe studentenclub koos vol goede moed stichter August Nassel als senior voor het werkingsjaar (1913-1914) uit. Maar door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog werd Moeder Oostendse helaas al het volgende jaar stopgezet [Foto 1].

VERBETERING

Op blz. 2004-279 van ons tijdschrift, laatste zin van "Zonder Commentaar" lezen "DE PLATTE" i.p.v. "DE PLATE".

EFFECTIEVE LEDEN 2004

Dhr.	Jean-Marie	Bekaert	Brusselstraat 8/6	8400 Oostende
Dhr.	Julien	Berard	Kerstraat 32	8400 Oostende
Dhr.	Jean	De Langhe	Vindictivelaan 6/2	8400 Oostende
Mevr.	Marie-José	Debrock	Garenmarkt 10 - App. 1	8000 Brugge
Dhr.	Lionel	Dewulf	Rivierstraat 30	8400 Oostende
Mevr.	Rosy	Dreesen	Rode Kruisstraat 4	8400 Oostende
Dhr.	Jean Pierre	Falise	Hendrik Serruyslaan 78/19	8400 Oostende
Mevr.	Gilberte	Farasyn	Ernest Feysplein 15/85	8400 Oostende
Dhr.	Luc	François	Chrystantenstraat 19	8400 Oostende
Dhr.	Ferdinand	Gevaert	Duinenstraat 40	8450 Bredene
Dhr.	August	Goethaels	Stockholmstraat 21/10	8400 Oostende
Dhr.	Freddy	Hubrechtsen	Gerststraat 35A	8400 Oostende
Mevr.	Simone	Maes	Hendrik Serruyslaan 78/19	8400 Oostende
Dhr.	Erwin	Mahieu	Noordlaan 3	8450 Bredene
Dhr.	Walter	Major	Kastanjelaan 52	8400 Oostende
Dhr.	Herman	Moerman	Parijsstraat 11/6	8400 Oostende
Dhr.	Jan	Nuytten	Karel Janssenslaan 33/13	8400 Oostende
Dhr.	Robert	Ouvry	Vlaanderenstraat 45/3	8400 Oostende
Dhr.	Louis	Pincket	Kerkstraat 21/1	8400 Oostende
Dhr.	Valère	Prinzie	Euphr. Beernaertstraat 48/3	8400 Oostende
Dhr.	Guy	Servaes	Plantenstraat 82	8400 Oostende
Dhr.	Emiel	Smissaert	Hendrik Serruyslaan 4/9	8400 Oostende
Mevr.	Nadia	Stubbe	Blauwvoetstraat 7	8400 Oostende
Dhr.	Georges	Van Duyvenboden	Blauwvoetstraat 7	8400 Oostende
Dhr.	Edgard	Van Haverbeke	Christinastraat 2/5	8400 Oostende
Dhr.	Ivan	Van Hyfte	Kastanjelaan 58	8400 Oostende
Dhr.	August	Van Iseghem	Ijzerstraat 1	8400 Oostende
Dhr.	Paul	van Tieghem	Zeeweg 44	8490 Jabbeke
Dhr.	Raymond	Vancraeynest	Blauw Kasteelstraat 103	8400 Oostende
Mevr.	Claudia	Vermaut	Paardenmarkt 8	8490 Jabbeke
Dhr.	Gilbert	Vermeersch	Blauwkasteelstraat 98/2	8400 Oostende
Dhr.	Roland	Versluys	Brugsesteenweg 53 A	8450 Bredene
Dhr.	Koenraad	Verwaerde	A. Choqueelstraat 1	8400 Oostende
Dhr.	Omer	Vilain	Rogierlaan 38/11	8400 Oostende

BESCHERMENDE LEDEN 2004

Mevr.	Mary	Ackein	Spoorwegstraat 35	8400 Oostende
Mevr.	G.	Berden-Boydens	Velodroomstraat 4	8400 Oostende
Dhr.	Etienne	Blommaert	Alfons Pieterslaan 118/11	8400 Oostende
Dhr.	Luc	Caenen	Elsensesteenweg 277/1	1050 Brussel
Dhr.	Marcel	Calcoen	Verenigingstraat 12	8400 Oostende
Mevr.		Ceux	Epsomlaan 59	8400 Oostende
Mevr.	Ghislaine	Chatlen	Rogierlaan 19/7	8400 Oostende
Dhr.	Arthur	Craey	Langestraat 82	8400 Oostende
Dhr.	Jan	De Bruycker	Polderweg 6	8431 Wilskerke
Mevr.	E.	Deceuninck	Marcel Aubertinlaan 65/26	2600 Antwerpen
Mevr.	Yolande	Degraeve	Rogierlaan 39/1	8400 Oostende
Mevr.	Simonne	Dekeyser	Sint Sebastiaanstraat 6	8400 Oostende
Dhr.	Ronny	Delanoye	Vrijheidstraat 80	8400 Oostende
Dhr.	Luc	Devisch	Roekstraat 17	8400 Oostende
Dhr.	Daniël	Devos	Verenigingstraat 114	8400 Oostende
Dhr.	Albert	Driessen	Wezellaan 9	8400 Oostende
Dhr.	Eric	Dufosse	Amsterdamstraat 15	8400 Oostende
Mevr.	Roos	Dumolin	Jozef II straat 29/11	8400 Oostende
Dhr.	Ronny	Geldhof	Prinsenlaan 39	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Germeys	Bouwmeesterstraat 5	8400 Oostende
Dhr.	Wilfried	Hoorelbeke	Klaprozenlaan 7	8400 Oostende
Dhr.	Paul	Hostyn	Bruggelaan 12	8450 Bredene
Dhr.	Georges	Hubrechtsen	Fritz Vinckelaan 79	8450 Bredene
Dhr.	Jacques	Laleman	Kapucijnenstraat 4	8400 Oostende
Mevr.	Suzanne	Laloux	Prinses Stefanieplein 31/7	8400 Oostende
Dhr.	Edwin	Liétard	Wapenplein 14/3	8400 Oostende
Dhr.	Rene	Maes	Petunialaan 11	8400 Oostende
Mevr.	Marie-Christine	Mahieu	Duinenstraat 123	8450 Bredene
Mevr.	Katharina	Mares	Stockholmstraat 21/1	8400 Oostende
Dhr.	Philippe	Menu	Waterlelielaan 11	8400 Oostende
Dhr.	D.	Panesi	Kapellestraat 105	8400 Oostende
Dhr.	Jean	Petit	Plantenstraat 13	8400 Oostende
Mevr.	S.	Ponjaert	Christinastraat 144/3	8400 Oostende
Dhr.	Maurice	Quaghebeur	Hendrik Serruyslaan 48	8400 Oostende
Mevr.	Yvonne	Rogiers	Koninginnelaan 60/2	8400 Oostende
Dhr.	Rene	Sweetlove	Am Bahndamm 13	4700 Eupen
Dhr.	Jack	Taeymans	Gounodstraat 14	2018 Antwerpen
Dhr.	Michel	van Tieghem	Edith Cavellstraat 10 A	8400 Oostende
Dhr.	Gerard	Vandamme	Voorzienigheidstraat 14	8400 Oostende
Mevr.	Irène	Vanhavermaet	Koningstraat 37/3	8400 Oostende
Dhr.	Willy	Versluys	H. Baelskaai 2	8400 Oostende
		VVF Oostende	Dr. L. Colensstraat 6	8400 Oostende
Dhr.	Jean	Vyvey	Alfons Pieterslaan 68	8400 Oostende

STEUNENDE LEDEN 2004

Dhr.	André	Allein	Prins Roselaan 115	8400 Oostende
Dhr.	Chris	Asseloos	Ramskapellestraat 49	8620 Nieuwpoort
Mevr.	Marina	Bailliere	Molenaarsstraat 43	8400 Oostende
Dhr.	Simon	Bailliere	Kastanjelaan 37	8400 Oostende
Dhr.	André	Baroen	Hendrik Conscienceplein 1	8400 Oostende
Dhr.	Eddy	Beauprez	Werkzaamheidstraat 1/7	8400 Oostende
Dhr.	André	Beirens	Nijverheidstraat 42	8400 Oostende
Dhr.	Dirk	Beirens	Floralaan 7	8400 Oostende
Mevr.	Julien	Berard	Kerkstraat 32	8400 Oostende
Dhr.	Ronald	Beulen	August Vermeulenstraat 6	8421 Vlissegem
Dhr.	Guido	Bonnez	Frere Orbanstraat 19	8400 Oostende
Dhr.	Edward	Boogaerts	Zeelaan 77	8400 Oostende
Dhr.	Raymond	Borrey	Stuiverstraat 379	8400 Oostende
Mevr.	Pierre	Bottu	Albert I Wandeling 53/52	8400 Oostende
Dhr.	Raymond	Bouckennooghe	Albert I Promenade 44/14	8400 Oostende
Dhr. & Mev.		Bouquez-Laplasse	Driftweg 59	8450 Bredene
Dhr.	André	Bousse	Alfons Pieterslaan 97/6	8400 Oostende
Dhr.	Jean	Boussy	E. Beernaertstraat 68	8400 Oostende
Dhr.	Marc	Boussy	Prinses Stefanieplein 23/6	8400 Oostende
Dhr.	Georges	Bulthé	Cervantesstraat 6/25	1190 Brussel
Dhr.	R.	Buysse	Postbus 85	8400 Oostende
Dhr.	Wilfried	Callens	Karel Janssenslaan 8	8400 Oostende
Dhr.	Eduard	Callier	Prinses Stefanieplein 63/5	8400 Oostende
Dhr.	Ignatius	Camerlinck	Kaaistraat 3/3	8400 Oostende
Dhr.	Pieter	Carbon	Kerkstraat 17 A	8400 Oostende
Dhr.	Herman	Chaffart	Gasthuisstraat 13	8600 Diksmuide
Dhr.	Pierre	Claes	Kerkstraat 44	8400 Oostende
Mevr.		Claeys-Bens	Prinses Stefanieplein 37/4	8400 Oostende
Dhr.	Freddy	Clibouw	Ettlingenstraat 95	8430 Middelkerke
Dhr. en Mevr.		Cornelli-Goeman	Prinsenlaan 32	8400 Oostende
Dhr.	Guillaume	Cornillie	Blauw Kasteelstraat 56	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Corveleyn	Buitenpad 2	8400 Oostende
Dhr. en Mevr.		Coulier	Loodsenstraat 18	8400 Oostende
Mevr.		Daele	Verenigingstraat 133	8400 Oostende
Dhr.	Piet	Daman	Zegelaan 16	8450 Bredene
Dhr.	Gerard	Daniels	Muscarstraat 25	8400 Oostende
Dhr.	Jan	De Brouwere	Henegouwenstraat 3	8400 Oostende
Dhr.	Gustaaf	De Ceuninck	Broederlijkheidstraat 23	8400 Oostende
Dhr.	Fernand	De Vriese	Rode Kruisstraat 10	8400 Oostende
Dhr.	Jozef	Debusschere	Christinastraat 93	8400 Oostende
Dhr.	Yves	Deckers	Dekenijstraat 4	8400 Oostende
Dhr.	Willy	Deckmijn	H. Hartlaan 7	8400 Oostende
Mevr.	Maria	Declercq	Mariakerkelaan 16	8400 Oostende
E.H.	Roger	Decock	Leopold I plein 5A/3	8400 Oostende
Dhr.	Hubert	Decombel	L. Van Tyghemlaan 24	8400 Oostende
Dhr.	Fernand	Decorte	L. Van Tyghemlaan 32	8400 Oostende
Mevr.	Jenny	Vandergunst	Meiboomlaan 12	8400 Oostende
Dhr.	Anton	Degrieck	Hamsterstraat 19	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Dehondt	Timmermanstraat 17	8400 Oostende
Mevr.	Arlette	Deklerck	Ganzenlaan 20	8420 De Haan
Dhr.	Louis	Deknock	Sint Clarastraat 6	8400 Oostende
Dhr.	Ivan	Delanghe	Euphr. Beernaertstraat 54	8400 Oostende
Mevr.	Nora	Delanghe	Sint Franciscusstraat 16	8400 Oostende
Dhr.	Etienne	Derycke	Duivenstraat 1	8400 Oostende
Dhr.	Daniël	Deschacht	Lotuslaan 19	8400 Oostende
Dhr.	Frederik	Deschacht	Beukenlaan 58	8400 Oostende
Dhr.	Jean Pierre	Desmedt	Kwartelstraat 18	8400 Oostende
Dhr.	Arie	Desnerck	Passchijnstraat 63	8400 Oostende
Dhr.	André	Devisscher	Rue du Linchet 10	1435 Mont-St-Guibert

STEUNENDE LEDEN 2004

Mevr.	Godelieve	Devisscher	Nieuwpoortsesteenweg 851	8400 Oostende
Mevr.	Anne	D'Hiedt	Leopold II laan 17/6	8400 Oostende
Mevr.	Simone	D'Hulster	Alfons Pieterslaan 90/4	8400 Oostende
Dhr.	François	Duchateau	Leffingestraat 56/3	8400 Oostende
Dhr.	Eduard	Dury	August Vermeylenstraat 128/9	8400 Oostende
Dhr.	Jean	Elleboudt	Orteliuslaan 15	8420 De Haan
Dhr.	Pierre	Ente	Leopold I plein 5/7	8400 Oostende
Dhr.	Claude	Everaert	Ieperstraat 14/21	8400 Oostende
Dhr.	Franky	Fiers	Kerkeveldweg 52	1640 St-Genesius-Rode
Dhr.	Patrick	Florizoone	Spermaliestraat 255	8433 Slijpe
Dhr.	Charles	Geldhof	Hof ter Mere 4	9000 Gent
Mevr.	Germaine	Gilles	Koninginnelaan 64	8400 Oostende
Dhr.	Hugo	Goberecht	Paul Michielslaan 45	8400 Oostende
Dhr.	Julien	Goekint	Zandvoordeschorredijkst 65	8400 Oostende
Dhr.	Dirk	Goes	Westlaan 29	8400 Oostende
Mevr.	Jenny	Groenvynck	Albert I Promenade 87/2	8400 Oostende
Dhr.	Jan	Guillemin	Koninginnelaan 50/4	8400 Oostende
Dhr.	Camille	Halsberghe	Madeliefjeslaan 66	8400 Oostende
Dhr.	Herman	Heughebaert	Verenigde Natieslaan 10	8400 Oostende
Dhr.	Gilbert	Hollevoet	Torhoutsesteenweg 319	8400 Oostende
Dhr.	Jan	Hostyn	Zwaluwenstraat 118	8400 Oostende
Dhr.	Jef	Hostyn	Frère Orbanstraat 89	8400 Oostende
Dhr.	August	Hulpiau	Langestraat 41 B	8400 Oostende
Dhr.	Staf	Huys	Heiebrece 87	9031 Drongen
Dhr.	Eric	Ingelbrecht	Meeuwenlaan 28	8400 Oostende
Dhr.	Johan	Joye	Violierenlaan 124	8400 Oostende
Dhr.	Pierre	Kimpe	Jules Peurquaetstraat 18/2	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Labyt	Sartlaan 57	8400 Oostende
Dhr.	R.	Lamoot	Albert I Promenade 38/8	8400 Oostende
Mevr.	Monique	Lanoye	Madridstraat 2/5	8400 Oostende
Dhr.	J.	Laschet	Nieuwe Langestraat 53	8400 Oostende
Dhr.	Hubert	Lateste	8 Zalighedenstraat 2	8470 Gistel
Dhr.	Alfons	Laureys	Olmenlaan 2	8460 Oudenburg
Dhr.	Willy	Lenaers	Koninginnelaan 52B/23	8400 Oostende
Dhr.	Robert	Lisabeth	Heidebloemstraat 24	8400 Oostende
Dhr.	Walter	Loontiens	Groenendaallaan 8	8400 Oostende
Mevr.		Louagie	Carnegielaan 39	3500 Hasselt
Dhr.	Jan	Lowyck	Zwaluwenstraat 77	8400 Oostende
Dhr.	Bernard	Maertens	Sint Paulusstraat 40	8400 Oostende
V.Z.W.		Marien Ecol. Centrum	Langestraat 82	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Marlein	Jozef II straat 35	8400 Oostende
Dhr.	Henri	Mille	Sint-Paulusstraat 14/4	8400 Oostende
Dhr.	André	Missiaen	Steense Dijk 364	8400 Oostende
Mevr.	Marie-José	Montmorency	Albert I Promenade 65/16	8400 Oostende
Dhr.	Wilfried	Montmorency	Sint Paulusstraat 10-12	8400 Oostende
Mevr.		Mycke-Van Paemel	Stenenstraat 15	8400 Oostende
Dhr.	Vic	Neirynek	Noordstraat 13	8420 De Haan
Dhr.	Rigobert	Neyman	Jules Peurquaetstraat 53	8400 Oostende
Dhr.	Dirk	Nolf	Nieuwpoortsesteenweg 56	8400 Oostende
Dhr.	Jan	Olsen	Prinses Stefanieplein 39	8400 Oostende
Dhr.	Raymond	Panckoucke	Bloemenstraat 11	8400 Oostende
Dhr.	R.	Parmentier	Wilgenlaan 40	8400 Oostende
Dhr.	Henri	Passchijn	Druivenlaan 9	8400 Oostende
Dhr.	André	Perdaens	Acacialaan 10	8400 Oostende
Mevr.		Piers	Hendrik Serruyslaan 42	8400 Oostende
Dhr.	Etienne	Pitteljon	Leopoldlaan 179	8430 Middelkerke
Dhr.	Marcel	Plovie	Eigen Haardstraat 9	8400 Oostende
Dhr.	Felix	Porta	Leopold II laan 21/4	8400 Oostende
Dhr.	Jean	Pottiez	Rietstraat 51	8400 Oostende

STEUNENDE LEDEN 2004

Dhr.	Emiel	Provoost	Paul Michielslaan 33	8400 Oostende
Dhr & Mevr		Pruvost	Mercuriuslaan 13/3	1180 Brussel
Mevr.	Martine	Quaegebeur	Feeënpad 4	8400 Oostende
Dhr.	Willy	Rappelet	Prinses Stefanieplein 59/401	8400 Oostende
Dhr.	Hugo	Schramme	Petunialaan 41	8400 Oostende
Dhr.	Michaël	Serruys	Magdalenasteenweg 27/2	1000 Brussel
Dhr.	Ghislain	Servaes	Torhoutstesteenweg 362	8400 Oostende
Dhr.	Hilaire	Servaes	Kairostraat 82 - Kamer 466	8400 Oostende
Mevr.	Yvonne	Simon	Van Iseghemlaan 98/9	8400 Oostende
Dhr.	Georges	Smissaert	Sint-Annalaan 136	1800 Vilvoorde
Mevr.	Agnes	Soete	Groenendijkstraat 185	8450 Bredene
E.H.	Frans	Sonneville	Vindictivelaan 8/8	8400 Oostende
Dhr.	Ronny	Standaert	Dahlialaan 54	8400 Oostende
Dhr.	Roland	Stubbe	Frans Musinstraat 41/2	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Timmermans	Sint Sebastiaanstraat 24	8400 Oostende
Dhr.	Patrick	Vaes	Zandvoordestraat 157	8460 Oudenburg
Dhr.	Jos	Valcke	Duivenstraat 4	8400 Oostende
Dhr.	Lucien	Valcke	Leopold II laan 18/4	8400 Oostende
Dhr.	Jean-Pierre	Van Acker	K. Van De Woestijnestr. 12	8400 Oostende
Mevr.	Paule	Van Audekerke	Hendrik Serruyslaan 72/11	8400 Oostende
Dhr.	Jacques	Van Bergen	Petunialaan 29	8400 Oostende
Dhr.	Luc	Van Coolput	Van Stralenstraat 39	2060 Antwerpen
Mevr.	Beatrice	Van De Steene	Warschaustraat 3/24	8400 Oostende
Mevr.	Roos	Van Dender-Casteleyn	de Smet de Naeyerlaan 3 (BC)	8400 Oostende
Dhr.	Jean	Van Huele	Euphr Beernaerstraat 42	8400 Oostende
Dhr.	Andreas	Van Steen	Rozenlaan 5	8400 Oostende
Mevr.	J.	Vanaudenhove	Kapellestraat 5/203	8450 Bredene
Dhr.	André	Vancoillie	Zilverlaan 127	8400 Oostende
Dhr.	Patrick	Vandamme	Rode Kruisstraat 10	8450 Bredene
Dhr.	Norbert	Vandenhouweele	Madeliefjeslaan 5	8400 Oostende
Dhr.	François	Vandevelde	Gistelsesteenweg 48	8400 Oostende
Dhr.		Vandewalle	Edith Cavellstraat 82	8400 Oostende
Dhr.	Bart	Vansevenant	Ijzerstraat 24A/13	8400 Oostende
Dhr.	Geert	Vanthuyne	Nieuwpoortlaan 53/1	8660 De Panne
Dhr.	Philip	Vanthuyne	Goedheidstraat 12/2	8400 Oostende
Dhr.	René	Vanwalleghem	Aartshertoginnestraat 54/9	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Vens	Schippersstraat 45/7	8400 Oostende
Mevr.	Diane	Verelst	Stuiverstraat 288	8400 Oostende
Mevr.	Gerda	Verhulst	Gerststraat 57	8400 Oostende
Dhr.	F.	Verkempinck	Koebrugstraat 29	8400 Oostende
Mevr.	Yvonne	Verkeyn	Torhoutsesteenweg 179/3	8400 Oostende
Dhr.	Daniël	Vermeersch	Lijsterbeslaan 56	8400 Oostende
Dhr.	Guy	Verschorre	Vrijheidstraat 55	8400 Oostende
Dhr.	Michel	Verstraete	Bronstraat 18	8400 Oostende
Dhr.	Ronny	Vilain	Joseph Petrestraat 8/11	1500 Halle
Dhr.	Vincent	Vincke	Leopold II laan 8/3	8400 Oostende
Dhr.	Luc	Vlaemynck	Edmond Laponstraat 22	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Vynck	Kemmelbergstraat 61	8370 Blankenberge
Dhr.	Wilfried	Vyncke	Nijverheidstraat 26/1	8400 Oostende
Dhr.	Albert	Vyvey	Leopold I plein 2/1	8400 Oostende
Dhr.	Guido	Walters	Honoré Borgersstraat 107	8400 Oostende
Dhr.	Raoul	Wegielski	Sint-Clarastraat 5	8400 Oostende
Dhr.	Rudi	Weise	Voorhavenlaan 1/14	8400 Oostende
Dhr.	Jacques	Wellecomme	Prof. Mac Leodplein 5	8400 Oostende
Dhr.	Michel	Wendelen	Oosthelling 11/28	8400 Oostende
Dhr.	E.A.	Weynen	Brugse Steenweg 49	8450 Bredene
Mevr.	Carine	Wybouw	Leffingestraat 293	8400 Oostende

AANGESLOTEN LEDEN 2004

Mevr.	Jeanine	Ackaert	Louisastraat 2 C	8400 Oostende
Dhr.	Andy	Allemeersch	Cirkelstraat 16 A	8400 Oostende
Dhr.	Gilbert	Ameloot	Lindenlaan 8	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Arnoys	Steenbakkersstraat 50	8400 Oostende
Dhr.	John	Aspeslagh	Hermitagestraat 22	8610 Kortemark
Dhr.	Robert	Aspeslagh	Gerststraat 98	8400 Oostende
Dhr.	Eduard	Baels	Warschaustraat 12/8	8400 Oostende
Mevr.	Jacqueline	Beauprez	Fregatstraat 21/8	8400 Oostende
Dhr.	Jean	Beckmann	Violierenlaan 74	8400 Oostende
E.H.	Jozef	Bekaert	H. Hartplein 4	8400 Oostende
Dhr.	August	Beyen	Sint Riquierstraat 12	8450 Bredene
Dexiabank		Bibliotheek OM1/2	Pachecolaan 44	1000 Brussel
Dhr.	Fernand	Blomme	Irisstraat 12	8400 Oostende
Dhr.	Freddy	Borgers	Geerdegemdries 73	2800 Mechelen
Dhr.	Marcel	Braet	Eekhoornstraat 20	8400 Oostende
Dhr.	André	Brissinck	Stuiverstraat 284	8400 Oostende
Dhr.	Leon	Broucke	Leffingestraat 133	8400 Oostende
Mevr.	Mimi	Broucke	Koninginnelaan 79/9	8400 Oostende
Mevr.	Betty	Broux	Steense Dijk 611	8400 Oostende
		Brugse Boekhandel	Dijver 2	8000 Brugge
Dhr.	Rudy	Bulteel	Oud Vliegveld 61	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Byn	Steense Dijk 287	8400 Oostende
Mevr.	Alma	Callewaert	Broederlijkheidstraat 6	8400 Oostende
Dhr.	Boris	Capon	Ibisstraat 20	8400 Oostende
Dhr.	Johnny	Capon	Spalaan 31	8400 Oostende
Dhr.	Michel	Capon	Westlaan 19	8400 Oostende
Mevr.	Sara	Capon	Spalaan 31	8400 Oostende
Dhr.	Lucien	Carrein	Hendrik Serruyslaan 76/601	8400 Oostende
Mevr.	Claudine	Casier-Pilaeis	Sint Hubertuslaan 84	8200 Brugge
Dhr.	Gabriel	Casier	Stokkellaan 192	8400 Oostende
Dhr.	Jaak	Casselman	Boogschuttersstraat 4	8400 Oostende
Dhr.	Antoon	Catteeuw	Frère Orbanstraat 16	8400 Oostende
	Vlaams	Centrum Genealogie	Kronevoordestraat 2 A	8610 Handzame
Dhr.	Gerard	Claeys	Stationstraat 25	8420 De Haan
Dhr.	Leo-Jozef	Claeys	Ruddervoordestraat 40	8210 Zedelgem
Dhr.	Ferdinand	Cogghe	Normandlaan 12	8430 Middelkerke
Dhr.	Jacques	Collen	Abraham Orteliuslaan 4	3500 Hasselt
Dhr.	René	Coolsaet	Langestraat 119	8400 Oostende
Dhr.	François	Coopman	Wilgenlaan 38	8400 Oostende
Dhr.	Jan	Coopman	J. de ter Beerstlaan 15	8450 Bredene
Dhr.	Julius	Cornette	Jozef II straat 41	8400 Oostende
Dhr.	Karel	Coulier	Middenlaan 1	8400 Oostende
Dhr.	Jean-Marie	Cuypers	Ooststraat 67/1	8400 Oostende
Mevr.	Elisabeth	Dasseville	Veilinglaan 93	1861 Meise
Mevr.	Mariette	Dasseville	Witte Nonnenstraat 34	8400 Oostende
Dhr.	Emmanuel	de Bethune	Kasteeldreef 10	8510 Kortrijk
Dhr.	R.	De Coninck	Anjelierenlaan 8	8400 Oostende
Dhr.	R.	De Fraeye	Steense Dijk 248/4	8400 Oostende
Dhr.	Andries	De Gryse	Violierenlaan 130/1b	8400 Oostende
Mevr.	Lucienne	De Jonghe	Oostendelaan 27	8430 Middelkerke
Mevr.	Erna	de Kievith	Zwanenstraat 26	8460 Oudenburg
Mevr.		De Kievith	Albatrosstraat 17	8400 Oostende
Mevr.	Paule	De Leener	Steense Dijk 615	8400 Oostende
Mevr.	Micheline	De Meurisse	Kairostraat 11-13	8400 Oostende
		De Peperbusse	Prins Boudewijnstraat 7	8400 Oostende
Dhr.	Francis	De Smet	Vinkenstraat 3	8400 Oostende
Dhr. en Mev.		De Vlieghe-Ducheyne	Stationsstraat 42	9260 Schellebelle
Mevr.	Jeannine	Dechaene	Koningstraat 33	8400 Oostende
Mevr.	Daniëlle	Declerck	Stuiverstraat 262	8400 Oostende

AANGESLOTEN LEDEN 2004

Dhr.	Philip	Declercq	Prinses Elisabethlaan 2	8450 Bredene
Dhr.	Michel	Dedrie	Ernest Feysplein 15/22	8400 Oostende
Mevr.	Raymonda	Dedrie	Plakkersstraat 17	8400 Oostende
Dhr.	Eric	Degraeve	Verenigingstraat 6	8400 Oostende
Dhr.	Jean-Pierre	Degroote	Blauwkasteelweg 4/7	8310 St-Kruis
Dhr.	Martin	Deherdt	Mariakerkeplein 9	8400 Oostende
Dhr.	Robert	Demaegdt	Kievitstraat 17	8400 Oostende
Mevr.	Josette	Demey-Bens	Hendrik Serruyslaan 4/14	8400 Oostende
Dhr.	Freddy	Denecker	Sacramentenstraat 7	8430 Middelkerke
Dhr.	Daniël	Depovere	Zilverlaan 135	8400 Oostende
Dhr.	Pol	Dermul	Oosthelling 11/13	8400 Oostende
Mevr.	Simonne	Desaever	Torhoutsesteenweg 63/8	8400 Oostende
Dhr.	Gustaaf	Deschacht	Larixenlaan 14	8400 Oostende
Dhr.	Ronny	Deschacht	Westlaan 28	8400 Oostende
Dhr.	Eugeen	Deschepper	Mariakerkelaan 8	8400 Oostende
Dhr.	Antoine	Desmyter	Brusselstraat 8/9	8400 Oostende
Mevr.	Anita	Desport	Fregatstraat 16	8400 Oostende
Dhr.	Raoul	Develder	Rietstraat 37	8400 Oostende
Dhr.	Jean-Pierre	Devolder	Amsterdamstraat 49	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Devos	Mimosalaan 51	8400 Oostende
Dhr.	Norbert	Devos	Klaprozenlaan 22/4	8400 Oostende
Dhr.	Armand	Devreese	Elisabethlaan 365	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Dhondt	Elisabethlaan 336/16	8400 Oostende
Dhr.	Raymond	Dillen	Pontonstraat 14	8400 Oostende
Dhr.	Y.	Dingens	Leopold II laan 6	8400 Oostende
Dhr.	Kamiel	Dirickx	Taboralaan 182	8400 Oostende
Dhr.	Bernard	Duflou	Oud Vliegveld 63	8400 Oostende
Mevr.	Simonne	Dupres	Zandheuvel 1/44	8450 Bredene
Dhr.	Erwin	Durlinger	Anjelierenlaan 7	8400 Oostende
Dhr.	Jo	Durlinger	Voorhavenlaan 5/16	8400 Oostende
Dhr.	François	Falin	Stormmewstraat 5	8400 Oostende
Dhr.	André	Fischer	Halfweghuisstraat 36	8490 Jabbeke
Dhr.	Daniël	Floré	Torhoutsesteenweg 19	8210 Loppem
Dhr.	Frans	Fontaine	A. Willaertstraat 20	2650 Edegem
Dhr.	J.	Francier	Torhoutsesteenweg 509	8400 Oostende
Dhr.	Paul	Gerard	K. Van De Woestijnestraat 3	9000 Gent
Mevr.	Suzanne	Germonpre	Karel Janssenslaan 13/3	8400 Oostende
Dhr.	Xavier	Geuskens	Nethestraat 17	3941 Hechtel-Eksel
Dhr.	Piet	Gevaert	Eksterstraat 5	8450 Bredene
Dhr. & Mevr.		Goes-Bousmans	Westbilklaan 12	8470 Gistel
Dhr.	A.	Goetry	Meeuwenlaan 7/9	8450 Bredene
Dhr.	Simon	Ippel	Verenigingstraat 161	8400 Oostende
B. V. B. A.		J. Story-Scientia	P. Van Duyseplein 8	9000 Gent
Dhr.	Jean	Jacobsen	Stockholmstraat 39/4	8400 Oostende
Dhr.	R.	Jansoone	Eikenlaan 12	8480 Ichtegem
Dhr.	Jean	Janssen	Prins Boudewijnstraat 5	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Jonckheere	Eigen Haardstraat 19	8400 Oostende
Dhr.	Robert	Kint	Europagalerij 13/338	8400 Oostende
Mevr.		Klausing	Koninginnelaan 34/2	8400 Oostende
Dhr.	Alphons	Koten	Guldensporenlaan 16/6	8400 Oostende
Mevr.	Noëla	Koten	Meersstraat 6	9890 Baaigem
Dhr.	Omer	Kyndt	Gistelsesteenweg 11	8460 Westkerke
Dhr.	Robert	Labbeke	Groenveld 64	1930 Zaventem
Dhr.	Geert	Lambert	Batterijstraat 16	8400 Oostende
Dhr.	Alfred	Lammaing	Torhoutsesteenweg 305	8400 Oostende
Dhr.	Daniël	Lamoot	Hoogwegel 20	8460 Oudenburg
Dhr.	Eric	Laroye	Koningstraat 37/1	8400 Oostende
Mevr.	Nicole	Lauwers	Jozef II straat 7 A	8400 Oostende
Dhr.	O.	Lavens	Grotestraat 175	8421 De Haan

AANGESLOTEN LEDEN 2004

Dhr.	Willy	Lecluyse	Vlinderstraat 14	8400 Oostende
Dhr.	Michel	Leerman	Koninginnelaan 59/6	8400 Oostende
Dhr.	Vic	Leerman	De Rudderstraat 75	8400 Oostende
Dhr.	Jean-Marie	Lermyte	Kortrijkstraat 323	8870 Izegem
Mevr.	Edith	Lescrauwaet	Torhoutsesteenweg 28/10	8400 Oostende
Dhr.	Joseph	Liebrechts	Steensedijk 360	8400 Oostende
Dhr.	Gregory	Lisabeth	Prins Albertlaan 5	8400 Oostende
Dhr.	Jacques	Litiere	Burgemeester A Ronselaan 20	8470 Gistel
Dhr.	Marc	Loy	Batterijstraat 70	8450 Bredene
Dhr.	André	Maes	Gerststraat 103	8400 Oostende
Dhr.	Jacky	Maes	Christinastraat 117	8400 Oostende
Dhr.	Raymond	Mahieu	Duinenstraat 186	8450 Bredene
Dhr.	Peter	Marin	Salvialaan 48	8400 Oostende
Dhr.	Bernard	Maseman	Diksmuidestraat 6/17	8400 Oostende
Dhr.	Jan	Masschalck	Vindictivelaan 2/6	8400 Oostende
Mevr.	Lilian	Maurau	Rogierlaan 25	8400 Oostende
Mevr.	Katia	Mensaert	Hennepstraat 30	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Messiaen	Henri Jasparlaan 37	8434 Westende
Dhr.	Jan	Milh	Serafen De Rijckelaan 21	9840 De Pinte
Dhr.	Johnny	Monteyne	Luchthavenstraat 47	8400 Oostende
Mevr.		Morsa	Rogierlaan 28/5	8400 Oostende
Mevr.		Nefors-Schuyesmans	Rogierlaan 41/4	8400 Oostende
Dhr.	Herman	Nevens	Kievitenlaan 22	8420 De Haan
Mevr.	Mireille	Neyman	Vredestraat 32	8400 Oostende
Dhr.	Gilbert	Nieuwenhuyse	Elisabethlaan 1 A	8400 Oostende
Dhr.	Frank	Nootaert	Koninginnelaan 59/4	8400 Oostende
Dhr.	Herbert	Pennequin	Leffingestraat 209	8400 Oostende
		Photo Tropic	Albert I Promenade 66	8400 Oostende
Dhr.	Willy	Pieters	Torhoutsesteenweg 53/5	8400 Oostende
Dhr.	Hubert	Pladys	Maria Theresiastraat 88/2	3000 Leuven
Mevr.	Victoire	Ponjaert	Rogierlaan 34/12	8400 Oostende
Dhr.	André	Porta	Euphr Beernaertstraat 116	8400 Oostende
Dhr.	John	Pottier	Adolf Buylstraat 47/2	8400 Oostende
Dhr.	Jacques	Priem	Frans Musinstraat 19	8400 Oostende
Dhr.	F.	Proot	Plantenstraat 47	8400 Oostende
		Provinciale bibliotheek	Jan Van Eyckplein 1	8000 Brugge
Dhr.	Oscar	Provoost	P. Raedemaekersstraat 33	1830 Machelen
Dhr.	Frank	Redant	Pauwhoflaan 13	8450 Bredene
Dhr.	René	Reunbrouck	Voorhavenlaan 171	8400 Oostende
Dhr.	Freddy	Rigaux	Ter Heydelaan 336/4	2100 Deurne
Dhr.	Dirk	Rotsaert	J. de ter Beerstlaan 16	8450 Bredene
Dhr.	Rene	Saudemont	Borsig-Allee 15	D - 53125 Bonn
Dhr.	Robert	Schuyesmans	Hofstraat 28/32	8400 oostende
Dhr.	Jean	Segers	Amsterdamstraat 33/1	8400 Oostende
Dhr.	Edmond	Serie	Taboralaan 50	8400 Oostende
Dhr.	Pascal	Servaes	Peter Benoitstraat 38	8400 Oostende
Dhr.	Raf	Seys	Ringlaan I	8680 Koekelare
Mevr.		Seys	Ooststraat 36/8	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Simoens	Groentemarkt 11/11	8400 Oostende
Dhr.	Norbert	Slambrouck	Sterrebeeklaan 4	8400 Oostende
Mej.	Suzanne	Soete	Hendrik Serruyslaan 18	8400 Oostende
		Stadsarchief	Stadhuis - Vindictivelaan	8400 Oostende
Mevr.	Irène	Steelandt	Vindictivelaan 11/1	8400 Oostende
Dhr.	Jean	Stemgee	Van Tyghemlaan 39	8400 Oostende
Mevr.	Annie	Storme	Orchideelaan 5	8400 Oostende
Dhr.	Luc	Strybol	Zeelaan 50	8400 Oostende
Mevr.	Adolphine	Sweetlove	Koningstraat 31/2C	8400 Oostende
Dhr.	Gustaaf	Sys	Roeselarestraat 68 B	8600 Esen
Dhr.	Julien	Thys	Langestraat 94/12	8400 Oostende

AANGESLOTEN LEDEN 2004

Dhr.	Ronald	Tulpin	Emiel Moysonplein 1/25	8400 Oostende
Dhr.		Van Daele	Coupurestraat 7	8450 Bredene
Dhr. en Mv.		Van Den Broecke	Torhoutsesteenweg 234/5	8400 Oostende
Dhr.	Rudi	van den meersschaut	Van Craenenbroeckstraat 69/4	9120 Beveren Waas
Dhr.	Paul	Van der Heyde	Dorpstraat 60	8432 Leffinge
Dhr.	Roger	Van der Heyde	Torhoutsesteenweg 35/1	8400 Oostende
Mevr.		Van der Heyde	Brugmannlaan 581/7	1180 Brussel
Dhr.	Jocelyn	Van Eycken	Sint Sebastiaanstraat 20	8400 Oostende
Dhr.	Hendrik	Van Hoecke	Van Iseghemlaan 49/5	8400 Oostende
Dhr.	Lucien	Van Outryve	Karel Janssenslaan 5/1	8400 Oostende
Dhr.	Andries	van Rysbergen	Kustlaan 3	8450 Bredene
Dhr.	Marcel	Vanblaere	Marie-Joséstraat 5	8400 Oostende
Mevr.	S.	Vancampo	Stuiverstraat 55/57	8400 Oostende
Dhr.	Alfons	Vandamme	Dr. E. Moreauxlaan 322	8400 Oostende
Dhr.	Louis	Vande Castele	Sint Riquierstraat 17	8450 Bredene
Mevr.	Cecile	Vanden Broucke	Laar 20	2630 Aartselaar
Dhr.	Edwin	Vandenbergh	Eikhofstraat 19	8600 Diksmuide
Dhr.	Robert	Vandenbergh	Longchamplaan 84	8400 Oostende
Dhr.	Alfons	Vandenbussche	Leffingestraat 56/2	8400 Oostende
Mevr.	Georgette	Vandendriessche	Leopold I plein 5A/12	8400 Oostende
Dhr.	Rene	Vandercruyssen	Mariakerkelaan 330	8400 Oostende
Dhr.		Vandermeulen	Mercatorlaan 19/34	8400 Oostende
Dhr.	Martin	Vanderstraeten	Taboralaan 49	8400 Oostende
Dhr.	Frans	Vanderwal	Oud Vliegveld 35	8400 Oostende
Dhr.	Daniël	Vandewinkel	Van Iseghemlaan 36/13	8400 Oostende
Mevr.	Gerda	Vandewynckel	Koopvaardijstraat 14	8400 Oostende
Dhr.	Pierre	Vanhecke	Henri Lalouxlaan 45	8670 Koksijde
Dhr.	R.	Vanhix	Pycke de ten Aerdelaan 30	8400 Oostende
Dhr.	Roger	Vanhooren	Mercatorlaan 19/53	8400 Oostende
Mevr.	Christiana	Vanhoucke	Zwevezelestraat 72	8820 Torhout
Dhr.	Jo	Vanhoutte	Meibloempjeslaan 4/2	8400 Oostende
Dhr.	André	Vansieleghem	Havenstraat 22	8400 Oostende
Mevr.	Denise	Vanthuyne	Nieuwpoortsesteenweg 487	8400 Oostende
Mevr.	Gilberte	Vantighem	Lotuslaan 29	8400 Oostende
Mevr.	Jeannine	Vanwelssenaers	Limbalaan 29	8400 Oostende
Dhr. en Mevr.		Verburgh-Serrano	Zwanenlaan 75	8400 Oostende
Mevr.		Vercruysse	Kraanvogelstraat 1	8400 Oostende
Dhr.	René	Verdonck	Karel Janssenslaan 29/15	8400 Oostende
Dhr.	Fernand	Verhaeghe	Violierenlaan 53	8400 Oostende
Dhr.	Julien	Verhaeghe	Rogierlaan 43/7	8400 Oostende
Dhr.	Marcel	Verhaeghe	Dr. Verhaeghestraat 20	8400 Oostende
Dhr.	Henri	Verkouille	Zwanenlaan 44	8400 Oostende
Dhr.	Dries	Vermeesch	Kievitstraat 3	8400 Oostende
Mevr.	M.	Vermeulen	Koningstraat 55/3	8400 Oostende
Dhr.	Dirk	Verstraete	Honoré Borgersstraat 88	8400 Oostende
Dhr.	Herman	Viaene	Vindictivelaan 14/App 9A	8400 Oostende
Mevr.	Maria	Vieren	Gerststraat 12	8400 Oostende
Dhr.	Guido	Volcke	Vanderstichelenstraat 135	8400 Oostende
		Vrienden Sted. Musea	Ernest Feysplein 15/27	8400 Oostende
Mevr.	Denise	Willaert	Kapucijnenstraat 23/3	8400 Oostende
Mevr.	Marie-José	Willaert	Stockholmstraat 35/2	8400 Oostende
Mevr.	Ingrid	Wolf	Steense Dijk 619	8400 Oostende
Dhr.	René	Wybouw	Kanaalstraat 7	8470 Gistel
Dhr.	Roland	Wybouw	Ieperleedstraat 13	8432 Middelkerke
Dhr.	Leonard	Zonnekeijn	Ooststraat 6/4	8400 Oostende

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2005

- Elke zaterdag
- Van 26 december 2004 t/m 09 januari 2005 (gesloten 28 december 2004, 01 en 04 januari)
- Van 05 februari t/m 13 februari (gesloten 08 februari)
- Van 26 maart t/m 10 april (gesloten 29 maart en 05 april)
- Van 05 mei t/m 08 mei
- Van 15 juni t/m 15 september (gesloten elke dinsdag)
- Van 29 oktober t/m 06 november (gesloten 01 november)
- Van 24 december t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006)

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

**COCK
CAMERA
SERVICE**

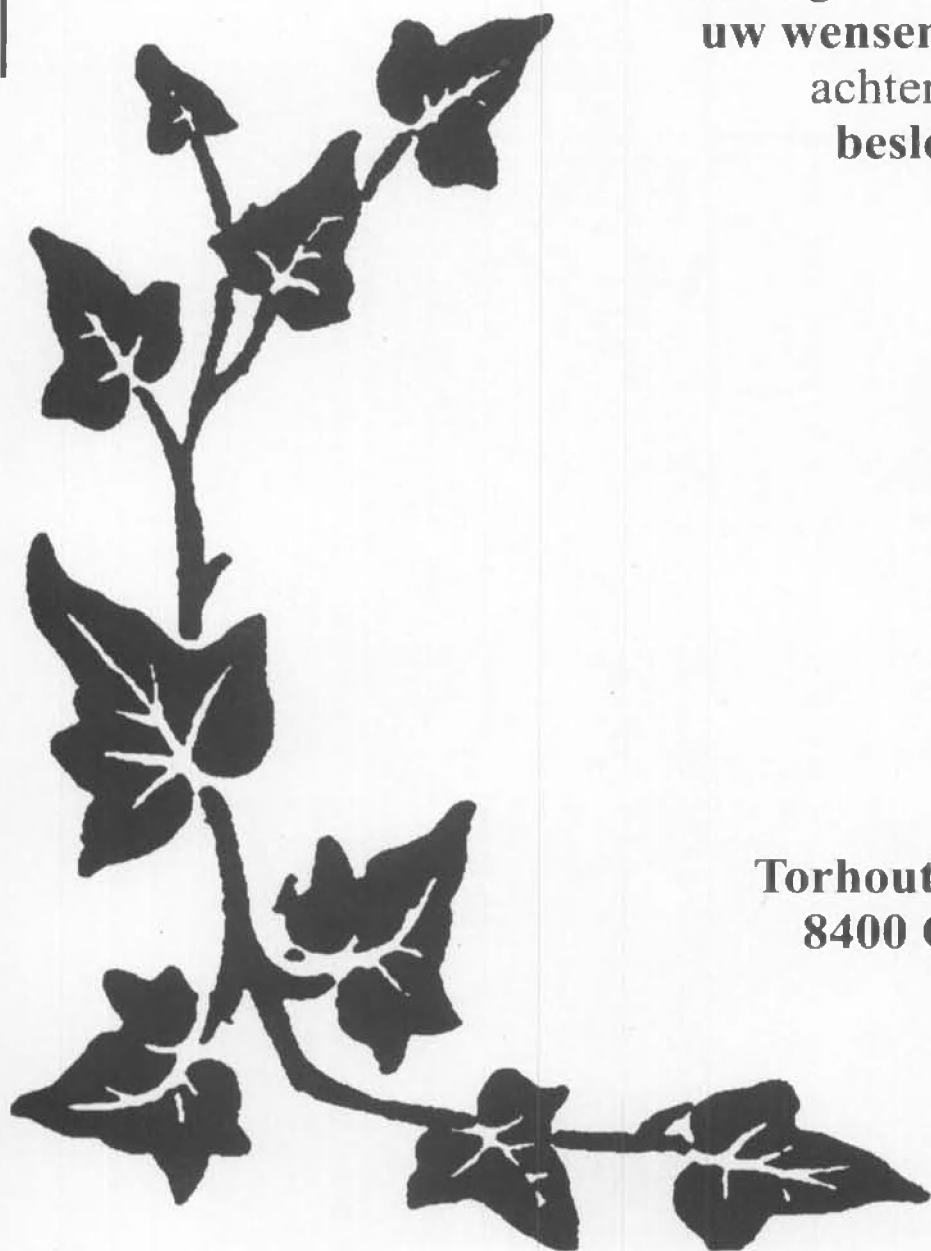
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontrakt**
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

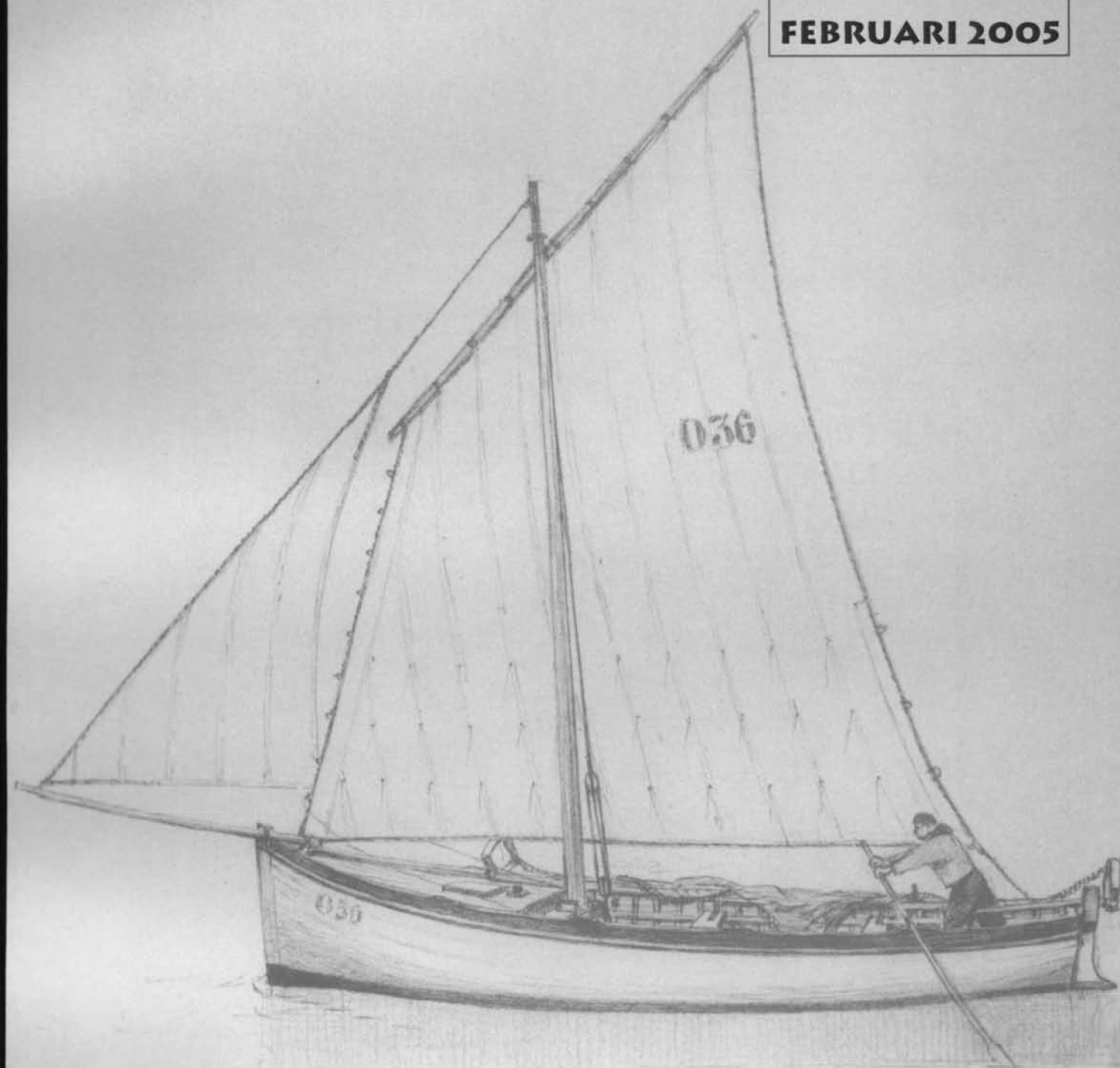

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

AFGIFTEKANTOOR
8400 - OOSTENDE 1
P.408954

MAANDBLAD

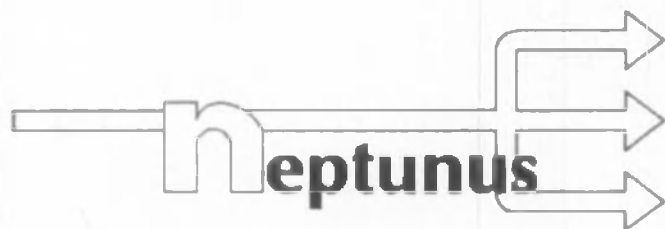
FEBRUARI 2005

V.U. Omer Vilain - Rogierlaan 38/11 - 8400 Oostende

DE PLATE

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: **€ 15**

Beschermd abonnement: **€ 20**

Weldoend abonnement: **€ 30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring

"DE PLATE"

V.Z.W.

Effectief lid 2005

Dhr. August. Goethaels

Stockholmstraat 21/10

8400 Oostende

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovernamen toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 34

NUMMER 2

MAAND februari 2005

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

- blz. 33: **K. VERWAERDE:** Van een stervend kerkhof en het verhaal van Captain William Davies Evans.
- blz. 51: **E. SMISSAERT:** "Driekoningenfeest": De Plate houdt een 400-jarige traditie in stand.
- blz. 53: **O.VILAIN:** De eerste twee bestuursvergaderingen van De Plate.
- blz. 54: De Prijs Louis Paul Suetens.
- blz. 55: **M.-W. SERRUYS:** 90 jaar oud en springlevend. Moeder Oostendse, een Oostendse studentenclub in Leuven (1912-2002) (deel 2).
- blz. 62: Jaarverslag 2004.

HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitter:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende, tel. 059709205.

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289

E-mail: dc.platc@pandora.be

Penningmeester:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. en fax 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Koen VERWAERDE: A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT: Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Omer VILAIN: Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Michaël-W. SERRUYS: Magdalenasteenweg 27/2, 1000 Brussel

FEBRUARI ACTIVITEIT

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate, Oostende, heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende avondvoordracht op

donderdag 24 februari 2005 om 20 uur

in de Conferentiezaal van de V.V.F., Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende.

Onderwerp: **KONING LEOPOLD I MINDER BEKEND**

Spreker: dhr. Roger **BEECKAERT**

Roger BEECKAERT is ere-schepen van de gemeente Bredene en was leraar Middelbaar Onderwijs. Zijn laatste opdracht was leraar geschiedenis in het Koninklijk Atheneum van Oostende.

Vandaag is hij lesgever aan service clubs o.a. Spaanse taal en houdt hij losse causerieën.

Deze avond krijgen wij een apart-belichting van Leopold I - zijn persoon - zijn afstamming en loopbaan - zijn koningschap en de moeizame oprichting van het autonome België.

Na de voordracht over Leopold II door Ivan VAN HYFTE blijven wij als Koninklijke Vereniging de Koninklijke toer opgaan.

Een avond om niet te missen en zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos voor alle belangstellenden.

MUSEUM

FOTO'S

FOTO'S

FOTO'S

STORM OP DE ZEEDIJK

Foto's van de Oostendse fotograaf

Jean-Jacques SOENEN

Wie nog een keer de torenhoge, dreigende golven over de zeedijk wil zien slaan kan dit nog tot 10 april in ons museum.

Er is ook een album met de foto's van de tentoonstelling te koop. Onze conservator Norbert HOSTYN schreef de inleiding: een mijmering over de Albert I Promenade van weleer. Het boek kost € 19.

De foto's van de viering 50 jaar Plate zijn ook te zien in een album aan de balie van het museum. Wie wil kan er ter plaatse bestellen. Prijs per foto: € 0.50.

VAN EEN STERVEND KERKHOF EN HET VERHAAL VAN CAPTAIN WILLIAM DAVIES EVANS.

door Koen VERWAERDE

Enkele krantenkoppen d.d. 17 & 18 januari 1997:

"Gisteren zijn arbeiders van de stedelijke Begraafenisdienst in opdracht van de Schepen van Burgerlijke Stand, Eddy TULPIN, begonnen met de afbraak van 25 met rode en gele kruisen gemerkte grafmonumenten op het Oud Kerkhof aan de Nieuwpoortsesteenweg"; een andere krantenkop blokletterde: "Grafschennis door Schepen is regelrechte schande".

Posterieur hieraan kon men de dag erop, in elke krant, in het streekgebonden nieuwsitem, harmonieus omkaderd met de broodnodige foto's, het uit de hemel gevallen feuilleton bij de morgen boterham, lezenswaardig vervolgen: *"vrijdag werden de werkzaamheden op eis van Schepen Geert LAMBERT, voorzitter commissie grafmonumenten (1), stilgelegd".*

En Schepen Eddy TULPIN, lui-même, schrok zich een aap wanneer deze nieuwstijding als een bom uit de duistere hemel op hem kwam neervallen. Hij had het heus niet zien aankomen. Ofschoon hij in regel en recht, de opdracht gaf om de graven op "de lijst" te laten ontrukken aan hun stiefmoederlijke omgeving, had hij in zijn verwarrende uiteenzetting iets dat deed denken aan de naoorlogse periode: *"Ich habe es nicht gewusst"*. Het artikel blokletterde: *"Schepen TULPIN gaf te kennen dat het wegbreken van enkele grafmonumenten op het oud kerkhof aan de Nieuwpoortsesteenweg herusten op een communicatiestoornis"*.

Het is herkenbaar hoe bepaalde berichtgevers, noem ze plaatselijke journalisten, na een veel te lange komkommertijd, door middel van hun schrijftalent, gulzig, copieus en hartig op smaak gebracht, ongelukkige voorvallen aan de wachtende nieuwsgierigen hun creatie laten smaken en waarvan de degustatie vaak niet eens de lading dekt. Ongetwijfeld waren ze, de nu verdwenen grafmonumenten, van een onmiskenbaar heemkundige betekenis om het nog net niet te hebben van "plaatselijke geschiedkundige importantie". Het waren de graven van wat bij sommigen 'de Britse kolonie' wordt genoemd. Misschien waren ze het bewijs van hoe fijn en vermengd raakpunten kunnen zijn tussen heemkundigen, lokale geschiedenis en de officiële geschiedenis van een streek. Maar wie gaat nu opstaan om een waardebepaling van een dergelijk object als verlaten grafmonumenten en het behoud ervan te gaan verdedigen. Maar weet, waar twee kijden hebben beiden schuld. Niemand gaat vrijuit. Is het de Schepen die als 'cavalier seul' eens en vooral een einde wilde stellen aan een stervend kerkhof. Of was het de Stedelijke Commissie Grafmonumenten die met veel palaver nooit tot een effectieve beslissing kwam tot renovatie en in zijn bevoegdheid en kunde niet eens in een open doel kon scoren.

En wat dan nog, het was oktober 1996, er blies een nieuwe frisse lucht doorheen de eindeloze gangen van het Stadhuis. Het nieuwe Bestuur, coalitie, zat goed in het zadel (gemeenteraadsverkiezing oktober 1994), en in hun midden de heer Eddy TULPIN, de verantwoordelijke Schepen voor Burgerzaken: lees de dienst Bevolking - Burgerlijke Stand - Begraafplaatsen. Ook had men voor een paar jaar een nieuwe Afdelingschef geïnstalleerd, namelijk de heer Jean-Pierre VAN HESTE. René DEFLOOR, Hoofd dienst Begraafplaatsen, hield het voor bekeken en ging met pensioen. Zo gauw, zo vlug als water diende een oplossing gezocht voor het vertrek van deze laatste; mij werden de taken en het toezicht toevertrouwd van de dienst Begraafplaatsen in een voorlopig waarnemende functie.

Ik had trouwens al gedurende een tiental jaren de infrastructuurwerken op de begraafplaatsen geleid en in de laatste maanden vóór het vertrek van René had ik de dienst al menig keer beleidsmatig ondersteund.

Hoe hard arduin ook blijkt, met één doffe slag breekt ze middendoor. Het ligt niet in mijn bedoeling om hier het proces te gaan maken van wie uiteindelijk de eindverantwoordelijkheid had bij de "opkuis" van de op de lijst vernoemde grafmonumenten. Mij is het enkel te doen om de lezer te overtuigen dat de weliswaar ondoordachte handelswijze van het afbreken ook in feite geïnspireerd was door het goed bedoelde initiatief om daadwerkelijk de problematiek van verval en zo nodige renovatie van 't oud kerkhof aan te pakken. Nu zich de gelegenheid voordoet omdat de grenzen der discussie vervaagd zijn of omdat voor sommigen de hele zaak nu bijna onbelangrijk lijkt, kan ik in een eerlijk relaas de gebeurtenis tot een besluit brengen zodat hiermee de rare kronkel in het verhaal tot het verleden behoort.

In zijn functie als Ambtenaar van Burgerlijke Stand wilde Eddy TULPIN zijn beleidsopties onberispelijk en zonder enige inmenging van enig welke belangengroep tot een goed einde brengen. Aanvankelijk (vóór de afbraak) weigerde hij dan ook enig welke betrokken partij, zoals de Commissie Grafmonumenten e.a. diverse culturele organisaties te betrekken bij zijn plannen om van de Begraafplaats een mooi wandelpark te maken. Waarschijnlijk maakte hij daar al de cruciale fout. Men had tot een '*consensus omnium*' kunnen komen van wat niet en wat wel mocht verdwijnen aan grafplastiek. Echter is het niet onbelangrijk om in dit verhaalverloop te melden dat de afbraak 'volledig wettelijk' gebeurde en in overeenstemming was met de wetgeving terzake. De misslag echter had dan weer te maken met een te volgen procedure bij afbraak. De bedoelde grafmonumenten waren op het ogenblik van afbraak eigendom van het Plaatselijke Bestuur, voor zover is duidelijk! Men had in uitvoering van het KB van 20 juli 1971, lees de Wet op de begraafplaatsen en lijkbezorging, in het bijzonder het artikel 9, via aanplakking (2) op grafmonumenten en aan de inkom van de begraafplaats, aan alle belanghebbenden gemeld dat de graven het voorwerp uitmaakten van terugname indien men geen hernieuwing had aangevraagd binnen het wettelijk gestelde termijn. Tot op dat ogenblik alles 'O.K.' moet je denken. Wel neen! In overeenstemming met de laatste alinea van het artikel 26 van de wet van 20 juli 1971 lag het aan het Plaatselijk Bestuur een regeling te treffen voor wat de eindbestemming zou zijn van het aan de gemeente toevallend materiaal na afbraak. Het was Schepen TULPIN en zijn ondersteuningsteam; lees de ambtenaren VAN HESTE en VERWAERDE, ontgaan dat het College van Burgemeester en Schepenen een besluit diende te nemen voor wat er uiteindelijk diende te gebeuren met het terugvallend materiaal na afbraak. Wat die beslissing betekend zou hebben kan men slechts nog naar raden. Misschien was er één of andere schepen (bijvoorbeeld de voorzitter van de Commissie Grafmonumenten, de heer Geert LAMBERT) die zich negatief over de afbraak zou hebben uitgesproken en voorgesteld hebben om eerst het advies van de commissie Grafmonumenten hierover in te winnen. Maar Wie weet?

Welwillende lezer, het is hoe je het bekijkt. Vandaag is het voor mij belangrijk om even de keerzijde van de medaille toe te belichten. Maar hoe je het ook wendt of keert of dat je voor deze affaire aan beide oren doof mag wezen, Schepen TULPIN blijft degene die als eerste, weliswaar 'op lef', aan het gestelde probleem van een stervend kerkhof een daadwerkelijke oplossing wou bieden. Ondanks zijn legendarische voorzichtigheid en terughoudendheid had hij de zaak zichtbaar verkeerd in geschat. Het was mijn vriend en voorganger, René DEFLOOR, die de opdracht kreeg om een lijst (3 - nota 07 maart 1996) samen te stellen van concessies waarvan grafteken in een dergelijke verwaarloosde en vervallen bouwfysische toestand was en waarvoor uiteraard geen verlenging van vergunning was aangevraagd die als eersten "symbolisch" dienden te verdwijnen. Zo zou met een stil bazuingsgeschal de nieuwe aanpak dienen bezegeld.

Toen ik in oktober 1996 waarnemend de functie van hoofd van de Begrafnisdienst kreeg werd mij onmiddellijk de goedbedoelde intenties m.b.t. de oude begraafplaats duidelijk gemaakt. Schepen TULPIN geloofde in het leven na de dood. "t Oud kerkhof" diende binnen enkele decennia een prachtig park te zijn met behoud van de waardevolle grafmonumenten. Wie kan als trouwhartig heemkundige deze aanlokkelijke fluwelenzang van een goedwillende sirene weerstaan? Maar er sloop twijfel in mijn hart. De maatstaf bij de beoordeling tot renovatie was gebaseerd op verwijderen van bouwfysische vervallen objecten. Trouwens was voor de Schepen iedereen gelijk voor de wet. Wat moet je met een grafmonument van Oostendse reders, artiesten, ambachtbazen die er vervallen bijliggen? Het kostenplaatje; wat moet het de gemeenschap kosten om dergelijke vervallen grafmonumenten te herstellen? Het handhaven van criteria waarbij grafplastiek behouden zou worden omwille van hun architectonische, heemkundige of funeraire uitzonderlijkheid waren duidelijk aan hem niet besteed. Onaanvaardbaar dacht ik! Enkele maanden heb ik de toegeschoven opdracht van afbraak kunnen negeren om reden dat ik mij in de nieuwe werkomgeving moest inwerken. Enigszins naïef was mijn hoop om zo de opdracht tot afbraak in vergetelheid te duwen. Het was januari 1997, de gestelde objectieven voor dit werkjaar werden met alle betrokken partijen besproken. De opdracht tot afbraak werd mij duidelijk gedictéerd; nog dezelfde week zou mijn personeel de klus moeten klaren. De op de lijst voorkomende graven, te weten de bijzettingen die plaatsvonden tussen 1860 en 1881 en die zich bevonden in het perk 2, de lagen 06 en 08, konden niet meer aan de afbraak ontsnappen. Mijn persoonlijke opdracht naar het personeel toe was in de eerste instantie een opkuis van de totale ruïnes (rode kruis) en daarna zouden we wel zien (gele kruis). De klassieke witmarmeren zuil op het graf van een in 1869 overleden Duitser uit Hamburg, DRIESCH genaamd (de vreemde eend in de bijt tussen zijn Britse deelgenoten), diende in elk geval onaangeroerd te blijven. Immers was dit grafteken, naar de normen van verval op deze begraafplaats, nog in prima staat. Naarmate de week vorderde en de opruimwerkzaamheden, buiten verwachting, zonder haperen vlot verliepen kwam ik tot de vaststelling dat er maar weinig overbleef om daadwerkelijk te behouden. De reden, alle grafmonumenten, te weten hun onderbouw, waren dusdanig aangetast en verweerd dat vroeg of laat de ineenstorting niet kon vermeden worden. Hoe kon ik enig behoud gaan verdedigen wanneer de opdracht luidde: de totale afbraak om reden van verval.

Een zucht van opluchting. Ik was niet weinig blij toen de zaak aanhangig werd gemaakt in de wereld van de plaatselijke journalistiek. Hoewel het kwaad was geschied. Een Oostendse steenkapper die 't oud kerkhof ter harte nam had de kat de bel aangebonden en zo andere belanghebbenden verwittigd die dan op hun beurt, weliswaar tersluiks, de plaatselijke nieuwsmedia inschakelden om de afbraak een halt toe te roepen. De rest is gekend, of niet? Er werd overhaast een vergadering bijeengeroepen van de commissie voor grafmonumenten die plaatsvond op zaterdag 25 januari 1997. Politiek correct en verstandig presideerde de Schepen van Cultuur, Geert LAMBERT, de vergadering. Schepen TULPIN en ikzelf werden de gesel van kritiek en hekel hierdoor bespaard. Na anderhalf uur plaatsbezoek werd in vergadering afgesproken dat er een inventaris diende opgesteld van waardevolle grafmonumenten. Dit document moest eind november 1997 opgemaakt zijn. Een werkgroep werd aangesteld. Het waren de dames Rita WERBROUCK en Jeannine DOMBRECHT, de heren Robert MISSIAEN en Jean-Pierre FALISE; in zelfde volgorde voor de Gidsenkring "Lange Nelle", de Cultuurraad en natuurlijk de (Koninklijke) Oostendse Heem- en Geschiedkundige kring "De Plate". De manier waarop deze werkgroep haar opdracht volbracht dwong bewondering en respect af. Elke dinsdag- en woensdagnamiddag waren zij aanwezig op 't oud kerkhof om in gezamenlijk overleg, rij per rij, 4.595 graven te beoordelen en hun inventaris aan te vullen en dit zonder te weten of hun werk de nodige vruchten zou afwerpen. De criteria bij hun opmaak van de inventaris was een lijst op te stellen gebaseerd op de architecturale waarde, de heemkundige betekenis en de lapidaire en/of museumwaarde. Ook ik kreeg een nieuwe opdracht maar uitgaand van Schepen Eddy TULPIN. Deze opdracht resulteerde in twee boekwerken aangevuld met een tiental plannen. De opdracht luidde een tweede inventarisatie op te stellen van de bouwfysische toestand van de 4.595 aanwezige graven samen. Deze inventarisatie gaf een kleine

beschrijving van het grafmonument, lees type, stijl en vorm, als de staat waarin deze zich bevond (Goed – slecht – voor herstel vatbaar). Tevens moest de betrokkenheid van de nabestaanden en/of concessionaris voor het grafmonument aangetoond worden. Dit gebeurde door een mijn inziens veel te eenvoudige maatstaf, te weten na 1 november de graven aan te duiden waarop bloemen werden neergelegd. Als laatste punt in dit monnikenwerk maakte ik planmatig een overzicht van de aan de stad terugvallende concessies. Het was eind januari 1998 toen alle documenten werden samengebracht. Het samenbrengen van alle bescheiden gebeurde door Schepen TULPIN. Voor mij was het duidelijk. Het was een goed werkbaar instrument die, op dat ogenblik, een aanzet had kunnen zijn tot een effectieve overeenstemming van gevoelens; algemene gelijkheid van opvatting door alle betrokken partijen en waardoor 't oud kerkhof uiteindelijk de nodige renovatie had kunnen ondergaan. De oudste Oostendse begraafplaats wachtte een gedaanteverandering: 't oud kerkhof wordt in een park herschape[n] met behoud en herstel van haar mooiste grafplastiek'; dixit Schepen Eddy TULPIN.

De vraag naar het waarom dit niet is doorgegaan ligt op een heel ander niveau. Wijzigingen in de bevoegdheden binnen het toenmalige Schepencollege zullen er niet vreemd aan geweest zijn; maar dit is dan weer een ander verhaal.

Epiloog

'I do not much dislike the matter, but the manner of the (his) speech' (Shakespeare).

Nou hoef je niet stom te zijn om jezelf de vraag te stellen of de heisa en de kritiek rondom de afbraak wel eerlijk en onderbouwd was. Was het neergeschreven betoog van een (dolende) journalist gefundeerd op eerlijke en weloverwogen argumenten? Niemand heeft zich op dat ogenblik afgevraagd hoe de bouwfysische toestand van de grafmonumenten was (4). Om vandaag de nu vergeten waarheid te berechten kan ik met duidelijkheid stellen dat deze grafmonumenten zo intens, door ouderdom, door onverschilligheid en meer dan erg door erosie (wind en water) nog slechts herleid waren tot een noemenswaardig geërodeerd puin. Een gevaar mocht men het noemen voor de bezoeker, dreigend dan weer voor de toevallig aanwezige kinderen met hun goedmoedige nieuwsgierigheid. Echter behoedzaam zoals de aard van het beestje wel is wil ik gerust toegeven dat er tussen de afgebroken grafplastiek zich nog graven bevonden die voor renovatie vatbaar waren en dus aan de sloophamer hadden kunnen ontsnappen. Ik ben mij bewust van het feit dat hierin juist de gevoeligheden in het discussiepunt geankerd liggen. Maar zeg eens, wie geeft antwoord, wie durft kleur bekennen? Ontegenzeggelijk zou het herstel van de voornoemde tussenliggende monumentale graven de gemeenschap tienduizenden euro's hebben gekost. Dit gegeven geprojecteerd op de nog honderden andere grafmonumenten, weet van éénzelfde onderscheidende hoedanigheid, zal ongetwijfeld een kostenfactor betekenen die op geen enkel ogenblik door een verantwoordelijk Bestuur kan opgehoest worden. Temeer dan nog dat op het ogenblik van afbraak de begraafplaats of in het andere geval uitzonderend grafplastiek niet het voorwerp uitmaakte van bescherming. Het Plaatselijke Bestuur kon dus niet rekenen op een enige toelage tot renovatie door de Hogere Overheid, lees van subsidies.

Alles op een rij zettend kun je stellen dat er nood is aan een mentaliteitswijziging! Geen blindheid die enkel verloren tijd en verval baart. Stop met verzet tegen elke handeling die enige stijlwijziging meebrengt van aanpak om van deze half beschadigde of ruïneuze begraafplaats toch nog iets te maken. Behoudzucht en weigering tegenover elke broodnodige ommekeer van de situatie is een foute houding die vroeg of laat zich vertaalt in een absoluut einde en verlies van wat vandaag nog overeind blijft aan waardevolle grafplastiek die gelegen is op de oudste begraafplaats van Oostende.

Captain William Davies EVANS 1790 – 1872.

Vandaag, 10 mei 2000, ziet men nog slechts een open genivelleerde leegte waar ooit de graven van de Britse Kolonie zich bevonden en telkens opnieuw, doet deze mij denken aan de afbraak. Met een lichte ironie zeg ik tegen mevrouw Susan PLAYDON dat het terrein zelfs weigerachtig staat tegenover onkruid. Een lege ruimte tegenover het kluwen van gebroken graven in de rondte die zo kenmerkend is voor deze begraafplaats.

Ietwat terughoudend, zich verontschuldigd voor een eventuele taalbarrière en met een vriendelijkheid die men nog slechts uitzonderlijk vindt, had mevrouw Susan Ann PLAYDON zich op mijn catacombeachtige kantoortje op de begraafplaats aan de Stuiverstraat aangemeld. Zij maakte mij onmiddellijk duidelijk dat de naam "PLAYDON" deze van haar man was en dat 'her name of birth "EVANS" is. Zij en haar man waren naar Oostende gekomen om het graf op te zoeken van haar "Great Great Great, Great Uncle, Captain William Davies EVANS". Haar vader, 'Davis Owen EVANS', was bezig het levensverhaal van deze laatste te reconstrueren. Het leven van Captain EVANS (5) was van een zo uitzonderlijke en buitengewoon verloop dat het ondenkbaar zou zijn deze aan de vergetelheid der tijd toe te kennen. Het zachte glooien van d'r glimlach zag ik plaats maken voor verwondering toen ik stelde tot, mijn intense spijt, dat het grafteken van Captain EVANS niet meer was. Geen enkele foto, geen enkel ornament, er was slechts leegte.

Met een bijna calvinistisch schuldgevoel beloofde ik haar om alles in het werk te stellen om eventueel nog bestaande sporen van de aanwezigheid van 'EVANS' in Oostende op te zoeken. Wat meteen ook gebeurde. Ik was ontstemd, teleurgesoótelnd toen ik vrij vlug vaststelde dat mijn zoektocht onvermijdelijk resulteerde in een groot echec. Niets, helemaal niets. Op het kantoor van de begraafplaats vond ik slechts een nagenoeg onbetekenende fiche. Vermoedelijk nog opgemaakt door de Kerkhofbewaarder Kamiel Wittevronghel op basis van het aanwezige grafmonument en waarop niets meer dan de naam 'Evans William' en zijn overlijdensdata '03 augustus 1872' waren genoteerd. Hoe summier deze gegevens ook waren, ze gaven mij de mogelijkheid om mijn zoektocht verder te zetten in de registers van de burgerlijke stand; m.n. overlijdensregisters. In de tienjarige tabellen vond ik al vlug wat ik zocht; het inschrijvingsnummer 244: de aangifte van het overlijden van William Davies EVANS. De akte (6) was opgemaakt op 4 augustus 1872. De dag na het overlijden. De aangifte gebeurde door de zoon van de overledene, tevens 'William EVANS' genaamd, negenendertig jaar oud, handelaar (négociant), wonende in London en door Robert JUKES, geestelijke van de anglicaanse kerk. Uit de aangifte kon ik verder nog uitmaken dat betrokkene was overleden op 3 augustus 1872 om 18H00 op het adres Christinastraat nr. 89. Hij was gedomicilieerd in Castle Pill bij Milford Haven in Pembroke waar zijn echtgenote Marie-Thérèse DUNEAN woonde. Een kopij van deze overlijdensaangifte + vertaling werden opgestuurd naar Susan PLAYDON samen met enkele foto's die ik vóór de afbraak van de ondertussen berucht geworden grafplastiek had genomen. Veel was het niet! Het gaf in elk geval wel aan hoe bouwvallig de site erbij lag. Susan en haar vader betuigden hun dank door zelf een beknopt overzicht op te sturen van de levensloop van Captain EVANS. Ook stelden zij de vraag of ik de mogelijkheid wilde onderzoeken om op de plaats waar het graf had gestaan een herdenkingsplaat op te richten. Een antwoord dat ik haar tot vandaag schuldig moet blijven. De reden was dat de concessie vervallen (in tijd) was en dat dit onherroepelijk het definitieve einde betekende van de vergunning. Eerlijkheidshalve dient hierbij gezegd dat het op dat ogenblik gevoelig lag mede door de afbraak zodat elke beweging in die richting wijselijk achterwege gelaten werd. Vandaag en slechts omdat de storm is gaan luwen kan dit misschien wel. Zal de huidige Schepen, mevrouw Nancy BOURGOIGNIE, hiervoor ontvankelijk zijn? Een voorstel tot oprichten van een herdenkingsstele kan overwogen worden. Een, met gekende redenen omkleed, voorstel kan met beide handen onthaald worden maar ook eenvoudig geweigerd. Vraag je niks, dan heb je niks moet de leuze zijn!

Maar laten we het nu uiteindelijk hebben over: 'Captain William Davies EVANS'?

Uit navraag en onderzoek weet ik dat er maar weinigen zijn die een antwoord kunnen geven. In elk geval ken ik er toch ééntje (niet persoonlijk). Eerder toevallig vond ik een artikel uit de "Krant van West-Vlaanderen", d.d. 15 juni 2001, waarin een zekere heer José VANDEKERCKHOVE, Voorzitter van de Koninklijke Oostendse Schaakkring (KOSK), meldde dat hij in september van hetzelfde jaar ging starten met een schaakacademie genaamd: 'Captain EVANS'. Met de oprichting van deze schaakacademie, waarbij gediplomeerde lesgevers zouden ingeschakeld worden, ligt het in de bedoeling, in het kader van vernieuwde jongerenwerking, om jongeren meer aan te zetten tot schaken.

EVANS, een Britse zeekapitein-schaker met faam. Evans een schaakfenomeen dus? Maar wat laat Susan Ann PLAYDON over deze mysterieuze persoonlijkheid weten? Het verhaal gaat:

Evans werd geboren op 27 januari 1790 op de Musland Boerderij in de parochie van St. Dogwell, in Pembroke, Wales, als eerste zoon van het echtpaar John EVANS en Mary DAVIS.

Aanvankelijk zal het de bedoeling geweest zijn dat William het landbouwersvak van zijn vader zou voortzetten. Echter komt hier verandering in wanneer de familie EVANS-DAVIS, rond de eeuwwisseling, naar Castle Pill verhuisde. Castle Pill was de naam van één van de vele inhammen van Milford Haven. Maar 'Castle Pill' stond ook als naam van een herenboerderij waar de ouders van William gingen werken. Ongetwijfeld zal daar de passie voor het zeemansleven bij de jonge William een aanvang vinden. Niet onbelangrijk is hierbij dat de eigenaar van Castle Pill Boerderij een zekere Colonel GREVILLE was. Deze laatste was een neef van Sir William HAMILTON. Sir William HAMILTON was dan weer de echtgenoot van 'Emma'. Emma Hamilton die de geschiedenis zal ingaan als Lord NELSON's Emma. Jazeker, de minnares van niemand minder dan Admiral Lord NELSON, de omzeggens meest gevierde Britse nationale held. Hij was het die met 'the Battle of Trafalgar' de wereldpositie van Brittannië definitief vestigde. Door zijn overwinning, waarbij hij overigens het leven liet, zal Engeland definitief de controle verwerven over de wereldzeeën en zodoende uitgroeien tot een onvergelykbare wereldmacht die wel meer dan een eeuw lang onveranderd zal blijven.

In 1804, William EVANS is dan amper '14 jaar' oud, verlaat hij het ouderlijke huis en gaat in zeedienst. Was hij onder indruk van het fenomeen 'NELSON'; kon hij zich beroepen op de omgeving waar zijn ouders waren tewerkgesteld? Van deze periode in zijn leven weet men niet veel: 'He served his country until the Napoleonic war ended in 1815'. Een vermoeden gaat dat de Britse Royal Navy in 1804 niet enkel een intense rekrutering op punt stelde, men was ook met de dringende noodzakelijkheid bezig de oorlogsvloot uit te breiden. Overigens wist men goed dat Frankrijk, m.n. Napoleon met zijn oorlogszucht en veroveringsdrang, duidelijk plannen had om het kleine eiland te veroveren. Het was een precaire situatie wanneer bleek dat Spanje nu ook een verbond sloot met Frankrijk. Op het vasteland stond enkel Oostenrijk niet vijandig tegenover Engeland. Men zegt dat The Royal Navy, in die dagen, de mogelijkheid bood aan ambitieuze mensen tot een snelle en grote carrière. De confrontatie bleef niet uit. Op 21 oktober 1805 was het zover. Met de 'The Battle of Trafalgar' werd het pleit beslecht. Zesduizend Franse en Spaanse soldaten verloren het leven of werden gewond. Ook aan Britse zijde was voor 1700 manschappen hetzelfde lot beschoren. Negentien vijandige schepen werden veroverd, één gezonken. Door the Battle of Trafalgar verkreeg de Britse vloot de controle over de wereldzeeën.

Na 1815 vervoegt William EVANS het postdepartement. In 1819 had hij de rang van kapitein bij de zeilpakketboten, varende tussen Milford en Waterford. Waarschijnlijk leerde hij het schaakzetten rond 1818. In die periode maakte hij kennis met Luitenant Harry WILSON. Deze laatste was één van de meest gerenommeerde schaakspelers van zijn tijd. De invloed die WILSON op EVANS had is

niet te ontkennen. Tussen 1820 en 1826 hebben beide zich in menig schaakpartij gemeten waarbij EVANS aanvankelijk het onderspit moest delven. Overigens en gelukkig maar is het beloop van veel van deze schaakpartijen tot vandaag de dag behouden. Rond 1824, terwijl hij het bevel voerde over een staatspost stoomboot, eigendom van de P & O Steam Company, bedacht EVANS de "Evans Gambiet" (7) door dewelke hij beroemd werd. De schaakbroederschap had over hem een hele hoge dunk en hij speelde veel belangrijke matches. In 1864 speelde hij zelfs schaak in Oostende met Groot-Hertog Constantijn, zoon van Tsaar Nicolas van Ruslan. Hij reisde hiervoor gedurende een week iedere dag van Brugge, waar hij toen woonde, naar Oostende.

Er wordt verondersteld dat William Davies EVANS aan de basis ligt van het driekleurige lichtstelsel (wit/groen/rood) voor schepen om nachtelijke aanvaringen op zee te vermijden. Voor dit idee kreeg hij van de Britse regering een beloning van £. 1500. En in 1865 ontving hij hiervoor een waarderingprijs van £. 200 van Tsaar Nicolaas van Rusland alsook een gouden chronometer met de inscriptie: *'To Mr. Evans from the Russian Fleet'*.

In 1840 beëindigde EVANS zijn 'zeecarrière' wegens slechte gezondheid en werd hem een pensioen toegekend. Eens met pensioen zou hij gaan reizen op het vasteland en hij keerde in 1842 terug naar Engeland. Waarschijnlijk heeft hij dan in Londen gewoond, waar hij nog altijd schaak speelde en in 1845 deel nam aan het eerste schaakspel per telegraaf.

Zijn latere jaren schijnt hij doorgebracht te hebben op het vasteland, meer bepaald in België, waar hij in Brugge en later in Oostende woonde. Het is in Oostende dat hij overleed en dan ook begraven werd op 't oud kerkhof aan de Nieuwpoortsesteenweg. Op 16 januari 1997 werd zijn grafmonument door de dienst 'Begraafplaatsen' afgebroken; zijn stoffelijke resten rusten er nog steeds.

Op zijn verdwenen grafmonument stond te lezen:

" To the sacred memory of William Davies Evans, formerly Commander in the Post Office and Peninsular and Oriental Steam Services; Superintendent in the Royal Mail Steam Company, and inventor of the system of tri-coloured light for shipping. Also well known in the Chess World as the author of the Evans' Gambit "

Legende:

(1) De Stedelijke Commissie Grafmonumenten:

- In 1993, neemt de toenmalige Schepen Maurice Quaghebeur het initiatief om een stedelijke commissie voor graftekens en grafmonumenten op te richten. In de stadsbegroting, dienstjaar 1994, wordt hiervoor zelfs een bedrag ingeschreven van 300.000,00 frank (€ 7.436.805). Een bedrag dat overigens nooit zal gebruikt worden en die vandaag bij de opmaak van begroting niet meer wordt ingeschreven. Het initiatief tot oprichten van een dergelijke commissie kwam er naar het voorbeeld van Brugge (niet Gent). Daar had men al jaren geleden een dergelijke commissie opgericht. Begin de jaren negentig kon deze Commissie en met rechtmatige trots al een rijkelijk geoogst resultaat voorleggen. Het resultaat van op zowel een planmatige als gedurfde wijze een keuze te maken tussen het aanbod van grafplastiek, gehandhaafde criteria (architecturale waarde, heemkundige betekenis) en een gerechtvaardigd financieel beleid. Eén van de fameuze maatregelen is bijvoorbeeld het opnieuw ingebruikstellen van oude monumentale graven. De stoffelijke resten worden verwijderd en de nieuwe concessionaris verbindt zich om het grafteken te herstellen en te onderhouden.

- Het doel van de commissie is het verstrekken van advies (= geen beslissingsrecht) m.b.t. de grafplastiek waarvan het voortbestaan in het gedrang komt. Dit laatste heeft betrekking tot zowel lopende als vervallen concessies (in tijd). De commissie zal die grafmonumenten

aanduiden die omwille van hun merkwaardigheid voor behoud in aanmerking kunnen komen (geheel of gedeeltelijk).

(2) Zie bijlage – Bericht van aanplakking

(3) Zie bijlage – Nota René DEFLOOR

(4) Zie bijlage – foto's –

(5) Zie bijlage – Foto van Captain William Davies EVANS

(6) Zie bijlage – Kopie overlijdensakte

(7) Evans Gambiet: → The Evans gambit

- Volgens Van Dale: Schaakzet waardoor reeds bij de opening één of meer pionnen opgeofferd worden, teneinde een kansrijke aanval te kunnen opzetten.
- De 'Evans-gambit' wordt wel eens smalend de romantische schaakopening genoemd verwijzend naar de Europese levensstijl van de eerste helft van de negentiende eeuw waarbij 'gevoel en verbeelding' op de voorgrond traden. Hierbij offert Wit een pion voor een snelle ontwikkeling en kansen op koningsaanval. Zwart kan het gambiet weigeren met 4...Nb6, maar principieel is natuurlijk 4...Bxb4. Na 5.e3 komen er voor zwart drie zetten in aanmerking: 5...Lc5, 5...Le7 en 5...La5; waarbij moet gezegd dat 5...Lc5 nauwelijks wordt gespeeld. Deze opening, een variant op de Italiaanse 'Giuoco Piano, wordt naar Captain Evans genoemd omdat hij de ontdekker is van de opening. Jarenlang deed men een beetje laatdunkend over dit gambiet. Men zegde: een lastig gambiet, een vervelend gambiet, maar bij goed tegenspel volkomen ongevaarlijk voor zwart. Dit was tot aan de jaren negentig de heersende opinie betreffende deze opening. Tegenwoordig wordt het 'Evans-gambiet' terug au sérieux genomen. Dit nadat Gary KASPAROV het aan zijn repertoire had toegevoegd. In 1995 versloeg deze laatste, met een scherpe variant, zowel Jeroen PIKET als Vishy ANAND. Men zegt dat beiden er op geen enkel ogenblik nog aan te pas kwamen.

**AKTE VAN BEKENDMAKING
omtrent het behoud van een
destijds toegestane
altijddurende grondvergunning**

De Heer Burgemeester van de Stad Oostende vestigt er de aandacht op dat, ingevolge de wet van 20.7.1971, het recht op behoud van deze concessie afhankelijk is van een aanvraag tot hernieuwing.

Om in aanmerking genomen te kunnen worden, moet de aanvraag door een belanghebbende worden ingediend bij de dienst van de Burgerlijke Stand ten Stadhuize (gelijkvloerse verdieping).

De Burgemeester,
J. PIERS.

(2) In uitvoering van het KB van 20 juli 1971, lees de Wet op de begraafplaatsen en lijkbezorging, in het bijzonder het artikel 9, werd via aanplakking op grafmonumenten en aan de inkom van de begraafplaats, aan alle belanghebbende gemeld dat hun grafconcessie het voorwerp uitmaakte van terugname indien geen hernieuwing werd aangevraagd binnen het wettelijke gestelde termijn. Hierboven de tekst die toen op de grafmonumenten zijn aangebracht.

STAD OOSTENDE

Stadhuis

Leopold II-laan, B-8400 Oostende

Tel. 059 / 80 55 00 Fax. 059 / 80 65 47

Begrafenisdienst / R.D.

Oostende 07.03.1996

Betreft: Begraafplaats Nieuwpootsesteenweg

Bijlage : 1 plan

Aan de heer E. TULPIN
Schepen
BBS en Begrafenisdienst.

Mijnheer de Schepen,

Hierbij de opgave van een eerste aantal concessies (daterende tussen 1860 en 1936)
waarvoor geen verlening werd aangevraagd (art. 9 van de wet van 20 juli 1971)
en dan ook vervallen zijn (laatste alinea van het art. 9)
Deze concessies kunnen dus verwijderd worden.

Perk 2

de concessies 02.06.02 (Irving)

03 (Deanstbach)

04 (Stranach)

06 (Cape)

07 (Stephens)

08 (Dewynter)

de concessies 02.08.11 (Morsen)

27 (Stephens)

28 (Straetfield)

29 (Seymour)

30 (Webster)

31 (Webster)

32 (Hapkinson)

33 (Driesch)

35 (Windsor)

37 (Lovell)

38 (Killick)

39 (Evans)

40 (Penicke)

02.08.41 (Huxley)

42 (Harrington)

43 (Class)

44 (Hopkinson)

46 (Fletcher)

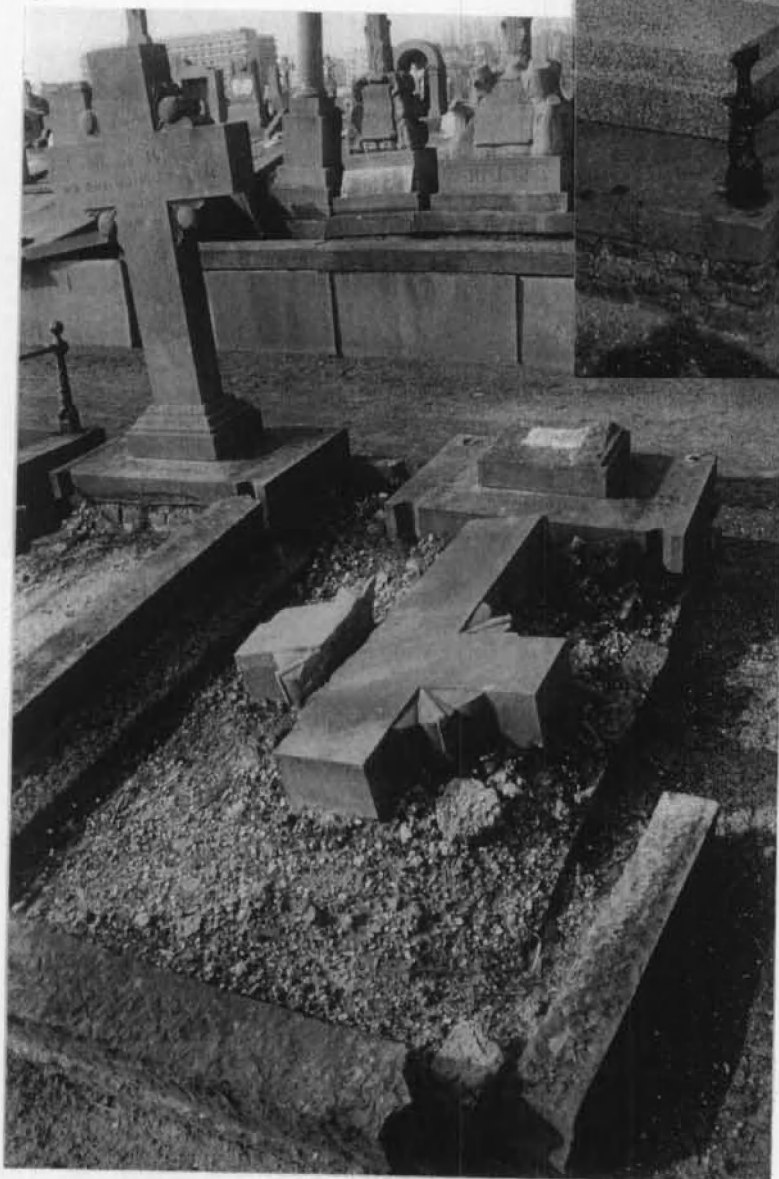
47 (Pelling)

Het hoofd van de Begrafenisdienst,

R. Defloor

(bijlage 3)

*Overzichtsfoto van de befaamde site
(voor afbraak)*

→ *Monumentale grafplastiek (?)*

(bijlage 4.1)

Nog van dat monumentale grafplastiek

→ *Voor herstel vatbaar (?)*

(bijlage 4.2)

Grafmonument van William EVANS

→ *Mevrouw Susan Ann PLAYDON (Susan EVANS)*

(bijlage 4.3)

Captain William Davies EVANS

(bijlage 5)

door Emile SMISSAERT

Wij gingen ten overvloede te rade bij Daniël FARASYN (+ 1998):

"(...) Op Driekoningendag bakten weleer de huismoeders een grote taart waarin één boon stak; ze sneden en verdeelden de taart onder de huisgenoten en hij of zij die de boon onder de tanden kreeg, was de "*Koning*".

In vroegere tijden (...) kwamen op 6 januari 's avonds de vooraanstaanden van de Stad (burgerlijke, kerkelijke en militaire overheden) samen "*omme den Coninck te trekken*". Deze traditie werd ook in Oostende in ere gehouden (...) hetzij in de Stadsconciërgerie, hetzij in een of ander belangrijk estaminet, en dit altijd op stadskosten (...).

Het eerste, hierboven geschetste feest greep plaats op 6 januari 1605, 400 jaren geleden en vlak na het Beleg! FARASYN las in de rekeningen van Stad:

"Up den Vle January 1605 verteert ten huuse van de voorseyde Pr. Gabriel dit was de "*weert in de Drye Ghebroeders*" - als mynheeren de deken pastoor ende van der wet vergadert waren omme te trekken den Coninck".

Kosten: in 1605 27 P. 14 sch.

in 1607 84 P

in 1608 reeds 152 P.P.

Gelet op de precaire financiële toestand van dit om zo te zeggen stuk geschoten stadje aan zee, lokte dit een reactie uit van de "*Commissarissen van de Regering*" die "ordoneren dat men van nu voortaan versparen zal in deze therynghe (...) regard nemende up de groote armoede deser stede up pyne van radiatie". Maar even goed kan men m.i. afleiden, dat dit gebruik nog van vóór het Beleg dateert en dat dit feest de mensen van toen nauw aan het hart lag. Deze traditie van het vieren door het Stadsmagistraat van Driekoningen is in de loop der tijden, wanneer weet niemand (ook speurneus FARASYN niet), in onbruik geraakt.

FARASYN's artikel (1), einde 1978 gepubliceerd in ons tijdschrift, trok de aandacht van en genoot bijval bij het toenmalig Bestuur van "De Plate":

"(...) Dhr. DREESEN (secretaris) stelt voor deze traditie in ere te herstellen t.g.v. het Jubileumjaar 1979 (= 25 jaren "De Plate"). Na een uitgebreide bespreking gaat de Raad akkoord dit te doen in samenwerking met de VVF, afd. Oostende (...). Dhr. DREESEN zal de nodige contacten opnemen ten einde dit initiatief een maximum aan welslagen te garanderen".

Uitgenodigd werden: Burgemeester, Schepenen en Secretaris; de Deken van de Hoofdkerk; de Plaatscommandant. In het lokaal van de VVF-Oostende op zaterdag 6 januari 1979." "Geserveerd zouden worden: een taart met boon, ten einde de koning van de dag te kunnen verkiezen; de nodige Jerez in droge en golden kwaliteit" (2). December 1978: "(...) Dhr. VAN ISEGHEM zal nader contact opnemen met dhr.DREESEN i.v.m. taart en drank. Dhr. KLAUSING zal zorgen voor een kroon in verguld karton" (3). Nog een maand later, januari 1979, toen het feest plaatsgegrepen had: (...) Uitstekend geslaagd. Er waren een vijftigtal aanwezigen o.w. drie schepenen, de Plaatscommandant, vertegenwoordigers van drie broederverenigingen en een vijftiental

persmensen", aldus organisator Jan B. DREESEN (+ 1997) die zoveel duurzaam voor "De Plate" voortgebracht heeft, in samenwerking met anderen.

Voorzitter Auguste VAN ISEGHEM kwam nog eens op deze gebeurtenis terug;

"(...) Onze Schepen van Openbare Werken, dhr. Julien GOEKINT, "trok" zich met glans "tot den Coninck" (...). De belangstelling die de genodigden (...) opbrachten, alsmede de weerklink die de Pers aan het gebeuren gaf, is ons (...) een hart onder de riem" (5).

In 1997, door een speling van omstandigheden, werd Jan DREESEN zelf voor één avond "koning" in ons toenmalig Heemmuseum op het Wapenplein en verhieft zijn Rosy tot "koningin". "Je moet maar durven", om één van zijn typische zegswijzen te gebruiken!

Tot op heden wordt dit "schoon gebruik" in onze Kring gevierd, maar het was nodig de "memorie" van menig een op te frissen, me dunkt.

Op vrijdag 7 januari 2005, op één dag na precies 400 jaar later, mocht "De Plate" als gastvrouw fungeren voor drie collega's die jaarlijks om beurt wisselen: VVF-Oostende, Heemkring " 't Schorre" - Stene en Heemkring "Ter Cuere" - Bredene. Aan ruim 50 genodigden werden stukken taart geserveerd. Koen VERWAERDE, een "jongere" van "De Plate" trof de boon aan en nam, te midden van de genodigden in de "Daniël Farasynzaal", diens echtgenote Mevrouw Gilberte FARASYN-SCHEPENS tot "Koningin". Wij aanwezigen deelden in de paar uren durende, gulle vreugde van beide feestelingen.

En zeg nu zelf: speelt het toeval soms niet ongevraagd mee bij het beramen en het uitwerken van onze vernuftige plannen?

NOTEN

- (1) D. FARASYN: Driekoningenfeest ... een teloorgegangene stadstraditie, in: De Plate; jrg. 7, nr. 12, december 1978, p. 179-180.
- (2) Notulen R.v.B. De Plate; 9de verg. d.d. 26 november 1978, p. 4.
- (3) Notulen R.v.B. De Plate, 10^e verg. d.d. 22 december 1978, p. 3.
- (4) Notulen R.v.B. De Plate, 1ste verg. d.d. 18 januari 1979, p. 3.
- (5) De Plate (tijdschrift); jrg. 8, nr. 2, februari 1979, p. 44.

OPROEP

Het Bestuur van De Plate doet een oproep tot zijn leden.

Wij zoeken zaaltoezichthouders (M/V) (minimum 18 jaar) om ons Museum te helpen open houden.

Eventuele kandidaten kunnen zich aanbieden in de balie van het Museum

De openingsdata en -uren staan vermeld op de achterkaft.

DE EERSTE TWEE BESTUURSVERGADERINGEN VAN "DE PLATE"

door Omer VILAIN
die op de stichtingsvergadering aanwezig was

We hebben toch nog de korte verslagen van de eerste twee vergaderingen van "De Plate", evenwel in bondige vorm, kunnen terugvinden.

Daar er bij ons weten geen andere sporen zijn van die oprichting, menen wij er goed aan te doen die hierna als klein historisch materiaal van onze vereniging weer te geven.

De eerste vergadering gebeurde op uitnodiging van Ary SLEEKES die naar een 36-tal personen een officiële postkaart eigenhandig schreef om hen uit te nodigen om op de stichtingsvergadering van de "Oostendse folkloreskring" aanwezig te zijn (1).

We laten hierna die twee eerste verslagen volgen:

1ste Vergadering op zondag 21 november 1954 om 10 u.

De vergadering ging door in de herberg "De Bierkelder" in de Christinastraat (naast "De 3 Sleutels").

Ary SLEEKES legde aan de 36 opgekomen aanwezigen uit wat het doel van die "folklorevereniging" zou moeten worden. Als benaming stelde hij voor "Oostendse folklore-kring De Plate", dit naar de spotnaam die de Oostendenaars hadden, namelijk "Oostendse Platen".

Alle aanwezigen waren het met dat voorstel eens; zo ook met het vooropgestelde doel. Daarop stelde hij de mogelijke samenstelling van het Bestuur voor dat "De Plate" zou leiden:

Hoofdman: Ernest DE TAEYE; Ere-Majoor.

Secretaris : Willy LAFORCE, Stadsbediende.

Archivaris-Penningmeester: Ary SLEEKES, Leraar op rust.

Commissarissen: Frank EDEBAU, Stadsbibliothecaris-Conservator.

John HERMANS, Journalist.

Florimond CORSELLIS, Musicus en leraar Conservatorium.

Ere-Voorzitter: Kapitein Eugène BLONDÉ, die niet aanvaardde.

De voorgestelde bestuursleden werden door de aanwezigen met handgeklap aanvaard.

Voor de volgende vergadering werd voorgenomen om een grote poging te doen om ook aan de nieuwe leden van "De Plate" duidelijk het doel van de kring te laten kennen, waarbij o.a. oude Oostendse kinderliederen en -gedichtjes zouden vastgelegd worden opdat deze niet voor eeuwig in de vergetelheid zouden komen. Zo ook met de herinnering aan de oude volksberoepen en volkstypes. Hierbij werd gedacht aan "Pietje Flacon", "Mietje Krutje", "Siesje Macaron" of "Jules de Klienker" en vele anderen.

Tenslotte opperde Ary SLEEKES nog de wens, dat in het nog te bouwen Feest- en Cultuurpaleis twee à drie lokalen zouden vrijgehouden worden voor Oostendse folklore, volkskunde en volkskunst.

Er werd overeengekomen om het lidgeld van "De Plate" op 30 Fr. per jaar vast te stellen (2).

In een goede sfeer werd de vergadering om 12u15 geheven. Vijf leden van de lokale pers waren aanwezig (3).

2de Vergadering op zondag 16 december 1954 om 10 u. in "De Bierkelder", Christinastraat.

De vergadering werd geopend door Hoofdman Ernest DE TAEYE die de 28 aanwezigen verwelkomde, onder wie Frans VAN CAILLIE, Schepen van Toerisme en Feestelijkheden en André CHOCQUEEL, kust-archeoloog uit Raversijde.

De voorzitter vroeg dat in de eerste tijd volgende leden een voordracht voor de geïnteresseerden zouden willen houden. Ary SLEEK: wat is Oostendse folklore? Florimond CORSELLIS: de historiek van "Het Loze Vissertje" met medewerking van dit gelijknamig Oostends koor.

Verder werd medegedeeld dat in de toekomst kleine uitstapjes zouden ingericht worden om in contact te komen met andere folkloreverenigingen en musea.

Het Bestuur stelde ook voor om aan het Oostendse Stadsbestuur te vragen om als volwaardige Culturele Vereniging erkend te worden.

Schepen VAN COILLIE drong erop aan dat er werk zou gemaakt worden opdat een volwaardig boek over de geschiedenis van Oostende zou geschreven worden. Hij voegde er aan toe: "Maar het mag geen 'camelot' zijn, zodat het in alle Oostendse scholen zou kunnen gegeven worden!".

Alle gedane voorstellen werden aangenomen en de vergadering werd geheven om 12u15 nadat Hoofdman DE TAEYE aan alle aanwezigen een Gelukkig Kerst en Nieuwjaar toewenste en hoopte op een lang leven voor "De Plate".

- (1) Een uitnodigingskaart is nog aanwezig in het archief van het museum van "De Plate" (gift Omer VILAIN).
- (2) Een eerste lidkaart van 1955 is aanwezig in het archief van het museum van "De Plate" (gift Omer VILAIN).
- (3) Een paar lokale weekbladen gaven in die tijd een bondig verslag over die twee vergaderingen.

De Prijs Louis Paul Suetens

De tweejaarlijkse Prijs Louis Paul Suetens bekroont een vernieuwende studie of project dat de kwaliteit van de leefomgeving bevordert. Het begrip leefomgeving wordt ruim geïnterpreteerd en heeft betrekking op de aandachtsvelden milieu, ruimtelijke ordening, bouwkundig, landschappelijk, natuurlijk, roerend en immaterieel erfgoed.

Voor de editie van 2005 is het thema "Archeologie van prehistorie tot eind 20ste eeuw".

Kunnen worden ingediend:

- recente **studies** opgesteld in het Nederlands;
- **projecten op het terrein**, in Vlaanderen;
- de **combinatie van een studie en een project** dat ermee verbonden is.

Aan de prijs is een bedrag van 5.000 euro verbonden.

Het volledig reglement kan ingezien worden aan de balie van het Museum.

90 jaar oud en springlevend.

Moeder Oostendse, een Oostendse studentenclub in Leuven (1912-2002) (deel 2)

door Michaël-W. SERRUYS

Van de Eerste Wereldoorlog tot de piramide van Mon de Goeyse

De Eerste Wereldoorlog had grote gevolgen voor het Leuvense studentenleven. Op uiterlijk vlak kwam er na de oorlog sterk protest tegen de Duitse petten en linten. Deze eerste werd dan ook verboden door de academische overheid. De Duitse petten werden door de Vlaamse studenten vervangen door de Franse studentenbaretten, ook wel flat genoemd. Ook de linten werden minder gedragen. Pas in de jaren '30 kwam de Duitse pet weer terug, onder andere bij het KVHV. De streekgebonden studentenclubs gingen van hun kant meer en meer het 'potje' (ook wel tonnetje of cerevis genaamd) dragen, dat ze heden ten dage nog altijd dragen. Een ander gevolg van de anti-Duitse stemming na de oorlog was het verdwijnen van AstV Lovania. Maar ook op innerlijk vlak waren de gevolgen groot. Veel studenten waren in 1914 opgeroepen, onder andere ook August Nassel, en hadden zo de verschrikkingen van de loopgraven en de ongelukkige taaltoestanden aan het front meegemaakt. Toen deze studenten na de oorlog weer hun studies vervolgden waren zij volwassener, maar ook veelal radicaal Vlaamsgezind geworden. Zij begonnen zich actief in te zetten voor de Vlaamse zaak, onder andere voor de vernederlandsing van de Gentse universiteit. Hun ernst botste echter met de studentikoze onschuld van de nieuwe studenten. Verschillende studentenclubs, zoals Moeder Meense kregen met dit probleem te maken. Het is goed mogelijk dat hetzelfde bij Moeder Oostendse gebeurde, want de heroprichting door Joseph Bouckaert in 1920 hield enkel stand tot 1922. Vermoedelijk verdween de Oostendse door innerlijke twisten van het toneel, om pas in 1925 voor de tweede keer heropgericht te worden door een zekere B. Coene.

In de jaren '20 zou het studentenleven in Leuven een grote mate van baldadigheid kennen. Aan de ene kant de 'bierflaminganten', zoals de meer op ontspanning gerichte studenten in de streekgebonden clubs werden genoemd, en aan de andere kant de radicaal politiek geëngageerde Vlaamse student van het KVHV. De eersten brachten hun tijd stijlloos door op café met drinken en daarna al rollend op straat, terwijl de tweede heftig ijverden voor de vernederlandsing van de universiteit van Gent. Het kwam dan ook regelmatig voor dat de Vlaamse studenten slaags geraakten met de politie of met Waalse studenten. De radicale sfeer in Leuven zou echter vanaf het einde van de jaren '20 veranderen dankzij de geleidelijke vernederlandsing van de Gentse universiteit. Dit had tot gevolg dat de meest radicale Vlaamse studenten de, in die tijd nog Franstalige, Leuvense universiteit verlieten. Voor de verspreiding van de Leuvense studententradities was dit heel belangrijk, want deze vonden nu definitief hun doorgang in Gent. Via Gent zouden deze tradities, voornamelijk na de Tweede Wereldoorlog zich verspreiden in de West- en Oost-Vlaamse hogescholen.

Ook aan het bierflamingantisme kwam een eind door de komst van een derde belangrijke studentenleider, Mon de Goeyse. Deze studentenleider zal erin slagen om de ideeën van Rodenbach en Vanden Eynde te institutionaliseren. Dit door eveneens te putten in de rijke Duitse studententradities. De Goeyse slaagde erin om een bestuurlijke piramide in het leven te roepen, waarmee hij heel het Leuvense studentenwereldje kon ordenen. Bovenaan, als overkoepelend orgaan, staat het KVHV. Het KVHV vertegenwoordigt de Leuvense studenten naar buiten toe en verwoordt eveneens hun katholieke en Vlaamse inslag. Op studentikoos vlak wordt in 1929 het Seniorenkonvent opgericht. Het Seniorenkonvent, beter bekend als het SK, bestaat uit alle senioren van alle Leuvense streekgebonden studentenclubs en de senioren van de vijf gouvildes of

provinciale overkoepeling. Aan het hoofd staat de Senior Seniorum, in Leuven kortweg SS genoemd. Deze is meteen ook van rechtswege vice-preses van het KVHV. Dankzij deze reorganisatie kon het SK het Leuvense clubleven superviseren, zodat alles geordender en gelijkvormiger verliep. Het had zo'n grote uitstraling op het studentenleven in en buiten Leuven, dat in 1934 het SK Ghendt werd opgericht. Naar analogie met het studentikoze besloot De Goeyse hetzelfde te doen voor onderwijszaken. In 1936 werd het Faculteitenconvent opgericht. Het Faculteitenconvent was de structuur waarin alle afgevaardigde studenten per faculteit bij elkaar kwamen. De bestuurlijke piramide van De Goeyse bood een oplossing voor het aanpakken van het baldadige bierflamingantisme.

Behalve de reorganisatie van het bestuur besloot De Goeyse ook het clubleven weer stijl en traditie te geven. Ook nu weer haalde hij de inspiratie in het Duitse studentenleven. Deze inspiratie was van romantische aarde en zeker niet ideologisch. De bloei die het Leuvense studentenleven in de jaren '30 meemaakte, stak schril af tegen de toestand in Hitlers Duitsland waar de Burschenschaften vanaf 1935 verboden werden. De Goeyse poogde stijl en traditie te bekomen via de heroprichting van AstV Lovania, maar dit plan mislukte. Het lukte echter wel met de Brusselse studentenclub Bezem Brussel waar De Goeyse senior van was. Door stijlvol de Duitse clubregels of Bierkomment te volgen werd deze club een voorbeeldclub in Leuven. Veel studentenclubs gingen dit voorbeeld volgen, ook al omdat *Ons Leven* veel aandacht aan de Duitse Bierkomment besteedde.

De laatste grote ingreep van De Goeyse in het studentenleven was de Studentencodex. De Studentencodex, bijbel van elke Leuvense student, bestaat uit drie delen. In het eerste deel staan alle studentenclubs, met hun clublied, kleuren en monogram. Voor veel clubs moest De Goeyse zelf het monogram of de kleuren verzinnen, zo onordelijk was het Leuvense studentenleven toen. Het tweede deel of de blauwe bladzijden van de Studentencodex bestaan uit de Vlaamse Bierkomment of regels die een studentenclub moet eerbiedigen bij een cantus, een doop, een ontgroening en andere dergelijke officiële gelegenheden. Ook staan hier de regels over de te dragen petten en linten. Zo staat bijvoorbeeld precies beschreven welke afmetingen de linten moeten hebben. Het derde deel is eigenlijk een liederenboek. Met de club- en officiële liederen zijn er in de Studentencodex ruim een 600-tal liederen! De Goeyse had eindelijk de oude idealen van Rodenbach en Vanden Eynde gerealiseerd, namelijk door het gildeleven te grondvesten op traditie, stijl, tucht en levenslange kameraadschap. Het zal duidelijk zijn dat, net als in het eerste decennium van de 20ste eeuw, het Leuvense clubleven bloeide!

Ook Moeder Oostendse genoot van het bloeiende studentenleven te Leuven. Op 7, 8 en 9 december 1935 vierde de club het derde lustrum van de heroprichting van 1920. Het feest begon met het opwachten, met fanfare, van de ereleden aan het station te Leuven, waarna een receptie plaats had met porto en dubbele trappisten, gevolgd door vele salamanders en een cantus geleid door senior Romain Vermeire, clubnaam 'Meng'. De volgende dag was er om 11 uur de mis in de St.-Michielskerk met daarop volgend een groepsfoto. Vervolgens marcheerde Moeder Oostendse in vol ornaat voor het politiebureau naar de Jacobskelder voor 'homero-breugheliaans peuzelen' (sic). Het menu bestond uit soep, tarbot met saus, rondsgebraad met worteltjes en erwten, een half kicken en vruchten als dessert. Daarna volgde naar aloude gewoonte een rolling naar de 'te verwoesten gewesten'. Op maandag 9 december was er weer een rolling, maar dan per autobus, door West-Vlaanderen. Dit verslag van het derde lustrum van Moeder Oostendse is één van de weinige verslagen die we hebben in haar geschiedenis, maar het is duidelijk dat het de club voor de wind ging [Foto].

Onn Leven 48/7 124 (1935)

Het Leuvense studentenleven van de Tweede Wereldoorlog tot 1960

Aan het onbezorgde Leuvense studentenleven kwam een eind met de Duitse inval in mei 1940. Hoewel er in tegenstelling tot de Eerste Wereldoorlog wel college werd gegeven in Leuven, kwam het clubleven wel onder druk te staan. Zo maakte de avondklok en de slechte kwaliteit van het bier het clubleven heel moeilijk. Uiteraard zorgde de Nazi-terreur ook voor slachtoffers onder de clubstudenten. Het was ook gedurende deze moeilijke en zware jaren dat de twee takken van de Vlaamse studentenbeweging geleidelijk uit elkaar zouden gaan groeien. De politieke tak of het KVHV werd door het merendeel van de clubstudenten gezien als pro-Duits, of alleszins niet als genoeg anti-Duits. Na de oorlog was een groot deel van de Vlaamse beweging, waartoe het KVHV zich rekende, gecompromiteerd. Dit had als gevolg dat de clubstudenten, de a-politieke of studentikoze tak, zich meer en meer tegen het KVHV ging keren. Het KVHV slaagde er nog wel een aantal jaren in om de studenten te mobiliseren voor grote politieke acties, zoals bijvoorbeeld tijdens de Schoolstrijd in 1955. Maar alvorens compleet af te brokkelen en te verschrompelen zou de piramide van De Goeyse, of de symbiose tussen de politieke tak (KVHV) en de a-politieke tak (clubstudenten), nog een keer functioneren onder het SK-voorzitterschap (1955-1957) en het KVHV-presesschap (1957-1958) van Jos Mees [Foto].

Weeral moet het Moeder Oostendse voor de wind zijn gegaan op het einde van de jaren '50, want de weinige informatie waar we over beschikken, beschrijft een bloeiende club. Uit de rekeningen van het clubjaar 1960-1961 konden we zien dat Moeder Oostendse 62 leden telde, wat

ongeveer zes keer zoveel is als op het einde van de 20ste eeuw. In hetzelfde werkingsjaar organiseerde Moeder Oostendse vier bals, waarvan twee in het Casino van Middelkerke. Het bal was een belangrijk moment voor een club, want het was hier dat de club aan zijn inkomsten kwam. Gedurende de jaren '50 had het bal van Moeder Oostendse een grote uitstraling aan de kust. Van horen zeggen blijkt dat dit vaak het eerste bal was voor veel meisjes in Oostende en omstreken. Na het bal was het gebruikelijk dat de hele club in smoking, en vriendin in galajurk, de vroegste ochtendmis bijwoonden. Andere activiteiten gedurende het jaar waren cantussen, zwemmen, mosselsoupers, een Carnavalsreis naar Düsseldorf, verklede voetbalmatches, het lentefeest, een voordracht en de gebruikelijke jaarlijkse activiteiten, zoals de doop, de ontgroening en de Vlierbeekfeesten. Moeder Oostendse moest dat jaar 69.335 Belgische franken neertellen voor al deze activiteiten, wat een aanzienlijk bedrag was in die tijd. Er moet er wel bij gezegd worden dat de inkomsten lager waren dan verwacht en dat Moeder Oostendse met een negatief saldo van 5.773 Belgische frank te kampen had. Het zou niet de laatste keer zijn dat Moeder Oostendse in het rood zou staan!

Het uiteenvallen van de twee takken van de Vlaamse studentenbeweging en Mama's Menopause

Vanaf 1960 zou het KVHV meer en meer worden bestuurd door 'sociaal-progressieve, Vlaams-nationalistische, op clubgebied volkomen inactieve, politiek geëngageerde technocraten', aldus Jos Mees. Mees doelt onder ander op de KVHV-preses van 1959-1960, Wilfried Martens. Het KVHV zal in de jaren '60, onder invloed van de links-progressieve contestatiegolf zichzelf steeds meer gaan verliezen in politieke en ideologische discussies. Wel zal het KVHV nog een grote rol gaan spelen bij de rellen met betrekking tot de splitsing van de Leuvense universiteit in 1968. Terwijl de Franstaligen, met hun Leuven-Waalse studententradities, naar hun nieuwe universiteitsstad Louvain-la-Neuve trokken, verloor het KVHV alle grip op de studenten van de door hen gewenste ééntalig Nederlandstalige katholieke lekenuniversiteit. Het linkse anti-autoritaire en anti-klerikale studentensyndicalisme van Parijs '68 waaide over, zodat men al gauw sprak van Rood Leuven. Dit had als gevolg dat het KVHV zelf verdeeld geraakte in verschillende fracties, te

weten de 'linksen', de 'extreem Vlaams-nationalisten', de 'Vlaamse sociaal-progressieven' en de 'traditionele Vlaamse christelijke studenten'. De eerste en tweede fractie zouden respectievelijk de Marxistisch-Leninistische Beweging en de Nationalistische Studenten Vereniging oprichten, beiden officieus de studentenbeweging van respectievelijk de PvdA en het Vlaams Blok. De Vlaamse sociaal-progressieve studenten zouden grotendeels de overstap maken naar de al bestaande Vlaamse Nationale Studenten Unie of de Volksuniestudenten. Enkel de vierde en laatste groep zou het KVHV voortzetten.

De jaren '60 en '70 waren een gigantische aderlating geweest voor het KVHV. Vóór de jaren '70 waren ongeveer 75% van de Leuvense studenten lid van het KVHV. Na deze jaren zou de aanhang van het KVHV slinken tot ongeveer een kleine 150 (actieve) leden, wat op de hedendaagse studentenpopulatie van 25.000 minder dan 1% is. De piramide van De Goeyse was eveneens in ongenade gevallen. Het Fakulteitenkonvent was door de nieuwe progressieve en democratische Nederlandstalige academische overheid vervangen door het Leuven Overkoepelend Kring Orgaan, dat geen enkele band meer met het KVHV had. Het SK, de overkoepeling van de studentenclubs, bleef wel bestaan. Maar daar de clubstudenten meer en meer afstand namen van het door politiek overheerste KVHV, was het SK een lege doos geworden. Deze evolutie vond ook plaats in de rest van Vlaanderen. In Leuven werd deze evolutie enkel extra hard aanvoeld doordat het nu kwakkelende KVHV hier altijd een prominente rol had gespeeld.

In de jaren '70 was de scheiding tussen de politieke en a-politieke/studentikoze tak van de Vlaamse studentenbeweging voltrokken. Voor de Leuvense studentenclubs, zoals Moeder Oostendse, was deze scheiding van belang daar zij nu 'bevrijd' waren van alle vormen van politieke en ideologische strijdvoering. Het KVHV is nu voor de meeste Leuvense studentenclubs niets anders dan een grote Vlaams-nationalistische studentenclub die men af en toe op straat of op café tegenkomt. De meeste studentenclubs trekken zich tegenwoordig dan ook bitter weinig of niets aan van het KVHV, tenzij sommige leden van de studentenclub toevallig goede bekenden zijn van het KVHV. Voor de rest had het wegvallen van de politieke tak van de Vlaamse studentenbeweging weinig gevolgen voor de populariteit van de a-politieke/studentikoze tak. De democratisering van het onderwijs in de jaren '60 zorgde voor een enorme toeloop van studenten naar de verschillende Vlaamse universiteiten en hogescholen. Overal in Vlaanderen ontstonden nieuwe studentenclubs die zich meestal op de Leuvense studententradities beriepen.

Procentueel gezien was de populariteit van de studentenclubs in het (links)-progressieve Leuven van de jaren '70 echter wel gedaald. Het Leuvense (links)-progressieve studentenwereldje vond de met pet en lint getooide clubstudenten een bende traditionalistische, conservatieve anachronisten. Ondanks alles zou in Leuven, net als in de rest van Vlaanderen, het studentikoze clubleven doorgang blijven vinden. Het wegvallen van het KVHV (en het SK) had echter wel bepaalde traditionele aspecten, en zelfs een gevoel van éénvormigheid, teloor doen gaan bij de nieuwe, of zelfs bij sommige oude Leuvense studentenclubs. Op lange termijn zou het gebrek aan eenheid, organisatie en traditie echter wel eens nefaste gevolgen kunnen hebben op het clubleven, omdat dit nu juist de essentie is van het clubleven zelf is. Aan het begin van de 21ste eeuw is deze situatie duidelijk aan de oppervlakte gekomen in Leuven. Tegenwoordig kampen een aantal Leuvense studentenclubs met een gebrek aan nieuwe leden. Als gevolg hiervan zijn de laatste jaren een aantal oude studentenclubs verdwenen en zijn veel studentenclubs in een harde overlevingsstrijd verwickeld. De mindere uitstraling en de crisis in het clubmilieu is ondertussen al smalend 'Moeder Menopause' genoemd.

Moeder Oostendse van de jaren '60 tot aan de 21ste eeuw

Net als het KVHV kreeg Moeder Oostendse in de jaren '60 te maken met de links-progressieve contestatiegolf. De ruzie tussen de zogenaamde 'traditionalisten' en 'nieuwlichters'

werd gewonnen door de nieuwlichters. Als gevolg hiervan ging Moeder Oostendse vanaf 1966/1967 een sociaal-culturele en progressieve koers volgen. Vanaf dat jaar weten we ook niet meer wie de senior is van Moeder Oostendse en het is ook goed mogelijk dat de club, net als bij sommige faculteitskringen, door een raad werd bestuurd. Weinig is geweten over deze rumoerige periode, maar het staat vast dat de club nog een tijdje als een soort van culturele vereniging door het leven ging. De nieuwe formule sloeg echter niet aan, want in het begin van de jaren '70 bestond Moeder Oostendse niet meer.

Pas halverwege de jaren '70 was de links-revolutionaire sfeer in Leuven gedaan. Een aantal Oostendse studenten, onder leiding van rechtenstudent Filip Landrieux, besloten in 1976 Moeder Oostendse herop te richten. Landrieux was een actieve student, want in het academiejaar 1974-1975 was hij de hoofdredacteur van het KVHV-blad *Ons Leven*. Luc Ghesquière, de toenmalige KVHV-preses, was tevens een lid van Moeder Meense, en als dusdanig probeerde hij het clubleven en het KVHV weer te verzoenen. Gezien de tijdsgeest waren deze verwezenlijkingen quasi onmogelijk of van korte duur. Maar het is zeer waarschijnlijk dat gedurende dit academiejaar hoofdredacteur Landrieux het idee heeft opgevat voor de heroprichting van Moeder Oostendse. Onder het preserschap van Ghesquière en de *Ons Leven*-redactie van Landrieux had het door innerlijke strijd verzwakte KVHV eindelijk weer eens een Vlaamse actie op zijn programma staan. Het in 1976 heropgerichte Moeder Oostendse had naar alle waarschijnlijkheid een goede band met het KVHV, wat dus ook een zekere mate van Vlaamsgezindheid inhield. Het staat alleszins vast dat tot ver in de jaren '80 op een zangavond van Moeder Oostendse de *Vlaamse Leeuw* op het repertorium stond, wat tegenwoordig niet meer zo is. Ondanks de banden met het KVHV heeft de nieuwe senior Filip Landrieux de club van nul terug moeten opbouwen, daar er geen verslagen, foto's, adressenlijsten en dergelijke meer waren. Het herrezen Moeder Oostendse was echter heel snel weer op sterkte, want in 1979 werd één van haar leden, Axel Willems, tot Senior Seniorum of hoofd van het SK verkozen. Hoewel het SK veel aan prestige had verloren, bleef de functie van Senior Seniorum een erefunctie, die het vertrouwen in de verkozenen en zijn club beklemtoonde.

In 1980 had Moeder Oostendse terug zijn draai gevonden en deed ze mee in het Leuvense studentenwereldje alsof het nooit was weg geweest. Gedurende de jaren '80 zou de club het moeten stellen met zo'n 15 à 20 leden, wat ongeveer evenveel was als de andere West-Vlaamse clubs in Leuven. Op het einde van de jaren '80 en in het begin van de jaren '90 zou Moeder Oostendse de reputatie van een zeer zware en zelfs vechtlustige studentenclub krijgen. Geregeld ging Moeder Oostendse op de vuist met andere studentenclubs, het SK of met het KVHV. Ook qua drinken hadden de Oostendse studenten een reputatie gekregen, zoals het volgende stukje uit *Ons Leven* aantoont: "Dolgraag was de zuipschuit bij een studentenclub gegaan, doch de doop schrok hem af. Vaak laat hij echter medestudenten (vooral die van het vrouwelijke soort) geloven dat hij in een studentenclub is. Bij voorkeur d'Oostendsen om aan te tonen hoe zwaar hij wel is". Op het vlak van ledenaantallen gaat het Moeder Oostendse echter niet voor de wind begin jaren '90. Zo heeft Moeder Oostendse aan het begin van het academiejaar 1994-1995 nog maar twee leden! Behalve de kwalijke reputatie had ook de secularisering toegeslagen. Vroeger waren de meeste leden oud-leerlingen van het Oostendse O.L.Vrouwe College die, hoe kon het ook anders, hun universitaire studies aan de Katholieke Universiteit Leuven vervolgden. Maar op het einde van de 20ste eeuw telde deze redenering niet meer mee, waardoor het O.L.Vrouwe College als bron van nieuwe leden opdroogde.

De huidige situatie is zoals gezegd vrij kritiek voor de oude Leuvense studentenclubs en verschillende onder hen hebben het loodje gelegd, zoals het 112 jaar oude Moeder Westland. Zo schieten er van de negen West-Vlaamse studentenclubs die in 1995 door de Leuvense straten rondliepen, er in 2003 nog maar vijf van over. Deze trend vindt men trouwens terug voor de Leuvense studentenclubs uit de andere vier Vlaamse provincies. Externe oorzaken voor deze terugloop zijn bijvoorbeeld de nieuwe semesterexamens (sinds 2001) aan de Katholieke Universiteit

Leuven, het verdwijnen van oorspronkelijke clubcafé's (zoals Café 'In den Bel' waar Ernest Claes graag vertoefde) en ook de minder goede bekendheid van het clubgebeuren bij de leerlingen van het Secundair. Nochtans liggen sommige oorzaken bij de studentenclubs zelf, zoals het niet genoeg naar buiten treden, het gebrek aan organisatie en traditie. Om deze trend te keren heeft de Westvlaamse gilde (de overkoepeling van alle Westvlaamse studentenclubs te Leuven) besloten om de banden tussen de verschillende clubs te versterken en vaker naar buiten te treden. Gelukkig kreeg Moeder Oostendse begin 1995 en in de volgende jaren constant nieuwe leden bij. Veel nieuwe leden komen echter niet meer van Oostende en omstreken, maar uit verder afgelegen gebieden in West-Vlaanderen (Ieper, Wervik) of zelfs daarbuiten (Aalst, Gent, Aarschot). Dit afsnoepen van potentiële leden wordt echter niet altijd geapprecieerd door de streekgebonden clubs van de streken waar de nieuwe leden vandaan komen. Ondanks de concurrentie die de verschillende clubs voeren op het vlak van de werving van nieuwe leden is Moeder Oostendse uitgegroeid tot groep van een man of twaalf. Dat is een stuk kleiner dan de 62 leden van 1960-1961, maar vergeleken met andere studentenclubs is Moeder Oostendse tegenwoordig wel één van de grotere Leuvense studentenclubs [Foto].

J A A R V E R S L A G 2004

1. Raad van Bestuur

De raad van stuur was op 31 december 2004 als volgt samengesteld :

Dhr Omer VILAIN	Voorzitter
Dhr August VAN ISEGHEM	Erevoorzitter
Dhr Walter MAJOR	Ondervoorzitter
Mevr Nadia STUBBE	Secretaris
Dhr Jean Pierre FALISE	Penningmeester-hoofdredacteur
Mevr. Simone MAES	Archivaris-documentaliste
Dhr Emile SMISSAERT	Bibliothecaris
Dhr Gilbert VERMEERSCH	Materiaalmeester
Dhrn Ferdinand GEVAERT, Freddy HUBRECHTSEN, August GOETHAELS, Valère PRINZIE en Koen VERWAERDE.	

a. Vergaderingen, werkgroepen en commissies

De raad van Bestuur hield 13 gewone vergaderingen

Cultuurraad Oostende:

vertegenwoordiger: Dhr Emile SMISSAERT (vervanger : Dhr Walter Major)

activiteiten : Alle 10 algemene vergaderingen (in maart vertegenwoordigd door dhr. Major)

Erfgoeddag: 1x, op 18/4

Musea Nocturne: 1x, op 26/8

Nacht van de Musea: 1x, op 14/2

Open Monumentendag: 4x

- voorbereiding : 31/03, 3/6 en 29/7 ;
- samen met O. Vilain elk 1 artikel in de brochure ;
- Open Monumentendag: zondag 12/9

Prijs Cultuurraad –Prijs 2003: overhandiging op 16/1

- Prijs 2004: genomineerd op 21/10

Stedelijke “Commissie voor Cultuur”: 3x:

- vergadering op 29/3 en 6/12
- voorbereiding 2/12

-

Studiedag + artikel “Zeevisserij en maritieme volkskunde” : 18/9

Stuurgroep Zomertentoonstelling “Oostende in 1905”: 4x

- op 29/9 ; 10/11 ; 17/11 (prospectie met N. Hostyn) ; 8/12

Werkgroep "Monumenten en Landschappen": 7x
- 10/2 ; 10/6 ; 7/7 ; 14/9 ; 12/10 ; 28/10 en 30/11.

Werkgroep subsidies : 2x
- 28/9 en 26/10.

Werkgroep "Bibliografie van de Geschiedenis van Oostende": niet samengekomen.

Leden : Dhr. Prof. Dr. L. FRANÇOIS, voorzitter
Mevr C. VERMAUT, G. FARASYN-SCHEPENS, Dhrn F. HUBRECHTSEN,
J. PARMENTIER, F. GEVAERT, I. VAN HYFTE, P. FRANÇOIS

Werkgroep "Museum" :

Leden : Mevr. MAES; Dhrn FALISE, HUBRECHTSEN, OUVRY en VERMEERSCH

Werkgroep "Website"

Leden : Mevr. STUBBE; Dhrn FALISE en HUBRECHTSEN

De website moest volledig opnieuw gemaakt worden door dhr Tom Vanliefde. De site is al zeer ver gevorderd en zal spoedig te consulteren zijn op internet.

b. Algemene Statutaire vergadering

Deze vergadering ging door op zaterdag 13 maart 2004 om 10u30. Twee leden hadden zich verontschuldigd. Verder was iedereen aanwezig of vertegenwoordigd bij volmacht.

De lidmaatschapsbijdragen voor 2005 werden vastgesteld op € 11 (aangesloten lid), € 15 (steunend lid), vanaf € 25 (beschermend lid)..

2. Secretariaat

- a. *Het secretariaat* verwerkte 531 stukken in de briefwisseling. Enkel de externe Briefwisseling (met uitzondering van reclame, pamfletten, folders en brochures) werd behouden voor nummering. Briefwisseling intern de raad van Bestuur wordt enkel behouden als het nuttig lijkt voor de historiek van de kring.

b. Leden

De kring telde op 31 december 2004 483 leden.

3. Activiteiten

a. Voordrachten

Er waren in totaal 8 avond- en 4 namiddagvoordrachten

Donderdag 12 februari om 14u30

Dhr. Omer Vilain interviewt dhr. Roland Desnerck

Dit interview ging niet door.

Donderdag 26 februari om 20u

Ontstaansgeschiedenis en evolutie van onze kust, door dhr René Vandercruyssen

Donderdag 25 maart om 20u

Meeuwen vangen: uitdrukkingen uit de visserij, door dhr. Roland Desnerck

Donderdag 29 april om 20u

Gaston Duribreux 1903-1986: Hotelier-Romancier, door dhr. Dirk Beirens

Zaterdag 8 mei om 14u30

Zandvoorde – In en buiten Oostende: wandeling onder leiding van dhr. Dirk Beirens

Donderdag 27 mei om 20u

Onze kust in het interbellum (1919-1940), door Marc Constandt werd afgelast wegens ziekte
In de plaats kwam er een diamontage over de Gebouwen van Oostende, door dhr Valère Prinzie.

Donderdag 30 september om 20u

Het Beleg van Oostende socio-literair, door mevr. Suzy Ponjaert

Zaterdag 2 oktober om 14u30

Ken Blankenberge: wandeling onder leiding van een gids.

Donderdag 28 oktober om 20u

Een rode fabriek te Oostende. "De Oostendse Rederij", door dhr. Roger Vens

Donderdag 18 november om 14u30 en 20u

Oostende in beeld: films over gebeurtenissen in onze stad, door dhr. Valère Prinzie

Donderdag 16 december om 20u

Leopold II op Oostendse foto's, door dhr. Ivan Van Hyfte.

Voor de 13 voordrachten geeft dat een totaal van 671 aanwezigen met een gemiddelde van 52
toehoorders per voordracht.

b. Studiebezoeken

Er waren in 2004 geen studiebezoeken voorzien.

c. Podiumoptreden

Onze Kring vierde dit jaar haar 50-jarig bestaan op zaterdag 27 november in zaal Iridia in de
Wellingtonstraat. Er waren 115 aanwezigen op de Academische zitting die om 10 uur begon.
De zitting werd opgeluisterd door zanggroep Bonhomini. Daarna volgde een receptie, waar
ongeveer 150 aanwezigen waren en op de maaltijd waren 103 aanwezigen.

d. Studiereis

De jaarlijkse studiereis ging door op zondag 6 juni 2004, onder leiding van Jean Pierre
Falise, naar het jukeboxmuseum te Menen en naar Ten Duinen Abdij in Koksijde. Als
afsluiter de markt van Nieuwpoort. Er waren 32 deelnemers.

e. Andere activiteiten

De jaarlijkse Driekoningenviering van de besturen der heemkringen en de VVF werd op zaterdag 10 januari verzorgd door heemkring Ter Cuere van Bredene. Er waren 9 bestuursleden aanwezig.

Jaarlijkse veiling op 29 januari onder leiding van Dhr Omer VILAIN. Er werden 131 stukken aangeboden met een totale opbrengst van € 1060. Dit bracht voor de kring € 241,60 op.

Het bijna voltallige bestuur vertegenwoordigde de Kring op de uitreiking van de prijs van de Cultuurraad Oostende 2003 aan dhr. Robert Coelus op 16 januari.

Op 2 april was de heer Vilain aanwezig op de Ensorherdenking en bloemenhulde in O.L.V TerDuinenkerkje te Mariakerke.

Op 12 april vertegenwoordigden Dhr Vilain, dhr en mevr. Falis en dhr Prinzie de Kring tijdens de bloemenhulde aan het Zeeliedenmonument

Op 15 april bracht ons Bestuur een bezoek aan het Provinciaal Archief te Brugge

Op 3 juni waren dhr Vilain, dhr en mevr Falise, dhr Prinzie en dhr Smitsaert aanwezig op de Pastor Pype herdenking

Op 1 juli vertegenwoordigde dhr Hubrechtsen de kring bij de opening van de tentoonstelling 'Amaai, mijn voeten' in jeugdherberg De Ploate,

Op 2 juli bezochten dhr en mevr Falise, dhr en mevr Hubrechtsen en dhr Vilain het Museum voor sleutel en slot te Nieuwpoort.

Op 6 augustus waren Dhr Vilain, dhr Hubrechtsen, dhr en mevr Falise aanwezig op het Stadhuis, bij de overhandiging van enkele oorlogsdocumenten van Brigade Piron aan de Kring.

Op 29 augustus legde dhr Vilain bloemen neer aan het graf van Gust Michiels, beeldhouwer. Dhr en mevr Falise en dhr Prinzie waren eveneens aanwezig.

Op 15 oktober was de prijsuitreiking van de fotowedstrijd, die doorging naar aanleiding van ons lustrum, in aanwezigheid van Schepen Verstrecken, juryleden, bestuursleden en deelnemers.

Op 23 oktober was dhr Vilain aanwezig bij de bloemenneerlegging aan het graf van Jan De Clerck op het Oude kerkhof. Dhr en mevr Falise en dhr Smitsaert waren ook aanwezig

Dhr Hubrechtsen vertegenwoordigde de kring op de infosessie over Erfgoeddag te Brugge op 8 november.

Op 29 november werd het bestuur ontvangen in de Havengemeenschap n.a.v. de overhandiging van de scheepsbel van de maalboot 'Prince Leopold'

Op 21 december werden enkele bestuursleden uitgenodigd door de Gouverneur te Brugge, alwaar de titel en gouden medaille "Koninklijke Vereniging" uitgereikt werden.

4. Museum

De Nacht van de Musea en Galerijen ging door op 12 februari . We telden 671 bezoekers. We namen tevens deel aan Oostende voor Anker (28-31 mei), Open Monumentendag op 12 september (175 bezoekers) en aan de Kunstnocturne op 26 augustus (464 bezoekers).

Thematentoonstellingen: Van 1/3 tot 31/5: Vissersliederen uit de verzameling van Jef Klausing
Van 15/6 tot 12/9: Het Beleg van Oostende: in woord en beeld
Van 15/10 tot 9/1: Geselecteerde foto's van de fotowedstrijd

Van januari tot december telden we 5.727 bezoekers.

Er waren 37 groepen (scholen en verenigingen) die buiten de normale openingsuren een bezoek brachten aan het museum.

5. Archief

Het archief blijft gesloten. Individuele vragen kunnen steeds gesteld worden aan dhrn. Falise Hubrechtsen die ze zullen behandelen rekening houdend met de aan de gang zijnde inventarisatie.

6. Documentatiecentrum

Dhr VAN HYFTE en mevr. FARASYN-SCHEPENS zijn bezig met de aanvulling. We kregen 150 nieuwe, uniforme mappen voor het documentatiecentrum.
Raadpleegbaar tijdens de openingsuren van het museum.

7. Mediatheek

Enkele filmpjes uit ons archief werden op video en dvd gezet door dhr Geldhof.
Dhr Jean Pierre Devolder heeft van onze viering een film gemaakt.

8. Tijdschriftenkast

De tijdschriftencollectie is nog steeds niet consulteerbaar.

9. Verzameling van de Kring

a. Bruikleen

De buste van Paster Pype en kleine collectiestukken voor de tentoonstelling van Andrew Pitcairn-Knowles in de Venetiaanse Gaanderijen.

Een ingekaderde foto van A. Chocqueel , een boek geschreven door Chocqueel en nog verschillende materialen voor de tentoonstelling "Meer dan 100 jaar archeologie te Middelkerke".

Voor de tentoonstelling "100 jaar Stadsharmonie" in het Feest- en Cultuurpaleis werden de vlag van Euterpe, 5 foto's, de pop + Pierrotkostuum uitgeleend aan de Stadsharmonie.

Aan het Museum Slot en Sleutel te Oostduinkerke : een hutkoffer en een metalen koffer met beslag.

De videofilm "Oostende onder water" aan dhr. Willy Jacquart (cameraman)

Er werden een cooldrinkwaterfilter, spuitwaterfles met opschrift, een houten toiletstoel, een bidet met onderstel en 2 foto's + ingekaderd doek van Gustaaf Vandamme uitgeleend voor de tentoonstelling H2O in de Venetiaanse Gaanderijen.

b. Aanwinsten

Schenkeningen

Dhr. Quaghebeur schonk ons 2 vlaggen van Euterpe. 2 schilderijen door Lambrecht-Ydou.

Uit het Militair Hospitaal kregen we het bovenste stuk van de schouw.

Via de Havengemeenschap kregen we de scheepsbel van de 'Prince Leopold'.

En nog enkele jaarboeken, documenten, foto's, allerlei materiaal.

De zoon van dhr Ferdinand Gevaert schonk ons een fotocopiemachine die nog steeds bruikbaar is.

Aankopen

We kochten een digitale camera, een nieuwe computer met printer en scanner voor het OHM, een fax en koffiezetapparaat voor 40 a 60 tassen. Alsook borden en wijnglazen voor het verzorgen van onze recepties tijdens tentoonstellingen.

10. Publicaties

a. Tijdschrift

Van het tijdschrift verschenen 9 nummers op de vooropgestelde data: januari, februari, maart, april, mei, september, oktober, november en december. In totaal werden 280 bladzijden gepubliceerd waaronder 32 zwart-wit-fotobladzijden en 9 bladzijden met kaarten, foto's, tekeningen, rekeningen en documenten. Dhr. FALISE zorgde voor de samenstelling en de opmaak van het tijdschrift. De registers (48 blz) werden samengesteld door dhr. SMISSAERT.

b. Ruilabonnementen

Werden omgewisseld met volgende Heemkringen of Verenigingen (vanaf februari geen ruilabonnement meer met kringen buiten West-Vlaanderen).

Bachten de Kupe, Veurne. De Spaenhiers, Torhout. De Zonnebeekse Heemvrienden, Zonnebeke. Geschiedkundige Kring Ernighahem, Eernegem. Gidsenkring Lange Nelle, Oostende. Heemkring David Jonckheere, Aatrijke. Heemkring Dorp en Toren, Deerlijk. Heemkring Dr. Vandamme, Blankenberghe. Heemkring Graningate, Middelkerke. Heemkring Karel Van de Poele, Lichtervelde. Heemkring M. Van Coppenolle, Brugge. Heemkring Oud Ruiselede, Ruiselede. Heemkring Pastoor Ronse, Zedelgem. Heemkring Sint-Guthago, Knokke. Heemkring Wibilinga, Wevelgem. Heemkring Ghestella, Gistel. Heemkundige Kring Houtland, Torhout. Iepers Kwartier, Ieper. Neptunus, Oostende. Vrienden van het Noorzeeaquarium, Oostende. Rollarius, Roeselare. Ter Cuere, Bredene. Tijdingen, Oostende.

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2005

- Elke zaterdag
- Van 26 december 2004 t/m 09 januari 2005 (gesloten 28 december 2004, 01 en 04 januari)
- Van 05 februari t/m 13 februari (gesloten 08 februari)
- Van 26 maart t/m 10 april (gesloten 29 maart en 05 april)
- Van 05 mei t/m 08 mei
- Van 15 juni t/m 15 september (gesloten elke dinsdag)
- Van 29 oktober t/m 06 november (gesloten 01 november)
- Van 24 december t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006)

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

 **COCK
CAMERA
SERVICE**

Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende
Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

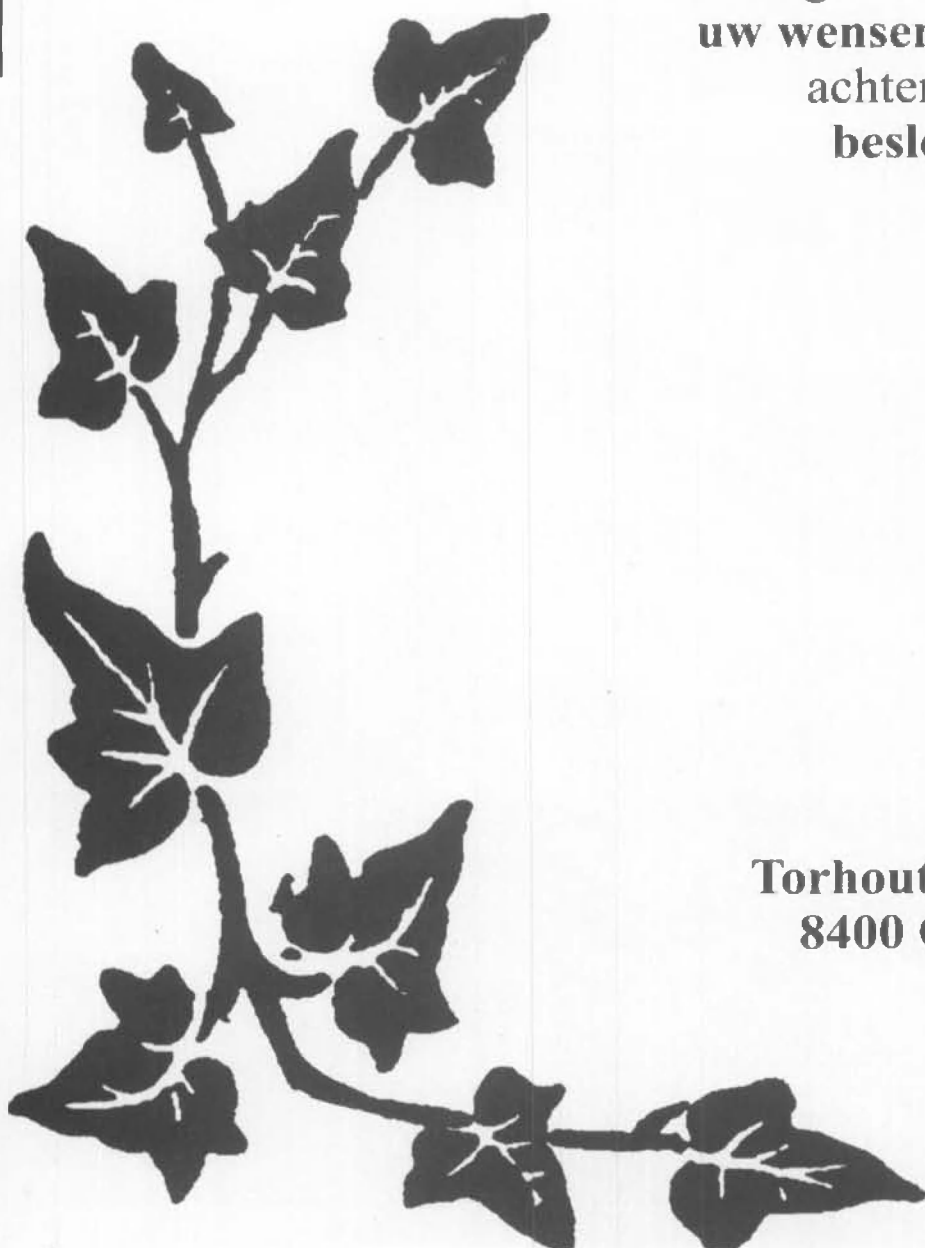
Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

AFGIFTEKANTOOR
8400 - OOSTENDE 1
P.408954

MAANDBLAD

MAART 2005

V.U. Omer Vilain - Rogierlaan 38/11 - 8400 Oostende

DE PLATE

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: € 15

Beschermd abonnement: € 20

Weldoend abonnement: € 30

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovernamen toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 34

NUMMER 3

MAAND maart 2005

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

- blz. 72: **F. COOPMAN:** Vier Oostendse vrouwen naar de Olympische Spelen van Londen 1948 (addendum).
- blz. 76: **S. VAN DAELE:** Oproep Flobert Club beantwoord.
- blz. 78: **M. CAPON:** In memoriam Joris Verbrugge, pastoor-emeritus van Raversijde.
- blz. 80: **O. VILAIN:** Het Negerdorp.
- blz. 82: **S. VAN DAELE:** De gastronomische weekends in het Casino-Kursaal van Oostende (deel 3).
- blz. 85: **M.-W. SERRUYS:** 90 jaar oud en springlevend. Moeder Oostendse, een Oostendse studentenclub in Leuven (1912-2002) (slot).
- blz. 90: **R. JANZOONE:** Oostende en de zeevisserij tijdens de Eerste Wereldoorlog (12).

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitter:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende, tel. 059709205.

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289

E-mail: de.plate@pandora.be

Penningmeester:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. en fax 059708815.

E-mail: falise.ip@scarlet.be

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

François COOPMAN: Wilgenlaan 38, 8400 Oostende.

Serge VAN DAELE: Coupurestraat 7, 8450 Bredene.

M. CAPON: Westlaan 9, 8400 Oostende.

Omer VILAIN: Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Michaël-W. SERRUYS: Magdalenasteenweg 27/2, 1000 Brussel.

Roger JANSOONE: Eikenlaan 12, 8480 Eernegem.

FEBRUARI ACTIVITEIT

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate, Oostende, heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende avondvoordracht op

donderdag 31 maart 2005 om 20 uur

in de Conferentiezaal van de V.V.F., Dr. L. Colensstraat 6, 8400 Oostende.

Onderwerp: **DE OOSTENDSE KRANTEN**

Spreker: dhr. **OMER VILAIN**

Het is reeds 190 jaar geleden dat het eerste Oostendse krantje verscheen. Sindsdien zijn er na "La Feuille d'Ostende" tientallen kranten en tijdschriften in onze stad verschenen en verdwenen.

Wie beter dan onze voorzitter dhr. Omer VILAIN kan er ons komen over vertellen?

Als hoofdbibliothecaris van de Stadsbibliotheek en zelf schrijver van honderden artikelen, heeft de pers hem altijd geïnteresseerd. De wijze van uitgeven, het doel, de taal, de medewerkers, de inbrengt in het economisch leven alsook in de politiek van Oostende.

Met voorbeelden en anekdoten zal dhr. Omer VILAIN een kleine overzichtelijke historiek schetsen van de Oostendse kranten en andere tijdschriften die Oostendenaars misschien nooit gekend hebben of vergeten zijn.

Een avond om niet te missen en zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos voor alle belangstellenden.

Men zegge het voort!

Vier Oostendse vrouwen naar de Olympische Spelen van Londen 1948 (addendum)

door François COOPMAN

Toen ik mijn artikel i.v.m. de Olympische Spelen van Londen 1948 voorbereidde had ik gehoopt het artikel te kunnen laten verschijnen in "De Plate" vóór de aanvang van de Olympische Spelen van 2004. Doch documentatie en foto's i.v.m. de Oostendse keurturnsters, mij beloofd, bleven achterwege zodat mijn artikel (De Plate, 2004-244 e.v.), zonder foto's van de Belgische turnploeg, onvolledig was.

Een week na het verschijnen van mijn artikel was er toch een turnenthousiast, nl. "Dries" DEGRYSE, ex-turner en gewezen bestuurslid van O.T.V. Noordzee die mij een tweetal foto's en wat documentatie ter beschikking stelde en mij voorstelde ze te laten publiceren als aanvulling op mijn vorig artikel. Dank zij de medewerking van "Dries", waarvoor ik hem dankbaar ben, kan ik hiermee mijn artikel vervolledigen.

Het Belgisch kampioenschap keurturnen 1947 voor dames zou beslissend zijn voor het samenstellen van de Olympische ploeg en onder grote belangstelling ging dit turnfestival door op zondag 22 augustus 1947 in de instellingen van "Ostende Plage" op het "groot strand". Zestien kandidaten, waaronder vier Oostendse keurturnsters waagden hun kans en twee ervan, nl. Mej. DEGRYSE en Mej. VANDERWAL (1) plaatsten zich respectievelijk 4^e en 6^e en waren dus geplaatst voor het optreden in Londen. Twee andere Oostendse turnsters moesten zich tevreden stellen met een 12^e en een 16^e plaats (2).

In het tijdschrift van de Belgische Turnbond, nl. "Turnleven", verscheen de volgende aanmoediging:

Aan onze Olympische Keurploeg

Onder de kundige leiding van Mevr. Moens hebben onze keurturnsters Zondag na Zondag maandenlang gewerkt. Nu werd de Olympische ploeg vastgesteld.

Het is de beste, die we voor 't oogenblik kunnen bijeenbrengen.

Heeft ze kansen te Londen ? Hoor ik u vragen.

Wij denken van ja, alhoewel 't moeilijk is de andere ploegen te beoordelen, waarvan men nooit de prestaties kon zien.

Op de zifting was niet alles perfect. Vele kleine fouten zullen nog moeten verbeterd worden om tot olympische volmaaktheid te komen, doch onze dames hebben nog vertien dagen tijd; en zullen die wel gebruiken, om hun training te volmaken.

Zij moeten nochtans niet uit het oog verliezen, dat de zegepraal zoo maar niet voor 't grijpen zal zijn.

Indien onze ploeg onze kleuren wil doen zegevieren, dan zal ze moeten werken met veel wilskracht, veel moed en veel kalmte.

Veel kalmte vooral, want de zenuwspanning zal voor onze turnsters de moeilijkste taak wezen. Laat ons hopen dat zij ze met de glimlach volbrengen.

Onze ploeg vertrekt met ons vol vertrouwen. Wij zijn overtuigd, dat zij haar man zal staan, in deze wereldcompetitie.

Als tolk der aansluitende gevoelens van de Belgische turners, wenschen wij haar : Goede reis en veel sukses !

TURNLEVEN.

Vanwege het "Technisch Bondscomité" ontvingen de deelnemers nog een persoonlijke brief met het uit te voeren programma op de Olympische Spelen:

1. Een vrije oefening op muziek, gezamenlijk uit te voeren door de 8 turnsters die de ploeg uitmaken.
2. Een oefening met tuigen op muziek, insgelijk uit te voeren door de ganse ploeg.
3. Een voorgeschreven oefening op de evenwichtsbalk.
4. Een oefening naar keus, op de evenwichtsbalk.
5. Een voorgeschreven oefening aan de zwaaiende ringen.
6. Een voorgeschreven sprong over het paard met bogen - hoogte paard: 1,50 m. Hoogte van de wipplank: 0,40 cm.
7. Een sprong naar keus over het paard met of zonder bogen.

"De Bond dringt er ten stelligste op aan opdat de aangewezen turnsters regelmatig op de bijeenkomsten zouden aanwezig zijn. Zij zijn volledige gehoorzaamheid verschuldigd aan hun leidster, Mevr. MOENS."

Met dank aan Mevr. Germaine DEJONGHE (geboren VANDERWAL) en "Dries" DEGRYSE voor hun spontane medewerking zonder dewelke dit artikel niet had kunnen verschijnen.

NOTEN

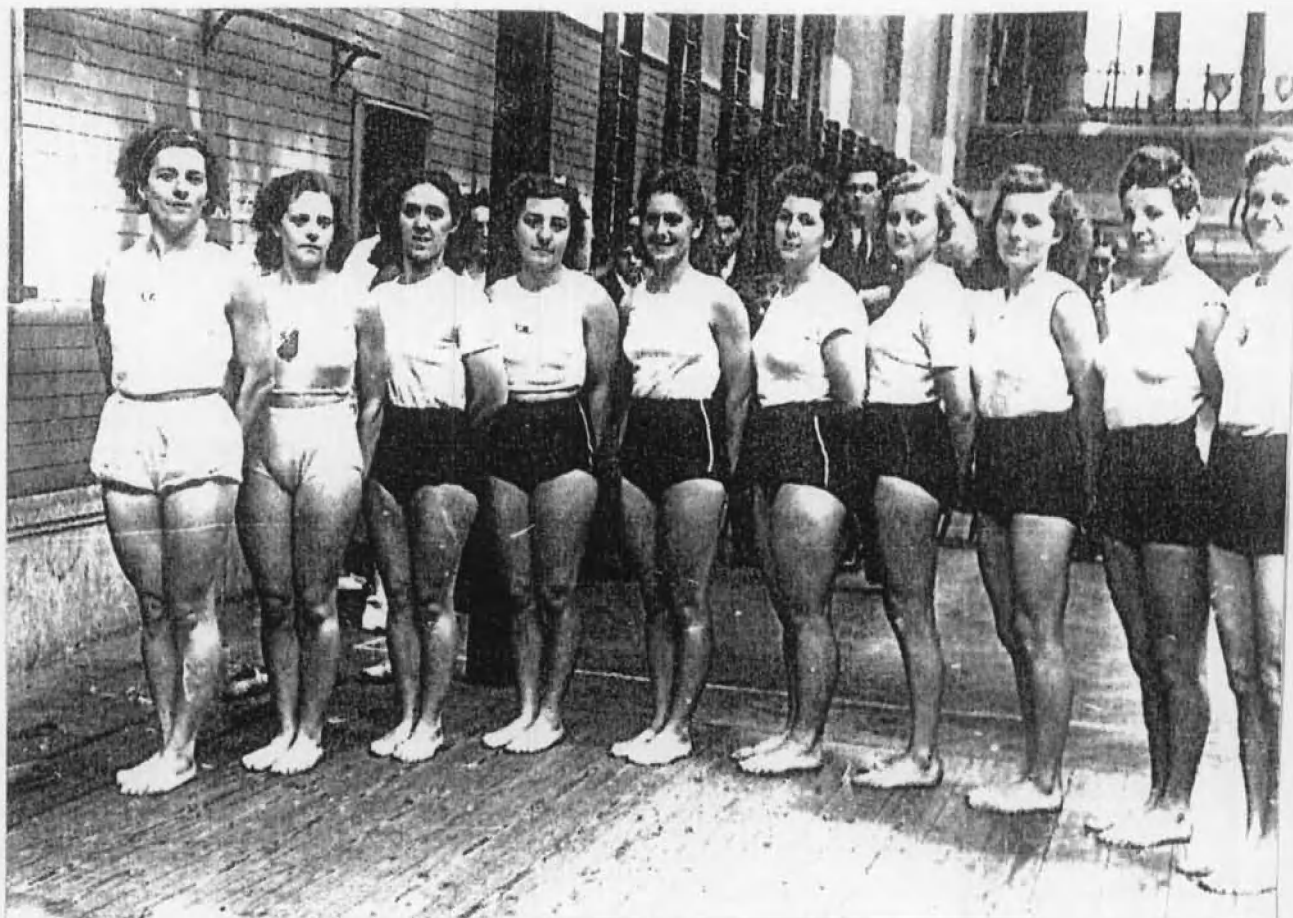
- (1) Wegens persoonlijke redenen diende Mej. G. VANDERWAL zich terug te trekken uit de Belgische ploeg, zij werd vervangen door Mej. M.L. INGHELBRECHT.
Terloops nog even vermelden dat Mej. VANDERWAL, echtgenote van C. DEJONGHE, moeder van 5 sportieve zonen, nog altijd actief lid is van O.T.V. Noordzee. Jaarlijks treedt zij nog op ter gelegenheid van het Galafeest van deze bloeiende turnvereniging, wel is waar niet met de keurturnsters doch met de Dames A!

- (2) Uitslag Oostendse keurturnsters:

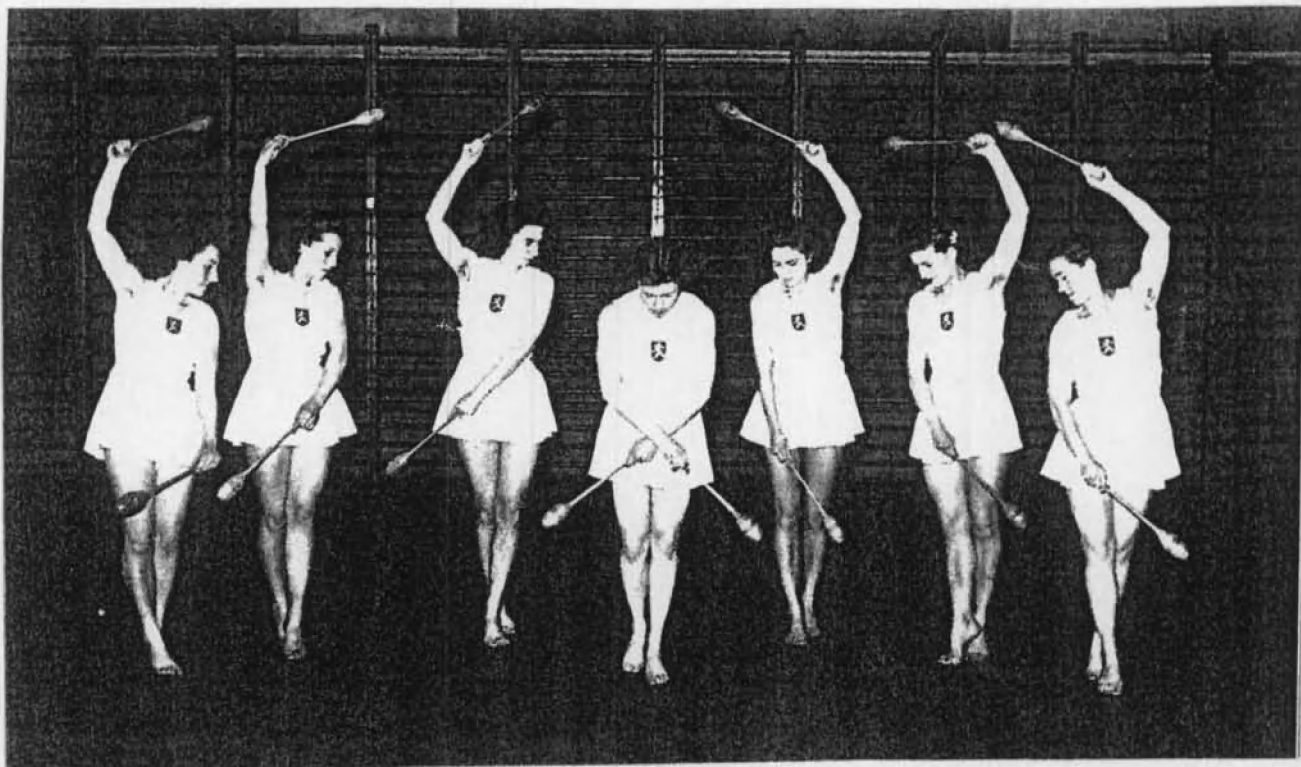
4 ^e Mej. DEGRYSE	142 punten
6 ^e Mej. VANDERWAL	136,9 punten
12 ^e Mej. INGHELBRECHT	129,9 punten
16 ^e Mw. MONGARE	124,1 punten

Mevr. MOENS (uit Willebroek) behaalde met 153 punten de kampioenstitel.

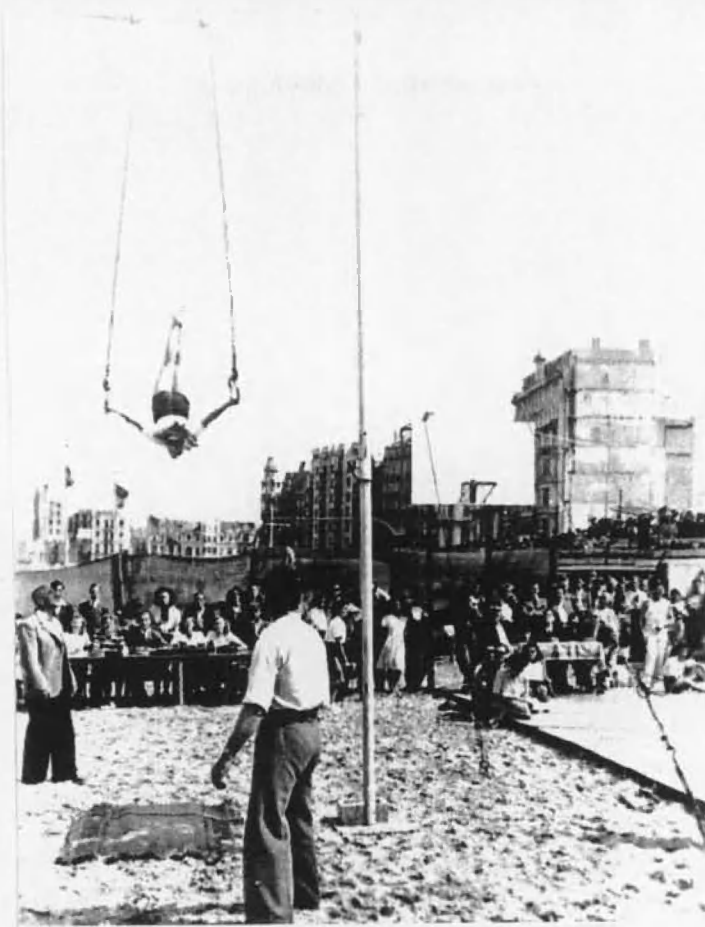
Tien kandidaten voor acht plaatsen

Van links naar rechts: Mw. MOENS - Mej. VAN BETS - Mw. FRANKIN - Mej. DEMAYER -
Mej. SCHUMACHER - Mej. JORDAENS - Mej. BOUDEWIJNS - Mej. DEGRYSE - Mej.
INGHELBRECHT - Mw. DELOOZE

Gratie, sierlijkheid en elegantie liggen aan de basis van het succes van de keurturnsters

She flies through the air
With the greatest of ease
A daring young girl on the flying trapeze

Germaine VANDERWAL in volle actie!

OPROEP FLOBERT CLUB BEATNWOORD

door Serge VAN DAELE

Enige tijd geleden kocht ik op de rommelmarkt van Mariakerke een zilveren koffielepeltje met de gravure "Flobert Club d'Ostende".

Het intrigeerde mij, temeer omdat ik er in de beginfase niets over vond in de Oostendse geschiedschrijving.

In het maandblad van de "Plate" van december 2004, deed ik dan ook een oproep naar eenieder die mij inlichtingen kon verschaffen.

Groot is mijn verwondering dat ik zo veel reacties gekregen heb op die oproep. Vele schriftelijke reacties en losse telefoontjes kwamen toe. Vooral mijn vraagstelling of de Flobertclub soms geen wulpse entertainmentclub was in de Van Iseghemlaan in het interbellum lokte veel grappige commentaren uit. Zoals: "in de Van Iseghemlaan werd het zilverwerk niet gegraveerd, maar de mannen werden gearrangeerd" en volgende: "koffielepels hadden ze niet nodig in de Van Iseghemlaan, ze roerden daar met de vinger"!!

Ik heb mijn opgedane kennis dan ook gebundeld in volgend artikel.

Nicolas Flobert(Parijs 1819-Gagny 1894) Frans geweermaker.

Hij werd bekend door de uitvinding van een karabijn en van verschillende typen pistolen, zeer licht van uitvoering en over het algemeen met een gladde loop, voor oefeningen in het schieten op open of overdekte schietbanen.

Met de naam "Flobert" duidt men thans meestal een geweer, buks of patroon aan geconstrueerd naar het systeem 'Flobert'.

De betekenis van "Flobert" in de ontwikkeling van de moderne wapens is voornamelijk zijn uitvinding van de geweerpatroon voor achterladers.¹

Dat het hier om een karabijn en/of schuttersvereniging gaat is nu wel duidelijk.

Toch vond ik de aanduiding "d'Ostende" niet onmiddellijk terug.

In het boekje 'Kent U ze nog ... de Oostendenaars?' van Y. Vyncke blz 41 staat er een foto leden van de Flobertclub, waaronder Adhémar Gérard. Zijn zoon leeft nog en is nu 92 jaar; hij was de oud-apotheker van "De Olifant", Kerkstraat/Hoek Witte Nonnenstraat.

Maar er wordt in het artikel gesproken van de Flobert club "Patria" 1925, Flobert club du Littoral 1921, Flobert club de l'Union 1924 maar geen Flobert club d'Ostende?

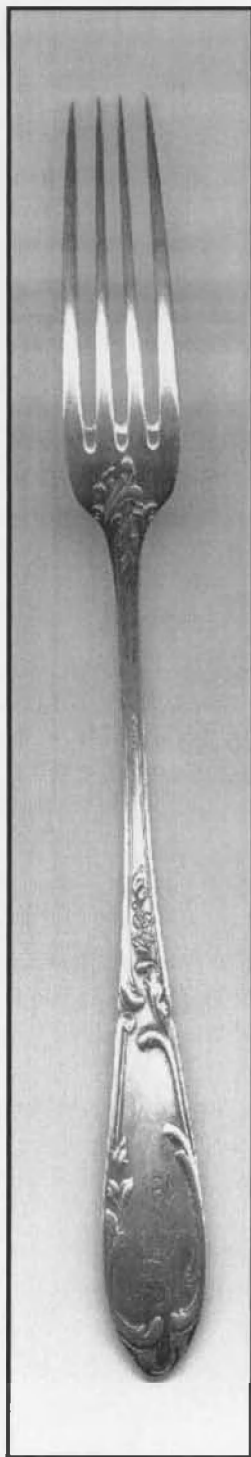
Er waren nogal wat schuttersverenigingen in Oostende. Zo vonden wij nog 'de Verenigde Karabijnschutters 1922', Schuttersvereniging 't' Scherp Oog 1926', 'Les Carabiniers 1926', Les Floberistes 1890.

Ook O. Vilain wist via zijn boekje 'Langs de Oostendse kateien' op blz 59 te vertellen dat er in het heemmuseum van 'De Plate' een maatschappijvaandel aanwezig is van de "Flobert Club du Littoral" van 1923. Daarop zijn 2 gekruiste karabijnen achter 3 naast elkaar geplaatste schietschijven te zien. Van deze maatschappij is er nog een kleiner vaandel waarop men twee gekruiste geweren achter één schietschijf en het jaartal 1924 ziet.

Ook op 'Open Monumentendag 2003' met als thema 'Steen' stelde "De Plate" een sierbord van de Flobert Club de Littoral 1923 ten toon.

¹ Standaard Encyclopedie 1967- deel 5-p.294

TIR A LA CARABINE FLOBERT

«Hier soir en son local 'Aux Armes de la Ville', rue St.Sébastien nr 23, la société 'KONINGSVRIENDEN', a donné son premier tir de l'hiver. Cette société est la plus ancienne de la ville et toujours la première à ouvrir la série des tirs d'hiver.»

Maar nog altijd geen 'Flobert Club d'Ostende'

Een kerstgeschenk viel uit de hemel toen op kerstdag een vriendelijke mevrouw mij opbelde.

Zeer welsprekende vroeg de dame me of ik lid ben van 'De 'Plate' en of ik de viering van het 50-jarig bestaan van 'De Plate' had meegemaakt..

Ja dat had ik, en het ijs was gebroken.

Mevr De Meester wist mij te vertellen dat haar vader 'Julien De Meester', de Oostendse pionier van de radiofonie, lid was van deze schuttersclub. Het vast vergaderlokaal was gelegen in de Kerkstraat.

Als beloning voor prestaties van de schietoefeningen kon men sparen voor het zilveren servies. Aldus werden er koffielepels, vorken en soeplepels in roulatie gebracht. Dergelijk bestek is nog steeds in het bezit van Mevr Vandermeulen! Bemerkt het prachtig leliemotief, gebruint met de hand op de vork!

Er werden nooit messen aangeschaft, want dit was tegen de etiquette van de vriendschap, in een vereniging waar met wapens werd gewerkt!

Ik ontving ook een menukaart van de 'Cercle Les Flobertistes'

Het banket ging door op 13-12-1890.

In welk hotel het banket doorging kon ik niet achterhalen maar zeker is, dat het in Oostende was.

Een menukaart, enkele postkaarten en memorabilia ben ik rijker geworden dank zij mijn opzoekingswerk. Die heerlijke gastronomische geschiedenis van Oostende (die amper ontgonnen is) waar nog zoveel te ontdekken valt en zoveel over te vertellen is....

Hartelijk dank aan de Heer O. VILAIN, de Heer en Mevrouw R. TIMMERMANS voor het vele opzoekingswerk en de Heer en Mevrouw VANDERMEULEN-DEMEESTER voor de gezellige causerie.

IN MEMORIAM JORIS VERBRUGGE, PASTOOR-EMERITUS VAN RAVERSIJDE

door Michel CAPON

Op zaterdag 24 juli 2004 vond in de dekenale kerk van Waregem de uitvaartplechtigheid plaats van de voormalige pastoor van de Sint-Rafaëlparchie van Raversijde, Joris VERBRUGGE. Hij overleed in het ziekenhuis van Kortrijk in de gezegende leeftijd van 87 jaar.

Wijlen Prins Karel (1903-1983), Graaf van Vlaanderen en wonende in Raversijde, heeft postuum zijn hartsvriend verloren. Het was pastoor VERBRUGGE die de prins overtuigde zijn kunstwerken te exposeren. De eerste tentoonstelling had plaats in de Brusselse kunstgalerij Racine in de Ravensteinstraat 34. Als de prins zich eenzaam voelde zocht hij altijd iemand die de leegte, zijn angst en zijn onzekerheid kon wegnemen. Hij zocht gezelschap en steun en die vond hij bij pastoor VERBRUGGE (1). Ook bij de relatieconflicten bemiddelde hij tussen de prins en bepaalde vriendinnen. De pastoor van Raversijde werd de grootste steun en toeverlaat van prins Karel. Samen frequenteerden ze tal van etablissementen in en rond Oostende.

Het was ook pastoor VERBRUGGE die de prins overhaalde zijn burens te inviteren. Vanop een oude afgedankte tennisstoel sloeg de Graaf van Vlaanderen zijn genodigden gade. Het feest eindigde steevast toen Prins Karel vastgesteld had dat iedereen meer dan voldaan was.

Joris VERBRUGGE werd in Versailles (Fr.) geboren op 1 april 1917 in volle wereldoorlog 1914-1918. Zijn vader was er directeur van een school voor Belgische vluchtelingen. Op een dag kreeg de school het bezoek van Koning Albert en Koningin Elisabeth en het feit dat de koningin de kleine Joris daar op haar schoot nam, zou een deel van zijn leven bepalen, zo bleek. In 1936 maakte hij de humaniora af aan het college in Waregem om dan filosofie te gaan studeren in Roeselare en theologie aan het Groot Seminarie te Brugge. Door Mgr. LAMIROY werd hij in 1942 priester gewijd, waarna hij leraar werd aan het Vrij Technisch Instituut te Waregem en dit tot 1952. In de maand september van voornoemd jaar werd hij aangesteld als medepastoor te Woumen om dan in 1967 pastoor te worden in Raversijde. Een nieuwe parochie, Sint-Rafaël, in volle expansie en dicht bij zee.

Pas in Raversijde aangekomen ontmoette de priester Prins Karel. Het gesprek over het feit dat Koningin Elisabeth hem in Versailles op de schoot gekoesterd heeft, boeide de Prins en heeft eigenlijk geleid tot een grote boezemvriendenrelatie. Die duurde 17 jaar, tot Prins Karel op woensdag 1 juni 1983 overleed.

Pastoor VERBRUGGE was in Raversijde een graag geziene herder. Tevens werd hij geroemd als uitstekend wijnkenner. Zelfs de televisie heeft van zijn kennis kunnen genieten. In 1984 ging hij op rust. Alhoewel zijn domicilie in Waregem (waar zijn familie leefde) gevestigd was, bleef hij in Raversijde hoek Zeedijk357/Westlaan resideren.

(1) Michel Capon: Prins Karel, seigneur van Raversijde (Antwerpen: The House of Books, 2003), p. 159.

Van links naar rechts: Johnny MONTEYNE, E.H. Joris VERBRUGGE, Michel CAPON.
Foto van 21 oktober 2003 ter gelegenheid van de voorstelling van het boek "Prins Karel, seigneur van Raversijde" in het Huis Perez de Malvenda, Wollestraat te Brugge.
Pastoor VERBRUGGE was toen 86 jaar (foto Guido WALTERS).

E.H. Raf VERBRUGGE, Prins Karel, E.H. Joris VERBRUGGE, pastoor van Raversijde. Foto genomen in de pastorie van Raversijde (collectie M. CAPON).

HET NEGERDORP

door Omer VILAIN

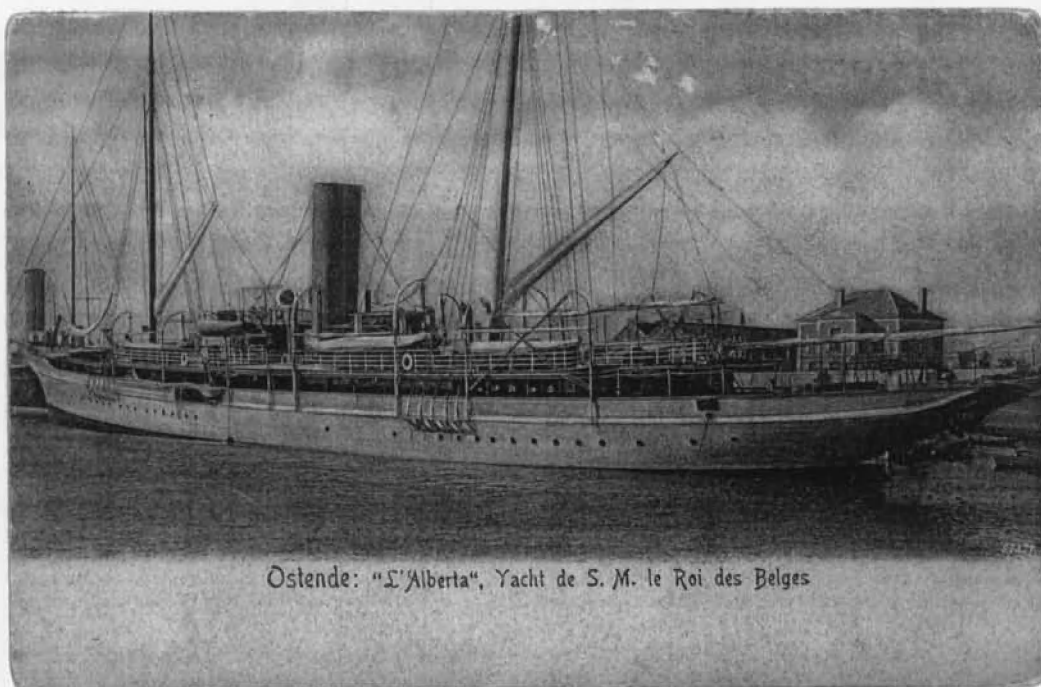
Met veel belangstelling hebben wij het heemkundig werkje van Rudolf WEISE over "De Schorre van Lissemeris en de Oude Vuurtorenwijk" gelezen (zie aankondiging in tijdschrift "De Plate", november 2004, blz. 252)

Het is een vlot geschreven werkje en ook goed gedocumenteerd. Toch zou ik graag een aanvulling willen doen bij de paragraaf "Het Negerdorp" (pag. 8).

De auteur schrijft: "Voor deze lapnaam, waarvan de juiste oorsprong ons onbekend is, wordt menige uitleg gegeven. De enen zeggen dat het was omdat er op de wijk kolenlossers en stokers woonden die er soms zo zwart bijliepen als negers. Anderen zeggen....".

Welnu, ik kan met zekerheid vertellen dat mijn grootouders langs Moeders kant, namelijk Cornelis ROBAEYS-ASPESLAGH met hun kroostrijk gezien van acht kinderen, aan de rand van de Vuurtorenwijk woonden. Hij was sasknecht en woonde in het Sashuis dat nabij de werkhuizen van het Zeewezen stond.

Daar lag geregeld het jacht, "de Alberta", van Koning Leopold II en dichtbij die plaats kwamen geregeld de eerste maalboten die naar Engeland vaarden aanleggen om gereinigd te worden. Die schepen hadden allemaal stoomturbines en er moesten veel kolen gestookt worden. De vele rook veroorzaakte heel wat roet. De schouwvegers, die bijna allemaal in kleine huisjes op de Vuurtorenwijk woonden, hadden in die tijd geen mogelijkheid zich behoorlijk te wassen. Ze trokken 's avonds ongewassen en "cavezwart" naar huis. Ook hun ogen waren in de randen met stof van roet bekleefd zodat ze er uitzagen als schrikwekkende negers.

Het jacht van Koning Leopold II dat steeds nabij het Sashuis gemeerd lag. Men ziet ook de witte muur van de werkhuizen van het Zeewezen. De haven is reeds verbreed geworden tussen 1900 en 1905 en de inwoners van de oude Vuurtorenwijk moesten langs het Sas en de de Smet de Nayerlaan gaan om naar "Stad" te komen, wat hun nog meer afzonderde van de Stad.

De kinderen van Cornelis ROBBAEYS liepen allemaal school bij de Zusters op het Hazegras en dit ongeveer tussen 1875 en 1890. Het Sashuis lag immers dicht bij het Hazegras, want het maritiem station was nog niet gebouwd. Er liep een brug die ongeveer aan de Oesterbankstraat uitkwam.

Soms gingen er mensen van "Stad" naar de Bredense duinen of op bedevaart naar het Bredense Kapelletje en dan was er kans dat ze die schouwvegers op hun weg tegenkwamen. Het waren ruwe mannen die vuile slavenarbeid moesten doen in zeer onhygiënische omstandigheden. Door hun uiterlijk kregen ze, vooral als de deemstering viel, het uitzicht van negers. Vandaar dat hun woonwijk de bijnaam van "Negerdorp" kreeg.

Mijn Moeder vertelde mij dat ze met haar klas en een Zuster van de Hazegrasschool soms een namiddag naar de zee nabij de Vuurtoren gingen. De Zuster, die enkel Frans sprak, kondigde aan: "Cet après-midi nous allons au Congo". De reden dat ze niet naar het Oostendse strand gingen was dat dit een te zedeloos gedoe was! Dus liever naar het Bredene-strand langs "Het Naigerdorp", zoals Rudolf WEISE schrijft naar het Oostendse dialect.

ENKELE WEETJES

- Tot 10 april loopt er in ons museum een tentoonstelling "Storm op de Zeedijk". Foto's van de Oostendse fotograaf Jean-Jacques SOENEN.
- Er is ook een album met foto's van de tentoonstelling te koop. Prijs € 19.
- De foto's van de viering 50 jaar Plate zijn te zien in een album aan de balie van het museum. Wie wil kan er ter plaatse bestellen. Prijs per foto: € 0,50.
- Onze vereniging beschikt sinds kort zelf over een eigen webstek: www.deplate.be
- Het e-mail adres van de vereniging is: plate.oostende@telenet.be

De gastronomische weekends in het Casino-Kursaal van Oostende (deel 3)

door Serge VAN DAELE

In het vorig nummer van de geschiedenis van de gastronomische weekends in het Oostendse Kursaal hebben wij de oorsprong (de toevallige creatieve ontdekking) van de weekends besproken. Daarbij hebben wij aangetoond dat het idee geboren werd ergens eind 1953. In de Kustbode van 25-12-1953 kwam er een eerste aankondiging.

Tijdens mijn onderzoek naar de juiste data kwam ik steeds met een lege periode te zitten tussen 1954 en 1956. Mevr De Ramée kon mij op de juiste weg helpen.

De reden van deze lege periode was dat de Kursaal, weliswaar geopend op 20-06-1953, nog niet operationeel genoeg was om grote banketten te organiseren.

De keukens werden maar afgewerkt in 1954. De aankoop van het vele zilverwerk liet op zich wachten tot begin 1955. Ook het nodige restaurantmeubilair was maar vanaf 1955 volledig op punt.

Foto links: broer en zus De Ramée. Het kloppend hart van de gastronomische weekends.

Wanneer een topkok vandaag vlug even de Thalys of de TGV neemt om op één dag een keukendemonstratie te geven

tussen Brussel en Parijs of Londen, en nog dezelfde avond terug voor zijn eigen fornuis staat wordt dit in onze huidige vluchtige consumptiemaatschappij als vanzelfsprekend gevonden maar anno 1954 was dit zeker niet het geval!

Het concept was volledig nieuw. Het was moeilijk om de eerste contacten te leggen en Franse koks te overtuigen om naar Oostende te komen. Het ging dan ook niet alleen over de chefkok alleen, maar meestal over een deel van de keukenbrigade en over een periode van 3 tot 4 dagen.

Niet evident in die tijd om zolang je zaak alleen te laten.

Mevr De Ramée wist mij te vertellen dat Victor De Ramée (de jongste van de 3 broers die allen werkzaam waren in het casino) verantwoordelijk was voor de prospectie. Meer dan een jaar werd er gezocht naar een eerste contact tussen een Franse topkok en Oostende.

Ook de toelevering van klasse-producten was een probleem. Bedenk dat de oorlog met moeite 10 jaar voorbij was en dat er kreeften, oesters, kaviaar naar Oostende moesten gebracht worden. Dit moest dan meestal per trein toekomen wat ook geen sinecure was en een grote organisatie vroeg.

Vandaar de redenen waarom men pas op eind 1955 de aankondiging in de wereld stuurde van een nieuw initiatief; namelijk "Kosteloze winterweekends te Oostende".

Men ging heel ver om de toerist naar het winterse Oostende te lokken.

De prijs om aan het "diner" deel te nemen bedroeg 400fr voor 2 personen.

Maar nu komt het wonderbaarlijk initiatief.

Door het kursaalbestuur werden volgende zaken aangeboden:

- Kosteloze logies in een eerste rangshotel; plus het ontbijt
- De gasten die per auto kwamen kregen 20 liter benzine BP
- De olie van de auto werd gratis vernieuwd door Garage Renault.

Er bestaat een prachtige tekening van W. Bosschem uit die tijd die de talrijke voordelen schetst. Ik hoop dat u ze door het kopiëren goed kunt volgen.

Van links naar rechts:

De gast komt binnen in het kursaal, wordt ontvangen door een piccolo en kan genieten van het gastronomisch buffet, een Chinees kijkt toe (1e banket). Met volle buik komen Mr en Mvr toe in het hotel waar ze niets moeten betalen (zéro, zéro) en dromen van hun voordelen die ze krijgen tijdens het weekend (spaarpotje).

De morgen nadien genieten ze van een lekker ontbijt terwijl hun auto van olie ververst wordt en gevuld wordt met benzine. Bemerkt de Franse aanduiding "gratuit".

Met veel gastronomische tam-tam werden dan toch op zaterdag 7 januari 1956 de allereerste gastronomische feesten in Oostende georganiseerd.

In een tijdspanne van 33 jaar zullen niet minder dan 604 (benaderend juist) weekends georganiseerd worden met een deelnemersaantal dat de 280.000 ruimschoots overschrijdt.

Van een initiatief gesproken!

De heer Tsuang Fout Liou was de eerste kok in het Oostendse kursaal die een gastronomische Ronde van China organiseerde.

Mr Liou was een gekende Parijse kok met een eigen zaak -New China-.

Hij was voorzitter van de Chinese Kamer van Koophandel in Frankrijk.

Zijn echtgenote was eveneens aanwezig op de opening.

Ik citeer hier de originele tekst van de advertentie:

"Zwaluwnesten, haaienvinnen, soja, gember en andere producten zijn op weg naar Oostende!

Het restaurant zal omgetoverd worden in een typisch Chinese sfeer en iedereen zal in de mogelijkheid gesteld worden deze nieuwe ongekennde gerechten te proeven, want Brillat-Savarin² heeft gezegd: de ontdekking van een nieuw gerecht dat onze eetlust gaande houdt en ons genot verlangt, is een veel belangrijker gebeurtenis dan de ontdekking van een ster. Daarvan ziet men er altijd al genoeg.

De Chinezen kennen een grote verscheidenheid in hun gerechten die even mooi zijn voor het oog als lekker voor de mond. Door de verschillende hongersnoden die in China heersten is de Chinees dikwijls verplicht geweest harmonieuze samenstellingen te bereiden, waar andere personen niet zouden aan denken."

Mr Liou Fou was eveneens eigenaar van 35 ha wijnbouwgronden in het Franse Pouilly-sur-Loire waar hij een uitstekende Pouilly-Fumé cultiveerde.

Het was deze wijn die men op het openingsbanket schonk.

Als aperitief lezen wij in de gastronomische kritieken van die periode dat er op het openingsgala

een roze cocktail geserveerd werd op basis van die Pouilly-Fumé, gemengd met een Chinese likeur. Een gedurfde creatie voor die tijd!

De verbroedering tussen China en de Franse gastronomie kon niet beter worden verwoord!

Arthur Vandenbrouck was de eerste chef-kok van het na-oorlogse Casino-Kursaal. Een correcte chef die leiding kon geven aan zijn personeel en die zelf veel initiatieven nam. Zo ligt hij aan de basis van de wedstrijden 'Prosper Montagnée' en 'Pol Roger' die ook georganiseerd werden in het Oostendse Kursaal.

Wij bemerken hem hier links op de foto, genomen in de keuken van het Kursaal. Let op de typische messenbeugel die de koks vroeger steeds bij zich hadden en de houten deuren van een muurkoelkast.

De "Ronde van China" startte op 7-1-1956 met

specialiteiten uit Shanghai.

Vervolgens volgden nog 5 weekends:

14-1-1956: specialiteiten uit Nanking, 21-1-1956: specialiteiten uit Peking, 28-1-1956: specialiteiten uit Tientsin, 4-2-1956: specialiteiten uit Kwantung, 11-2-1956: specialiteiten uit Hankow. Hier volgen enkele uittreksels uit de menu's, opgesteld in het Frans. Nu is de modale burger gewoon om een Chinees restaurant binnen te stappen maar in 1956 moet het een ware revelatie geweest zijn.

Go Luan Ha: les langoustines frites ; **Hi Huang Taon:** le potage au flan de poisson. **Sam Lie Taon:** le potage aux pousses de bambou; **Fun so taon:** le potage aux vermicelles. **Sui Kua:** les desserts chinois: **Man Ying Gai Ding:** le poulet au amandes, riz sautés.

Opmerkelijk is dat Mr Liou Fou constant weg en weer reisde tussen Oostende en Parijs om ieder weekend aanwezig te zijn op het gastronomisch festijn. In de beginperiode was er enkel een banket op zaterdagavond. Later is dat uitgebreid tot zaterdagavond én zondagavond.

De banketten waren vanaf de eerste avond een grandioos succes. Het startschot was gegeven en door de relaties in Parijs van Mr Liou Fou met toprestaurants kondigden de eerste Franse chefs zich reeds aan om naar Oostende te komen in de winter van 1956.

Meer in een volgend nummer.

² Brillat-Savarin: bekend 18de-eeuws culinair schrijver.

90 jaar oud en springlevend.

Moeder Oostendse, een Oostendse studentenclub in Leuven (1912-2002) (slot)

door Michaël-W. SERRUYS

Moeder Oostendse: haar werking en haar plechtigheden

Laten we nu, na de geschiedenis bekeken te hebben, de jaarlijkse werking van Moeder Oostendse bezien. Een studentenclub bestaat uit een tweetal soort leden, de commilitones of volwaardige leden en de schachten. Elk nieuw lid dat zich bij een studentenclub aanmeldt in het begin van het academiejaar, wordt een 'feut' genoemd. Officieel is deze persoon nog geen lid van de club, dat wordt hij pas na de 'doop'. Gedurende deze plechtigheid, die meestal eind november/begin december plaats heeft, wordt de feut op een ludieke manier als 'schacht' of kandidaat-lid in de club opgenomen. Dit doet hij door een aantal opdrachten te vervullen, een glas jus de wak (mengsel waar kervelsoep, ketchup, martini enkele van de vele ingrediënten zijn) te ledigen, een glas zeewater te drinken en tenslotte zijn eed van trouw aan de club te zweren met zijn hand op een vissenkop of een varkensschedel. De schacht krijgt tijdens de doop een 'clubnaam'. Deze clubnaam, die meestal een anecdotische oorsprong heeft, gaat hij de rest van zijn clubcarrière dragen. Het is trouwens niet zeldzaam dat clubleden de ware namen van hun mede-clubleden niet kennen. Als de schacht gedurende de rest van het jaar actief heeft meegeholpen, wordt hij in april/mei ontgroend. Tijdens de 'ontgroening' ondervraagt de schachtenmeester de schacht over zijn kennis van de studentenliederen, waaronder het clublied, en de clubgeschiedenis. Na deze ondervraging wordt de schacht als volwaardig lid of 'commilito' opgenomen. Hierdoor is de ontgroening een belangrijke plechtigheid. Pas na deze plechtigheid kan de kersverse commilito meestemmen en meedingen naar een bestuursfunctie. Na het stemmen kunnen eventueel afstuderende commilitones het studentenleven vaarwel heten tijdens de zeer emotionele 'zwanenzang', waarbij ze hun bierglas stuk moeten slaan.

Het presidium bestaat normaal gezien uit acht presidiumleden en wordt aangevoerd door de senior (in andere clubs ook wel preses genoemd). Deze moet de clubavonden leiden en ook instaan voor de jaarlijkse organisatie. Hij wordt bijgestaan door de zeven andere presidiumleden. De zeven andere functies, die cumuleerbaar zijn, zijn die van vice-senior (vervanger van de senior), quaestor (financiën), scriptor (secretaris), sportführer (organisatie van sportactiviteiten), zedenmeester (ordehandhaving op zangfeesten), cantor (voorzinger op zangfeesten) en schachtentemmer. Deze laatste heeft als taak de schachten te begeleiden tot commilitones. Het presidium of bestuur wordt elk jaar, net na de ontgroening, verkozen door de ouderejaars, de net ontgroende commilitones en de eventueel aanwezige oud-studenten. Soms, maar dit is zeldzaam, komt een commilito honoris causa ook meestemmen. Een commilito honoris causa is iemand die wegens een persoonlijke verdienste ten aanzien van de club als commilito is benoemd. Zo is de Oostendse oud-burgemeester Julien Goekint bijvoorbeeld commilito honoris causa van Moeder Oostendse.

De doop, ontgroening en zwanenzang zijn de belangrijkste plechtigheden van het clubjaar. Maar gedurende het jaar worden er tal van andere activiteiten georganiseerd, zoals bijvoorbeeld kaarten, bowlen, biljarten, film- en spelletjesavonden, kroegentochten, etc. Uiteraard zijn er ook een paar cantussen of zangfeesten. Het SK en de West-Vlaamse gilde organiseren behalve elk jaar een reuzecantus, ook elk jaar een voetbalcompetitie tussen alle andere studentenclubs. Uiteraard bezoekt Moeder Oostendse ook de activiteiten van die de andere clubs verzorgen, zoals fuifen, cocktailparty's en galabals. Deze laatste activiteiten zijn van groot belang voor de studentenclubs, daar zij voornamelijk, samen met sponsoring, hieruit hun inkomsten halen. Ook Moeder Oostendse

moet zich elk jaar bezighouden met het organiseren van een beachparty en een galabal. De inkomsten gaan, behalve naar de organisatie van voornoemde activiteiten, voornamelijk op aan bier. Het meeste wordt gedronken in het eigen clubcafé. Dit laatste is meestal een populair studentencafé dat als postadres, verzamel- en vergaderzaal voor de studentenclub fungeert. Clubcafé's zijn altijd te herkennen doordat het wapenschild van de club aan de muur hangt. De uitvalbasis van Moeder Oostendse is sinds lange tijd, het door oud-senior Mike Loontjens gerunde, 'café de confrater' op de grote markt tegenover het Leuvense stadhuis.

Symbolen en attributen van Moeder Oostendse

Zoals we gezien hebben, zijn de petten en linten belangrijke attributen in het clubleven. Het was immers om zich van de Waalse studenten te onderscheiden dat men de Duitse pet was gaan dragen. Kortom de kleurrijke petten en linten waren onderscheidingstekens. Dankzij de petten en linten kon de Vlaamse student zich ten eerste onderscheiden van de gewone burger of man in de straat, ten tweede van de Waalse studenten en ten laatste waren de gedragen kleuren een manier om zijn regionale afkomst te beklemtonen. Volgens de studentencodex zijn petten en linten zichtbare tekenen van overtuiging en solidariteit, oftewel symbolen die de drager tot waardigheid verplichten. Petten en linten zijn echter niet de enige symbolen en attributen van de studentenclub. Net als alle studentenclubs beschikt Moeder Oostendse ook over een wapenschild, een vaandel, een monogram en een commandowapen. Lint, pet, wapenschild en vaandel zijn in de clubkleuren getooid. Voor Moeder Oostendse zijn dat de kleuren van Oostende, namelijk rood-geel-rood.

Linten spelen een heel belangrijke rol in het clubleven, want aan het lint en de draagwijze kan men zien welke positie die persoon in het clubmilieu betreft. Het gewone commilitolint is 1,20 m lang en 27 mm breed en bestaat uit drie kleurbanden van de clubkleuren. Een nieuw lid krijgt zijn lint op zijn doop. Gedurende zijn schachtentijd draagt hij het lint over zijn linkerschouder en pas als hij volwaardig lid of commilito is, mag hij het over zijn rechterschouder dragen. De schachtentemmer van zijn kant draagt twee linten. Het eerste of onderste lint op zijn rechterschouder en het tweede of bovenste lint op de linkerschouder, zodat de twee linten kruiselings over elkaar heen staan. Als enige in de club dragen de senior en de oud-senioren een breed lint (2,10 m lang en 12 cm breed) met het wapenschild erop geborduurd. In Leuven dragen de presidiumleden een gewoon commilitolint, dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld Gent waar alle presidiumleden een breed lint dragen. Ook de cilindervormige studentenpetjes, cerevis, tonnetjes of potjes zijn een belangrijk door de student gedragen clubsymbool. Op de deksel, in de hoofdkleur van de club (rood voor Moeder Oostendse), staat het monogram, terwijl de zijkanten uit de drie kleurstroken van de club bestaan. Het petje wordt enkel gedragen door commilitones en altijd binnenshuis, tenzij buiten voor groepsfoto's en dergelijke.

Een ander belangrijk symbool is het wapenschild vanwege zijn prominente plaats in het clubcafé, waar het als het ware als uithangbord van de club dient. Het wapenschild van Moeder Oostendse is verticaal gedeeld. De linkerkant (als men er naar kijkt) neemt de drie zwarte sleutels op gele achtergrond van Oostende over. Aan de rechterkant vindt men diagonaal (rechtsboven naar linksonder) de drie kleurbanden (rood-geel-rood) terug met daarop het monogram in het zwart. Het wapenschild dient behalve als uithangbord om de thuisbasis aan te geven, ook om de eed van trouw bij de ontgroening op te zweren. De vlag of vaandel van Moeder Oostendse bestaat uit drie (rood-geel-rood) horizontale banden met daarop het monogram. Zoals het wapenschild bij elke binnenevenement aanwezig is, zo is dat met de vlag voor buitenevenementen. Zo werd de vlag bijvoorbeeld buiten gehangen bij de Leuvense Blijde Intrede van Filip en Mathilde. Het grote 'moment de gloire' voor de vlag van Moeder Oostende was toen de, al eerder vernoemde oud-senior Mike Loontjens, het Leuvense stadhuis beklom en de vlag aan één van haar torens ophing. De Leuvense brandweer moest een aantal weken later uitrukken om de Oostendse vlag van het stadhuis te halen!

Een ander symbool is het monogram dat op het wapenschild en de vlag terugkomt. Het monogram is een zeer oude Duitse studententraditie uit de 18de en begin 19de eeuw. Tijdens de ondergrondse strijd van de Duitse studentenclubs voor een ééngemaakt Duitsland was het monogram of 'zirkel' een manier om de naam van de club op een versluierde manier te vernoemen. Tegenwoordig wordt het monogram, behalve op het wapenschild en op de vlag, nog altijd gebruikt in de correspondentie tussen clubleden. Het monogram van Moeder Oostendse bestaat uit de beginletter van de club, de 'O', met daar sierlijk doorheen gevlochten de letters 'V', 'C' en 'F'. Het geheel wordt gevolgd door een uitroepteken. De letters V,C en F zijn de beginletters van de 18de eeuwse Duitse studentenheilspreuk 'Vivat Fratres Coniuncti' (Leve de Verenigde Broeders) of 'Vivat Circulus Fratrorum' (Leve de Kring der Broeders). Tegenwoordig staan deze letters eerder voor 'Vivat, Crescat et Floreat' oftewel 'Leve, Groei en Bloei'. Het monogram van Moeder Oostendse is echter niet zo oud, want net als bij de meeste Leuvense clubs, is het pas in de jaren '30 door De Goeyse ontworpen.

Het laatste symbool is het commandowapen. Dit is een sierwapen dat dient om commando's of bevelen van de senior kracht bij te zetten op een officiële plechtigheid zoals een doop, ontgroening of cantus. De Vlaamse studententraditie kent de volgende commandowapens: een degen, een knuppel of een kuipershamer. Moeder Oostendse heeft als commandowapen een kuipershamer, die gretig door de senior gebruikt wordt om stilte te bekomen op een cantus.

Bibliografie

ARCHIEVEN

- Katholieke Universiteit Leuven. Archief en Museum van het Vlaams Studentenleven 21/74. West-Vlaamse Gilde/Moeder Oostendse.
- Katholieke Universiteit Leuven. Tabularium Universiteitsbibliotheek. Lijst van studenten 1836-1913.
- Katholieke Universiteit Leuven. Tabularium Universiteitsbibliotheek. Lijst van studenten 1919-1968.
- Studentencodex. Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond. 5e dr. Leuven, 1993, 576.
- Studentencodex. Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond. 6e dr. Leuven, 1996, 576.
- Studentencodex. Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond. 7e dr. Leuven, 1999, 576.
- Privéverzameling Michael-W. Serruys.
- Privéverzameling Mike Loontjens.

KRANTEN, TIJDSCHRIFTEN

- *De Zeewacht*, 93e jaargang nr. 6, 6 februari 1987. "Moeder Oostendse uit Leuven", 702/3-702/4.
- *Ons Leven*, 48e jaargang nr. 7, 1935. "Aankondiging derde lustrum Moeder Oostendse", 124.
- *Ons Leven*, 48e jaargang nr. 9, 1935. "Lustrum bij Moeder Oostendse", 173-174.
- *Ons Leven*, 51^e jaargang nr. 2, 1938. "Moeder Oostendse in rouw", 47.

WERKEN

- Beerlandt, H., Debruyne, S., Leeman, M. e.a. *Moeder Westland Leuven 110 jaar*. Leuven, 2001, 88.

- Debaeke, S. *Van schachtendoop tot zwanenzang. 100 jaar Vlaams studentenleven te Leuven. Moeder Westland.* Langemark, 1991, 278.
- De Mey, J. en Van Hoonacker, M. *1885-1985 Moeder Brugse.* Oostkamp, 1985, 285.
- Spyns, P. e.a. *Die Excellente Cronicke van de Munnen van Belang. Moeder Meense 100 jaar: 1902-2002.* S.I., 2002, 304.
- Staeren, F. *De Vlaamse studententradities (1875-1960) Herkomst – ontstaan – ontwikkeling.* Licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, dept. Geschiedenis, 1994, 203.
- Toye, M. en Van Steenkiste, L. *En kendet gij de Têwaers niet, dit liedje zal 't U leren ...* [Moeder Kortrijkse]. Heule, 1985, 400.

Internet

- www.kvhv.be Uitleg over de doelstellingen, activiteiten en het verleden van het KVHV. Er zijn ook veel links naar de verschillende studentenclubs. De link naar Moeder Oostendse functioneert echter niet.
- www.Moederoostendse.be De officiële website van de studentenclub Moeder Oostendse met allerhande verslagen van activiteiten, foto's, namen van leden, etc.

Senioren Moeder Oostendse

Jaar	Senior	Woonplaats	Studierichting
1913-1914	August Nassel	Oostende	Geneeskunde
1920-1921	Joseph Bouckaert	Oostende	Geneeskunde
1921-1922	Piet Senden	Oostende	Scheikunde
1925-1926	B. Coene	?	?
1926-1927	Marcel Iserbyt	Harelbeke	Geneeskunde
1927-1928	Michel Sintobin	Lichtervelde	Mijnbouw
1928-1929	Paul Leuridan	Torhout	Geneeskunde
1929-1930	Albert Vandenbossche	Oostende	Geneeskunde
1930-1933	André Claeys	Oostende	Geneeskunde
1933-1934	Joseph Van Leke	Middelkerke	Farmacie
1934-1935	Jean Guillemin	Oostende	Klassieke filologie
1935-1936	Romain Vermeire	Ettelgem	Geneeskunde
	Pierre Van De Weghe	Oostende	Farmacie
1936-1937	Wilfried Lootens	Gistel	Rechten
1937-1938	André De Laey	Brugge	Geneeskunde
1938-1940	Albert Masureel	Koekelare	Geneeskunde
1940-1942	Johan Buytaert	Knokke	Geneeskunde
1942-1943	Pierre Vincke	Oostende	Geneeskunde
1943-1944	Rob De Deurwaerder	Oostende	Geneeskunde
1944-1945	Roland Van Middeltem	Oostende	Economie
1945-1947	J. Berquin	?	?
1947-1949	Robert Vergison	Oostende	Geneeskunde
1949-1950	Robert Simoen	Middelkerke	Burgerlijk ingenieur
1950-1951	Octaaf Kint	Oostende	Landbouwkundig ingenieur
1951-1952	Geeraard Boddez	Gistel	Landbouwkundig ingenieur
1952-1953	Raoul Billiow	De Haan	Geneeskunde
1953-1955	Robert T'Jonck	Oostende	Rechten
1955-1956	André Deschepper	Middelkerke	Rechten
1956-1957	Daniël Mehuys	St.-Pieters-Kapelle	Geneeskunde

1957-1958	Alfons Van Rintel	Snaaskerke	Geneeskunde
1958-1959	Achiel Venmans	Zandvoorde	Economie
1959-1960	Piet Denorme	Oostende	Kinesithérapie
1960-1961	Jozef Bracke	Oostende	Geneeskunde
1961-1962	Koenraad Dewulf	Oostende	Kinesithérapie
1962-1963	M. Gyssels	?	?
1963-1964	Dirk Dewulf	Oostende	Economie
1964-1965	Raymond Clarisse	Oostende	Biologie
1965-1966	José Van Driel	?	?
1976-1978	Filip Landrieux	Oostende	?
1978-1979	Axel Willems	?	Geneeskunde
1979-1980	Luc De Broe	Harelbeke	?
1980-1981	Hendrik Vandenbussche	?	?
1981-1982	Pierre Ryckewaert	?	?
1982-1983	Bart Soenen	?	?
1983-1984	Renaat Celens	?	?
1984-1985	Luigi Vervaeke	?	?
1985-1986	Olivier Drabs	?	Geneeskunde
1986-1987	Jacques Traens	?	?
1987-1988	Piet Hemschoote	Knokke	Economie
1988-1989	Paul Blomme	Brugge	?
1989-1990	Koen Hutsebaut	?	?
1990-1991	Frank Stockx	Knokke	Economie
1991-1992	Karl Neyrinck	Wevelgem	Economie
1992-1993	Vincent Vandenbussche	Bredene	Economie
1993-1994	Mike Loontjens	Oostende	Farmacie
1994-1995	Steve Desmet	Knokke	Criminologie
1995-1996	Karel Vandecappelle	Brugge	Economie
1996-1997	Bertrand Deroisy	Knokke	Burgerlijk ingenieur
1997-1998	Stijn Delboo	Ieper	Economie
1998-1999	Stijn Dejaegher	Ieper	Economie
1999-2000	Karl Odent	Oostende	Rechten
2000-2001	Jan Vlieghe	Middelkerke	Economie
2001-2003	Alexandre Devos	Waregem	Economie

Clublied van Moeder Oostendse

Geschreven door August Nassel en Franz Lambrecht

*Leve de Torre van Oostende,
Je kunt ze zien al waar je blende.
Klaarder dan de mane, dan een kletsekop in brand,
Er is geen één lantaren die aan onze Torre kan,
O ja ja, wij komen van het Sas,
O ja ja, wij komen van het Sas,
O ja ja, wij komen van het Sas,
We drinken nog een glas,
En we ... nog een plas.
Okker de boane, suker de kroane,
Pimpajoene leerze,
Oender de zèè, potje karèè,
Danst de pimperlletjes*

18. VISSSEN TOT HET BITTERE EINDE

In Hoofdstuk 15 "En de visser viste voort" werd aangetoond dat het tijdens het eerste halfjaar van 1917 ernaar uitzag dat 1917 voor de visserij - alle omstandigheden in acht genomen - een topjaar zou worden. Vanaf eind augustus gingen trouwens ook steeds meer door Duitsers bemande bootjes gaan vissen, meer bepaald ter hoogte van Blankenberge ; zij mochten uitvaren voor een langere duur en tevens verder van de kust.

Maar het bleek in oorlogstijd een bijzonder gevaarlijke onderneming. Zo waren bv. op 15 september 1917 's namiddags een vijftigtal vaartuigen druk bezig met het uitoefenen van de visserij, toen 19 geallieerde vliegtuigen terugkeerden van een bomaanval op Zeebrugge. Zodra zij de bootjes bemerkten gooiden zij in duikvlucht een aantal bommen op hen neer, gelukkig zonder iemand te treffen. Wel was er door de ontploffingen en de luchtdruk heel wat schade aan zeilen, vistuig en optuiging. Het hoeft geen betoog dat dit incident nogal wat opschudding en verontwaardiging teweegbracht in Oostende, en ditmaal niet tegen de Duitse bezetter ! Feit is dat deze aanslepende en uitputtende oorlog intussen was uitgegroeid tot een "totale oorlog" waarbij nog bitter weinig onderscheid gemaakt werd tussen de tegenstander en zij die, om den brode, als het ware in het kielzog van die tegenstander zich insgelijks aan het oorlogsgevaar moesten blootstellen. Waar er gehakt wordt, vallen er spaanders ...

Vervolgens begon in november 1917 andermaal het sprotseizoen. De verwachtingen waren zeer hoog gespannen en aanvankelijk leek het inderdaad opnieuw een goed seizoen te worden. Op 17 november werd in de vismijn een totale besomming van 3.169 frank genoteerd en op 18 november zelfs reeds 4.286 frank. Maar op 22 november vluchtten drie Blankenbergse vissers samen met twee Duitse deserteurs naar Nederland. De Oberkommandantur maakte van dit incident een heel drama, en als tegenmaatregel werd de "Schein" van alle vissers zonder enig onderscheid onmiddellijk ingetrokken, en dit voor een periode van veertien dagen.

Dit veroorzaakte een grote verslagenheid, niet alleen onder de vissers maar ook onder de bevolking die wel aanvoelde dat er een hongerwinter voor de deur stond. Op 5 december 1917 werd aan de vissers medegedeeld dat zij opnieuw mochten uitvaren, op voorwaarde echter dat zij voortaan de helft van de sprotvangsten zouden afstaan aan de Duitsers, die trouwens intussen de rokerij Rau weer volledig bedrijfsklaar hadden gemaakt en bij het Stadsbestuur personeel hadden opgeëist voor het verwerken van de sprot.

Aldus eindigde het jaar 1917 in mineurstemming. Nochtans was het bilan op jaarbasis zeker niet slecht : een totale besomming van 147.334 frank, waarvan 73.460 fr voor vis, 49.440 fr voor garnaal en inderdaad slechts 24.434 fr voor sprot.

Op 19 januari 1918 zou echter een nieuw incident verder roet in het eten komen gooien. Op die dag deed een Oostendenaar (Willy Valcke) een vluchtpoging naar Nederland, aan boord van het bootje van de vissers Frans De Groote en Fons Pauwels. De Duitse schildwacht werd 200 Reichsmark in de handen gestopt opdat hij even de andere kant zou uitkijken. Doch deze verklikte hen bij de Kommandantur. Toen het bootje uitvaarde, werd er geschoten en keerde het terstond terug in de haven. De drie opvarenden werden aangehouden . Op 9 februari werden zij door de Krijgsraad van de 1^e Marine Division tot zware gevangenisstraffen veroordeeld. Doch die veroordeling had ook zware gevolgen voor de visserij. De bewaking van de bootjes werd sterk

opgedreven, hetgeen de visserij-activiteiten uiteraard niet ten goede kwam. Ook werden vijf bootjes opgeëist voor de Kriegsmarine.

Doch daarmee was de kous nog niet af. Op 25 maart gingen de Duitsers nog een stap verder door alle vissersvaartuigen op te eisen, met uitzondering van 15 kleine garnaalbootjes ... die echter hun vangsten in het Zeestation rechtstreeks moesten afleveren bij de Duitsers, die de vis onmiddellijk per trein verzonden naar het binnenland. De vissers ontvingen hiervoor geen cent. Vanzelfsprekend was dit scenario niet voor herhaling vatbaar, en al vlug zagen de Duitsers dit ook wel in. Bij wijze van compromis bleken zij genoeg te nemen met het in beslag nemen van telkens een deel van de vangst.

Daarna was het een aantal weken erg stil in de visserij. De verontrusting bij de bevolking en bij het Stadsbestuur werd hierdoor zo groot, dat de Kommandantur uiteindelijk op 27 juni 1918 een aantal opgeëiste vissersvaartuigen terugbezorgde aan hun eigenaar, waardoor het "vlootbestand" weer werd opgetrokken tot 32 bootjes. Doch de pret was van korte duur, want op 25 juli werd het Duits visserijwachtschip door vliegtuigen met bommen bestookt. Het schip strompelde erg gehavend terug in Oostende. Het duurde acht dagen vooraleer de Duitsers een ander wachtschip uit Zeebrugge lieten overkomen, en intussen mocht geen enkele visser uitvaren.

Het zag er maar uit dat soortgelijke incidenten met het visserijwachtschip schering en inslag zouden worden. De geallieerden hadden immers in dit laatste oorlogsjaar een duidelijk overwicht in het luchtruim veroverd. Anderzijds hoopten onze vissers dat zij zonder Duitse begeleiding wellicht minder kans zouden lopen op luchtaanvallen van geallieerde zijde. Bijgevolg werden hieromtrent door de eerder vernoemde "Vereeniging van Bootjessjouwers" gesprekken aangeknoopt met "Kommandant Artuur", die ten slotte op 2 september ertoe kon worden overgehaald om toelating te geven tot uitvaren zonder visserijwachtschip. Het kon hem waarschijnlijk ook niet veel meer schelen, vermits het er voor het Duitse Keizerrijk erg slecht begon uit te zien.

Hoe dan ook, de vissers mochten weer uitvaren en dat was ook hard nodig, gelet op de zeer precair geworden voedselvoorziening. Die toestand had evenwel de verdere ontwikkeling van woekerprijzen en zwarte markt in de hand gewerkt, ... en ook onze vissers konden aan die verlokking niet weerstaan. Aldus verkochten zij niet de volledige vangst in de vismijn, zoals reglementair voorgeschreven, maar kwam een flink gedeelte terecht in de sluikverkoop. Dit was nochtans de nog immer zeer waakzame Duitsers niet ontgaan, en op 16 september werden enkele vissers, na aanlanding in de haven, op heterdaad betrapt. De "zwarte" vis werd in beslag genomen en de betrapte vissers mochten hun "Schein" inleveren.

Met een aldus sterk verminderd vlootbestand werd op 29 september toch nog 2.700 kg vis aangevoerd, ... waarvan echter 1.800 kg werd opgeëist door de Duitsers (die in die laatste dagen van de bezetting zelf ook niet veel meer te verorberen hadden). Al bij al was die maand september eigenlijk nog zo slecht niet, want in de vismijn werd een totale besomming genoteerd van 19.422 fr vis en 1.473 fr garnaal.

En het einde naderde. Op 6 oktober 1918 werd de toegang tot de haven door de Duitsers volledig versperd. Tussen het wrak van de "Vindictive" en het westerstaketsel brachten zij twee baggerboten tot zinken evenals een oude pakketboot. Met deze versperring werd meteen ook dit epos van de Oostendse oorlogsvisserij afgesloten.

19. HET EPOS VAN DE VINDICTIVE

Het zou onvergeeflijk zijn, dit historisch overzicht af te sluiten zonder even stil te staan bij de heroïsche laatste tocht van HMS "Vindictive". Deze vermetele uitval van de Royal Navy heeft

immers een belangrijke bijdrage geleverd tot het beëindigen van deze waanzinnige oorlog die in 1918 voor beide kampen een ware uitputtingsslag en een regelrechte ramp dreigde te worden.

In het geallieerde kamp waren alle reserves uitgeput en alle hoop was nu gevestigd op "The Yanks are coming!", vooral na de Oktoberrevolutie in Rusland, waardoor Duitsland een belangrijk aantal goed getrainde aanvalsdiveisies kon onttrekken aan het Oostfront. België is tijdens W.O.I eigenlijk tweemaal gered geworden door de Amerikanen: een eerste maal van de hongerdood via de C.R.B. (Commission for Relief in Belgium) en vervolgens ook door de militaire interventie waardoor op een cruciaal moment voor ons de oorlog werd beëindigd.

Maar ook in het Duitse en Oostenrijkse kamp werd de toestand alarmerend, meer bepaald op het vlak van de voedselvoorziening. Weliswaar werd nog steeds geloofd in de "Endsieg" (en niet volledig onterecht, gelet op de twijfelachtige weerbaarheid van de geallieerden), maar niettemin begon de honger te knagen bij de burgerbevolking en ook de Duitse troepenkeuken had nog weinig meer te bieden dan wat verwaterd "Eintopfessen". De bezetter begon dan ook nogal wild om zich heen te slaan ... en voor de bezette gebieden begon de bevrijding uit al die ellende de hoogste prioriteit te worden.

Intussen, naast het overbrengen van troepen van het Oostfront naar het Westfront, speelden de Duitsers nog een andere allerlaatste troef uit, met name de onbeperkte duikbootoorlog. Dit vormde voor de geallieerden, en vooral voor Groot-Brittannië, een vreselijke bedreiging. Het was voor de Britten slechts een magere troost dat precies door die onbeperkte duikbootoorlog uiteindelijk ook de Amerikanen aan Duitsland de oorlog hebben verklaard. Want het aantal schepen dat de Duitse duikboten hebben gekelderd, is verbijsterend. En die schrikwekkende bedreiging kwam vooral vanuit de duikbootbasis van Oostende en deze van Zeebrugge, als kunstmatige havens beiden zeer geschikt voor het installeren van een duikbootbasis .. en beiden ook zeer dicht gelegen bij de geallieerde maritieme aanvoerlijnen. Dit verklaart de vele beschietingen en bombardementen op Oostende en Zeebrugge, met evenwel weinig of geen militair resultaat maar met wel veel burgerslachtoffers tot gevolg.

Reeds in 1916 werden plannen gemaakt om deze twee addernesten te vernietigen, maar dat was voor de strategen een enorm probleem. De Duitsers hadden immers elke kustbasis uitgebouwd tot een ondoordringbare vesting, omgeven door mijnenvelden en zware kustbatterijen. Vooral na het gruwelijk fiasco van de expeditie naar de Dardanellen, was er bij de Britse Admiraliteit nog bitter weinig animo voor gecombineerde landingsoperaties.

Bijgevolg was de Royal Navy aangewezen op diverse experimenten om dit beangstigend gevaar enigszins van zich af te schudden. Eén daarvan was het "Q-schip", vermomde en zwaar bewapende schepen ter bestrijding van de duikboten. Alle mogelijke vaartuigen werden hiervoor aangewend ... en ze moesten er vooral "onschuldig" uitzien. Ze droegen een valse naam en thuishaven. Achter dekladingen, valse scheepsopbouw en sloepen stond, goed gecamoufleerd, zwaar geschut opgesteld. Wanneer de niets vermoedende U-boot het schip naderde en zijn flank liet zien, werd de vlag van de Royal Navy gehesen en werden de kanonnen vliegensvlug op de duikboot gericht.

Het hoeft natuurlijk geen betoog dat het inschakelen van de "Q-ships" het onverminderd doorzetten van de onbeperkte duikbootoorlog flink in de hand heeft gewerkt. Ook werden de Duitsers uiteraard zeer wantrouwig en gingen ze eerst schieten om pas nadien na te gaan welk schip zij precies hadden aangevallen.

In ieder geval was in 1918 de toestand voor de geallieerden, en speciaal voor de Britten, werkelijk onhoudbaar geworden. In de Britse pers en publieke opinie werden harde verwijten geslingerd naar

de Admiraliteit, die al heel de oorlog, van Jutland tot de Dardanellen, nog niet veel roem geogst had. Er moest dus, met andere woorden, "iets" gebeuren.

Dat "iets" bleek uiteindelijk te berusten op een vrij eenvoudig idee, nl. het versperren van beide Belgische havens door het tot zinken brengen van oude Britse schepen in de havengeul. Indien dit plan zou slagen dan zouden de U-boten nog enkel kunnen opereren vanuit de afgelegen basis van Helgoland in Noord-Duitsland. Aldus werd overgegaan tot een operatie die één van de meest roemvolle wapenfeiten zou worden uit de geschiedenis van de Royal Navy.

Nochtans was de uitvoering ervan niet zo eenvoudig, meer bepaald omwille van factoren van natuurlijke aard die allen moesten kunnen samenvallen binnen een zeer korte tijdsspanne : een zeer donkere nacht, weinig wind maar een toch ook niet te kalme zee (voldoende branding om het geluid van de machines te overstemmen), en ten slotte "last but not least" een opkomend getij dat bij het naderen van het doelwit, precies tussen ebbe en vloed moest kunnen zijn. Al met al dus op zichzelf reeds geen sinecure, onafgezien de operatie als dusdanig, en bovendien een natuurlijke samenloop van omstandigheden die zeer uitzonderlijk is. De keuze van de datum voor het uitvoeren van een dergelijke operatie was dan ook uiterst beperkt.

Bevelhebber van de operatie is vice-admiraal Roger KEYES, een zeer dynamische marine-officier, een echte vechtjas die door zijn heldhaftig gedrag tijdens diverse krijgsv verrichtingen, zeer snel opgeklommen was tot in de Britse Admiraliteit. De kleine vloot waarover hij beschikt, is een nogal vreemdsoortig allegaartje, eigenlijk een verzameling "schroot", "ouwe bakken" om en bij de dertig jaar oud, begeleid door anderzijds nieuwe torpedoboten en destroyers. Alles samen ruim zeventig schepen, ongetwijfeld de meest zonderlinge vloot ooit samengebracht ... maar niettemin de meest aangewezen "mix" ter uitvoering van de vooropgestelde operatie.

Vice-admiraal Keyes had intussen steun gekregen vanuit een totaal onverwachte hoek, met name de griep, meer bepaald de zogenaamde "Spaanse griep", die enkel die naam heeft meegekregen omdat Spanje tijdens de Eerste Wereldoorlog één van de weinige niet-oorlogvoerende landen in Europa was, precies die landen waar geen behoefte bestond aan geheimhouding omtrent het ontstaan van een epidemie. De ware aard en omvang van deze epidemie in 1918 in Groot-Brittannië, meer bepaald ook in het leger, was één van de best bewaarde geheimen van gans deze oorlog. Vooral de Navy was zeer sterk getroffen door dit dodelijk virus (waarvan men toen zelfs nog niet eens het bestaan kende) en in mei 1918 kon uiteindelijk geen enkel schip meer uitvaren ... bij gebrek aan bemanning. Die volslagen onvoorziene toestand had tot gevolg dat de Britse Admiraliteit in april 1918 zich in de tang gegrepen voelde tussen enerzijds de druk van de publieke opinie die schreeuwde om een onmiddellijke militaire interventie tegen Oostende en Zeebrugge, en anderzijds het snel naderend onheil van een totale "verlamming" van de Navy. De reeds vooropgestelde optie van de operatie "Keyes" kreeg daardoor maximale steun, heel eenvoudig omdat het de enige optie was die voor de Britse Admiraliteit nog open bleef, .. een optie met zeer veel materiaal en zeer weinig manschappen. .

In de nacht van 22 op 23 april 1918 vertrekt de "Armada" van Keyes in de richting van de Belgische kust. Toevallig is het de nacht die volgt op het feest van Saint George, patroonheilige van Engeland, wat gezien wordt als een goed voorteken. Het vertrek gebeurt in het grootste geheim en totaal onopgemerkt. Het admiraalschip van Keyes is HMS Warwick. Het plan voorziet in het gelijktijdig aanvallen van Oostende en Zeebrugge, om aldus het samenbundelen van Duitse zeestrijdkrachten te beletten.

Bijgevolg wordt de vloot gesplitst in twee eskaders op ongeveer 15 mijl van de Belgische kust. Naar Zeebrugge trekt HMS Vindictive (bouwjaar 1895, 5.850 BT, snelheid 17 knopen), samen met twee oude veerboten uit Liverpool (de "Daffodil" en de "Iris"), voor een rechtstreekse aanval op de

havendam. Zij worden vergezeld door drie amper nog zeewaardige kruisers (gebouwd in 1891), de HMS Intrepid, Iphigenia en Thetis, die voor hun laatste reis tot doel hebben de havengeul te versperren na zichzelf tot zinken te hebben gebracht. Ter ondersteuning worden zij begeleid door een aantal snelvurende destroyers en torpedoboten, onder leiding van kapitein-ter-zee Collins.

Een tweede eskader, met vooraan de kruisers HMS Sirius en Brilliant, en ongeveer op dezelfde manier ingedeeld, zet koers naar Oostende. Dit eskader staat onder leiding van Commodore Lynes.

Achter een beschuttend rookgordijn, dat gelukkig ineenvloeit met natuurlijke mist, nadert de vloot onopgemerkt de kust. De snelheid wordt verminderd om het gerucht van de machines te dempen. Doch plots verandert de wind van richting, zodat de nevel verdwijnt. Op nog slechts 200 meter van de dam van Zeebrugge, wordt het eskader door Duitse schildwachten opgemerkt. Er is onmiddellijk groot alarm ... en de hel breekt los! Niettemin slaagt de Vindictive erin aan te leggen tegen de dam, waarop vervolgens 18 valbruggen worden neergegooid vanop het schip. De hiervoor speciaal opgeleide mariniers, de "Blue Jackets", bestormen de havendam onder het vuur van mitrailleurs en granaten. Spijts zware verliezen weten zij de dam te veroveren, waarna bliksemsnel de vernieling van de dam een aanvang neemt, met dynamiet en vlammenwerpers. In enkele minuten is de verwoesting volledig: het spoor, de gebouwen, de hangars, de installaties, ... In dit inferno van brandend puin, ontploffingen en mitrailleurvuur gaan de 69 overblijvende Blue Jackets systematisch verder met hun vernielingswerk, ook al is hun aanvoerder, kapitein Halakan, neergemaaid door een mitrailleur, en ligt de tweede-in-bevel, luitenant Walker, zwaar gekwetst op het dek van de Vindictive.

Op de Vindictive zelf blijven de kanonnen voortdurend in actie, ook wanneer de bemanning van de voorste batterij tot tweemaal toe moet vervangen worden nadat de vorige in deze orgie van geweld is weggeveegd. De gezagvoerder van de Vindictive, kapitein Carpenter, is als het ware overal tegelijk, zowel op de brug als op het bovendek, erover wakend dat de batterijen onverminderd de Duitsers onder vuur nemen.

Intussen zijn ook de veerboten Iris en Daffodil aangemeerd. Om het door de Vindictive geschapen "bruggehoofd" zeker te stellen, beveelt Carpenter dat de Daffodil de Vindictive zou pogen op te tillen tot bovenop de havendam. Een buitengewone prestatie waarin, spijszware beschieting, de oude veerboot uiteindelijk slaagt door vooreerst zijn ankerbalken op de Vindictive te plaatsen en door vervolgens zijn stoomketels, voorzien voor 18 pond stoom per vierkante inch, roekeloos te brengen tot op 160 pond!

De andere veerboot, de Iris, probeert intussen eveneens deel te nemen aan de bestorming van de havenmuur. De enterhaken blijken echter te kort te zijn om de borstwering van de dam te bereiken. Ook krijgt de Iris twee voltreffers, waardoor een groot deel van de bemanning wordt uitgeschakeld.

Inmiddels zijn de drie "kamikaze"-kruisers, schietend met alle kanonnen, op weg naar de havengeul. De Thetis is bijna in de geul wanneer zijn schroef verstrikt raakt in een net. Aldus geblokkeerd, beslist de gezagvoerder zijn bemanning dadelijk over te brengen in een begeleidende motorboot, waarna het schip tot zinken wordt gebracht.

Anders gaat het met de HMS Intrepid en de Iphigenia. De beide kruisers (lengte 91 m en volgeladen met cement) weten de havengeul te bereiken, waar zij zich in V-vorm leggen, waarna zij tot zinken worden gebracht. De bemanning wordt overgebracht op een motorboot.

Intussen wordt een Britse onderzeeboot, volgeladen met dynamiet, tot ontploffing gebracht aan de voet van de havendam.

De Duitse Kriegsmarine is anderzijds ook in actie gekomen. Een destroyer die wil beletten dat de Britse motorboten (met aan boord de geëvacueerde bemanningen) terug zee kiezen, wordt door een Britse torpedoboot gekelderd. En intussen is het in de haven en de havengeul een onvoorstelbare optocht van oude schepen van diverse pluimage die zichzelf tot zinken brengen, dit alles terwijl vanuit zee Britse oorlogsschepen de Duitse kustbatterijen met grote precisie bestoken.

Op de havendam is voor de Blue Jackets het vernielingswerk beëindigd. De overlevenden schepen terug in aan boord van de Vindictive, de Iris en de Daffodil. De schepen zijn zwaar gehavend maar slagen er toch in zich los te maken van de dam en opnieuw zee te kiezen, begeleid door torpedoboten en motorboten die de vuurzee in de haven ontvluchten. Hun wonden likkend, verdwijnen zij in de duisternis van de nacht. Hun aftocht wordt gedekt door Britse oorlogsschepen die onverminderd de Duitse kustbatterijen zwaar onder vuur nemen. En zij worden al vlug omringd door de ondersteuningsschepen die waren meegevaaren met het eskader naar Oostende.

Bij het eerste ochtendgloren keert deze vreemdsoortige vloot triomfantelijk terug naar de Britse havens. De Navy betreurt 588 doden, gekwetsten en vermisten. Maar de operatie is volledig geslaagd: vanuit Zeebrugge zal geen enkele Duitse U-boot nog op jacht gaan.

Wat is er intussen gebeurd met het eskader naar Oostende? Hier was de operatie gestart onder een zeer ongelukkig gesternte. Vooreerst hadden de Duitsers de grote boei van de Stroombank weggenomen, evenals alle andere boeien en seinen. Ook hadden zij het staketsel grotendeels opgeblazen. En tot overmaat van ramp : toevallig lagen 9 Duitse torpedoboten op de rede van Oostende wanneer het Brits eskader Oostende begon te naderen. Bovendien speelde ook hier het veranderen van de windrichting niet in de kaart van de Britten: het kunstmatig rookgordijn trok weg net vooraleer de havengeul in zicht kwam.

Terstond worden krachtige schijnwerpers op de Britse schepen gericht, waarna de Duitse batterijen in actie treden. De HMS Sirius krijgt onmiddellijk een paar voltreffers, zodat hij reeds begint te zinken vooraleer hij de havengeul bereikt. Door de sterke stroming drijft het schip voorbij de toegang tot de haven om vervolgens te stranden ter hoogte van de "Halve Maan". En hetzelfde gebeurt met HMS Brilliant. De bemanning van beide schepen wordt overgebracht aan boord van de begeleidende motorboten.

De aanval op Oostende is aldus een volkomen mislukking, gelukkig zonder verliezen aan Britse zijde (maar met wél elf doden onder de Oostendse bevolking ...). Merkwaardig is wel het feit dat de Britten dit officieel niet toegeven. Is dit een staaltje van oorlogspropaganda? Of is dit misleiding met het oog op een nieuwe poging tot versperring van de haven ?

De Duitsers nemen intussen het zekere voor het onzekere. Ze beseffen ook wel dat indien de Britten hun poging hernieuwen en ditmaal slagen, dat Duitsland dan één van zijn laatste troeven verliest om uiteindelijk toch nog deze oorlog te winnen. Heel veel draait dus om Oostende.

Bijgevolg is het in Oostende alle hens aan dek. Met man en macht wordt gewerkt aan het versterken van de kustbatterijen. Het laatste snufje terzake zijn de vervaarlijke 17 cm-kanonnen, waarvan per tractor vier exemplaren worden aangevoerd. Om deze monsters te kunnen opstellen, moet vooraf een betonnen bedding worden gebouwd. Ook worden inderhaast bunkers ingebouwd in de zeedijk, en hierin worden mijnenwerpers op draaiende schijven geplaatst. Wat nog overblijft van de staketsels, wordt op diverse plaatsen opgeblazen en op het restant worden de leuninggen verwijderd.

In de nacht van 10 op 11 mei beproeven de Britten dan hun tweede sprong naar Oostende, andermaal onder leiding van Vice-admiraal Keyes. Uiteraard zijn zij zeer goed ingelicht omtrent de

extra-verdedigingswerken die de Duitsers inmiddels hebben uitgevoerd, en zij maken zich dan ook geen begoochelingen over het "onthaal" dat hun in Oostende te wachten staat. Deze aanval is bijgevolg een wel overwogen combinatie van lucht- en zeestrijdkrachten, met ondersteuning van artillerie zowel vanuit zee als vanuit de geallieerde kustbatterijen in Nieuwpoort. Het belooft dus voor Oostende "dicke Luft" te worden, een Duitse soldatenuitdrukking die intussen in Oostende bij de bevolking al goed is ingeburgerd...

Opnieuw is het een nacht die zeer geschikt is voor een dergelijke operatie. De lessen die werden getrokken uit de vorige aanval, moeten nu hun vruchten afwerpen. En HMS Vindictive, zo goed en zo kwaad mogelijk opgelapt, is weer van de partij! Vooraan in het eskader stoomt het schip naar de lichtboei die door een motorboot bij de Stroombank wordt geplaatst. De "timing" is zodanig dat vier minuten vooraleer de Vindictive de boei bereikt en 15 minuten vooraleer het schip de havengeul nadert, aan alle batterijen het bevel wordt gegeven om het vuur te openen. Op datzelfde ogenblik worden torpedo's afgeschoten op het uiteinde van het staketsel, waar de Duitsers mitrailleursten hebben geplaatst. Meteen is het ook het sein voor een algemene aanval vanuit de lucht en vanuit zee.

Onmiddellijk treden de Duitse kustbatterijen in werking, en te midden van een hels vuurwerk van explosies en vuurpijlen vaart de Vindictive onverstoord naar de havengeul. Precies op dat ogenblik steekt een dikke mist op, zodanig dik dat de destroyers zich ertoe verplicht zien hun lichten te ontsteken, terwijl de vliegtuigen moeten terugkeren naar hun basis. Voor de gezagvoerder van de Vindictive levert dit, naast een onverhoopte beschutting, ook een onverwacht probleem op: hoe in die potdikke mist de havengeul vinden? Tot tweemaal vaart het schip voorbij de geul, doch, gebruik makend van een plots "gat" in de nevel, glipt hij in de havengeul. De begeleidende motorboten snellen eveneens de havengeul binnen en plaatsen een lichtfakkel precies tussen de beide staketsels, een lichtbaken voor de Vindictive om recht in de geul te blijven varen.

Maar ook de Duitse kanonniers hebben de Vindictive opgemerkt! Onder een regen van obussen, granaten en mitrailleurvuur kiest kapitein Godsall koelbloedig de laatste rustplaats uit voor zijn schip. Hij manoeuvreert het tot tegen het oosterstaketsel en begint het vervolgens te draaien om het met zijn ganse lengte dwars over de havengeul te leggen. Doch hij slaagt hierin niet volledig want een obus treft de commandobrug en doodt kapitein Godsall evenals de twee officieren die zich bij hem bevinden. Uiteindelijk vormt de Vindictive met het staketsel een hoek van ongeveer 40 graden. Het is in die positie dat het schip tot zinken wordt gebracht. De bemanning verlaat ijlings de Vindictive. De meesten hebben deze hel overleefd: van de 54 opvarenden zijn er 7 doden en 2 vermisten. En het doel is bereikt: ook Oostende is voortaan onbruikbaar voor de Duitse onderzeeboten.

(wordt vervolgd)

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2005

- Elke zaterdag
- Van 26 december 2004 t/m 09 januari 2005 (gesloten 28 december 2004, 01 en 04 januari)
- Van 05 februari t/m 13 februari (gesloten 08 februari)
- Van 26 maart t/m 10 april (gesloten 29 maart en 05 april)
- Van 05 mei t/m 08 mei
- Van 15 juni t/m 15 september (gesloten elke dinsdag)
- Van 29 oktober t/m 06 november (gesloten 01 november)
- Van 24 december t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006)

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
moderne technologie
met multi-scanner

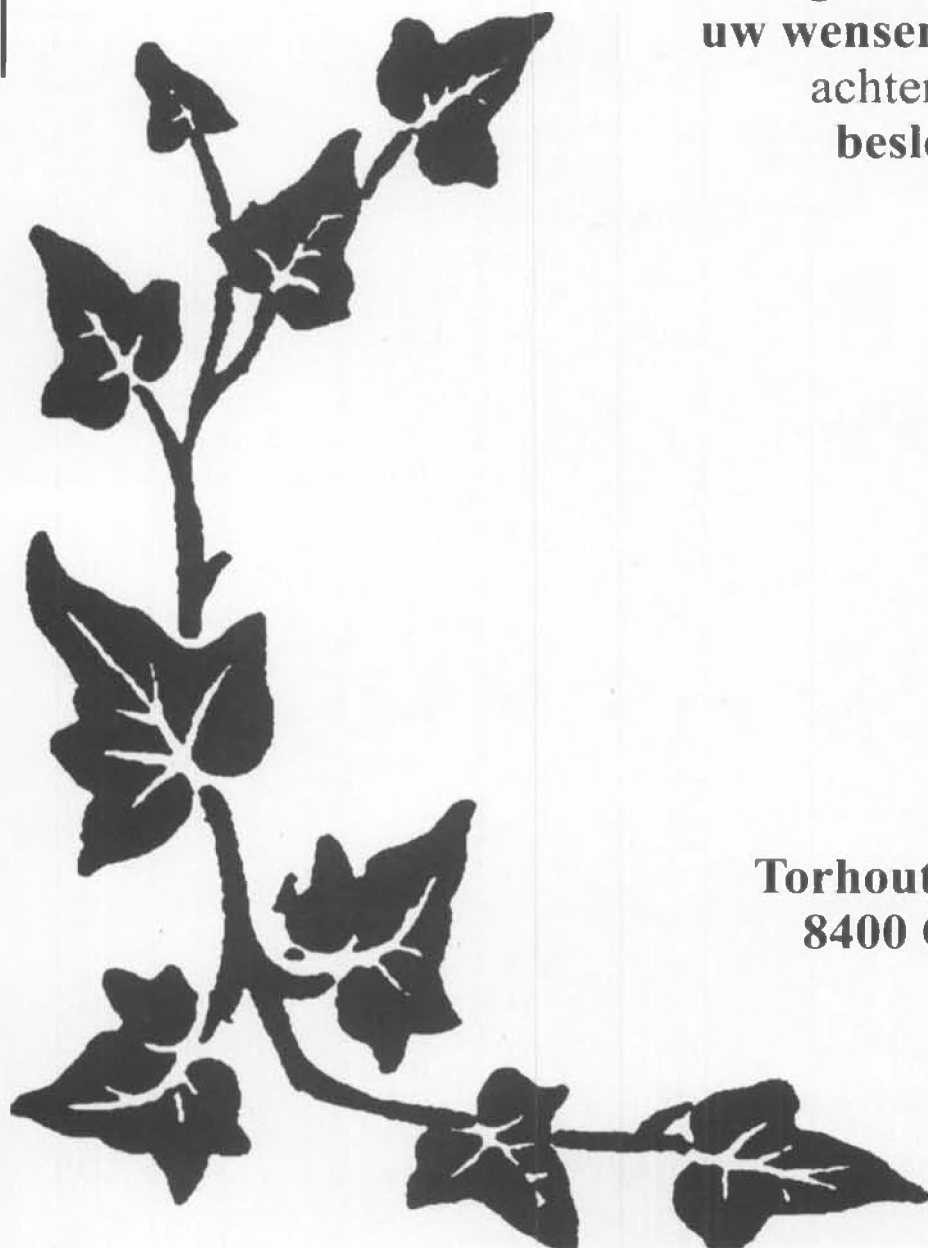
 **COCK
CAMERA
SERVICE**

Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende
Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontrakt**
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

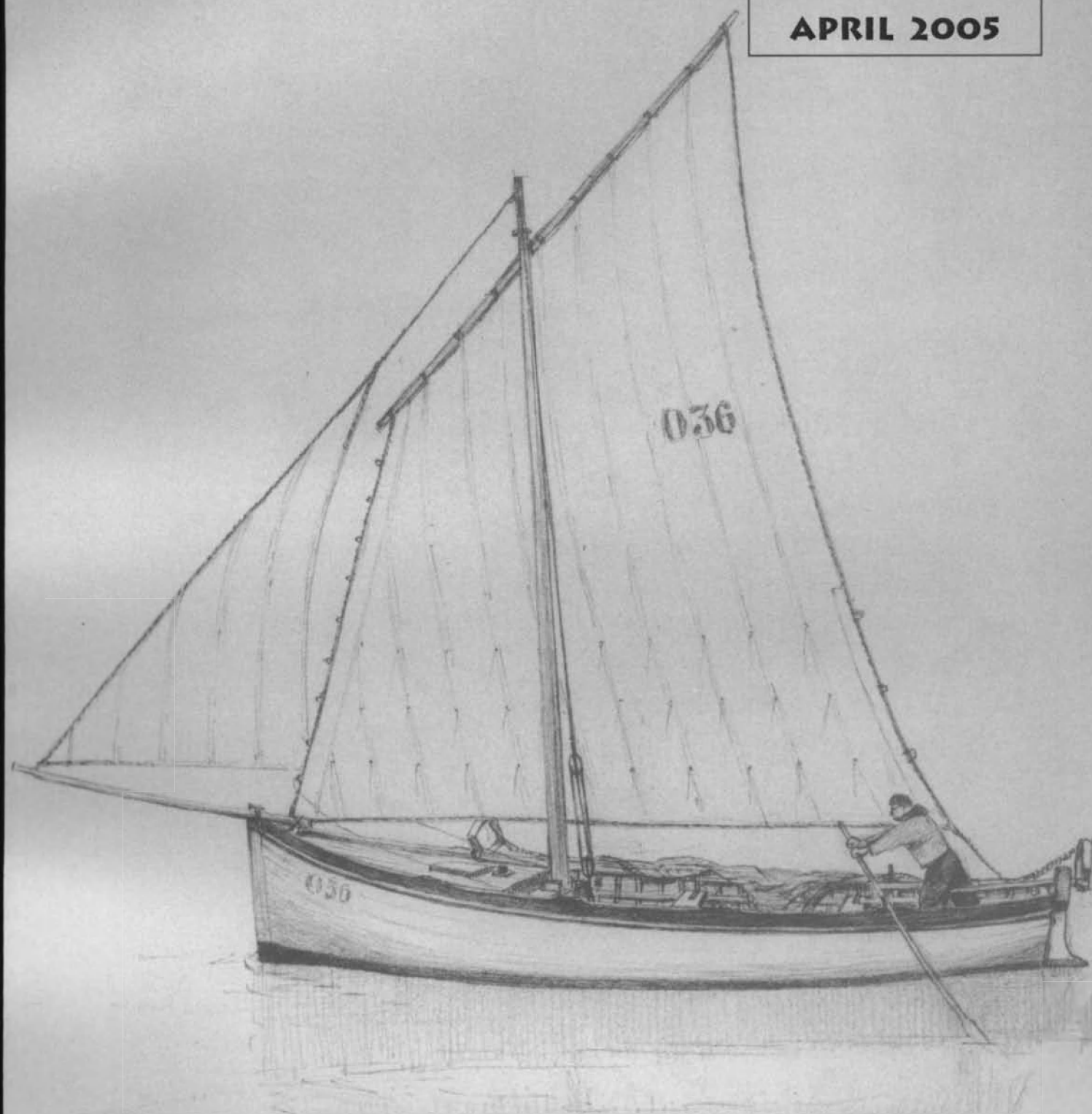

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

AFGIFTEKANTOOR
8400 - OOSTENDE 1
P.408954

MAANDBLAD

APRIL 2005

V.U. Omer Vilain - Rogierlaan 38/11 - 8400 Oostende

DE PLATE

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: **€ 15**

Beschermd abonnement: **€ 20**

Weldoend abonnement: **€ 30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 34

NUMMER 4

MAAND april 2005

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 101: **S. VAN DAELE**: De gastronomische weekends in het Casino-Kursaal van Oostende (deel 4).

blz. 104: **O.VILAIN**: Herinneringen aan de eerste jaren van De Plate.

blz. 105: **F. GEVAERT**: De metamorfose van de haven van Oostende.

blz. 107: **R. JANSOONE**: Oostende en de zeevisserij tijdens de Eerste Wereldoorlog (13).

blz. 115: **M. CAPON**: Velo Club De Zeemeeuw Oostende (deel 9)

blz. 119: **S. IPPEL**: Uit mijn oude doos (deel 8).

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitter:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende, tel. 059709205.

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289

E-mail: de.plate@pandora.be

Penningmeester:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. en fax 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Serge VAN DAELE: Coupurestraat 7, 8450 Bredene.

Omer VILAIN: Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Norbert HOSTYN: Museum voor Schone Kunsten, Wapenplein, 8400 Oostende.

Roger JANSOONE: Eikenlaan 12, 8480 Eernegem.

Michel. CAPON: Westlaan 9, 8400 Oostende.

Simon IPPEL: Verenigingstraat 161, 8400 Oostende

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate, Oostende, heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteiten:

1st APRIL ACTIVITEIT

zaterdag 23 april 2005 om 17.00 uur

SCHEMERAVOND KROEFELTOCHT

onder leiding van dhr. **Dirk BEIRENS**

Voor wie nog nooit een kroefeltocht meemaakte: "kroefel" is een samensmelting van "kroeg" en "smoefel".

"Smoefelen" is in het binnenland synoniem met vraatzuchtigheid, maar in Oostende betekent het kleine hapjes tot zich nemen.

Deze kroefeltocht wordt dus een leerrijke, smaakvolle,gezonde, stemmige en verrassende wandeling.

Tijdens de minstens 4 uren durende tocht wordt vier keren halt gehouden voor respectievelijk het aperitief, het voorgerecht, een tussendoortje en de afsluiter. Via onze gids leert u de Oostendse binnenstad vanuit historisch-folkloristisch-anekdotisch standpunt kennen. Maar neem niet alles "au grand sérieux"!

- Tips voor de deelnemers: neem toch maar een trui mee want 't kan kil zijn als de zon weg is! En dames, liefst geen naaldhakken zodat u niet in allerlei sporen vastraakt!
- Wie mee wil moet onmiddellijk bellen naar Jean Pierre FALISE 059/70.88.15 vooraleer te storten. (De storting moet, na bevestiging dat men kan deelnemen, gedaan worden op nr. 380-0096662-24 van De Plate - Oostende).

Na 10 april worden geen inschrijvingen meer aanvaard. Er kunnen max. 25 personen mee.

De prijs voor het hele gebeuren bedraagt 30 euro. De tocht start om 17.00 uur aan de hoofdingang van de Sint-Petrus- en Pauluskerk en eindigt om 21.00 uur ergens in de binnenstad.

2de APRIL ACTIVITEIT

donderdag 28 april 2005 om 20.00 uur

in de conferentiezaal van de V.V.F., Dr. Louis Colensstraat 6, 8400 Oostende.

Onderwerp: **BREDENE VROEGER EN NU**

De spreker: dhr. **Jos STUBBE**

Tijdens zijn actieve loopbaan was dhr. Jos STUBBE industrieel ingenieur bij de federale overheid.

Buiten toneelspelen en regisseren is ook fotografie zijn hobby. Reeds in de jaren '50 beoefent hij zowel zwart-wit- als kleurenfotografie. Later kwamen ook film en video zijn passie voor het beeld compleet maken.

Samen met zijn echtgenote, Chris, maakte hij heel wat klank-diareeksen.

De voorstelling van deze avond werd gemaakt in opdracht van de Bredense vereniging de "Confrerie van 't Vynckx- en Woutermansambacht".

Ze bestaat uit diareeksen over de drie Bredense kernen:

Bredene-Dorp
Bredene-Duinen
en Bredene-Sas

Telkens wordt een beeld van vroeger (de jaren 1900 - uit het archief van Ferdinand GEVAERT) vergeleken met een recent beeld. De beelden worden simultaan geprojecteerd zodat ze kunnen vergeleken worden. Bij de beelden wordt aangepaste commentaar gegeven opgesteld door Gilbert VANLEENHOVE (naar gegevens van Ferdinand GEVAERT).

Allen daarheen en zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos voor de belangstellenden.

Nog tot en met 10 april kunt u elke dag (uitgezonderd dinsdag 5 april)

van 10.00 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 17.00 u

in ons museum de torenhoge, dreigende golven over de zeedijk zien slaan dank zij de fototentoonstelling

STORM OP DE ZEEDIJK

van de Oostendse fotograaf Jean-Jacques SOENEN

Er is ook een album met de foto's van de tentoonstelling te koop. Het boek kost € 19.

Onze conservator, dhr. Norbert HOSTYN, schreef de inleiding: een mijmering over de Albert I Promenade van weleer.

De gastronomische weekends in het Casino Kursaal van Oostende (deel 4)

door **Serge Van Daele**

In de vorige aflevering hebben we aangetoond dat de gastronomische weekends van start gingen in januari 1956. Door het grote succes, deels door de intensieve deelname van de lokale en nationale pers en deels met de grote steun van Dhr Ch. Feys, bouwheer en voorzitter van een plaatselijke middenstandsbeweging, kreeg het initiatief weerklank in de gastronomische kringen van Frankrijk en was het gemakkelijker om Franse koks te overtuigen en naar Oostende te krijgen.

Op 17-11-1956 komt "La Mère Blanc" uit Vonnas koken. Nu is dit één van de toprestaurants van Frankrijk met 3 sterren.

Op 12-1-1957 is de brigade van "La Mère Brazier" uit Col de la Luère aanwezig. Het was de tijd dat de 'moeders' nog aan het fornuis stonden met oerdegelijke recepten.

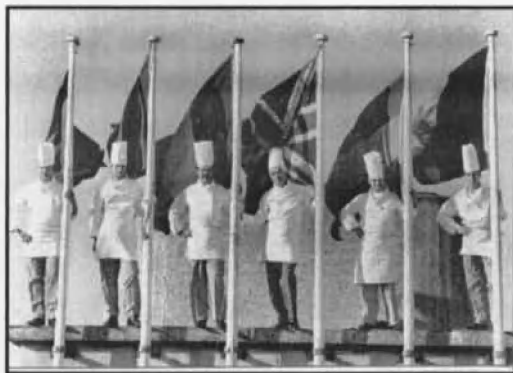

En zo gaat het maar door met grote namen uit de culinaire wereld die Oostende bezoeken. Het hoogtepunt van de 'gastronomiques' ligt in de gouden jaren zestig tot medio jaren zeventig. Niet alleen de casino maar ook de stad haalt zijn voordeel uit deze festijnen. Vele hotels verschaffen immers slaapgelegenheid aan de genodigden. Zaterdag en zondag wordt er uitgebreid gewinkeld, wat dan weer de Oostendse middenstanders ten goede komt, en zo veroorzaken de gastronomische weekends een kettingreactie die de Oostendenaars met enthousiasme begroeten en die van de wintermaanden een winstgevende zaak hebben gemaakt.

Naast hotels en restaurants hebben ook vele anderen er alle voordeel bij: leveranciers aan het casino, keukenpersoneel, zaalpersoneel, kruideniers, brouwers, wijnhandelaars, groenten- en kaasboeren, beenhouwers en bakkers, leveranciers van gleiswerk, drukkers voor de menukaarten en bloemisten. Allen pikken een graantje mee.

Ook promotioneel komt Oostende er goed uit. Binnen-en buitenlandse televisiezenders brengen de weekends in het openbaar en ontelbare persmensen behoren wekelijks tot de VIP's van het gebeuren. Burgemeester Piers en zijn team organiseren persconferenties te Rijsel, Parijs, Keulen, Düsseldorf en Amsterdam. Het zijn de hoogdagen van Oostende.

Beginjaren zeventig komt het zelfs tot een woordenwisseling in de gastronomische pers van Parijs 'welk restaurant nu eigenlijk eerst mag gaan naar Oostende'? Restaurant Maxim's en Restaurant Le Doyen (allebei 3 sterren) vchten om een ereplaats. Oostende had dus duidelijk een reputatie hoog te houden.

En wanneer Mme Point van Restaurant "Fernand Point" te Vienne eveneens haar belofte geeft is het hek helemaal van de dam. Deze parel van de Franse gastronomie heeft slechts één keer in haar geschiedenis een demonstratie gegeven buiten de eigen muren; het was te Oostende.

Niet alleen de Franse koks, maar ook de brigade van het casino maakt faam. Beginjaren zestig komt chef Parmentier in dienst. Hij zal zijn stempel drukken op de capaciteit van de brigade die uitgroeit tot 6 vaste koks in dienst (zie foto), 12 tijdelijke en 6 commis. Er was immers werk genoeg... De prachtige foto, in de jaren zestig

enomen op het dak, toont de vaste ploeg met chef Parmentier op de 4e plaats van links. Bemerkt de vlaggenstokken die verdwenen in de jaren zeventig en die nu teruggeplaatst zijn met de renovatie van het casino.

In Oostende worden vriendschapsbanden voor het leven gesmeed. Zo zien we dat het restaurant 'La Crémaillère' uit Avesnes, van de familie Lelaurnain van 1962 tot 1983 een vaste deelnemer wordt aan de banketten. Het klasse-restaurant 'Aux Armes de France' uit de Elzas komt van 1964 tot 1970, het restaurant 'Royal ~ Champagne' uit Champillon komt van 1962 tot 1986 op regelmatige basis. Heden zijn dit allen Franse sterrenzaken. De banketten lopen op tot 450 personen in de jaren zeventig.

Grote namen die nog afzakken naar Oostende zijn 'Schillinger' uit Straatsburg, Restaurant de Paris uit Arbois, Hotel de la Boule d'Or uit Ferrière, Restaurant Kammerzell uit Straatsburg, en de 3 sterren zaak l'Ousteau de Baumannière uit de Provence.

Alle gerechten werden nog geserveerd op zilveren schotels en uitgeserveerd aan tafel bij de klant. Van het dressereren rechtstreeks op het bord was toen nog geen sprake. Zie foto hiernaast.

De muzikale omlijsting gebeurde heel dikwijls door het trio Jean- Jacques. Met het hotel 'Bellevue-Brittannia' van de familie VandenDriessche, was een contract afgesloten om al het keukenpersoneel onder te brengen gedurende het weekend.

De eigenaars-patrons- logeerden in weelderige hotels zoals de Wellington, de Impérial, en het Prado. De afstand tussen de casino en het hotel moest altijd zo kort mogelijk gehouden worden, omdat de keukenbrigade meestal te voet was en er dikwijls nog nadien een "glaasje" op het succes van de avond geklonken werd!! In sommige jaren doet men aan opmerkelijke initiatieven om het geheel nog meer naambekendheid te geven.

In 1966-1967 (men werkte volgens het systeem winter: 1966 en voorjaar 1967) worden gekende casino's aangeschreven als vast thema.

Zo zijn de brigades van het casino van Biarritz te Oostende op 21-1-1967 en van het casino van Divonne-les-bains op 3-2-1966. In 1967-1968 zijn de grote cruise-lines aan de beurt.

De banketten van de Italian Lines op 3-2-1968 en van de Holland Amerika Lines laten indrukwekkende mémoires na.

De eerste naoorlogse publiciteit voor het 'Cruise-toerisme' komt in Oostende op gang! Wegens het grote succes worden er vanaf 7+8 november 1970 2 dagen voorzien voor de gastronomische weekends.

Zaterdagavond en zondagavond is de Ambassadeurszaal volledig volzet. 1970-1971 is een topjaar.

Er wordt samengewerkt met de prestigieuze vereniging "kasteel- hotels van Frankrijk". Zie programma hiernaast.

Week-ends gastronomiques 1970-1971 placés sous le thème « Châteaux-Hôtels de France »	Gastronomische weekeinden 1970-1971 met medewerking van de vereniging « Kasteel-Hotels van Frankrijk »
7-8 nov. 1970	« Le Prieuré » - Villeneuve-lès-Avignon (Gard)
14-15	« Château de Prangy » - Prangy (52 Haute-Marne)
21-22	« Hostellerie de Rive-Raine » - Mont-Saint-Père (02 Aisne)
28-29	« Hostellerie du Prieuré » - Chénouette-les-Tuffeaux (49 Maine-et-Loire)
5-6 dec.	« Domaine de Beauvois » - Luyon (37 Indre-et-Loire)
12-13	« Le Royal Champagne » - Champillon (51 Marne)
15-17 jan. 1971	« Hostellerie du Moulin » - Molins par Valençay (18 Cher)
23-24	« Château de Brindos » - Anglet-près-Biarritz (64 Basses-Pyrénées)
30-31	« Château de Meyrargues » - Meyrargues (13 Bouches-du-Rhône)
6-7 fév.-féb.	« Château St-Philippe » - St-Nicolas-de-la-Baleine (47 Lot-et-Garonne)
13-14	« Hostellerie du Parc de Bienes » - Boulay-Morin (27)
20-21	« Hostellerie du Château de la Chèvre d'Or » - Ess-Village (05 Alpes-Mont)
5-7 mars-maart	« Château d'Artigny » - Montbazon (37 Indre-et-Loire)
13-14	« Château du Domaine de St-Martin » - Vence (06 Alpes-Maritimes)
20-21	à déterminer - à définir
27-28	« La Jules César » - Arles (13 Bouches-du-Rhône)
24-25 avr.-apr.	« Château de Castel-Naval » - Varetz (Corrèze)

Heel wat 'noblesse' komt naar Oostende afgezakt en de gasten voelen zich een avondje 'VIP' in aanwezigheid van zoveel 'royalty'! De menukaarten die voor de gastronomische banketten worden gedrukt zijn stuk voor stuk juweeltjes en vandaag echte verzamelstukken geworden.

Toen had men nog fantasie om een menukaart op te smukken. De menukaart was oorspronkelijk bedoeld als een blijvend souvenir van een buitengewoon gebeuren. Sommigen slaagden daar wonderwel in. Zo bezit ik een menukaart van het gastronomisch banket van 6 november 1965. Het werd gedirigeerd door Jean-Louis Lalaurain met zijn 3 zonen van Restaurant 'La Crémaillère' uit Avesnes-sur-Herpe.

Het champagnemenu wil ik U toch meegeven.

La soupe aux moules de la Côte d'Opale

La timbale aux fruits de mer au Champagne rosé Laurent-Perrier

Le coq au vin champenois au Bouzy rouge du domaine Perrier

Les fromages de la Thiérache au Champagne 'blanc de noirs'

L 'ananas en hommage à Robert Gaillard au Champagne 'Grand Siècle'

Le St. Nicolas d' Avesnes du Maître-Pâtissier Claude Colinet au Champagne doux

Het opmerkelijke aan die menukaart is dat er achteraan een heuse grammofoonplaat (33 toeren) met klassieke muziek meegeleverd werd. De luxe champagne van het huis Laurent-Perrier die hoogst

waarschijnlijk die avond gesponsord heeft, draagt de naam 'Grand Siècle'. Alle muziek op de grammofoonplaat heeft te maken met de 'Grand Siècle'!

De apotheose van een gastronomische avond kwam er altijd toen de brigade voorgesteld werd aan het publiek door casinobaas De Ramée. In een vlotte stijl met hier en daar een kwinkslag slaagde hij er telkens in om de zaal op zijn hand te krijgen. Op de foto hiernaast bemerken we de brigade van 'La Crémaillère' met de zaalmeester en zaakvoerder Lalaurain.

Uit de vele foto's van de jaren zestig en begin zeventig (zie foto hierboven) kon ik

opmaken dat de voorstelling van de brigade steeds gebeurde achteraan de Ambassadeurszaal en niet op het podium vooraan, wat totaal onlogisch is. Welke reden dit had weet ik nog steeds niet, en het intrigeert me tot verdere opzoekingen.

Het tij zou echter keren! Dhr De Ramée kreeg plotseling een nierziekte en moest verstek laten bij enkele grote feesten.

De grote bezieler van de gastronomische weekends stierf in 1974. Een tijd lang deed zijn zuster het nog voort, doch de steunpilaar was weg. Nog ruim 15 jaar zouden de banketten overleven, doch aan een langzaam zwakker wordend niveau.

Op de foto, een zwaar zieke Mr De Ramée in 1974 bij één van zijn laatste banketten.

Meer in een volgend nummer.

HERINNERINGEN AAN DE EERSTE JAREN VAN DE PLATE

door Omer VILAIN

Een halve eeuw is voorbijgegaan sinds de stichting van "De Plate" en als wij, die van het begin er bij waren, eraan terugdenken, dan komen er toch soms van die wolkjes aandrijven met allerlei herinneringen. Soms leuke, soms minder leuke.

- Zo denken wij wel eens terug aan die twee eerste vergaderingen in "De Bierkelder", een toen pas geopende herberg die in wat oude Vlaamse stijl was ingericht en waar we bediend werden door twee zeer kortgerokte dienststers. "De Bierkelder", in de Christinastraat gelegen, was meer een nachtcafé, waar heel wat jonge lieden, onder wie veel Zeemachtmilitairen, na de dagdienst aldaar hun verzet kwamen zoeken.

Ary Sleeks die op een dag "De Bierkelder" op een van zijn talrijke stadswandelingen ontdekt had, was meer geïnteresseerd door het meubilair en had de nachtkroeg sfeer die er nog hing, niet eens opgemerkt. Het was dan ook niet verwonderlijk dat Gustaaf Decleer, conferencier en humorist in zijn vrije uren, op de eerste aldaar gehouden vergadering zegde: "als dat folklore is, dan mogen ze me onmiddellijk lid maken!".

Nu, we hebben er maar twee vergaderingen gehouden en toch moeten we toegeven dat de bazin en de dienststers voor de cliënten zeer vriendelijk waren, vooral als er die zaterdagochtenden weer enkele mariniers binnenstapten.

- Stilaan raakte bekend dat er een "folklorekring" in Oostende gesticht was geworden. Een man, lid van een of andere lokale folklorevereniging, vroeg mij of onze pas gestichte "De Plate" reeds een keus had gedaan voor de cavalcadekledij, die wij bij de eerstvolgende carnavalstoet en andere gelegenheidsoptochten zouden dragen. Toen ik hem antwoordde dat wij eerder een vereniging waren van personen die studies zouden maken en voordrachten houden over de Oostendse geschiedenis, de zeden en de gebruiken in onze stad en zeker ook over het Oostends dialect, bekeek hij mij alsof ik hem de waarheid niet wilde vertellen. "Ha, ja, je wilt ons met de volgende carnavalstoet zeker verrassen, hé," zei hij nog. Ik denk dat hij met Halfvasten te vergeefs gezocht heeft naar onze aanwezigheid in de jaarlijkse carnavalstoet en zeker ontgoocheld over "De Plate" zal geweest zijn.

Ik vertelde reeds dat wij maar tweemaal in "De Bierkelder" vergaderd hebben. We vonden het geen geschikt vergaderlokaal. Daarom zochten we naar een lokaal waar we 's avonds deftig konden vergaderen. Met veel moeite heb ik gepoogd om enkele van die vergaderplaatsen uit het geheugen terug te vinden. We zijn er bijna zeker van dat we er een paar van vergeten zijn. Deze die we ons na meer dan 40 jaar nog herinneren zijn: "Oud Oostende" in de Ieperstraat, "Het Café de Bruges" langs de Alfons Pieterslaan, het "Hotel Picadilly" aan het Leopold I-plein, het "Café le Châtelet" aan Petit Paris en het "Café Normandie" (rechtover het Stadhuis) aan de Vindictivelaan.

Waarom werd er zo dikwijls van lokaal veranderd? Er waren verschillende redenen. Soms kende het lokaal juist haar sluitingsdag. Of had een andere vereniging het lokaal voor die avond reeds voor ons toegezegd gekregen. Daarbij, ons Bestuur was geen grote groep, en aldus waren de bestellingen van consumpties maar navenant. Aldus hebben we nog voor een gesloten deur gestaan en dienden wij noodgedwongen terug naar huis af te druipen.

De oplossing kwam pas toen de Voorzitter Eddy Van Haverbeke, de Voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde voorstelde, om in hun lokaal in de Louis Colensstraat te vergaderen.

- Wat betreft de eerste voordrachtavonden van "De Plate" die gingen in het begin door in de Conferentiezaal van het Stadhuis. Daarnaast werd ook een paar maal door Jef Klausing een zangavond ingericht in de herberg "Sint-Elooi" bij Bertje Bonte langs de Torhoutsesteenweg, nabij de Hoge Barriere. Dit gebeurde eveneens in "Het Vossenhol" in Stene-Dorp. Al die kleine evenementen maakten "De Plate" bekend.

De inrichter van die leuke zangavonden was steeds Jef Klausing. Het was ook die echte Oostendse heemkundige die het eerste nummer van "De Plate" uitgaf en het 2de nummer tot zijn spijt maar half kon afwerken want hij ging voor enkele jaren voor de F.A.O. naar Afrika en Azië als zeevisserijdeskundige werken. Wij hebben op zijn verzoek dan maar het tijdschrift "De Plate" enkele jaren verder kunnen laten verschijnen tot er gelukkiglijk verschillende noeste leden de geregelde uitgave van ons tijdschrift verder verzekerden.

- Nog een kleine herinnering. De eerste "studiereis" van "De Plate" die eigenlijk een daguitstap was, gebeurde reeds in 1955 met een bezoek aan Ieper met het Merghelincmuseum. We hadden een volle autocar en we waren echt een vrolijke bende. Op de terugtocht zei Staf Decler nog in verband met het museum bezoek: "Van nu af aan weten we dat we niets meer mogen weggooien en goed onze vuilnisbak in het oog houden!". Dit als grapje natuurlijk. Spijtig genoeg stierf Staf Decler een paar jaar later ten gevolge van een auto-ongeval dat hij enkele maanden voordien in Zwitserland had opgelopen. Het was voor ons een zwaar verlies.

DE METAMORFOSE VAN DE HAVEN VAN OOSTENDE

door **Ferdinand GEVAERT**

Inleiding

In tegenstelling tot de doodse stilte en zielige leegte van de watervlakken van het vlotdok en houtdok is de aanblik van de voormalige staatshaven één van maritieme bedrijvigheid en beweging.

De voormalige staatshaven, dat zijn de havengeul en de kaaien en watervlakken gelegen aan de zeezijde van de zeesluizen (Demeysluis, Visserijsluis en Mercatorsluis) onderging, en ondergaat sinds zowat 1990 een ware gedaante en bestemmingswissel.

Na de bouw van de Mercatorsluis, het dempen van de oude zeesluis van de Handelsdokken (nu jachthaven Mercator) en dichtmaken van de oude Visseriskreek, gebeurden de eerste grote waterbouwkundige werken namelijk de eerste fase van het verbreden van de havengeul tijdens de periode 1991/1992. Deze grote werken zouden gevolgd worden door een hele hoop waterbouwkundige en slopingswerken waarvan we hieronder een summiere opsomming geven.

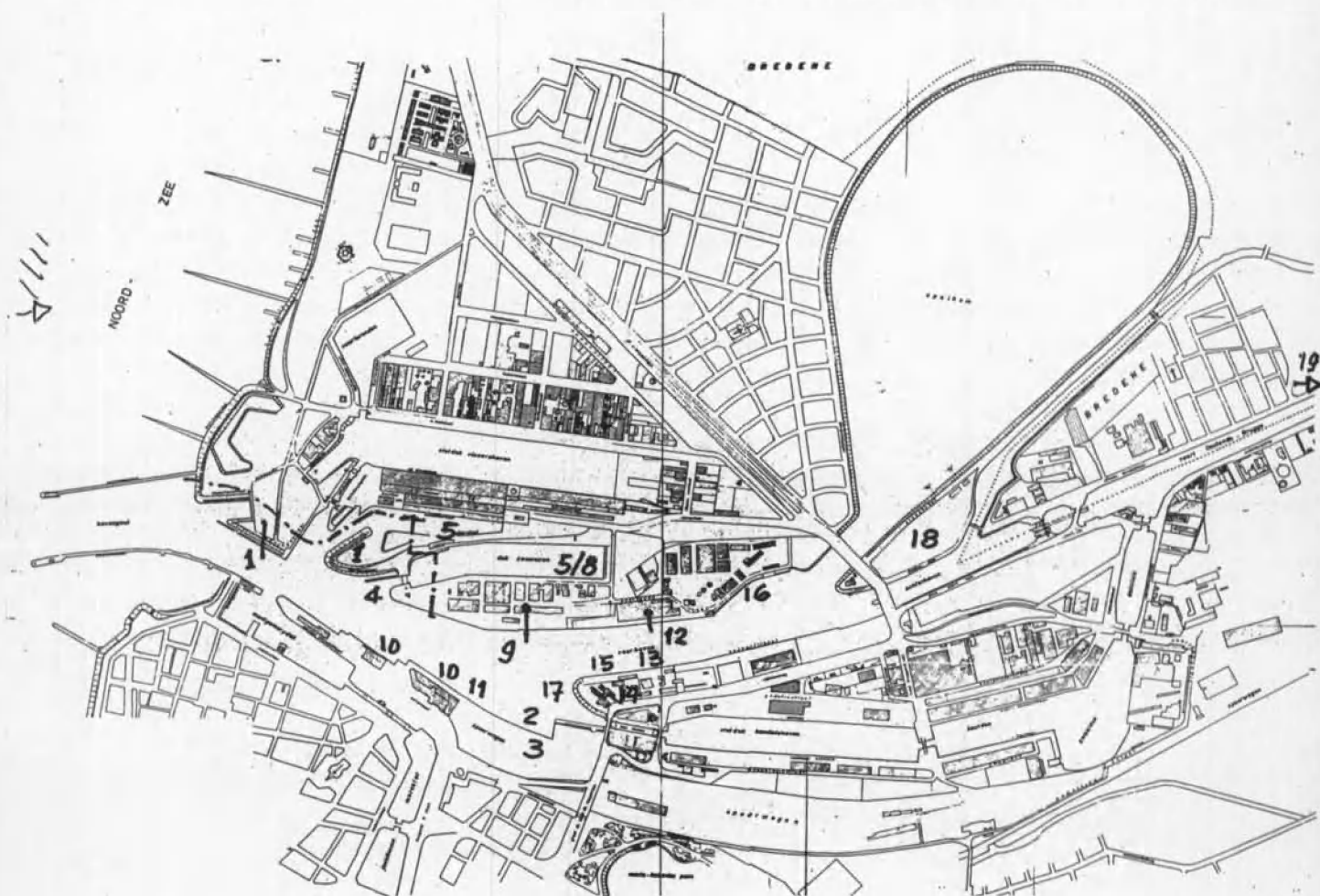
In een reeks bijdragen te verschijnen in toekomstige nummers van het tijdschrift "De Plate", zullen we deze onderscheiden werken en ontwikkelingen in de haven van Oostende, itemgewijs, ook in hun historische context beschrijven.

1. Verbreden van de havengeul.

- slechten en wegbaggeren van de werfbank,
- slechten, sloop en wegbaggeren van de glooiing van de Havengeulkaai en aanpassen aan de nieuwe toestand van de toegang tot de Visserijsluis.

2. Bouw ontschepingsinstallatie nr. 4 van de R.M.T.

3. Aanpassen van de Pakketbotenkaai.
4. Sloop Zeewezenluis.
- 5/8. Omvorming Zeewezendok en Tijdok, sloop spoorwegterminal Wandelaarskaai.
9. Sloop werkhuizen van de R.M.T. (vroeger Zeewezen).
10. Ontmanteling van de ontschepingsinstallaties nr. 2 en nr. 3 van de R.M.T.
11. Ontmanteling van de Jetfoilterminal.
12. Sloop van de werkhuizen en stapelplaatsen van de Logistieke Dienst van de Marine (vroegere Zeemacht).
13. Sloop van het Mijnenveegcentrum van de Zeemacht op de Diepwaterkaai (Cockerillkaai) en aan de Slijkenssteenweg (CEDRA).
14. Sloop van het studentenverblijf van de Zeevaartschool op de Cockerillkaai.
15. Vernieuwen kaaimuur Cockerillkaai.
16. Sloop van houten remwerk en bouwen van twee betonnen aanlegsteigers in de voorhaven.
17. Slopen van het oostelijk remwerk van de Demeysluis en bouwen van een wachtkaai (in uitvoering).
18. Sloop van de gebouwen aan de Bredensesteenweg en Vicognedijk, ten behoeve van de bouw van een nieuwe zeesluis in de achterhaven voor toegang tot het kanaal Oostende-Brugge en de daar gelegen industrieterreinen en haveninstallaties.
19. Verbreden van het kanaal Oostende-Brugge en nieuwe kaaien ten behoeve van "Plassendale 1" (in uitvoering).

20. INSCHAKELING VAN STOOMTREILERS IN DE "VORPOSTENFLOTTILLE FLANDERN"

Een ander en tot dusver minder bekend aspect van de Duitse bezetting was het inschakelen van Duitse stoomtreilers (IJslandvaarders) in de "Vorpostenflottille Flandern". Dit aspect was zelfs in de loop der jaren min of meer in de historische vergeethoek geraakt. Door het baanbrekend werk en onderzoek van maritiem archeoloog Tomas TERMOTE (van de "Association for battlefield archeology in Flanders") is dit nu weer in de belangstelling gekomen, meer bepaald ingevolge het opruimen van een aantal scheepswrakken langsheen de Oostkust, en hierbij in het bijzonder de berging van een vrijwel intact gebleven wrak van een Duitse stoomtreiler die tijdens W.O.I was ingeschakeld in de "Vorpostenflottille Flandern".

Traditioneel wordt bij het opruimen van wrakken in de Noordzee weinig of geen aandacht besteed aan het archeologisch en/of historisch belang dat hiervan zou kunnen uitgaan voor een betere kennis van een bepaalde periode uit de maritieme geschiedenis. Gelukkig komt hierin thans stilaan een kentering, vooral sedert de regionalisering en de hiermede gepaard gaande overdracht van maritieme bevoegdheden naar de Vlaamse Gemeenschap. De Dienst "Maritieme Toegang" van de Vlaamse Gemeenschap is de jongste jaren belast met een vrij grootschalig project dat tot doel heeft, langsheen onze kust een aantal hinderlijke wrakken op te ruimen, en dit in samenwerking met de "Tijdelijke Vereniging van Bergingswerken". Hierbij wordt in toenemende mate een werkgroep betrokken (destijds opgericht door Dirk Termote, vader van maritiem archeoloog Tomas Termote) die nu al sedert een paar decennia zeer opmerkelijk en grondig onderzoek doet naar scheepswrakken en scheepsrestanten, en dit ondanks het feit dat dit moet gebeuren in zeer moeilijke omstandigheden en voorwaarden, zoals het steeds wisselend weer en het gebrek aan geldelijke en materiële middelen en voorzieningen.

Hoe interessant deze maritieme archeologie ook moge zijn, is dit uiteraard niet het voorwerp van deze historische studie, maar het is wel voldoende aanleiding voor een hernieuwde belangstelling van historici voor het operationeel inschakelen van vissersvaartuigen tijdens krijgsverrichtingen. Met het bergen van wrak "B124/318" kwam immers letterlijk en figuurlijk een Duitse stoomtreiler terug aan het oppervlak, die – samen met een aantal andere stoomtreilers – tijdens de bezetting was ingezet in de "Vorpostenflottille Flandern", een operationele eenheid van de Kriegsmarine waarvan in de geschiedenisboeken nauwelijks nog sprake is.

De "Vorpostenboote" kregen nochtans vrij belangrijke taken en opdrachten toegewezen, zoals het opruimen van mijnen, patrouilleren langsheen de kust, begeleiden van onderzeeboten bij het uitvaren, het redden van drenkelingen en neergeschoten piloten, e.d. In de Britse Navy bestonden trouwens gelijkaardige eskaders, insgelijks samengesteld uit opgeëiste stoomtreilers. Doch precies omdat deze operationeel ingeschakelde vissersschepen in een traditionele oorlogsvloot uiteraard nogal "vreemde eenden in de bijt" waren, hebben zij en hun bemanningen eigenlijk nooit voldoende erkenning en waardering mogen ondervinden, en dit zowel in het Duitse als in het geallieerde kamp. Dat zij overigens evenveel gevaar liepen als de "echte" oorlogsschepen, blijkt uit het feit dat van de acht "Vorpostenboote" die langsheen onze kust actief waren, er niet minder dan zes verloren gingen op zee.

In 1885 werd in Geestemünde (gelegen aan de Weser) de eerste Duitse stoomtreiler voor de "Hochseefischerei" te water gelaten, spoedig gevolgd door een hele reeks andere stoomtreilers. Spijts de omvang van die vissersvloot en de nogal voor de hand liggende operationele

mogelijkheden ervan in oorlogstijd, is het wel opvallend dat de generale staf van de Duitse Admiraliteit dienaangaande weinig of geen plannen had opgesteld, allicht vanuit de traditionele afkeer van "das Militär" tegenover "das Zivil". De splinternieuw opgebouwde Duitse oorlogsvloot was trouwens in het toenmalige Duitsland een zeer prestigieus pronkstuk geworden, met de nadruk op de indrukwekkende slagkruisers. In die configuratie, omdat de "kleine garnaal" daarin niet zo goed past, werd heel wat minder aandacht besteed – althans aanvankelijk – aan de kleinere oorlogseenheden zoals U-boten, patrouillevaartuigen, torpedoboten en mijnenvegers, ... om dan maar helemaal niet te gewagen van een eventuele "appendix" vanuit de vissersvloot! Dezelfde benadering gold overigens ook min of meer bij de geallieerden.

Doch daarin zou spoedig verandering komen. Reeds bij het begin van de vijandelijkheden bleken de grote slagschepen niet te voldoen aan de grootse verwachtingen die aan beide zijden hierin waren gesteld. Anderzijds, naarmate de oorlog bleef aanslepen, bleek in toenemende mate dat kleinere eenheden meer geschikt waren en meer doeltreffend om op zee precies die oorlog te voeren die zich werkelijk opdroeg in de gegeven omstandigheden. Of met andere woorden : de militaire plannenmakers waren andermaal "en retard d'une guerre" en hadden niet tijdig of niet in voldoende mate voorzien, op wat soort van oorlog dit nieuw wereldconflict zou kunnen uitdraaien.

Hierbij dient wel te worden aangestipt dat de Duitse Admiraliteit - hierin gesteund door de Keizer en door de Duitse regering – wel blijk kon geven van een grote soepelheid en vastberadenheid wanneer het duidelijk werd dat het roer moest worden omgegooid. Getuige hiervan het Duitse duikbotenbeleid dat de geallieerden bijna aan de rand van de nederlaag bracht. Naast dit vervaarlijk offensief wapen ontwikkelde de generale staf ook zeer snel een defensief marine-wapen, in de vorm van patrouillevaartuigen, mijnenvegers, bestrijding van U-boten, torpedoboten, begeleidingsschepen, e.d. En precies omdat dit allemaal zeer snel moest kunnen tot stand komen, ging hierbij de aandacht in eerste instantie naar reeds bestaande schepen en kwam men bijgevolg al onmiddellijk bij de vissersvloot terecht.

Het operationeel inschakelen van vissersvaartuigen in een oorlogsvloot beantwoordt echter niet aan een concept dat stafofficieren in de krijgsschool hebben meegekregen! Een dergelijk nieuw concept vergt immers het ombouwen, bewapenen, uitrusten, gebruik en aanwending van civiele schepen voor militaire doeleinden. Daarbij komt ook nog de kwestie van de bemanning : deze wordt logischerwijze geleverd vanuit de visserij ... doch vissers hebben doorgaans een broertje dood aan militaire discipline en voorschriften (en zeker in de Duitse marine – met zijn ijzeren tucht – betekende dit nogal wat !). Kortom, stof genoeg voor moeilijkheden en conflictsituaties

Op dat gebied had de Britse Navy aanvankelijk wel een voetje voor. Reeds in 1907 begon Admiraal Beresford, bevelhebber van de Kanaalvloot, het belang in te zien van het potentieel dat aanwezig was in de vissersvloot voor eventuele aanwending in oorlogstijd. Hij dacht hierbij vooral aan het opruimen van mijnen. Bijgevolg werd in 1911 de "Trawler Section" van de "Royal Navy Reserve" opgericht. In augustus 1914 waren aldus reeds ongeveer 70 Britse stoomtreilers paraat voor inschakeling als mijnenveger, ... en een maand later was dat aantal zelfs verdrievoudigd !

Uiteindelijk zou de Duitse Hochseefischerei al bij al 139 schepen afstaan aan de keizerlijke marine, en hiervan zijn er niet minder dan 99 op zee verloren gegaan, wat dan toch wel een treffend beeld geeft van het intensief gebruik dat van deze ex-vissersvaartuigen werd gemaakt voor oorlogsdoeleinden. Samen met die schepen zijn uiteraard ook talloze opgeëiste vissers omgekomen op zee, wat tijdens en vooral ook na de oorlog een zware aderlating heeft betekend voor de Duitse vissersvloot.

Deze vreemdsoortige ex-civiele militaire vloot werd onderverdeeld in verschillende zgn. "Vorpostenflottillen", met name voor de sectoren Noordzee, Ems, Jade, Elbe, Oostzee, Helgoland

en Flandern. Hun taken en opdrachten waren van allerlei aard : patrouilleren, het doorsnijden van kabels, het plaatsen van boeien en merken op scheepvaartroutes en bij mijnenvelden, het bergen of doen zinken van gehavende schepen en wrakken, diverse reddingsoperaties op zee, toezicht op koopvaardijsschepen, begeleiding en ondersteuning van U-boten en andere oorlogsschepen, en vooral ook het opruimen van mijnen (dank zij hun geringe diepgang en hun interne schottenverdeling). Meer bepaald als begeleidingsschepen bij het uitvaren of binnenvaren van U-boten leden zij zware verliezen wegens het aantrekken van magnetische mijnen.

De bewapening van deze stoomtreilers stelde doorgaans niet veel voor, en dat was trouwens ook niet de bedoeling, vermits offensieve taken voor hen niet waren weggelegd. Meestal ging het om snelvuurgeschut 3,7 cm / 5 cm / of 8,8 cm, geplaatst op de boeg en/of op het achterschip. Vanaf 1915 werden op sommige schepen ook torpedobuizen geplaatst voor U-bootbestrijding of voor speciale opdrachten, evenals dieptebommen en andere onderzee-wapens.

Opmerkelijk is wel het feit dat de visserij-optuiging aan boord van deze schepen meestal behouden bleef, allicht met de bedoeling ze "polyvalent" te maken en ze desgevallend en tussendoor ook nog te kunnen inzetten voor de visserij. Het is natuurlijk zeer de vraag, of dit met deze schepen en bemanningen in volle oorlogstijd nog ooit is voorgekomen! Ook is het opvallend dat de schepen niet werden overschilderd in de grijze kleur van de marine, en dat zij voorts op de boeg hun visserij-registratienummer behielden evenals op de schouw hun typische markering.

Zoals eerder aangestipt, bestonden de bemanningen grotendeels uit opgeëiste vissers (er waren ook vrijwilligers, maar in de visserij was er hiervoor niet zoveel "begeestering" als elders in Duitsland). De kapitein was wel een militair (eventueel een reserve-officier), soms bijgestaan door een navigatie-officier en door brugpersoneel uit de reservedienst van de marine. Deze gemengde samenstelling van de bemanning (met elk hun eigen achtergrond en "bedrijfscultuur") garandeerde niet altijd een optimale kwaliteit voor een goede en betrouwbare samenwerking in ploegverband. Toch schijnen er hier tussen officieren en bemanning minder wrijvingen en conflicten te zijn geweest dan aan boord van de "echte" oorlogsschepen van de keizerlijke marine (waar uiteindelijk in 1918 zelfs muerijen zijn uitgebroken).

Het inschakelen van de Duitse stoomtreilers aan onze Noordzeekust was uiteraard concreet het gevolg van de massale vlucht, in 1914, van de Belgische vissersvloot naar het buitenland, met uitzondering van enkele kleine zeilsloepjes die voor de Duitse oorlogsinspanning geen enkel belang hadden. In die zin is de vlucht van onze vloot (en dan vooral de vlucht van onze stoomtreilers) een zware tegenvaller geweest voor de bezetter. Weliswaar vielen de havens en de haveninstallaties vrijwel intact in hun handen doch alles was leeg, alle grote en middelgrote schepen waren verdwenen. Bijgevolg werden vanuit Duitsland noodgedwongen niet alleen stoomtreilers overgebracht, maar ook tientallen andere civiele schepen zoals sleepboten, ponten, motorboten, barkassen, e.d.

Van de weinige Duitse stoomtreilers die de oorlog overleefden, is er één in 1918 achtergebleven in de haven van Oostende, nl. de "Senator O'Swald" (bouwjaar 1905) uit Cuxhaven. In beslag genomen als Belgische oorlogsbuit, werd het schip in 1919 opnieuw in de vaart genomen als Belgische loodsboot onder de naam "Yser", en vervolgens in 1920 onder de naam "Pilote 3" ten behoeve van het Bestuur van het Zeewezen. In 1930 werd het schip verkocht aan een Nederlandse rederij en herdoopt onder de naam "Katwijk II". De ironie van het lot wil dat deze gewezen Duitse treiler en ex-Vorpostenboot in 1942 wist te ontsnappen uit IJmuiden en de wijk nam naar Engeland. Voorwaar een Engelandvaarder met een zeer gevarieerd verleden! Deze veteraan van W.O.1 heeft goed en wel ook W.O.2 overleefd, keerde na de oorlog terug naar Nederland en werd aldaar gesloopt in 1951, na bijna een halve eeuw trouwe dienst onder diverse vlaggen.

21. OOSTENDE: VISSERSHAVEN ... EN U-BOOT-BASIS

In deze slotbezinning over Oostende en de zeevisserij tijdens de Eerste Wereldoorlog, meer bepaald wat betreft de minder bekende aspecten van de Duitse bezetting, is het voor de historicus bijzonder intrigerend, te kunnen achterhalen welke de echte beweegredenen waren van de Duitse bezetter achter het "gedoogbeleid" ten aanzien van de kleine kustvisserij.

Het is nogal duidelijk dat dit niet was ingegeven door enig verlangen, van Duitse zijde, naar een poosje verse vis of garnaal (ofschoon dit uiteraard altijd graag was meegenomen !). Al evenmin zal enige bekommernis omtrent de voedselvoorziening van de bevolking een rol hebben gespeeld. Zoals in vorige hoofdstukken werd aangetoond, was dit voor de Duitsers nauwelijks een zorg, en dit sloot naadloos aan bij een eeuwenoude Europese traditie van oorlogsgeweld, waarbij de oorlogvoerenden weinig of geen aandacht hadden voor de noden van de bevolking, vaak zelfs integendeel ! Slechts met het ontstaan van het Internationale Rode Kruis (oorspronkelijk enkel ten behoeve van gewonde militairen op het slagveld) kwam hierin stilaan enige verandering, samen met het ontstaan (pas veel later) van de civiele defensie (niet te verwarren met de civiele bescherming).

Het blijft dus gissen naar de ware motieven van de Duitsers, en het zal allicht steeds gissen blijven, want de Duitse oorlogsarchieven geven hierover, voor zover bekend, geen uitsluitsel. Het ziet er evenwel naar uit, dat een voor de hand liggende reden ergens moet verband houden met het bouwen en uitrusten van een belangrijke duikbootbasis in Oostende (zoals trouwens ook in Zeebrugge). Terwijl die kleine kustvisserij voor de Duitse legerleiding hoogstens een futiliteit was, kreeg het inplanten van duikbootbasissen aan de Vlaamse kust anderzijds reeds in een vroeg stadium een enorm strategisch belang en vandaar dan ook de hoogste prioriteit. En het vermoeden lijkt wel gewettigd dat - "pour noyer le poisson" - het gedoogbeleid tegenover de kustvisserij een onschuldige dekmantel was (en misschien zelfs ook een "gijzelneming") voor het ontwikkelen, op nauwelijks een boogscheut daarvandaan, van een voor de geallieerden uiterst gevaarlijke bedreiging.

Nu heeft zich hieromtrent onlangs een merkwaardige betwisting ontwikkeld naar aanleiding van een interview, in het weekblad "Knack" dd. 10.11.2004, met de Britse historica Lyn MacDonald, auteur van het boek "Passendale 1917", waarbij de zin en het nut van het Brits Passendale-offensief (het bloedigste offensief van W.O.I) ten zeerste in vraag wordt gesteld, meer bepaald omwille van ... vrijwel onbestaande duikbootbasissen aan onze kust!

Dat Oostende tijdens W.O.I een belangrijke basis was voor de Duitse onderzeeërs, dat hebben toen nochtans heel wat Oostendenaars toen aan den lijve moeten ondervinden. Ingevolge de vele beschietingen en bombardementen die van geallieerde zijde tot doel hadden deze U-boot-basis geheel of gedeeltelijk uit te schakelen, verloren immers een aantal Oostendenaars op soms gruwelijke wijze het leven, anderen werden zwaar gewond, verminkt en/of getraumatiseerd, en de materiële schade aan woningen en inboedel was aanzienlijk. Het zal voor de overlevenden en voor de nabestaanden misschien een magere troost geweest zijn, te beseffen dat al deze offers en beproevingen niet te vergeefs waren en in ieder geval een "collateral damage" binnen het kader van een cruciale en verantwoorde militaire operatie. Doch die troost wordt hun nu ontnomen door de nogal onthutsende stellingen die deze Britse historica thans naar voor schuift en die, naar zij meent, een volledig andere kijk en inzicht bieden in de gebeurtenissen aan het westelijk front in 1917.

In bedoeld interview waagt Mrs Lyn MacDonald zich, aangaande het mislukt en zeer duur betaald Brits Passendale-offensief, aan volgende uitspraak : "Het verloop van de oorlog zou er niet wezenlijk door zijn beïnvloed, omdat de geallieerden van achterhaalde stellingen uitgingen. Ze dachten dat de Duitsers grote aantallen onderzeeërs lieten opereren vanuit de havens van Oostende en Zeebrugge en dat, door die steden te veroveren, ze het aantal gezonken schepen aan hun kant

drastisch zouden kunnen doen dalen. In werkelijkheid opereerden de U-boten vooral vanuit Hamburg en lagen er hooguit een stuk of drie aan de Vlaamse kust.”

“In werkelijkheid” zag de situatie er wel enigszins anders uit. Het “Marinekorps Flandern”, met een zeer grote bevoegdheid in het Vlaams kustgebied, was een flink uitgebouwde en vrijwel zelfstandige Duitse krijgsmacht, met marine-infanterie, marine-artillerie, lucht- en zeestrijdkrachten, en met alle daarbijhorende logistieke diensten en steuntroepen. De oorlogsschepen van het Marinekorps waren onderverdeeld in een torpedobootflottielje (samengesteld op 28.04.1915), de “U-Boot Flottille Flandern” (opgericht op 29.03.1915), de “Flottille Vorpostenboote”, de “Zerstörer-Flottille Flandern” en de “Fernlenk-Boote”, al met al een vloot die – zelfs zonder onderzeeërs – een grote bedreiging vormde voor de geallieerde maritieme aanvoerlijnen.

Bij de oprichting in 1915 bestond de U-Boot Flottille Flandern uit 18 onderzeeërs (speciaal ontworpen voor operaties in de ondiepe Noordzee-wateren), waarvan 9 van de UB-1 klasse (32 m lang, 127 BT) en 9 van de iets grotere UC-1 klasse. Nadien ging het in stijgende lijn, want in januari 1917 beschikt deze Flottille over 22 operationele U-boten en in maart 1917 (dus net vooraleer het Brits Passendale-offensief wordt ontketend) over niet minder dan 38 eenheden ! Dat waren er in ieder geval heel wat meer dan “hooguit een stuk of drie”. Voor slechts een drietal eenheden zouden de Duitsers overigens nooit de dure infrastructuurwerken in Oostende, Zeebrugge en Brugge hebben ondernomen, die nodig waren om voor al die duikboten geschikte basissen te voorzien.

Reeds eind augustus 1914 (dus anderhalve maand voor de val van Oostende !) werden door het “Reichs Marine Amt” twee “Hafenbaubeamten” toegevoegd aan de staf van de mobiele Marine-divisie, met name Marinebaurat Nübling en Marinesekretär Scheel, met als opdracht de studie en de voorbereiding van de werken voor het uitbouwen van Oostende, Zeebrugge en Brugge als basis voor duikboten en torpedoboten. Meteen werden toen reeds plannen gemaakt voor het ontwerpen en bouwen van U-boten en torpedoboten met geringe diepgang, dus speciaal ontworpen voor operaties tussen de Vlaamse banken.

Voor dit voorafgaande studiewerk hadden de heren Nübling en Scheel ruim de tijd, want – anders dan verwacht – duurde het nog tot halfweg oktober 1914 vooraleer de Duitse troepen de Vlaamse kust (althans toch de midden- en oostkust) konden veroveren. Het gekke van de zaak was dat zij de havens van Oostende en Zeebrugge vrijwel intact aantroffen, voor de Duitsers uiteraard een geschenk van de hemel! Ter verontschuldiging van het Belgische leger, dient hier wel te worden aangestipt dat op uitdrukkelijk verzoek van Groot-Brittannië de Belgische legerleiding niet was overgegaan tot strategische vernielingen. De Britten, in hun overmoed, dachten immers dat zij de kusthavens nog zouden nodig hebben voor het uitvoeren van een tegenaanval achter de Duitse linies.

In ieder geval kon dit godsgeschenk de verwezenlijking van de plannen van de heren Nübling en Scheel alleen maar bespoedigen. Tot hun groot genoegen stelden zij vast dat, in een eerste fase, er voldoende aanlegplaatsen waren langs de muur van Zeebrugge, in de nieuwe haven van Brugge en in de havengeul en de voorhaven van Oostende. Het ontging hen echter niet dat, met het oog op een volledig uitgeruste marinebasis, een grootschalige onderhouds- en herstellingswerf zou moeten gebouwd worden. Oostende leek hiervoor het best in aanmerking te komen omdat er reeds de werkhuizen waren van het Bestuur van het Zeewezen, met een aanpalend onderhoudsdok (het zgn. Zeewezendok), evenals een kalfaatrooster in de havengeul, en ten slotte ook nog, in het zwaardok (Sasdok), een klein en nog niet volledig afgewerkt droogdok van de firma Smis-Valcke.

Bijgevolg werd met bekwame spoed (al in de tweede helft van oktober 1914) aan het hoofdkwartier van het Marinekorps Flandern te Brugge, een afdeling “Hafenbau” toegevoegd.

een U-boot in actie (schilderij van Willy Stöwer)

bemannig van een "Vorpostenboot" (foto D. Termote)

Vooreerst werd overgegaan tot de oprichting van een "Bau- und Betriebsabteilung" te Oostende, dit onder leiding van Marinebaumeister Linde, vervolgens een andere afdeling te Brugge (onder leiding van Marinebaumeister Frede), dit alles onder de algemene leiding van de eerder genoemde Marinebaurat Nübling. In historisch opzicht is de naam van deze drie "Hafenbaubeamten" belangrijk : zij zijn immers de organisators van een vreselijk doeltreffend wapenarsenaal dat aan duizenden zeelieden het leven zou kosten en dat de geallieerden een gigantische schade zou berokkenen ...

Herr Nübling ging, qua aantrekken van personeel, pragmatisch te werk. Hij putte vooreerst, uit wat hij vinden kon bij de Kriegsmarine, doch al vlug zocht hij ook bij het technisch burgerpersoneel van de Duitse marine- scheepswerven en bij de "Wasserbauverwaltung" (afdeling waterbouwkunde) van het Duitse Ministerie van Openbare Werken. En vervolgens werd zijn personeelsbestand aangevuld met plaatselijke (Belgische) arbeidskrachten, tot het uiteindelijk op een getalssterkte kwam van ongeveer 5.000 man, ... en dit allemaal voor "hooguit een stuk of drie U-boten"! (dixit Mrs Lyn MacDonald).

Als goed geschoolde Marinebaurat wist Herr Nübling dat hij allereerst moest beginnen met het hervatten van de baggerwerken in de havengeul, en hij kon hiervoor een bestaande Belgische baggermaatschappij inschakelen. Vervolgens liet hij de werkhuizen van het Zeewezen uitbreiden met extra-werkhuizen (gespecialiseerd in bepaalde taken), met magazijnen en stockeerruimte... en met schuilkelders voor het personeel (want Herr Nübling voorzag ook enige narigheid !). Het bestaande Zeewezendok (eerder klein van omvang) kreeg een aanzienlijke uitbreiding en er werd een lange aanlegkaai gebouwd. Op een vrij lang gedeelte van die nieuwe kaai werden "Kragdächer" gebouwd (een luifel ter bescherming tegen luchtaanvallen). Ook werd een vlottend droogdok aangemeerd in het midden van het Zeewezendok.

Doch dit was nog maar de tweede fase van het activiteitenplan van Herr Nübling. Deze onvermoeibare Marinebaurat voorzag een expansie van de vloot van het Marinekorps Flandern, en dit bleek inderdaad het geval te zijn. Deze brave borst kreeg hier de kans van zijn leven : aan de oostzijde van het Zeewezendok werden niet minder dan twee droogdokken gebouwd, waarvan er één nadien werd uitgebouwd als droogdok-bunker, een "primeur" in zijn genre !

Doch zijn verbeeldingskracht kende geen grenzen : toen vanaf maart 1916 het Marinekorps werd uitgerust met grotere schepen, zoals de "Zerstörer" (destroyers), wist hij in een minimum van tijd de droogdok-infrastructuur te Oostende aan te passen door een droogdok van 2.000 ton naar Oostende over te brengen en aan te meren in het Zeewezendok.

De "Marine-Bauwerft" (de werkhuizen van het Zeewezen en het Zeewezendok) was intussen het geliefkoosd doelwit geworden van geallieerde luchtaanvallen en beschietingen, en zelfs een Herr Nübling was hiertegen niet opgewassen. Bijgevolg besloot de Duitse legerleiding de werf over te brengen naar Brugge, en dit uit te voeren in goed geordende fasen. Doch wegens de (voor de Duitsers) verslechterde oorlogsomstandigheden is hiervan niet veel meer in huis gekomen. Het drijvend droogdok werd overgebracht naar het zwaaidok en een aantal machines werden vanuit de werkplaatsen van het Zeewezen overgebracht naar de werkhuizen van Smis-Valcke aan de Vaartblekersstraat. Uiteindelijk, bij de bevrijding van Oostende in oktober 1918, bevond de ganse Marine-Bauwerft zich nog steeds volledig in Oostende.

Dat de Britten de oorlogshavens Oostende en Zeebrugge, en vooral de U-boot-basissen, te allen prijze wilden uitschakelen, lag nogal voor de hand (... en het werd helaas "te allen prijze" want de prijs van het Passendale-offensief was buitensporig hoog, en ook voor de raid van de "Vindictive" nadien in 1918 hebben de Britten een zware prijs moeten betalen). De U-boten van het Marinekorps Flandern vormden immers een permanent gevaar voor de geallieerden : tussen 1915 en

1918 brachten ze 3.342.000 ton geallieerde schepen tot zinken, hetzij 23 % van het totaal van door U-boten uitgeschakelde tonnage. Daarnaast was er uiteraard ook nog het aandeel van de andere flottieljes van het Marinekorps, vooral dan de gevreesde torpedoboten.

Genoemde stelling van deze Britse historica is dus niet alleen historisch onjuist, maar kan ook heel wat ergernis veroorzaken bij de nabestaanden van de talloze doden, zowel de tienduizenden Britten die sneuvelden in het Passendale-offensief (en nadien zij die omkwamen in de raid van de "Vindictive") als de vele burgerlijke slachtoffers in Oostende, Zeebrugge en de frontstreek. Onder meer daarom is de kennis van onze maritieme geschiedenis zo belangrijk, opdat het offer van zoveel mensen dan toch ten minste zou kunnen gezien worden binnen een historisch correcte samenhang en duiding.

De bewering "... omdat de geallieerden van achterhaalde veronderstellingen uitgingen" getuigt ten slotte ook nog van een grove onderschatting van de betrouwbaarheid van de (toenmalige) Britse inlichtingendiensten. Via eigen agenten in bezet gebied en tevens via luchtfoto's (in die tijd een volslagen innovatie !) hadden zij immers een vrij goed beeld van de reële omvang – kwantitatief en kwalitatief – van het Marinekorps Flandern. Overigens was de vernietigende impact van de U-boten op de geallieerde vloot van dien aard dat, zelfs zonder enige vorm van spionage en inlichtingenwerk, de Britten zich van een en ander maar al te goed bewust waren ! En zij zouden wel buitengewoon hardleers en idioot moeten geweest zijn, zelfs indien zij in 1917 zouden zijn uitgegaan van "achterhaalde veronderstellingen", om vervolgens in 1918 – met de raid van de "Vindictive" – nogmaals uit te gaan van dezelfde "achterhaalde veronderstellingen" !

(wordt vervolgd)

ILLUSTRATIES :

- een U-boot in actie (schilderij van Willy Stöwer)
- een Vorpostenboot bergt een neergeschoten vliegtuig (foto T. Termote)

VELO CLUB DE ZEEMEEUW OOSTENDE (deel 9)

door Michel CAPON

De laatste van de 4 Maesen van V. C. De Zeemeeuw noemt:

MAURICE MAES

Maurice werd geboren te Snaaskerke op 5 januari 1912, waardoor hij het levenslicht zag 3 jaar na Sylveer MAES (1909) en 2 jaar vóór Pol MAES (1914), maar wel in hetzelfde jaar als Romain MAES (1912). Eens temeer ontsproot een keiharde Flandrien uit een eenvoudig arbeidersgezin, waar de vader als werkman en de moeder als spaarzame, ijverige huisvrouw hard moest werken om een gezin van 7 zonen groot te brengen. Maurice kon het zo schoon over zijn naarstige moeder hebben: "Moeder was thuis 't enigste meisje".

Het is wellicht een unicum dat die zonen, alle zeven gekoerst hebben. Inderdaad, het gezin MAES telde in de loop van 15 jaar 7 wielrenners. Maurice was de vijfde in de rij en greep in 1929 naar de koersfiets.

Maurice was 17 jaar toen hij in de categorie 'alle renners' of 'alle liefhebbers' begon te koersen. Dit waren individuele koersen waarvan de inrichters niet aangesloten waren bij de B. W. B. (Belgische Wielrijders Bond). Er namen zowel aangesloten BWB - renners als niet - aangeslotenen deel aan deze competities. In de weekdagen grepen deze wedstrijden meestal plaats na 17 uur. Dit om zoveel mogelijk werkende renners en kijklustigen te kunnen bereiken.

Zijn eerste koers (1929) reed Maurice in zijn eigen dorp Snaaskerke. We laten hemzelf aan het woord:

"Zoals je weet was het dan in de mode dat er jaarlijks een 'koers voor parochianen' ingericht werd. Ik en mijn broers namen eraan deel. Ik ben ergens met een groepje over de eindmeet gereden, daar waar meer dan één parochiaan de aankomstlijn aan de ingang van een café zag liggen. Datzelfde jaar reed ik 9de op 170 deelnemers te Gistel. Je kan denken, zulk een bende, ze lagen over gans de omloop verspreid. Was me dat een gouden tijd!" (1)

Het jaar daarop, 1930, begon Maurice MAES met nieuwe moed en reeds in februari ging hij na zijn werk op training.

Een drietal keren per week maalde hij 40 km en dit uiteraard 's avonds. Daar het vroeg donker was, had hij een zaklampje mee.

"Ik heb dit jaar (1930) 7 koersen gewonnen; meestal kwam ik alleen toe. Ik mocht van mijn baas 's morgens om 4 uur beginnen werken. Zand en stenen vervoeren. Zo had ik rond 16 uur gedaan met werken en dan rap met mijn 'valieze op de rugge' naar de start van een koers gereden. Start om 18 uur. En na de koers, met de 'valieze op de rugge' naar huis. Er moest niemand een slaapliedje voor me zingen. Nu zouden er wel zijn die zeggen: Ge moet maar zo zot niet zijn. Maar we koersten gaarne en dat is een heel verschil." (2)

In de jaren 1931 t.e.m. juni 1934 reed Maurice MAES verder bij de niet-aangeslotenen 'alle liefhebbers', ook genaamd 'alle beginnelingen'. Ondertussen was hij lid geworden van de veloclub 'De Lustige Pedaalridders' (wier het lokaal 'Bij Zwarte Victorine' in de Leffingestraat, Oostende gevestigd was). In voornoemde periode behaalde Maurice 34 overwinningen.

De maand juni 1934 werd een keerpunt voor de Snaaskerkenaar. Hij geraakte in onmin met zijn werkgever, gaf zijn werk op en waagde zijn kans als broodrenner. Hij sloot aan bij Velo Club De Zeemeeuw Oostende en werd gelicenciëerde B.W.B. - junior. We laten Maurice aan het woord:

"Ik reed nog een 20-tal koersen. Geen topprijs, maar steeds binnen de eerste 10. Moet je eens weten wie het meest hielp om goed te rijden? ... Mijn vader! ... Je moet niet peinzen, wat je peinst. Vader was voor mij een stok achter de deur'. Een goeie man, mijn vader. Maar als ik eens minder goed gepresteerd had, zei hij: Als 't niet betert, kunt ge weer de 'schuppe' nemen en gaan werken ... ze staat er nog!

Als ik dan in een koers wat minder goesting had om 'gaze' te geven, dan zag ik in mijn verbeelding 'vader met de schuppe' achter mij aan rennen. Je kan best peinzen dat ik rap reed, opdat hij me niet zou inhalen ... Maar kom. Ik had het voordeel dat ik in dit alles het troetelkind van mijn broers was. Ze rondde tijdig de hoeken af en zo kon ik blijven koersen. En toch was er één punt waar we thuis moesten aan geloven en waarop vader onverbiddelijk was. Als hij 's morgens op de kamervloer stampde, was er geen uitkomen aan. We moesten binnen de 2 minuten allen 'eruit!' 'k Ben er hem nu nog dankbaar voor." (1)

In 1936 vroeg Maurice een vergunning van Onafhankelijk aan. Ondertussen was de wielrenner 22 jaar geworden en hij begon aan de toekomst te denken. Ook hij wilde een gezin stichten. Met de prijzen die hij won, bleek dit onvoldoende; hij ging op zoek naar werk en werd autobestuurder.

Door toedoen van Sylveer MAES en Karel VAN WIJNENDAELE (Sportwereld) werd Maurice MAES in de maand mei 1936 beroepsrenner en reed onmiddellijk de Ronde van België.

In een vraaggesprek met 't Clubkrantje van V.C. De Zeemeeuw van 15 januari 1985 betreffende de aangenaamste en minst prettige herinneringen uit zijn wielloopbaan gaf Maurice volgend antwoord:

De mooiste: die van 2de Paasdag van 1936 toen de 4 MAESEN er deelnamen aan een wielmeeting in de volgelopen Oostendse velodroom (Meer hierover in de volgende bijdrage). 's Avonds na de wielervedstrijd vertrokken ze alle 4 naar Boulogne in Noord-Frankrijk voor deelname aan de 'Derby du Nord' (waarvan de 4-daagse van Duinkerke thans de uitloper is).

De minst prettige herinnering laten we Maurice zelf vertellen:

"Na de pistemeeting vertrokken we naar Boulogne. Sylveer (MAES), Romain en Pol konden mee in een 'voiture'. Ik mocht mee in een camion die halverwege in panne viel, op de weg tussen Calais en Boulogne. We arriveerden 's nachts te 2 uur in ons hotel. Niet geslapen en enkele uren later de weg op naar Valenciennes. Alsof het nog niet welletjes genoeg was, reed ik te Grevelingen plat. Sylveer (MAES) gaf me nog zijn gonfleur, maar ik verloor geweldig veel tijd. En dan maar achtervolgen. In La Petit-Synthe kon ik een renner bijbenen. Ik kende hem niet, maar hij bleef aan mijn wiel hangen. Te Bergen (Bergues-St.-Winoc) hadden we er nog één te grijpen; één met zwarte haardos en donker gelaat. Ken je die renner, vroeg de andere? Neen, was mijn antwoord. 't Is DI PACO (2). Die twee kenden elkaar en we reden voor wat we waard waren. Zij spraken onder elkaar, maar ik verstond geen woord Frans en nog minder Italiaans. Toen zei de andere: DI PACO vraagt dat ge zoudt willen hard doorzetten. Hij is ziek geweest en kan niet overnemen. Hij zal je 100 fr.geven als we binnen de tijd aankomen.

Zo gezegd, zo gedaan en we vlogen. DI PACO reed af en toe tegen mijn achterwiel en riep: 'Pas op artisto, dat ge me niet in de gracht doet rijden! We kwamen aan met 25 minuten retard, maar binnen de tijd. Ik geloof dat ik 57ste was. 's Anderendaags ging het van

Valenciennes naar Maubeuge, en wie won er ? DI PACO. Sylveer MAES sprong nog in de bres voor die 100 fr., maar DI PACO, de slimmerd deed of zijn neus bloedde. In de laatste rit naar Boulogne, werd ik door een auto omver gereden. Mijn knie had een wrong gekregen. Ik reed verder maar de gevolgen staken pas later op: water in de knie.

In de maand mei werd ik dan beroepsrenner. Maar die knie bezorgde me last en ik was niet voldoende hersteld om aan de Ronde van België deel te nemen. En toch ben ik er naar toe getrokken. Ik weet nog goed dat ik in het huis van de nonkel van Pol (MAES) te Vilvoorde mocht logeren. De eerste rit ging van Vilvoorde naar Oostende. CROON won en Pol (MAES) reed 2de.

Ja dit nog. Die historie van Pol MAES die zijn schoen verloor (3). Die is echt gebeurd, want ik was erbij toen die schoen gevonden werd.

Einde 1936 stopte Maurice met wielrennen. Kort daarop huwde hij op 16 januari 1937 met Joséphine TERRY. Tot aan zijn op ruststelling was hij chauffeur bij het bedrijf B.P., dat aan de H. Baelskaai te Oostende gevestigd was.

Maurice overleed te Oostende op 29 mei 1990.

NAWOORD:

Toen aan de in zijn zetel zittende Maurice MAES volgende vraag gesteld werd: "Wat denk je na dit alles over koersen en renner zijn?", stond hij recht, alsof hij de jonge rennersschaar wou toespreken en zei:

"'t Is voor de jonge mensen beter zich af te beulen in een koers, dan langs de strate te slenteren of in de cafés te hangen. Je leert mensen kennen. Je leert beleefd zijn. Je leert wegen en je land kennen ... en je leert vooral karakter aankweken." (4).

VERWIJZINGEN:

- (1) 't Clubkrantje KVC De Zeemeeuw 15/12/1984 Amedée Gevaert
- (2) DI PACO Raffaele (I, ° 7/6/1908 † 21/5/1996): Beroepsrenner van 1928 tot 1945. Was één van de grote wegrenners uit de periode tussen de twee wereldoorlogen. Toonde zijn talent vooral in de Ronde van Italië (15 dagzeges) en in de Tour de France (elf ritoverwinningen).
- (3) Zie deel 8
- (4) 't Clubkrantje 15/1/1985

Andere bronnen: - Archief Amedée GEVAERT, Oostende

- Eigen archief

6/4/1934: Vertrek vanuit Oostende naar de Ronde van België juniors van de Zeemeeuwrenner.
V.l.n.r. Gerard DESCHRIJVER (Heist- - Moeder DESCHRIJVER - Maurice MAES - Pol MAES
(Bredene) - Karel DUMON (Bredene) - Benoit VERFAILLIE (Conterdam)

1934: Interclubkampioenschap West-Vlaanderen. Traject Oostende-Torhout-Oostende. Vertrek en
aankomst aan fietsenhandel DEWEERT, Torhoutsesteenweg, links aan het Paard.
De Zeemeeuwploeg, die eerste werd, bestond uit: v.l.n.r. Cyriel LUST- Jules DEWULF - Maurits
MAES - Theo HOSTE- Albert PAUWELS - Albert VAN RAEPENBUSCH.

UIT MIJN OUDE DOOS - DEEL 8 -

door Simon IPPEL

De Duitsers waren Polen binnen gevallen en dit tegen de wil van de westerse staten

Alle weerbare mannen werden gemobiliseerd en moesten "pietje" (1) spelen

Afschrikwekkende berichten kwamen vanuit de krakende radio. Het Franse leger kwam onze Belgen ter hulp. Midden in de nacht hoorde men militaire wagens getrokken door paarden over de Alfons Pieterslaan, gevolgd door colonnen soldaten die het binnenland ingingen. Wij stonden zwijgend er naar te kijken.

De Fransen hadden hun Maginotlijn en deze zou allen wel tegenhouden. Over onze IJzer zouden ze nooit geraken, zei mijn vader (2).

Allerlei oefeningen werden ons opgelegd. O.a. ramen beplakken, 's avonds, op een bepaald uur thuis zijn, enz. Op een avond moesten alle lichten gedoofd worden in de stad, zelfs een sigaret aansteken mocht niet. Een Belgisch vliegtuig (3) zou de stad zoeken. Iedereen buiten. Het vliegtuig deed mooi de ronde van de stad. Voor iedereen was het duidelijk, er was iemand die op zolder het licht niet had uit gedaan. Of was het een spion?

Enkele dagen later. Het Duitse leger had ons land aangevallen.

Brandbommen vielen op de stad. In het hotel "Splendid" op de zeedijk werd er snel een hospitaal ingericht. Enkele mensen stonden aan de ingang langs de Koningsstraat te kijken hoe gekwetste soldaten met militaire Rode Kruiswagens toekwamen. Er was veel verwondering dat ook Duitse soldaten mee hielpen. Maar een kenner zei dat het Nederlandse soldaten waren: hun helm was namelijk van hetzelfde model.

Opeens kwam er een geëscorteerde auto met koningin Elisabeth aan. Zij groette ons vluchtig en ging binnen. Enkele dagen nadien is het hospitaal door brandbommen verwoest.

Dagelijks waren twee dames als verpleegkundigen in de weer; ze waren groot en slank, het waren gezusters en lesgeefsters in de "Ecole Moyenne" (4). Hun naam weet ik niet meer.

Mijn moeder wilde vluchten, ze wenste geen tweede bezetting meer mee te maken. Onze valiezen werden klaar gemaakt en met alles wat kostbaar leek erin, vertrokken wij 's morgens vroeg naar onze familie in de Eendrachtstraat 17, bij een zuster van mijn moeder (tante Irma). Daar kwamen vrienden uit Antwerpen met een auto onze valiezen ophalen en wij zouden te voet volgen. De vrienden arriveerden niet. Van armoe en na een nacht slapen op de grond, trokken wij 's anderdaags terug naar huis. En we bleven thuis....

Intussen hadden mijn neven vernomen dat alle jonge mannen zich naar Frankrijk moesten begeven om zich aan te sluiten bij ons leger. Een tiental 17/18 jarigen kwam samen en vertrokken moedig met de fiets, maar na een tocht tot aan Duinkerke en een verschrikkelijk bombardement zijn ze terug naar huis kunnen komen.

Intussen kwamen de Duitsers onze stad binnen: een gemotoriseerd en zeer gedisciplineerd leger. Vanuit het venster keken wij zwijgend toe.

Nog steeds vielen er bommen op onze stad. Het Duitse leger was zo snel opgerukt dat ze verplicht waren op het kruispunt van "Petit Paris" een hakenkruis open te spreiden om zo kenbaar te maken, aan hun vliegtuigen, tot waar ze gevorderd waren.

De koning meldde over de krakende radio dat de strijd gestaakt was. De 18-daagse veldtocht was ten einde. We waren bezet.

Reeds tijdens de mobilisatie werd er gehamsterd (5), aan de Coö van de Romestraat stond men in rijen aan te schuiven. Wat kon men krijgen? Mijn moeder kwam met drie pakken chocolade af, er was niets anders meer voorradig.

Mijn vader was kappersknecht bij Conee Burcke, op de hoek van de St.-Jozefskerk (6), en viel zonder werk. Alle weerbare mannen waren opgeroepen voor het leger en waren al of niet gevangen genomen. Voor ons was van belang: een tijd geen school!

Over onze deur (7) werden eerst "rantsoeneringszegels" gegeven en later is er de luchtbescherming ingericht. Mijn vader zonder werk werd aangenomen en als oud-gediende van de oorlog 14/18 die er toen medische kennis opgedaan had, werd aangenomen als "ambulancier" en bracht het nadien zelfs tot een soort chef.

Wanneer er beschietingen of bommen vielen, waardoor huizen werden vernield en mensen van onder het puin werden gehaald, kregen mijn moeder en ik 's anderendaags al de "malaria's" (8) te horen over het aantal doden en gekwetsten.

Als jongen was het spelen op strand, voorbij tijd. Geen schoppen meer die ratelden over de kasseistenen. We moesten iets anders zoeken om onze tijd te verdrijven.

"Straatje zoeken" was iets dat we persoonlijk uitgevonden hadden en dat mij later grote dienst heeft bewezen (9). Ik had gehoord (meestal van vader) over de bvb Werkzaamheidstraat. Dan ging ik wandelen met mijn kameraad, tot we deze straat hadden gevonden. Soms vonden we ze niet, maar we gaven het niet op. Door inlichtingen te vragen aan voorbijgangers kwamen we aan de straat en 't was ons weer gelukt.

Maar in feite werd het tijd om ernstig een beroep te leren zodat we zeer weinig vrije tijd hadden om ons met spelen bezig te houden. Ook onze vrienden waren verspreid gevlucht of naar andere streken getrokken.

De tijd van "kwajongens"-streken was voorbij!.....

(1) Soldaat.

(2) Hij was een kenner want hij had de oorlog 14-18 meegemaakt.

(3) Eén voor iedere provincie.

(4) Rijks Middelbare School in de Hendrik Serruyslaan.

(5) Vooral eetwaren opslaan - naar mijn moeder zegde "voor als meerder nood kwam".

(6) Het hoekhuis met glanzende stenen. Het bestaat nog.

(7) Sint-Petersburgstraat, 7.

(8) "Malaria's" waren tegenslagen en ongelukken.

(9) Ik kon namelijk altijd zeggen waar een straat gelegen was.

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2005

- Elke zaterdag
- Van 26 december 2004 t/m 09 januari 2005 (gesloten 28 december 2004, 01 en 04 januari)
- Van 05 februari t/m 13 februari (gesloten 08 februari)
- Van 26 maart t/m 10 april (gesloten 29 maart en 05 april)
- Van 05 mei t/m 08 mei
- Van 15 juni t/m 15 september (gesloten elke dinsdag)
- Van 29 oktober t/m 06 november (gesloten 01 november)
- Van 24 december t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006)

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt

Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

 **COCK
CAMERA
SERVICE**

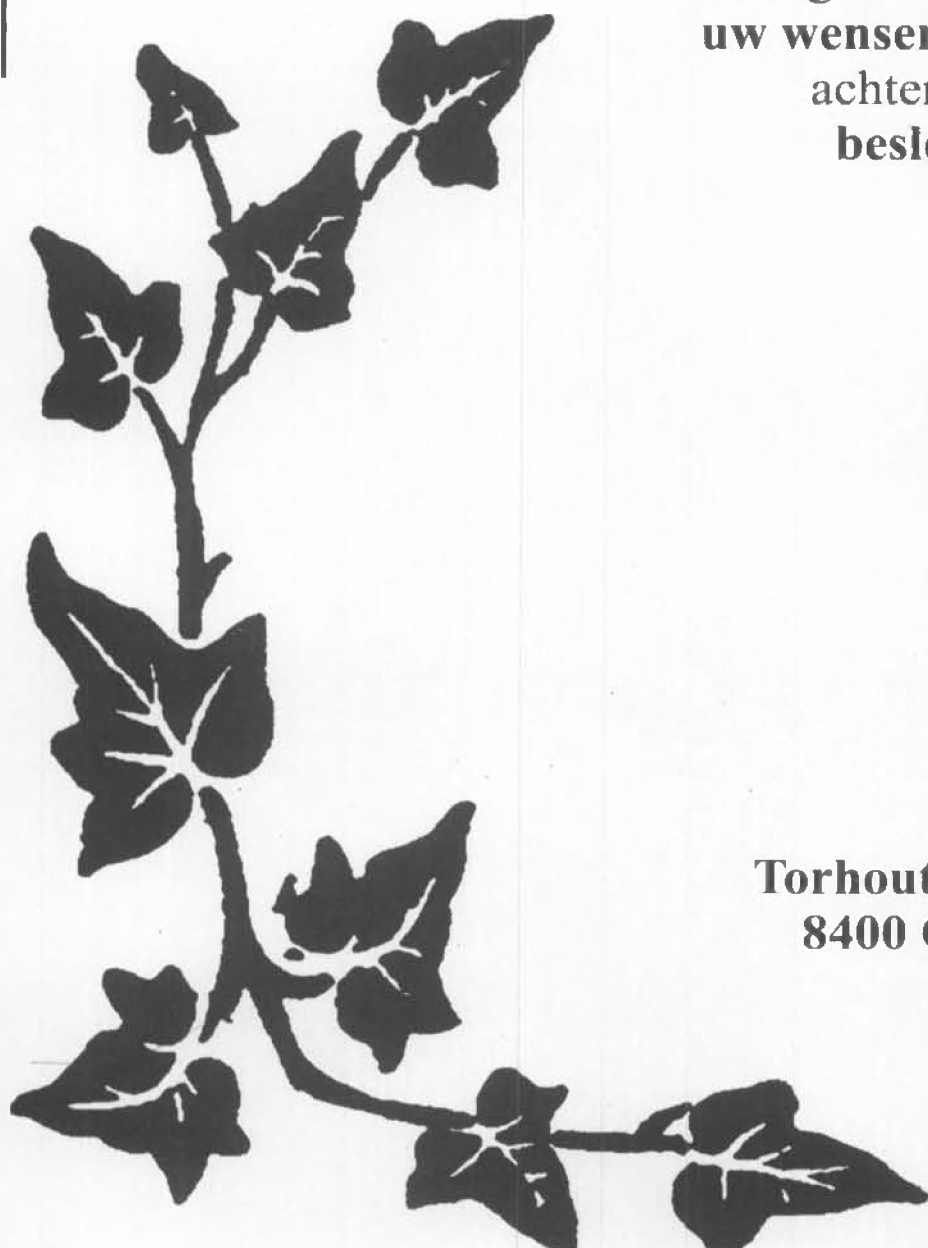
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontrakt**
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

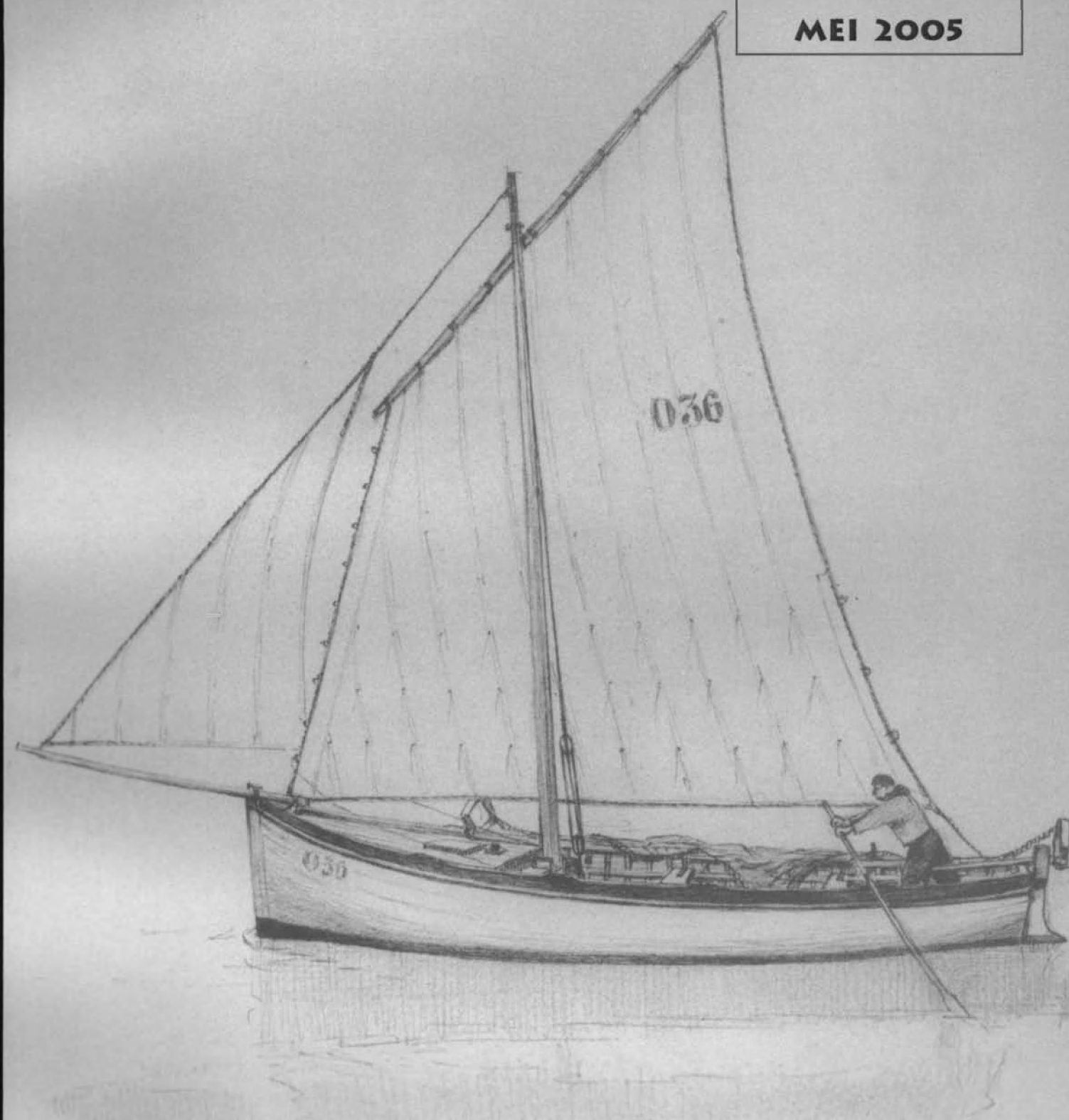

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

AFGIFTEKANTOOR
8400 - OOSTENDE 1
P.408954

MAANDBLAD

MEI 2005

V.U. Omer Vilain - Rogierlaan 38/11 - 8400 Oostende

DE PLATE

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: **€ 15**

Beschermd abonnement: **€ 20**

Weldoend abonnement: **€ 30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 34

NUMMER 5-8

MAAND mei-augustus 2005

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 125: **S. IPPEL**: Kaartenmakers.

blz. 127: **S. VAN DAELE**: De gastronomische weekends in het Casino-Kursaal van Oostende (slot).

blz. 130: **F. GEVAERT**: De metamorfose van de haven van Oostende (deel 2).

blz. 139: **M. CAPON**: Velo Club De Zeemeeuw Oostende (deel 10).

blz. 143: **R. JANSOONE**: Oostende en de zeevisserij tijdens de Eerste Wereldoorlog (14).

INDEX 2004

Traditiegetrouw publiceert "De Plate" voor de geïnteresseerde lezers een inhoudstafel & indices op het voorbije jaar.

U kunt ze bestellen door € 3,75 . te storten op rekening 380-0096662-24 van De Plate - H. Serruyslaan 78/19 - Oostende met de vermelding "Index 2004". De index verschijnt in de loop van de maand mei.

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: dc.plate@pandora.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Simon IPPEL: Verenigingstraat 161, 8400 Oostende.

Serge VAN DAELE: Coupurestraat 7, 8450 Bredene.

Ferdinand GEVAERT: Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

Michel CAPON: Westlaan 19, 8400 Oostende.

Roger JANSOONE: Eikenlaan 12, 8480 Eernegem.

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteiten:

MEI-ACTIVITEIT

donderdag 26 mei 2005 om 20.00 uur

in de Forumzaal van de Bibliotheek Kris Lambert, Wellingtonstraat 7, 8400 Oostende.

QUIZ: ONDERWERP OOSTENDE

Denkt u alles te weten over Oostende, kom dan deze avond uw kennis testen.

Een grote verscheidenheid van vragen zullen u via beeld en geluid gesteld worden.

Kent u alle plekjes, straatjes en torentjes van uw stad? U hebt alle boeken gelezen over Oostende, van Jacobus Bouwens tot Daniël Farasyn en Omer Vilain?

Of het u zal helpen? Misschien wel, misschien niet!

De winnaar zal in ieder geval met een prijs naar huis gaan. Maar er is ook een tweede, derde prijs te winnen. Troostprijzen en schiftingsprijzen!!

Dus komen maar. EN, deelnemen is belangrijker dan winnen!

OPGELET:

Wij komen NIET samen in de Conferentiezaal van het V.V.F., maar wel in
de
Bibliotheek Kris Lambert, Wellingtonstraat 7, 8400 Oostende

JUNI-ACTIVITEIT - REIS NAAR WALCHEREN

We vertrekken op **zondag 5 juni om 08.00 uur** stipt vanaf het Canadaplein, rechtover het Gerechtshof.

Na ongeveer 1 uur en 30 minuten komen we, via de Westerscheldetunnel (6,6 km. lang) aan in Middelburg waar de koffie klaar staat in Café-restaurant "De Vriendschap" op de hoek van de markt.

Om 10.30 uur bezoeken we, met gids, het nabijgelegen zeer oude en imposante Stadhuis

Rond 12.00 uur komen we op onze stappen terug om te lunchen in hetzelfde Café-restaurant maar ditmaal op de 1ste verdieping, met zicht op de markt.

Onze Koninklijke Kring biedt U het aperitief aan en we genieten van:

Dagsoep

Zalm op een bedje van groenten, kommetje sla en frieten

of

Kogelbiefstuk met groentekrans, kommetje sla en frieten

Chocolademousse

De dranken aan tafel zijn voor eigen rekening. De Merlot-wijn is fruitig, rond in de mond en schappelijk van prijs. Indien je bij het eten een witje bestelt zeg dan Hoegaarden, anders krijg je een jenever.

Om 14.15 uur vertrekken we richting Vlissingen. We stoppen vóór de deur van het Zeeuws Maritiem MuZeeum.

Tot 17.00 uur kunt u vrij rondwandelen in een prachtig gebouwencomplex van vijf panden uit de 16^e, 18^e en 21^e eeuw, die door een moderne architectuur met elkaar verbonden zijn.

Alles zeer toegankelijk via een glazen lift.

1.338 m² verrassing, inspiratie en genieten. De geschiedenis van Zeeland en uiteraard alles wat met de zee te maken heeft.

Om 18.00 uur verlaten we Vlissingen om rond 20.00 uur te Oostende terug te zijn.

Inschrijven kan door storting van € 42 per persoon op rekening 380-0096662-24
Heemkring De Plate - Oostende
met vermelding "Platereis met x personen + vis of vlees".

Inbegrepen in de prijs: autocar, koffie bij aankomst, middagmaal, toegangsgelden, gids en de fooi voor de chauffeur.

De inschrijvingen moeten binnen zijn vóór 01 juni. Er zijn maximum 49 plaatsen.

ZORG DAT JE ERBIJ BENT.

Je reisleader

Valère Prinzie

KAARTENMAKERS

door Simon IPPEL

...en anderen zoals cartografen en zelfs kunstschilders zijn voor ons van belang.

Alhoewel deze vraag niet dient gesteld, weten historische zoekers dat alle gegevens en dus ook kaarten en schilderijen van groot belang zijn voor hun opzoekingen.

Voor onze tegenwoordige opzoekingen hebben we digitale foto's en kaarten met een perfectie die aan het ongeloofelijke grenst.. Maar in vroegere tijden (1) was dit niet zo.

De veldheren uit die tijd wilden juist weten waar en hoe een stad of het landschap eruit zag en dit meestal om hun strategische aanval te kunnen plannen. De stand van b.v. de driehoeksmmeetkunde was zover gevorderd dat een afstand door deskundigen ongeveer juist kon worden berekend.

In die tijd werkte men zeer veel op basis van het perspectief.

Zo had men kikvors-, vogel- of gewoon perspectief. Het gewoon perspectief is de meest gebruikelijke. Maar de moeilijkheid was wel om de drie dimensies van de werkelijkheid (het landschap of steden) op een geloofwaardige wijze weer te geven in één beeld en op een plat vlak.

De stadsplanmaker bezweek soms wel eens (2) aan de verleiding om bepaalde specifieke stedelijke gebouwen, groter te tekenen dan ze in werkelijkheid waren. Een visuele leugen om zijn broodheer te behagen of ook soms om de vijand te misleiden. Ook maakte hij bijvoorbeeld een stad veel kleiner om alles op zijn doek (of blad) te krijgen. Het is door de plannen, schilderijen en dergelijke dat men moet vaststellen wat het best met de werkelijke toestand overeen stemde en dit vergelijken met wat men heden heeft terug gevonden.

Zo merkt men dat kunstenaars en cartografen hun eigen uitgangspunten hebben om hun werk te benaderen en te creëren:

- * De kunstenaar kiest op basis van de rechtstreekse aantrekkingskracht die het onderwerp op de opdrachtgever moest maken.
- * De cartograaf daarentegen tekende naar gelang de voorkeur die zijn ontwerp heeft op politiek, sociaal of stedelijk vlak. B.v. de versterking, de toegangsweg, de grote gebouwen enz.
- * Beiden legden zeker de nadruk op die zaken welke voor hun opdrachtgevers (of toekomstige kopers) van belang waren.

Bij gelijktijdig bekijken en vergelijken en dit met de juiste datum van ontwerp, kunnen we heel wat te weten komen.

Voor Oostende zijn er van het Beleg (1601-1604) zeer veel plannen en documenten beschikbaar. We zijn er dus zeer goed over geïnformeerd. Veel tekenaars zijn om of rond Oostende geweest en hebben onze belegerde stad langs alle zijden opgenomen.

Ook over het verwijderen van de stadsomwalling zijn we op de hoogte.(3)

Toch is het belangrijk de plannen van de tussen liggende periodes te vergelijken en daaruit besluiten te trekken. Zoals we reeds zegden: de nalatenschap van cartografen en kunstenaars is voor ons en voor het nageslacht van zeer groot belang opdat we al hun gegevens zouden bezitten. Niet alleen om haar artistieke waarde maar vooral om haar historische waarde.

Nu nog kan men sommige gegevens zien en er besluiten uit trekken.

- 1- Wanneer men aan de Nieuwpoortsesteenweg is dan kan men in het midden van de straat langs de ene zijde de kerktoeren van Middelkerke zien staan en langs de andere richting de "Peperbusse" -toren. Wat wil dat zeggen?

Men heeft de straat vroeger aangelegd (4) en deze twee torens als richtlijn gebruikt.

Wanneer vroeger de bevolking van de ene gemeente naar de andere ging namen zij de torens als richtlijn, t.t.z. de kortste weg tussen twee punten.

Hieruit kan men afleiden dat de aanleg van de straat heeft plaats gevonden na het plaatsen van de kerktorens.

- 2- Ook kan men soms zien langs welke zijde de straat breder is geworden omdat de kerktorens niet meer in het midden van de straat staan.(Nieuwpoortsesteenweg)
- 3- Aan sommige bestratingen kan men versmallingen vaststellen doordat het midden van de keibestrating niet meer in het midden van de straat ligt. (Boogschuttersstraat)
- 4- Soms kan men het ook zien aan de riooldeksels (die normaal in het midden van de straat lagen) nu opeens zigzaggend lopen (Nieuwpoortsesteenweg te Raversyde) en dat de weg daar op andere wijze er lag (5). De "Duinenweg" bvb. Hoe is deze er gekomen?
Wanneer er veel wind was (in onze streken de ijzige westerwind) zocht men beschutting achter de duinen naar/of van de twee gemeenten.
- 5- In andere gevallen b.v. de kronkelende Brugsesteenweg. Hier heeft men te doen met een watering (Noord Eede): deze gebruikte men als trekpad voor dieren die de boot moest ter bestemming brengen. Stilaan was deze weg een pad (naar Brugge) en heeft men voor het moderne verkeer er een autorijbaan naast gelegd waardoor alle kronkelingen minder scherp werden gemaakt.
- 6- Soms heeft de baan een felle knik naar boven. Dit duidt aan dat er onder deze baan een of ander obstakel, (meestal) een riool of watering ligt. Dit wijst erop dat vroeger of nu nog, er een watering lag die moest worden overdekt. (Elisabethlaan richting rondpunt vanaf de kerk)
- 7- Ook oude vestingen zijn niet steeds weg genomen en wijzen erop dat de stadvesting iets hoger lag - b.v. gaande van de Torhoutsesteenweg naar (het Paard) Leopold I plein.
- 8- Ook de oude steenweg Oostende-Torhout: men kan nog zien wanneer deze zich kruist met de Elisabethlaan. (Als deze met de vernieuwing niet zal verdwijnen).
- 9- Zo zijn er zeer veel herkenningspunten in een stad om zich nu een bepaalde toestand van vroeger te realiseren en eventueel de oude toestand te reconstrueren.
- 10- Wel stellen we soms de vraag "worden alle oudheidkundige gegevens die zich voordoen bij het bouwen van de funderingen (in een nieuwbouw) wel opgemeten en gemeld?".

Zo zagen wij:

- 1) een oude dikke muur te voorschijn komen bij het plaatsen van de nieuwe wegbedekking in de St.-Paulustraat ter hoogte van een wasserij.
- 2) Oude palenreeks bij de nieuwbouw van het toerisme gebouw.
- 3) Bij een nieuwbouw in de Karel Janssenslaan, oude vestingmuren.

En er zijn waarschijnlijk nog ontdekkingen. Gelukkiglijk is het stadsbestuur zich nu wel bewust van haar taak en geven ze de aannemer de opdracht dergelijke zaken te melden (6), alhoewel het vroeger in het bouwreglement vermeld was.

Bron: Tentoonstelling 2002 te Oostende.

Boek "Stedenatlas: Oostende" - O. Debaere

Eigen documentatie

Plaatselijke dagbladen.

(1) B.v. in de 17^e eeuw.

(2) Op bevel van zijn opdrachtgever.

(3) Dit is natuurlijk veel recenter.

(4) Meestal was er reeds een rijweg die door de gebruikers min of meer verhard was en dat recht op de kerken was geprojecteerd.

(5) Niet veralgemenen, gezien nu het dubbel rioolstelsel stilaan van toepassing is.

(6) Bvb. de bouw van de parking aan het Kursaal.

DE GASTRONOMISCHE WEEKENDS IN DE CASINO-KURSAAL VAN OOSTENDE (SLOT)

door Serge VAN DAELE

Onze vorige aflevering eindigde met het overlijden van dhr De Ramée in 1974. In deze aflevering kwam duidelijk naar voor, dat deze grote persoonlijkheid zijn stempel drukte op de gastronomische kwaliteit van de banketten en de uitstraling naar de Oostendse Casino toe.

In 1975 neemt dhr Van Biervliet de concessie van de Casino over. Nieuwe bazen, nieuwe wetten, maar de gastronomische weekends blijven doorgaan op het vaste ritme.

De vaste vrienden van vroeger blijven paraat en creëren nog enkele hoogtepunten. Restaurant 'La Crémillère' komt tussen 1962 en 1983 maar liefst 14 keer naar Oostende. Hiermee staat deze zaak aan de top van de lijst van vaste waarden. Restaurant 'de Paris' uit Arbois 7 jaren, 'Aux Armes de France' uit Straatsburg 9 jaren, 'Royal Champagne' uit de Marne 10 jaren, 'Hostellerie Lenoir' uit de midi 8 jaren. Wat opvalt is dat hun laatste bezoeken allemaal vallen in de jaren '80. Zeg maar tot eind 1986.

Meesterchef Jean Ferrière van het restaurant 'La Boule d'Or' te Barbezieux komt 8 maal naar Oostende, vanaf 1965 tot 1985. In een interview in een Frans tijdschrift legt hij op een treffende wijze uit waarom Oostende aan het wegwijnen was: "Oostende is de glamour kwijt, het is ook allemaal te duur geworden en het moet vooral winstgevend zijn. Ruimte voor luxeproducten is er bijna niet meer. De kamers voor het personeel moeten ook

betaald worden (vroeger was dit op kosten van de Casino), daardoor nemen we nu zelf veel minder koks mee dan vroeger en laten wij het gebeuren aan de ploeg van de Casino zelf over, met alle risico's van dien op culinair gebied!"

Nogal pessimistisch als je het mij vraagt, maar er zat waarheid in. Laten wij daarbij niet vergeten dat de infrastructuur en het uitzicht van de Casino ook begon te wensen over te laten en demotiverend werkte voor ieder personeelslid.

De 2 foto's hierboven en hiernaast tonen dhr Ferrière in de keukens van de Casino en samen met Schepen Dries Vermeersch, Luc Verfaillie en René Menu in 1983.

Op 16 maart 1985 komt Jean Bardet nog één keer naar Oostende. Hij vertoefde er regelmatig. Deze grootmeester van de Franse keuken (3 sterren) is de voorbode van het grote sluitingsgala het jaar nadien. Bij mijn opzoeken bemerkte ik duidelijk dat men alles deed om in 1986 op een waardige wijze te eindigen. Ik deed navraag bij enkele medewerkers uit die tijd, met de vraag welke in feite de reden was om te stoppen. Ik botste op een muur van stilzwijgen en onwetendheid!

Ik had het privilege om het laatste 'echte' gastronomisch sluitingsbanket mee te maken, in mijn functie als leraar aan de Oostendse Hotelschool. Het moet gezegd dat de Casino medio jaren '80 overschakelde (wegens besparingen) van een vaste restaurantbrigade naar het werken met kelners van de VDAB en interim-bureaus. Dit leverde veel kritiek en klachten van vaste deelnemers aan de banketten omtrent de zaalservice. Dhr Rondelez die toen personeelschef was riep hulp in van de

Hotelschool. Op regelmatige wijze hielpen de leerlingen en leraars in de jaren '80 met ondersteuning in keuken en zaalverband.

Op zaterdag 28 maart 1987 had het sluitingsgala plaats van het werkingsjaar 1986-1987.

Het befaamde Nederlandse restaurant "De Swaen" leverde hiervoor de medewerking.

Dit twee sterren-restaurant stond in die jaren aan de top van de Nederlandse gastronomie. De keukenchef Cas Spijkers was een Tv-vedette met een eigen kookprogramma; hij publiceerde zelf kookboeken en eigen cursussen.

De Casino zat afgeladen vol om dit festijn mee te maken. Hiernaast de menukaart. Het was voor onze leerlingen een prachtige ervaring om ook eens met onze Noorderburen te kunnen samenwerken. De zaalmeester van 'De Swaen' was ook meegekomen en schakelde onze leerlingen in bij zijn restaurantbrigade.

Iedereen moest werken met witte handschoenen en elke leerling mocht maar 4 personen bedienen. Het maximum aan service moest gegeven worden.

Een herinnering die mij bijblijft, is dat Cas Spijkers zeer veel aandacht besteedde aan het brood dat de gerechten vergezelde. Bij iedere gang moest er een ander soort brood geserveerd worden (wat een langdurig werk was voor het zaalpersoneel). Bij de eerste gang kwam er een klein rozijnenbroodje, bij de tweede een selderbroodje, bij de hoofdschotel een saliebroodje, en bij de kaasschotel een 'Portobroodje'. Niemand van ons had dit reeds meegemaakt. En om toch maar verder te watertanden wil ik U mijn nota's van toen betreffende de kaasschotel graag meegeven.

De kaasschotel noemde : "Roquefort enrobé de poire - Sauce au Porto". Het was een gepocheerde peer die opgevuld was met een mengeling van Roquefortkaas en room, maar aan de buitenkant rondomrond krokant gemaakt werd met een gebrand laagje suiker. Wanneer je met je mes in de peer sneed viel ze open en vermengde de vulling zich met de saus. Het bittere van de kaas in combinatie met de zoete peer vormde het toppunt van smaakeenheid. De Port gaf op een wonderbare manier pit aan het geheel. Ik herinner mij dat Burgemeester Goekint op zijn gekende manier (met de duim omhoog) teken deed naar ons om te zeggen 'chapeau'. Een unieke ervaring.

De laatste sporen van de gastronomische weekends trof ik aan in het jaar 1987-1988.

Sluitingsgala Gastronomische Week-ends 1986-87
Gala de Clôture Week-ends Gastronomiques 1986-87
zaterdag - samedi 28/3/87

met medewerking van het - avec la collaboration du

Restaurant De Swaen
Oisterwijk

Directeur P.C.J. Rutten

Keukenchef Cas Spijkers

Menu

Terrine de foie d'oie aux légumes printaniers

*Migues de langoustines
aux civet d'herbes et asperges*

Soubise de champagne

Conard de Challans à la sauce

*Roquefort enrobé de poire
Sauce au Porto*

*Tarte de chocolat blanc « De Swaen »
et glace chocolat*

Moka & mignardises

Het aperitif is aangeboden door - L'Aperitif est offert par les
Champagnes G.H. MUMM & Co - PERRIER-JOUET & Co

TRIO JEAN JACQUES

Er komen geen restaurants meer aan te pas maar nog 7 maal een "Champagneweekend", telkens met een Champagnehuis. De bedrijven 'Moët & Chandon', Veuve Clicquot Ponsardin', 'Perrier Jouet', Laurent Perrier', 'Mumm' en 'Taittinger' komen hun fijnste wijnen aanprijzen. De gerechten worden klaargemaakt door de keukenbrigade van de Casino. Het slotgala staat in het teken van restaurant 'Royal Champagne' uit Champillon, doch ook met de hulp van de Oostendse keukenbrigade.

Cas Spijkers met de brigade van de Oostendse hotelschool

Na deze periode zijn er geen gegevens meer terug te vinden over komende gastronomische weekends. De kursaalproblematiek duikt op, en zal jaren aan een stuk als een heet hangijzer over het gebouw hangen. Het komt niemand ten goede...

Op 24 maart 1994 kwam er nog een 'remake' van de gastronomische festijnen van weleer. Thermae uitbater dhr Van Geel organiseerde een gastronomisch weekend met driesterrenkok Michel Troisgros uit Roanne. Het Thermaehotel was volgeboekt en het culinair gedeelte was van zeer hoog niveau. Dhr Van Geel deed een poging om de banketten weer op te starten, doch het bleef bij dit ene initiatief wegens de hoge kosten.

Wij kunnen alleen maar hopen dat de huidige directie van de vernieuwde Casino de nodige initiatieven neemt om de gastronomische weekends nieuw leven in te blazen. Doch wij vrezen er voor. Vroeger was een topkok blijkbaar fier en blij om te 'mogen' komen naar een culinaire demonstratie; vandaag 'moet' hij royaal vergoed worden, zijn dagindeling wordt bepaald door een 'consultancybedrijf' en het hotel waar hij zal logeren krijgt 3 weken op voorhand een checklist met eisen en wensen van zijn 'personal assistent'! What's in a name?

De tijden veranderen...en de BV-manie heeft ook in de horeca zijn weg gevonden.

-1967- de gastronomische weekends om ter best!!

DE METAMORFOSE VAN DE HAVEN VAN OOSTENDE (deel 2)

door **Ferdinand GEVAERT**

Om de actuele gedaantewisseling van de haven van Oostende voldoende naar waarde te kunnen schatten en te onderkennen is het onontbeerlijk de evolutie, of geschiedenis van de haven te kennen.

We kunnen de geschiedenis, of evolutie, op verschillende wijzen benaderen. Door

- een onderscheid te maken tussen de onderscheiden historische perioden,
- de krachtlijnen van de fysische ontwikkeling onderscheidelijk te bepalen,
- de geschiedkundige kalender van de evolutie vast te leggen,
- de beeldbepalende onderscheiden gedaantewisselingen te onderzoeken.

De historische perioden zouden we kunnen onderscheiden volgens, naast andere, volgend schema:

1445-1600	de eerste haven,
1601-1604	Beleg van Oostende,
1605-1715	kapershaven,
1715-1733	aanloop tot en uitbouw als haven voor de handel op de Oost,
1770-1794	de Vrijhaven,
1794-1814	Franse bezetting,
1814-1830	Koninkrijk der Nederlanden,
1846-1997	Oostende-Dover verbindingen,
1894-1914	de nieuwe haven,
1914-1918	oorlogshaven van de Duitse marine,
1920-1934	uitbouw van de nieuwe vissershaven,
1940-1944	basis van de Duitse marine (Kriegsmarine),
1944-1945	Britse oorlogshaven,
1946-1990	Ferryhaven en basis van de Zeemacht,
1990-2005	herbestemming van de haven.

De haven heeft vijf grote gedaantewisselingen ondergaan:

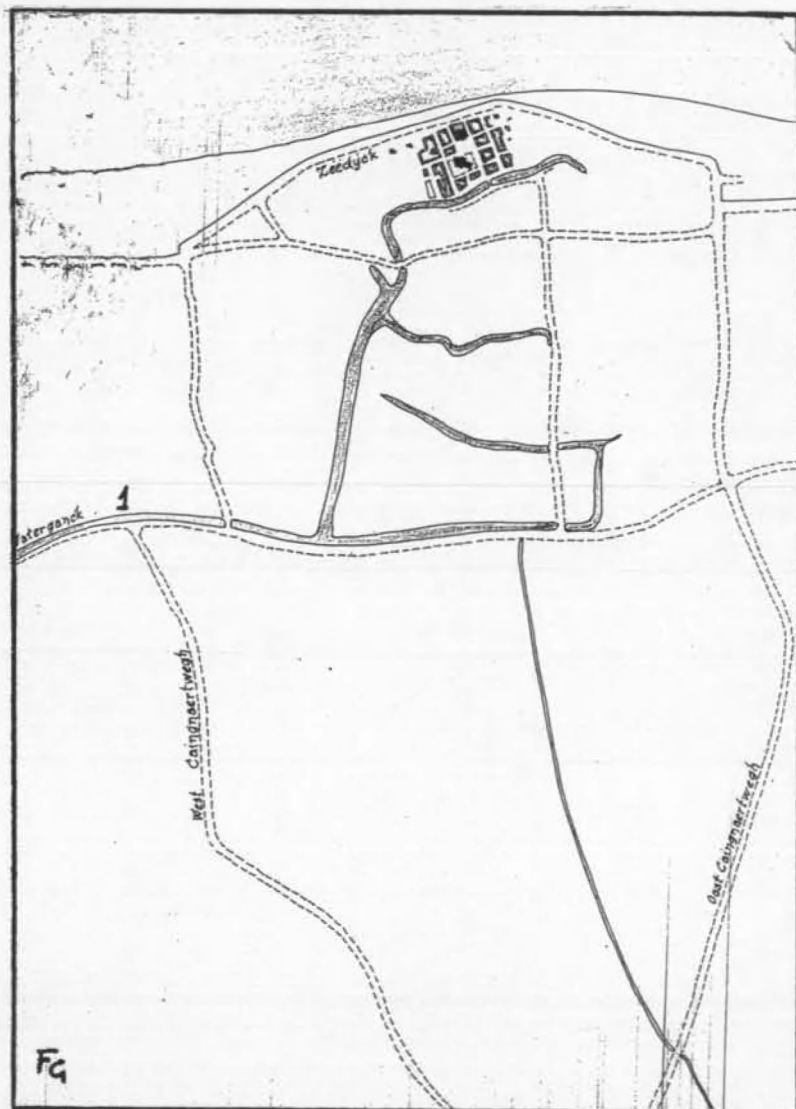
- het Beleg van Oostende,
- de bouw van drie handelsdokken (1774-1883),
- de nieuwe haveninstallaties, 1894-1914, en de bouw van de nieuwe vissershaven 1920-1934,
- de huidige "metamorfose", 1990-2005

De gedaantewisseling met de grootste impact op het stadsbeeld was de bouw van de nieuwe haven en vissershaven tijdens de periode 1894-1934, waarbij alle handels- en visserijactiviteit verdween uit het straatbeeld. Weg de grote vrachtschepen, weg de talrijke stapels gezaagd Noors hout, gedaan met de Vismijn en vistreinen op de Vissers- en Vindictivekaai.

Geschiedkundige kalender van de haven van Oostende.

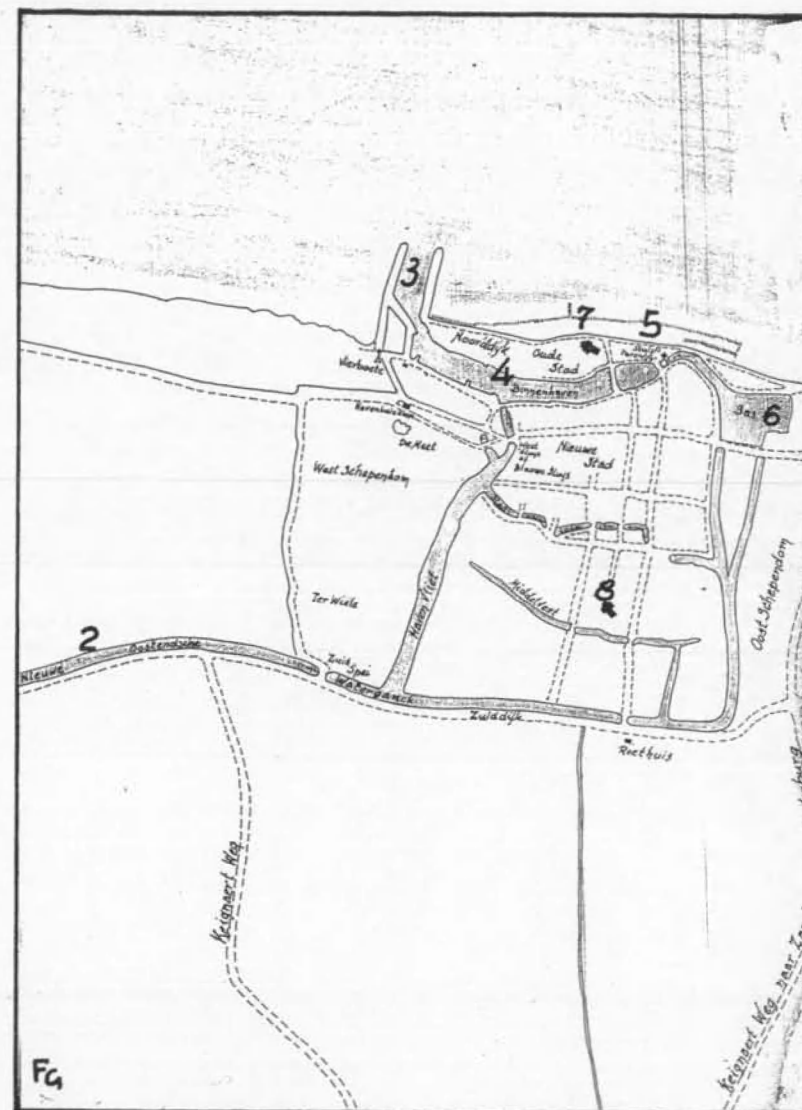
126 (7)	Margaretha van Constantinopel verheft Oostende tot "stad" (stadsrechten), bouw van een markt (halle)
1284	toelating tot graven van watergang en bevaarbaar maken (aansluiting met de Ieperleet - verbinding met Brugge en Ieper)
1426-1430	verbetering van de "binnenwaterdienst" ten behoeve van de "scipvaart".
1443	graven "Nieuwe Oostendse Watergang.

1445-1446	Graven en aanleg van de haven van Oostende, onder Filips de Goede. - Havengeul ten westen van de stad (haveningang te situeren waar nu het Kursaal staat) - havenkom parallel met de zeedijk, strekkende van west naar oost (de huidige Van Iseghemlaan). Voortaan kunnen de vissers aanleggen aan een beschutte kade. Vroeger moesten ze stranden op het strand. De havenkom lag tussen de oude en de nieuwe stad. Nieuwe stad gebouwd na de overstromingen en verwoestingen tijdens de storm van de Sint-Vincentiusnacht in 1394.
Begin 16 ^e eeuw	Havengeul en kom onderhevig aan verzanden. In 1517 wordt een spuikom en spuisluis gebouwd ten westen van de stad om door scheuren de havenkom en geul op een behoorlijk peil te houden.
1572	Bezetting van de stad door de Geuzen. Oostende wordt uitgebouwd tot een groot bolwerk.
1584	De Geuzen slechtten een strook duinen ten oosten van de stad op het grondgebied van Bredene, met als doel een kunstmatige inundatie te verwekken, waarbij de streek rond de stad zou overstromen. Dit om eventuele belegeraars het benaderen van de stad te verhinderen. Door de werking van eb en vloed, voornamelijk bij storm en springtij, werd een diepe en brede inham gevormd op het grondgebied van Bredene. De inham splitste zich af in meerdere kreekarmen die diep in het binnenland doordrongen. Bij hoogwater kwam het gebied begrensd door de Dijk van de Watering van Blankenberge, de Ieperleet en de Steense dijk onder water te staan.
1601-160	Beleg van Oostende. Tijdens het beleg werd de haven langs de ingang ten westen van de stad snel ontoegankelijk, daar de geul binnen het bereik kwam te liggen van het Spaans geschut. Daar de belegerden uitsluitend aangewezen waren op de aanvoer over zee voor hun bevoorrading moest snel een oplossing gevonden worden. Deze werd gevonden door de nieuwe geul ten oosten van de stad te gebruiken als haventoeegang en een verbinding te maken tussen de nieuwe geul en de westelijke vestinggracht. Nog later moesten ze een nieuwe ingangsgeul graven in het midden van de zeedijk om zodoende verbinding te maken met de oude havenkom, daar de oostelijke geul onbruikbaar was geworden omdat het onder vuur kwam te liggen van de steeds vooruitschuivende Spaanse stellingen.
20 sept. 1604	Wapenstilstand. De stad wordt overgegeven aan de Spanjaarden. De voorwaarden bevatten o.m. dat de Geuzen de stad mogen verlaten met behoud van hun wapens en goederen.
22 sept. 1604	De Geuzen verlaten de stad, gevolgd door de meerderheid van de inwoners die de Geuzen volgen naar de Noordelijke Nederlanden. De stad is totaal verwoest.
1609	De westelijke havengeul wordt gedempt daar de verzanding zeer ver gevorderd is en de oostelijke geul meer mogelijkheden biedt. De binnenhaven wordt opgenomen in de vestingwerken, als noordelijke vestinggracht. De oostelijke geul wordt verbeterd en nu als enige haventoeegang gebruikt.
1615	Nieuwe vestingen worden opgeworpen, op het patroon van 1580. De stad wordt heropgebouwd. Een havenkom wordt ingericht met rechtstreekse toegang vanuit de havengeul.

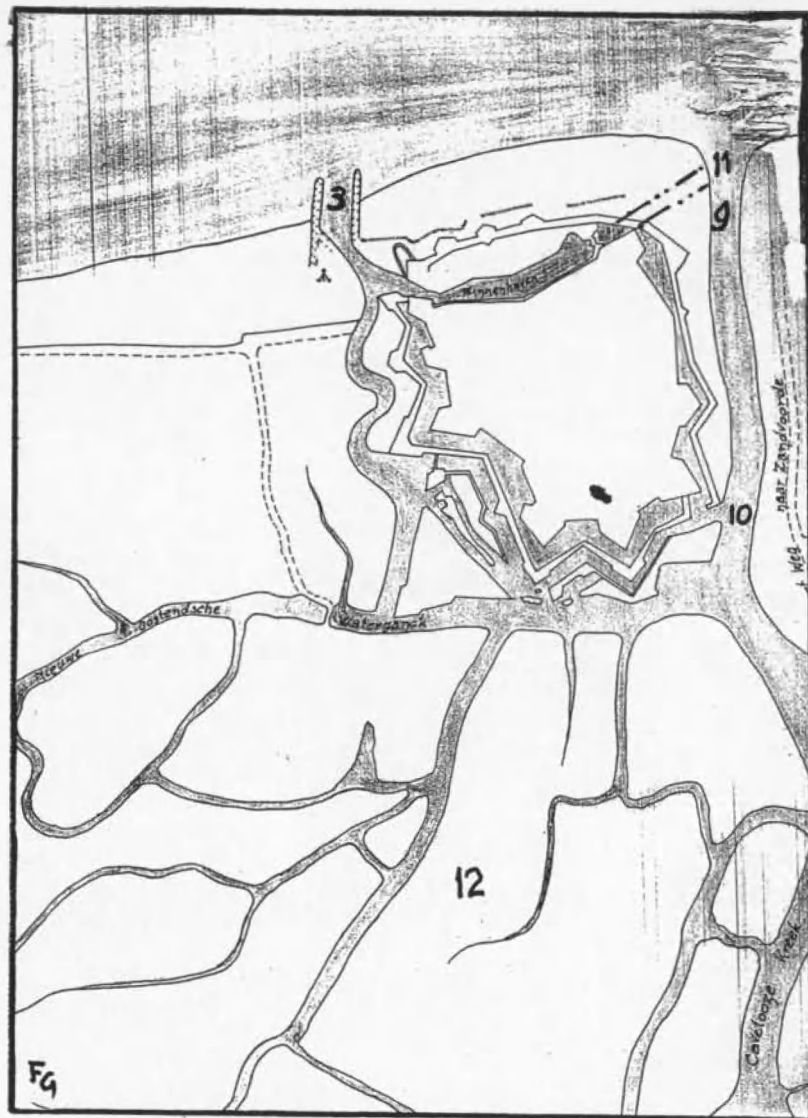
Figuur nr.1.Hypothetische kaart van Oostende (1390) vóór de Sint-Vincentiusnacht (1394).

1. Oostendsche Waterganck.

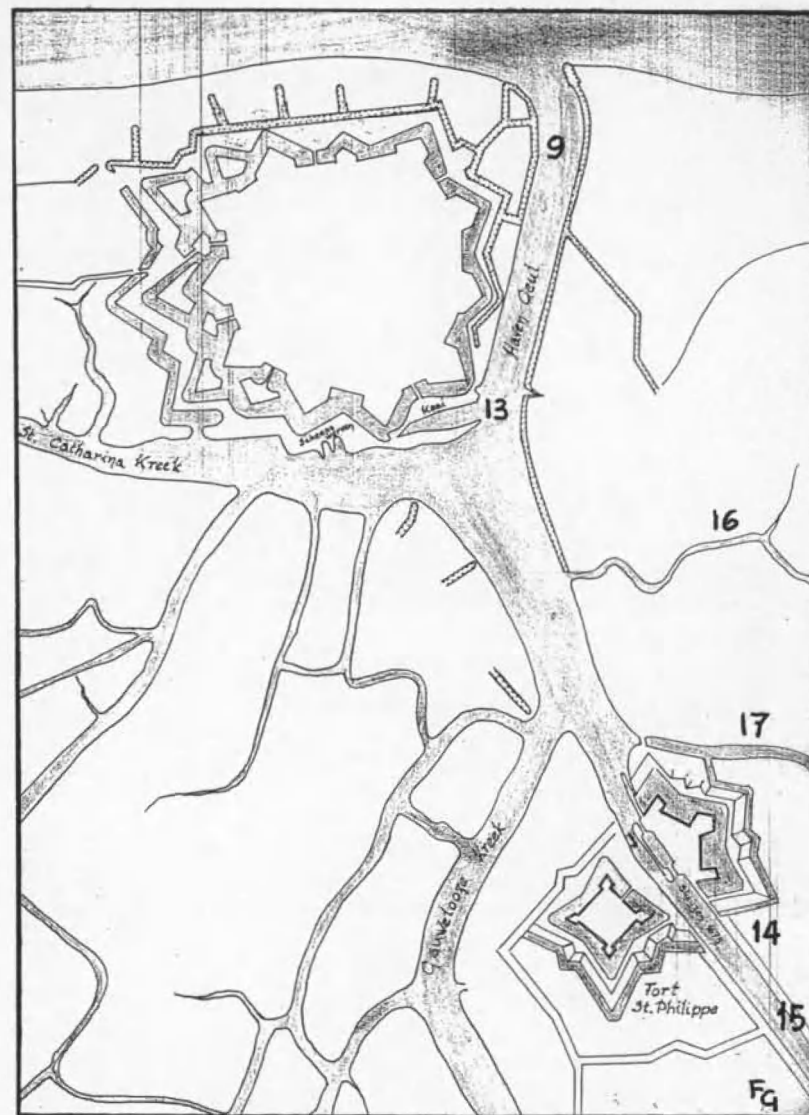
Figuur 2. Oostende 1565 (op basis van de kaart van Jacob van Deventer en de kaart van het Brugse Vrije door Pieter Pourbus).

2. Nieuwe Oostendsche Waterganck. 4. Binnenhaven. 5. Sluis. 6. Saskom. 7. Oude kerk. 8. Nieuwe kerk.

Figuur nr.3. Oostende tijdens het beleg 1601-1604.

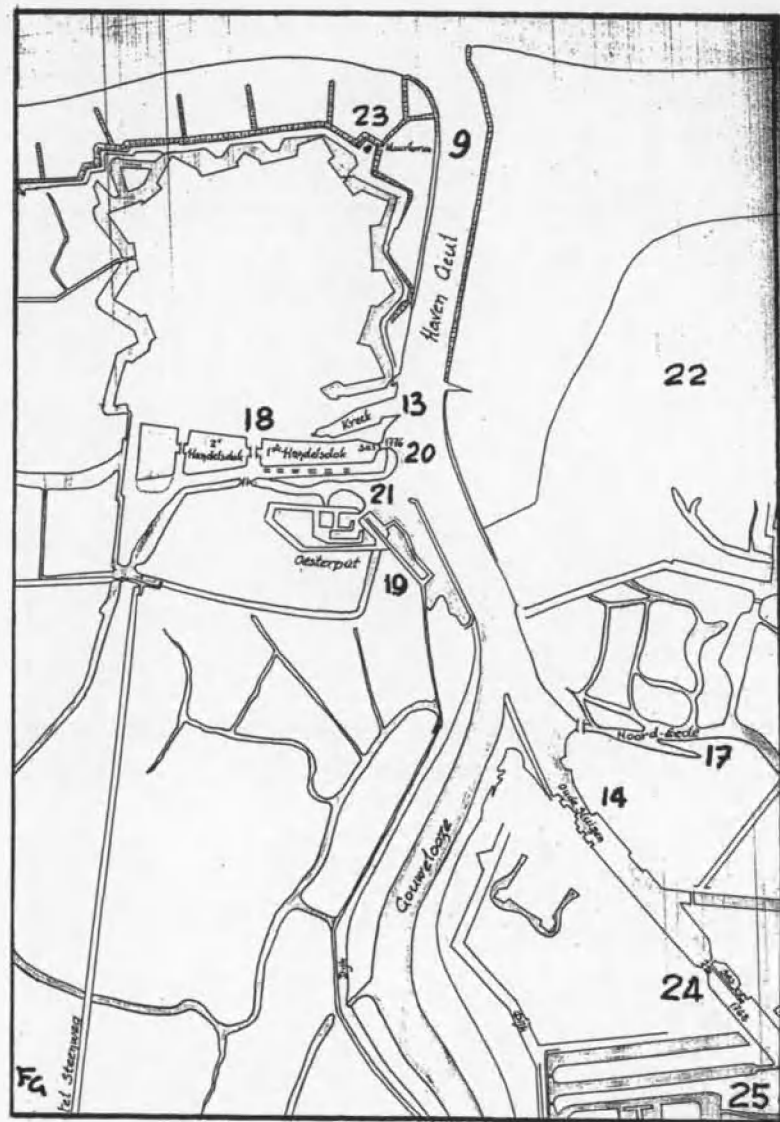
3. Haventoeegang (onbruikbaar wegens verzanding en in het bereik van het Spaans geschut). 9. De Geule ontstaan na 1584. 10. Nieuw gemaakte toegangsgewel tot de vestingsgrachten. 11. Idem als 10. 12. Overstromingsgebied (geinodeerd en later gebruikt als spoelpolders).

Figuur nr. 4. Oostende 1700.

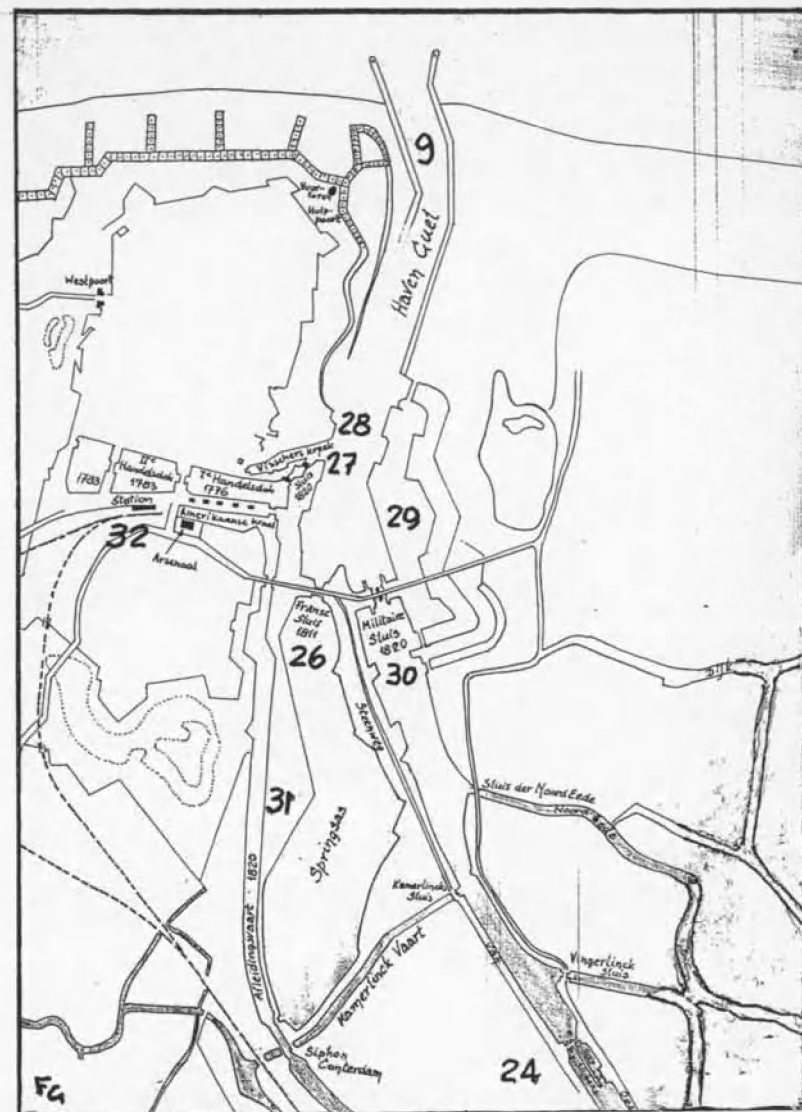
9. Havengeul. 13. Havenkom. 14. Sluizen van Slijkens. 15. Vaart naar Brugge. 10. Paemelkreek. 17. Noordede.

1618-1623	Graven van het kanaal Oostende-Brugge, met zeesluis te Plassendale.
1631	Noordelijke dijk van de havenkom wordt uitgerust met een houten kaai.
1669-1676	Bouw van de ze sluizen te Slijkens op het kanaal Oostende-Brugge. Slopen van de zeesluis te Plassendale.
1662	Na annexatie van Duinkerke bij Frankrijk, en na het Verdrag van Munster van 1648, wordt Oostende de enige zeehaven van de Zuidelijke Nederlanden.
1698	Oprichten van een zeevaartmaatschappij, de "Koninklijke Compagnie", met als doel handel te drijven met het Oosten. Onderneming komt niet vlot.
1722	Oprichting van de "Oostendsche Compagnie".
1723	Toekennen octrooi aan deze maatschappij, 30 jaar monopolie voor handel met Afrika, West- en Oost-Indië, machtiging tot oprichten van koloniën.
1723	Uitbreiden van de handelskom en vervanging van de houten kaai door stenen constructie.
1725	Bouw van de Zoutkaey.
1752	Instorten van de sassens te Slijkens.
1754-1758	Bouw van nieuwe sluizen te Slijkens.
1771-1772	Bouw eerste vuurtoren.
1774-1776	Bouw van het eerste handelsdok, met sluis, in de bedding van de Sinte-Katharinakreek, die in 1744 afgesloten werd door een spuisluis.
1777	Bouw van een eerste draaiende laad- en loskraan.
1781	Oostende wordt vrijhaven.
1781-1783	Graven van tweede en derde handelsdok in het verlengde van het eerste dok.
1782	Instellen van een Algemene Beurs, een bank en een verzekeringsmaatschappij.
1772-1789	Grote bloeiperiode van de haven, ten gevolge van de internationale toestand, o.m. de vrijheidsoorlog in Noord-Amerika en oorlog tussen Frankrijk en Groot-Brittannië. De kreek gelegen naast het eerste handelsdok kreeg de naam "Amerikaanse kreek", om reden van de goederen die daar ingescheept werden met bestemming Noord-Amerika (oorlogstransport ten behoeve van de opstandige kolonisten).
1794-1814	Bezetting door de Fransen (Napoleon). Verval van de handelshaven, verzanding van de geul.
1605-1811	Periode van de benutting van de "Historische Polders van Oostende" als spoelpolders voor de haven van Oostende.
1808-1810	Aanleg van een spuikom in de bedding van de afgesloten Gouweloze kreek, bouwen van de spuisluis, "Franse sluis".
1817-1820	Bouwen van schutsluis voor de handelsdokken. Dempsen van de oude sluis van de handelsdokken. Graven en aanleg van verbindingskanaal tussen de handelsdokken en het kanaal Oostende-Brugge. Maken van nieuwe spuikom en spuisluis ("Militaire sluis"), in de bedding van het kanaal Oostende-Brugge, om de verzanding van de havengeul tegen te gaan. Versterken van de kaaien en verdiepen van de handelsdokken. Afsluiten van een gedeelte van de "Amerikaanse kreek".
1853	Bouw stoombotenkaai.
1853-1862	Bouw derde spuikom en spuisluis, "Leopoldsluis".
1857-1859	Bouw van vuurtoren op de oosteroever van de haven, op toenmalig Bredens grondgebied (geannexeerd door Oostende in 1877). Licht voor het eerst ontstoken op 1 januari 1860.
1867-1871	Bouw tijdok voor de visserij (huidig Montgomerydok).
1866-1870	Bouw pakketbotenkaai en zeestation voor de Oostende-Doverlijn.

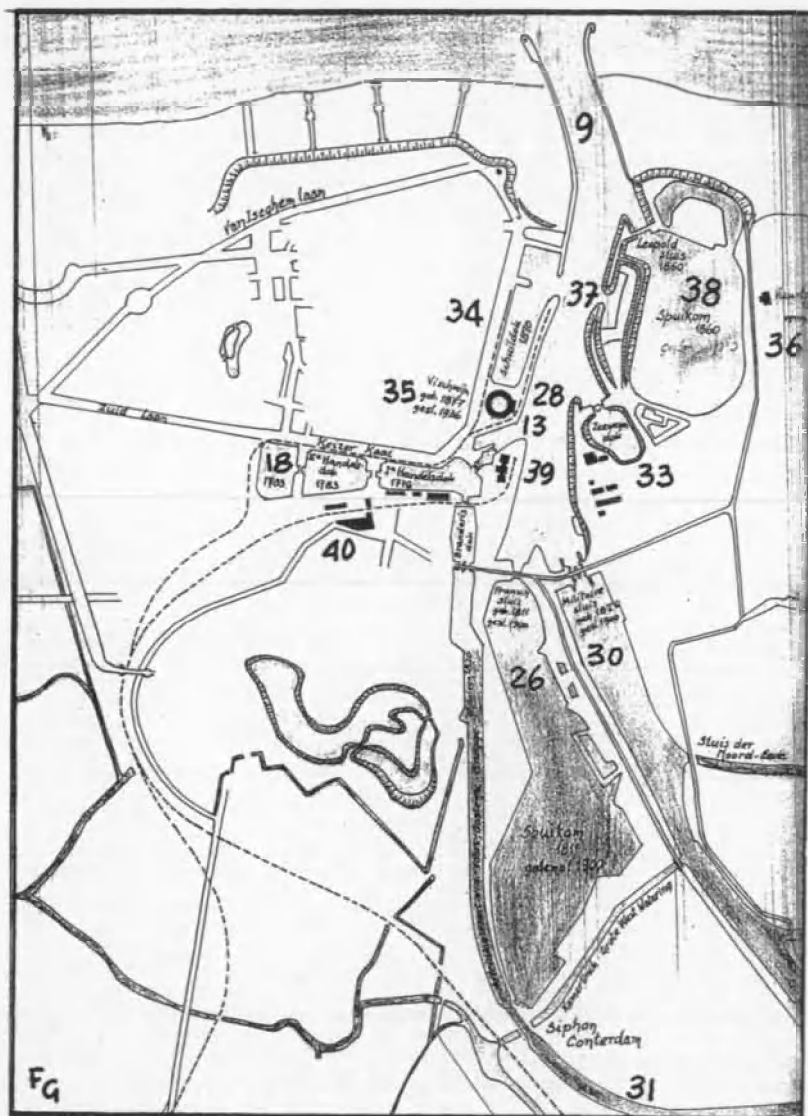
Figuur nr. 5. Oostende 1790.

9. Havengeul. 13. Havenkom (Kreek, Visserskreek). 14. Oude sluisen van Slijkens. 18. 1^e, 2^e en 3^e Handelsdok. 20. Zeesluis. 21. Amerikaanse kreek. 23. Vuurtoren. 24. Nieuwe sluisen van Slijkens. 25. Emplacement van de Compagnie der Zaaigmolens (houtzaagmolens).

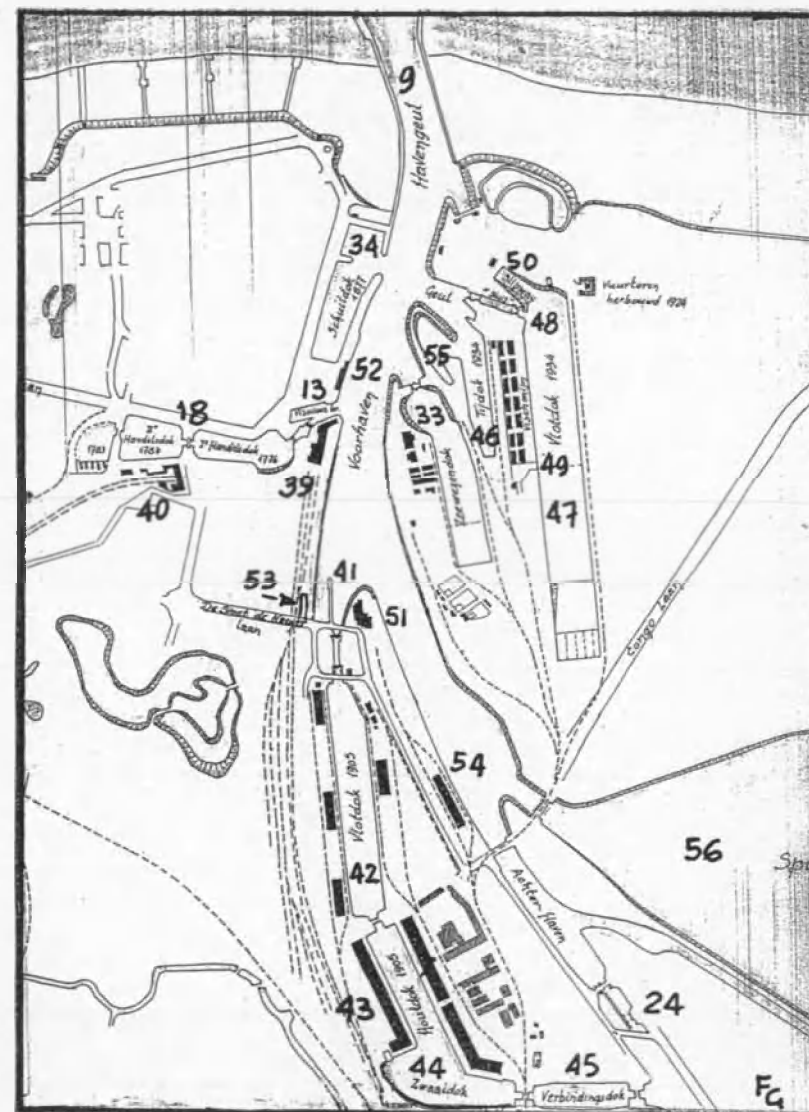
Figuur nr. 6. Oostende 1850.

26. Franse sluis en spuikom. 27. Schutsluis. 28. Kaai der Stoomboten. 29. Kroonwerk. 30. Militaire sluis. 31. Verbindingskanaal (Afleidingskanaal). 32. Spoorwegstation.

Figuur nr. 7. Oostende 1890.

33. Zeewezendok. 34. Tijdok (nu Montgomerydok). 35. Vismijn. 36. Vuurtoren.
34. Kuisbank. 38. Leopoldsluis en spuikom. 39. Zeestation en Pakketbotenkaai.
35. Spoorwegstation Oostende-Stad.

Figuur nr. 8. Oostende 1940.

41. Demeyssluis. 42. Vlottedok. 43. Houtdok. 44. Zwaaidok. 45. Verbindingsdok.
42. Tijdok Vissershaven. 47. Visserijdok. 48. Visserijsluis. 49. Vismijn.
43. Slipway. 51. Zeevaartschool. 52. Carferrystation. 53. Oprij (toegang voor
44. voertuigen tot de Pakketbotenkaai. Diepwaterkaai (Cockerillkaai). 55. Kuis-
45. bank. 56. Spuikom.

1869	Dempen van een gedeelte van de oude handelskom (Visserskreek).
1870-1873	Bouw van het Zeewezendok.
1877-1878	Bouw van de vismijn ("de Cierk").
1884-1887	Uitbreiden van het tijdok voor de visserij. Bouw van een kuisbank voor de visserij op de oosteroever.
1894	Overeenkomst tussen de Belgische Staat en de stad Oostende tot het herinrichten en uitbreiden van de haven: - dempen van de Franse spuikom, - slopen Franse sluis, - slopen Militaire sluis, - omvormen van de achterhaven gelegen tussen de Militaire sluis en de sassen van Slijkens tot voorhaven. - graven van een grote spuikom met spuisluisen (huidige spuikom), - verlengen van de pakketbotenkaai, - graven en bouw van nieuwe handelsdokken (vlotdokken) en zeesluis (Demeysluis) - bouw van saskom en sluizen voor de verbinding tussen de nieuwe vlotdokken en het kanaal Oostende-Brugge. - verbreden Brandarisdok t.b.v. de visserij.
1898-1914	Uitvoeren van de uitbreidingswerken.
19 juni 1898	Eerste steen van de nieuwe haveninstallaties wordt gelegd door Z.M. Koning Leopold II.
7 oktober 1903	Eerste schip in het nieuwe houtdok (s.s. "l'Avenir").
16 juni 1905	Eerste schip wordt geschut in de Demeysluis en afgemeerd in het nieuw vlotdok (s.s. "Dawdon").
4 september 1905	Plechtige inhuldiging van de nieuwe haveninstallaties door Z.M. Koning Leopold II.
1908-1913	Bouw nieuw zeestation.
1914-1918	Beperkt gebruik door de Kaiserliche Marine van de haven als oorlogsbasis.
22 april 1918	Mislukte poging door de Royal Navy om de havengeul te blokkeren.
9 mei 1918	Tweede poging van de Britten om de havengeul te blokkeren door middel van H.M.S. Vindictive. Het opzet om de haven ontoegankelijk te maken mislukt.
oktober 1918	De Kaiserliche Marine blokkeert de haven volledig bij de ontruiming van Oostende. Vele installaties worden vernield.
18 januari 1919	Hervatting regelmatige pakketbotendienst op Dover.
1922-1934	Bouw van nieuwe vissershaven op de oosteroever. - dempen van de Leopoldspuikom, - graven en bouwen dijken en kaaien voor: - een toegangseul, - een zeesluis, - een kuisbank, - een tijdok, - een vlotdok, - bouwen van een vismijn en bestuursgebouw, - bouwen van twee slipways.
1924-1936	Uitbreiden Zeewezendok.
1932-1938	Bouwen betonnen kaaien op de oosteroever ten vervanging van houten steigers (bevoorradingsposten pakketboten).
15 september 1934	Plechtige inhuldiging nieuwe vissershaven.
1935-1937	Bouw van nieuwe zeesluis voor de vissershaven, ter vervanging van de sluis gebouwd in 1922-1928. Wegens onstabiele ondergrond is er instortingsgevaar.
1936-1938	Uitbreiding vlotdok van de vissershaven.

1935-1939	Vervangen van de houten kaaien door betonnen op de pakketbotenkaai.
1936	Dempen van het Brandarisdok en afleidingsvaart. Slopen van de oude vismijn ("de Cierk").
1936-1938	Bouw van betonnen kaaimuur aan de "Stoombotenkaai".
1936	Carferry TS "London-Istanbul" in dienst. Roll on - roll off schip met laden en lossen over de scheepszij. Door middel van valbruggen gemonteerd op het schip. Aanmeerplaats: oosteroever.
1938-1940	Bouw van een Carferrystation aan de "Stoombotenkaai".

OOSTENDSE HOTELS VROEGER EN NU

Prentkaarten uit de collectie van Omer VILAIN, erevoorzitter van de Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate.

Van 7 mei tot en met 15 september 2005.

Openingsdata- en uren: zie kaft.

Omer VILAIN heeft reeds lang belangstelling voor dit thema.

Niet alleen is hij verzamelaar van prentkaarten van hotels maar ook van alles wat erover werd gepubliceerd.

Uit de meer dan 1.000 kaarten van hotels die hij bezit toont hij zijn selectie. Zeldzame litho's uit 1870, spotprenten, porseleinkaarten, drukwerken uit de periode 1845-1860, enz.....

VELO CLUB DE ZEEMEEUW OOSTENDE (deel 10)

door Michel CAPON

CONFRONTATIE VAN DE 4 MAESEN

Begin 1936 waren er 4 MAESEN met een vergunning bij de Belgische Wielrijders Bond (B.W.B.).
Allen waren ze lid van V.C. De Zeemeeuw.

Beroepsrenners: Romain MAES (winnaar Ronde van Frankrijk 1935), Zerkegem
Sylveer MAES (4^e in de Ronde van Frankrijk 1935, winnaar Parijs-Roubaix 1933), Gistel.

Onafhankelijken: Pol (Leopold) MAES, Bredene
Maurits MAES, Snaaskerke
Vanaf mei 1936 werden beiden beroepsrenner.
Alleen Pol was een ver familielid van Sylveer.

Onder grote belangstelling werd in de maand april 1936 een meeting op de Oostendse wielersbaan ingericht met deelname van de 4 MAESEN ingericht. De onafhankelijken konden in die periode aantreden bij de profs. Trouwens een maand later waren ze allen beroepsrenner. Een enige gebeurtenis in de wielergeschiedenis.

Deze openluchtbijeenkomst was voorzien voor zondag 29 maart 1936.

De plaatselijke pers berichtte als volgt (1):

“Wie veroverd de eerste bloemen te Oostende? Eindelijk nadert de dag met rasse schreden, waarop promotor Remi VAN BELLEGHEM de poorten van de Oostendsche track opent. Voor deze openingsmeeting heeft onze wakkere baandirecteur bepaald voor een degelijk programma gezorgd, dat niet zal nalaten de massa der liefhebbers van het stalen ros naar het boschje te doen stroomen....

De Groote Openingsprijs stelt de beste renners van de streek in het gelid. Zullen inderdaad voor het meesterschap strijden: Romain MAES, de schitterende winnaar der jongste Ronde van Frankrijk; Sylveer MAES, den oersterke Gistelnaar; den mensch van het laueurwerk; Kamiel SCHALLIER, die telkens goed rijdt op onze piste; Stan DIJZERS, de machtige Torhoutenaar; Odiel VANHEVEL, de kampioen onzer V.C. De Zeemeeuw; en last but not least Staf VANSLEMBROUCK, onze populaire Slem die het publiek door zijn machtige sprongen zal in vervoering brengen.

Ook de onafhankelijken zullen op de bres zijn. Twee onzer beste renners in de categorie zullen voor de bloemen strijden: Pol MAES, die thans met meer moed dan ooit den stiel aanvat; Maurice MAES, den leutigen Snaeskerkenaar die het goed meent dit jaar...

Tenslotte zullen bovengemelde renners een 40 km. ploegkoers betwisten”.

Prijzen der plaatsen: volksplaatsen:	5 fr.
virage:	7 fr.
pelouse-tribuun:	10 fr.
loge:	15 fr.
militairen	5 fr.

Kaarten zijn op voorhand te verkrijgen bij dhr. Marcel VAN ISACKER, Hôtel de Bruges, de Smet de Naeyerlaan, 10.

Helaas wierp het slecht weer roet in het eten en werden de wedstrijden uitgesteld. Niet getreurd. Op tweede Paasdag, 13 april 1936, kon de voorziene organisatie doorgaan. Vooreerst werd Romain MAES in de bloemen gezet. Hij was de zedelijke winnaar van de 37^e Parijs-Roubaix, die de dag voordien, Pasen, werd betwist.

Wat was er gebeurd?

Drie renners reden in de finale samen de sintelbaan van de Hippodrome des Flandres binnen: de Franse kampioen Georges SPEICHER (2) en twee Belgen, Romain MAES en Gaston REBRY, reeds driemaal winnaar (1931-34-35). Op een vijftigtal meter van de eindstreep kwam Romain op gelijke hoogte van SPEICHER en iedereen zag Romain als eerste de aankomstlijn overschrijden. Evenwel, na een paar minuten deelde de Franse aankomstrechtter mede: eerste SPEICHER, tweede MAES. Niettegenstaande veel protest bleef de uitslag behouden.

Hoe verliep "Den Grooten Paaschprijs" 1936?

"Eerst hadden we den Grooten Paaschprijs die een mooi lot deelnemers vereenigde. Het was een bewogen koers van het begin tot het einde... Tenslotte bleef Sylveer de groote overwinnaar van dien rit op eigen krachten en 't was de beste renner die het pleit won. Wij geven nu grif toe dat hij goed gesteund werd door Romain wanneer hij zijn eerste ronde nam, doch naderhand bewees hij dit op eigen krachten te kunnen en nam hij alleen een ronde. Het succes van "Verten" werd dan ook op uitbundig gejuich onthaald". (3).

Uitslag:	1. Sylveer MAES	9 punten
	op 1 ronde	
	2. Constant DYZERS	8 punten (4)
	op 2 ronden	
	3. Gerard DESMET	8 punten (5)
	4. Camiel SCHALLIERS	6 punten
	5. Alfons SCHEPERS	6 punten (6)
	6. Romain MAES	5 punten
	7. Staf VANSLEMBROUCK	3 punten
	8. Gerard HAECK en André MORTIER	0 punten
	op 3 ronden	
	10. Odiel VANHEVEL	0 punten

Wie was op de piste de beste van de twee onafhankelijken? Pol of Maurits MAES.

Er waren twee reeksen voorzien.

Snelheid : Maurits MAES wint van Pol MAES

Achtervolging: zelfde scenario.

"Tegen alle verwachtingen in moest Pol MAES de vlag strijken tegen zijn naamgenoot Maurits....Maurits won de snelheid en de achtervolging en ge moet niet vragen of 't kind van Snaeskerke er fier om was". (3).

Daarnaast was er een achtervolging voor de armband van de liefhebbers. Cyriel LUST won van een moedige Alfons NEYT.

De clou van de dag was de ploegkoers waarin de MAESEN tegenover elkander stonden. Vooral voor dit nummer waren de toeschouwers en supporters gekomen.

- Romain en Sylveer MAES
- Pol MAES met SCHEPERS
- Maurits MAES met SCHALLIER

Wie zou de "baas" en de sterkste zijn?

"De ploegkoers was een mooi brok sport en gedurende 40 km. volgden de jachten elkander onverpoosd op. Pol MAES-SCHEPERS kwamen als glorieus overwinnaars uit het strijdperk. Het was de beste ploeg die zich wonderwel verstond en op haar eentje een rondeke ging schaven. SLEM-Odiel VANHEVEL, alsmede de andere ploegen hebben zich echter tot het einde moedig verweerd, doch de overwinnaars waren hen ditmaal de baas en wanneer Pol MAES-SCHEPERS de gebruikelijke eereronde aflegden waren de toejuichingen niet uit de lucht". (3).

Uitslag 40 km. ploegkoers:

1. Pol MAES – Alfons SCHEPERS in 59' 58"	9 punten
op 1 ronde	
2. Staf VANSLEMBROUCK – Odiel VANHEVEL	12 punten
3. Romain MAES – Sylveer MAES	10 punten
4. Constant DYZERS – Gerard DESMET	9 punten
5. Maurits MAES – Camiel SCHALLIER	0 punten
op 2 ronden	
6. André MORTIER – Gerard HAECK	0 punten

De eindspurt werd gewonnen door Staf VANSLEMBROUCK vóór Romain MAES en Pol MAES.

Pol MAES verkeerde in die periode in supervorm. De week nadien won hij het clubkampioenschap van de Pédale Club van Duinkerke vóór Albert PYLYSER en Maurits MAES. Een week later, begin mei, zette Pol MAES dan ook de stap naar de beroepsrenners. Maurits MAES volgde hem.

Derhalve waren vanaf mei 1936 de 4 MAESEN van de Velo Club De Zeemeeuw Oostende beroepsrenners. Zeker een unicum.

VERWIJZINGEN

- (1) De Zeewacht 28 maart 1936.
- (2) Georges SPEICHER (°1907 - + 1978): Prof van 1930 tot 1943.
Belangrijkste overwinningen:
1933: Wereldkampioenschap en Ronde van Frankrijk.
1935-37-38: Kampioenschap van Frankrijk.
1936: Parijs-Roubaix.
- (3) De Zeewacht 18 april 1936.
- (4) Constant (Stan) DYZERS (° Torhout 1907 - + 1970).
Prof van 1930 tot 1936.
- (5) Gerard DESMET (+ Roeselare 1979).
Prof van 1929 tot 1936.
Kampioen van Vlaanderen, Koolkamp 1932 en 1933.
- (6) Alfons SCHEPERS ° 1907 - + 1984): Prof van 1930 tot 1938.

1931: Kampioen van België.
1931 + 1935: Luik-Bastenaken-Luik.
1933: Ronde van Vlaanderen.

Pistemeeting Velodroom Oostende
Op Paasmaandag, 13 april 1936, namen de 4 MAESEN het tegen elkaar op.
Van links naar rechts : Romain MAES, Pol MAES, Maurits MAES, Sylveer MAE.;

22. VOORGESCHIEDENIS VAN DE ZEEMACHTBASIS IN OOSTENDE: VAN "CLASSIS BRITANNICA" NAAR "D'ENTRECASTEAUX"

Een ander merkwaardig nevenverschijnsel van de Eerste Wereldoorlog is het heropduiken van een eigen "zeemacht", ... of het verhaal van "terug van weggeweest"! Uiteraard niet Oostende zelf maar wel een aantal uitgeweken Oostendenaars hebben hierin een rol gespeeld, meer bepaald Oostendse vissers en personeel van de Oostende-Dover-lijn, om de eenvoudige reden dat zij in Frankrijk vrijwel het enige recruteringsvlak vormden voor het snel inschakelen van een ervaren bemanning bij het heropstarten van een Belgische marine. Een beknopte beschouwing hieromtrent past dan ook in het kader van deze historische studie, die immers niet de bedoeling heeft, zich louter op de zeevisserij als dusdanig toe te spitsen, doch dit bedrijf wil plaatsen binnen een ruimer geheel van het toenmalig historisch referentiekader.

Een stukje "prehistorie" is dan ook noodzakelijk om een aanloop te kunnen nemen tot de eigenlijke voorgeschiedenis van onze huidige Belgische marine. Wij moeten dan wel teruggrijpen naar een zeer ver verleden, namelijk naar de 3^e eeuw na J.Chr., toen in het Gallo-Romeinse Rijk een "Classis Britannica" werd opgericht ("classis" is het Latijns woord voor "vloot"), ter beveiliging van de Noordzee (toen de "mare Germanicum" genaamd) en van de Noordzeekust tegen zeeroverij vanuit het noorden (meer bepaald Friezen en Saksen). En eigenlijk is dit gedurende de daaropvolgende eeuwen de primordiale opdracht gebleven van iedere vorm van krijgsmarine die wij nadien in onze contreien gekend hebben, want zeeroverij (en later de kaapvaart) is een plaag geweest die de Noordzee al spoedig de bijnaam van "roofzee" heeft opgeleverd. Enkel de zeerovers veranderden van naam en van aard: ten tijde van Karel de Grote en zijn opvolgers waren het de Vikingen (of Noormannen), en in de middeleeuwen waren het Vlamingen, Hollanders, Fransen, Engelsen, Schotten, Denen en Noordduitsers die hun deel opeisten. De kaapvaart was dan nadien een "officiële" vorm van zeeroverij (op grond van een "kapersbrief"), en ook hierin lieten de Vlamingen zich allerminst onbetuigd (met kapers als Jan Bart, Jacob Besage, Jan Jacobsen, Filips van Maestricht, Broecke, Coopman, Janszoon, De Ridder, enz.).

In den beginne was ieder schip dat uitvaarde, een "risicogeval" dat dit deed "op eighen pluck ende risque". Op het schip bouwde men verschansingen en "kastelen" (met daarachter boogschutters), vooral om entering te voorkomen. In de 14^e eeuw gaat men over tot het plaatsen van primitieve kanonnen, eerst op het dek en vervolgens ook in het ruim (via het aanbrengen van loopsgaten). Maar het bleef een hachelijke onderneming om de piraten van zich af te schudden. Vandaar dan ook het ontstaan van het "admiraelschap", d.i. het varen in konvooi onder leiding van een "admirael" (afgeleid van het Arabisch "amir-al-bahr", hetzij "bevelhebber ter zee"). En voor het collectief beschermen van de vissersvloot werden nogal wat oorlogsschepen uitgereed door de belanghebbende havensteden, een kostelijke zaak ... maar de enige mogelijkheid om het bedrijf leefbaar te houden.

Uit al die verwikkelingen is zeer geleidelijk een marine ontstaan. In een overgangsfase (in de 17^e en de 18^e eeuw) was dit over het algemeen een samengaan van een relatief kleine kern van "echte" oorlogsschepen enerzijds en anderzijds een wisselende aanvulling via kapersschepen, een "formule" die vrijwel onontbeerlijk was zolang de kosten voor het bouwen en uitreden van een volwaardige en volledige oorlogsvloot al te hoog bleven. Zelfs Napoleon zag zich ertoe genoodzaakt, terug te vallen op de kaapvaart (overigens met goed gevolg ... en o.m. ook ten bate van Oostende). Doch na 1815 kwam er een vrij abrupt einde aan de kaapvaart en begon iedere maritieme mogendheid ernstig werk te maken van een eigen krijgsmarine, met min of meer de Britse Royal Navy als voorbeeld.

Zo komen we dan aan het ontstaan van België in 1830. Reeds op 15 januari 1831 besloot het Congres van de pas opgerichte Belgische Staat een Koninklijke Marine op te richten. Niet omdat die hoge heren in Brussel plots en zo snel "sea minded" geworden waren, maar gewoon als verweer tegen het agressief optreden van de Hollandse marine die iedere vorm van Belgische koopvaardij verhinderde. Alzo werd overgegaan tot het bouwen van twee brigantijnen en vier kanonneerboten. Het vinden van een geschikte bemanning was echter niet zo eenvoudig, omdat in het voormalig Verenigd Koninkrijk der Nederlanden de Koninklijke Marine gemonopoliseerd werd door Hollanders, met een quasi-systematische uitsluiting van Vlamingen.

Toen uiteindelijk in 1839 de Belgische onafhankelijkheid door Nederland werd erkend, werd de visserijwacht de voornaamste opdracht van de Belgische marine. In datzelfde jaar werd een geografische spreiding doorgevoerd: de brigantijnen bleven in Oostende terwijl Antwerpen de thuishaven werd van de kanonneerboten. Omdat, in een eerste poging tot het oprichten van Belgische kolonies, twee handelsfactorijen werden opgericht, één in Santo Thomas in Guatemala (Centraal-Amerika) en een ander in Rio Nunez in Guinée (Afrika), werden de brigantijnen ingeschakeld in het nog zeer prille Belgisch koloniaal beleid.

In 1846 ontstond de Oostende-Dover-lijn. Ingevolge het commercieel succes van die lijn en anderzijds de problemen in de overzeese handelsfactorijen (die al vlug een grote flop werden), werd in het Parlement het nut en de zin van een Belgische krijgsmarine zozeer in vraag gesteld, dat uiteindelijk op 11 april 1862 de regering overging tot het ontbinden van die nog zeer jonge Belgische marine.

Daarna volgde een lange stilte, ruim een halve eeuw. Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in 1914 bemerkte de Belgische generale staf al vlug de noodzaak van een eigen Belgische marine. Maar overgaan tot het heroprichten van een marinekorps was in volle oorlog uiteraard niet zo eenvoudig. De uitgeweken Belgische regering in Sainte-Adresse (bij Le Havre) gaf echter de moed niet op en slaagde erin in 1917 in Calais een kleine marinebasis ("un Dépôt des Equipages") op te richten, bestaande uit twee compagnies mariniers en een peloton marine-artillerie, in totaal ongeveer 400 man. Zij werden vooral ingeschakeld in de duikbootbestrijding. Commandant van het "Dépôt" werd reserve-majoor Emile Cornellie, in het burgerleven officier op de Oostende-Dover-lijn. Spijts de enorme moeilijkheden waarmee hij geconfronteerd werd, had en behield Emile Cornillie een rotsvast vertrouwen in zijn opdracht. Het voornaamste uitgangspunt van de regeringsbeslissing was "estimant qu'il convient de faire flotter le pavillon national sur quelques bâtiments militaires montés par des équipages belges", of, met andere woorden, het nastreven van een militaire maritieme aanwezigheidspolitiek te midden van de geallieerde zee-mogendheden (wellicht om na de overwinning op Duitsland mede te kunnen delen in de koek van de maritieme oorlogsbuit, wat inderdaad nadien ook gebeurd is). Bijgevolg moest hij vooreerst op zoek gaan naar Belgische zeelieden die ingescheept waren op alle mogelijke geallieerde oorlogs- en koopvaardischepen ... behalve onder Belgische vlag, want tot dusver was die er niet. Ook moest hij de hand weten te leggen op enkele bestaande schepen (want er was geen krediet voorzien voor nieuwbouw), en ten slotte moest hij in Calais en/of Gravelines nog beschikbare aanlegkaden vinden voor het aanmeren van die schepen. Dat verliep allemaal niet van een leien dakje, en het eerste jaar heeft hij zich dan ook meer moeten inzetten voor administratieve, logistieke en organisatorische taken dan voor operationele opdrachten.

In 1919 werd dit korps gekazerneerd in Oostende. In uitvoering van het vredesverdrag van Versailles werden 11 Duitse torpedoboten en 26 Duitse mijnenvegers (van zeer uiteenlopende klasse, ouderdom en staat van onderhoud) overgedragen aan België, wat aanleiding gaf tot een naamsverandering van het "Dépôt" in "Détachement des Torpilleurs et Marins". Emile Cornillie, intussen luitenant-kolonel geworden, kreeg als opdracht – vooraleer gedemobiliseerd te worden – van dit bont allegaartje het "embryo" te maken van een nieuwe "force navale". Zijn grootste

handicap was hierbij het feit dat intussen de kompanen van het "Dépôt" in Calais allen gedemobiliseerd werden om, in de meeste gevallen, opnieuw visser te worden of matroos op de Oostende-Dover-lijn. Bijgevolg waren de nieuwe rekruten doorgaans geen ervaren zeelieden en was er dringend behoefte aan een opleidingsschip. Dat laatste liet evenwel op zich wachten en pas in 1923 werd hiervoor een oplossing gevonden toen de Franse regering aan België de toen al vrij oude slagkruiser "d'Entrecasteaux" (bouwjaar 1892) in bruikleen wilde geven.

Deze voor ons ietwat vreemde naam is in Frankrijk zelf niet zo onbekend. Ridder Antoine Bruny d'Entrecasteaux (1737-1793) was een Franse marine-officier die opklom tot de rang van admiraal, doch die vooral bekendheid heeft verworven als ontdekkingsreiziger naar nieuwe zeevaartroutes in Zuid-Oost-Azië en in de Stille Oceaan. Zijn nagedachtenis werd en wordt in Frankrijk nog steeds in ere gehouden, meer bepaald via de benaming van diverse schepen. Zo was er, naast genoemde slagkruiser, vervolgens ook nog een koopvaardijship (bouwjaar 1922 en door een U-boot gekelderd in 1942), en ten slotte tevens een prachtig oceanografisch onderzoekingsvaartuig (bouwjaar 1970 en sedert 2003 een "Bâtiment de sauvegarde et d'entraînement"). Zeer opvallend in het geval van de slagkruiser was het feit dat het hier ging om een "ramkruiser", speciaal gebouwd om ramkoers te varen en alzo in te beuken tegen de flank van een vijandelijk vaartuig. De boeg en de voorplecht van het schip had dan ook een zeer bijzondere constructie.

Dit vuil en verouderd schip was echter niet bepaald een "cadeau". Het had wel een eerbiedwaardige staat van dienst: veteraan van de campagne in China in 1898, en tijdens W.O.1 actief op diverse krijgstonelen, tot in de Rode Zee. Op al die verre tochten had het in toenemende mate een steeds aangroeiende horde van ongenode "verstekelingen" met zich meegenomen, namelijk een onvoorstelbaar rattenleger dat in de tussenschotten en de wandbekleding van het ruim een bijzonder veilig onderkomen had gevonden. De weleer zo trotse "d'Entrecasteaux" is bij ons dan ook vooral bekend geworden als het "rattenschip". Allicht gelukkig voor Oostende, werd het niet aangemeerd in Oostende doch in de Brugse binnenhaven (Oostende had trouwens al genoeg aan zijn jaarlijkse "Bal du Rat Mort"). Daar dit "rattenschip" niet alleen een opleidingsschip was maar tevens een drijvende kazerne voor het marine-personeel, deden talloze griezelverhalen de ronde over het krampachtig "samenleven" van mensen en ratten aan boord van dit "afdankertje" van de Franse marine (details hieromtrent laten wij over aan de verbeeldingskracht van de lezer...). Wegens die rattenplaag werd in elk geval al wat eetbaar was hermetisch weggesloten achter slot en grendel, zodat die uitgehongerde ratten al even agressief waren als hun soortgenoten kort voordien in de loopgraven aan het IJzerfront. De jacht op ratten was bijgevolg gans het jaar open en was een bestendige en nooit aflatende activiteit van de bemanning.

Hoe dan ook, een aantal Oostendenaars die na 1923 werden opgeroepen voor hun militaire dienst, hebben hun dienstplicht vervuld aan boord van dit in alle opzichten zeer merkwaardige schip. Eén onder hen, in 1924, was Maurice VANTHUYNE, geboren te Oostende op 30.03.1904 (en toen dus net 20 jaar). Via zijn dochter, Mevr. Jacobsen-Vanthuyne (samen met haar echtgenoot Jan Jacobsen al jarenlang lid van "De Plate"), heeft hij een unieke verzameling foto's achtergelaten over het leven aan boord van de "d'Entrecasteaux", waarvan hierna in deze bijdrage enkele beelden worden afgedrukt. Hierbij kunnen wij ook nog even aanstippen dat een ander lid van "De Plate", de h. Raymond Mahieu uit Bredene, in 1998 een speciale scheepsstempel heeft vervaardigd met een afbeelding van dit opleidingsschip (en waarvan hieronder eveneens een afdruk). Nog een interessant detail: de Belgische matrozen droegen het uniform van de Franse marine (zoals tijdens en kort na W.O.2 het uniform van de Britse Navy), met slechts één verschil: de overbekende "pompon" op de matrozenmuts was niet rood (zoals bij de Fransen) doch blauw.

Daar dit opleidings- en kazerne-schip nooit hoefde uit te varen, werd het gaandeweg "gekannibaliseerd" bij het recupereren van wisselstukken en machine-onderdelen. In 1930 werd dit drijvend wrak terug naar Brest gesleept, en daarna naar Gdynia (Polen) waar het (ongelooflijk maar

waar!) opnieuw dienst deed als opleidingsschip. Hoe het schip ten slotte aan zijn einde is gekomen, is niet nader bekend, maar we kunnen ons misschien voorstellen dat het uiteindelijk door de duizenden ratten werd opgevreten, die daarna het zinkende schip hebben verlaten om het Oostblok te gaan bevolken met nieuwe rattenpopulaties. De rattenvanger van Hameln werd in ieder geval nooit opgeroepen naar Polen!

Een enigszins gelijkaardig lot werd intussen toebedeeld aan deze nog pril ontluikende Belgische marine. Bij koninklijk besluit van 9 juli 1926 viel het korps ten prooi aan de bezuinigingswoede van de toenmalige regering en verdween een eigen zeemacht weerom in de plooien van de geschiedenis. En andermaal zou een herrijzenis enkel mogelijk worden ingevolge een nieuwe oorlogssituatie, doch dat is een ander verhaal. De grond van de zaak is nogal duidelijk: het feit dat in België (tenzij in de kustregio) nooit een echte maritieme traditie en ingesteldheid heeft bestaan, ook al zijn er vrij vaak "landrotten" uit het binnenland opgeklommen tot verdienstelijke marine-officieren.

(wordt vervolgd)

ILLUSTRATIES (met dank aan dhr. en mevr. Jacobsen-Vanthuyne en aan dhr. Mahieu):

- de "d'Entrecasteaux" en 4 torpedoboten, aangemeerd in de Brugse binnenhaven.
- bemanningsleden van de "d'Entrecasteaux" bij het "patattenjassen" (zittend, eerste links, Maurice Vanthuyne uit Oostende)
- Maurice Vanthuyne, matroos-milicien 1924, in uitgangsuniform.
- speciale scheepsstempel «d'Entrecasteaux» (1998).

de "d'Entrecasteaux" en 4 torpedoboten in de Brugse binnenhaven

Bemanningsleden van de "d'Entrecasteaux" bij het "patatenjassen"
(zittend, eerste links, Maurice Vanthuyne uit Oostende)

Maurice Vanthuyne, matroos-milicien 1924

Speciale scheepsstempel "d'Entrecasteaux" (1998)

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2005

- Elke zaterdag
- Van 26 december 2004 t/m 09 januari 2005 (gesloten 28 december 2004, 01 en 04 januari)
- Van 05 februari t/m 13 februari (gesloten 08 februari)
- Van 26 maart t/m 10 april (gesloten 29 maart en 05 april)
- Van 05 mei t/m 08 mei
- Van 15 juni t/m 15 september (gesloten elke dinsdag)
- Van 29 oktober t/m 06 november (gesloten 01 november)
- Van 24 december t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006)

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

**COCK
CAMERA
SERVICE**

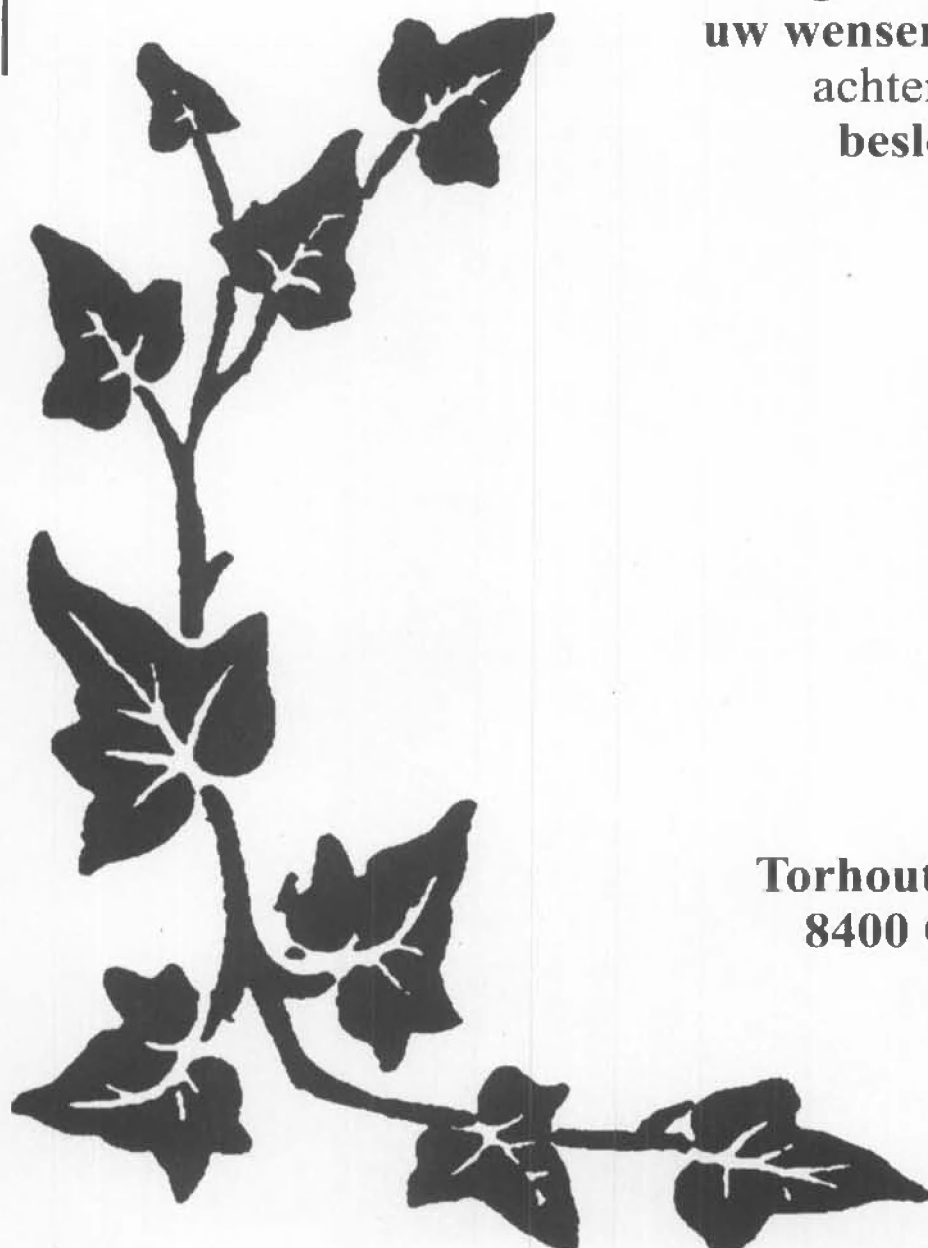
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

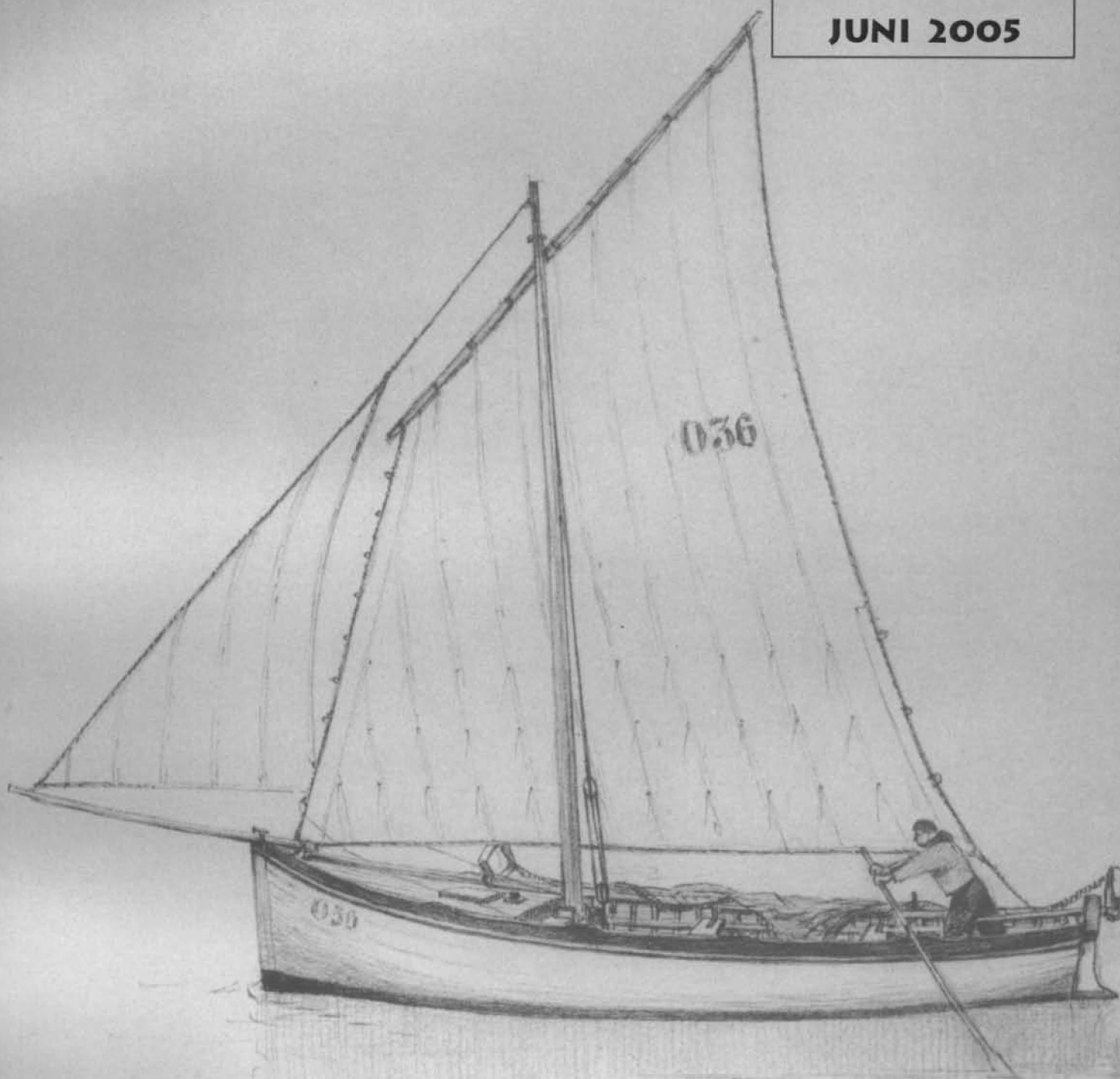

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

AFGIFTEKANTOOR
8400 - OOSTENDE 1
P.408954

MAANDBLAD

JUNI 2005

V.U. Omer Vilain - Rogierlaan 38/11 - 8400 Oostende

DE PLATE

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: € 15

Beschermd abonnement: € 20

Weldoend abonnement: € 30

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovernname toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 34

NUMMER 5A

MAAND juni 2005

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 3: Woordje van de voorzitter.

Beste vrienden,

Om te genieten van het tijdschrifttarief worden er ons door de Post strikte regels opgelegd. Zo mag de periode tussen elke verschijning de drie maanden geenszins overschrijden.

Deze regel verplicht ons een juni-nummer te laten verschijnen.

Elk nummer moet echter niet noodzakelijk een bepaald aantal bladzijden tellen. Ook zijn wij niet verplicht, per zending, het zelfde aantal exemplaren te versturen.

Een volwaardig nummer uitgeven is zeer kostelijk. Eén nummer kost ongeveer € 550.

Daarom heeft het bestuur beslist dat het juni-nummer slechts een beperkt aantal bladzijden zal tellen, het nummer 5A meekrijgt en de bladzijden genummerd zullen zijn van I t.e.m. x. Bovendien wordt het enkel opgestuurd naar de effectieve leden.

Wij hebben ook geopteerd voor een "neutrale" inhoud. Zo missen de andere leden geen artikel(s).

Verder wensen wij U een prettige en zonnige vakantie. In september starten wij opnieuw met frisse moed en met het tijdschrift en met de voordrachten.

Jean Pierre Falise
Voorzitter

Oostendse Heem en Geschiedkundige Kring

De Plate

VZW

Maatschappelijke zetel: Langestraat 69, 8400 Oostende

Nr van de Vereniging: 193159

Ondernemingsnummer: 410427091

STATUTEN

Gepubliceerd in de bijlagen tot het Belgisch staatsblad van 12 mei 1959 Nr 1931

Gewijzigd volgens de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad van 15 mei 1975, Nrs 3394 en 3395

Gewijzigd volgens de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986, Nr 31023

Gewijzigd volgens de bijlagen van het Belgisch Staatsblad van 10 oktober 1996, Nr.22600

Gewijzigd volgens de bijlagen van het Belgisch Staatsblad van 27 juni 2002, Nr 12257

ARTIKEL 1

De vereniging zonder winstoogmerk, gesticht op 21 november 1954, neemt de benaming van OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE.

De maatschappelijke zetel is gevestigd te Oostende, Langestraat 69.

ARTIKEL 2

De duur van de vereniging is onbeperkt. Zij kan te allen tijde ontbonden worden. Het maatschappelijke jaar begint de eerste januari en eindigt de eenendertigste december van ieder jaar.

ARTIKEL 3

De vereniging heeft tot doel:

- a. De studie en belangstelling tot de heemkunde en geschiedenis te bevorderen, dit door het geven van lezingen, et inrichten van studie- en debatavonden, de publicatie van een tijdschrift, het steunen van initiatieven in verband met het gestelde doel, de contactname met gelijkaardige verenigingen, het inrichten en in standhouden van een heemmuseum, het inrichten van studiereizen, het verzamelen van alle mogelijke gegevens met betrekking tot het gestelde doel.
- b. De verdediging op te nemen en te ijveren voor het behoud, de bescherming en het herstel van het historisch roerende en onroerende patrimonium en erfgoed van de stad en regio Oostende, waaronder monumenten, gebouwen, straten, pleinen, buurten, plaatsnamen enz..., die waardevol geacht worden vanuit historisch, cultureel, landschappelijk, stedenbouwkundig en archeologisch oogpunt. Hiervoor zullen onder meer dezelfde middelen aangewend worden als hierboven in a. opgesomd, onverminderd de mogelijkheid om voor de bevoegde instanties in rechte te treden om het gestelde doel te bereiken.

ARTIKEL 4

De vereniging bestaat uit effectieve en aangesloten leden. Het aantal effectieve leden is beperkt tot vijftig en zal een minimum van drie leden bedragen. De raad van bestuur aanvaardt de effectieve leden.

De bijdrage is bepaald op maximaal 100 Euro

ARTIKEL 5

Men verliest de hoedanigheid van lid door:

- a. ontslag.
- b. het niet betalen van de jaarlijkse bijdrage.
- c. uitsluiting uitgesproken door de algemene vergadering, beslissend met gewone meerderheid van de aanwezige leden op voorstel van de raad van bestuur.

ARTIKEL 6

Het ontslagnemend of uitgesloten lid of zijn/haar erfgenamen kunnen geen enkel recht doen gelden op het maatschappelijk fonds. Het is de leden nooit toegelaten zegels te doen leggen op enig bezit of document van de vereniging.

ARTIKEL 7

De inkomsten van de vereniging bestaan uit:

- a. de jaarlijkse bijdragen van de leden
- b. giften en legaten
- c. opbrengst van feesten, filmavonden, voordrachten, tombola's, en zo voort

ARTIKEL 8

Het materieel bezit van de vereniging bestaat uit:

- a. De collectiestukken, waaronder begrepen alle voorwerpen in hout, metaal, glas, ceramiek, steen, kalk, brons, plastic, textiel enz., de schilderijen met of zonder kader, de ingekaderde lithografieën, affiches, tekeningen en foto's.

b. Het archief dat het niet ingekaderd iconografisch materiaal, de niet ingekaderde lithografieën, affiches, tekeningen, handschriften, documenten allerhande, archief en gegevens van verenigingen en instellingen met betrekking tot Oostende en de Kuststreek inhoudt.

c. De mediatheek dat de boeken, de periodieke publicaties en het audiovisuele materiaal dat de vereniging in zijn bezit heeft of nog zal verwerven omvat.

d. Het documentatiecentrum dat alle mogelijke krantenknipsels en andere gedrukte of op elektronische informatiedragers opgeslagen gegevens over onderwerpen met betrekking tot Oostende en de Kuststreek bevat.

e. De publicaties waaronder begrepen alle boeken, brochures, zichtkaarten, foto's en andere voorwerpen die door de vereniging worden te koop aangeboden

f. Het archief van de vereniging dat bestaat uit de gedeelten "correspondentie" en "notulenboeken" en alle verzamelde gegevens betreffende de werking van de vereniging of het museum dat door de vereniging wordt in stand of mede in stand wordt gehouden.

g. Het archief van de penningmeester bestaat uit de verzameling van rekeninguittreksels, balansen, bewijsstukken, enz...

ARTIKEL 9

Het materieel bezit van de vereniging, dat betrekking heeft op Oostende of de Kuststreek, en voor zover maar één exemplaar aanwezig is, mag niet vervreemd worden.

De stukken met enige waarde die in de loop der jaren verworven worden, maar die geen verband houden met Oostende of de kuststreek, kunnen bij beslissing van de raad van bestuur geruild of verkocht worden. Een ruiling moet steeds gebeuren tegen een ander stuk van ongeveer gelijke waarde dat verband houdt met Oostende of de Kuststreek

De opbrengst van een eventuele verkoop zal geboekt worden op een post "museumfonds" dat uitsluitend mag gebruikt worden voor de aankoop van verzamelstukken met betrekking tot Oostende of de Kuststreek. Jaarlijks zal op de algemene statutaire vergadering een overzicht gegeven worden van de ruilingen of verkopen.

ARTIKEL 10

De vereniging wordt bestuurd door een raad van bestuur samengesteld uit minstens drie en ten hoogste twaalf leden, herkozen voor de helft ieder jaar, door de algemene vergadering. De leden moeten van Belgische nationaliteit en in België woonachtig zijn.

ARTIKEL 11

De raad van bestuur beschikt over de meest uitgebreide macht voor het bestuur van de belangen van de vereniging. Al wat door de wet of de huidige statuten niet voorbehouden is aan de algemene vergadering valt in de bevoegdheid van de raad van bestuur.

Deze mag ondermeer aankopen, ruilen en vervreemden van zowel roerende als onroerende goederen, leningen uitschrijven of aangaan mits de bedingen en voorwaarden die hij nuttig zal oordelen, in hypotheek geven van goederen van de vereniging, aanvaarden van alle betalingen, giften, legaten en toelagen, kwijting en ontlasting verlenen, alle formaliteiten opgelegd door de wet vervullen, handlichting verlenen met of zonder betaling van alle hypothecaire inschrijvingen, overschrijvingen, bevelschriften of verslagen, verzaken aan alle rechten, voorrechten van

koopvernietigende vorderingen. In naam van de vereniging in rechten verschijnen, zowel als aanlegger als verweerder, als college of door het aanstellen van één bestuurder.

ARTIKEL 12

Alle verbintenissen of daden die de verantwoordelijkheid van de vereniging in jet gedrang brengen, daarvan of met uitzondering van het dagelijkse bestuur, zullen slechts geldig door twee bestuurders getekend worden, waaronder de voorzitter, de ondervoorzitter, de secretaris of de penningmeester.

Ten opzichte van derden zullen de bestuurders niet gehouden zijn een voorafgegaane beslissing van de raad van bestuur voor te leggen. De dagelijkse briefwisseling, de daden van dagelijks bestuur, de kwijtschriften en ontlastingen ten opzichte van de spoorwegen, telegraaf en postbestuur zullen slechts één enkel handteken hoeven te dragen, die van de voorzitter de secretaris of penningmeester.

ARTIKEL 13

De raad van bestuur kiest tussen zijn leden een voorzitter, een ondervoorzitter, een secretaris en een penningmeester. Alle vergaderingen worden voorgezeten door de voorzitter of bij zijn aanwezigheid door de ondervoorzitter.

Het dagelijkse bestuur bestaat uit de voorzitter (of bij afwezigheid de ondervoorzitter), de secretaris en de penningmeester.

ARTIKEL 14

De raad van bestuur vergadert op schriftelijke of mondelinge uitnodiging van de voorzitter of de secretaris. De beslissing en van de raad van bestuur worden genomen bij eenvoudige meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen is die van de voorzitter of zijn plaatsvervanger beslissend. De helft van de leden moet aanwezig zijn om rechtsgeldige beslissingen te kunnen nemen.

Een lid van de raad van bestuur wordt als ontslagnemend beschouwd als hij drie opeenvolgende vergaderingen afwezig is zonder zich te verontschuldigen.

ARTIKEL 15

De algemene vergadering bestaat uit de effectieve leden. Ze worden bijeengeroepen op verzoek van de raad van bestuur of wanneer de helft der effectieve leden er de vraag voor doet, door middel van het tijdschrift, gewone brief, kaart of elektronische post die de agenda vermeld en minstens acht dagen op voorhand aan de leden wordt verzonden. De algemene statutaire vergadering grijpt éénmaal per jaar plaats in de loop van het eerste semester.

ARTIKEL 16

De beslissingen worden genomen bij eenvoudige meerderheid van stemmen, tenzij de statuten of de wet er anders over beschikken.

Ieder lid beschikt over één stem. Hij/zij kan zich laten vertegenwoordigen door een ander effectief lid naar zijn keuze op voorwaarde dat deze drager is van een geschreven volmacht.

De algemene vergadering kan bij een meerderheid van twee derden van de aanwezige of vertegenwoordigde effectieve leden de statuten van de vereniging wijzigen.

ARTIKEL 17

Vallen uitsluitend onder de bevoegdheden van de algemene vergadering:

- a. Wijziging van de statuten
- b. Goedkeuring van de jaarrekening
- c. Verkiezing, benoeming, ontslag bestuurders
- d. Ontbinding van de vereniging
- e. Uitsluiting leden op voorstel van de raad van bestuur
- f. Alle beslissingen die de grens overtreffen van de macht aan de raad van beheer toegekend.

ARTIKEL 18

De algemene vergadering wordt door de voorzitter van de raad van bestuur en bij zijn afwezigheid door de ondervoorzitter voorgezeten.

ARTIKEL 19

De notulen van de algemene vergadering worden opgemaakt door de secretaris of een ander lid van het bestuur en door hem/haar en de voorzitter van de vergadering ondertekend.

ARTIKEL 20

De beslissingen van de algemene vergadering worden ter kennis van de leden gebracht bij de notulen waarvan zij inzage kunnen nemen ofwel in de maatschappelijke zetel, ofwel in de zetel van de vereniging tijdens de algemene vergadering, ongeacht de mogelijkheid voor het bestuur, de belanghebbenden in te lichten bij brief, omzendbrief of bij aankondiging in het Belgische Staatsblad.

ARTIKEL 21

De stemming zal plaats hebben bij zitten en opstaan of handopsteken.
Benoeming of ontslag gebeurt bij geheime stemming.

ARTIKEL 22

De rekening van het verlopen jaar en het budget voor het komende jaar worden ieder jaar per eenendertig december vastgesteld. Beide zijn aan de goedkeuring van de algemene vergadering te onderwerpen.

ARTIKEL 23

In geval van vrijwillige ontbinding zal de algemene vergadering één of meer vereffenaars aanduiden en hun bevoegdheden vaststellen.

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2005

- Elke zaterdag
- Van 26 december 2004 t/m 09 januari 2005 (gesloten 28 december 2004, 01 en 04 januari)
- Van 05 februari t/m 13 februari (gesloten 08 februari)
- Van 26 maart t/m 10 april (gesloten 29 maart en 05 april)
- Van 05 mei t/m 08 mei
- Van 15 juni t/m 15 september (gesloten elke dinsdag)
- Van 29 oktober t/m 06 november (gesloten 01 november)
- Van 24 december t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006)

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

 **COCK
CAMERA
SERVICE**

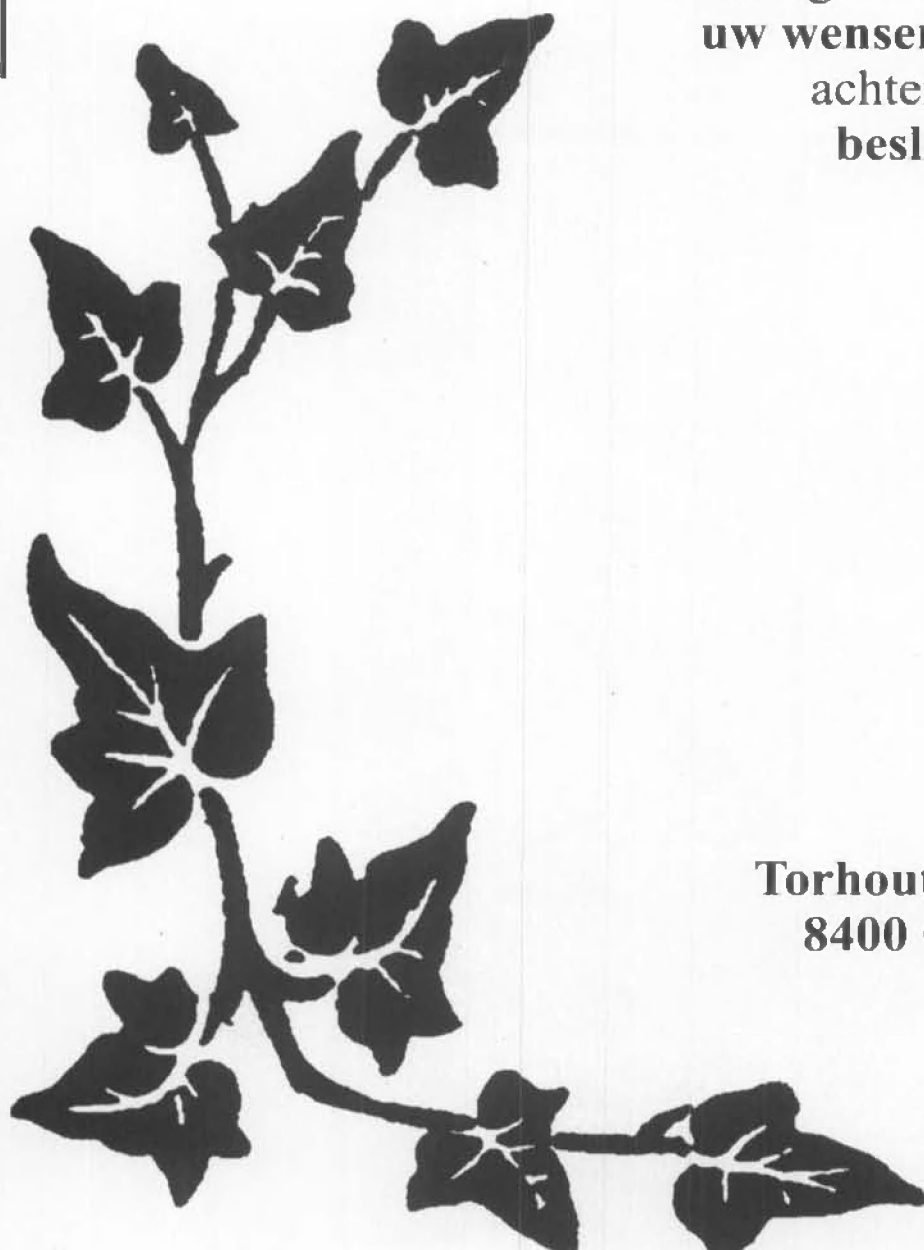
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

*Waar kwaliteit nog
vakmanschap is*

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

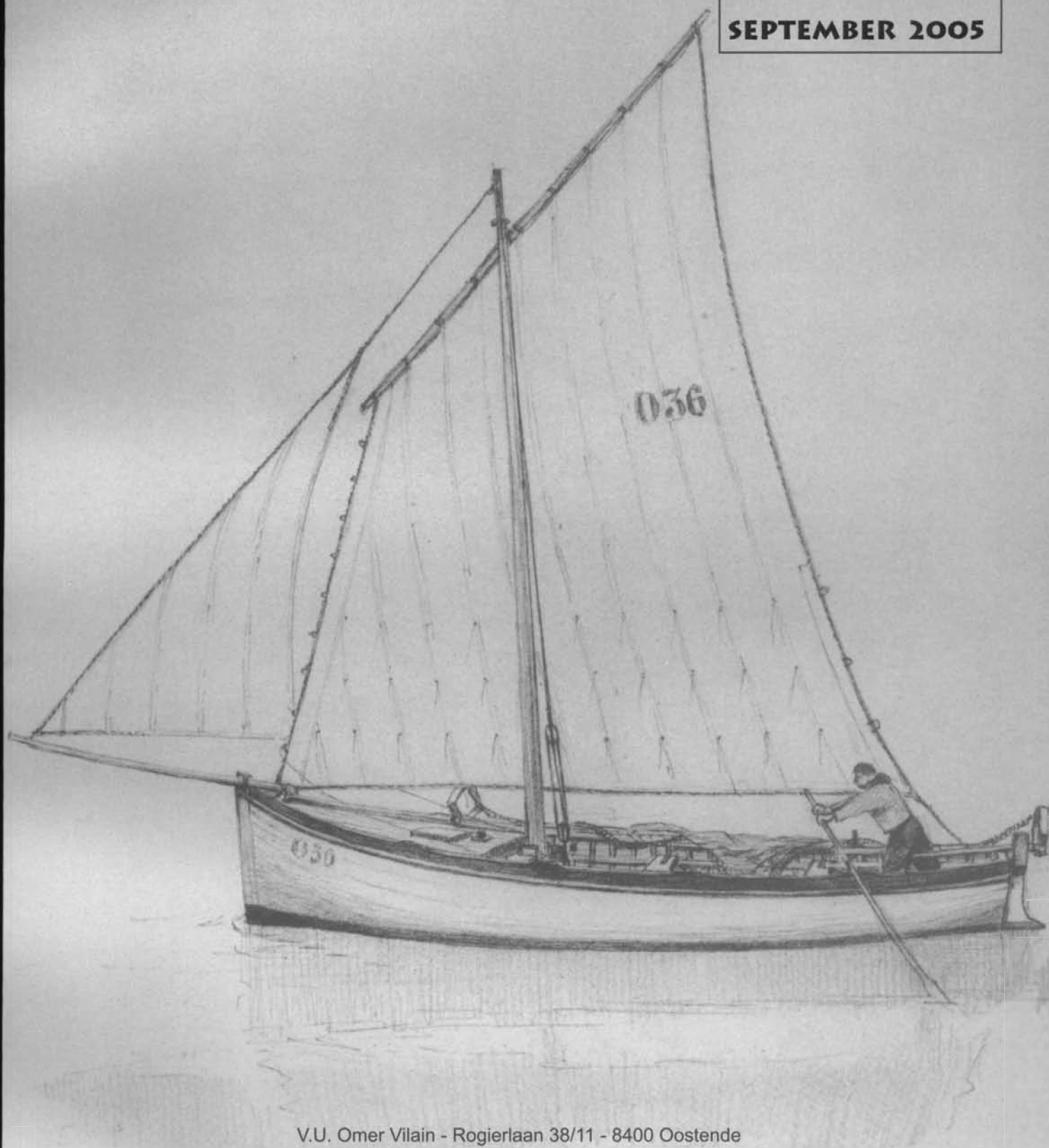
Het **uitvaartkontrakt**
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

MAANDBLAD

SEPTEMBER 2005

V.U. Omer Vilain - Rogierlaan 38/11 - 8400 Oostende

DE PLATE

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: **€ 15**

Beschermd abonnement: **€ 20**

Weldoend abonnement: **€ 30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 34

NUMMER 9

MAAND september 2005

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 152: **S. VAN DAELE:** De Beau-Site...Beau en Site tegelijk.

blz. 156: **R. JANSOONE:** Oostende en de zeevisserij tijdens de Eerste Wereldoorlog (15).

blz. 162: Verbetering.

blz. 163: **O. VILAIN:** Oudste en jongste lidkaart van "De Plate".

blz. 164: **R. WEISE:** Ik was 11 in 1940.

blz. 178: **S. IPPEL:** Uit mijn oude doos (9)

blz. 180: **N. HOSTYN:** Nog Oostende (kijk)boeken bekeken.

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: de.plate@pandora.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Serge VAN DAELE: Coupurestraat 7, 8450 Bredene.

Roger JANSOONE: Eikenlaan 12, 8480 Eernegem.

Omer VILAIN: Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Rudi WEISE: Voorhavenlaan 1/14, 8400 Oostende.

Simon IPPEL: Verenigingstraat 161, 8400 Oostende.

Norbert HOSTYN: Directie Musea, p.a. H. Serruyslaan 18a, 8400 Oostende

SEPTEMBER-ACTIVITEIT

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende avondvoordracht op

donderdag 29 september 2005 om 20.00 uur

in de conferentiezaal van de V.V.F., Kanunnik Dr. Louis Colensstraat 6, 8400 Oostende.

Onderwerp: **H2Oostende**

Spreker: dhr. **Dirk BEIRENS**

Dirk BEIRENS is al 25 jaar lid en vanaf dit jaar effectief lid van De Plate. Hij is ook stichten lid van de gidsenkring Lange Nelle.

Voor onze kring hield hij al drie voordrachten: in 1994 over "Karel Jonckheere", in 2003 "Leopold II, levensecht en karikaturaal" en in 2004 "Gaston Duribreux, romancier-hotelier".

Hij begeleidde ons ook op een wandeling door "zijn" Zandvoorde en in april l.l. ontdekten wij met hem onze binnenstad tijdens een Kroefeltocht.

Dirk BEIRENS stond ook, samen met Erwin MAHIEU, in voor de tentoonstelling H2Oostende in de Venetiaanse Gaanderijen (30 okt 2004-09 januari 2005).

H2 Oostende vertelt de watergeschiedenis van Oostende van de 17^e eeuw tot heden. Hoe werd water gebruikt in de verdediging van de stad? Waarom waren de spoelpolders en kanalen zo belangrijk voor onze havenstad?

Waar kwam en komt het drinkwater van Oostende vandaan, hoe werd het verdeeld en gecontroleerd? Welke betekenis had het Thermaal water voor de stad?

Wat deed Oostende op het vlak van riolering om de hygiënische omstandigheden te verbeteren? Hoe gebeurde de waterzuivering?

Het verhaal van Oostende is ook gedeeltelijk dat van andere steden, maar de "Stad aan Zee" neemt een unieke positie in door haar ligging, haar toeristische en economische functies.

Via een aantal organisaties dat zich inzet voor een eerlijker en efficiënter waterbedeling, wordt de link gelegd met de waterproblematiek.

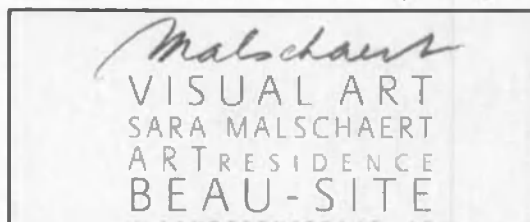
Aan de hand van beeldmateriaal, archiefstukken, historische objecten en hedendaagse infrastructuur getoond tijdens de gelijknamige tentoonstelling in de Venetiaanse Gaanderijen moet duidelijk worden dat een efficiënt waterbeheer van levensbelang is voor onze samenleving;

Een avond om van te watertanden en zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos voor alle belangstellenden.

DE BEAU-SITE...BEAU EN SITE TEGELIJK

door Serge Van Daele

Sedert 15 mei 2005 heeft de Beau-Site zijn art-decograndeur weer teruggevonden. De bezieler van dit multifunctionele artistieke project is de Vlaams-Nederlandse kunstenaar Frans Malschaert. In 2000 bleek het souterrain, de gelijkvloerse verdieping en één hoog te koop te staan. Malschaert zag zijn kans. ARTresidence Beau-Site is een kunstgalerie geworden die kan gehuurd worden voor culturele manifestaties, diners en recepties. Met een oppervlakte van 1000 m² en eindeloos zeezicht is deze zaak voorzien van een galerie, een atelier, twee exclusieve gastenkamers en een waterbassin.

De galerie is voorzien van ADSL en is daarmee een perfecte werklocatie voor vergaderingen of presentaties. In de kunstbistro komt de gastronoom aan zijn trekken met fijne aperitiefhapjes, kaasschotels en pasta's. Daarmee komt het 'culinaire' aspect terug tot zijn waarde op een plaats die meer dan 127 jaar een locatie is geweest van verfijnd culinair genot.

In de jaren tachtig en negentig was de Beau-Site een afdeling van de –toen nog- Stedelijke Hotelschool van Oostende. Ik had het voorrecht er enkele jaren te mogen les geven en vulde zo mijn gastronomische geschiedenis langzaam op met documenten en foto's uit de rijke geschiedenis van dit stukje "Zeedijk".

De geschiedenis van de Beau-Site gaat gepaard met de opkomst van het verblijfstoerisme in Oostende. Als we de 'belle-époque' situeren tussen 1888 en 1912 dan is dit ook het echte hoogtepunt van het kuuroordtoerisme aan onze kust. We mogen de Engelse invloed van toen niet uit het oog verliezen. Het aanprijzen van zeewater als een wonder der natuur tegen talloze kwalen blijkt een uitvinding te zijn van Engelse geneesheren. De Europese aristocratie had geen bezwaar om op geregelde tijdstippen enkele glazen –toen nog- puur zeewater op te sloppen. De zilte zeesmaak werd 's avonds toch weer weggespoeld met friskoele champagne in de weelderige salons en restaurants van de opkomende luxehotels te Oostende. Grote inspirator tot het bouwen van hotels was uiteraard Leopold II. Wat aan de Franse Zuidkust mogelijk was moest ook kunnen te Oostende.

Het stuk grond gelegen tussen de Louisastraat en de Vlaanderenstraat is altijd gedomineerd geweest (tot aan WOII) door 3 hotels. Zie foto hierboven. Uiterst rechts het hotel du Kursaal, in het midden het hotel de Russie en ernaast op de hoek van de Zeedijk met de Louisastraat het Premier Grand Hotel des Bains. We dienen op te letten met de benaming 'des bains', want ze vormt het onderwerp van weeral een interessant artikel.

Oostende heeft o.a. gekend:

-Hotel des Bains

Het vroegere Hotel Europe. Hoek Koningstraat en Kemmelbergstraat.
Statig hotel in belle-époque stijl. Na WOII als goed uitgerust familiepension.

Een kritische gast schreef op een postkaart: op 08-09-1949: ...'Ici les empreintes de la guerre restent profondes et la reine des plages ne merite plus son nom'...
Later nogmaals gewijzigd in Hotel Cambridge.

-Hotel des Bains

Hotel des Bains gebouwd in 1880.

Het eerste echte luxe hotel. Rond 1900 werd het Continental met nog een verdieping erbij.

Werd later "de" Continental.

Maar voor dit artikel baseren wij ons op het "**Premier Grand Hotel des Bains**". Wanneer het gebouwd werd kon ik niet achterhalen maar feit is dat het reeds vermeld wordt in de "liste officielle" met het benaderend aantal van 193 geboekte gasten voor het seizoen 1883. Ook het hotel Beau-Site komt er in voor met 410 logies in 1883.

Het hotel de Russie was ouder want in 1878 komt ze voor in het gedicht "Les hôtels d'Ostende"-Chant des Commissionnaires. (Zie De Plate 87-4), samen met de oudste hotels van Oostende o.a. St. Denis, Mertian, Marion, Hotel du Rhin. In het gedicht volgende passage: 'ou bien un autre vous crie, messieurs, hôtel de Russie'.

In 1900 was de uitbater van het Premier Grand Hotel des Bains Hubertus Gilissen. Als gewiekst zaakvoerder slaagde hij er in om in 1902 het hotel de Russie te laten incorporeren in zijn hotel en daardoor de capaciteit gevoelig te verhogen.

H. Gilissen droomde van nog mooier en grootser en liet een nieuw hotel ontwerpen. Het Premier Grand Hotel des Bains werd afgebroken en het Majestic Palace hotel kwam in de plaats.

Een klasse hotel voor die tijd met 250 kamers waarvan 85 met badkamer!

Door de bouw van de Majestic had Gilissen het hotel de Russie niet meer nodig en het werd prompt opgekocht

door Auguste Declerck die de naam veranderde in hotel du Kursaal. Aangezien het hotel ernaast-hotel Beau-Site- ook eigendom was van A. Declerck werden de twee hotels een jaar later samengevoegd tot één hotel: het statige hotel du Kursaal et Beau-Site. Dit hotel zou fungeren tot september 1939. In de mobilisatieperiode kwam er een tijdelijk hospitaal en vluchtelingenopvang en vanaf juli 1940 werd het volledig gesloten.

Auguste Declerck moet een zeer ondernemend man geweest zijn.

Op een bepaald moment had de "Groep Declerck" 5 klasse hotels in eigendom: de Continental, de Splendid, de Beau-Regards, de Kursaal et Beau-Site en later nog de Majestic. 500 personeelsleden waren in loondienst in de topjaren!.

Het hotel Kursaal et Beau-Site was het kleinste van de groep met 150 bedden maar vooral gekend voor zijn fijne gastronomie.

Op de foto hierboven bemerkt u de grote luifel die het restaurant beschermde tegen het zonlicht. Op deze plaats is de actuele Beau-Site gelegen. Op de hoek van de Vlaanderenstraat was er jaren lang een linnenwinkel gevestigd tot er een filiaal kwam van Thomas Cook Reisbureau tot aan WOII.

WO II betekende het einde voor de grote luxehotels in Oostende. Door de talloze vernietigingen ten gevolge van de bommen, en het opzetten van de Atlantische Muur werden heel wat hotels op de Zeedijk naar de sloophamer verwezen. Dit was ook het geval voor het hotel Kursaal et Beau-Site.

In de plaats kwam de statige 'Résidence Beau-Site'.

Een statig appartementsgebouw met een eerder kleine Horeca-voorziening in vergelijking met wat het vroeger ooit was!

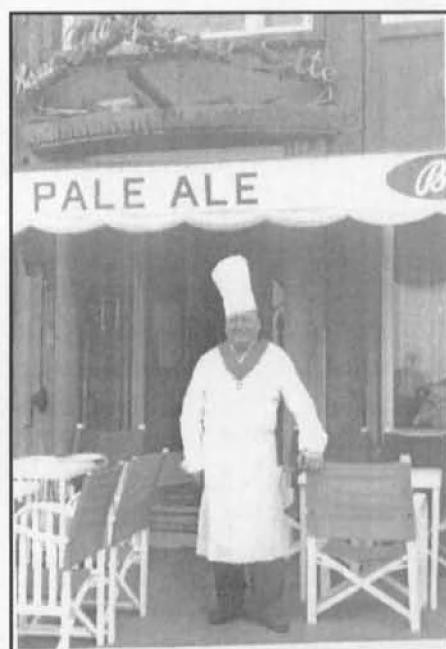
Bemerkt dat de hoektoren van de Majestic verdwenen is in de oorlog maar dat er nu één staat op de nieuwgebouwde Résidence Beau-Site. De Belgische vlag wapperde er dagelijks tot in de jaren zestig.

Oorspronkelijk wilde men de 'grandeur' van vroeger terugbrengen in het restaurant, doch dat lukte nog niet in de jaren vijftig. Het pand deed vooral dienst als tea-room. Daar zou verandering in komen met de komst van Dhr Jacques Bastin. Hij was zaakvoerder van een hotel –de Bodéga-in Bukavu – Belgisch Kongo- maar moest onverwijld terug naar België komen met de oproer van de onafhankelijkheid.

Op 6 juni 1962 opende hij een volledig nieuw ingericht restaurant terug met de naam "Beau-Site".

Jacques Bastin was een uitstekende kok die de naam en faam van het restaurant Beau-Site opkrikte. Goede vriend van burgemeester Jan Piers kwamen er dan ook geregeld

personaliteiten naar het restaurant om te genieten van culinaire hoogstandjes. Foto hiernaast: de Franse ambassadeur Mr Lacoste met echtgenote samen met Mr en Mevr Piers op de bovenverdieping van de Beau-Site.

specialiteiten kon verkrijgen, met wisselend succes. De uitbater vertrok met de noorderzon en de zaak stond terug geruime tijd leeg.

De bovenverdieping van de Beau-Site begin jaren zeventig.

In 1985 stijgt het aantal leerlingen aan de Stedelijke Hotelschool tot boven de 500. De school aan de Leopold III-laan wordt te klein bevonden en het stadsbestuur moet zoeken naar een oplossing om de leerlingen te huisvesten en te voorzien in degelijke werklokalen.

Dankzij het enthousiasme van toenmalig directeur, wijlen Dhr Decleyre, en de

vastberadenheid van onderwijsschepen R. Bonnel om van de Oostendse hotelschool "de" school te maken in België, engageert de stad zich om de Beau-Site te huren en in te richten als pedagogisch lokaal met didactisch restaurant en keuken. Van dat engagement komt uiteindelijk zeer weinig in huis! Het is de Unie van Oud-leerlingen die zeer dikwijls moet bijspringen met materiële en financiële hulp! De laatstejaars leerlingen krijgen er les. Zowel praktijk als theorie.

De Vintage Club richt er weelderige wijndegustaties in met culinaire hoogstandjes!

Bemerk de typische compartimenten van het Balkan restaurant op de benedenverdieping. De keuken is nu kunstatelier. Zie foto hieronder.

De hotelschool blijft er tot 1997 om daarna terug te keren naar de Leopold III-laan.

Daarna staat het gebouw leeg tot het opgekocht wordt door F. Malschaert in 2000. De transformatie duurt 5 jaar. Open en luchtige ruimtes met visueel contact tussen de diverse etages maken van deze zaak een nieuwe 'place to be' in de Oostendse kunstwereld!

Van één onderwerp zijn we zeker: de naam 'Beau-Site' is nog lang niet verdwenen uit het Oostendse horeca- en kunstjargon. Men zegge het voort...

23. DE BEVRIJDING VAN OOSTENDE

Met het uitschakelen van Oostende en Zeebrugge als uitvalsbasis voor Duitse U-boten, was voor de geallieerden een groot gevaar afgewend. Het zou maanden duren vooraleer de Duitsers de havenversperring zouden hebben opgeruimd, en intussen zou de oorlog allicht beëindigd zijn met een overwinning van de geallieerden, althans zo hoopten zij ... maar dat was in het begin van 1918 niet zo evident. In beide kampen begon oorlogsmoeheid, uitputting en ontbering te knagen aan het moreel van de bevolking en van de troepen. Merkwaardig was wel het feit dat dit blijkbaar het minst van al optrad in Duitsland, waar de oorlogspropaganda, de desinformatie en de volksmisleiding zodanig veel greep hadden op de bevolking dat de legerleiding tot op het laatst de Duitsers kon wijs maken dat de zo vurig verhoopte "Endsieg" vooralsnog in het bereik lag. Achteraf zou Duitsland (en onrechtstreeks ook de rest van Europa) hiervoor een zware tol betalen : na de nederlaag waren de verbijstering en het ongeloof onder het Duitse volk zo groot dat dit onvermijdelijk diepe wonden en frustraties moest teweegbrengen.

Om doeltreffend te zijn, moet propaganda wel berusten op enkele duidelijk waarneembare feiten en argumenten. Zoals eerder aangestipt, hield dit in het voorjaar van 1918 vooral verband met het massaal overbrengen, naar het westelijk front, van geharde en ervaren troepen die, door de ineensstorting van het Tsarenrijk, vrijgekomen waren aan het Oostfront. En de andere troef – althans tot in mei – was de onbeperkte duikbootoorlog, die de geallieerde maritieme aanvoerlijnen ernstig ontredde. Wat anderzijds ook bijdroeg tot de stugge vastberadenheid van Duitsland, was het "14 punten programma" van de Amerikaanse president Wilson, een weliswaar goed bedoeld vredesinitiatief ... met echter duidelijk als uitgangspunt de nederlaag van Duitsland en zijn bondgenoten.

Bijgevolg, in plaats van een vredesakkoord in overweging te nemen, ging de Duitse generale staf verder met het plannen van nieuwe krijgsverrichtingen, meer bepaald een groot en beslissend offensief op het westelijk front. Dit offensief ontketende zich in alle hevigheid op 21 maart, de eerste lentedag. De Britten, in de zone tussen Arras en La Fère, kregen de volle laag, geconfronteerd met een overnacht van vier tegen één. Zij werden overrompeld en verloren zelfs het contact met het Frans leger aan hun rechterzijde, met aldus een Duitse doorbraak tot gevolg. In allerijl werd nu eindelijk een geallieerde opperbevelhebber aangesteld, met name Maarschalk Foch. Op diezelfde dag (26 maart) werd het gat tussen de Britse en Franse linies gedicht, maar de Britse terugtocht was niet meer te stoppen en hield slechts op tegen het eind van april, toen de Duitse aanvalstroepen zelf aan het einde van hun krachten kwamen.

De verliezen aan Britse zijde (300.000 man) waren verschrikkelijk, en hun frontlijn was ruim 60 km achteruitgedrukt. Intussen waren de Duitsers nog een tweede offensief begonnen tegen de Britse linkervleugel, tussen La Bassée en Armentières. Ofschoon de Britten ook hier zware klappen moesten incasseren en op sommige plaatsen ver achteruitgedreven werden, bleef hun frontlijn intact en konden de Duitsers de beoogde doorbraak naar de Kanaalhavens niet forceren.

Op 27 mei begon bovendien een Duits offensief tegen de Franse frontlijn, tussen Soissons en Reims. Op vier dagen tijd stonden de Duitse troepen aan de Marne. Maar de Fransen, voor het eerst samen met Amerikanen, wisten hen daar tot staan te brengen. Een andere aanval op het Franse front, op 9 juni tussen Montdidier en Noyon, bracht voor de Duitsers al evenmin een betekenisvolle doorbraak. En op 15 juni verloor Oostenrijk in Italië de slag aan de Piave, waardoor deze bondgenoot het niet meer zag zitten ... en Duitsland bijgevolg helemaal alleen kwam te staan.

Maar nog deden de Duitse bevelhebbers Ludendorff en Hindenburg een ultieme poging, uitgerekend op 14 juli, de Franse nationale feestdag, met een wanhopig offensief nabij Reims, met de bedoeling door te breken naar Parijs. Na drie dagen kwam dit offensief tot stilstand, vooral dank zij het inschakelen van verse en flink uitgeruste Amerikaanse troepen. En vervolgens begon Maarschalk Foch op 18 juli aan een grootschalig tegenoffensief, waartegen de uitgeputte Duitse troepen niet meer opgewassen waren. Overal werden zij teruggedreven en hun verliezen waren enorm.

Ludendorff zag nu zelf ook wel in, dat Duitsland de oorlog niet meer kon winnen, en op 13 augustus gaf hij de Duitse regering het advies, ten spoedigste over te gaan tot het aanknopen van vredesonderhandelingen. En nu volgde de ineenstorting in een snel tempo. Op 30 september gaf het Bulgaars leger zich over. Turkije sloot op 31 oktober een wapenstilstand, hierin gevolgd door Oostenrijk op 3 november. En op 28 oktober brak een muiterij uit in de Duitse Hochsee Flotte, met hierna revolutie in Duitsland op 4 november, samen met het oprichten van "soldaten- en arbeidersraden"(naar het Russisch "sovjet"-model).

Maar hoe was intussen de toestand in Oostende? Spijts de censuur, was het algemeen bekend dat het Belgisch leger op 28 september een groot offensief had ingezet. Overal wisten de Belgen door te stoten, zelfs in het berucht bos van Houthulst, een Duits bolwerk van mitrailleursnesten en batterijen. De gevolgen hiervan waren ook in Oostende merkbaar. De Duitsers begonnen duidelijk zich voor te bereiden op een aftocht. Dit begon met het overbrengen van het Duitse burgerpersoneel naar Antwerpen. Deze technici en werklieden, vooral ingekwartierd op de Vuurtorenwijk, hadden zich tijdens de bezetting zodanig goed "ingeburgerd" dat bij hun vertrek in het station bleek dat velen in Oostende een concubine en soms ook een kind zouden achterlaten. Onder de grijnzende blikken van de spoorwegbeamten wordt het een hartverscheurend afscheid ... met nogal gemengde gevoelens, want terwijl de oorlogsliefjes snikken en schreien, zijn de koele minnaars blijkbaar al blij dat ze kunnen terugkeren naar de Heimat. Wanneer een vrouw vraagt "Wanneer zullen wij dan heiraten?", krijgt zij als antwoord "Wenn's wieder mal Krieg gibt !" (Wanneer het nog eens oorlog is!).

Doch het bleef niet bij deze evacuatie. Op 1 oktober werd door de Kommandantur het bevel uitgevaardigd dat "alle weerbare mannen van 15 tot 45 jaar" zich moesten verzamelen op diverse plaatsen om de stad te verlaten, met uitzondering van de gemeenteraadsleden, de leden en het personeel van het "Comiteit voor Hulp en Voeding", de artsen, het personeel van het Rode Kruis en de brancardiers van de Reddingsdienst. De bedoeling van deze maatregel was nogal duidelijk : in beide kampen zat men doorheen zijn reserves (in Duitsland was men reeds begonnen met het oproepen van de lichte 1920 !) en aldus wilden de Duitsers het oprukkend Belgisch leger beletten zijn reserves vrij snel weer aan te vullen.

Intussen waren de Duitsers ook reeds begonnen met het vernielen van infrastructuur : de droogdokken, de haveninstallaties, de bunkers in Mariakerke, e.d. De havengeul werd verder onbruikbaar gemaakt door het tot zinken brengen van de "Joséphine", een oude pakketboot, en twee baggerboten. En door het openen van de sluizen werd de wijk Conterdam onder water gezet.

Op 2 oktober werd ook de elektriciteitsfabriek vernield, na ontmanteling en verzending naar Duitsland van al wat demonteerbaar was. Diezelfde dag begon ook de aftocht van Duitse militairen. Heel de stad werd afgeschuimd, op zoek naar de laatste paarden en transportmiddelen, tot zelfs die van de brandweer. Bij die aftocht deden zij tevens alle sluizen springen en vernielden zij de machines van de cokesfabriek.

Intussen liep de bevoorrading op zijn laatste reserves. Het mager rantsoen dat, per gezin en voor een ganse week, nog op 7 oktober kon verdeeld worden in de "Amerikaanse winkel" van het

Comiteit, omvatte 300 g reuzel, 400 g bonen, 300 g rijst, 50 g maïsmeel, 500 g zout en 1 pakje lucifers. Door het afvoeren van de "weerbare mannen" op 1 oktober, was de bevolking weliswaar aanzienlijk verminderd, maar niettemin was een dergelijk gezins- en weekrantsoen nauwelijks voldoende om in leven te blijven. Tevens zat de bevolking vrijwel zonder brandstof, zonder elektriciteit en zonder gas.

Tot op het laatst zorgden de Duitsers voor nogal wat spanning en allerlei geruchten. Nadat sedert 2 en 3 oktober vrijwel alle Duitsers uit de stad waren weggetrokken, kwam op 9 oktober de Feldgendarmerie terug zijn intrek nemen in hun gebouw in de Langestraat. En op 10 oktober kwamen een paar compagnies terug. Blijkbaar kregen zij bevel en tegenbevel, want na al hun bagage te hebben afgeladen, werd alles weer opgeladen.

En intussen nadert het front. Op 14 oktober begint de beschieting van Oostende. Het vuur wordt beantwoord door de Tirpitz-batterij, opgesteld in de Hamilton-hoeve. De beschieting duurt drie uur en de granaten komen vooral terecht in en om de Torhoutsesteenweg. Er vallen heel wat slachtoffers onder de bevolking en de stoffelijke schade is aanzienlijk.

Op 16 oktober beginnen de Duitsers reeds in de vroege morgen alle infrastructuur te vernietigen die nog overeind staat : het spoor en de watertanks in het station, de werkhuizen van het Zeewezen en van de Spoorwegen, de bruggen van de Conterdam en van Sas-Slijkens, de sasdeuren van de dokken, de bakkerij van de SEO, enz. Hun systematische vernielzucht lijkt allengs op de tactiek van de "verschroeide aarde". Keizer Wilhelm II zou ooit eens gezegd hebben dat men aan de Belgen enkel nog zou overlaten de ogen om te schreien ...

Inmiddels zijn er van de op 1 oktober weggevoerde "weerbare mannen" al weer een driehonderdtal ontsnapt uit de verzamelplaats in Gent, waar ruim 200.000 mannen, afkomstig uit West- en Oost-Vlaanderen, in ellendige omstandigheden samenhokken. Te voet keren zij terug naar Oostende, ... terwijl anderzijds op 16 oktober 's morgens een nieuwe groep weggevoerden (mannen uit Wilskerke en Raversyde) onder begeleiding van een vijftigtal Duitse soldaten door de stad trekt.

Ook de finale plundering heeft een aanvang genomen. Eerst en vooral natuurlijk de "officiële" plundering, zoals bv de ontmanteling en het leegroven van de werkhuizen van de Wagons-Lits : alles wordt netjes ingepakt en in een lang treinkonvooi van 16 wagons naar Duitsland gevoerd, een georganiseerde diefstal die achteraf werd geraamd op ruim 11 miljoen frank ! Maar ook het gewone voetvolk komt nog een laatste graantje meepikken, agressief en vaak met een behoorlijk stuk in de kraag. Winkelramen worden stuk geslagen en winkels worden geplunderd. Feldgendarmen zijn nergens te bespeuren. Hun chef, Gerichtsoffizier Becker, heeft trouwens op 15 oktober 's avonds zijn politionele macht overgedragen aan het Stadsbestuur, dat uiteraard volkomen machteloos staat tegenover al deze schoften.

Terwijl op 16 oktober 's avonds de laatste Duitse troepen wegtrekken, worden ten slotte ook nog al de zware kustbatterijen opgeblazen. In een mededeling aan de bevolking laat het Stadsbestuur weten dat, vooraleer de stad te verlaten, de Kommandantur "de strengste bevelen heeft gegeven voor de handhaving van de orde". Er wordt aangemaand tot kalmte en "de bestaande politiemaatregelen en schikkingen blijven voorlopig en tot nader bevel in voege".

Het Stadsbestuur heeft trouwens een bang voorgevoel, niet alleen voor incidenten met nog rondzwervende of terugtrekkende Duitsers (en 's anderendaags worden er inderdaad hier en daar nog opgemerkt) maar ook om plunderingen te vermijden. Dat laatste is al onmiddellijk het geval, en het is ook bijzonder gevaarlijk omdat de Duitsers overal munitie en handgranaten hebben laten rondslingeren. Overigens zijn de koperen hulzen van obussen fel gegeerd. De politie van Oostende

het vernield Zeestation (1918)

de Zeedijk na de bevrijding

heeft nog tijdig kunnen ingrijpen om ongelukken te voorkomen. Nog maanden nadien is een gedeelte van de Zeedijk verboden terrein achter een groot bord met de waarschuwing "Toegang verboden. Doodsgevaar!". Hetzelfde geldt voor de ruïne van de Tirpitz-batterij op de Hamiltonhoeve.

Op 17 oktober 's morgens blijkt er enkel nog een kleine Duitse achterhoede te zijn aan het kruispunt Petit Paris. Zij hebben daar een mitrailleursnest opgesteld, waaruit zowel de Nieuwpoort- als de Torhoutsesteenweg scherp in de gaten wordt gehouden voor het waarnemen van naderende geallieerde troepen. Maar ook de geallieerden komen eerst een kijkje nemen. Omstreeks halfnacht 's morgens vliegt een Frans verkenningsvliegtuig over de westrand van de stad. Wanneer hij vrij laag over het kruispunt scheert, vluchten de Duitsers ijlings naar het café "Le Châtelet". Daarna verdwijnt het terug naar Nieuwpoort.

Na deze ouverture komen een paar uur later meerdere vliegtuigen aangevlogen. Zij cirkelen zeer laag boven de stad en ontketen bij de bevolking reeds een begin van laaiende geestdrift ... die echter vlug wordt getemperd door de politie, want er zijn toch nog een aantal Duitsers in de stad. De laatste Fritzen verdwijnen uiteindelijk omstreeks één uur 's middags. Ongeveer tegelijkertijd verschijnen een groot aantal vliegtuigen boven de stad, waarvan sommigen een pak Franse kranten naar beneden gooien.

Dat is blijkbaar het algemeen sein voor het vieren van de zo lang verwachte bevrijding! Overal verschijnt de Belgische driekleur en plots draagt iedereen een Belgisch strikje of lint. En in de straten wordt het ineens een luidruchtig gewoel van een uitzinnige menigte, dansend en zwaaiend met Belgische en Franse vlaggen en vlaggetjes

Maar intussen is nog geen enkele geallieerde soldaat opgedaagd. Wel verschijnen rond 13.30 u. een aantal oorlogsschepen voor de rede van Oostende. Het blijken mijnenvegers te zijn die de Duitse mijnen in de havengeul komen opblazen. Dit vuurwerk kan alleen maar de feestvreugde nog aanwakkeren.

De eerste geallieerde militair die voet zet op Oostendse bodem, is een Franse piloot die een noodlanding moet maken op het strand. Hij is licht gekwetst en wordt in triomftocht naar een huis gedragen voor eerste verzorging. Deze eerste "bevrijder" blijkt kapitein Fougère te zijn, behorend tot het eskader van Saint Pol. Het is dus nu enkel wachten op de blijde intocht van de eerste geallieerde soldaten.

Doch eerst zou Oostende nog het bezoek krijgen van niemand minder dan de inmiddels Admiraal en "Sir" geworden Roger Keyes, de grote held van het Vindictive-epos. In een motorbootje verlaat hij het vlooteskader dat ten anker ligt op de rede van Oostende. Samen met drie officieren zet hij voet aan wal in Oostende onder het oorverdovend gejuich van de samengestroomde menigte. Maar dit fantastisch onthaal is slechts van zeer korte duur, want tot op het laatst kunnen de Duitsers niet nalaten om op te treden als spelbederver. De batterij van Klemsterke hebben zij nog steeds in handen, en nog maar nauwelijks bevindt de Admiraal zich op de kade of zij beginnen de haven van Oostende te beschieten. De menigte stuift gillend uiteen en Admiraal Keyes en zijn gevolg spoeden zich terug aan boord van hun schip.

In ieder geval staat het nu voor iedereen vast dat "onze jongens" nu weldra hun blijde en triomfantelijke intrede in Oostende zullen houden. Algemeen wordt verwacht dat zij zullen oprukken via de Nieuwpoortsteenweg, en bijgevolg begint zich daar een enorme menigte samen te trekken. En eindelijk omstreeks 17 u. is het zo ver! Een eenzame fietser, een zekere Walacrt uit Oudenaarde, verkenners bij het 2^e Regiment Jagers te Voet, is de eerste Belgische militair die na precies vier jaar terugkeert in Oostende. Hij heeft opdracht gekregen, niet verder te gaan dan Petit

Paris, de buurt te verkennen en daarna verslag uit te brengen over de toestand in Oostende. Hij krijgt hiervoor echter niet de kans, want te midden van een juichende menigte wordt hij op de schouders rondgedragen ... en zijn fiets wordt ergens in een café achtergelaten.

de restanten van het staketsel

Gelukkig voor hem en voor het Belgisch leger duiken er nog twee andere verkenners op. Maar ook zij ondergaan het lot van hun voorganger. Zij worden van hun fiets gerukt en eveneens in triomf rondgedragen. Maar het is geen erg, want intussen arriveren behoedzaam een aantal soldaten, waaronder zelfs een Oostendenaar, met name Allaert uit de Kerkstraat, die uiteraard onmiddellijk aldaar zijn familie gaat opzoeken, wat in een minimum van tijd heel de Kerkstraat in rep en roer zet.

Intussen wordt Oostende nog steeds beschoten vanuit Klemskerke en Zeebrugge. Dit kan evenwel de mensen niet van de straat houden. Voor de Belgische troepen die Oostende naderen, is dit echter wel een goede reden om te Mariakerke het invallen van de nacht af te wachten, om dan omheen de stad te trekken, in Sas-Slijkens even uit te blazen en zich te hergroeperen, om dan verder op te rukken naar Blankenberge en Zeebrugge, terwijl een detachement de batterijen van Klemskerke en Bredene poogt onschadelijk te maken. De intrede en parade in Oostende moeten dan maar nog even op zich laten wachten.

Wie echter niet langer zijn ongeduld kan bedwingen, is onze Koning Albert. Aan boord van HMS "Tergamant", die voor de gelegenheid de Belgische vlag hijst, vaart hij samen met de Koningin naar Oostende. Aldus zet hij op 18 oktober te 8 u. voor het eerst sedert vier jaar weer voet op vaderlandse bodem van het tot dusver bezet België, en Oostende heeft hiervan de primeur ! Het nieuws verspreidt zich door de stad als een lopend vuurtje en in minder dan geen tijd wordt het Vorstenpaar omringd en omstuwd door een uitgelaten menigte. De Koningin wordt omhelsd en gekust door verschillende vrouwen. Te midden van een jubelende mensenzee bereiken zij ten slotte het Stadhuis, waar zij worden verwelkomd door Schepenen van Financiën Devriese. De burgemeester,

anders altijd op post in het stadhuis, is, onwetend van de komst van de Koning, net voordien naar huis gerend omdat zijn zoon terug thuis is.

Na een kort gesprek met de Schepen, gaat het Vorstenpaar te voet terug naar de Britse destroyer. Gans Oostende is intussen samengestroomd op en nabij het Wapenplein. Voor de Oostendenaars is alleen al het aanschouwen van de figuur van de Koning de bevestiging van de zo lang verwachte bevrijding, die - zeer kenschetsend - in die dagen de "verlossing" genoemd wordt. Een oude visser neemt de Koning onder de arm en stamelt "Och, Meneere de Keunink, z'en d'r gin gedacht van, wat da we wieder ier ollemaole en ofgezien!" (Ach, Sire, ze kunnen niet weten wat we hier allemaal geleden hebben!).

De perceptie van de bevrijding van Oostende is in het andere kamp blijkbaar al even emotioneel geladen. Zo kan men lezen in de "Frankfurter Zeitung" van 18 oktober: "Het verlaten van Oostende is het pijnlijkste dat ons kan overkomen. De betekenis hiervan lijdt voor geen enkele Duitser de minste twijfel".

Voor het overige was het voor de bevolking een diepe ontgoocheling, toen werd vastgesteld dat er van een grote militaire feestparade niets in huis kwam. In de roes van de bevrijding konden de mensen maar niet snappen dat de oorlog intussen gewoon verder ging en dat het er voor het Belgische leger vooral op aan kwam, de tegenstander bestendig voor zich uit te jagen. Voor parades, festiviteiten en huldigingen zou er nog ruimschoots tijd en gelegenheid zijn na het beëindigen van de oorlog! Wel wordt op zondag 20 oktober in al de kerken van Oostende een plechtig "Te Deum" gezongen, gevolgd door een orgeluitvoering van het vaderlands lied.

(wordt vervolgd)

ILLUSTRATIES :

- het vernield Zeestation
- de Zeedijk na de bevrijding
- de restanten van het staketsel

VERBETERING

Op p. 147 van ons vorig nummer (mei), in de bijdrage "Voorgeschiedenis van de Zeemachtbasis in Oostende", gelieve het onderschrift bij de foto "Bemanningsleden van de d'Entrecasteaux" te lezen als volgt: "... zittend, **tweede** links, Maurice Vanthuyne ..."

OUDSTE EN JONGSTE LIDKAART VAN "DE PLATE"

door Omer VILAIN

"De Plate" heeft onlangs haar vijftigste verjaardag van haar bestaan gevierd.

Wij die vanaf het eerste jaar lid werden, hebben steeds die lidkaart van 1955 bewaard.

De jongste lidkaart van "De Plate" die aan de leden toegestuurd werd voor 2005 is in feite die van het 51ste jaar van onze vereniging.

Men ziet het verschil van benaming die "De Plate" kreeg. De eerste jaren stond er gedrukt "Oostendse Folklorekring". Later werd het "Oostends Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate".

Tenslotte kwam er na het vijftig jaar van haar bestaan gevierd te hebben nog "Koninklijk" bij. Dit staat nu reeds zo gedrukt op alle lidkaarten van 2005, alsook op alle officiële stukken en briefwisseling van "De Plate".

Hierbij ziet men de 2 lidkaarten met juist één halve eeuw verschil.

Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring

"DE PLATE"

V.Z.W.

Effectief lid 2005
Dhr. Omer Vilain
Rogierlaan 38/11
8400 Oostende

Naschrift:

Onze Ere-Voorzitter, Omer VILAIN, heeft zijn 1ste lidkaart uit 1955 aan het archief van "De Plate" geschonken.

Het is wellicht één van de enige, of de enige lidkaart van het stichtingsjaar van onze vereniging die bewaard gebleven is.

Toen waren er maar enkele tientallen leden. Heden zijn er bijna 500 leden.

Jean Pierre Falise
Voorzitter

door Rudolf Weise

Een stukje oorlogsgeschiedenis

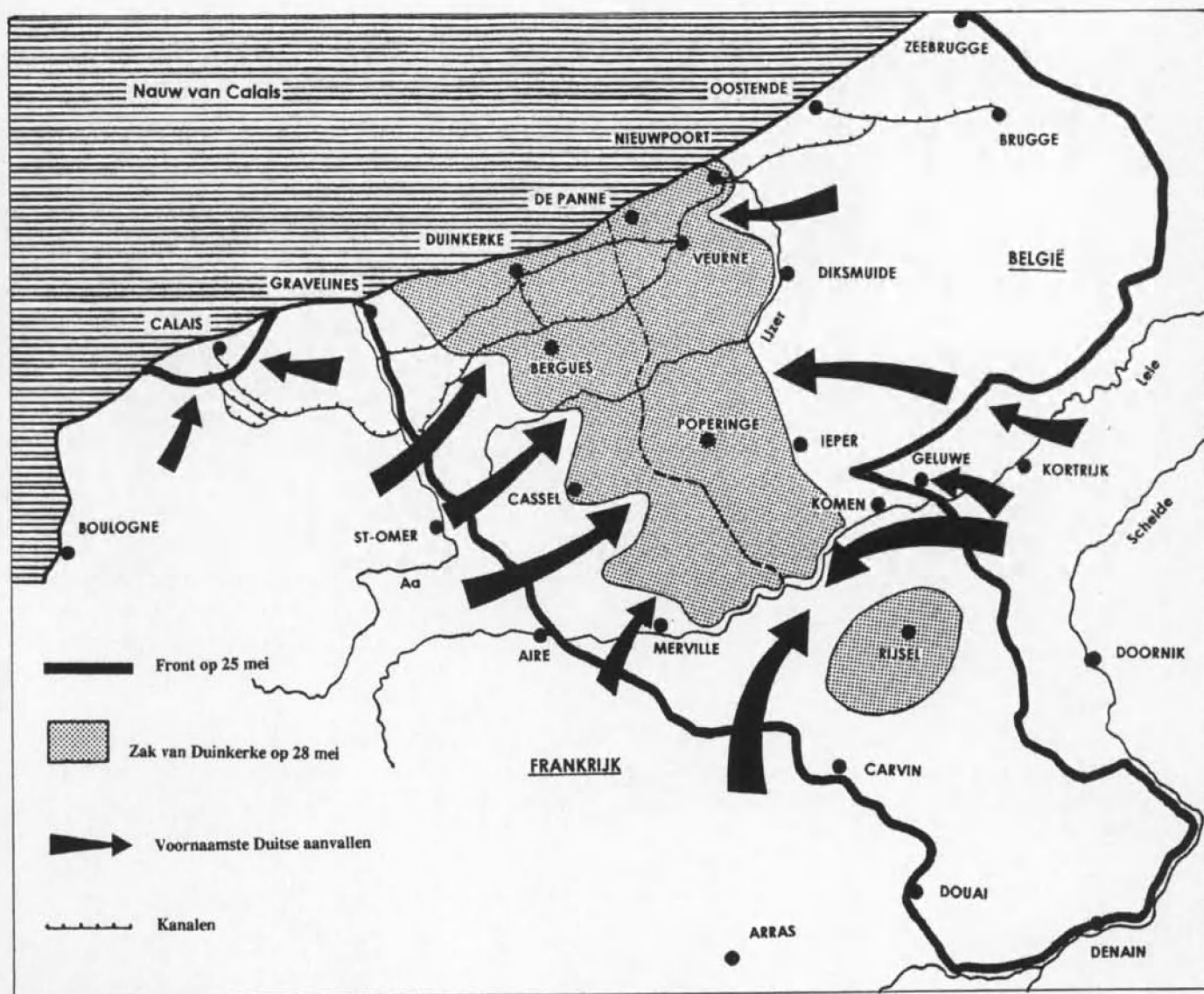
10 mei 1940, 04.25 uur, Duitse luchtvervoerde troepen overschrijden het Albertkanaal richting Eben-Emael. Het onneembaar geachte fort wordt uitgeschakeld en capituleert op 11 mei om 12.30 uur. De bruggen van Veldwezelt en Vroenhoven vallen onbeschadigd in Duitse handen. Terzelfdertijd raast de Duitse gemotoriseerde legergroep 'A' onder generaal Gerd Rudolf von Rundstedt (1875-1953) met zeven pantserdivisies op kop door Luxemburg en de Belgische Ardennen. Ze ontmoeten slechts weinig ernstige weerstand en dringen Belgen en Fransen terug. Deze wijken tot achter de Maas. De snelle verovering van het fort te Eben-Emael en de al even vlugge opmars van de Duitsers is voor onze strijdmacht een zware psychologische opdoffer. Op 12 mei staat de vijand reeds in Dinant. In de nacht van 13 op 14 overschrijdt de '7e Panzerdivision' van generaal Erwin Rommel (1891-1944) de Maas te Houx en vestigt een bruggenhoofd op de andere oever. Tegen dan zijn ons leger en zijn geallieerden, volop in achterhoedegevechten gewikkeld, aan het terugtrekken op nieuwe verdedigingstellingen en was deze hopeloze strijd, die nog veertien dagen zou duren, reeds verloren. De Duitse doorbraak heeft immers gans de verdediging rond het Albertkanaal en de Maas ontwricht. Hun 'Blitzkrieg' werpt vruchten af.

Operatie 'Fall Gelb', de geplande Duitse inval in het westen, is hiermee volop aan gang. In vijf dagen wordt Nederland onder de voet gelopen. Duitse troepen stromen België binnen. Engelsen en Fransen schieten ter hulp. Voortdurende massale luchtaanvallen van de 'Luftwaffe' op steden en militaire doelen schakelen vitale verbindingen uit. Dit veroorzaakt overal chaos. Hun 'Stuka's' zaaien angst. Paniek breekt uit en onze bevolking, die zich de Duitse wreedheden uit 1914 herinnert, slaat massaal op de vlucht. Vitale wegen nodig voor de militaire operaties zitten overvol vluchtelingen. Ons oorlogsonervaren leger zal gedurende achttien dagen een wanhopige, uitputtende strijd leveren met een superieure, goed uitgeruste en getrainde Duitse overmacht. Reeds na tien dagen trekken de Franse troepen zich terug. Op 26 mei ontruimt ook het 'British Expeditionary Force' (BEF) Duinkerke. In Vinkt executeren de Duitsers, woedend om de hevige weerstand van de 7e compagnie van het 1e Regiment Ardense Jagers, 86 burgers waaronder ouderen en kinderen.

Bedreigd met volledige vernietiging, met hun rug tegen de zee, onder het dreigend vuur van vijandelijke artillerie en vliegwezen, in een dichtbevolkt en door vluchtelingen overspoeld gebied - meer dan twee en een half miljoen mensen zitten samengedrongen op een oppervlakte van 1700 km² - legt ons omsingeld en uitgeputte leger op dinsdag 28 mei om 04.00 uur 's morgens onvoorwaardelijk doch eervol de wapens neer.

De 18-daagse veldtocht heeft aan twaalfduizend Belgen, 6200 militairen en ongeveer evenveel burgers, het leven gekost. Voor sommige eenheden van de Militaire Medische Dienst is deze veldtocht echter niet ten einde. De wisselvalligheden van de krijg voerden hen door Frankrijk waar ze actief zullen blijven tot eind augustus. Ik was één van hen en als elfjarige vier maanden 'te velde' met het 'aanvullend militair hospitaal' (AMH) van het 2e Geneeskundig Corps. Vooraleer echter het vervolg der gebeurtenissen te beschrijven past het hier eerst enkele historische achtergronden te schetsen die hierop betrekking hebben.

DE TOESTAND VAN HET LEGER VAN 25 OP 28 MEI 1940

De toestand van het Belgisch leger was kritiek. Met de rug tegen de zee, volledig omsingeld in een dicht bevolkt gebied dat bovendien overspoeld was door vluchtelingen legde ons uitgeput leger na 18 dagen strijd, op dinsdag 28 mei om 04 uur 's morgens, eervol de wapens neer.

Het 'Aanvullend Militair Hospitaal' (AMH) Gent

Dit hospitaal wordt opgericht tijdens de mobilisatiedagen van 1939. Reeds in december wordt mijn vader te sergeant beroepsonderofficier Michaël Weise van het Militair Hospitaal (MH) te Oostende, aangeduid voor het AMH Gent. Het hospitaal wordt ondergebracht in het feestpaleis aldaar. Directeur is reservemajoor-geneesheer Cambrelin G.F.C.A. Zijn officier adjunct: reservekapitein-geneesheer Derom F.M.P. Verder maakten op 10 mei 1940 volgende reserveofficieren-geneesheren deel uit van het officierskader: kapitein Schotte R.M.H.J., de luitenanten Bafort M.A.J.I.E, Cornil M, Dellaert R, Deschrijver H.P.H.G, Houbart G.L.N, Peeters F.J, Goossens J.F, Collet P.M.E.G.M en onderluitenant Stockman H.J.C.H, de luitenanten-apotheker De Pannemaeker A.C.O.J, Liévois S.J, Delmotte L.F.F.A.G, officier-beheerder reservekapitein der administratie Lechantre C, officieren-adjunct reserveluitenanten der administratie Franken V. en Royen J.P.H.B. Niet al deze officieren zullen het Franse avontuur met het hospitaal meemaken. Luitenant Bafort wordt op 14 mei overgeplaatst naar Eeklo voor het oprichten van een AMH te Doornik en later naar het MH Leuven. Hij wordt krijgsgevangene gemaakt op 22 mei te Rue (Frankrijk). Goossens en Collet vervoegen op 17 mei het 'Opleidingscentrum Medische Dienst' dat zich op dat ogenblik te Poperinge bevindt. Ze krijgen opdracht een trein met recruten te begeleiden. De trein loopt vast te Fretun bij Calais. Collet wordt op 25 mei door de Duitsers gevangen genomen bij Boulogne-sur-Mer.

De Belgische Militaire Medische Dienst in Frankrijk tussen 12 en 19 mei

Op 11 mei 1940 rond 16.00 uur verlaat majoor-geneesheer Pireaux het militair hospitaal St. Laurent te Luik om het bevel te nemen over de speciale trein die hem, zijn personeel en de zieken moet naar achteren brengen. Luik ligt slechts op 25 km. van Maastricht waar de Duitsers de vorige dag een krachtige aanval ontketenden die hen moet toelaten in één aanloop de Maas en het Albertkanaal te overschrijden. De ganse morgen hoorde men in het noorden het geluid van kanonvuur en kwamen de eerste gekwetsten toe.

Rond 11.00 uur worden de bruggen over de Maas opgeblazen. Tegen de middag komt het evacuatieorder. Wanneer hij het station van Luik verlaat met bestemming Gent weet majoor-geneesheer Pireaux niet dat hij slechts twee maanden later zal terugkeren na een omzwerving die hem acht dagen later naar Berck zal voeren op 300 km. daar vandaan. Niemand wist dit, noch te Luik noch in Berck. Zelfs de hoogste Belgische en Franse militaire autoriteiten weten nog niet dat binnen de week deze localiteit de draaischijf zal worden van de Belgische Medische Dienst in Frankrijk.

Veel Belgische protagonisten van deze migratie hebben over deze periode velddagboeken, verslagen en nota's nagelaten die ons toelaten de gebeurtenissen dag aan dag, soms uur per uur, te volgen. Deze documenten werden zorgvuldig bewaard. Ik had het geluk ze te Brussel te kunnen raadplegen. De heer E. Stevens, verbonden aan het Koninklijk Legermuseum en kolonel G. Lobet, hoofd van het documentatiecentrum historiek van het leger, hebben mij zeer vriendelijk en doeltreffend geholpen en geadviseerd bij deze opzoeken. (*dixit Dr. Macquet*).

Vanaf zijn aankomst te Gent, op 12 mei om 13.00 uur, wordt majoor-geneesheer Pireaux belast, om met zijn personeel, het reserve militair hospitaal (RMH) nr.62 op te richten te Tielt, 30 km. ten westen van Gent.

Dezelfde dag, niettegenstaande het ontplooiën van meerdere RMH langs de Belgische kust, was de Medische Dienst er zich van bewust dat ze door de voortdurende toevloed van gewonden vlug overspoeld zou worden. Majoor-geneesheer Pireaux van het MH St.Laurent te Luik neemt daarop

op 12 mei contact met generaal Laurent, Frans militair attaché te Brussel, om de mogelijkheid te onderzoeken, zoals in 1914, een Belgische medische basis op te richten in Noord-Frankrijk. Deze basis zou dicht bij de kust moeten liggen om de evacuaties te vergemakkelijken. De Franse Medische Dienst stelt onmiddellijk een deel van het hospitaalcentrum van Le Touquet ter beschikking. Ze vraagt een Belgische afgevaardigde voor de coördinatie van de evacuatie. Kolonel-geneesheer Sillevaerts van de 'Algemene Inspectie van de Gezondheidsdienst' (AIGD) wordt met deze opdracht belast.

Op 13 mei ontmoet deze te Brussel de eskadronchef Zeller belast met de evacuaties bij de NMBS (Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen). Laatstgenoemde geeft zijn mondeling akkoord voor de evacuaties en stelt voor de Belgische gekwetsten in een eerste fase over te brengen ten westen van de Schelde om daarna het teveel over te brengen naar Frankrijk. Te 18.00 uur meldt kolonel-geneesheer Sillevaerts zijn diensten:

"Bij verzadiging mag men evacueren naar Frankrijk. Geen regio noch middelen voorzien. Enkel de spoorweglijn van de kust mag gebruikt worden, maar niet vóór de 15e".

Dus, vanaf 13 mei, doch zonder dat dit duidelijk blijkt, wordt het sanitair station van Berck-Plage geroepen om de Belgische Militaire Geneeskundige Dienst te herbergen.

Op 14 mei, om 17.00 uur, bevestigt kolonel-geneesheer Sillevaerts dat de Geneeskundige Dienst mag beginnen met het overbrengen van de gewonden naar Le Touquet.

Op 15 mei moeten dringend 20000 Franse bedden beschikbaar gesteld worden. Een delegatie van drie Belgische geneesheren bestaande uit kolonel Sillevaerts, majoor Callewaerts en kapitein Debaisieux, gaat naar Le Touquet. Ze worden ontvangen door kolonel-geneesheer Debeyre, directeur van het centrum van Le Touquet. Deze stelt onmiddellijk 1500 van de 2400 beschikbare bedden ter beschikking van de Belgen en vraagt hen drie chirurgische teams te leveren. Ze komen overeen dat het transport naar Frankrijk zal verzekerd worden door Belgische sanitaire treinen. De evacuatie zal verlopen in twee etappes: a. van het Belgisch front naar de kust, b. van de Belgische kust naar de Franse kust. Het hospitaalmateriaal wordt vervoerd met hoofdzakelijk opgeëiste voertuigen via de weg. Men zal beginnen met de licht gekwetsten en zieken. De anderen zullen volgen zodra de omstandigheden dit toelaten. De eindbestemming van de treinen vanaf het station te Adinkerke zal het station van Etaples zijn. De rotatie der treinen zal plaats vinden om de vier dagen, ontsmetting inbegrepen. Tengevolge van de komende dramatische gebeurtenissen zal van dit plan echter niet veel terechtkomen.

Op 16 mei, 18.00 uur, verneemt kolonel Sillevaerts dat de genomen schikkingen van de vorige dag gewijzigd zijn en dat de Franse autoriteiten Le Touquet willen reserveren voor de Franse en Engelse gekwetsten. Ze uiten de wens de Belgische gewonden naar Berck te brengen en een triagecentrum op te richten te Etaples. De kolonel vertrekt samen met zijn adjuncten naar Berck waar ze arriveren om 19.00 uur. Tot zijn verwondering zijn daar reeds een aantal Belgische geneesheren aangekomen op eigen initiatief:

"19.00 uur, snelle verkenning te Berck. Een Belgische geneesheer gezien van Westende die hier aankwam met zijn familie, zonder marsbevel. Meerdere andere dokters zijn hier zonder het minste bevel".

Ook kapitein-geneesheer Debaisieux heeft dezelfde indruk van vlucht en onachtzaamheid. Hij bevestigt onder meer dat Berck volzit met vluchtelingen. Vanaf dan wordt Berck de bestemming van de bijna volledige Belgische Geneeskundige Dienst. Berck wordt een eerste basis om op terug

te vallen en zou later wanneer de gebeurtenissen in een stroomversnelling geraken een verplichte etappe worden op de weg naar Nantes, via St.Adresse, Bernay, Alençon en Angers. Ons leger krijgt inderdaad op 17 mei toelating om de hospitalen van de regio Nantes met een capaciteit van 20000 bedden te bezetten; de bloedtransfusiedienst blijft in Berck. Vanaf dan zal de Belgische Geneeskundige Dienst zich bij voorkeur te Nantes opstellen maar ze zullen daar nauwelijks de tijd toe krijgen. Deze migratie van de Geneeskundige Dienst zal in zijn kielzog de families van geneesheren en hun relaties aantrekken. Dit legt hun massale tegenwoordigheid te Berck uit in die tijd. Bovendien zullen alle Belgische sanitaire treinen deze localiteit als eindbestemming hebben.

Dezelfde dag, 16 mei, is het RMH 62 van majoor-geneesheer Pireaux te Tielt operationeel maar in de late namiddag krijgt hij het bevel onmiddellijk te evacueren naar Le Touquet. De trein verlaat Tielt op 17 mei om 03.00 uur. Via Duinkerke komt hij aan te Etaples waar hij wordt afgeleid naar Rang-du-Fliers. Het RMH 62 komt te Berck aan op 19 mei. Een konvooi voertuigen met een deel van het materiaal, onder bevel van commandant Pierret, volgt. Deze liet een gedetailleerd verslag na van gans deze onbezonnen onderneming van het MH Luik onder de titel '*l'Hôpital militaire de Liège en 1940-1945*' in het boek: '*St. Laurent de Liège, église, abbaye et hôpital militaire. Mille ans d'histoire*' - (uitgave Luik 1968).

Op 17 mei om 03.50 uur vertrekt de Belgische delegatie van kolonel-geneesheer Sillevaerts naar Rijsel. Daar ontmoeten ze kolonel-geneesheer Sergeant commandant van de Franse Geneeskundige Dienst in de regio, en stellen ze de evacuatieplannen op punt. Zijn verslag:

"03.50 u. Vertrek naar Rijsel. Kolonel-geneesheer Sergeant ontmoet die ons onderhoud van de 16e bevestigt. Berck is volledig te onzer beschikking, de Fransen behouden er slechts 120 bedden. We kunnen onmiddellijk 400 bedden (Lannelongue hospitaal) en 300 bedden bekomen in het Maritiem hospitaal die er 1100 telt die we zullen ontvangen naargelang de evacuatie vordert. Kolonel Sergeant raadt ons aan zonder aarzelen het Calot hospitaal te bezetten. Hij adviseert ons het Franse sanitair station van Etaples te verdubbelen met een naburig, uitsluitend voor de Belgen gereserveerd, station. Rang-du-Fliers?"

"15.00 uur. Aangekomen te Berck. Hierna volgende bevelen gegeven aan kapitein-geneesheer Morimont die ze zal overmaken aan majoor-geneesheer Fontana".

"Dringend uit te voeren want de janboel kondigt zich aan: aankomst van geneesheren in groep of individueel in hun persoonlijke wagens. De kapitein-geneesheer die de ambulance van Heist leidde heeft alles in de steek gelaten, materiaal, zieken en de rest. Kolonel-geneesheer Bya die juist aangekomen is wil het commando van de verzamelde eenheden niet op zich nemen omdat hij een andere bestemming verwacht, zegt hij".

"Onderrichtingen: 1. Het bevel nemen over alles wat Belgische Medische Dienst is. 2. Alle beschikbare lokalen, waarvan de lijst in bijlage, verkennen. 3. Het station van Rang-du-Fliers dat erkend is als ontschepingsstation voor de Belgen verkennen. Het bevindt zich op 6 km i.p.v. op 13 km. 4. Alle vervoerde formaties zullen over de omgeving verspreid worden, men zal slechts het strikt noodzakelijke ontschepen. 5. Zich in verbinding stellen met de kolonel-geneesheer commandant van Le Touquet die al wat zich bij hem aanbiedt zal doorverwijzen naar Berck. 6. Het bevel tot terugtocht zal van Le Touquet komen. Alleen het strikt noodzakelijk personeel en geen materiaal ter plaatse houden. 7. Beginnen met de overname van het materiaal ons door de Fransen nagelaten. 8. Indien onze installaties onvoldoende zouden blijken zal de Franse Medische Dienst inspringen. 9. Het rollend materiaal moet ondergebracht worden buiten de wegen in de omgeving. 10. Voor alles, de aankomenden voeden en onderbrengen".

"Beschikbare installaties: hospitaal Lannelongue 400 bedden. Sanatorium Lemaire 125. Maritiem hospitaal 1100 bedden stilaan uit te breiden. Het Frans leger vraagt om het Cazin-Perrochaud hospitaal te behouden".

Majoor-geneesheer Fontana, oudste geneesheer van het MH van Brussel, wordt belast met de organisatie van het centrum Berck. Hij zal daar slechts op 18 mei aankomen. Over deze opdracht noteert kapitein-geneesheer Debaisieux het volgende:

"Om 15 uur aangekomen te Berck waar we een honderdtal geneesheren, apothekers en brancardiers aantreffen. Pijnlijke indruk van wanorde en van algemene verwarring".

Men kan hetgeen zich toen in Berck afspeelde niet beter beschrijven. Op 18 mei is kolonel Sillevaerts terug te Berck. In afwachting neemt hij de nodige organisatorische maatregelen die zich opdringen inzake voeding en logement van patiënten en personeel, de bewaking van enkele licht gekwetste Duitse krijgsgevangenen, enz... Dezelfde dag om 15.00 uur komt luitenant-kolonel-geneesheer Debry belast met de directie van het Medisch Centrum Nantes uit Oostende te Berck aan. Al deze chefs constateren te Berck een verontrustende zorgeloosheid. Er moet inderdaad ingegrepen worden om slechter te voorkomen. Dezelfde dag reeds komen twee treinen met gekwetsten en zieken toe in het station van Rang-du-Fliers. De hospitalen lopen langzaam vol. Meerdere geneesheren van de MH Brussel, Namen, Luik en Leuven komen te Berck aan. Onder hen majoor-geneesheer Fontana.

Op 19 mei, in de voormiddag, komt een colonne voertuigen toe uit Brugge. Deze staat onder bevel van de apothekers majoor Etienne en kapitein Discry. Ze zijn op weg naar Nantes en ontladen in het passeren de nodige medicamenten en verbandmiddelen. Ze vertrekken 's anderendaags om 18.30 uur met bestemming Nantes.

Majoor-geneesheer Fontana is verontrust over de erg beperkte mogelijkheden van het centrum Berck en over het groot aantal genezen of herstellende Belgische en Franse gehospitaliseerden die zouden kunnen geëvacueerd worden om plaats te maken. Hij merkt ook op dat de regio gebrek heeft aan benzine waardoor transport met ziekenwagens en camions belemmerd wordt. Hij dringt aan opdat de officieren rekenplichtigen zouden bevoorraad worden in geld omdat de financiële toestand in de komende dagen kritiek kan worden. Daarenboven vraagt hij een officier en een twintigtal rijkswachters om de verkeerstucht op de toegangswegen naar de hospitalen te verzekeren.

Dezelfde dag komt majoor van de administratie Brouyere belast met de bevoorrading van de Geneeskundige Dienst te Berck aan en neemt nota van de verzameling van de diverse formaties. Ongelukkig zijn de fondsen nog niet aangekomen. Hij beslist dan geld af te halen te St. Adresse. Het is ook dan dat het RMH 62 (reserve militair hospitaal) van majoor-geneesheer Pireaux zijn intrek neemt in het Maritiem hospitaal. De vorige avond had het wegkonvooi van commandant Pierret moeten stoppen aan de rand van het vliegplein omdat de baan die er langs liep 's nachts afgesloten was. Hij heeft een gedetailleerd verslag nagelaten van zijn verblijf te Berck:

"De kleine badstad, een bekend kuuroord, was de 19e mei een echt mierennest waarbinnen het krioelde van vluchtelingen en Franse en Belgische militairen. Majoor-geneesheer Fontana had de directie van alle aankomende militaire sanitaire formaties op zich genomen. Terwijl het MH Brussel zich installeerde in het hospitaal Lannelongue installeerde dat van Luik zich in het Maritiem hospitaal. Dit was een mooie en moderne instelling, trots van de stad Parijs, die er zijn kinderen had ondergebracht voor medische kuren".

"Het personeel van St.Laurent begon in de namiddag met het in orde brengen van de instelling terwijl de radiologische camion van de provincie Luik met dokter Gillaert en drie gespecialiseerde verpleegsters zich op weg zette naar Nantes".

"Er was slechts één vleugel van het gebouw die onmiddellijk beschikbaar was. Men bracht die samen met enkele aanliggende lokalen snel in orde. Gelukkig maar want dezelfde nacht kwamen 39 gewonden en 49 zieken aan die de volgende dag reeds gevolgd werden door 640 gekwetsten. Men moest dus meer plaats zien te verwerven wat moeilijk bleek omdat de evacuatie van de Parijse kinderen niet snel genoeg verliep".

Een derde inrichting, het Casino van Berck, werd eveneens bezet en als hospitaal gebruikt door de Belgische Medische Dienst. Men ving er naar het schijnt de licht gekwetsten op, vandaar de benaming "Centrum der kreupelen". Kapitein-geneesheer Morimont was er bevelhebber. Het centrum opende zijn deuren rond 17 mei. En tenslotte ook nog het hospitaal Lemaire dat ook gedeeltelijk bezet werd door de Belgische Militaire Medische Dienst.

Vanaf de 19e hebben de diverse hospitalen te Berck dus georganiseerde medische interventieploegen en de nodige medicamenten maar ze hebben gebrek aan financiën. De treinen met gekwetsten komen aan. Alles is klaar voor een gepast ingrijpen. Een tweede medische basis, meer naar achteren, moet nu opgericht worden te Nantes. Helaas zal de bliksemsnelle opmars van de Duitse troepen hier ernstig stokken in de wielen steken.

Moeilijke dagen, 20 mei - 05 juni

Vanaf de 20e breken moeilijke dagen aan. Allerlei moeilijkheden stapelen zich op. De gewonden die de 19e toekomen in Rang-du-Fliers vinden geen plaats meer in de overvolle hospitalen. Ze kunnen slechts gedeeltelijk ontscheept worden. Alleen de zwaar gekwetsten worden te Berck opgenomen. De anderen, meer dan 300, moeten op de treinen blijven. En deze blijven komen: een tweede trein te 05.00 uur, 370 gewonden, een derde om 23.00 uur, 642 gewonden. Waar moet men al deze mensen onderbrengen? Te Berck is men radeloos. De dokters weten niet waar eerst kijken. Men moet absoluut de gezonde mannen op transport stellen maar men heeft geen voertuigen. Bovendien weet men dat de Duitsers op komst zijn. Er wordt voor hen een bevel 'sauf qui peut' uitgevaardigd. Ze worden aangemaand naar het zuiden te trekken en zo gebeurde ook. De gekwetsten zelf worden slecht of niet verzorgd. Zij die deze periode beleefden hebben er een afschuwelijke herinnering aan over gehouden. Aldus luitenant Eeman:

"Ik houd er aan het werkelijk schandaal dat ik, samen met honderden andere gewonden, meemaakte aan de kaak te stellen en dat bestond in een absoluut gebrek aan verzorging van diegenen die, zoals ik gestrand waren en in het hospitaal, als men dat zo mag noemen, te Berck-Plage ondergebracht in het casino van deze localiteit. Daar aangekomen per trein die slechts in naam voorzien was van sanitair en vervolgens per voertuig van het station naar het hospitaal werd ik er door geen enkele dokter bezocht. Ik weet niet of er medisch personeel tegenwoordig was, maar ik heb er in alle geval geen gezien vanaf mijn aankomst op 18 mei tot 20 mei".

De 21e mei, vanaf 08.00 uur, worden de telefonische verbindingen met Berck afgesneden. Majoor Brouyere die er in geslaagd was St.Adresse en nadien Bernay te bereiken waar hij zich één miljoen Belgische frank laat overhandigen voor de formaties te Berck, vertrekt zonder uitstel terug naar Berck over Fécamp, Dieppe en le Tréport. Zijn verhaal:

"20.30 uur. In het zicht van Berck gekomen verneem ik van officieren en Franse ambtenaren dat Berck bezet is maar ze verzekeren me dat de Belgische formaties het hebben kunnen evacueren vóór

het binnenvallen van de vijand. Daarop besluit ik terug te keren en de GIGD (Generale Inspectie van de Gezondheidsdienst) te vervoegen om er verslag uit te brengen van mijn opdracht en bevelen te ontvangen".

De majoor moest nogal ver van Berck halt houden omdat de laatste brug te Noyelles sedert de vorige nacht bezet was door de Duitsers. In de namiddag doet kolonel-geneesheer Sillevaerts te Montreuil een colonne van het Rode Kruis, die op weg was naar Alençon, tegenhouden en neemt tien ziekenwagens in beslag voor Berck.

In het Maritiem hospitaal wordt de toestand meer en meer kritiek. Buiten de overbezetting der lokalen, stellen zich zorgwekkende problemen met de bevoorrading

"De bevoorrading was een nijpend probleem. De lokale kruidenierswinkels waren volledig leeg en konden zich niet herbevoorraden. Blevten gelukkig de camions van Tielt en dank zij de benzine van het verlaten Franse vliegveld kon het hospitaalspersoneel de ganse omgeving afzoeken. Overal was de toestand tragisch maar dank zij de onophoudelijke toewijding van reserveluitenant Renwart en adjudant Custers slaagden zij er in een minimum aan leeftocht aan het Maritiem hospitaal te bezorgen. Het is dank zij hen dat personeel en zieken niet gestorven zijn van de honger in deze tragische dagen".

"Zieken en gekwetsten bleven toestromen op 20 en 21 mei. Het Belgisch commando van de Medische Dienst trachtte de lichte zieken te evacueren naar Nantes dat voorbehouden was aan de Belgische troepen. Te dien einde stelde men op 21 mei in het Maritiem hospitaal een detachement samen van 300 herstelden die toevertrouwd werden aan commandant Linard De Guertechin. Vergezeld van een andere officier moest hij proberen de Somme te overschrijden bij Abbeville. 's Namiddags kwam het detachement terug omdat alle bruggen op de Somme door de vijand bezet bleken".

"In het Franse leger moest men reeds op de hoogte geweest zijn van deze informatie want te Le Touquet op dezelfde dag bevestigde de Franse kolonel-geneesheer Debeyre zijn Belgische confraters die op verkenning kwamen dat men ter plaatse moest blijven en zijn werkzaamheden voortzetten".

"Men ging dus door met de verzorging en het om langs om meer wanhopig zoeken naar levensmiddelen. De effectieven groeiden voortdurend aan: men moest de reeds magere rantsoenen verminderen. Er heerste vreugde wanneer de karweiploegen die de omgeving afzochten terugkeerden met een handvol groenten, een zak bloem of een volledig varken".

Er was op zijn zachtst gezegd chaos en er speelden zich daar verschrikkelijke taferelen af. Ziehier hoe luitenant Pourbaix hierover getuigt:

"Het MH Gent werd overgebracht naar Berck waar dezelfde chaos heerste: geen medische zorgen. Na enkele dagen kregen we bevel te voet naar Bernay te gaan (190 km.). Eén enkele dokter te voet vergezelde een goede duizend, aan de benen gewonden, zonder eten, zonder medische en farmaceutische zorg. Veel dokters vertrekken met hun familie met eigen vervoer. De colonne gekwetsten werd door het verkeer op de weg verspreid en enkele dagen later werden we krijgsgevangenen gemaakt".

Een aantal van deze ongelukkigen slaagde er toch in, op een doorwaadbare plaats, de Somme te overschrijden te Crottoy.

De 22e mei slaagde de Franse commandant Detige er in het hospitaal Lannelongue te verlaten met een op het strand vastgelopen boot. Hij ontscheept te Dieppe en gaat vervolgens naar Rouen waar hij aan luitenant-generaal Vincotte vraagt al het mogelijke te doen om de 2500 gekwetsten van Berck te evacueren. Deze neemt daartoe contact op met admiraal Darlan die de Marinebasis Duinkerke opdracht geeft het nodige te doen. Zou Berck veranderen in een tweede Duinkerke? Dit project, indien het werkelijk bestaan heeft, werd afgeblazen door de aankomst van de Duitsers op 22 mei. Een Duitse officier kwam het personeel melden dat ze krijgsgevangen waren.

In tegenstelling met wat gebeurde te Berck-stad verliep de aankomst van de Duitsers rustig in de hospitalen. Hun aankomst in het Maritiem- en casinohospitaal verliep zonder veel ruchtbaarheid. Commandant Pierret en apotheker Nenquin getuigen hierover het volgende:

"De 22e, terug van een opdracht, meldde adjudant Custers ons de tegenwoordigheid van Duitse tanks in de nabijheid van de stad. Een Duitse post die zich installeerde in een villa op enige afstand van het hospitaal hief meteen elke twijfel op".

"De 22e vernomen hebbende dat een 'kreupelencentrum' zich had geïnstalleerd in het Casino van Berck stelden wij ons ter beschikking van kapitein-geneesheer Morimont, directeur van deze instelling. Dezelfde dag toen wij vergaderd waren in het bureel van de commandant, kwam een Duits officier ons melden dat we krijgsgevangen waren".

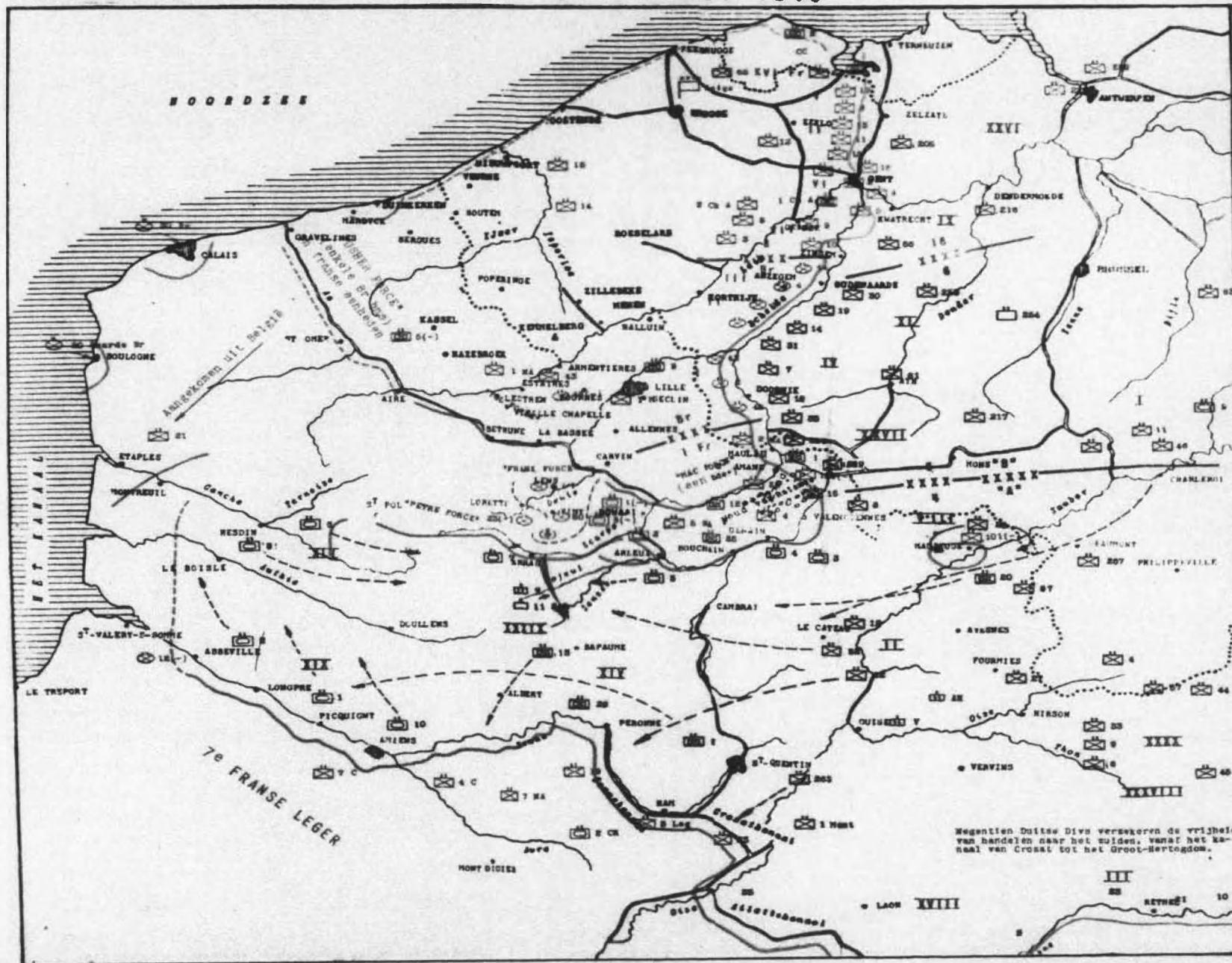
Op 23 en 24 mei leefde commandant Pierret in het Maritiem hospitaal nog steeds in een atmosfeer van paniek:

"De patiënten kwamen nog steeds aan: gewonden, koortsigen, kreupelen of verloren mannen. Vanaf 24 mei waren er meer dan 2000: Belgische of Engelse militairen, burgers, mannen, vrouwen en kinderen in nood. De gangen lagen vol met lichamen op stroo of simpel op de grond. Er was een buitengewone ordeloosheid, de menselijke lading meer en meer een verschrikking".

Het is in een dergelijke sfeer dat de Franse soldaten die de 22e gekwetst werden, in café 'Slachthuis' op de 23e 's morgens werden binnengebracht. We vernamen van de bewaakster dat ze min of meer verlaten in een gang geplaatst werden vooraleer afgevoerd te worden naar het Cazin hospitaal gereserveerd voor de Fransen.

"Het personeel van het MH van Namen en de in Berck verspreide kleine formaties werden gehergroepeerd in de twee centrale hospitalen. Men moest de levensmiddelen nog verminderen. De reserves slonken zienderogen en karweiploegen slaagden er niet meer in nog uit te rukken gezien de Duitsers onze voertuigen opgeëist hadden of omdat ze zonder benzine stonden. We dreven af naar een tot dan ongekende toestand".

"Op een avond, bij valavond, installeerde een Duitse batterij zich in de duinen juist voor het hospitaal. Eén van hun patrouilles op ronde kwam in discussie met het personeel van wacht van het hospitaal. Uiteindelijk werden commandant Pierret, adjudant Bergmans en soldaat Chaqueue bij de batterijcommandant gebracht. Wanneer de Belgische officier hem er aan herinnerde dat de Conventie van Genève de medische instellingen beschermde en verhoed een gevechtseenheid zo dicht bij een hospitaal op te stellen antwoordde de artillerist: "Keer terug, sluit alle vensters. Indien er één van geopend wordt zullen wij deze twee gijzelaars die we hier houden fusilleren". De batterij is gelukkig 's anderendaags in de vroege morgen vertrokken na de gijzelaars Bergmans en Chaqueue gelost te hebben".

De eerste dagen genoten de soldaten volledige vrijheid. De foto's door de Duitse propagandadienst gemaakt rond 25 mei op de dijk tonen ons zonder enige twijfel hoe deze dagen waren. Ontwapende Belgische soldaten in uniform omringen enkele Duitse soldaten en een automitrailleuse. Er zijn ook burgers. Een groep Duitse soldaten ligt in zwembroek op het strand. Geen spoor van agressiviteit aan beide zijden. Men observeert elkaar. Wat verder wordt een groep Belgische soldaten gefotografeerd op de trappen van het Casino. Een Rode-Kruisvlag hangt aan de gevel. Geen enkele soldaat draagt enig verband. Iedereen lijkt in blakende vorm. Ze hebben zich blijkbaar in veiligheid gebracht onder de Rode-Kruisvlag. Op een andere foto wandelen drie luitenants van de Belgische Medische Dienst in uniform in alle vrijheid over de dijk, midden burgers en Duitsers. Apotheker Nenquin geniet van dezelfde vrijheid:

"Heden 22 mei heb ik wachtdienst gelopen in de geïmproviseerde apotheek van het casino. De Duitsers laten ons een relatieve vrijheid. Ik heb er van geprofiteerd om de verbanden en farmaceutische producten die wij ontbeerden te gaan halen bij de lokale apotheken".

27, 28 en 29 mei waren dramatische dagen in het Maritiem hospitaal te Berck.

"De 27e 's morgens kwam een detachement Duitsers in het hospitaal en deed alle gezonde patiënten en het personeel, met uitzondering van enkele dokters, de eerwaarde zusters en de verpleegsters, verzamelen. Men bracht iedereen over naar het vliegplein waar reeds veel Belgische en Franse gevangenen verzameld waren. Weldra besliste het Duits commando, dat de operaties leidde, de officieren en 120 verpleegkundigen terug te sturen naar het Maritiem hospitaal. Het restant, verplegers en zieken, werd meegenomen met onbekende bestemming".

"Profiterend van de afwezigheid van het kader, waarvan ze dachten het niet meer terug te zien, plunderden de zieken die nog ter plaatse waren keukens, magazijnen, burelen en zelfs de bagage van officieren".

"Het enige pluspunt van deze triestige dag was het verminderen der effectieven die het probleem der bevoorrading minder schrikwekkend maakte".

"De 28 meldde de radio het verschrikkelijke nieuws van de capitulatie van België. De hatelijke toespraken die er op volgden zweepten enigszins de geesten van onze gastheren op met enkele wrijvingen tot gevolg die echter snel susten na de tussenkomst van de Belgische directie bij de directrice van het Maritiem hospitaal".

"Op 29 mei ging majoor Schmitz van het Lannelongue hospitaal, onder Duitse begeleiding, naar Boulogne. Hij verkreeg er enkele levensmiddelen die hij verdeelde tussen beide hospitalen van Berck. Het was weinig, maar beter dan niets".

"Voor het Maritiem hospitaal had zich een park gevormd van diverse voertuigen: camions, personenwagens, ziekenwagens, geïmmobiliseerd bij gebrek aan benzine. De Duitsers kwamen er zich weldra naar behoefte bevoorraden".

Het einde, 3 juni - 2 juli

Na het 'laissez faire' van de eerste dagen namen de Duitsers de situatie in handen en reglementeerden het leven van de soldaten voor dewelke ze nog aarzelden tussen het statuut van gewonden of die van krijgsgevangene. Vanaf 25 mei noteert een Duitse majoor-geneesheer, op inspectie te Berck, in een rapport bestemd voor de geneesheer van de groep von Kleist:

"In Berck en Le Touquet vindt men veel Franse en Belgische officieren en soldaten die op de vlucht zijn. Men moet ze zo vlug mogelijk triëren en overbrengen naar krijgsgevangenkampen met inbegrip van diegenen die genezen zijn en nog in de militaire hospitalen verblijven".

Van zijn kant bemerkt commandant Pierret in het Maritiem hospitaal een verandering van houding:

"Vanaf begin juni stelden de Duitsers er de wet en beslisten over de bestemming van personeel en zieken nu eens de enen dan weer de anderen meenemend zonder enige inspraak van de Belgen. Het moet gezegd dat hun houding ingegeven scheen door hun zorg voor orde en rationalisatie en door hun beslissing zo snel mogelijk de Franse kust te evacueren".

Binnen enkele dagen begonnen de evacuaties en elk om de beurt werden de hospitalen geledigd. Op 04 juni was het Casino de eerste aan de beurt, zonder twijfel omdat daar de meest gezonde mannen verbleven.

"Dinsdag: 04 juni een officier deelt ons mede dat wij ons moeten klaar maken voor vertrek. De gekwetsten worden afgevoerd. Rond de middag, als onderdeel van een grote colonne gevangenen, vertrekken we te voet naar Montreuil waar we 's avonds rond 21 uur aankomen. Op 05 juni blijven we te Montreuil. Op 06 juni etappe te voet van Montreuil naar Hesdin. Op 07 juni etappe te voet van Hesdin naar St.Pol. De 08 juni etappe St.Pol-Cambrai per camion. In de namiddag vertrek uit Cambrai per spoor. Op 09 juni rond 22 uur aangekomen in het station Schaerbeek-Brussel".

Kaart evacuatie etappes: Berck-Montreuil, Montreuil-Hesdin, Hesdin-St.Pol, St.Pol-Cambrai.

Iedere dag verlaten dergelijke colonnes met gezonde soldaten maar soms ook met gewonden, waarvan sommigen tamelijk ernstig, Berck. De bevolking van Berck kijkt ontsteld naar deze defilé van lijdenden onder een brandende zon. Allen zullen ze dezelfde weg afleggen: 1e dag te voet Berck-Montreuil, 2e dag te voet Montreuil-Hesdin, 3e dag te voet Hesdin-St.Pol, 4e dag St.Pol-Cambrai in camions en eindelijk Cambrai-Brussel per trein.

Op 05 juni worden de gezonde manschappen van het Lannelongue hospitaal geëvacueerd.

"Op 05 juni doet de Duitse overheid het grootste deel van het verplegend personeel en gehospitaliseerden verzamelen op de koer waarna we overgebracht worden naar het kamp van Montreuil en vandaar naar de kazerne van Hesdin, dan naar het kamp van St.Pol en Arras en eindelijk naar de citadel van Cambrai. Vandaar vertrokken we per spoor naar Brussel-Josaphat waar we aankwamen op 09 juni te 22.00 uur".

Op 08 juni zelfde scenario in het Maritiem hospitaal waar de Duitsers alle resterend personeel verzamelen en deze gevangenen overbrengen naar België. Eén van de gewonden die met zo'n colonne vertrok, liet ons een verslag van het traject te voet:

"Op 31 mei werd ik van de sanitaire trein te Auxi-le-Château door de Duitsers overgebracht naar het Maritiem hospitaal van Berck-Plage. Ik verbleef er tot 04 juni. Ik heb toen te voet de afstand Berck-Plage-Montreuil moeten afleggen. Door deze mars werd mijn knieverwonding opnieuw besmet. Daardoor moest ik te Montreuil blijven tot 10 juni. Op 10 juni werd ik met andere Belgische, Franse en Engelse gevangenen per autobus naar Hesdin, St.Pol, Arras en de citadel van Cambrai gebracht. Toen vertrokken de Belgen van Cambrai naar Brussel".

Eens de hospitalen van Berck geledigd waren, werden alle officieren-geneesheren van 11 tot 19 juni geconsigneerd in een hotel.

Op 13 juni komt de, door het Belgische Rode Kruis gestuurde, kolonel-geneesheer Gennotte, belast met de directie van de Belgische Medische Dienst van Noord-Frankrijk, te Berck aan. Hij stelt dezelfde dag de samenstelling van de twee grote hospitalen die nog werkten op:

Het Lannelongue hospitaal (majoor-geneesheer Fontana):

personeel: 25 dokters, 3 apothekers, 5 officieren-administrateurs, 1 aalmoezenier, 2 onderofficieren-apothekers, 2 verplegers, 22 autovoerders, 97 verpleegsters, 23 hospitaalzusters, 22 burgerlijke bedienden.

*Gehospitaliseerden: 444 militairen waarvan 6 gekwetste Engelsen.
96 zwaar gewonden, 247 lichtgewonden.
39 zwaar zieken, 62 lichte zieken.*

Het Maritiem hospitaal (majoor-geneesheer Pireaux):

personeel: 23 dokters, 5 apothekers, 2 chirurg-tandartsen, 3 officieren-administrateurs, 18 verplegers, 94 verpleegsters, 10 hospitaalzusters, 10 burgerlijke bedienden.

*Gehospitaliseerden: 604 waarvan 23 Engelsen en 180 burgers.
340 zwaar gewonden, 87 lichtgewonden.
123 zwaar zieken, 54 lichte zieken.*

Hetzij in totaal ongeveer 850 resterende militairen op de, op 22 mei, 2500 geschatte en de op 25 mei door de Duitsers 1600 getelde, voor beide hospitalen.

Op 15 juni krijgt kolonel-geneesheer Genotte bevel alleen het allernoodzakelijkste personeel te behouden.

Op 18 juni worden veel reservegeneesheren in vrijheid gesteld en het aantal verpleegsters en zusters wordt teruggebracht op 100 voor beide hospitalen.

Op 20 juni houdt het Lannelongue hospitaal op te functioneren als Belgische verpleeginstelling. Alle gewonden keren terug naar België, 30 van de zwaarst gewonden worden opgenomen in het Maritiem hospitaal.

Op 28 juni blijft in het Maritiem hospitaal nog volgend personeel in functie: 7 actieve geneesheren, 4 actieve apothekers, 3 actieve officieren-administrateurs, 9 reservegeneesheren waarvan de in vrijheidstelling geweigerd werd. Op 30 juni verbleven in het hospitaal nog 3 zieken.

Op 02 juli sloot het Maritiem hospitaal zijn deuren. Al het personeel werd gerepatrieerd. Berck - Plage hield op te bestaan als zetel van de Belgische Militaire Geneeskundige Dienst.

"Het hospitaal vertrok op 02 juli per spoor via St.Omer en Brussel. Commandant Pierret ging de baan op met twee camionettes vol documenten want het oorspronkelijk materiaal samengebracht te Tielt bleef ter plaatse. Wanneer de voorwerpen van de overledenen en de rapporten van de periode 'Rood Kruis' van het hospitaal overhandigd waren aan dit organisme te Brussel bleven, in de camionette nog alleen de archieven van St.Laurent. Zij werden uiteindelijk teruggebracht naar hun plaats van vertrek na een exodus van 50 dagen".

Luitenant-kolonel Genotte beëindigde hierop zijn opdracht en merkte hierbij op dat:

"De ontvangst die ons te beurt viel vriendelijk was. Al onze gewonden werden goed verzorgd en eerbiedig behandeld".

(wordt vervolgd)

UIT MIJN OUDE DOOS -DEEL 8

door **Simon IPPEL**

Over wat spraken we zoal thuis? Hier heb ik het over de jaren van vóór de oorlog 40-45.

Vooreerst: er was nog geen TV en een radio bezaten wij niet. Alleen mijn oom Jan en tante Julia hadden een radio,¹ dus gingen we bij hen elke dinsdagavond naar de "Bonte Dinsdagavondtrein" luisteren. Ik verstond niet veel van wat ze in het Hollands vertelden, maar gans de familie lachte en het was er zeer gezellig. Mijn vader vertelde mij later toch de klucht.²

De enige informatiebron was toen voor ons het dagblad en wat de klanten vertelden aan mijn vader die als kappersknecht te werk gesteld was.

- * De moord in de duinen op Margriet Cheyns was het gesprek van elke dag. Eerst over de ontdekking: wie kon het gedaan hebben, wat zat daar achter? Kortom iedereen sprak erover en elk had er zijn eigen mening over.
- * De dood van onze geliefde koningin Astrid te Küsnacht, eind juli 1935.
- * Ook de oorlog in Abessinië lag nog vers in het geheugen.
- * De diefstal van het "Lam Gods". Over Goedertiere³ spreekt men nog steeds. In de dagbladen van vandaag is het een steeds terugkerend verhaal. Wat in 1935 plaats vond, komt nog steeds boven water. Men doet nu nog opzoekingen, die tot op heden altijd op een sisser zijn uitgelopen....
- * En natuurlijk de dagelijkse gebeurtenissen in onze stad. Onze "Colle en Manchette" stelde zich kandidaat voor de gemeenteraad en hield een meeting. Iedereen wilde er bij zijn. De Alfons Pieterslaan⁴ stond vol tot aan de overkant van de straat⁵; Zelfs de trams konden slechts met veel belgerinkel door.

Wat zeer veel besproken werd in ons gezin was het turnen⁶. Mijn vader was medestichter van de Oostendse Turnvereniging Noordzee en ook bestuurslid en mijn moeder naaide bijna alle kledjes van de meisjes voor hun optreden in o.a. in de Stedelijke Schouwburg.. Onze keurturners (Bundervoet en Defer⁷) deden mee aan een wedstrijd te Verviers. Daar haalden zij uitstekende resultaten, maar de plaatselijke turner was de winnaar. De volgende week ging het Nationaal Kampioenschap door te Oostende en daar zouden ze "revanche" nemen.

Mijn moeder ging met de dames naar een wedstrijd in Esch-sur-Alzette (Luxemburg). Een reis waar ze o.a. de Hertogin van Luxemburg heeft gezien. Juist vóór de oorlog is ze dan met een nationale groep turners naar Praag geweest om het "Sokkolfeest" bij te wonen, samen met enkele Oostendenaars zoals Julien Brussee (Noordzee), Louis Reilzen (KVGGO)⁸, Arthur Defer, Juffrouw Simontje van de Café Blokjes⁹ en nog enkele Oostendenaars.

In de Rogierlaan stond het Sportpaleis. Wanneer het regende was dit ons toevluchtsoord. Daar huisde de "Flandria Boxing Club" o.l.v. Theo Van Haverbeke als trainer. Met één van zijn zonen

¹ Zij woonden in de St. Niklaasstraat (6 ?).

² Deze met een reukje aan natuurlijk niet.

³ De vermoedelijke dief.

⁴ Toen de boulevard du Midi.

⁵ Hoek veldstraat en de boulevard in de café "De Pelican", over de boekhandel van Degrijse.

⁶ De gymnastiek.

⁷ De zoon van Chef Boddaerd "boutje", kon niet mee: hij had zijn pols verstuikt.

⁸ Toen voorzitter van het Kon. Van Nest Genootschap afdeling Turnen.

⁹ Bij "de Block" café waar Noordzee haar bestuursvergaderingen hield. Is nu P.C. handel. Vader De Block was een gewezen jockey.

Marcel ¹⁰ was ik bevriend, dus kon ik er de trainingen en sommige wedstrijden gratis meemaken. Zo ontmoette ik er o.a. Karel Sys, Wimme (komende van Brugge), Serpieters en Allary.

Wanneer er een wedstrijd was, werden door sommige vissers niet al te stichtelijke woorden geroepen, zoals bvb "je moet niet staan dansen, Godver..., je moet erop slaan". Daarom had mijn moeder niet graag dat ik naar die wedstrijden ging.

Met Pasen (1935?) ben ik voor de eerste maal naar het Kursaal geweest¹¹, maar niet voor een concert, wel voor een boksmatch. Roth tegen Sys. De uitslag was match-nul, denk ik.

Remi Van Bellegem was een vriend van mijn vader en inrichter (?) van het Criterium van Oostende. Hoe hij het klaar speelde weet ik niet, maar jaarlijks lokte hij alle grote renners naar Oostende. Hier spreek ik van bekenden zoals Sylveer en Romain Maes (geen familie van elkaar), Karel Aerts, Felicien Vervaecke en vele Franse en Italiaanse renners die in de laatste Tour de France hadden mee gedaan. Ik geloof dat er toen meer dan zestig grote renners mee deden plus enkele kleinere goden.

Voetbal was sinds mijn geboorte taboe in ons huisgezin. Mijn vader is zeer lang officieel afgevaardigde geweest bij 't VG-tje. Maar toen kreeg hij te horen dat je "je vader en moeder moet vermoord hebben om nog naar een match te gaan". Hij is ermee gestopt.

In het zwemmen sprak men toen van de opkomende Fernanda Caroen, zij won regelmatig de 50 meters crawl voor meisjes. Terwijl Ivonne Vandekerckhove (die iets ouder was) in de 100 meter streek haar eerste plaats opeiste. Beiden zijn nog naar de Olympische Spelen geweest te Londen (1948) maar hebben er geen "potten gebroken".

Bij de jongens was Carlo Zonnekeyn (tje) in de 200 meter vrije slag een opkomende kracht. Later heb ik nog veel gebabbeld met hem toen hij redder was in de zwemkom van de thermen.

Over zwemmen gesproken "'t zwemschooltje" ¹² in 't Bosje stond onder toezicht van Berten Lusyne, een van de bekendste turnleraars van O.T.V. Noordzee. Daar kon je een toegangskaart kopen voor de ganse dag, voor een halve dag ¹³ en zelfs een abonnement. Je kon er ook een "slobberbroek" huren en een handdoek. Alles was er primitief, maar aan gezelligheid ontbrak het niet. Men kroop in een afzonderlijke cabine¹⁴ of in 't kiekenkot. Deze laatste was een omkleedruimte voor een dertig tot vijftig jongeren. De meisjes mochten alleen 's morgens binnen en hun cabines waren aan de overkant van het zwembad. Sommige jongens keken door de reetjes van de deuren of ze iets konden zien, maar Berten hield het in 't oog en ze vlogen buiten.

Op een namiddag hebben wij er een aardbeving meegemaakt. Het zwemwater ging aan het trillen en men kon een dof gerommel horen. Niemand wist wat er gaande was. Ik heb het maar vernomen toen het 's anderendaags in de dagbladen stond.

¹⁰ Maurice is een zeer beroemde bassist.

¹¹ Mijn oom Pol was er namelijk "Kaartjes knipper".

¹² Waarom 't zwemschooltje? Berten Lusyne leerde er iedereen, tegen een vergoeding, zwemmen. Ook ik heb daar leren zwemmen.

¹³ 's morgens of 's namiddags

¹⁴ met twee, drie of meer.

NOG OOSTENDSE (KIJK)BOEKEN OPNIEUW BEKEKEN

door Norbert HOSTYN

In januari 2002 publiceerden we in dit tijdschrift een bijdrage onder deze titel minus het woord "nog". Raymond Vancraeynest zorgde intussentijd voor verheldering (2002/57) bij een uiterst intrigerende foto. We zorgen nu voor een vervolg. "Kijk" van "kijkboeken" staat nu tussen haakjes in de titel omdat enkele van de besproken publicaties veel rijker zijn dan beeldmateriaal alleen. Toch is het ons hier vooral te doen om de iconografische waarde van de afbeeldingen in de besproken boekwerken.

Vele duidingen bij namen bevatten informatie die nu misschien nog evident en dus overbodig lijken maar dit binnen 10 à 20 jaar niet meer zullen zijn.

Willy Van den Bussche, De zee en het vissersvolk gezien door fotograaf Maurice Antony (1883-1963), Jabbeke (Provinciaal Museum Constant Permeke), 1981.

"E ploate of e kabeljauw, dat is mien leven..."

Het Provinciaal Museum Constant Permeke bracht op initiatief van conservator Willy Van den Bussche jarenlang tentoonstellingen die gerelateerd waren aan de figuur van Constant Permeke. Zo was er een retrospectieve over zijn vader Henri Permeke, en ook één over een dicht familielid, Maurice Antony. Dit was in de zomer van 1981. De tentoonstelling focuste op één aspect van fotograaf Antony, dat waarin de parallellen met Constant Permeke het grootst waren: de wereld van de Oostendse visserij. De catalogus met schitterende reproducties op ware grootte (t.z.z. het klassieke formaat van een Antony-foto), kende een echt succes. Vele catalogi eindigden versneden, als losse fotos in kadertjes. Nu is ze een gezocht collectors-item.

Er is dit boek, en er is tevens de catalogus "*Maurice en Robert Antony, ooggetuigen*" (Venetiaanse Gaanderijen, 1998). Maar een echt uitgebreid, royaal kijkboek met het oeuvre van Antony is er nog niet. Vooralsnog onbetaalbaar wegens de hoge reproductierechten.

Zo zien we dat ook de medaille van het beeldrecht (tot 70 jaar na overlijden van de kunstenaar/fotograaf) twee zijden heeft: royale inkomsten via de rechten voor de erven versus een rem op bredere naambekendheid van een groot fotograaf via een degelijk fotoboek dat juist door de rechten onbetaalbaar wordt in ons kleine taalgebied. Wet/geld versus hart/idealisme. Een onvermoed stuk patrimonium blijft zo voor velen gesloten. En daar is de faam van een fotograaf en deze in het bijzonder dan weer niet mee gediend.

Ook "*Antony en het Vissersvolk*" toont slechts het topje van de ijsberg, alleen nog maar van de maritieme foto's van Antony.

Een verdwenen wereld van visserij en kleurrijke figuren doemt voor ons op : garnaalkruiers (39), nettenbreisters (42), strandvissers (39, 40), vislossers (4, 33), visserboten van weleer : O.60 (17), O.88 (17), P.93 (8) Een sterke foto is die van de storm van 14 augustus 1930 (38). Vol nostalgie is deze van de vismarkt (10). Oude gebruiken zoals het inzetten van hondenkarren (30, 31) herinneren ons aan tijden zonder GAIA.

Willy Van den Bussche's "*De zee en het vissersvolk gezien door fotograaf Maurice Antony*" bevindt zich in het fonds "Ostendiana" van de Sted. Openbare Bibliotheek Kris Lambert en in de Cultuurbibliotheek van de Provincie.

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2005

- Elke zaterdag
- Van 26 december 2004 t/m 09 januari 2005 (gesloten 28 december 2004, 01 en 04 januari)
- Van 05 februari t/m 13 februari (gesloten 08 februari)
- Van 26 maart t/m 10 april (gesloten 29 maart en 05 april)
- Van 05 mei t/m 08 mei
- Van 15 juni t/m 15 september (gesloten elke dinsdag)
- Van 29 oktober t/m 06 november (gesloten 01 november)
- Van 24 december t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006)

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
moderne technologie
met multi-scanner

**COCK
CAMERA
SERVICE**

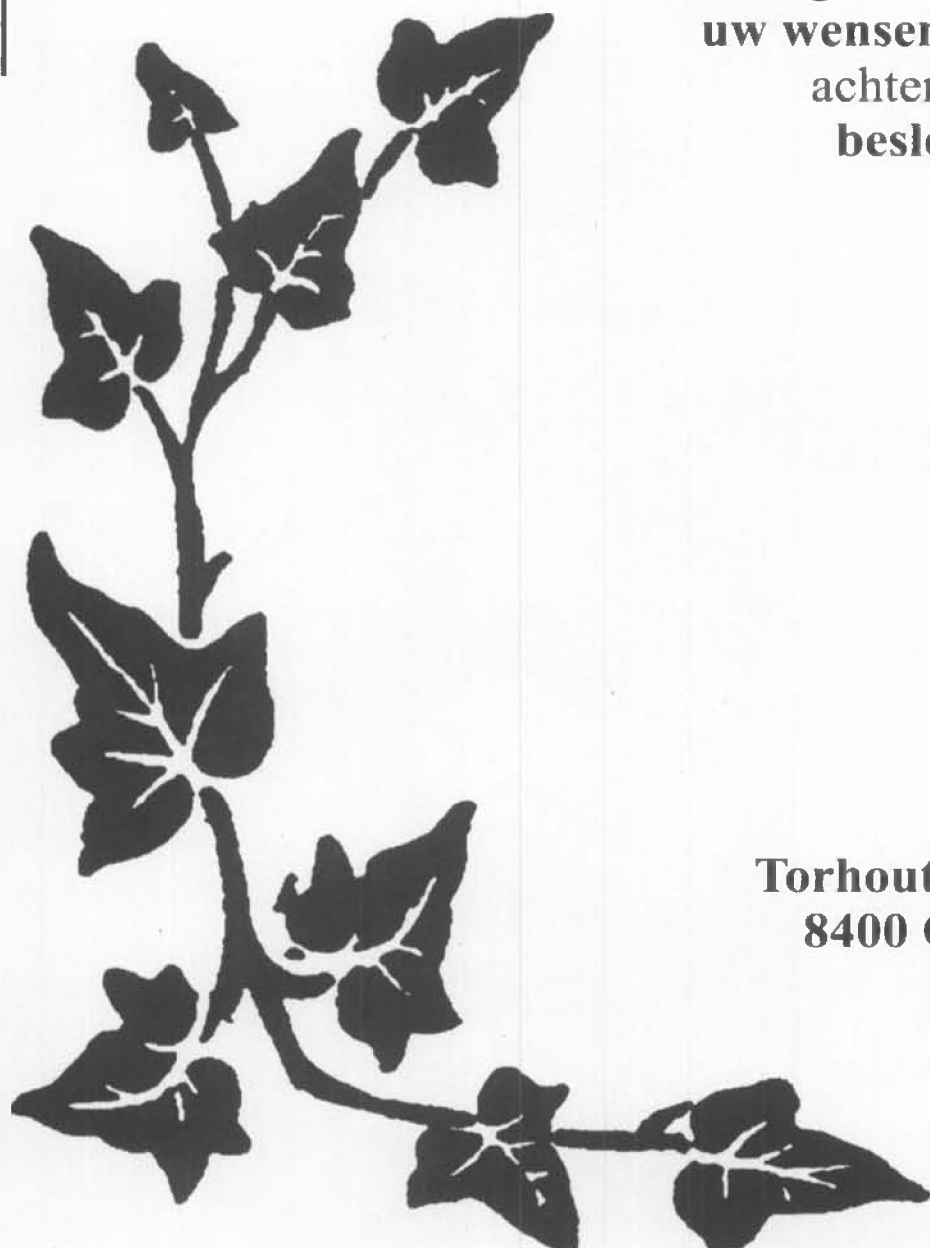
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

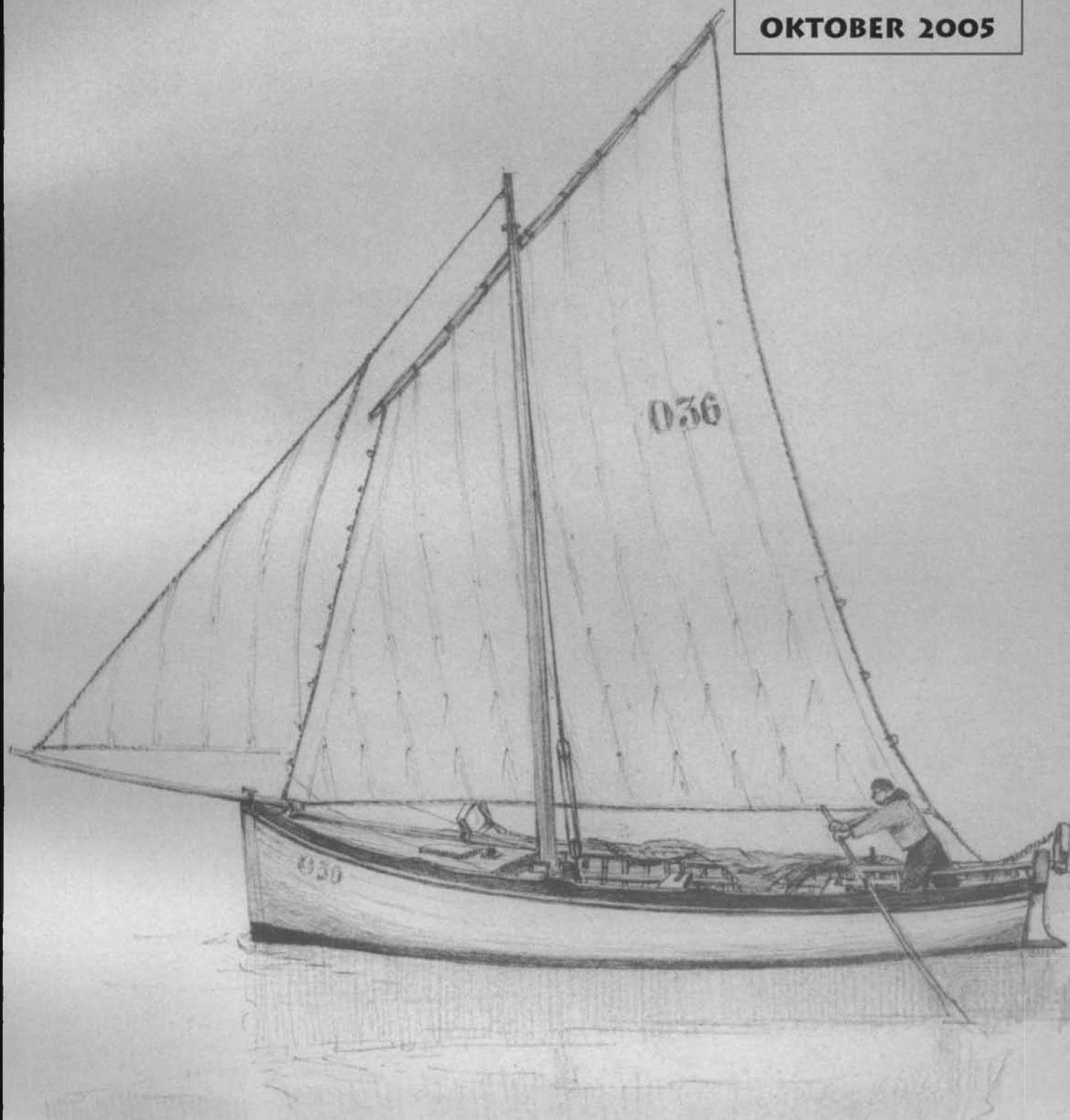
Het **uitvaartkontrakt**
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

MAANDBLAD

OKTOBER 2005

V.U. Omer Vilain - Rogierlaan 38/11 - 8400 Oostende

DE PLATE

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: € 15

Beschermd abonnement: € 20

Weldoend abonnement: € 30

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 34

NUMMER 10

MAAND oktober 2005

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 185: **S. VAN DAELE:** De Beau Site....Oostendse menuleer.

blz. 190: **R. WEISE:** Ik was 11 in 1940 (deel 2).

blz. 196: **I. VAN HYFTE:** Pierre Fontaine en zijn "Grand Hotel".

blz. 202: **F. GEVAERT:** De matamorfose van de haven van Oostende (deel 3).

blz. 210: **N. HOSTYN:** Antony-foto's uit de verzameling van de Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate.

**HET DOCUMENTATIECENTRUM VAN DE HEEMKRING IS TE RAADPLEGEN
GEDURENDE DE OPENINGSDAGEN EN -TIJDEN VAN ONS MUSEUM**

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: de.plate@pandora.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Serge VAN DAELE: Coupurestraat 7, 8450 Bredene.

Rudi WEISE: Voorhavenlaan 1/14, 8400 Oostende.

Ivan VAN HYFTE: Kastanjelaan 58, 8400 Oostende.

Ferdinand GEVAERT: Duinenstraat 40, 8450 Bredene

Norbert HOSTYN: Directie Musea, p.a. H. Serruyslaan 18a, 8400 Oostende

OKTOBER - ACTIVITEITEN

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteiten:

1st OKTOBER ACTIVITEIT

zaterdag 15 oktober om 15.00 uur

ERFGOEDWANDELING IN KOKSIJDE

Afspraak om 15.00 uur vóór de diensttoerisme op het Casinoplein (200 m. van de tramhalte Koksijde-Bad; bij Casino en Bibliotheek en achter het in opbouw zijnde Gemeentehuis).

De boeiende wandeltocht "Koksijde-Bad vanuit de ogen van de Zouaven" onder leiding van een plaatselijke gids is ongeveer 3 km. en gaat temidden van de pittoreske cottages van Koksijde.

Na de wandeling rusten en praten wij na bij een koffie.

De wandeling is gratis en de koffie wordt U aangeboden door de Kring, maar iedereen zorgt voor eigen vervoer (tram, auto, fiets).

Telefonisch inschrijven is noodzakelijk vóór 10 oktober op 059/708184 Valère Prinzie.

OPGELET: deze wandeling gaat door op zaterdag 15 oktober en NIET op zaterdag 8 oktober zoals werd aangekondigd in het jaarprogramma.

2de OKTOBER ACTIVITEIT

donderdag 27 oktober om 20.00 uur

in de Forumzaal van de Bibliotheek Chris Lambert, Wellingtonstraat

Onderwerp: **DE SINT PETRUS- en PAULUSKERK**

Spreker: dhr. **Vincent DUFLOU**

Vincent DUFLOU kwam op jonge leeftijd van Moeskroen naar Oostende wonen eng roeide er verder op quasi in de schaduw van de torens van de dekanale kerk.

Na zijn college studies ging hij archeologie studeren aan de KUL en koos er voor een dubbele optie: archeologie van de Prehistorie en archeologie van het Nabije Oosten, met bijzondere aandacht voor Iran.

Na deelname aan een aantal opgravingscampagnes voor prof. J.-P. Pautreau, verbonden aan het CNRS in Frankrijk keerde hij terug naar België en kwam terecht in Maasmechelen. Toeval zorgde er voor dat hij kort daarop aan de kust verzeilde. Zijn terugkeer naar België betekende, spijtig genoeg, wel het eind van zijn archeologische loopbaan.

Thans werkzaam als ambtenaar, bleef en blijft zijn interesse uitgaan naar archeologie en geschiedenis. Hij stond mee aan de wieg van de Oostende Gidsenkring "Lange Nelle" en werkte gedurende een tiental jaren mee aan de programmering van Open Monumentendag in Oostende. Houdt zich bezig met historisch onderzoek, waarbij zijn aandacht vooral uitgaat naar de "Grote Kerk" van Oostende en startte hij met eens student archeologie van de KUL opnieuw een project archeologische prospectie op.

In de causerie van deze avond zal Vincent DUFLOU de bouwgeschiedenis van de huidige dakanale kerk, ingehuldigd in 1905, toelichten.

Dit pareltje van neo-gotische architectuur kende een boeiende, zelfs mysterieuze voorgeschiedenis. Die kerk is namelijk onherroepelijk gelinkt aan de grote kerkbrand van 1896. Deze gebeurtenis deed heel wat stof opwaaien en lag aan de basis van tal van kritieken, verdachtmakingen, insinuaties en deinde zelfs uit tot een ware heksenjacht.

Heel bijzondere aandacht zal geschonken worden aan die grote kerkbrand.

In een tweede luik werpen we een korte blik op de bouw van de noodkerk, een tijdelijk opgetrokken kerkje dat gedurende een zevental jaren dienst deed.

In een derde luik komt dan de eigenlijke bouwgeschiedenis van de huidige kerk aan bod, vanaf de zoektocht naar een architect tot aan zijn voltooiing in 1907.

OPGELET: deze lezing gaat NIET door in de Dr. Colensstraat maar in de Forumzaal van de Bibliotheek Chris Lambert en is in het kader van de zomertentoonstelling "Oostende in 1905" in samenwerking met de Cultuurdienst van de Stad Oostende.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos voor alle belangstellenden.

BELANGRIJKE MEDEDELING

Door ziekte van één van de organisatoren gaat de tentoonstelling "Koninklijke Vanneste Genootschap Oostende 100 jaar: 1905-2005" NIET door.

De tentoonstelling "Oostendse Hotels" door erevoorzitter Omer VILAIN loopt door tot half november. Weliswaar zullen bepaalde prentkaarten vervangen worden door andere.

Een goede reden om de tentoonstelling nogmaals te bezoeken.

Wij hopen uiteraard dat de afgelaste tentoonstelling over het Vanneste Genootschap volgend jaar zal kunnen doorgaan.

U WEET TOCH DAT DE PLATE EEN WEBSITE HEEFT?

www.deplate.be

KIJKEN!!!

DE BEAU-SITE...OOSTENDSE MENULEER

door Serge Van Daele

In het kader van mijn artikel van vorige maand betreffende de transformatie van de "Beau-Site" van schoolrestaurant naar 'Art-center' past het toch, om nog even stil te staan bij de culinaire geneugten die te vinden waren in dit hotel. Ik heb een menukaart in mijn bezit van 30 september 1892. Ik gebruik ze dikwijls als voorbeeld in mijn lessen aan de hotelschool omdat er heel wat typische menukundige aspecten in voorkomen. Waar de Oostendse geschiedschrijving al niet goed voor is!! Niet dat ik hier nu een les menuleer wil geven aan

de leden van de 'Plate' maar het is misschien wel eens interessant om als culinair liefhebber even stil te staan bij de ontwikkeling van het eetgedrag van 'le beau-monde' anno 1892- (zeg maar midden belle-époque). En ik weet dat er veel lekkerbekken lid zijn van de vereniging!

Typisch voor die tijd is de uiterlijke tooi van het hoofd van de menukaart. Aan de uitvoering van de menukaart besteedde men in die tijd veel aandacht en menig grafisch kunstenaar heeft aan de creatie van menu's meegewerkt. Denk maar aan James Ensor! Aangezien de gerechten zelf op hun beurt echte culinaire kunstwerken waren, komt in de menukaart de combinatie van verschillende kunstvormen menigmaal op voortreffelijke wijze tot uitdrukking. Kalligrafie, typografie, toepassing van meerkleurendruk en zelfs gouddruk, keuze van bijzondere papiersoorten; dit alles droeg er toe bij om de menukaart als een herinnering van een feestelijk gebeuren te beschouwen.

In Oostende was op gebied van politiek belangrijke internationale, nationale, regionale en lokale gebeurtenissen altijd wel iets te doen. Of het nu huwelijken, congressen, staats-of stadsbezoeken, of conferenties waren; tijdens zulke evenementen werd vaak luister bijgezet door het aanbieden van maaltijden aan de gasten. Wie geregeld werkt met het stadsbestuur kan er van meespreken. Aan de menu die vooraf meestal uitgekozen werd door de stadssecretaris of een Schepen kon ik aflezen hoe belangrijk het gebeuren wel moest zijn. Meestal informeerde de burgemeester zich bij het betreden van de zaak over de gerechten, de keuze van de wijnen, de soort champagne en dergelijke... Een geslaagd maal kan immers belangrijk zijn voor toekomstige stadsprojecten, financieringen enz...

In dat opzicht zijn menukaarten belangrijke documenten in de marge van de Oostendes lokale geschiedenis. Zij weerspiegelen de welstand van de vorsten of de burgers van aanzien. Zij geven ons inzicht in de wijze waarop de culinaire ideeën zich in de vorige eeuw wijzigden maar ook de smaak en stijl van kalligrafen, typografen en illustratoren. En omdat op de meeste menukaarten ook de datum en de reden vermeld staan, komen bij het bekijken ook even de 'grande' of 'petite histoire' van onze stad aan bod. Door al die invloeden zijn de stukjes papier te beschouwen als scherven van een spiegel historiaal met verrassende facetten.

MENU

*Haut Saunterne
Royal Sillery*

*Huîtres Royales
Potage Tortue*

Délicieuses à la Reine

Suprêmes de Soles à l'Ostendaise

St-Estèphe 84

Filets de bœuf piqués, jardinière

Pois de veau aux truffes

Château Margaux 81

Perdreaux rotis sur canapés

Compote de Reine Claude

Ebissons de Homards de Norvège

Mayonnaise-Salade

Louis Rœderer

Savarin au Kirsch

Bombes glacées aux fruits

Corbeilles -- Dessert.

Het woord 'menukaart' is hier de juiste betiteling want het gaat om een kaart waar het menu op staat dat ter gelegenheid van die dag geserveerd werd. Wanneer we vandaag in een restaurant de 'menukaart' krijgen gaat het hoogstwaarschijnlijk om een kaart met een keuze aan gerechten die te verkrijgen zijn in de zaak. Dit is verkeerd woordgebruik. Het spreekt men beter over de 'restaurantkaart'!

Wat opvalt is dat 'Kursaal' in grotere letters aangeduid wordt dan 'Beau-Site'! Beau-Site lijkt slechts een bijnaam. Dit kan kloppen met onze studie over het hotel. Hotel du Kursaal was immers vroeger het 'kleine' maar klassevolle hotel de Russie. Ik vraag mij af waarom A. Declerck (eigenaar) altijd bewust die 2 namen heeft behouden en niet aan één naam de voorkeur heeft gegeven. Was er misschien een scheiding van klassen in het hotel?

Naast afbeeldingen van het Kursaal, de koninklijke villa en het staketsel zien we in de linkerbovenhoek de afbeelding van een gebouw! Zou dat het hotel moeten voorstellen? Het is evenwel geen exacte weergave van het bewuste hotel! Het lijkt er zelfs weinig op. De gevels zijn erg overdadig uitvergroot (zie mijn voorgaand artikel). Verkoopstechniek 'avant la lettre'!

ONTLEDING VAN HET MENU

Huîtres Royales: letterlijk vertaald: Koninklijke Oesters.

Hoogstwaarschijnlijk waren het 'Oostendse oesters'. Al is het dat de term 'Royales' in de culinaire wereld voorbehouden is voor de Zeeuwse oesters met 6 nullen. De allerfijnste categorie, ook toen. Meestal lezen we op menukaarten uit die periode voor Oostendse oesters: 'Les perles d'Ostende'.

Geserveerde wijn: Haut Sauterne

Dit is een zoete wijn afkomstig uit de Sauternesstreek bij Bordeaux. Het is hoogst ongewoon om een zoete wijn te schenken bij verse oesters, maar toen was het een rage. Eigenaardig is dat men geen jaartal vermeldt. Het zou mij niet verbazen indien het hier zou gaan om een Belgische botteling. Die hadden dikwijls geen jaartal. Bemerkt dat bij Sauterne de eindletter "s" ontbreekt. Dat kan wijzen op zelfgedrukte etiketten.

Potage Tortue: schildpaddensoep

In die dagen was het nog 'real turtle soup' afkomstig van reuzenschildpadden uit Azië. De Engelsen vonden het toen klasse om de soep te serveren in de karkas van het dier. Nu en dan ziet men nog die schilden in antiekwinkels. De soep werd geflambeerd in het restaurant met oude Madeira. Het slachten van schildpadden voor consumptie werd verboden na WOII en van toen af sprak men van 'mock turtle soup'. To mock= vervalsen.

Délicieuses à la Reine: de ons allen gekende 'Huwelijksbootjes', of ook genaamd 'Koninginnehapjes'.

Het gerecht is een Franse klassieker. Nu treffen we er stukjes kip en champignons in aan, met soms nog wat vleesballetjes; doch in het oude recept komen er stukjes kalfszwezerik 'hanenkam'. De rode kam van de haan werd gekookt, was zeer zacht van smaak en de rode kleur moest de link leggen naar de 'koninklijke' status. Vandaag kent bijna niemand nog die hanenkammen. Ook weinig slagers.

Suprêmes de Soles à l'Ostendaise: zeetongfilets naar Oostendse wijze.

Daarvoor refereer ik naar mijn artikel in 'De Plate' van oktober 2003.

Geserveerde wijn: Royal Sillery

Een champagne uit de omgeving van Reims, nabij Verzenay. Het merk bestaat nog steeds. De aanduiding 'Royal' is een fantasienaam. Waarschijnlijk is ze toegevoegd omdat het huis hofleverancier was aan enkele koninklijke hoven, wat in die tijd gebruikelijk was. Met de 'Sole à l'Ostendaise' zal ze verrukkelijk hebben gesmaakt.

Filets de boeuf piquées, jardinière: gebakken ossenhaas geprikt met truffel en tuingroenten. Typisch voor die tijd was het veelvuldig gebruik van truffels in het menu.

Ris de veaus aux truffes: kalfszwezeriken met truffel. Een klassieke bereiding bestaande uit gepocheerde kalfszwezeriken geserveerd met een roomsaus en stukjes gehakte truffel.

Geserveerde wijn: St. Estèphe 1884

1884 was een middelmatig jaar met veel regen tijdens de oogst. De rode wijnen waren geen hoogvliegers, vandaar dat ze nu op wijnveilingen niet meer te vinden zijn. Het is een wijn zonder kasteelnaam, een 'algemene appellatie'. In 1892 was de wijn 8 jaar oud. Dit geeft duidelijk aan dat het geen hoge topper was en dat deze wijn vlug moest worden genuttigd. Met de 2 gerechten waarin truffel verwerkt zat was het ongetwijfeld een ideale combinatie.

Perdreaux rotis sur canapés: gebraden jonge patrijs op toast. De toast diende om het bloed op te vangen van de sappig gebraden vogel.

Compote de Reines Claudes: moes van pruimen. Soms werd de moes in de zaal met Armagnac geflambeerd.

Buifsons de homard de Norvège: koude versierde Noorse kreeft.

Het is het opmerkelijkste item in dit menu. Weinig studenten, zelfs vakmensen geloven mij niet wanneer ik beweer dat vóór WO1 de kreeft steeds op het einde van de maaltijd werd geserveerd. Het dessert was het toetje, maar het laatste gezouten gerecht van een menu moet ook vandaag nog de gasten naar een apotheose leiden. Enkele Franse topchefs hebben het aangedurfd om het terug in te voeren in ons huidig culinaire klimaat doch met weinig succes.

Geserveerde wijn: Château Margaux 1881

1881 was een zeer goed jaar in Bordeaux. Het kasteel produceert één van de topwijnen van Margaux. De wijn was slechts 11 jaar oud toen ze werd geschonken. In feite te jong. We moeten er rekening mee houden dat men wijnen toen volledig anders 'vinifieerde' dan nu. Vooral die topwijnen konden meer dan een generatie rijpen. De wijn is geschonken na de 1884 en zal wel op dat gebied een verrassend contrast hebben geboden. Bemerkt dat deze rode wijn ook geschonken werd bij de koude kreeft! Ik kon de wijn aan € 1100 de fles terugvinden als rareiteit op een wijnveiling van Sotheby's te Londen.

Savarin au Kirsch: gebak van gistdeeg in tulbandvorm besprenkeld met kersendistillaat. Bij ons beter gekend als 'Baba', vb/ baba au rhum. Nog steeds te koop bij de betere banketbakker.

Bombes glacées aux fruits: ijsbombe met fruit

Klassiek dessert uit die tijd in de vorm van een halve voetbal gevuld met verschillende soorten ijs en fruit. De ijstaart werd meestal in de zaal met een warme vruchtenlikeur geflambeerd. Soms was er vuurwerk bij, vandaar de 'bom'.

Corbeilles—Dessert: fruitschaal.

Wanneer we vandaag aan de leerlingen van de hotelschool echter 'meloen met Porto' serveren als voorgerecht trekt iedereen een langs neus. Tot aan WOII was het een luxe-voorgerecht.

Het was toen helemaal 'bon ton' om vers fruit in het midden van de tafel te plaatsen. Meestal gebeurde dit dan nog in prachtige zilveren bekertjes of gouden schalen. Vergeten wij niet dat vers fruit toen een pure luxe was. Ananas, banaan, sinaasappel kwamen via de kolonies enkel op de tafels van de goeie burgerij. Het is zowat het enige dat nog overgebleven is 'in tafeldekking' uit die 'belle époque'. Wie regelmatig televisie kijkt naar programma's zoals 'Royalty' e.d. zal bemerken dat bij grote staatsbanketten de fruitschalen nog steeds op de gedekte tafels pronken. Zelfs vandaag nog wordt vers fruit aanzien als een teken van welstand!

Geserveerde wijn : Louis Roederer

Een huis dat borg staat voor hoogstaande kwaliteit. Deze champagne wordt nog steeds in klasserestaurants geserveerd. Denk maar aan de 'Cristal Roederer'. De enige champagne die nog steeds verkocht wordt in een fles uit helder glas, ooit een opdracht van de tsaar van Rusland. Het ging hier waarschijnlijk om een zoete champagne, in die jaren een sterke modetrend.

De tand des tijds knaagt fanatiek aan alle waarden, doch van één zaak zijn we zeker betreffende de Beau-Site...kwaliteit was hier het hoogste ordewoord!

door Rudolf Weise

De sanitaire treinen naar Berck-Plage in de periode 17 mei - 07 juni

Voor de evacuatie van zijn gewonde militairen beschikte de Belgische Militaire Geneeskundige Dienst over sanitaire treinen. Hun inbreng bij de gebeurtenissen die zich te Berck-Plage afspeelden was van kapitaal belang en verdient daarvoor verteld te worden.

De Medische Dienst beschikte in mei 1940 over 18 treinen: 2 treinen voor liggend vervoer (TLV) bestaande uit 11 wagons en 2 bagagewagens (300 plaatsen), 13 treinen voor gemengd vervoer (TGV) samengesteld uit 8 wagons en 2 bagagewagens voor 120 liggende en 240 zittende gewonden, 1 trein voor zittend vervoer (TZV) met 320 plaatsen en 2 treinen van ongeveer 450 plaatsen samengesteld uit 5 wagons en 22 bagagewagens waarvan 20 gesloten.

Iedere trein werd bevolen door een officier-geneesheer die bvb. voor het gemengd vervoer beschikte over 27 brancardiërs waarvan één aalmoezenier. Deze evacuatiedienst was oorspronkelijk gestationeerd te Deinze bij Gent. Ze hebben als opdracht te waken over de samenstelling van de treinen, hun bevoorrading in levensmiddelen, medicamenten en verbanden en het ter beschikking stellen van de treinen op de plaatsen gevraagd door de Medische Dienst.

De evacuatiedienst trad in werking vanaf de eerste dag der gevechten. Vanaf 16 mei werden de treinen volop ingeschakeld in de gevechten om de evacuaties te verzekeren, eerst ten westen van de Schelde, later naar Frankrijk. Op dezelfde dag om 11.10 uur ontvangt men de uitvoeringsmodaliteiten inzake het gebruik van deze sanitaire treinen:

1. De officieren treinoversten zijn ook van rechtswege militair bevelhebber van de stations waar er door de militaire overheid geen bevelhebber werd voorzien.
2. De burgerlijke overheid er van weerhouden aan de trein een andere bestemming te geven dan diegene bepaald door de militaire overheid.
3. De stationschef ervan op de hoogte brengen dat men een met revolver gewapende man op de locomotief zal plaatsen met de opdracht te handelen indien hij de trein zou laten vertrekken in een andere richting dan deze bepaald door de militaire overheid.
4. De toegang tot de trein formeel verbieden aan elke persoon, hetzij militair of burger, andere dan het personeel, de zieken en gekwetsten. Indien nodig zullen de treinoversten zich laten bijstaan door de Rijkswacht.
5. In de trein een reserve aan levensmiddelen opslaan voor minimum vier dagen.
6. De toestand der treinen doorsturen, ze nummeren op de bagagewagen, er een officier affecteren die er definitief blijft.

Niettegenstaande deze precieze orders met betrekking tot hun gebruik zullen deze treinen veel moeilijkheden ondervinden. Zij zullen niet altijd beschikken over de onmisbare locomotieven want al behoren de treinen tot de Medische Dienst, de locomotieven horen toe aan de NMBS. In sommige stations werden deze locomotieven eenvoudigweg geweigerd. Tot slot moesten deze treinen telefonisch contact houden met hun hospitaal van bestemming en de bevelhebbers moesten in elk station hun orders vragen en hun positie opgeven. Vandaar nieuw tijdverlies. Bovendien droegen deze treinen geen Rode-Kruistekens op de wagons wat aanleiding gaf tot wrede vergissingen.

Vanaf 16 mei 18.30 uur worden vertrekorders gegeven om gewonden op te halen te Brugge, Gent, Nieuwpoort en Oostende. De geladen treinen zetten zich tussen 09.00 uur de 17 mei en 22.00 uur de

18 mei in beweging. De snelste trein heeft 20 uren nodig om Rang-du Fliers te bereiken, de traagste 63 uren. Voeg hierbij de wacht-, laad- en lostijden en stel u voor hoe het leven in deze treinen met zijn pijn, angst en lange wachttijden in de zon, met veel stoppen en veranderingen van richting, moet geweest zijn. Een emotionele getuigenis:

"In de wagons een pak gewonden, gans het trillende gamma van menselijk leed, inbegrepen het sinister orgelpunt, de dood. Buiten de vliegtuigen, de bommen, de tanks, de slachting. Nergens heeft een kanon of mitrailleurse deze doodsvogels van ons afgewend".

De eerste gewonden, komende uit Brugge met de evacuatietrein voor zittend vervoer, kwamen aan te Rang-du-Fliers op 18 mei om 05.30 uur. Ze werden slechts ontscheept om 15.45 uur. Zes treinen zullen in Rang-du-Fliers toekomen met bestemming Berck-Plage: op 18, 19 en 20 mei. Twee anderen komen over Etaples op 18 en 19 mei. In totaal komen meer dan 3000 soldaten toe op die dagen waarvan er 2000 te Berck bleven.

Commandant-geneesheer Bech heeft een gedetailleerd verslag over de wederwaardigheden van al deze sanitaire treinen nagelaten. Tussen de verhalen die betrekking hebben op Berck, deze van vijf treinen die het waard zijn vermeld te worden.

Drie GET (gemengde evacuatietrein) de 10, 3 en 4 hebben een gemeenschappelijke bestemming die, alhoewel ze afzonderlijk vertrokken, hen op 20 mei samen in Rang-du-Fliers zal brengen.

De gemengde evacuatietrein onder onderluitenant-geneesheer Regniers verlaat Gent op 17 mei om 09.30 uur met 130 liggende en 340 zittende gewonden. De reis duurt geweldig lang. Hij komt aan te Wevelgem op 18 mei om 06.00 uur, dwz. na een reis van 20 uren en 30 minuten voor een afstand van 46 km. De 18e wordt de trein 3 uur opgehouden te Wevelgem, 2 uur15' te Halluin en 6 uur15' te Ballieul. De 19e komt de trein langs Ebblinghem en St.Omer. Twee gekwetsten sterven onderweg. Ze bereiken Rang-du-Flier te middernacht. Het ontschepen begint op 20 mei om 04.00 uur maar alleen de zwaarst gekwetsten worden ontscheept. Wegens plaatsgebrek in de hospitalen te Berck blijven de lichtgewonden in de trein.

De gemengde evacuatietrein 3 onder luitenant-geneesheer Stuyck verlaat Oostende op 18 mei om 21.05 uur met 120 liggende en 250 zittende verwonden. Ze overschrijden de grens (30 km.) op 19 mei om 15.00 uur en de trein komt aan te Rang-du-Fliers de 20e om 05.00 uur. Men kan niemand ontschepen want te Berck is er geen plaats meer. De trein krijgt Nantes als nieuwe bestemming doch...er is geen locomotief beschikbaar om te vertrekken. De locomotief van de trein werd ondertussen door Franse militairen afgekoppeld. De trein blijft dus in het station te Rang-du-Fliers staan op 20 en 21 mei. De gezonde mannen krijgen toelating op eigen kracht te vertrekken. Luitenant Klein die deel uitmaakte van dit transport verteld hierover het volgende:

"Op 21 mei kreeg ik toelating te vertrekken. Met behulp van een schets die ik gemaakt had van een kaart begaf ik mij op weg. Ik nam verschillende gekwetste onderofficieren en soldaten mee. Ikzelf liep met een stok. Ons doel: de Somme overschrijden. We zijn er nooit geraakt want de Duitsers bezetten reeds de zuidelijke oever. Bij valavond zijn we teruggekeerd in de richting van Etaples en de volgende dag in de namiddag van 22 mei hadden we het geluk te kunnen inschepen aan boord van één der laatste Engelse schepen die de haven van Boulogne verliet".

De gemengde evacuatietrein 4, onder adjudant-geneesheer Castelain verlaat Oostende op 18 mei om 22.00 uur. met 642 personen aan boord. Na veel stoppen, komt hij aan te Adinkerke op 19 mei te 08.00 uur en te Duinkerke om 22.00 uur. Tijdens de nacht worden zij, in de omgeving van Calais, gebombardeerd. Hij is te Boulogne om 04.00 uur, te Etaples om 11.00 uur en te Rang-du-Fliers om 23.00 uur. Hij vindt er GET 10 en 3, gedeeltelijk ontdaan van hun gezonde gekwetsten die de trein

verlaten hebben en proberen de bagagewagens met eetwaar te plunderen.

De geschiedenis van deze drie treinen verloopt vanaf dan gelijk. De 21e stationeren ze samen te Rang-du-Fliers. De treinoversten plegen overleg. Men beslist de ergste gewonden samen te brengen op één trein. De 22e mei om 10.00 uur passeren gemotoriseerde Duitse kolonnes op de baan langs het station richting Etaples. Vier licht gekwetsten die op de baan wandelen worden beschoten. Een Duitse ziekenwagen brengt om 12.30 uur vier zwaar gekwetsten: drie Belgen en een Franse officier. Eén der belgen sterft om 13.15 uur. De drie anderen worden naar Berck afgevoerd. Onderluitenant-geneesheer Regniers organiseert de militaire begrafenis van de overleden soldaat die bijgezet wordt op het kerkhof van Rang-du-Fliers. Luitenant Gosse vertelt over deze dagen het volgende:

"De Duitse pantserwagens komende van de Somme veroverden de trein en lieten ons voorlopig ten laste van het treinpersoneel voor wat betreft zorgen en voeding. De regio was overbevolkt met vluchtelingen en verloren gelopen militairen van alle wapens. Het treinpersoneel had moeite om door opeising de nodige, zeldzaam wordende, eetwaar en de nodige producten voor de verzorging der gekwetsten te vinden. In de moeilijke toestand waarin we ons bevonden in deze verlaten trein was de toewijding van de beide reserveluitenants-geneesheren treinoversten en het medisch personeel absoluut".

Van de 23e tot de 27e mei worden de zwaarste zieken en gewonden overgebracht naar de hospitalen van Berck. Het leven aan boord van de treinen organiseert zich. Op 30 mei evacueren de Duitsers dertig gezonde mannen naar Montreuil. Adjudant Castelain laat de Belgische kleuren op zijn trein schilderen. Van 31 mei tot 07 juni worden de GET fasegewijs ontscheept. Op 07 en 08 juni wordt het personeel van de treinen en de gewonde soldaten naar Montreuil overgebracht en ondergaan ze het lot der kolonnes die van Berck komen.

De geschiedenis van GET 2 is eveneens verbonden met de gebeurtenissen te Berck-Plage. De trein verlaat Gent op 17 mei om 12.55 uur. Hij komt aan te Kortrijk om 17.40 uur, te St.Omer op 18 mei 04.30 uur en te Boulogne om 14.50 uur. Om 18.00 uur wordt hij te Etaples ontladen. Hij vertrekt leeg terug naar België langs Hazebrouck en Armentières maar wordt dan teruggestuurd naar Boulogne. Hij is te Desvres op 20 mei te 08.30 uur. Men laadt er enkele gekwetsten op. Luitenant-geneesheer Levecq blijft in verbinding met majoor-geneesheer Fontana te Berck maar op 21 mei wordt de telefoonverbinding verbroken. Zonder bevelen passeert hij Hesdigneul op 21 mei om 18.03 uur waar hij gebombardeerd wordt. Hij is te Dannes-Camiers op 22 mei om 01.00 uur. Het spoor is onderbroken bij Etaples. Wanneer hij verneemt dat een andere sanitaire trein aan de andere zijde van Etaples, te Rang-du-Fliers, geblokkeerd staat, vertrekt luitenant-geneesheer Levecq op 22 mei 's morgens per fiets om zijn hulp aan te bieden. Aan de brug van Etaples stuit hij op Duitse tanks en gemotoriseerde troepen die bezig zijn met het ontwapenen van Franse soldaten. Met de Duitse tanks op zijn hielen vervoegt hij opnieuw Dannes-Camiers en lukt er in te vertrekken om 14.20 uur onder Duits vuur. Onderweg vangt hij in een erbarmelijke staat verkerende gekwetsten op van het hospitaal te Berck aan dewelke men gezegd had zich op eigen kracht te redden. De trein komt aan te Boulogne om 16.00 uur en ondergaat er gedurende de nacht een intensief bombardement. Luitenant-geneesheer Levecq wordt op 25 mei te Boulogne krijgsgevangen genomen

De GET 6 van luitenant-geneesheer Vandervael zal een echte calvarieweg meemaken. Hij verlaat Oostende voor le Touquet op 18 mei om 21.45 uur. Hij passert Duinkerke, Béthune, Arras en op 20 mei 10.30 uur St.Pol. Kolonel-geneesheer Debeyre meldt hem telefonisch dat hij naar Berck moet gaan, maar uit Berck krijgt hij bevel naar Abbeville te reizen. Op 20 mei om 13.30 uur komt hij aan te Auxi-le-Château en wordt er, op het enige en vernielde spoor, tot stilstaan gedwongen in het station zonder enige mogelijkheid tot telefonisch contact. Hij geeft de gezonde manschappen toelating de trein te verlaten. 200 van hen vertrekken naar Abbeville. Om 19.40 uur komen Duitse

tanks aan die de locomotief en de achterste bagagewagen beschieten. De machinist wordt hierbij gekwetst. De Duitsers consignerden iedereen in de trein. 's Anderendaags geven ze bevel aan alle gezonde manschappen, met uitzondering van drie dokters en van de brancardiers, te voet naar Doullens te vertrekken. Luitenant-geneesheer Van Rossum was getuige van deze harde dagen:

"De Duitse commandant van een tankatelier die in een fabriek bij het station ondergebracht was voert het bevel over ons klein kamp en bezorgt ons een karige bevoorrading. We transformeren zo goed als mogelijk onze evacuatietrein in hospitaaltrein en maken een aanvang met de verzorging en de noodzakelijk operaties van de gewonden. Buiten de zwaar gekwetsten die onze trein transporteerde ontfermden we ons ook, over de gewonden die ons door de Duitsers gebracht werden. De Duitsers stelden ons twee Franse geneesheren en tien verpleegsters alsook een Engelse dokter en een aalmoezenier ter beschikking in versterking. In de eerste bagagewagen richten wij een operatiezaal in".

Ziehier wat luitenant-geneesheer Vandervael zich hierover herinnerde:

"Van 21 mei tot 05 juni deed de trein dienst als medico-heelkundige ambulance. Ik werd in deze taak bijgestaan door adjudant-geneesheer Weytens, luitenant-geneesheer Van Rossum en onderluitenant-geneesheer Wery. De eerste twee kwamen van het hospitaal te Oostende, de derde brachten de Duitsers ons per trein. Het totaal aantal gekwetsten die in deze periode in de trein gehospitaliseerd waren beliep 120 zwaar- en 50 lichtgekwetsten. Ik moest maatregelen nemen om enkele gevallen van gasgangreen te isoleren, we hadden geen serum, en ik heb een noodkerkhof in een boomgaard bij de trein ingericht. We hadden zes overlijdens. Ik moest de ravitaillering verzorgen, gedeeltelijk door opeisingen in de lokaliteit, gedeeltelijk met levensmiddelen ons door de Duitsers geleverd, die ons ook medicamenten, verbanden en chirurgische instrumenten van Franse en Engelse oorsprong bezorgden".

Op 26 mei worden 20 zwaar gewonden geëvacueerd, 13 anderen de 27e. Op 02 juni worden alle zittende gewonden, alsook de hospitaalzusters en 20 verpleegsters per autocar naar Berck gebracht. Op de 03e nieuwe evacuatie. De 05e wordt de trein volledig geëvacueerd met autocars: de gekwetsten en verpleegsters naar Berck, de geneesheren en brancardiers naar St.Pol waar ze de colonnes van de Belgische Medische Dienst vervoegen die naar België vertrekken.

Sterven te Berck

In deze dagen stierven te Berck 24 Belgische militairen. Inlichtingen uit de overlijdensakten, deze die opgetekend waren in de begrafenisregisters alsook deze door mijnheer Stevens bekomen in België vertellen ons wie zij waren. Twee van hen zijn naamloos maar de identiteit van de 22 anderen is ons bekend. Het zijn:

1. Soldaat Bertrand Marcel † 26-05-1940 - Spoorwegtroepen.
2. Militair Bortels Frederik † 04-06-1940 -11e Linierregiment.
3. Wachtmeester Bourgeois Louis † 12-06-1940-2e DTCA (afweergeschut).
4. Militair Cauwenbergh Victor † 01-06-1940-2e Regiment Hulptroepen.
5. Kapitein de Hemptinne Etienne † 25-05-1940-2e Ardense Jagers.
6. Militair Dewolf † 02-06-1940.
7. Militair Dumont Georges † 01-06-1940.
8. Soldaat Depasse Albert † 26-06-1940-2e Jagers te Voet.
9. Soldaat Ghieselmans Jean † 23-05-1940-62e Linierregiment.
10. Militair Goovaerts Henri-Jean † 19-05-1940.
11. Sergeant Heps Victor † 13-06-1940-5e Linierregiment.
12. Sergeant Leclercq Alfred † 3e Karabiniers-Wielrijders.

13. Soldaat Leurquin René † 23-05-1940-1e Regiment Gidsen.
14. Militair Mestdag Paul † 15-06-1940-Medisch Corps.
15. Militair Michiels André † 26-05-1940.
16. Onbekend militair † 20-05-1940.
17. Onbekend militair † 20-05-1940.
18. Korporaal Simon René † 20-05-1940-3e Medisch Corps 4e Infanteriedivisie.
19. Soldaat Smekens Jules † 20-05-1940-1e Ardense Jagers (?).
20. Sergeant Thiry Adelin † 21-05-1940-9e Jagers te Paard.
21. Soldaat Vanderstraeten Albert † 18-05-1940-3e Luchtvaartregiment.
22. Soldaat Vandeveld Francis † 07-06-1940-17e Linierregiment.
23. Soldaat Van Landeghem André † 21-05-1940-3e Linierregiment.
24. Soldaat Winandy Jules † 22-05-1940-2e Grenswielrijders.

De jongste was 19 jaar, de oudste 56. De helft onder hen waren minder dan 30 jaar. De meesten stierven in de Belgische hospitalen: 9 in het Maritiem, 8 in Lannelongue, 1 in het casino. Enkelen stierven in instellingen van de Franse medische dienst: 2 in Hélios-Marine, 2 in Cazin. Eén werd dood gevonden op het strand. Er dient opgemerkt dat niettegenstaande zijn naam van "Kreupelencentrum" het casino ook enkele zware gevallen herbergde.

Het eerste overlijden gebeurde op 18 mei en tot de aankomst van de Duitsers op 22 mei, stierven er nog 9. Tussen 23 mei en 05 juni, waarop een aanvang werd gemaakt met de evacuatie der hospitalen, werden nog 9 bijkomende overlijdens opgetekend. Na deze datum telt men er nog 5 waarvan de laatste op 26 juni.

In enkele gevallen kent men de oorzaak van het overlijden. Enkelen stierven door ziekte: tuberculose, hartziekten, keelontsteking, gasperforatie, het grootste deel door kwetsuren waarvan enkele op het eerste zicht niet zo erg waren: aan de kuit, het been en de dij, maar die door verwikkelingen met gasgangreen fataal werden.

De meesten werden in België gewond tussen 11 en 15 mei. Het volgende verhaal is typisch voor de belevenissen van een Belgisch soldaat die uiteindelijk te Berck overleed:

"Op 12 mei 1940 werd soldaat Winandy, een estafette in bevolen dienst, onderschept bij een Duitse tankaanval bij het dorpje Hannut. Op het ogenblik dat hij zijn moto terug op gang bracht in de hoop aan de vijand te kunnen ontsnappen werd hij door een kogel aan de bil gewond. Hij slaagde er in zich aan het zicht van de vijand te onttrekken en zich te laten opnemen door een camion met vluchtelingen. Overgebracht in de achterste lijnen zwierf hij van hulppost naar hulppost zonder er in te slagen zich te laten verzorgen gezien de versnelde gebeurtenissen. Zijn, op het slagveld, haastig aangebracht verband werd slecht 5 of 6 dagen later vervangen. De wonde was besmet en de verwonding verergerde. Winandy stierf in een Franse medische instelling, het Maritiem hospitaal, te Berck-Plage op 22 mei te 04.00 uur".

Twee overleden nadat ze in de omgeving van Berck gewond werden bij de terugtocht van sommige Belgische eenheden:

"Wij gingen naar Frankrijk in een camion van de 4e compagnie van het 3e regiment Carabiniers-Wielrijders op 19 mei 1940. De 20 mei op de weg van Abbeville werden wij gebombardeerd. Een bom viel op drie meter van mijn groep, een tweede op 25 meter raakt de groep van sergeant Leclercq. Gekwetst aan het been, werd hij verzorgd in een nabijgelegen huis en waarschijnlijk overgebracht naar een hospitaal. Na mijn terugkeer in België kwam een lid van zijn familie mij zijn overlijden in het hospitaal te Berck-Plage melden. Sergeant Leclercq stierf in het hospitaal Cazin op 21 mei te 02.00 uur".

"Het bataljon waartoe soldaat Ghieselmann behoorde werd op 16 mei 1940 ingescheept te Lokeren met bestemming Zuid-Frankrijk. Op 18 mei, nadat voorzien was dat de trein naar Amiens zou rijden, werd deze afgeleid naar Calais. Het bataljon moest de trein verlaten op 23 mei in het station van Rivière-Neuve. Zonder bewapening, krijgt de eenheid bevel terug te trekken tot Calais, dan naar Boulogne, dan naar Abbeville. Het grootste deel van het bataljon werd op 25 mei krijgsgevangen gemaakt tussen Calais en Gravelines. Kleine detachementen konden doorbreken maar werden, na gebombardeerd geweest te zijn, opgepakt tussen Calais en Abbeville. De gewonde soldaat Ghieselmann van het 1e bataljon van het 62e Linieregiment overleed tengevolge dergelijke omstandigheden op 23 mei te 11.00 uur in het Maritiem hospitaal".

Dit laatste verhaal is enigszins onwaarschijnlijk. Op 23 mei wanneer de eenheid de trein te Rivière-Neuve verlaat is Berck reeds 24 uur ingenomen. Nochtans...

Een eerste besluit

Vijftig jaar later is te Berck niets meer zichtbaar van de massieve Belgische tegenwoordigheid uit die tijd. Ik probeerde archieven te vinden in de hospitalen maar vond niets. Men meent te weten dat ze allen geëvacueerd en verlaten werden tijdens de oorlog. In het geheugen van de oudere inwoners bleven weinig preciese herinneringen bewaard; men herinnerde zich slechts: *"dat er veel Belgen te Berck waren in 1940"*. Sommigen hielden contact met Belgische families en kleine groepjes oudstrijders komen er soms nog eens.

Van het kerkhof werden de 24 gesneuvelde soldaten allen naar België overgebracht. De begrafenisregisters getuigen voor hen. Ze werden begraven in sectie 3, groep M, gereserveerd voor militaire graven, midden Franse en Engelse soldaten gestorven in dezelfde periode. Ze werden bij elkaar gezet in volgorde van overlijden en zo zijn de geallieerden verenigd in de dood zoals ze waren in het gevecht. De eerste lichamen, werden op bevel van de Duitse overheid, opgegraven en teruggegeven aan de familie op 16 juni 1940. De anderen werden naar België overgebracht tussen 1947 en 1950.

Om te eindigen, de enige sporen die ik terugvond waren deze van de burgerstand te Berck. Voor elke overleden Belgische militair zijn inlichtingen betreffende ouderdom, eenheid et soms zijn adres opgetekend. Voor allen is ook vermeld: *'Mort pour la Belgique'*.

Noot: Voorgaande relaas is hoofdzakelijk gebaseerd op het Franstalig werk "Le Service de Santé Belge   Berck (France) en 1940" van de Franse geneesheer Victor Macquet, geboren te Berck. Bij de vertaling werd de tekst, met uitzondering van enkele paragrafen, zo identiek mogelijk behouden.

(wordt vervolgd)

PIERRE FONTAINE EN ZIJN "GRAND HOTEL"

door IVAN VAN HYFTE

Dit jaar verschenen in de pers artikels over het eertijds roemruchte Grand Hotel Fontaine als zou het huidige handelspand Louisastraat 6 wel degelijk ooit toebehoord hebben aan één van Oostendes beroemdste Belle Epoque-hotels.

Nu bij verbouwingswerken een naam bord "Hotel Fontaine" werd ontdekt achter de reclamepanelen op de voorgevel, beweert de uitbater van de pralinezaak, de h. Walter VERPOORT dat "...plaatselijke historici steeds hebben ontkend dat ons gebouw ook deel uitmaakte van het bekende hotel..." (1). Wie die geschiedkundigen zijn, weet ik niet maar deze stellingname vraagt toch om enige historische correctie.

Aan de hand van gegevens, mij verstrekt door het Kadaster-archief West-Vlaanderen te Brugge, doe ik een poging om de ontstaansgeschiedenis en de uitbreiding van dit luxehotel – ooit hooft het aan 350 personen slaapgelegenheid ! – te reconstrueren.

* * *

Op 27 december 1849 verkoopt notaris LIEBAERT voor weduwe en kinderen VALCKE-DEKNUYT twee huizen gelegen respectievelijk Kattestraat 3 (zie perceel 197) en Langestraat 75 (zie percelen 217 en 218). De nieuwe eigenaars zijn Pierre FONTAINE en zijn echtgenote Victorine BOOGAERTS, beiden hoteliers uit Oostende. Het eerste pand wordt afgebroken en op Langestraat 75 komt hoofdzakelijk nieuwbouw. De vroegste, expliciete vermelding van "Hotel Fontaine" die ik gevonden heb, was in de plaatselijke Feuille d'Ostende van 1851 (n°3401). Hoge gasten dit jaar waren Prins Louis Zu Lân Wittgenstein (Hohenstein), prins Carl Zu Salm Horstmar en de prinsen Adolf en Ferdinand von Wittgenstein. In 185 vinden we in de "Liste des Etrangers" (niet altijd vrij van slordigheden) de Roemeense prins Stourdza en prins Trubetskoy uit Sint-Petersburg...

Ondernemend als hij is, koopt FONTAINE, zeven jaar later, ook nog het huis, Kattestraat 4 (zie perceel 198) van Thérèse DEKNUYT en consoorten (2) ; hij laat het afbreken en weldra verrijst een nieuw gebouw op de percelen 197 en 198. Ofschoon ondertussen de prinses van Monaco, prins Ollendorf, Zijne Koninklijke Hoogheid Wasiltchikoff uit Rusland, de Parijse prinses Mathilde, Zijne Keizerlijke Hoogheid Albrecht van Oostenrijk (3), de Munchense prins en prinses von Hohenloht, de prinsen Emile en Maximiliaan von Fürstenberg en de prins de Croy uit Munster uitgebreid logeren, is FONTAINE's droom, een Grand Hotel met zijn eigen naam, er bijlange nog niet.

In 1860 koopt hij het perceel 214, in de Louisastraat 8 (nu n° 6), van Marie DESWELGH, weduwe van notaris Antoine RYCX (4). Hij gebruikt die lap grond voor de nieuwbouw-uitbreiding van zijn levenswerk. Vlak ernaast, op de hoek van de Louisastraat en de Langestraat 45 (zie perceel 215 en 216) ligt hotel "Schmitz", genaamd naar de gelijknamige Oostendse hotelier Christiaan SCHMITZ die zijn eigendom in 1876 aan FONTAINE verkoopt (5). Maar het noodlot slaat toe : amper 68 jaar oud overlijdt de liberale gemeentepoliticus op 9 december te Brussel. Nog geen 4 maand later, op 29 maart 1883, wordt alles al openbaar verkocht (6)? Het eigenlijke Hotel Fontaine in de Langestraat en Louisastraat (15 ares en op dit ogenblik verhuurd aan MARION), de annexe van het hotel in de Vlaanderenstraat (FONTAINE woont er en verhuurt 's zomers een deel van dit privé-huis) en het hotel Frank, hoek Langestraat-Louisastraat (verhuurd aan Adolphe LIBOVITZ-FRANK).

Grand Hotel
FONTAINE

situé près la Digue et le Casino

ENTRÉES : RUE DE FLANDRE et RUE LONGUE

PROPRIÉTAIRE : J. ELLEBOUDT.

Hotel ouvert pendant toute l'année

300 CHAMBRES A COUCHER

TABLE D'HOTE — PENSION

ECLAIRAGE ÉLECTRIQUE — ASCENSEUR

Salon de lecture, Bains chauds et froids, Fumoir

JARDIN

OMNIBUS A L'ARRIVÉE DES TRAINS ET DES MALLES DE L'ÉTAT

CLIENTÈLE ANGLAISE ET AMÉRICAINE

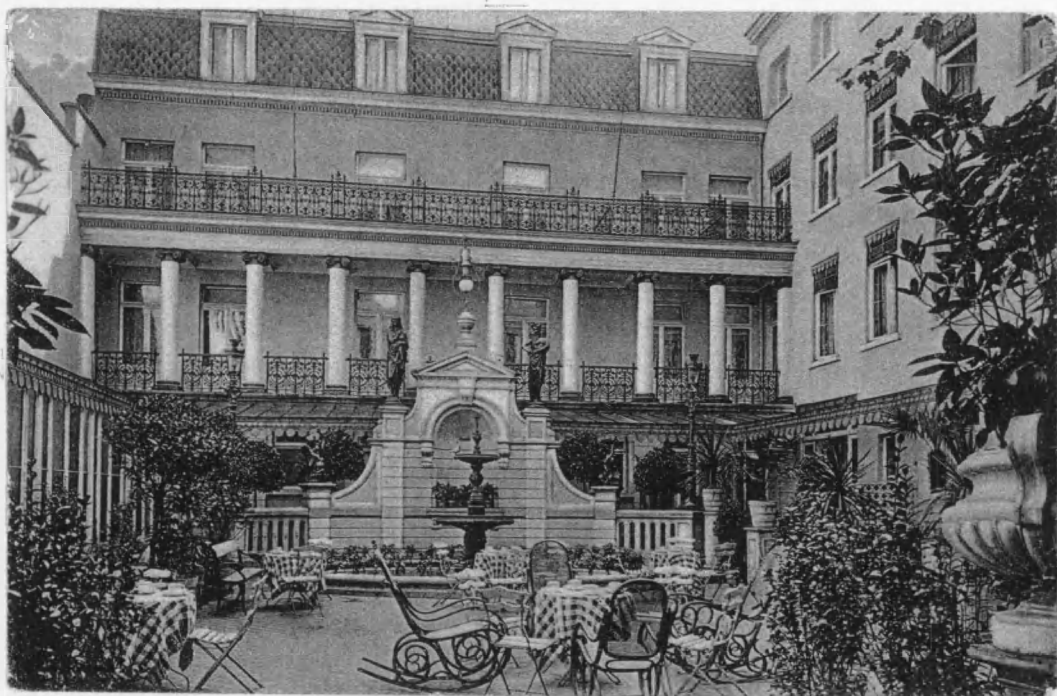
BELLES VILLAS

près du Kursaal, du Parc Léopold et des Bains

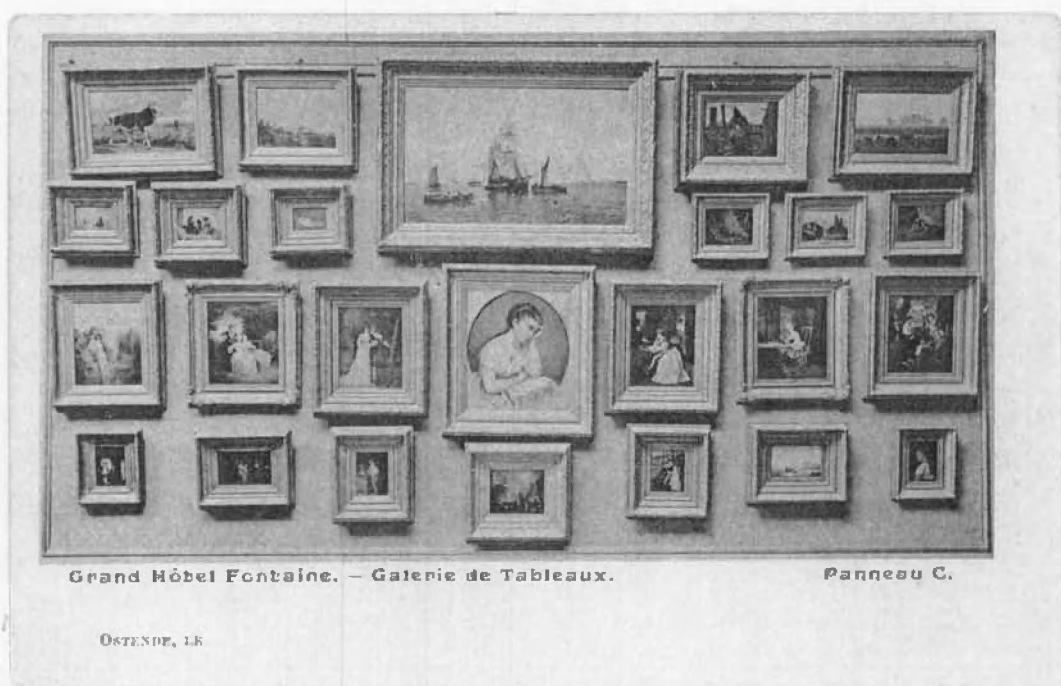
A louer pour la saison d'été

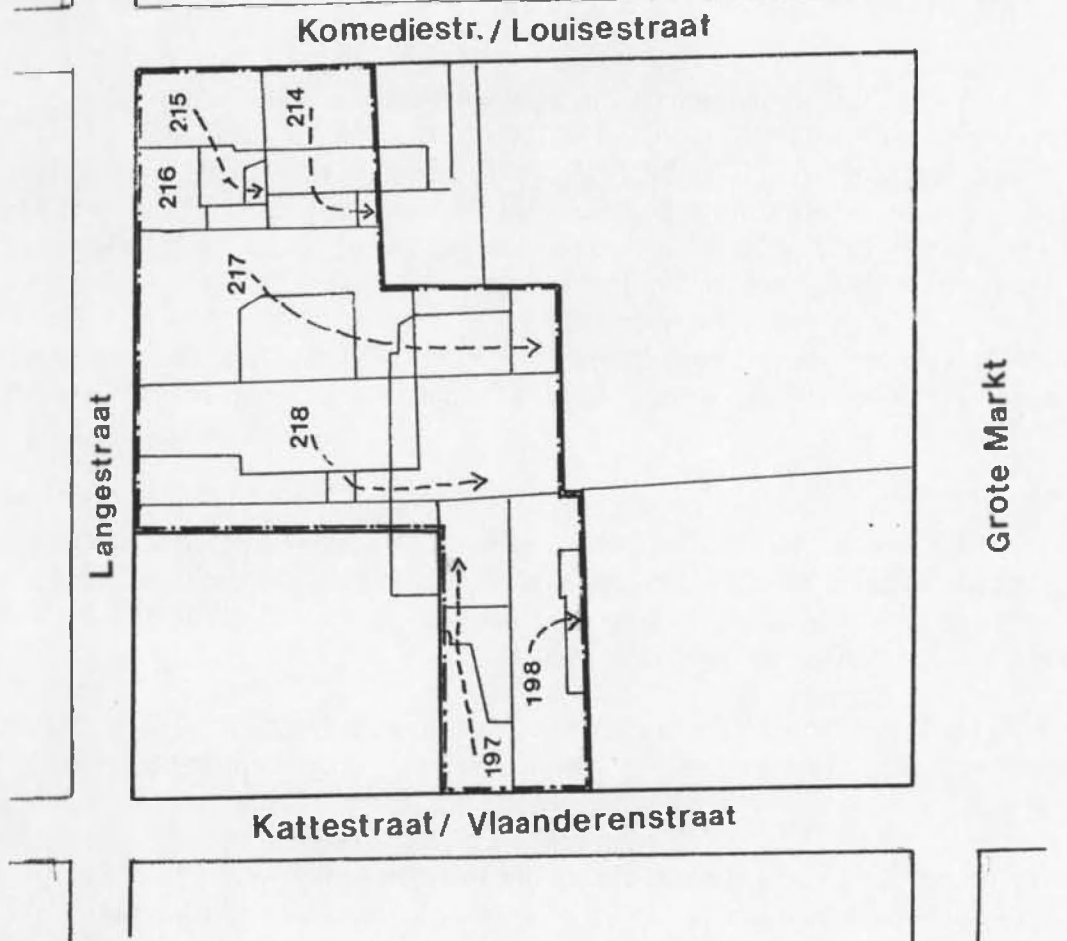
MODILIER LUXUEUX — APPARTEMENTS SPACIEUX — SERVICE FACILE

Publiciteit uit "Le Nouveau guide d'Ostende et du Littoral" (1904)

«Cour d'honneur»

De nieuwe eigenaar van deze 2000 m² huizenblok wordt de Antwerpse handelaar Pierre Jean COUTERMANS. Ik vermoed dat ook hij bij de verkoopt in het bezit komt van de schilderijencollectie van FONTAINE (7).

Anderhalf jaar later komt COUTERMANS zelf te overlijden en bij deling gaan zijn eigendommen over naar zijn weduwe Marie HENDRICHS (8). In 1892 wordt "Schmitz" afgebroken. Onder toenemende concurrentiële druk van de nieuwe, "moderne" hotels op de zeedijk zag Hotel Fontaine in de binnenstad zich genoodzaakt zich aan te passen aan de toen geldende normen qua inrichting, comfort en hygiëne teneinde te kunnen voldoen aan de verlangens van een kapitaalkrachtig en veeleisend cliënteel.

Na het overlijden van HENDRICHS komt haar onroerend goed in 1909 in handen van haar zoon, Louis Pierre Jean, een gewezen diamantslijper en consul-generaal van Perzië te Antwerpen. (9) De huurder van het hotel op dit ogenblik is Jean Bernard ELLEBOUDT. Hij was het die de grandeur van het Grand Hotel heeft meegemaakt. met zijn grote en kleine keukens, zijn rookzaal, het Salon des Dames, de leeszaal, de koetsenbergplaats, de schitterende binnenkoer met fontein en vooral de luxueuze logeerkamers. Reeds in 1883 boekte ELLEBOUDT van alle Oostendse hotels de meeste gasten, hoofdzakelijk buitenlanders : 1785 waaronder 534 Engelsen, 433 Fransen, 322 Duitsers, 67 uit Oostenrijk-Hongarije en 38 Amerikanen.

Op 21 maart 1918 beschieten Engelse oorlogsschepen het Oostends stadscentrum. Ook op "Fontaine" vallen de gevreesde obussen ; veel ingekwartierde soldaten komen om en het hotel wordt grotendeels vernield. (10) Het is het trieste einde van het eens zo prestigieuze hotel Fontaine, ooit de geliefde pleisterplaats voor adel en kapitaal.

Na de Eerste Wereldoorlog wordt "Fontaine" verkocht en opgedeeld in 3 loten (11). Vooreerst komt perceel 214 in handen van de Oostendse slager Oscar LANOYE-DELAHAYE die het in 1924 al verder verkoopt aan hotelier Rudolf VANDENBROECKE. Deze laatste runt een hotel (12) met de naam "Fontaine" op het nummer 6 in de Louisastraat. De Blankenbergse architect Alphonse

Marie CLEMENT (13) laat voor hem op die plaats de monumentale, symmetrische voorgevel optrekken tot 4 verdiepingen. DIT IS DE HUIDIGE HANDELSZAAK in kwestie...

Vervolgens wordt Edouard DAVID-VANDENBORRE, behanger-hotelier, de nieuwe eigenaar van het hoekhuis Langestraat-Louisastraat (zie percelen 215 en 216) en ook van een huis in de Langestrat (zie perceel 217). Deze twee panden samen worden later de gekende meubelzaak DAVID die in 1969 wordt afgebroken voor nieuwbouw.

Het derde luik in de transactie is voor rekening van Pierre SEYNAEVE, nog een hotelier. Die verwerft de percelen 197 en 198 die later de "Femina Dancing" en de cinema Forum worden.

* * *

Pierre FONTAINE werd op 3 juli 1814 te Brussel geboren. Waarom en wanneer precies hij zich in Oostende is komen vestigen, heb ik niet kunnen achterhalen, al vermeldt een notariële akte uit 1849 hem, samen met zijn echtgenote, als "hoteliers te Oostende" die het "Hotel de Flandre" (nu Grand Hotel Georges V, Vlaanderenstraat 42A) uitbaatten.

Kunstliefhebber (of is het – handelaar ?) richt hij samen met de kunstschilder Joseph SACRÉ uit Sint Joost-ten-Noode op 20 december 1859 een maatschappij op om op de hoek van de huidige IJzerstraat en de Zeedijk een kunstgalerie te openen die het amper drie maanden volhoudt. SACRÉ houdt het voor bekeken en FONTAINE neemt op 17 maart 1860 de concessie alleen over. Veel doeken zal de man niet verkocht hebben tijdens die bewuste zomer want het jaar erop wordt de verkoopzaal een café-restaurant dat hij op 29 mei 1861 doorverkoopt aan brouwer Gabriel Jean (14a). het wordt de start van het hotel "Pavillon des Bains" dat met zijn 1400 m² als café-restaurant-hotel de grootste concert- en balzaal heeft van alle dijketablisementen.

In ditzelfde jaar mag FONTAINE, samen met Eugène SERRUYS en Emile JANSSENS, bij openbare aanbesteding van 4 maart 1861, de uitbating van de badendienst op zich nemen. Ook het drogen van badkostuums en badhanddoeken, het stallen van de paarden en het bergen van de badkoetsen in de winter wordt hen door de gemeenteraad toegestaan (14b).

In 1870 wordt hij vice-voorzitter van de Oostendse Kamer van Koophandel en het jaar erop voorzitter van de Cercle Coecilia (en dit tot zijn dood).

Na de liberale "scheuring" van 1866 heeft hij met de stichting van de "Association libérale" zijn verdeelde geestesgenoten op één ideologische lijn weten te brengen.

Na een kortstondige ziekte overlijdt hij op 9 december 1882 te Brussel. Zijn rouwbericht vermeldt verder "...conseiller communal de la ville d'Ostende (vanaf 1/12/1880), vice-président de l'association libérale, ancien juge au tribunal de commerce etc., etc..."

Drie dagen later wordt zijn lichaam per trein overgebracht naar het station van Oostende waar om 2 u 's namiddags drie rouwredes worden gehouden : burgemeester C. JANSSENS "...jamais une oeuvre de bienfaisance ne fut faite sans qu'il y prit sa part..." ; A. DUCLOS "...il fallait grouper les forces du libéralisme qui étaient disséminées..." en J.B. HORNEZ die als ondervoorzitter van de Cercle Coecilia hem in zijn viermalig presidentschap prees om zijn "...grand bon sens, fermeté inébranlable de ses principes, la fidélité à sa parole et à ses amitiés..."

Na de discours zet een rouwstoet zich in beweging, richting begraafplaats Nieuwpoortsesteenweg (15). Vóór de familie en een massa rouwende vrienden lopen, voorop, de harmonie Euterpe, Hoop in de Toekomst en de delegaties van de Sauveteurs St. Georges, van het Vlaamsch Verbond, de Concordia, de Bolders en St. Sebastien... (16)

(met dank aan de h. Roger TIMMERMANS)

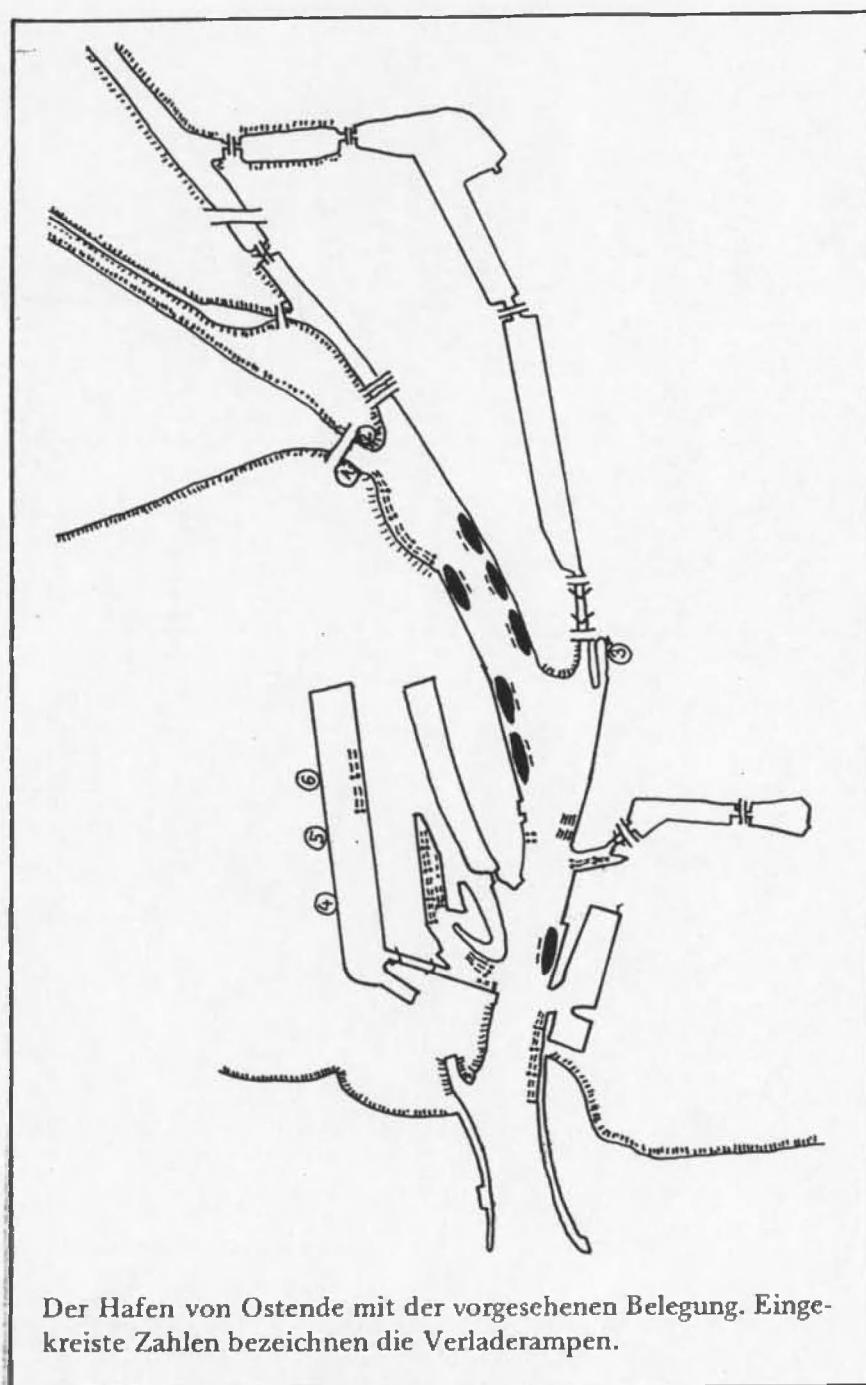
- (1) De Streekkrant, 17 februari 2005.
- (2) Notariaat SERRUYS, akte verleden op 14 februari 1856.
- (3) Onze koninklijke familie brent hem in het hotel een bezoek "en équipage de gala" op 11 juli 1858.
- (4) Notariaat SERRUYS, akte verleden op 20 september 1860.
- (5) Notariaat VANCAILLIE, akte verleden op 11 juli 1876.
- (6) - Notariaat SERRUYS, akte verleden op 29 maart 1883.
- Echo d'Ostende n° 1922 van 1 april 1883.
- (7) Collectioneurs van ansichtkaarten kennen de serie van 4 kaarten die de 4 muren voorstellen van de kunstgalerij in het hotel.
- (8) Notariaat DEDUWE, akte verleden op 27 februari 1886.
- (9) Notariaat VAN DER AVOORT, akte verleden op 10 mei 1909.
- (10) F. GEVAERT en F. HUBRECHTSEN, Oostende 14-18 deel 2, foto p. 112.
- (11) Notariaat SERRUYS, akten verleden op 1 juli en 5 november 1920.
- (12) De "Annuaire commercial, industriel et maritime d'Ostende et du Littoral" van ELLEBOUDT uit 1932 vermeldt enkel een "restaurant".
- (13) N. HOSTYN, bouwmeesters van Oostende-Belle Epoque. De Plate 1978 p. 99
- (14a/14b) D. FARAZYN, Historiek van de eerste gebouwen langs de Oostendse zeedijk 1830-1878 (1979) p. 19 en 21.
- (15) Begrafenisregister oud-kerkhof – VVF Oostende 0/434 Deel 3 p. 56 Grafkelder 06.07.32.
- (16) Echo d'Ostende, 14 december 1882 n° 1891.

DE METAMORFOSE VAN DE HAVEN VAN OOSTENDE (deel 3)

door Ferdinand GEVAERT

Geschiedkundige kalender van de haven van Oostende (deel 2 – 1939/1945).

- 1 sept. 1939 De legers van Nazi-Duitsland vallen Polen binnen.
- 3 sept 1939 Groot-Brittannie en Frankrijk verklaren de oorlog aan Duitsland.
- 4 sept 1939 Op de lijn Oostende-Dover van de staatspakketbotendienst wordt nog één afvaart, in beide richtingen, ingericht. Dover wordt gesloten voor burgerlijk gebruik. De pakketboten leggen aan te Folkestone.
- 8 mei 1940 Laatste geregelde afvaart van pakketboot van de O-D lijn naar Engeland. Schip terug op 9 mei 1940.
- 10 mei 1940 Duitsland valt België, Nederland en Luxemburg binnen. Begin van de "Blitzkrieg".
- 15 mei 1940 Eerste van een lange reeks luchtaanvallen door de "Luftwaffe" (Duitse luchtmacht) op de stad en haven van Oostende. Een bom valt naast de afsluitingsmuur van het splinternieuwe carferrystation van het Zeewezen (London-Istanbul).
Oostende krijgt het hard te verduren door Duitse luchtaanvallen. De middenstad wordt grotendeels vernield, inbegrepen het stadhuis en stadsbibliotheek, zeecommissariaat, pakhuizen, vismijn, noodhospitalen (zoals. o.m. "Hotel De la Plage"), het spoorwegstation en het Eerste Handelsdok worden ook getroffen.
- Vanaf 16 mei 1940 Exodus van de staatsvloot uit Oostende, pakketboten, loodboten, redeboten, lichtschepen, tot de reddingsboten van de kust toe wijken uit naar Frankrijk en Groot-Brittannie.
- 18 mei 1940 De twee laatste pakketboten verlaten Oostende, volgeladen met vluchtelingen, en wijken uit naar Groot-Brittannie.
- 19 mei 1940 Het laatste schip van de staatsvloot (Zeewezen) verlaat Oostende.
- 28 mei 1940 Overgave (capitulatie) van België.
- 28 mei 1940 Oostende wordt door het Duits leger ingenomen.
- Juni 1940 De Kriegsmarine (Duitse marine) neemt bezit van de haven van Oostende. De 2^e Schnellbooteflotille onder het bevel van Korvetten Kapitän Rudolf Peterson wordt gestationeerd te Oostende (S-24, -31, -34, -35 en -37) (aan de Tilburykaai - Diepwaterkaai). Het flotille wordt gevolgd door:
-de 3e Raumflotille (mijnenvegers), (Pakketbotenkaai),
-de 2e Vorpostenflotille (patrouilleschepen),
-16e Minensuchflotille (mijnenvegers).
- 15 aug 1940 Munitieopslagplaats aan de Tilburykaai ontploft, 3 S-Boote zwaar beschadigd, (S-24, -31, en -34), één licht beschadigd, S-37).
- Juni 1940 Oostende wordt (of was het vroeger reeds) opgenomen als inscheppingshaven voor de geplande ontscheping door de Duitsers in Engeland (Operatie "Seelöwe")
Uit Oostende zou een deel van de "Transportflotte B" vertrekken. Deze zou bestaan uit: 15 transportschepen (voormalige koopvaardischepen), 155 "Prahme" (omgebouwde binnenschepen voorzien van een boegklep) bijgestaan of gesleept door 25 sleepboten (niet alle binnenschepen waren voorzien van een voortstuwingsinstallatie, gemotoriseerd, zodat sommige vaartuigen moesten gesleept worden). Deze vloot zou vanuit Oostende voorafgegaan en begeleid worden door de 3^e R-flotille, de 2^e Vp-flotille en de 16^e M-flotille.

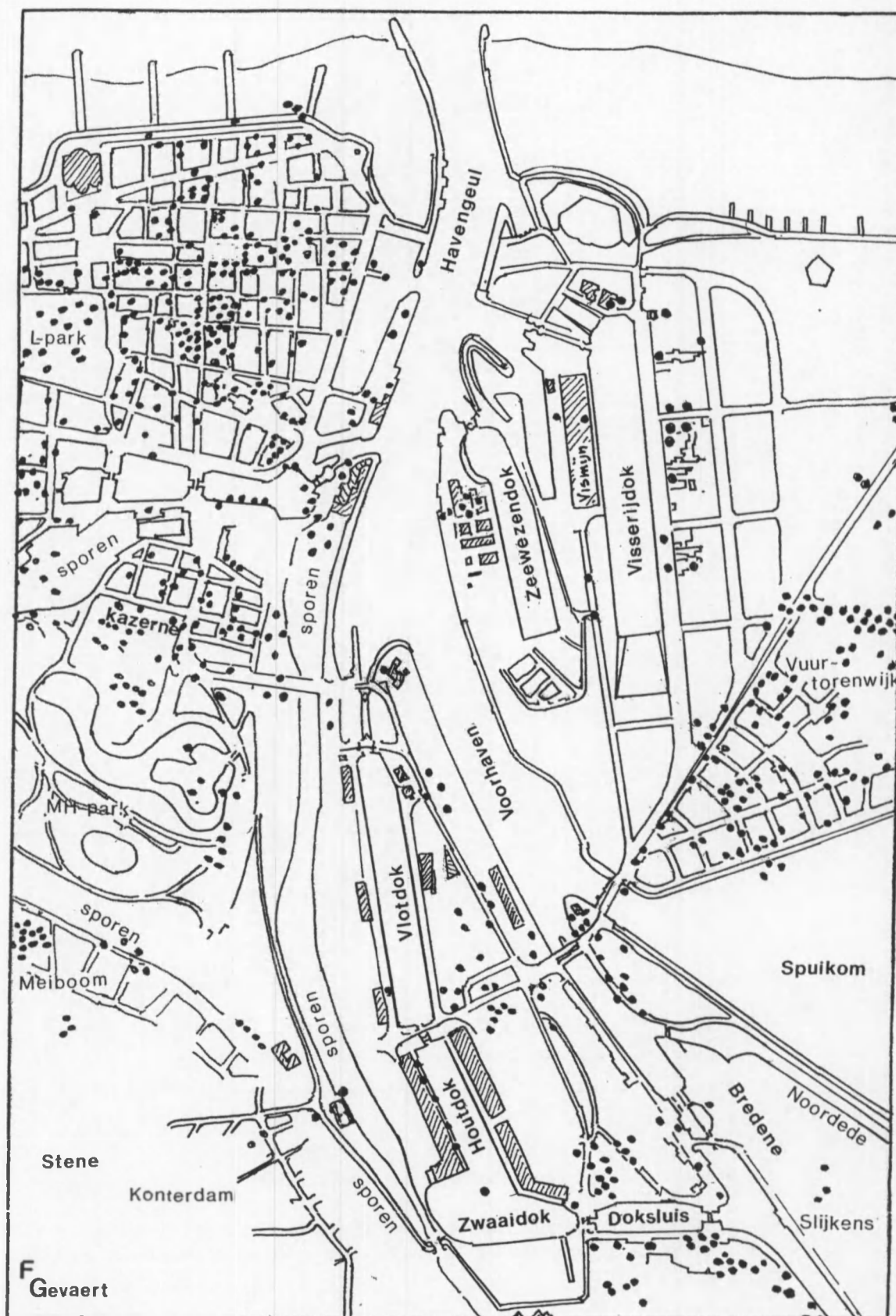
Figuur nr. 9. Haven Oostende 1940.

Operatie "Seelowe" (de geplande inval door de Duitsers in Engeland).

Plan opgesteld door de Kriegsmarine voor de benutting van de kaaien en watervlakken door de aanvalsvloot (deel van "Transportflotte B"); met opgave van de lig- en laadplaatsen en laadhellingen (omcirkelde cijfers).

- omgebouwde binnenvaartuigen met laadklep met begeleidende sloopboot.
- sleepboot
- transportschip
- motorboot

Bron: Peter Schenk, Landung in England - das geplante Unternehmen "Seelowe", Oberbaum Verlag, 1987.

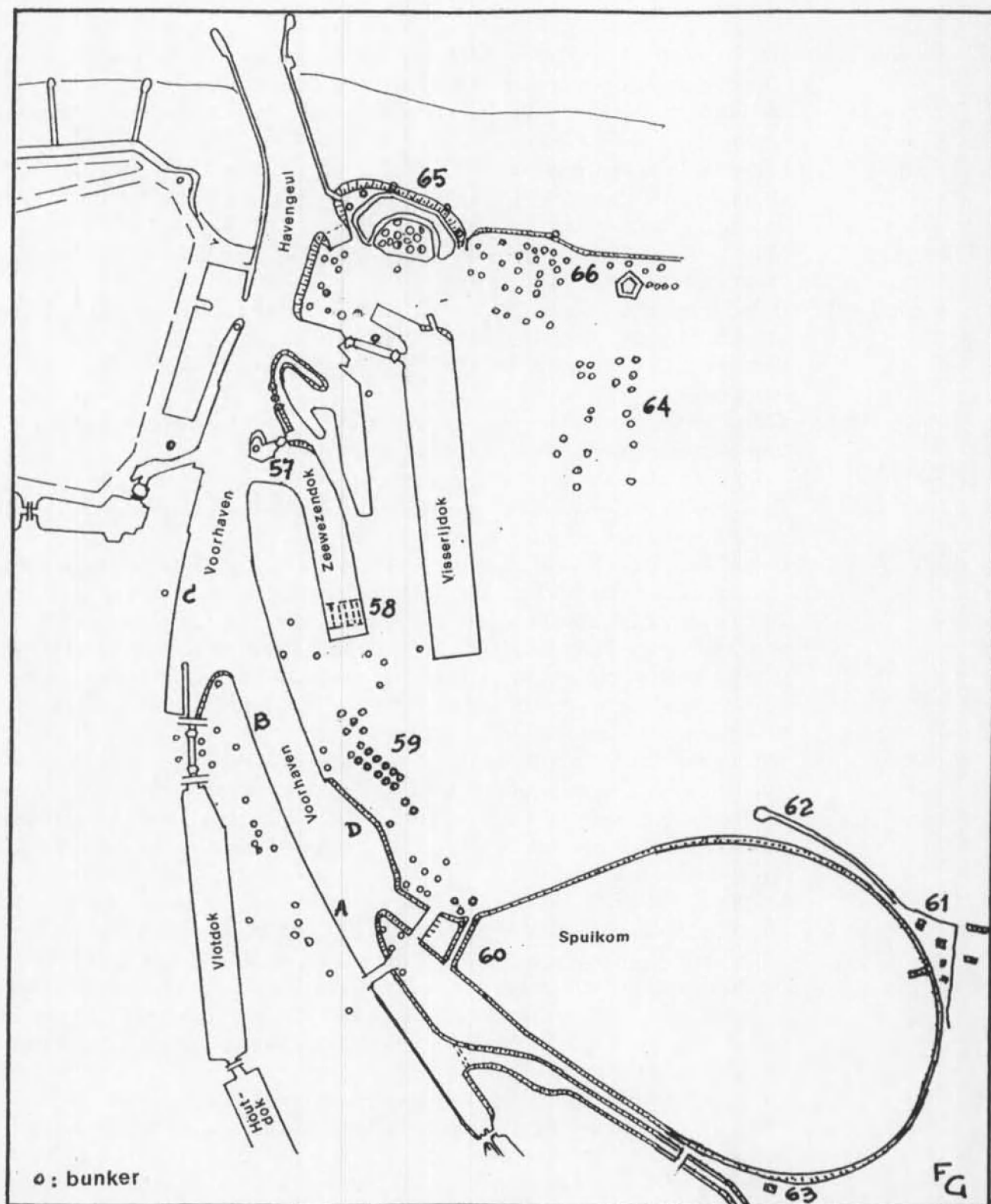
Figuur nr.10. Haven Oostende.

Bominslagen tijdens de periode 1940-1944 in de haven aanliggende stadsdelen.

● : bominslag, brisant- of brandbom, zonder onderscheid.

Bron: Stadsbestuur Oostende, Dienst voor Stedebouw, 1948.

- Juli - aug. 1940 De invasievloot verzamelt zich o.m. in de haven van Oostende. Talrijke "Prahme" liggen gemeerd in de vaart Oostende-Brugge en in de diverse dokken. De Duitsers houden landingsoefeningen op de Vlaamse stranden, o.m. vanuit Oostende.
- 7-8 sept 1940 Een eerste van een reeks luchtaanvallen op de "landingsvloot" in de haven van Oostende wordt uitgevoerd door de Britse luchtmacht (Royal Air Force - RAF) zonder veel militair resultaat.
- 12 sept. 1940 In de Oostendse haven bevinden er zich reeds 196 omgebouwde binnenschepen evenals 98 sleepboten.
- 13 sept. 1940 Britse luchtaanval op Oostende. De Britten melden dat er 80 binnenschepen vernield werden. Dit wordt niet bevestigd door de Duitsers in hun officiële verslagen. Deze vermelden slechts 4 "Prahme" gezonken, 4 zwaar en twee licht beschadigd.
- 17 sept. 1940 Duitse verslagen vermelden op deze datum de aanwezigheid in Oostende van 15 transportschepen, 75 "Prahme" en 4 sleepboten.
- 12 okt. 1940 De Operatie Seelöwe wordt afgeblazen en uitgesteld tot het voorjaar 1941. De geplande inval zou nooit doorgaan.
- 1941 Begin bouw van een "Schiffsbunker" voor de motortorpedoboten op het uiteinde van het Zeewezendok. Dit om de S-boote een tegen luchtaanvallen beschermde basis te bieden. (tijdens de vele Britse luchtaanvallen op de haven werden er reeds verscheidene snelboten zwaar beschadigd terwijl ze aan de diepwaterkaai gemeerd lagen). Er werd een nieuwe rechtstreekse verbinding tussen het Zeewezendok en de havengeul gegraven om het in- en uitvaren van het dok niet afhankelijk te maken van de kwetsbare Zeewezendoksluis.
- April 1942 Inhoudiging van de "Schiffsbunker" in het Zeewezendok. Zuidelijk van scheepsbunker werd op de oosteroever een verbunkerde snelbootbasis uitgebouwd. Deze basis bevatte o.m. een hoofdkwartier-bunker, munitiebunkers, zoetwater tankbunker, brandstofbunkers, personeelbunkers, werkplaatsen en andere.
- 1941 De Spuikom wordt door de Duitse luchtmacht, Luftwaffe, omgebouwd tot vliegbasis voor watervliegtuigen. Onder meer wordt er in de monding van de kom een afsluitdijk opgeworpen om te beletten dat de kom zou leeglopen bij eventuele beschadiging of vernieling van de spuisluizen. Er werden twee hangars opgetrokken op de oostelijke oever van de kom, evenals een portaalkraan voor het onderhoud van vliegtuigen, diverse werkplaatsen, een vliegtuighelling, kantoren, en andere noodzakelijke installaties.
- De basis bleef in gebruik tot eind 1942 of begin 1943.
- 1940-1944 Achtereenvolgend werden verscheidene Duitse vlooteenheden gestationeerd in de haven van Oostende, o.m.:
2^e S-boote Flotille, Hafenschutzflotille Ostende, Marinerustungsstelle Ostende, 6^e S-bootefl, 4^e S-bootefl, evenals de 3- 5 en 6^e S-Boote flotilles, 36^e Minensuchfl, 16^e Minensuchflotille, 3^e Raumbootefl, 2^e, 4^e, 7^e, 8^e 10^e, 12^e en 14^e R-Fl., 4^e Sperrbrecherfl., 2^e en 18^e Vorpostenfl.
- 6 juni 1944 Geallieerden landen in Normandië, vervolgens drijven ze de Duitsers uit Frankrijk en begin September uit België.
- 4 sept. 1944 De laatste S-boot verlaat Oostende.
- Vanaf 1 sept '44 Ontruiming van de streek door de Duitsers. Talrijke schepen en vaartuigen worden afgezonken in de havengeul tussen de havenhoofden (staketsels) en in de sluizen en dokken. Vernielen van de kaaien en haveninstallaties.

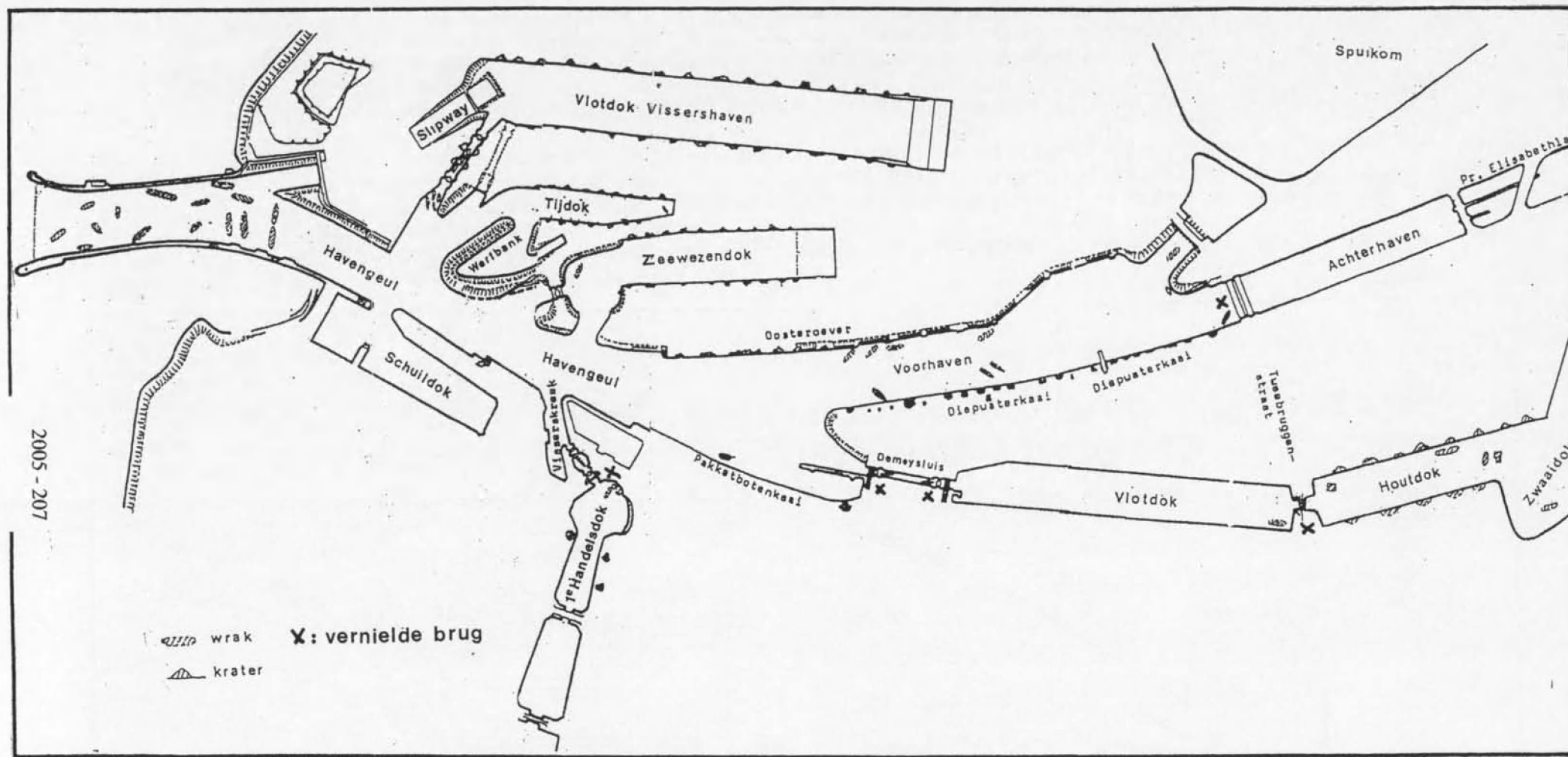

Figuur nr. 11. Haven Oostende, 1940-1944.

De haven onder Duitse bezetting, met opgave van de werken, wijzigingen en gebouwde oorlogsinfrastructuur.

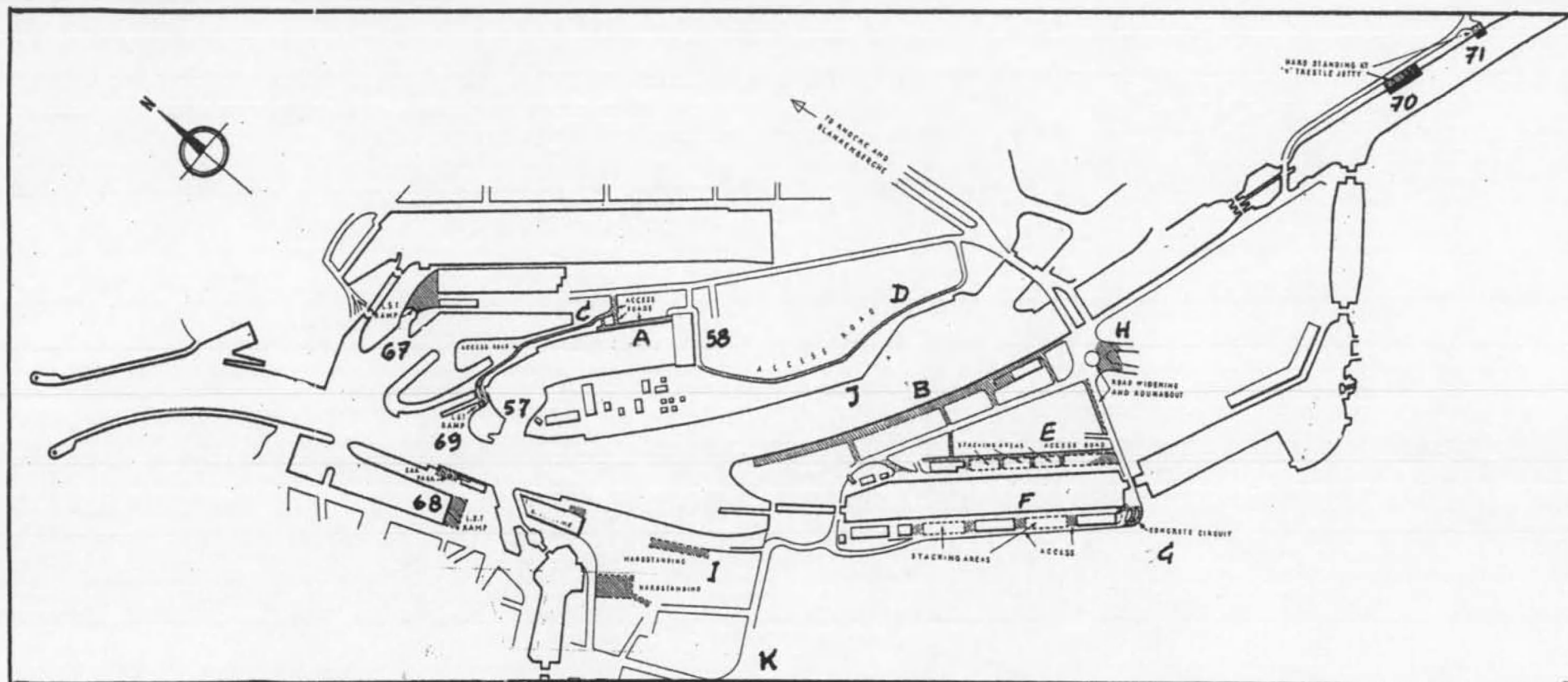
57: nieuw gegraven toegangseul tot het Zeewezendok. 58: Snelbootbunker (Schiffsbunker) voor 8 motortorpedoboten (Schnellboote). 59: verbunkerde installaties van de logistieke diensten van de snelbootbasis. 60: afdamming van de Spuikom. 61: vliegbootbasis (Fliegerhorst Seenotdienst). 62: rolbaan met kompaszwaaiplatform. 63: pompstation om waterstand in de kom op peil te houden. 64: luchtafweerbatterij "Richthofen". 65: Stutzpunkt "Halve Maan". 66: Hundius kustartillerie verbunkerde batterij.

A: ligplaatsen S-boote tot /met 1942. B: ligplaatsen van de Minensuchboot. C: ligplaatsen van de Raumboot. D: ligplaatsen van de Vorpostboot.

Figuur nr. 12. Haven Oostende. 1944.

Vernielingen en afgezonken schepen en vaartuigen in de haven van Oostende aangericht door de Kriegsmarine en Duits leger bij hun terugtocht (aftocht) in de "Septemberdagen" van 1944, t/m 8 september 1944.

Figuur nr. 13. Haven Oostende, 1944-1945.

Infrastructuur- en herstellingswerken uitgevoerd door het Brits leger, om de haven bruikbaar te maken als bevoorradingshaven voor de geallieerde legers.

67: LST- ramp no.1(ontschepingshelling voor landingsvaartuigen - tanks , Landing Craft Tanks) aangelegd in de toen nog bestaande beneden sluishoofd van de gedempte voormalige Visserijsluis, (bestaat nu, 2005, nog).
 68: LST-ramp no; 2 (ontschepingshelling voor LST's),aangelegd op de kop van de kaai VAN HT Schuuldok (nu Montgomerydok). 69: LST-ramp no.3 (ontschepingshelling voor landingsschepen -tanks, LST, Landing Ship Tanks), aangelegd naast de door Duitsers onbruikbaar gemaakte Zeewezendoksluis. 70 en 71: laadsteigers (100x 9 m en 10x8 m) gebouwd aan het kanaal Oostende-Brugge.

A: kaai voor ASR-vedettes (Air-Sea Rescue launches - Lucht-zee reddingsboten). B: Diepwaterkaai (Cockerill kaai, herstel kaaimuren en kaaiverharding. C/ aanleg toegangsweg LST-ramp no.3. D: verbreden Esplanadastraat. E/ toegangsweg en verharde stapelvlakken. F: verbreden toegangsweg en verharde stapelvlakken. G: aanleggen verkeersplein met gescheiden rijrichtingen op het einde van het Vlotdok. H: verbreden Tweebruggenstraat en aanleg "rondpunt" aan "de Bolle". I: toegangsweg en verharde parkeerterreinen op en aan de Pakketbotenkaai en zee station (spoorwegstation Oostende-Kaai) . J:bouw aanlegsteiger voor het bunkeren van kleine vaartuigen (small vessels). K: Brits transitkamp (aan de Mahieukserne).

- 8 sept. 1944 De stad Oostende wordt bevrijd door Canadese troepen, (Manitoba-Dragoons). Verdere vernietigingen op de oosteroever van de haven door een Duits demolitie (vernietigings-) commando, o.m. vuurtoren, bruggen, sluizen, munitiedepot, e.a. Echter, niet alle springladingen komen tot ontploffing, zodat een aantal kaaien en installaties weinig schade oplopen, o.m. Pakketbotenkaai, Stoombotenkaai (Istanbulkaai-Carferrykaai), en kaaien van het Vlotdok. (Zie fig. nr. 12).
- 9 sept. 1944 Canadese troepen bezetten de oosteroever van de haven en rukken verder oostwaarts op.
- 12 sept. 1944 Verkenningseenheid de "Ports Directorate" (TN) 21 Anny Group bereikt Oostende en maakt een eerste werkplan op om de haven van Oostende bruikbaar te maken.
- Vanaf 17.09.44 Aanvang door de Britse genie van de werken om de haven "bruikbaar" te maken, o.m. door de doorvaart in de havengeul mogelijk te maken en de aanleg van drie "LST-ramps" (hellingen voor het lossen- en laden van landingsvaartuigen en -schepen. (Zie bijlagen).
- 26 sept 1944 Een eerste zeeschip, het s. s. Jargoen, doet de haven aan en wordt er gelost.
- 5 okt. 1944 Eerste landingsvaartuig wordt gelost aan een LST-ramp (-helling).
- 30 okt 1944 Vlotdok en Demeysluis terug operationeel. De eerste zeeschepen worden geschut, gedokt en gelost. De haven van Oostende wordt basis voor mijnenvegers, torpedoboten van de Royal Navy (met inbegrip van de "Belgische Sectie") en zee-lucht reddingsboten van de Royal Air Force.
- Vanaf okt. '44 Een groot aantal landingsvaartuigen en vuursteunvaartuigen worden gestationeerd te Oostende als voorbereiding op de aanval op Walcheren.
- 30 okt/1 nov '44 Invasievloot verlaat Oostende voor de bestorming van Walcheren. (o.m. Belgian Troop van de 10 th (Inter Allied Commando).
- 14 februari 1945 Catastrofe aan de Istanbulkaai. Door een ontploffing en vervolgens brand worden 12 motortorpedoboten van de Royal Navy en Royal Canadian Navy vernietigd met groot verlies aan zeelieden.

Oostende wordt transithaven voor van gekwetsten en Britse militairen die met verlof gaan naar Groot-Brittannie of gedemobiliseerd worden. De Mahieukazerne wordt uitgebreid met barakkenkamp en fungeert als "transitcamp". De Pakketbotenkaai werd ingericht als inschepingskaai voor hospitaalschepen, met verharde parkeerterreinen voor ambulances, en een verharde verbindingsweg tussen de kaai en de spoorwegperrons voor het vervoer van gekwetsten tussen trein en schip.

5/8 mei 1945 Einde van de oorlog in Europa (onvoorwaardelijke overgave van Duitsland).

(wordt vervolgd)

ANTONY-FOTO'S UIT DE VERZAMELING VAN DE KONINKLIJKE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

NOG EEN ICONOGRAFISCHE GOUDMIJN VOOR HET OOSTENDE VAN HET INTERBELLUM

door Norbert HOSTYN

In 2004 publiceerden we in dit tijdschrift een overzicht van Antony-foto's in de verzameling van het Stadsarchief Oostende. Het betrof enkel de collectie die vanuit de Stedelijke Musea aan het Archief werden overgedragen toen de archiefdienst een zelfstandige structuur kreeg in de late jaren '90 van vorige eeuw.

Nu willen we de collectie van "De Plate" ontsluiten. De beweegredenen daartoe zijn dezelfde als voor de publicatie van de vorige bijdrage.

Het is opvallend dat heel veel van de foto's in de Plate-collectie niet in de collectie van het Stadsarchief voorkomen. Huidige bijdrage is dus een mooie aanvulling¹.

De lettercode bij elke foto duidt op de bewaarplaats ten tijde van het samenstellen van de inventaris (zomer 2005):

AB: Albums Emile Bulcke

BM: Bewaarmappen

IR: Ingekaderd, bewaard in reserve

IZ: Ingekaderd, in zaal geëxposeerd in het Oostends Historisch Museum

BBL : schenking van de bank BBL (allen Ensor-foto's; recente afdrukken² gemaakt voor een tentoonstelling in de bank in de jaren '70)

"Vermeld in de bezitsinventaris van 1977": de enkele foto's met deze vermelding zagen we tijdens onze algemene inventarisatiecampagne van de Plate-verzameling in 1977, maar niet meer "de visu" tijdens het opnieuw inventariseren en beschrijven van de Antony-collectie in de zomer van 2005³. We konden ze dus niet in detail beschrijven.

Met uitzondering van de reeks Ensor-foto's betreft het bijna allemaal "vintage-prints".

1918

230918-1

¹ In de voetnoten worden publicaties geciteerd die in verband gebracht kunnen worden met de foto's. Waar mogelijk gebruiken we de volgnummers van deze publicaties uit : L. FRANÇOIS c.s., Bibliografie van de geschiedenis van Oostende, dl. 1 (0001-5915), Oostende, 2000 en deel 2 (5.915-6.326), Oostende, 2002. (verder afgekort geciteerd als : BGO/volnummer)

² Een ruime keuze Ensor-foto's van Antony zijn afgebeeld in : K. JONCKHEERE, Herinnering aan Ensor, Antwerpen, 1985.

³ Met speciale dank aan Gust Goethaels en Gilbert Vermeersch voor hun hulp in het uitzoeken van het fotomateriaal in de reserves en assistentie bij het lokaliseren van bepaalde fotos.

De vloedlijn met opspattend water. Artistieke opname
BM

1920

Drie foto's van een reisje van de "Vereniging Herbergiers Oostende" op 20 juni 1920.
Vermeld in de bezitsinventaris van 1977

1921

nummer niet gekend
James Ensor, rokend
BBL

220221-1

leper bij avond, op de dag van het Kattefeest.

Enkele verlichte kermisattracties in een nog niet heropgebouwde stad. De ruïne van de Lakenhalle in de achtergrond.

Artistieke opname in de late schemering.

Eén van Antony's mooiste!

BM

18421

Ensor, Permeke en Antony in de spiegelbol van Ensors salon

BBL

60821-2

Vertrek vanuit het spoorwegstation van een rouwstoet met het stoffelijk overschot van de gesneuvelde soldaat Prosper Dosveld.

Stationsgebouw in de achtergrond (ook een deel van het eerste station van architect Payen)
(Dosveld werd begraven op het Ereperk, Begraafplaats Stuiverstraat.)

BM

301021-4

Groepsfoto leden "Bond der Oorlogsinvaliden".

Locatie: binnenplaats van de afspanning "Sint-Sebastiaan", H. Serruyslaan/Sint-Sebastiaanstraat.

BM

1922

230422

Praalstoet ten voordele van het te bouwen oorlogsgedenkteken.⁴

Praalwagen van de Oudstrijders (Triomfboog en figuren met wapenschilden en allegorische uitbeeldingen).

⁴ Stoet waarin heel wat Oostendse verenigingen optrokken; samenstelling en traject beschreven in : De Zeewacht 22 april 1922.

Locatie : Leopold I Plein. We zien de huizen nabij de kruispunt met de Kemmelbergstraat, oa. de zaak van Coiffeur Bosman.

BM

160522-2

Drie vissers in de Vismijn

IZ

40622-4

Reclamestoet Pinksteren 1922

Landau getrokken door vier paarden. De landau is versierd met diverse logo's van de handelszaak "A la Ville de Londres". Voor de koets staat een "piccolo" in livrei van "A la Ville de Londres".

De locatie is de villarij (pare kant) in de Koninginnelaan tussen Koningin Astridlaan en Wellingtonstraat, waarvan de nrs 14, 16 (Villa Guy) en 18 duidelijk te zien zijn.

BM

180722-4

Vissers en vissersvrouwen in de Vismijn

IZ

30922-6

Inhuldigingsplechtigheid van het Monument Wereldoorlog I⁵ op het Sint Petrus en Paulusplein. Gezicht op het Monument, de Sint Petrus en Pauluskerk en de huizen van de Jozef II straat.

BM

30922-25

Inhuldigingsplechtigheid van het Monument Wereldoorlog I op het Sint Petrus en Paulusplein. Gezicht op een gedeelte van de toeschouwers –oa. enkele invalide oudstrijders- en het podium waarop een kinderkoor staat.

Op de achtergrond: gevel van het Hotel Maritime en aanpalende huizen.

BM

30922-31

Inhuldigingsplechtigheid van het Monument Wereldoorlog I op het Sint Petrus en Paulusplein. Gezicht op de zijkant van het monument (kant met de "Oostendse bevolking") met toeschouwers en invalide oudstrijders. Op de achtergrond : huizen van de Jozef II straat ter hoogte van het Sint Petrus en Paulusplein.

BM

260922-1

Vissersvrouwen op de Vismarkt

IZ

71222-1

Stormachtige zee. Gezicht op de Zeedijk vanaf het staketsel. Bebouwing vanaf het Hotel du Phare tot aan het Kursaal.

Artistieke tegenlichtopname.

BM

⁵ BGO/5.839

1923

150423-1

Jubelfeest 30 jaar S.E.O.⁶

Uitvoering van een gelegenheids-kindercantate van Savonie (tekst) en Moreaux (muziek)

Het orkest met kinderkoren en zangeressen in mythologische kostumering.

Alles op de orkesttribune.

BM

300823-3

Vissersboot op ontstuimige zee.

Boot niet geïdentificeerd.

IR

1924

130524-2

Groepsfoto Leden Royal Cercle Coecilia

Vermeld in de bezitsinventaris van 1977

180624-6

Sfeeropname langs de waterlijn op het Klein Strand bij ebbe, bij valavond. Rechts westerstaketsel.

Artistieke opname. Eén van Antony's beste.

IR

180624-12

Vissersvrouwen in de Vismijn

IZ

260724-2

Publiek in concertzaal van het Kursaal tijdens een uitvoering

AB

260624-4

Groepsfoto Aeroclub Oostende

Vermeld in de bezitsinventaris van 1977

280724-3

Plechtigheid op zee op de Sleepboot II voor de 13 Oostendse vissers, allen slachtoffers van een storm⁷. Tewaterlaten van een bloemenkrans.

Op de foto is Pastoor Pype duidelijk herkenbaar; verder personaliteiten uit de politieke en maritieme middens.

BM

280724-6

Plechtigheid op zee voor de 13 slachtoffers van een storm. Tewaterlaten van een bloemenkrans.

⁶ O. SIMOEN, S.E.O., Spaarzaamheid Economie Oostende, Neutrale Coöperatieve van het Rijkspersoneel, Gent (verhandeling tot het bekomen van de graad van Licenciaat inde Geschiedenis, R.U.G.)

⁷ BGO/3.197, 3.400, 3.401

Op de foto: personaliteiten uit de politieke en maritieme middens.

BM

110824-17

Bloemenstoet.

Groep met verklede kinderen die elk een bloemenstaf in de hand dragen.

Lokatie : de achtergrond toont het hoekhuis Brabantstraat/Wapenplein.

BM

1925

11125-1

Groepsfoto personeel Gasgesticht⁸ nav. van de viering van een personeelslid. Op de achtergrond : een gedeelte van de gebouwen en de schoorsteen van het Gasgesticht (waar nu het Gerechtshof staat).

BM

230425-3

Vissers en vissersvrouwen aan de visserskaai.

IZ

230825.8

230825.9

230825.10

23.0825.11

Wedstrijd voor Redders op Klein Strand

BM

230825.12

Wedstrijd voor Redders op Klein Strand

De prijsuitreiking. Op de achtergrond : Albert I Promenade vanaf Langestraat tot derde huis voorbij kruispunt met Hofstraat.

BM

130925-8

Groepsfoto "De Lustige Muzikanten" Oostende

Groep muzikanten met hun vaandel op de stoep voor een niet-geïdentificeerde herberg.

BM

220225-2

Foto met spelers en supporters van de voetbalploeg V.G.O.⁹ (vaandel van de supportersclub goed zichtbaar). Kampioenschap; promotie na winst tegen Knokke.

BM

140925-5

Hotel du Kursaal & Beau Site

⁸ BGO/2.436

⁹ BGO/3.726

Gezicht op het hotel van op de Albert I Promenade. Gezicht op enkele aanpalende huizen op de helling van de Vlaanderenstraat alsook de tabakszaak "Quo Vadis" op de andere hoek Vlaanderenstraat/Albert I Promenade.
(de gevel van het Majestic Palace is reeds gerenoveerd in art-décorant)
BM

140925-6
Hotel Majestic Palace op de Albert I Promenade en het aanpalende Hotel du Kursaal & Beau Site (tussen Louisatraat en Vlaanderenstraat). Gezien van op het strand.
BM

140925-8
Hotel Splendid op de Albert I Promenade.
Voorgevel gezien van op het strand.
BM

Niet genummerd (1925?)
Groepsfoto "Société Propagandiste Jean Jaurès" met vaandel (waarop jaartal 1925).
Foto genomen op de hoek Nieuwpoortesteenweg/François Musinstraat. Zicht hoekhuis en op de eerste huizen in de François Musinstraat.
BM

1926

140326
"Lustige Zigomars" en Stadsharmonie in pierrotpakken op de binnenkoer van de afspanning "Sint-Sebastiaan" (H. Serruyslaan/Sint-Sebastiaanstraat).
Zeldzaam gezicht van de hele binnenplaats van de afspanning (waar ook vaak circussen de tent opsloegen).
Los bewaard; buiten bergmap

80626-1
Begrafenisstoet van Pastoor Henri Pype.¹⁰
Een groep vissers en toeschouwers ter hoogte van het L. Vilainplein.
Achtergrond : Praalgrafkapel.
Tussen de toeschouwers een non van de orde van de Dochters der Liefde (met typische kap)
BM
(2° exemplaar ingekaderd met 2, 6 en 7)

80626-2
Begrafenisstoet van Pastoor Pype.
(exemplaar ingekaderd samen met 1, 6 en 7)

80626-3
Begrafenis van Pastoor Pype.
De dragers van het stoffelijk overschot ter hoogte van Café St. Pierre; interessante inkijk in de Paulusstraat (de huizen palend aan het Café St. Pierre).
BM

¹⁰ BGO/3.397-3.399, 3.402, 3.406, 3.411, 3.412, 3.423

80626-4

Begrafenis van Pastoor Pype.

De begrafenisstoet ter hoogte van het L. Vilainplein met de geestelijken, de kerkpolitie (suisse); het stoffelijk overschot gedragen door vissers.

Achtergrond : Café St. Pierre (de latere "Chèvre Folle") en Sint Petrus en Pauluskerk
BM

80626-6

Begrafenis van Pastoor Pype.

De optocht van de personen die de lijkbaar volgen.

Achtergrond : Café St. Pierre en Sint Petrus en Pauluskerk
BM

(2de exemplaar ingekaderd met 1, 2 en 7)

80626-7

Begrafenis van Pastoor Pype.

De optocht van de personen en groepen die de lijkbaar volgen.

(ingekaderd samen met 1, 2 en 6)

270626-11

Militaire piloten op het vliegveld van Stene¹¹

Vermeld in de bezitsinventaris van 1977

270626-12

Luchtvaartfeest in Oostende.

Vanuit een vliegtuig worden balletjes gegooid over het strand

Vermeld in de bezitsinventaris van 1977

(wordt vervolgd)

LIDGELD 2006

Het geld voor het lidmaatschap bij de Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 2006 vastgesteld als volgt:

Aangesloten lid	€ 11
Steunend lid	€ 15
Beschermend lid: vanaf	€ 25

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin

Simone MAES
Penningmeester

¹¹ over het vliegveld : BGO 2.596, 2.598

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2005

- Elke zaterdag
- Van 26 december 2004 t/m 09 januari 2005 (gesloten 28 december 2004, 01 en 04 januari)
- Van 05 februari t/m 13 februari (gesloten 08 februari)
- Van 26 maart t/m 10 april (gesloten 29 maart en 05 april)
- Van 05 mei t/m 08 mei
- Van 15 juni t/m 15 september (gesloten elke dinsdag)
- Van 29 oktober t/m 06 november (gesloten 01 november)
- Van 24 december t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006)

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

 **COCK
CAMERA
SERVICE**

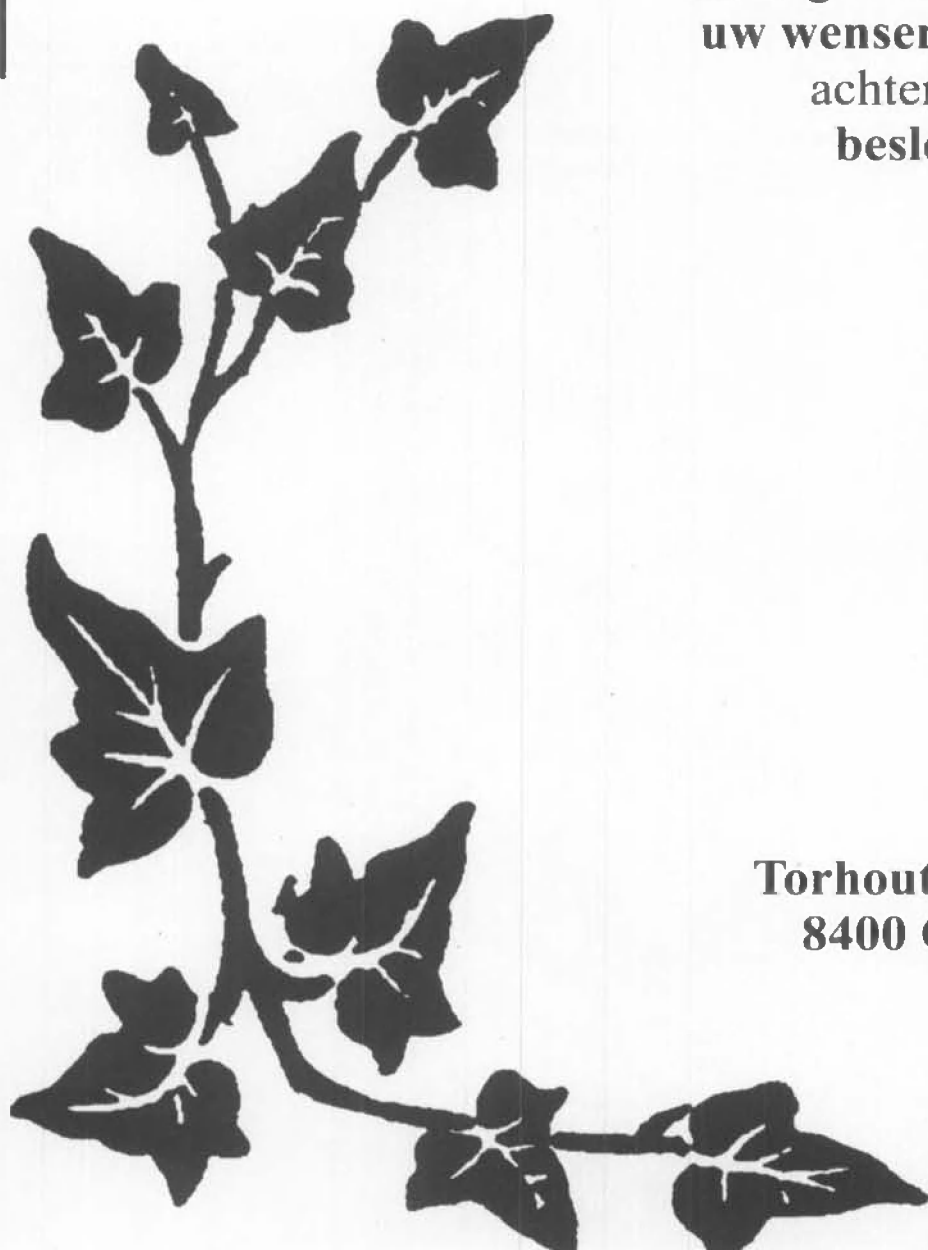
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

MAANDBLAD

NOVEMBER 2005

V.U. Omer Vilain - Rogierlaan 38/11 - 8400 Oostende

DE PLATE

VERSCIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: € 15

Beschermd abonnement: € 20

Weldoend abonnement: € 30

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovernamen toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 34

NUMMER 11

MAAND november 2005

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 221: **F. COOPMAN:** De vergeten zeestrijders 1914-1918 (7).

blz. 234: **R. WEISE:** Ik was 11 in 1940 (deel 3 en slot).

blz. 244: Plate-veiling 2006
Verbetering

blz. 245: **N. HOSTYN:** Antony-foto's uit de verzameling van de Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate (2^e deel).

**HET DOCUMENTATIECENTRUM VAN DE HEEMKRING IS TE RAADPLEGEN
GEDURENDE DE OPENINGSDAGEN EN -TIJDEN VAN ONS MUSEUM**

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.ip@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: de.plate@pandora.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

François COOPMAN: Wilgenlaan 38, 8400 Oostende.

Rudi WEISE: Voorhavenlaan 1/14, 8400 Oostende.

Norbert HOSTYN: Directie Musea, p.a. H. Serruyslaan 18a, 8400 Oostende

NOVEMBER ACTIVITEIT

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteit:

donderdag 24 november 2005 om 20.00 uur

in de Forumzaal van de Bibliotheek Kris Lambert, Wellingtonstraat

Onderwerp: **DE DAKEN VAN OOSTENDE**

Sprekers: dhr Norbert HOSTYN en dhr. Yvan VAN HYFTE

Vorig jaar kocht het Museum voor Schone Kunsten het schilderij "De Daken van Oostende" van James ENSOR aan. Vanuit zijn atelier bracht hij een panorama over het zuiden en zuidwesten van de stad. Norbert HOSTYN en Yvan VAN HYFTE analyseerden de voorstelling en kwamen tot de conclusie dat ENSOR zijn buurt heel nauwkeurig in beeld heeft gebracht.

Vele detailfoto's van het schilderij en vergelijkend beeldmateriaal ondersteunen hun stelling tijdens de voordracht.

Yvan VAN HYFTE en Norbert HOSTYN zijn allebei regelmatige medewerkers aan het tijdschrift "De Plate". Voor deze voordracht slaan ze de handen in elkaar: Norbert HOSTYN bespreekt het schilderij en de geschiedenis ervan. Yvan VAN HYFTE neemt het iconografisch luik voor zijn rekening.

OPGELET: deze voordracht gaat NIET door in de Dr. Colensstraat, maar in de Bibliotheek Kris Lambert en dit omdat er moet gewerkt worden met twee schermen.

DECEMBER I ACTIVITEIT: Middagmaal en kleinkunstnamiddag

Onze jaarlijkse maaltijd en kleinkunstnamiddag gaat dit jaar door op

ZATERDAGMIDDAG 3 DECEMBER om 12u30

in een zaal van het Hotel Royal Astrid, Wellingtonstraat 1 te Oostende.

Op het menu staat

EEN BUFFET ALL-IN

Aperitief of fruitsap

Voorgerechtenbuffet met oesters (2 pp.)

Gerookte zalm, heilbot, tomaat gevuld met garnalen, vispasteien, zalm bell-vue

Gerookte ham, assortiment van koude vleeswaren, vleespastei.

Koude salades, verse groentjes, dressings en koude sausen

Waaier van gebakken eendenborstlapjes in combinatie met Leffe,

Assortiment van warme groentjes en denappelkroketjes

Assortiment van huisgemaakte taarten, mini gebakjes, bavaroisgebak,
Chocolademousse, soesjes
Assortiment van vers fruit en kaas

Koffie of thee

Water en wijn inbegrepen.

Gezien het groot succes van de laatste jaren hebben wij opnieuw de heer Martin VANDERSTRAETEN gevraagd om de muzikale omlijsting te verzorgen. Als uitstekend pianist zorgt hij gedurende de ganse middag, voor een medley van zeer gekende wijsjes en meezingers.

De deelname in de kosten bedraagt € 35.

De betaling gebeurt door storting op rekening 380-0096662-24 van De Plate

H. Serruyslaan 78/19
8400 Oostende

Met vermelding "deelname aan de maaltijd van 3 december met X personen en dit vóór 28 november.

Indien U vreest dat Uw storting te laat zal zijn geef dan een telefoontje naar Jean Pierre Falise op het nr. 059708815.

Wij rekenen stellig op uw aanwezigheid en brengt vrienden en kennissen mee.

LIDGELD 2006

Het geld voor het lidmaatschap bij de Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor het jaar 2006 als volgt vastgesteld:

Aangesloten lid:	11 Euro
Steunend lid:	15 Euro
Beschermend lid: vanaf	25 Euro

Enkel zij die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 31 oktober) vinden hierbij een stortingsbulletin.

Simone MAES
Penningmeester

DE VERGETEN ZEESTRIJDERS 1914-18 (7)

door François COOPMAN

In de loop van de jaren 1914-18 werden er vier (1) Oostendse stoomtreilers door Duitse duikboten gekelderd. Van drie (2) heb ik de zeeverslagen teruggevonden in het archief van het Zeewezen. Van het vierde slachtoffer, nl. de 0.170 "DELTA A", is het zeeverslag spoorloos, waarschijnlijk ergens foutief geklasseerd tussen de honderden dokumenten die het archief, van de jaren 1914-18, rijk is. Wat ik wel heb teruggevonden, na enkele jaren van geduldig zoeken, zijn enkele administratieve dokumenten m.b.t. het vergaan van de 0.170 (3), 18 mijl ten zuiden van de St. KILDA archipel, gelegen ten westen van de HEBRIDEN (4) Schotland.

1^e document :

Telegram : TO MARBELGE-CHURTON-LONDON APRIL '18.

«RUMOUR RUN DELTA AT FLEETWOOD SUNK BY ENEMY (°) CREW SAVED (°) CLAESSENS (°)(5)

2^e dokument :

brief van 26 april '18 (°) Dhr. J. NIERINCK, bestuurder van de rederij "DELTA" meldt, aan de Waterschout te MILFORD HAVEN, Dhr. CLAESSENS «dat de bemanning van "DELTA A" op 25 april 1918 aangekomen is in FLEETWOOD (6) vanuit GLASGOW. "DELTA A" gezonken op 24 april 1918 omstreeks 16.00 (°). De waarde van "DELTA A" wordt geschat op ± 8000 pond (°)

3^e dokument :

27 april '18 (°) Dhr. J. NIERINCK maakt het zeeverslag opgesteld door schipper L. COENE, voor de Belgische consul te GLASGOW, over aan de waterschout Dhr. CLAESSENS.

4e dokument :

30 april '18. Waterschout CLAESSENS maakt het zeeverslag over aan de inspecteur BULTYNCK (LONDEN) (7)

5e dokument :

Het zeeverslag wordt goedgekeurd door advokaat H. BAELS (8)

De 0.170 "DELTA A" was één van de weinige Oostendse stoomtreilers die niet bewapend was en dus een gemakkelijke prooi voor de "U-19" van de III U-Flotille, met als bevelhebber Kapitän-Leutnant Johannes SPIES (10). Wegens een defect aan een Diesel motor had SPIES zijn rooftocht rond de Britse kust moeten onderbreken en op zijn terugreis zonk hij op 23 april nog twee Britse stoomtreilers terwijl hij op 25 april de Nederlandse stoomboot " HOLLANDIA " metende 733T praaide en opleidde naar SWINEMÜNDE daar haar scheepspapieren onvolledig waren. Op 28 april meerde de U-19 aan in haar thuishaven, WILHEMSHAVEN.

Gezien het zeeverslag opgesteld door de schipper van de 0.170 spoorloos is, kan verondersteld worden dat de fatale "ontmoeting" met de U-19 als volgt is verlopen. Nadat de commandant van de U-19 zich, via de periscoop, verzekerd had dat de 0.170 niet bewapend was en er geen patrouille-vaartuigen in de omgeving waren, is hij boven water gekomen, heeft onmiddellijk een kanonschot gelost vóór de boeg van zijn prooi en door middel van vlaggenseinen de bemanning bevolen hun vaartuig te verlaten. (VERLASSEN SIE DAS SCHIFF !). Dat de verraste bemanning er geen gras liet over groeien spreekt vanzelf en het gebeurde niet zelden dat sommige bemanningen, in grote paniek, in hun reddingsboot sprongen zonder drank, voedsel, compas en warme kledij met alle gevolgen van dien, op tientallen mijlen van de kust op een koude eenzame zee die geen genade kent. De maritieme oorlogsboeken staan vol met "openbootgruwelen". Het verlaten schip werd nu onderzocht door een officier en enkele matrozen (de demolitieploeg), alle belangrijke dokumenten werden in beslag genomen, van groot belang waren de zeekaarten waarop de Britse mijnevelden

aangeduid waren en vooraleer hun U-boot te vervoegen werd er een "benne" vis meegenomen. Meestal liet de demolitieploeg enkele explosieven achter, maar de U-19 zonk de 0.170 door middel van haar 10,5 cm scheepskanon.

Verbleven de 16 schipbreukelingen lang in hun openboot, waren ze verspreid over twee boten, hoelang zwalkten ze rond op de winterkoude "Atlantick" vooraleer ze opgepikt werden door een bevriend vaartuig? Slechts het spoorloze zeeverslag van de 0.170 kan deze vragen beantwoorden.

Nadat SPIES op 21 april de 0.170 had gezonken in de nabijheid van de eilandengroep St. KILDA richtte hij de steven van de U-19 naar het onbewoonde eilandje NORTH RONA, deel uitmakend van de St. KILDA Archipel. Nadat hij zijn bemanning had getrakteerd op een vers visje had hij nu zijn ogen laten vallen op de wilde schapen die op het eilandje rondliepen. Hij zette een officier en drie gewapende matrozen, waaronder de kok, overboord in een roeibootje, een bijbootje dat eerst moest opgeblazen worden, met als opdracht zoveel mogelijk vogeleieren te verzamelen en vier schapen te doden. Eieren vonden ze niet maar het was wel een kleine kunst om vier schapen neer te schieten. Gezien er niet voldoende plaats voorhanden was in de roeiboot voor vier schapen, werden er twee aan boord genomen, de twee anderen werden achter de roeiboot gesleept. Eens terug aan boord van de U-19 werden de schapen ontveld en in stukken gesneden. Gezien de stank die uitging van de wilde schapen werd dit vilwerk uitgevoerd op dek ! Na kabeljauw met een botersausje zou nu schapenragout op de menu staan, een welgekomen delicatessen voor de bemanning want aan boord van de U-boten werden er geen culinaire hoogstandjes opgediend. Integendeel, de erbarmelijke toestanden aan boord van de duikboten lieten niet toe dat er gezellig kon getafeld worden. Een vochtige atmosfeer, oliedampen, een steeds aanwezige lijfgeur wegens gebrek aan een noodzakelijke hygiëne in een zeer beperkte ruimte waren de oorzaak dat het leven aan boord ver van ideaal was om niet te zeggen onmenselijk. En toch had de Kriegsmarine geen tekort aan vrijwilligers die zich aanmeldden voor de onderzeebootdienst. Terloops nog even vermelden dat de vier Duitse militairen die aan wal gingen op strooptocht de enigste Duitse militairen waren die vrij rondgelopen hebben op Brits grondgebied gedurende de W.O I.

De 0.170 was de tweede stoomtreiler van de rederij "DELTA" die verloren ging, de 0.171 was reeds op 2 juni 1915 het slachtoffer geworden van een U-boot (zie: De Plate 92/73). Dit betekende het einde van een rederij opgericht te Brussel de 11de Februari 1908 als naamloze maatschappij "DELTA" (Visserij en Sleepdienst). Zij telde onder haar aandeelhouders tal van personaliteiten uit de hoogste kringen met o.a. Graaf Paul de SMET de NAEYER, minister van Staat, Baron Constant GOFFINET, minister, Baron Albert RUZETTE, gouverneur van West-Vlaanderen, Ernest SOLVAY, industrieel. Achtendertig kapitaalkrachtige personen investeerden 500.000 F in de rederij, geen enkele Oostendenaar was geïnteresseerd. De directie van de maatschappij werd aangeboden aan John Bauwens (10) maar hij sloeg het aanbod af en stelde Jules NIERINCK voor die na het overlijden van zijn vader Edward de vishandel en visafslag trachtte te beredderen voor zijn moeder.

Er werden twee stoomtreilers besteld in het Verenigd Koninkrijk en in de loop van de maand september 1908 liepen beide stoomtreilers, de 0.170 "DELTA B" en de 0.171 "DELTA A", de haven van Oostende binnen. De 0.170 was gebouwd op de scheepswerven van COCHRANE, SELBY, de 0.171 door de GOOLE SHIPBUILDING Cie, waar indertijd de 0.74 "IBIS V" van stapel liep.

Op dinsdag 29 september 1908 werd de "DELTA A" plechtig gewijd en nadien voorgesteld aan de lokale pers die door de leden van de beheerraad van de rederij rondgeleid werden op het vaartuig. Het viel op dat de rederij moeite noch kosten had gespaard om het leven aan boord enigszins aangenaam te maken, voor de kapitein was er een luxe cabine voorzien. Na de rondgang aan boord

werd er aan de genodigden een receptie aangeboden in het bureau van de "DELTA" gelegen in de Jozef II straat.

De eerste reis van de "DELTA A" was naar het kanaal van BRISTOL en na een reis van 11 dagen werd een besomming gemaakt van 4.013,20 F, haar zusterschip de "DELTA B" ging vissen in het visrijke gebied van IJsland en na 16 dagen werd er een besomming geboekt van 7.595,20 F. Beide stoomtreilers visten ook aan de Spaanse kust en na een reis van drie weken werd er respectievelijk 7.780 F en 6.609 F besomd. De eerste reizen van beide vaartuigen waren winstgevend en aangemoedigd door dit succes besloot de beheerraad drie grote stoomtreilers (volgens de lokale pers) aan te kopen in Boulogne, nl de "CORSAIRE", de "SURCOUF" en de "JEAN BART". De stoommachines van deze vaartuigen hadden een vermogen van 700 PK, ze hadden een bemanning van 25 man en waren bestemd voor de visvangst in de WITTE ZEE en de kust van NEW FOUNDLAND en zouden varen onder de Franse driekleur. Volgens de berichtgeving in de lokale krant "CARILLON" werden deze vaartuigen aangekocht in de maand juni 1909 doch twee andere bronnen spreken dat tegen.

Volgens Marcel POPPE, auteur van "VAN MANNEN EN DE ZEE", werd de Franse stoomdrifter "SURCOUF" in de loop van 1912 aangekocht (er is hier geen sprake van de "CORSAIRE" noch de "JEAN BART"), herdoopt in "Président BARBANSON" en kreeg het nummer 0.172 toegewezen. (11) Haar stoommachine had een vermogen van 510 PK (sic), mat 135 T netto en was in die periode het grootste Oostendse stoomvaartuig. In het najaar van 1912 nam de 0.172 voor het eerst deel aan de drijfnetvisserij (12) met uitsluitend Belgisch personeel waaronder scheepsjongens van het Koninklijk werk "IBIS". Maar het experiment met drijfnetten was een kort leven beschoren en op 15 april 1914 werd de "Président BARBANSON" verkocht aan de Franse rederij "DELPPIERRE et DUVA" Boulogne voor 134.000 F» Voor zover dhr POPPE.

Ook in "DE OOSTENDSE VISSERIJ" door Roland DESNERCK wordt er gewag gemaakt van de ex "SURCOUF"

«Er is in Oostende in feite slechts één echte stoomdrifter geweest. Hiermede bedoelen we een stoomvaartuig ingezet voor de visserij met de vleet (drijfnetten). Het was de 0.178 (sic) "SURCOUF" afkomstig uit Boulogne. Dit vaartuig van de rederij "DELTA" had een aantal Franse matrozen aan boord en zelfs een Franse "tweede kapitein" omdat onze vissers niet langer vertrouwd waren met de drijfnetvisserij. Na korte tijd werd het vaartuig echter weer verkocht gezien dit soort visserij duidelijk niet vlotte.»

Bij nazicht van de monsterrol van 9 juni 1913 van de 0.172 "Président BARBANSON" stel ik vast dat de bemanning bestond uit een 15-tal matrozen uit de Westhoek, haringjagers bij uitstek, en enkele Oostendenaars. De schipper GODERIS Henri, geboren te KOKSIJDE had een loon van 5% op de besomming, terwijl een Franse loods, MALFUY Charles, een vast loon kreeg van 250 F per maand. De 11-jarige DELANGHE Louis, aangeworven als "jongen" verdiende 15 F per maand (kost en inwonen inbegrepen).

De laatste monsterrol werd door de bemanning ondertekend op 311213, er waren nu wel minder matrozen aan boord, praktisch alle "WESTHOEKERS" waren ontscheept. De Franse loods was vervangen door "Pilot" HOOK William, 63 jaar, van Britse nationaliteit, met een vast loon van 75 F per week.

De 30-jarige schipper BROUCKXON Richard, zoon van Richard en LABBEKE Mathilde, Oostendenaar van geboorte, moest het stellen met een loon van 4% op de besomming ; was dit reeds een bezuinigingsmaatregel van de rederij "DELTA" ? Opmerkelijk is de hiernavermelde tekst die bovenaan de monsterrol, in kleine letters, bijgeschreven was.

«Ne seront payés qu'à la fin de la campagne c.a.d. vers la fin du mois de décembre tout homme qui pour certaines raisons serait débarqué par l'armement n'aura plus droit à ses % ou %. L'armement se réserve le droit de cesser la pêche au hareng avant la fin du mois de décembre.» Voor de bemanning was er geen vertaling voorzien. De 0.172 meterde 135 19/100 T, was voorzien van een stoommachien van 120 PK en zijn roepnaam was M.B.S.W.

Van de 0.178 "SURCOUF" heb ik in de vooroorlogsperiode (1914) niets teruggevonden, zeker niet bij de rederij "DELTA".

Op 5 september 1918 vroeg de waterschout dhr. CLAESSENS aan dhr. J. NIERINCK wat momenteel zijn bezigheden waren in Fleetwood, nu dat ook het tweede vaartuig van de rederij "DELTA" gezonken was. Het antwoord liet niet lang op zich wachten.

SOCIÉTÉ ANONYME DELTA Ltd
STEAM TRAWLER OWNERS
FLEETWOOD

Manager J. NIERINCK

Southport, 7 september 1918.

Geachte Heer,

Ik heb zojuist uw brief van 5 september ontvangen hier te SOUTHPORT waar ik verblijf tot maandagmorgen.

De inlichtingen die u mij vraagt zijn als volgt :

1. Als reder-zaakvoerder ben ik verantwoordelijk voor het uitrusten en uitbaten van de vaartuigen "EDDYSTONE", "PRETORIA", "TOURACO" en "ARACARI" behorende tot de vennootschap "DELTA" (13), maar die, zoals de vaartuigen van "LLOYD ROYAL BELGE" tijdelijk varen onder Engelse vlag. De "EDDYSTONE" en de "PRETORIA" varen vanuit FLEETWOOD met een volledige Belgische bemanning, de "TOURACO" en de "ARACARI", in dienst van de Engelse regering, varen met een Engelse bemanning.
2. Dezelfde functie neem ik ook waar voor de twee stomers "GENERAL" en "LAURECTA". Ik had er nog niet aan gedacht om u ervan in te lichten omdat in werkelijkheid ik slechts één Belgische bemanning tewerkstel in de haven voor het lossen van de vis, het aanvoeren van levensmiddelen, herstellingen op dek en in de machinekamer. Het zijn Charles TITELJON, VANDEBERGHE, Henri STEENKISTE, Edouard STEENKISTE, ABICHT, VAN HOECKE vader, Edouard DEZITTER, DEZITTER zoon, Edouard DEFER (nu teruggezonden), LEYNE Alphonse, Edouard VAN HOUCKE, deze twee laatste vertrekken maandag a.s. met de 0.125. De "GENERAL" is 3 maanden uit de vaart geweest wegens herstellingen, een Belgische bemanning was er steeds aan het werk.
3. De Belgische vaartuigen, eigendom van dhr. D'HONDT. Dhr. D. HONDT heeft mij schriftelijk bevestigd dat ik mij mag bezighouden met al zijn sloepen en dat doe ik ook. Alle sloepen worden nu gereedgemaakt voor de visvangst en gezien de visvangst in LOWESTOFT (14) nu beëindigd is zullen al deze sloepen ter visvangst uitvaren vanuit FLEETWOOD. Nu moet ik ook zorgen voor huisvesting voor de familieleden van de bemanningen. U kunt begrijpen dat dit geen gemakkelijke taak is. De eerste van deze sloepen, 0.90, vertrekt reeds dinsdag of woensdag en de anderen zullen volgen.
4. De sloepen "Marie-Edmond" 0.125 en "DE ZEEBLOEM" 0.184 eigendom van We.DECKMYN.

Gezien dat We. DECKMYN in Oostende is achtergebleven, ben ik de enigste persoon die zich met beide sloepen kan bezighouden; beiden vertoeven in FLEETWOOD. De 0.125 vaart uit morgen maandag met als bemanning schipper TRATSAERT, de matrozen Cornelius LARSEN, Alphonse LEYNE en Edouard VAN HOUCKE. Alle bemanningsleden van bovenvermelde vaartuigen (uitgenomen de twee stoomtreilers varende voor de Britse Admiraliteit) zijn Belgen.

Zoals ik u reeds vroeger heb medegedeeld, heb ik ook onder mijn beheer de sloepen "CEVIC", "EASTBOURNE", "CHANCELLOR", die vissen vanuit FLEETWOOD en de "LORD GEORGE" (in dienst bij de Britse Admiraliteit). Deze vier stoomsloepen zijn eigendom van dhr. D'HONDT en Cie. U bent waarschijnlijk op de hoogte van het feit dat al het mogelijke wordt gedaan ten einde die vaartuigen te laten varen onder Belgische vlag, de Belgische autoriteiten zullen hoogstwaarschijnlijk bemiddelend optreden in deze kwestie en het spreekt vanzelf dat wij er dan onmiddellijk Belgische bemanningen zullen inschepen.

Veuillez agréer, cher Monsieur, mes meilleures salutations.

J. NIERINCK

Na de Wapenstilstand van 11 november 1918 werden de Engelse stoomtreilers, voor de duur van de oorlog in dienst van de Britse Admiraliteit, terug in dienst genomen door de rederijen en J. NIERINCK moest nu beroep doen op de Waterschout te MILFORD HAVEN voor aanvullende bemanningsleden en op 23 december 1918 verstuurde hij het volgende telegram aan dhr. CLAESSENS.

«reply paid (°) CLAESSENS-COMMISSAIRE MARITIEM-MILFORD HAVEN (°)
COOPMAN F. EX. CAPITAINE 76 (15) EST IL LIBRE (°) SI OUI PRIERE LUI DEMANDER
S'IL VEUT VENIR POUR "EDDYSTONE" (°) URGENT (°) SI NON POUVEZ VOUS ME
RECOMMANDER QUELQU'UN (°) LOUIS ZONNEKEYN (16) PART AVEC "LORD
GEORGE" REVENU ADMIRALTY (°) NIERINCK (°)»

Reeds op 24 december bevestigde de Waterschout dat schipper COOPMAN F. (mijn grootvader) geen zin had om te verhuizen naar FLEETWOOD, hij verdiende immers een mooie boterham in MILFORD HAVEN, maar toch raadde de Waterschout dhr. NIERINCK aan om een briefje te schrijven naar schipper COOPMAN F., misschien zou hij hem kunnen overhalen, wat echter niet lukte.

Ook schipper Richard ZONNEKEYN (17) werd aangesproken om de stoomtreiler "EDDYSTONE" over te nemen maar ook hij bleef liever in MILFORD HAVEN in dienst van de rederij "PÊCHERIES A VAPEUR".

De reden waarom schipper COOPMAN F. en zijn bemanning (mijn vader was stoker aan boord) tijdelijk ontscheept waren van de 0.76 "IBIS VI" vond ik terug in een brief van 14 december 1918, van de Waterschout aan dhr. BRUNET A. (18)

«IBIS VI, 0.76 is het eerste vaartuig dat Oostende zal vervoegen, nl. op 17 december 1918. De normale bemanning zal ontschepen en vervangen worden door vissers (22 man!) die in 1914 hun familie achtergelaten hebben in België. De lading zal bestaan uit 180 KITS (19) verse vis voor verdeling aan de bevolking. Ieder Oostends vaartuig in Milford heeft 10 KITS geschonken»

Dat de Oostendse rederijen van de stoomtreilers gedurende W.O.I in SWANSEA, MILFORD HAVEN en FLEETWOOD gouden zaken hebben gedaan staat buiten kijf. Op de eerste algemene vergadering na de oorlog, werd er door de rederij "DELTA" volgende cijfers bekend gemaakt.

30 JUN 1914	Recette d'exploitation	13.283,93 F
30 JUN 1915	Recette d'exploitation	101.860,04 F
30 JUN 1916	Recette d'exploitation	299.126,20 F
30 JUN 1917	Recette d'exploitation	575.901,20 F
30 JUN 1918	Recette d'exploitation	763.114,75 F

Valeur suivant inventaire du matériel flottant détruit : 208.923,22 F.

Een rederij, nl. ASPESLAGH H.-ZONNEKEYN F., was echter niet zo gelukkig. Inderdaad de 0.126 "NEPTUNE" werd gekelderd door een U-boot terwijl de overige stoomtreilers van die rederij gevorderd werden door de Belgische regering en ter beschikking gesteld van de Britse Admiraliteit. Ze waren omgebouwd tot patrouillevaartuig of mijnenveger en twee ervan gingen, door oorlogsomstandigheden verloren.

Reeds op 4 april 1917 zond Dhr. ASPESLAGH een aangetekende brief aan de commandant BULTINCK, inspecteur-generaal bij de Staatsmarine, met in bijlage een opsomming van al het materieel, inclusief de waarde van het vaartuig, dat verloren ging met de 0.126. Hij kwam aan een bedrag van 11.935 Engelse pond. Hij vroeg dat er na de oorlog rekening zou gehouden worden met dit verlies en rekende erop dat er, bij de na-oorlogse onderhandelingen met Duitsland, België aanspraak zou maken op Duitse compensatie wegens oorlogsschade (vrede van VERSAILLES).

Dat de compensatie voor oorlogsschade een zaak van lange duur zou zijn, blijkt uit het feit dat Dhr. ASPESLAGH, op 12 augustus 1922, nogmaals zijn desiderata op papier zette. Nu richtte hij zijn brief aan dhr. CLAESSENS, Waterschout te Oostende.

«Zoals u weet waren er enkele Duitse onderdanen aandeelhouder in mijn rederij, dat is ten andere de reden waarom de schepen van mijn rederij opgeëist werden in 1916 (20). Ik was het eerste slachtoffer van deze opeisingen gezien de regering mijn broodwinning afnam, de andere benadeelden waren de aandeelhouders van de rederij die ook hun winsten zagen verdwijnen en dat terwijl de andere rederijen van de stoomtreilers gedurende de oorlog hoog oplopende winsten opstrekten.

Twee van mijn stoomtreilers, in dienst van de Britse Admiraliteit, gingen verloren. De voorziene vergoedingen (waarschijnlijk een oorlogsverzekering) waren niet voldoende om na de oorlog twee nieuwe treilers aan te kopen, nogmaals een belangrijk financieel verlies voor de rederij en haar aandeelhouders.

Ook het verlies van de 0.126 werd niet voldoende gecompenseerd, de verzekering voorziet een bedrag van 100.000 F terwijl mijn onkostennota van 4 april 1917 een bedrag van 11.935 Engelse pond bedroeg. Niettegenstaande vele beloften van de overheid werd mij nog geen enkele vergoeding wegens oorlogsschade uitbetaald.

Het gelieve u aan te dringen bij de Staatsmarine autoriteiten om deze delicate zaak, waaronder de aandelen van de Duitse onderdanen, te regelen met het SEQUESTER, dit zou mij dan toelaten een eventuele gunstige financiële regeling te treffen met de Minister van Financiën.»

getekend H.P. ASPESLAGH

Terloops nog even vermelden dat ook August BRUNET, gewezen reder en vishandelaar te Oostende, zich ook in FLEETWOOD onledig hield met de visserij, waarschijnlijk in samenwerking

met Jules NIERINCK, reder van de NV "DELTA". Zijn grootste verdienste was dat hij in FLEETWOOD een school voor Belgische kinderen stichtte. Meer dan 100 kinderen genoten er lager onderwijs. Op een groepsfoto van 15 november 1918 tel ik meer dan 60 leerlingen en 8 begeleiders. Hij stichtte ook een fonds om het financieren te bekostigen van aankoop van kledingstukken en eetwaren voor de behoeftigen in Oostende. In dat verband verscheen er op 2 november 1918, het volgend artikel in de lokale krant "THE FLEETWOOD EXPRESS".

«TO HELP THE BELGIANS»

APPEAL TO FLEETWOOD AND DISTRICT FOR CIVILIAN SURVIVORS

In the early days of the war one was repeatedly reminded of gallant little Belgium, whose army went forth to meet the hordes of the German Kaiser who were rushing forth through their country in the attempt to reach the French and Belgian ports, with a view to landing an army on our shores. Everyone is conservant with the magnificent stand of King Albert's glorious army, and how the civilian population have endured hardships at the hands of the Huns. Now that their country is being freed from the enemy, thoughts naturally turn to those who have been under the iron heel of the Prussians. From accounts received by prominent Belgian citizens at present resident in Fleetwood there is no doubt as to the terrible privations the desolate people have suffered and with a view to try to relieve the sufferings of the people at Ostend, the famous watering place known to thousands of English people, a fund has been opened in Fleetwood to provide clothing and food for the unfortunate civil population. A local Committee has been formed, comprising local ladies and gentlemen, and subscriptions can be forwarded to and will be acknowledged by Father Dupont, 9, St. Peter's Place, Fleetwood, Mrs. J. Nierinck, 27 Milton Street or Mr. A. Brunet, 178, Poulton Street. Fleetwood.»

NOTEN

1. Er werd hier geen rekening gehouden met de 2 stoomtreilers van de rederij ASPESLAGH-ZONNEKEYN die in dienst van de Britse Admiraliteit, met Britse bemanningsleden, door oorlogsgeweld verloren gingen. Deze rederij had bij het uitbreken van de W.O.I met haar 7 stoomtreilers haar toevlucht gezocht in het Britse MILFORD HAVEN (Zuid-Wales). De 0.126 "NEPTUNE" werd op 26 December 1916 gekelderd door de Duitse U-boot, UC46 (De Plate 92-241), de 0.142 "NIXE" werd verkocht aan de Schotse reder dhr. CANON (ABERDEEN). In maart 1916 werden de 0.127 "NUMITOR", 0.128 "NAUTILUS", 0.141 "NARVAL", 0.143 "NEREE" alsook de 0.144 "NAIADE" opgeëist door de Belgische regering en ter beschikking gesteld van de Britse Admiraliteit. Ze werden bewapend, en omgebouwd tot patrouillevaartuig of mijnenveger en bemand met Britse bemanningen. De 0.127 en de 0.141 gingen verloren doch de 3 overigen overleefden het oorlogsgeweld en werden na de oorlog terug ter beschikking gesteld van de rederij. Het was toen niet duidelijk waarom de stoomtreilers van de Rederij ASPESLAGH-ZONNEKEYN opgeëist werden terwijl de andere Oostendse rederijen, met thuishaven FLEETWOOD, SWANSEA en MILFORD HAVEN met rust werden gelaten. In een brief van 120822 aan de Waterschout te Oostende, insinueert reder ASPESLAGH dat de opeising te wijten was aan het feit dat Duitse onderdanen aandeelhouders waren van de rederij.
2. Het betreft de 0.171 "DELTA B", 0.126 "NEPTUNE" en de 0.83 "MARCELLE". Zie het tijdschrift "De Plate" 92-73, 92-241 en 94-111.
3. Volgens het scheepsjournaal van de U.19 werd de 0.170 op 21 april 1918 gezonken door haar boordgeschut.
4. Is één van de eilanden die deel uitmaakt van de "OUTER HEBRIDEN" gelegen aan de N.W.-kust van Schotland. Het is het meest westelijk gelegen eiland, wereldvermaard als

vogelbroedplaats. Het eiland was eeuwenlang onafgebroken bewoond doch op 29 augustus 1930 werden alle bewoners, op eigen aanvraag, overgeplaatst naar het vasteland. Het gure weder van de "ATLANTIEK" had de jongeren naar aangenamer oorden verdreven zodat de oudere bevolking tot een minimum was herleid en er geen toekomst meer zag.

5. «Het gerucht doet de ronde dat de "DELTA", met als thuishaven FLEETWOOD" gezonken werd door de vijand. De bemanning is gered. (vrije vertaling van een slordige Engelse tekst). CLAESSENS was de Belgische Waterschout in MILFORD HAVEN (Zuid Wales) thuishaven van de meeste Oostendse stoomtreilers.
6. FLEETWOOD, gelegen aan de westkust van Engeland (LANCASHIRE), was één van de Britse havens waar er een kolonie Belgische vluchtelingen verbleef. Een Belgische school, opgericht door A. BRUNET, een welgekende Oostendse reder en vishandelaar, telde meer dan 100 leerlingen.
7. August BULTYNCK (M.B.E.), Inspecteur-Generaal bij het Zeewezen (STAATSMARINE), geboren te Gent 1865, overleden te Brussel 1924. Hij was de hoge ambtenaar die de belangen van de reders en vissers ter harte nam en optrad als bemiddelaar ter gelegenheid van conflicten met de Britse Admiraliteit. Hij was een deskundige op gebied van de zeevaart. Hij behaalde het brevet van kapitein ter lange omvaart, was achtereenvolgens officier aan boord van de pakketschepen van de RED STAR LINE, commandant van een mailboot, Oostende-Dover, lesgever aan de Zeevaartschool van Oostende. Hij was medestichter van het K.W. IBIS en secretaris van de raad van bestuur. Hij was in bevel van de IBIS I, de ex. H.M.S. ALBACORE, toen dit vaartuig in 1906 naar Oostende werd gesleept en in dienst werd gesteld als opleidingsschip en tehuis voor de IBIS kwekelingen. Aan de vrije universiteit van Brussel doceerde hij het vak "CONSTRUCTION NAVALE". Gedurende de oorlog was hij verschillende keren te gast bij Koning Albert in DE PANNE. Hij werd na de oorlog vereerd met de Orde van "MEMBER OF THE BRITISH EMPIRE".» Hij werd te Brussel begraven in intieme kring op dezelfde dag dat de legendarische en nederige "Paster PUUPE" te Oostende met grote luister en praal werd begraven (8 juni 1926).
8. BAELS, H., advocaat, vader van Liliane BAELS, de latere echtgenote van Koning Leopold III. Welke functie hij uitoefende bij het Zeewezen is niet duidelijk maar hij kwam wel in aanvaring met de Staatsveiligheid. Enkele Vlaamse soldaten, voor de krijgsraad gedagvaard wegens hun flamingantische en anti-Belgische activiteiten, hadden hem gevraagd hen te verdedigen doch de regering in LE HAVRE, op advies van de Staatsveiligheid, weigerde hem een reispas te verlenen. In MILFORD nam hij de functie waar van secretaris van de "Vereniging der Reders van de visserijsschepen".
9. Kapitaän leutnant Johannes SPIESS begon zijn duikbootloopbaan als wachtofficier op 10 oktober 1912 aan boord van de U-9, bevelhebber Otto WEDDIGEN. Op 22 september 1914 zonk de U-9, vóór de Nederlandse kust, 3 Britse kruisers die zonder begeleiding van hun waakhonden, nl. destroyers, het waagden troepentransportschepen te begeleiden naar DUINKERKE. Meer dan 1400 Britse zeelui vonden er een zeemansgraf. J. SPIESS eindigde zijn marineloopbaan in november 1918, onmiddellijk na de wapenstilstand.
10. John BAUWENS zag het levenslicht te Oostende op 31 maart 1866. Reeds in 1890 trad hij op als reder ter visserij. In 1896 was hij mede oprichter van de S.A. "PÊCHERIES à VAPEUR", in de volksmond de "P.V.", en werd aangesteld als directeur voor de duur van 30 jaar. Volgens de lokale berichtgeving was hij in Juni 1909 oprichter van de S.A. "PÊCHERIES BELGES EN BULGARIE", een visserijbedrijf ter bevordering en ontwikkeling van de lokale visserij rond het meer BOURON-GUEL en PORTO LAGOS. Schipper Victor QUARIN werd aangeworven als opleider van de lokale bevolking. J. BAUWENS overleed op 3 augustus 1955. Zijn naam is voor eeuwig verbonden met de Oostendse zeevisserij. Sedert 1965 draagt de ex. Stedelijke visserijsschool zijn naam.
11. BARBANSON was de naam van de voorzitter van de raad van bestuur van de rederij "DELTA". Met 250 aandelen van 100 F was hij één van de voornaamste aandeelhouders van de rederij. Als hooggeplaatst industrieel zal hij zich doen opmerken gedurende de 1° W.O.

In juli 1917, naar aanleiding van een politieke crisis in de schoot van de regering, werd zijn naam vernoemd als kandidaat Minister van Economische zaken, Industrie en Arbeid, deze functie werd echter toegekend aan Paul HYMANS. Die richtte onmiddellijk een "Staatshuiskundige Raad" op die advies moest geven over de economische wederopbouw van België. Gaston BARBANSOON werd benoemd als Secretaris-Generaal. Op het einde van het jaar lag hij aan de basis van een nieuwe crisis in de regering.

12. Een drijfnet, waarmee men de haringvangst bedreef, is gemiddeld ± 30 m lang en 16 m hoog en hangt als een gordijn in het water, drijvend gehouden door blazen en kurken. Verschillende netten worden aan elkaar verbonden door middel van een kabel (een reep) en vormen zodanig een fleet met een lengte van ongeveer 4 km. De fleet wordt s'avonds uitgezet omdat haringen dan direct onder het wateroppervlakte zwemmen, de voorste mast wordt achterover gelegd en het vissersvaartuig, drifter genoemd, ligt nu verankerd aan de fleet. De mazen van een drijfnet zijn net zo groot dat slechts de volwassen haringen met hun kieuwen in de mazen blijven hangen, de kleinere exemplaren glijpen dus letterlijk door de mazen van het net. 's Morgens bij dageraad worden de netten opgehaald, een karwei dat bij mooi weder een viertal uren kan duren.
Reeds lang voor de W.O. I (1851) was het drijfnet verdwenen uit de Oostendse visserij. Het vissen met het sleepnet, dat steeds groter werd, was nu de boosdoener, dat alles meesleepte dat in zijn weg lag en zoveel schade toebrengt aan het vis bestand dat voor een aantal demersale of bodembewonende vissoorten de situatie bijzonder zorgwekkend is.
13. Van deze zogezegde "DELTA" schepen is er niets terug te vinden in de archieven van het Waterschoutsambt.
14. Alle Oostendse zeilvaartuigen die in oktober 1914 hun toevlucht hadden gezocht in LOWESTOFT (de Oostkust van Engeland) werden er aan de ketting gelegd. Hun netten en zeilen werden door toedoen van de kommandant van het visserijwachtschip "VILLE d'ANVERS", dat ook praktisch voor de duur van de oorlog lag te dobberen in de haven van LOWESTOFT, in een nabijgelegen loods opgeslagen.
De vlucht van de zeilvaartuigen naar LOWESTOFT is voor een later artikel.
15. Dit was de 0.76 "IBIS VI".
16. Louis ZONNEKEYN, zoon van FLORIMOND, die op 2 april 1884 met de 0.71 "PRIMA", de eerste Oostendse stoomtreiler, Oostende binnenvoer. Louis was schipper van de 0.126 "NEPTUNE" die op 26 december 1916 door de UC 46 in de grond werd geboord.
17. RICHARD ZONNEKEYN, ook een zoon van FLORIMOND. Tezamen met THUR ZONNEKEYN, een derde broer, vormden zij een trio schippers, dat in de geschiedenis van de latere "RODE VLOOT" een begrip was.
18. August BRUNET ° Oostende 3 april 1880 + Middelkerke 27 augustus 1947. Hij was het type van een "self made man". Begon als loopjongen in een viswinkel, werd op twaalfjarige ouderdom tewerkgesteld als knecht in de vismijn. Hij begon in 1901, voor eigen rekening, een kleine vishandel, negen jaar later was hij eigenaar van 5 kleine zeilvaartuigen. Gedurende de 1° W.O. verbleef hij te Fleetwood, keerde in 1919 terug naar Oostende en stichtte er de N.M. van stoomvisserijen "ZEESTER", een bedrijf met 12 stoomtreilers. Ook in de zeevisgroothandel deed hij zich gelden, hij was o.a. pionier van de buitenlandse vishandel.
19. Een KIT= 63,465 Kg.
20. K.B. van 180914 – betreft CONSERVATOIRE BESLAGNEMINGEN IN BURGERLIJKE ZAKEN.

«Gedurende den tijd van oorlog kan de voorzitter der rechtbank van eersten aanleg van de gelegenheid der goederen machtiging geven tot conservatoire inbeslagneming ten laste van inboorlingen van een der landen waarmee België oorlog voert.»

K.B. van 10.11.18 Zelfde onderwerp.

«Geven aanleiding tot aangifte o.a.

- al de roerende en onroerende goederen

- de aandelen in de vennootschappen»

BIBLIOGRAFIE

1. Six ans de croisières en sous-marin – Johannes SPIES
2. Der Handelskrieg mit U-Booten – Januar bis November 1918
3. A.R.A. n° 8027 – Briefwisseling Waterschout MILFORD HAVEN
4. Briefwisseling met de “FLEETWOOD LIBRARY”
5. Briefwisseling van de N.M.. “DELTA” van 7 september 1918
6. De lokale kranten, “ECHO d’OSTENDE” en “LE CARILLON”
7. Van mannen en de zee – Marcel POPPE
8. De Oostendse Visserij – Roland DESNERCK
9. Koning Albert I, Charles de Broqueville en de Vlaamse Beweging
10. Briefwisseling van de reder H. ASPESLAGH

Een zusterschip van de 0.172 “Président Barbanson”, de stoomdrifter B.2528 (“La France”, op weg naar de visgronden.

Vistuigen uit een vorig tijdperk

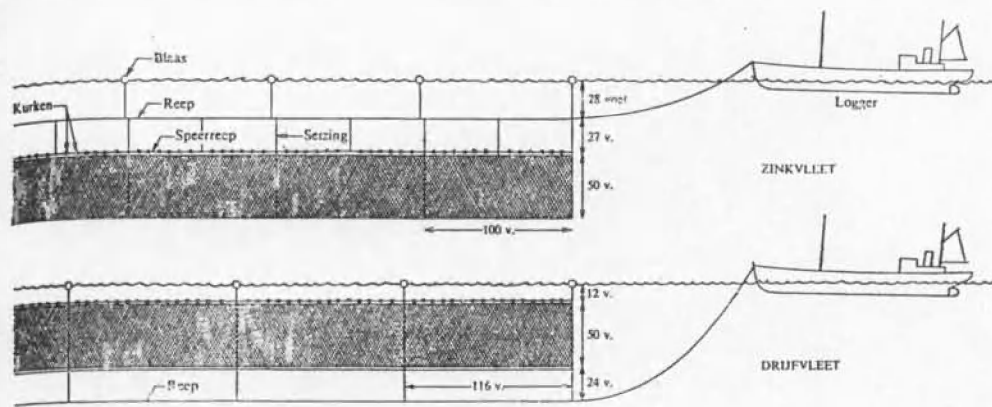

Fig. 1.

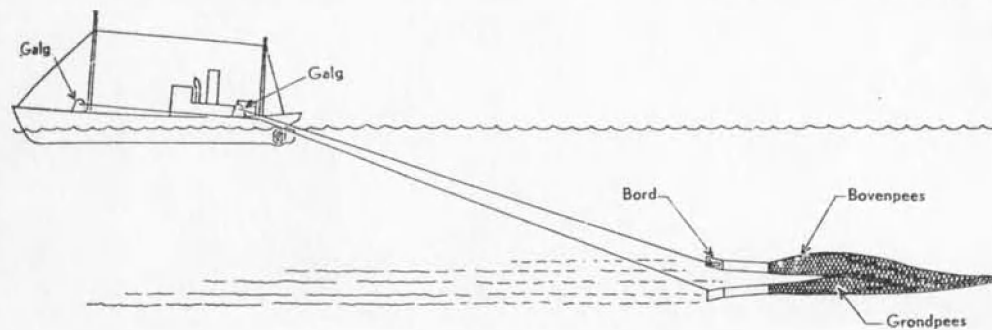
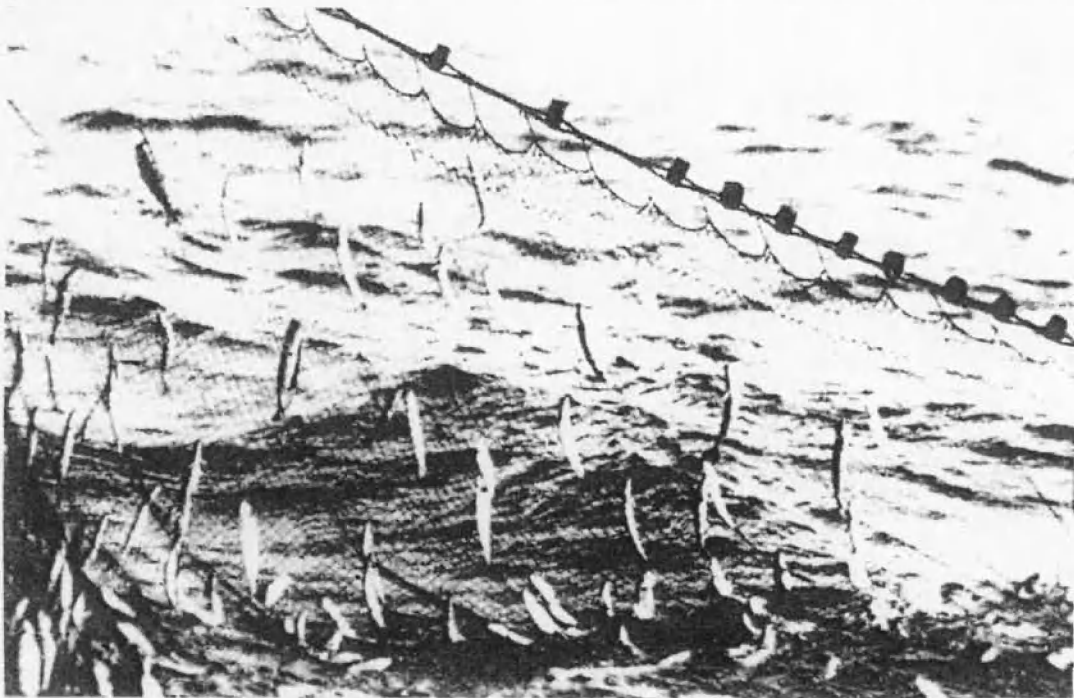

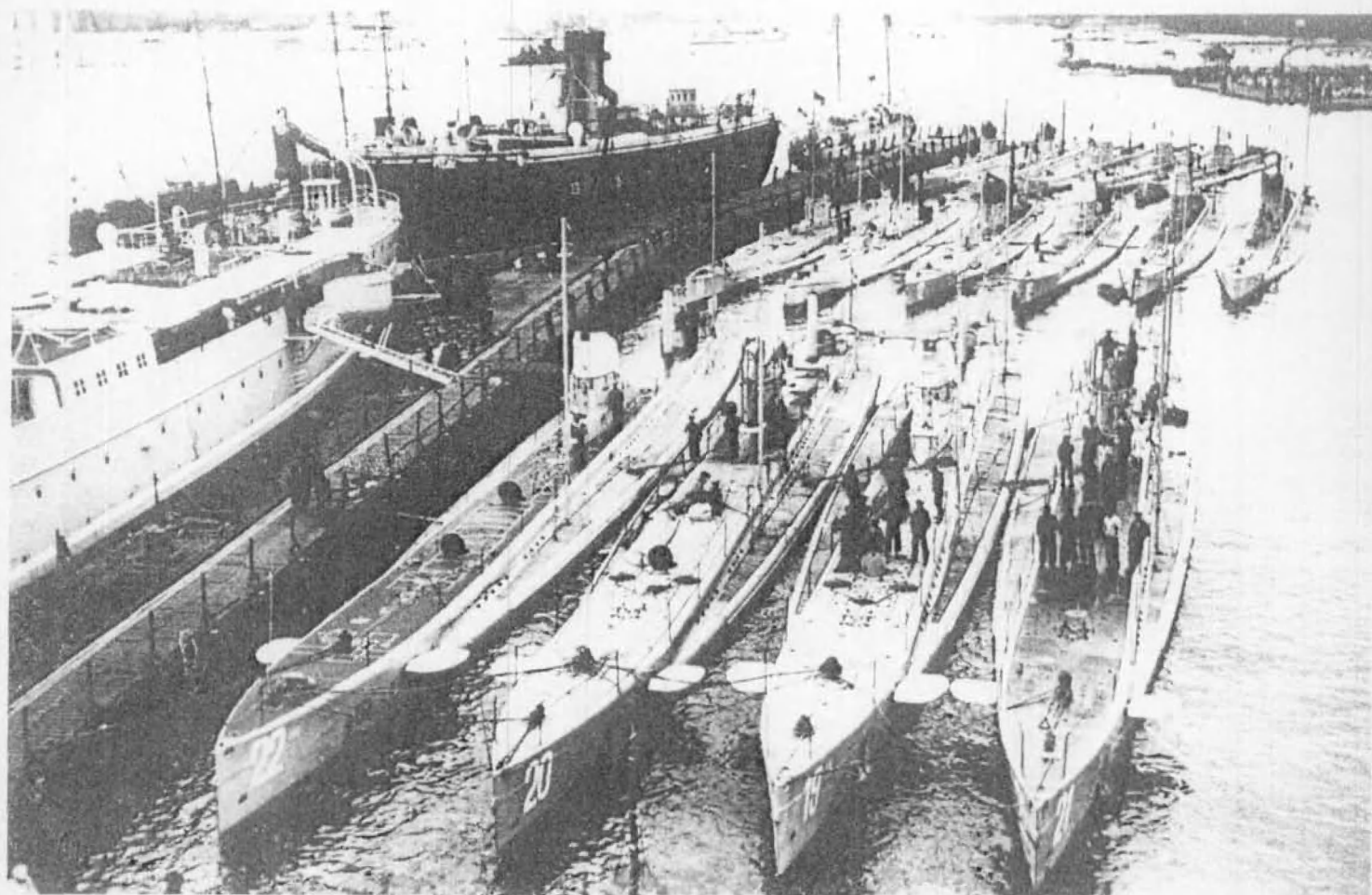
Fig. 2

Fig. 1. Schematische voorstelling van drijfnetvisserij op haring. Boven: Hollandse zinkvleet. Beneden Schotse drijfveet.

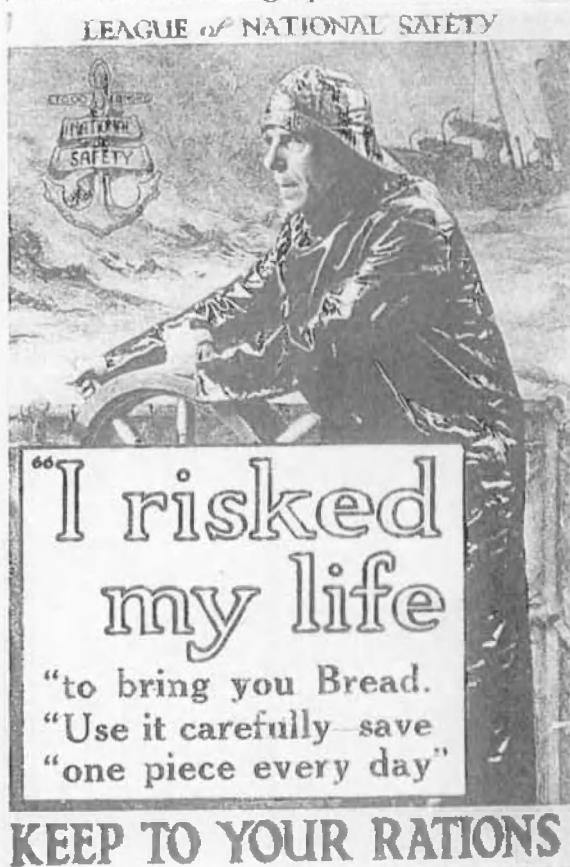
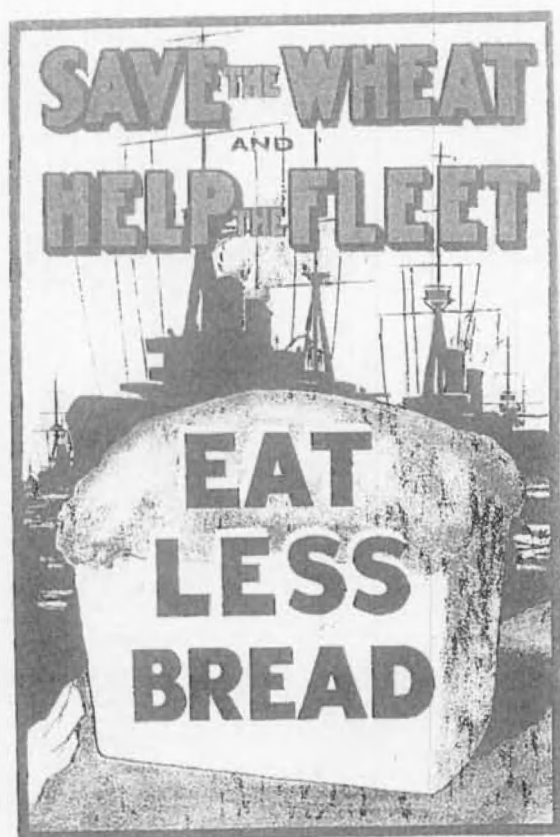
Fig. 2. Schematische voorstelling van de trawlvisserij volgens Vigneron Patent. Bij het gewone trawl-net zijn de borden direct aan het net verbonden.

De vleet met de haringen die in de mazen van het net verstrikt zijn, wordt aan boord gehesen.

Twee flottieljes Duitse duikboten, waaronder de U-19, klaar om een oorlogsopdracht uit te voeren.

Een noodkreet aan de Britse bevolking.

MONSTERROL 0.171 "DELTA A" 1918 (Fleetwood)

Naam	Vader	Moeder	Ouderdom	Geboorteplaats	Functie	Verdiens-te
COENE Louis	Pierre	CARBON Emmerance	36	Oostende	Schipper	5 %
VANHOECKE Jan	Leopold	LABEEUW Sophie	43	Oostende	Stuurman	£ 5 10 sh + £ 2 10 sh W.B.
DESITTER Eduard	Martin	VANHUYEN Clemence	53	Oostende	Matroos	Idem
DEFER Eduard	Eugene	DEMEY Alida	47	Oostende	Matroos	Idem
VAN HOUCKE Eduard	Eduard	DESITTER Sophie	33	Oostende	Matroos	Idem
LOMBARD P. *					Pilot	4 %
VAN LOOCKE P.	Victor	HOLLEVOET Sophie	26	Bredene	Matroos	£ 5 10 sh + £ 2 10 sh W.B.
LEYNE Alphonse	Henri	ALLE- MEERSCH	27	Oostende	Matroos	Idem
BOGAERT Pierre	Pierre	SMISSAERT Bertina	32	Oostende	Matroos	Idem
DEVOS Albert	Désiré	VANHOUW Pauline	41	Oostende	Matroos	Idem
DESITTER Louis	Eduard	VANDEN- BERGHE Marie	17	Oostende	Mousse	5 £
ANSQUER Antoine	Ivon	DECKMIJN Melana	27	Oostende	Machinist	£ 10 10 sh + 1 %
REILZEN Emile	Frederik	ASAERT Leonie	37	Oostende	Chauffeur	£ 8 10 sh
DEGROOTE Edmond	Cornelis	BARVEN Elisa	41	Bredene	Chauffeur	Idem
GODERIS Isidoor	Charles	MAES Catherina	33	Koksijde	Chauffeur	Idem
KREKILLIE Jean	Jean	TULPIN Octavie	23	Oostende	Chauffeur	Idem

- Wegens een onduidelijk geschrift op de monsterrol zijn enkele familienamen waarschijnlijk niet juist geschreven.
- Het is opmerkelijk dat niet alle bemanningsleden recht hebben op de £ 2-10 W.B (War Bonus).

* LOMBARD P. was de Engelse loods.

Nota

De vorige artikels, deel 1 t.e.m. 6, zijn verschenen in de jaargangen 1991, 1992, 1994 en 1997 van ons tijdschrift.

door Rudolf Weise

'Te velde' in Frankrijk tussen 17 mei en 31 augustus 1940

Het algemeen idee van het commando van de Belgische Militaire Medische Dienst bestond er dus in:

1. Een medische voorpost op te richten in Noord-Frankrijk, meer bepaald te Berck-Plage aan de Franse kust.
2. Een tweede echelon dieper in Frankrijk, te Nantes.

De geplande evacuatie zou verlopen:

1. Bij middel van sanitaire treinen die de zieken en gewonden uit de Belgische militaire hospitalen en instellingen (MH, Reserve MH en Aanvullende MH) naar Berck zouden afvoeren.
2. Het daarbij horende hospitaalmateriaal zou overgebracht worden naar dezelfde bestemming met voertuigenkonvooien langs de weg. Met het voertuigenkonvooi van het AMH Gent zal ik vier maanden door Frankrijk trekken. Het hierna volgend relaas van mijn belevenissen tijdens deze veldtocht is hoofdzakelijk gebaseerd op mijn persoonlijke herinneringen die ik voor alle zekerheid reeds lang geleden optekende. De reisweg en sommige gebeurtenissen reconstrueerde ik aan de hand van notities in een zakboekje van mijn vader uit die tijd.

Vrijdag 17 mei 1940

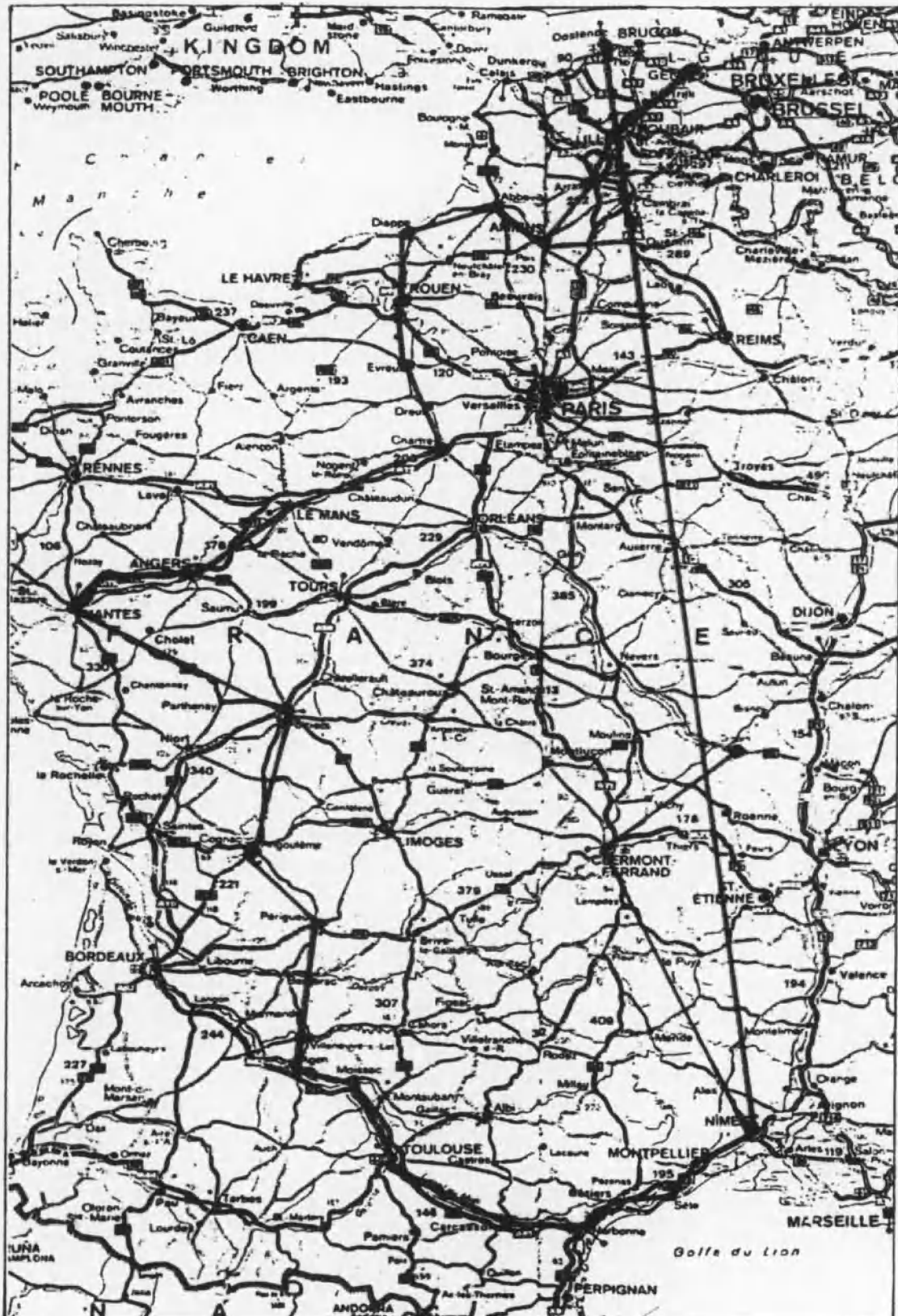
Ik ben elf jaar oud wanneer mijn vader ons 's avonds thuis afhaalt met een personenwagen. Vier dagen voordien, op 13 mei, heb ik mijn plechtige communie gedaan waarvan ik het voortdurend sirenegeloei onthouden heb toen we in de kerk zaten. Afreis uit de Fortstraat 130 te Oostende naar het AMH gelegd in het Feestpaleis te Gent. Op vraag van mijn oom en tante, die voor haar veiligheid vrezen, nemen mijn ouders mijn nichtje Yvonne Deconinck mee. Het meisje is negentien. Aankomst te Gent waar zieken en gekwetsten reeds ingescheept zijn aan boord van een sanitaire trein.

Zaterdag 18 mei 1940

Na een slapeloze nacht met veel afweergeschut en een bombardement, vertrekken we met een colonne voertuigen uit Gent naar Rijsel Frankrijk. De voorziene bestemming is Berck-Plage. Het konvooi bestaat uit een allegaartje, meestal opgeëiste voertuigen, waaronder een autocar voor de verpleegsters en een grote rode camion van de brouwerij Meiresonne. Zoals de meeste andere voertuigen is deze zorgvuldig afgedekt met een reusachtig dekzeil gemerkt met een Rode-Kruisteken. Wij, dat zijn mijn moeder, mijn nichtje, mijn tweejarig zusje Solange, mijzelf en de chauffeur, reizen tamelijk comfortabel met de personenwagen, een 'Packard', waarmee we te Oostende afgehaald werden. Het begeleidend personeel: beroepsmilitairen en reservisten, dokters waaronder de directeur van het AMH reservemajoor-geneesheer Cambrelin en zijn staf, chauffeurs, verpleegsters, verplegers waaronder een aantal seminaristen en novicen, koks en bedienden. Alle voertuigen dragen links onder op hun voorruit een identificatieteken van het AMH, een soort '*Laissez-passer*'.

Op een pleintje te Rijsel geeft een overjaars vrachtwagentje, een museumstuk uit de jaren 1914-18, reeds de geest. Het materiaal wordt overgeladen en het autootje in brand gestoken. We overnachten in het leegstaande '*Hotel Moderne*'. Het gebouw is alles behalve modern. Het is er vuil en we krijgen er ons eerste ongedierte, wandluizen, te zien.

REISWEG VAN HET AMH IN FRANKRIJK

Gezien de onhoudbare toestand in Noord-Frankrijk, door de stromen vluchtelingen die de wegen versperren, de konvooien gevechtseenheden: Franse en Engelse, die in deze chaos hun weg trachten te vinden maar vooral door de snelle opmars van de Duitsers waarvan de tanks van het 19e Pantsercorps van generaal Heinz Guderian (1888-1954) ons op de hielen zitten en waardoor een omsingeling dreigt, wordt de colonne van zijn oorspronkelijke reisroute afgeleid en trekken we dieper Frankrijk in. Zoals in het eerste deel beschreven loopt de trein met de zieken en gewonden van het AMH vast te Rang-du-Fliers. Gevluchte manschappen van het niet verplegend personeel zullen ons later in Nantes vervoegen nadat ze op eigen kracht gans Frankrijk doorkruist hebben.

Zondag 19 mei 1940

Rijsel-Arras-Amiens

Arras wordt door de Duitse 'Luftwaffe' gebombardeerd. We zitten er middenin doch we ontsnappen aan het ergste. Ook in Amiens komen we in een bombardement terecht. De colonne maakt snelheid doch deze keer hebben we prijs. Een bom valt op enige afstand voor één van onze voertuigen op de weg. Een stuk steen dat door de voorruit vliegt treft de chauffeur in het gelaat. Op de bochtige weg gaat de wagen daardoor rechtdoor en knalt tegen een blinde muur. De auto is zwaar beschadigd en onbruikbaar. Er is geen tijd om te herstellen. De ernstig gewonde chauffeur wordt zo goed mogelijk verzorgd. Tot overmaat van ramp valt ook nog één van onze voertuigen in panne. Dit wordt blijkbaar geen plezierreis!

Amiens-Abbeville-Le Tréport-Dieppe

Tussen Amiens en Abbeville scheren plots Duitse jachtvliegtuigen over de colonne. Het gebeurt verrassend snel. Er is geen tijd om te schuilen. Ze moeten de Rode-Kruistekens gezien hebben en beschieten ons gelukkig niet. In Abbeville worden we in de late namiddag weer eens flink gebombardeerd. Franse militairen dragen, onder het bloed zittende, gekwetsten op brancards langs ons voertuig. We steken de rivier Somme over. Overal onderweg ontmoetten we massa's vluchtelingen. In de grachten achtergelaten auto's, waaronder soms zeer mooie, met ledige benzinetanks. Verlaten, stukgeschoten- of gebombardeerd legermateriaal langs de zijanten van de wegen. Franse en Engelse troepenkonvooien op mars naar het noorden. Op onze trek stoppen we nogal dikwijls bij stations en militaire vliegvelden, militaire doelwitten bij uitstek. Dit jaagt ons bij luchalarm regelmatig de stuipen op het lijf. Dokters zijn blijkbaar niet geschoold voor dit soort militaire operaties. We zien ook regelmatig vliegvelden met op de grond stukgebombardeerde vliegtuigen van de Franse Luchtmacht. Ik heb nooit Franse gevechtsvliegtuigen in de lucht gezien. Het dient echter gezegd dat de echte gevechten zich één volle dag achter ons afspeelden. Op maandag 20 mei in de avond veroverde pantsergeneraal Heinz Guderian Abbeville waar we de dag voordien nog doorgetrokken waren. Tussen Le Tréport en Dieppe volgen we eventjes de kust.

De Duitsers vorderen nog steeds snel. Overal achter ons blazen Franse genietroepen bruggen op. Soms zo dicht achter ons dat we de brug de lucht zien ingaan. Soms worden wij, enkele vrouwen en de kinderen, in een ambulancewagen door de Franse controleposten en wegversperringen gesmokkeld. Het was dan van: 'mondje dicht'. Ziekenwagens waren in die tijd nog heilig en werden niet gecontroleerd. Bovendien, wie verwacht nu in een Belgische militaire colonne vrouwen en kinderen aan te treffen?

Dieppe-Rouen

Rouen-Evreux

We gaan terug het binnenland in. We nemen een welkome rust te Evreux waar zich o.a. ook een gemotoriseerde Engelse eenheid bevindt. Op klaarlichte dag, het was erg mooi weer, werpt een

driemotorig Duits transportvliegtuig er een groep parachutisten af. Per vergissing? Niemand begreep wat die daar plotseling kwamen doen. Ze werden warm onthaald. De Engelsen omsingelden snel de landingszone en openden het vuur. De para's werden in de lucht afgeschoten of bij hun landing gevangen genomen. We zien containers (met munitie?) in de lucht ontploffen. De oorlog klopt eventjes aan de voordeur.

We zitten zonder benzine. Een Frans officier weigert ons te bevoorraden. De Franse benzine blijkt echter opgeslagen in Engelse jerrycans. Mijn vader, die in 1914-18 vier jaar in Engeland verbleef en goed Engels spreekt, wendt zich tot de Engelsen. Deze vorderen van de Franse officier hun jerrycans ledig terug waarop de woedende Fransman tot toegeven gedwongen wordt. De colonne wordt bevoorrad. We gaan opnieuw de baan op met bestemming Nantes. Ergens na Evreux, ik weet niet meer juist waar, spelen we aan een wegsplitsing een deel van de colonne en ook mijn vader kwijt. We zullen ze slechts terugzien in Mésanger bij Nantes.

Evreux-Chartres
Chartres-Le Mans
Le Mans-Angers

Vrijdag 24 mei 1940

Angers-Mésanger

Het is vandaag zes dagen geleden dat we Gent verlaten hebben. We worden bij onze aankomst te Mésanger ondergebracht in een schuur. Vóór de schuur ligt een graspleintje. Het geheel is omringd door een muur. We zijn in het departement Loire. We rusten en wachten op de rest van de colonne die ons nog steeds niet vervoegd heeft. Mijn moeder maakt zich ernstig zorgen over vader die maar niet opdaagt.

Ongeveer één week later, op de hoge muur zittend, zie ik hen eindelijk aankomen. Een pak van ons hart. Ik roep naar mijn moeder die samen met mijn zusje en nichtje beneden in het gras zit: "Ma, ze zijn daar"! De mannen zien er uitgeput, vuil en ongeschoren uit. Het wordt een blij weerzien. In vaders helm zit een flinke deuk. Hij heeft mij nooit gezegd wat daarvan de oorzaak was. Ik heb het hem ook niet gevraagd. De mannen deden alleen hun helm aan als een gevaarlijke toestand dit vereiste. Het moet ergens onderweg gestoven hebben.

Ik speel er met enkele andere Belgische kinderen die met ons ook mee zijn en ga nu en dan in de straat eens op bezoek bij de lokale zadelmaker wiens mooi handwerk mij uitermate boeit. We verhuizen ondertussen naar een herberg met wat meer comfort.

Dinsdag 28 mei 1940

België capituleert op 28 mei! Wij, de kinderen, trekken ons daar niet veel van aan maar ik herinner me dat onze ouders en het personeel sterk onder de indruk waren en dat deze gebeurtenis het voorwerp was van geanimeerde gesprekken. Immers, hun statuut van operationele eenheid veranderde daardoor plots compleet. Ze hadden echter opdracht naar Nantes te gaan en zo gebeurde.

Maandag 17 juni 1940

Vertrek uit Mésanger naar Nantes

Nantes is een grote stad. We staan ergens op een pleintje waar mijn moeder, zittend op de boord van het voetpad, mijn zusje voedt en verzorgt. Een gastvrije Franse familie stuurt ons hun dienstmeisje en vraagt ons binnen. Ze wonen in een prachtig herenhuis. Wij: ma, mijn zusje, mijn nichtje en

mezelf, worden bij deze, blijkbaar welstellende, mensen zeer vriendelijk ontvangen en we brengen er de nacht van 17 op 18 juni door. Vader die bij de eenheid bleef, moest om dienstredenen naar het plaatscommando. Ik ga met hem mee op zoek naar landgenoten van wie we weten dat ze ook te Nantes zouden moeten verblijven, burens van ons uit de Fortstraat die mee zijn met het MH van Oostende. Op het plaatscommando ontmoet ik tot mijn vreugde mijn vriend Oscar Vandeveld, zoon van le sergeant-majoor Vandeveld. We brengen enige tijd samen door. Wanneer ik vervolgens te laat thuiskom voor het avondmaal, word ik door onze, wel zeer strenge en aristocratisch uitziende, gastheer ernstig berispt. Ik verstond wel geen Frans maar het gouden zakhorloge dat hij onder mijn neus hield vergde geen nadere uitleg. Hij stuurt me zonder pardon zonder eten naar bed. Ik had reeds alle hoop opgegeven toen het dienstmeisje mij enige tijd later toch eten opdiende: spiegeleieren en boterhammetjes. Gelukkig maar want ik had grote honger. Dan maar eens avondmalen in bed zoals de rijken. Hun zoon, een Franse officier, is te velde. Ik slaap in zijn kamer. Aan de muur hangen zijn foto en zijn degen. Toen wij 's anderendaags afscheid namen tikte onze gastheer mij minzaam op de wang waarbij ik veronderstelde dat hij mij mijn onachtzaamheid van de vorige dag vergeven had. Het was wederkerig.

Dinsdag 18 juni 1940

Nantes-Poitiers
Poitiers-Angoulême

We overschrijden de Loire. Vanaf Poitiers volgen we een tijd de loop van de rivieren Clain en Charente. Sedert de capitulatie van de Belgische strijdmacht op 28 mei, zijn sommige Fransen niet meer zo vriendelijk. Zo weigeren ze ons in sommige etablissementen te bedienen. Het Vlaams dat ze ons horen spreken zal er wellicht voor iets tussenzitten. We werden ook al eens verweten voor 'Sales Boches', een scheldwoord dat bij sommige van onze mannen in het verkeerde keelgat schoot bij zover dat een woedende Gentenaar, een korporaal, bij herhaling dreigde op de snoodaards te schieten. Het blijft echter, gelukkig maar, bij verbaal geweld.

Angoulême-Périgueux
Périgueux-Villeneuve-Agen
Agen-Moissac-Toulouse
Toulouse-Carcassonne

Tussen Toulouse en Carcassonne volgen we de loop van de rivier Garonne. Carcassonne in het Aude departement is een mooie middeleeuwse stad omringd door vestingsmuren. We zitten al meer dan achthonderd kilometer onder Parijs. Spijtig genoeg is er in oorlogstijd geen tijd voor een uitgebreid bezoek. We moeten verder.

Zondag 23 juni 1940

Carcassonne-Montlaur

Montlaur, - een rustig, klein dorpje in de bergen, waar we zullen verblijven tot 13 augustus - ligt midden een uitgestrekte wijnstreek. We worden er ondergebracht in kleine vervallen huisjes bij arme landarbeiders van, naar het schijnt, Spaanse oorsprong. Vluchtelingen van de Spaanse burgeroorlog. Ze werken allen voor de lokale wijnbaron die in een mooi landhuis woont. Middeleeuwse toestanden! Door de spleten in de plankenvloer op de eerste verdieping zien we de

Deze unieke groepsfoto van een deel van het personeel van het AMH Gent tijdens hun tocht door Frankrijk, werd gemaakt te Montlaur op 25 juli 1940. Op de eerste rij onderaan links: Rudolf Weise, in het midden met de kok zijn zusje Solange. Uiterst rechts in beeld zijn vader 1e Sergeant Michaël Weise.

konijnenhokken en diverse andere rommel op het aarden gelijkvloers. Het wijnvat ontbreekt er ook niet. Onze gastheer doet zelfs 'Pinard', een alledaagse wijn, in zijn soep. Onze mensen die momenteel niet veel om handen hebben, helpen die sukkelaars waar mogelijk. Na enkele dagen zitten we vol vlooiënbeten. Moeder smeert ons dagelijks in met zwavelpoeder. We zien er uit als Chinezen. De soldaten helpen de bevolking bij het graven van een afwateringskanaaltje waarbij ze een nest slangen met jongen storen. Het woedende moederdier dat zijn nest gemaakt heeft onder een rotsblok die toevallig op hun weg ligt, wordt noodgedwongen gedood. Het is erg warm. Wanneer de soldaten wat verpozing zoeken bij hun van zweet doordrongen werk, ga ik met hen zwemmen in een klein meertje naast de bergweg. Er zitten zwarte waterslangetjes in. Ze leven van vis.

Onze werkloze briefdrager brengt van zijn bergwandelingen grote, prachtig gekleurde hagedissen mee. Hij bindt hen een nestel van zijn 'Espadrilles' aan hun staart en laat ze voor hem uitlopen zoals een hondje. Ze worden gedood en de huid afgestroopt. Deze wordt op een houten plankje genageld en gedroogd in de zon.

Maandag 24 juni

Op 24 juni, laat in de avond, staat de ambulance met onze benzinevoorraad in vlam. De brand wordt echter snel bedwongen. Sabotage? Terzelfdertijd verdwijnen twee soldaten-miliciens, Schwartz en Crets, met onbekende bestemming. De Spaanse grens is niet zo ver af. Op 14 juli komt Crets terug. Wat er met hem gebeurde en of hij gestraft werd is, mij niet bekend.

Eén van onze koks valt ongelukkig met een fiets op een landwegje. Alhoewel hij slechts wat schaafwonden in het gelaat oploopt sterft hij, ondanks de beste zorgen, enige tijd later, aan tetanus (klem). Hij moet in paardenmest of iets dergelijks gevallen zijn. Onze eerste gesneuvelde!

Mijn nichtje, die goed Frans spreekt, en ik gaan vaak naar het dorpje. De weg doorheen het dorp loopt door een boomgaard en daarin staan vijgenbomen. Ik dacht eerst dat het peren waren maar ik was vlug geleerd. Het is een heel eind in de brandende zon langs een dalende slingerweg. Soms als één van de voertuigen naar het dorp moet krijgen we een lift. Voor de rest verloopt ons verblijf er rustig en voor een elfjarige valt er wel altijd iets te ontdekken en is iedere dag opnieuw een avontuur. De streek is prachtig in deze tijd van het jaar.

Dinsdag 25 juni

Om 01.35 uur de 25e juni en 120000 doden later capituleert Frankrijk. Ze hebben verhoudingsgewijs minder lang gevochten dan ons door hen, op 28 mei, verguisde leger. De Duitse verliezen belopen op dat ogenblik: 27000 doden en 18000 vermisten.

Dinsdag 13 augustus 1940

Montlaur-Narbonne-Béziers-Sète Sète-Montpellier

Gedaan met het schoon leven. We gaan terug de baan op. Ergens onderweg, ik weet niet meer juist waar, staat een Franse militaire colonne voertuigen. Van tussen de voertuigen loopt plots een onoplettende Franse soldaat de weg op recht onder onze 'Fargo'. De ongelukkige wordt eerst zwaar gewond aan het hoofd en dan ook nog overreden en sterft ter plaatse. Onze chauffeur, sterk onder de indruk, staat er wenend bij. Hij was echter verrast en draagt geen schuld. Gelukkig begrijpen de Franse officieren dat. Ons rechtervoorlicht staat volledig verwrongen, ik zie het nu nog duidelijk voor mij. Het onderzoek houdt ons op.

Te Sète, aan de 'Golfe du Lion', mogen we eventjes pootje baden in de blauwe Middellandse Zee.

Het strand ligt er vol keien en heeft een plots verval achter de waterlijn. Dit blijkt gevaarlijk omdat, zoals mij overkwam, men onverwachts in dieper water terecht komt met een nat pak tot gevolg.

Woensdag 14 augustus 1940

Montpellier-Nîmes

Nîmes is een mooie stad met prachtige Romeinse overblijfselen zoals villa's met schone, oude tuinbeelden en een mooie arena. Oudheidkundige geschiedenis heeft mij al altijd geboeid. Ik krijg er mijn eerste polshorloge, gekocht in een lokaal grootwarenhuis. Zo fier als een gieter kijk ik alle vijf minuten hoe laat het is. Waar en hoe we logeerden weet ik niet meer. Oorzaak van dit gat in mijn geheugen is waarschijnlijk het horloge dat op dat ogenblik al mijn aandacht opeiste.

Het effectief van troep en lager kader te Nîmes bedraagt: 51 man waarvan 14 onderofficieren. Te Nîmes wordt sergeant Catreels gedemobiliseerd. Ook voor ons wordt Nîmes het eindpunt van het avontuur. Enkele dagen later zullen wij per trein naar België terugkeren.

Dinsdag 20 augustus

We nemen afscheid van onze militaire vrienden waarmee we gedurende vier maanden lief en leed deelden. Een emotioneel moment waarbij hier en daar een traantje valt. Wellicht dachten toen enkele van de huisvaders aan hun eigen vrouw en kinderen die ze al die tijd niet meer gezien hadden. Vader brengt ons naar het station. Voor ons is de veldtocht ten einde. Hij blijft met zijn eenheid achter. Zij gaan een ander avontuur tegemoet. Op de grens van de demarcatielijn tussen bezet en onbezet Frankrijk doet een Duitse officier, zeer correct, pascontrole op de trein waarbij mijn nichtje zich plots laat ontvallen: " Tante, dit degouteert mij ". Die Duitser heeft dat gelukkig niet gehoord.

Na een lange treinreis, met de nodige miserie en veel overstappen, maar zonder ongelukken, komen we heelhuids thuis. Onze familie, die al die tijd zonder nieuws van ons was, is gelukkig ons gezond en wel terug te zien. We hebben elkaar één en ander te vertellen..

Ons huis in de Fortstraat is geplunderd. De kasten werden opengebroken, de bodems uit de laden gesneden, enz...Allerlei voorwerpen, papieren, foto's, kleren en vaders uniformen liggen achteraan in onze tuin geworpen. Na maanden in mooi en slecht weer gelegen te hebben is alles grotendeels vernield of zwaar beschadigd. We recupereren wat nog kan. Gezellig thuiskomen is anders! Welke stelende vanden waren hier aan het werk? Moeder moet aan de Duitsers toelating vragen om onze bezittingen te mogen weghalen. Naast de deur, bij de familie van korporaal Tytgat, viel een bom die de keuken en het achterhuis vernielde.

Wat er verder met vader en zijn gezellen gebeurde?

Donderdag 22 augustus

Het militair konvooi verlaat Nîmes, in het departement du Gard. Ze overnachten ergens in de hoeve van Generaal La Fayette.

Vrijdag 23 augustus 1940

Laribièrre

Ze overnachten er.

Zaterdag 24 augustus 1940.

Clermont-Ferrand

Ze blijven er tot 29 augustus.

Donderdag 29 augustus

Clermont-Ferrand - St.Christophe

Vrijdag 30 augustus 1940

St.Christophe

Vertrek naar...

Zaterdag 31 augustus 1940

Paray-le-Monial

Ze worden er met bewijs van militaire eer door de vijand krijgsgevangen genomen. Op woensdag 04 september komt vader aan in Stalag II B te Hammerstein waar hij zal blijven tot zijn repatriëring op 11 december 1940. Via Offlag VI B te Warburg, waaruit hij de 15e vertrekt, komt hij op dinsdag 17 december te Antwerpen aan. Hij overnacht er in het St.Vincentiusinstituut. Op woensdag 18 december 's avonds zien we hem te Oostende terug. 's Anderendaags moet hij zich reeds aanbieden bij de 'Kommandantur'. De oorlog is nog maar pas begonnen!

Enkele nabeschouwingen

Om dit verhaal te besluiten vind ik het gepast hulde te brengen aan de toewijding en inzet van het beroeps- en reservepersoneel van het Medisch Corps: officieren, onderofficieren, korporaals, soldaten en verpleegkundigen die in uiterst dramatische omstandigheden en met erg beperkte middelen hun humanitaire opdracht naar best vermogen trachtten te vervullen.

Hun vijand voerde een offensieve bewegingsoorlog gebaseerd op een compleet nieuwe doctrine, waarbij verrassing en snelheid primeerden en waarop onze manschappen noch materieel, noch mentaal voorbereid waren. Onze strijdkrachten voerden een verdedigingsoorlog waarbij ze doorlopend verplicht werden te wijken voor een superieure overmacht. Deze terugtochten verliepen dan nog dikwijls chaotisch bij gebrek aan coördinatie en goede verbindingsmiddelen. Bovendien waren we, wat strategie en tactische opvattingen betreft, een oorlog te laat. De forten- en loopgrachtenoorlog was nu toch wel definitief voorbij.

De werking en instandhouding van het basiscentrum van de Medische Dienst te Berck-Plage was daardoor op voorhand tot mislukken gedoemd. Niemand kon dit echter voorzien. Het centrum lag veel te dicht bij een erg beweeglijke, dag aan dag veranderende frontlijn. De hen ter beschikking staande middelen waren onaangepast en /of veel te beperkt. De toevloed van zieken en gewonden overweldigend, te gecentraliseerd! De bevoorrading in het allemoodzakelijkste liep volledig uit de hand. Het medisch personeel heeft mirakels moeten doen om het centrum draaiend te houden. Er was reden tot kritiek, zeer zeker, maar zij deden hun uiterste best. Van de duizenden militaire patiënten stierven er slechts 24. Het waren er 24 te veel maar in dergelijke uiterst moeilijke werkomstandigheden is dit begrijpelijk. Het hadden er veel meer kunnen zijn.

Het medisch centrum van Nantes heeft, door omstandigheden onafhankelijk van hun wil, nooit echt gefunctioneerd. De Duitsers hadden tegen die tijd reeds drie vierden van Frankrijk, met uitzondering van het onbezette zuidelijke deel, onder de voet gelopen.

Ik heb door een speling van het lot vier maanden mogen optrekken met een medische eenheid die niet beter vroeg dan zich op het gepaste moment te mogen inzetten. Het beloop der gebeurtenissen besliste er anders over. Toch grepen ze in waar mogelijk. Zo hielpen ze onder andere met het verzorgen van Franse gekwetste militairen in de stad Cahors.

Deze veldtocht was een hoogtepunt in mijn jeugdig leven. Als elfjarige maakte ik dingen mee waar een ander kind op die leeftijd slechts kan van dromen. Gebeurtenissen die een stempel op mijn jong leven drukten, die mij mijn ganse leven bijbleven. Ik bekeek deze woelige periode ook met andere ogen dan de volwassenen. Voor mij was dit zoiets als soldaatje spelen zij het dan soms op een erg realistische manier. Ik deelde wel hun leven maar hun dagelijkse zorgen en beslommeringen werden mij bespaard en gingen voor het grootste deel aan mij voorbij. Wat mij overwegend bijbleef waren de aangename momenten en /of de gebeurtenissen die mij als kind op de één of andere manier diep getroffen hebben. Ik ben deze mannen en vrouwen echter nooit vergeten. Het waren stuk voor stuk fijne mensen.

De meeste medespelers in dit menselijk drama zijn ondertussen waarschijnlijk overleden. Hun wederwaardigheden moesten toch ooit eens verteld worden. Beschouw het als een soort postume hulde.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

PUBLICATIES:

1. *België in de Tweede Wereldoorlog* - Devos. L - Lefèvre. P - Dr. Boijen. R - 1994.
2. *Eigen nota's en familieboek.*
3. *Le Service de Santé-copie slagorde officieren AMH-Gent dossier X* - Diensten van de Generale Staf - Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht - Evere.
4. *Le Service de Santé Belge à Berck (France) en 1940* - Docteur Victor Macquet.
5. *Totale Oorlog en Revolutionaire Oorlog-Band II en bijlage Atlas II* - Henri Bernard-Professor Koninklijke Militaire School (KMS) - 1977.

KAARTEN:

1. Kaart etappes geëvacueerden.
2. Plan van de toestand van het Belgisch leger tussen 25 en 28 mei 1940: zie blz. 2005-165.
3. Reisroute van het AMH in Frankrijk.
4. Toestand van het front op 21 mei 1940: zie blz. 2005-173

FOTO:

Eigen fotoarchief.

PLATE-VEILING 2006

LET OP: er zijn enkele wijzigingen in de schikkingen betreffende de veiling (in het vetjes aangeduid).

1. De aanbieder moet een getypte, of minstens zeer goed leesbaar geschreven, lijst samen met de te veilen stukken binnen brengen in het Heemmuseum, Langestraat 69 Oostende op zaterdag 14 januari en dit gedurende de openingsuren van het Museum. De stukken zullen bij het aanvaarden gecontroleerd worden. Er worden geen stukken meer aanvaard de avond van de veiling.
2. De geschatte waarde per stuk moet minstens 3 €. bedragen.
3. **Op zondag 20 januari, tussen 10u en 12u, zullen de aangeboden stukken te bezichtigen zijn in het Heemmuseum.**
4. Op de avond van de veiling, donderdag 26 januari 2006, zal de lijst met de te veilen stukken te koop aangeboden worden.
5. Het bestuur houdt zich het recht voor de veiling te annuleren indien het aanbod te schraal is.
6. Verder blijven de vroegere schikkingen van toepassing:
 - een % komt ten goede van De Plate. Dit procent wordt vastgesteld op 20 % dat afgehouden wordt van de verkoopsom;
 - de stukken (boeken, foto's, affiches, plannen, enz. maar geen breekbare voorwerpen) moeten betrekking hebben op Oostende of de Kuststreek.

VERBETERING

In het artikel over Hotel Fontaine zijn enkele foutjes ingeslopen.

Op blz. 2005-196, 4^e alinea lezen: 1855 i.p.v. 185.

Zelfde bladzijde, laatste alinea lezen: "...het eigenlijke hotel Fontaine in de Langestraat en de Vlaanderenstraat" "de annexe van het hotel in de Louisastraat.....".

Op blz 2005-200, 1^e alinea lezen: (zie perceel 217 en 218) i.p.v. (perceel 217).

**ANTONY-FOTO'S UIT DE VERZAMELING VAN DE KONINKLIJKE OOSTENDSE
HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE" (2^e deel)**

**NOG EEN ICONOGRAFISCHE GOUDMIJN VOOR HET OOSTENDE VAN HET
INTERBELLUM**

door Norbert HOSTYN

1927

50727-3

Gezicht op de Vismarkt (aan Cadzandstraat en Bonenstraat)

IZ

150827-6

Emile Bulcke¹ in tentoonstelling in het Kursaal

AB

160827-1

Groepsfoto Fancy-Fair 1927 bij de Dochters van Liefde².

Locatie : koer van het klooster (Langestraat 83), kant Langestraat.

De pastoor op de foto is Norbert Barbe.

(Elk jaar in augustus hielden de Dochters van Liefde een Fancy-Fair ten voordele van hun wezenhuis; dit gebruik duurde tot begin jaren '70 van vorige eeuw.)

IR

1928

300628-1

Groepsfoto tijdens een banket.

Vermeld in de bezitsinventaris van 1977.

30628-35

Vindictivedagen zaterdag-zondag 2-3 juni 1928.

Toehoorders tijdens een manifestatie in de concertzaal in het Kursaal. Op de eerste rij o.a. Burgemeester Moreaux³.

IR

10728-1

50ste verjaardag Hoteliersbond.

Banket in de rotonde van de concertzaal in het Kursaal.

BM

10728-12

Mannen op dek van een pakketboot Oostende-Dover (ook de Hoteliersbond?).

Vermeld in de bezitsinventaris van 1977.

¹ BGO/4.999

² BGO/4.268

³ BGO/2.331

50828-2

Beeldend kunstenaars Emile Bulcke en Maurice Blicq op het terras van het Kursaal;
zicht op de westelijke hotels en mooie architecturale details van het Kursaalgebouw.

AB

100828-4

Emile Bulcke tijdens een tentoonstelling in het Kursaal.

AB

1929

10829-4

Tentoonstelling in het Kursaal met o.a. Emile Bulcke.

AB

280929-1

A la Ville de Londres⁴

Handelspand hoek Kapellestraat/Ooststraat. Personeel van de zaak in de deuropening.

Interessante inkijk in de Ooststraat op de huizen palende aan "A la Ville de Londres" tot op de hoek
met de Kerkstraat.

Opname bij valavond.

BM

10929-20

Het Majestic Palace hotel en het Hotel du Kursaal & Beau Site gezien van op het strand.

BM

1930

60930-1

Emile Bulcke en echtgenote Augusta Kockenpoo in een tentoonstelling in het Kursaal te Oostende.

AB

1931

140631-1

Fraternelle 3de en 23ste Linierregiment.

Plechtigheid bij het Monument van het 3de en 23ste Linierregiment⁵.

Zicht op de aanwezigen; huizenrij van het bochtige gedeelte van de Graaf de Smet de Naeyerlaan in
de achtergrond.

BM

140631-2

Fraternelle 3de en 23ste Linierregiment.

⁴ BGO/3.867

⁵ BGO/5.842

Plechtigheid bij het Monument van het 3de en 23ste Linierement.

Gezicht op het monument van achter de toeschouwers gezien. Tramsporen in de bedding van de Graaf de Smet de Naeyerlaan duidelijk zichtbaar; achtergrond : Mess Officieren⁶.

BM

140631-3

Fraternelle 3de en 23ste Linierement.

Banket in het Hotel Splendid, Albert I-promenade.

BM

150631-1

Fraternelle 3de en 23ste Linierement.

Excursie aan boord van de "Zinnia".

Achtergrond : haveninstallaties op Oosteroever (o.a. Zeewezen⁷)

BM

150631-2

Fraternelle 3de en 23ste Linierement.

Excursie aan boord van de "Zinnia".

Achtergrond : Demeybruggen en Voorhaven.

BM

190731-13

Inhuldiging Monument Leopold II⁸ op de Zeedijk.

Gezicht op een detachement militairen en tal van vaandeldragers opgesteld vóór de bakstenen helling van het Kon. Chalet; rechts : het Koninklijk Chalet.

BM

190731-12

Gezicht op het erepodium met o.a. Koning Albert I, Koningin Elisabeth, Prins Leopold, Prinses Clementina en haar zoon Louis Prins Napoleon,, Burgemeester Moreaux e.a. hoogwaardigheidsbekleders; opname tijdens de toespraak van Koning Albert I.

BM

250731-10

De Adolf Buylstraat. Avondopname na regenbui.

Gezicht op de verlichte winkelpanden en de straat richting Wapenplein.

Het uithangbord van de kunstgalerie "Studio" duidelijk te zien.

(gedrukte reproductie)

Los bewaard; buiten bergmap

160831-1

Wellingtonrenbaan⁹. Grand Prix d'Ostende.

Het renpaard "Prince Rose"¹⁰ met jockey, gezien in profiel.

IR (in kader met allemaal foto's over het renpaard "Prince Rose").

⁶ BGO/6.195

⁷ BGO/6.082

⁸ BGO/6.324, 6.325

⁹ BGO/3.743, 3.806

¹⁰ BGO/3.747

160831-2

Wellingtonrenbaan. Grand Prix d'Ostende.

Aankomst van de ren.

IR (in kader met allemaal foto's over het renpaard "Prince Rose")

200831-7

Groepsfoto Fancy-Fair 1931 bij de Dochters van Liefde¹¹.

Locatie : koer van het klooster (Langestraat 83), kant Cirkelstraat (Dispensarium).

De pastoor op de foto is Norbert Barbe.

(Elk jaar in augustus hielden de Dochters van Liefde een Fancy-Fair ten voordele van hun wezenhuis; dit gebruik duurde tot begin jaren '70 van vorige eeuw.)

IR

300831-1

Renbaan. Grand International.

Groepsfoto met de jockey's.

IR (in kader met allemaal foto's over het renpaard "Prince Rose")

300831-2

Renbaan. Grand International.

Aankomst van de ren.

IR (in kader met allemaal foto's over het renpaard "Prince Rose").

300831-3

Renbaan. Grand International.

Het renpaard "Prince Rose" met (?) eigenaar.

IR (in kader met allemaal foto's over het renpaard "Prince Rose").

300831-4

Renbaan. Grand International.

Het renpaard "Prince Rose" met (?) eigenaar.

IR (in kader met allemaal foto's over het renpaard "Prince Rose").

300831-5

Renbaan. Grand International.

IR (in kader met allemaal foto's over het renpaard "Prince Rose").

300831-11

Renbaan. Grand International.

De mensenmassa op de renbaan

IR (in kader met allemaal foto's over het renpaard "Prince Rose").

(wordt voortgezet)

¹¹ BGO/4.268

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2005

- Elke zaterdag
- Van 26 december 2004 t/m 09 januari 2005 (gesloten 28 december 2004, 01 en 04 januari)
- Van 05 februari t/m 13 februari (gesloten 08 februari)
- Van 26 maart t/m 10 april (gesloten 29 maart en 05 april)
- Van 05 mei t/m 08 mei
- Van 15 juni t/m 15 september (gesloten elke dinsdag)
- Van 29 oktober t/m 06 november (gesloten 01 november)
- Van 24 december t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006)

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

 **COCK
CAMERA
SERVICE**

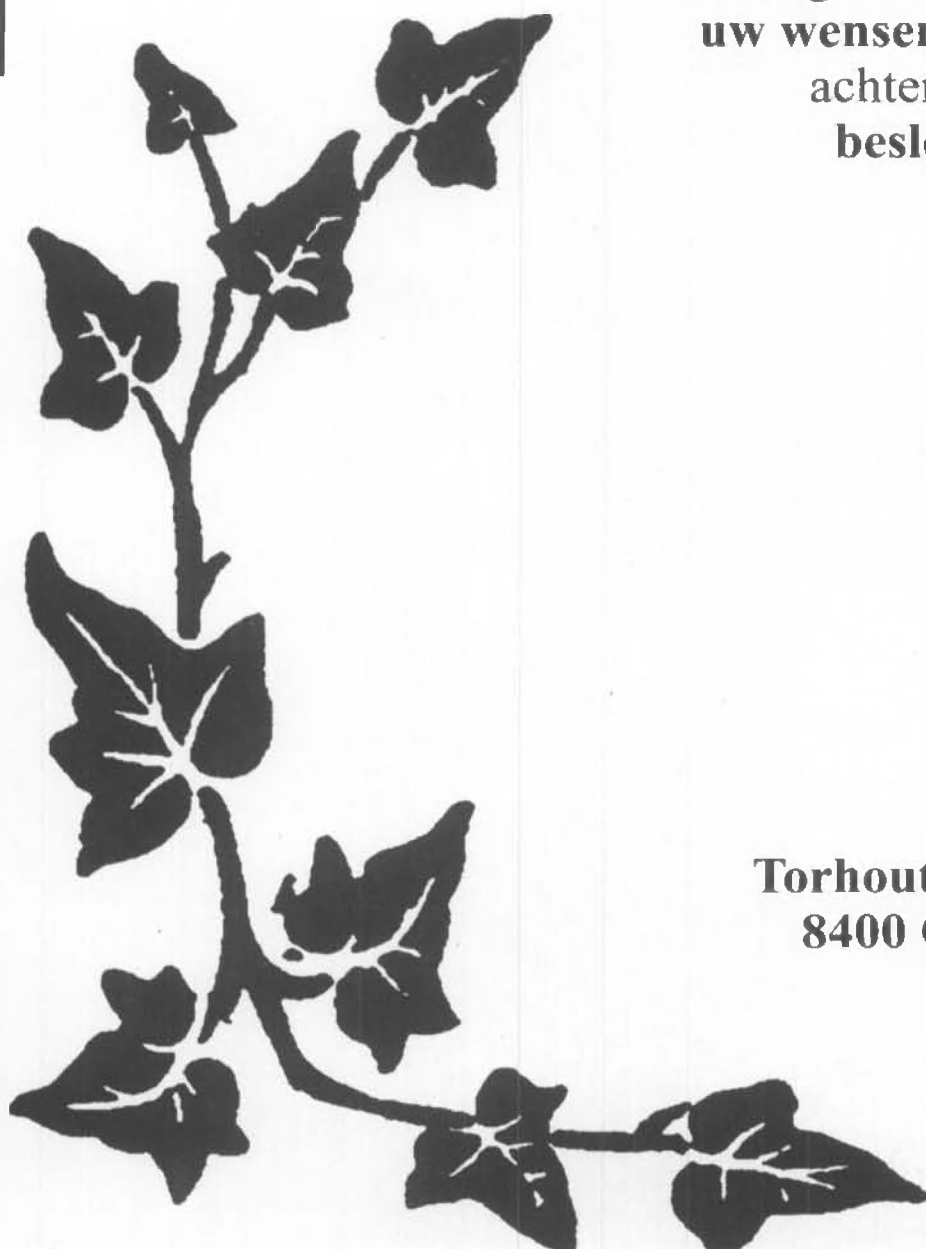
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

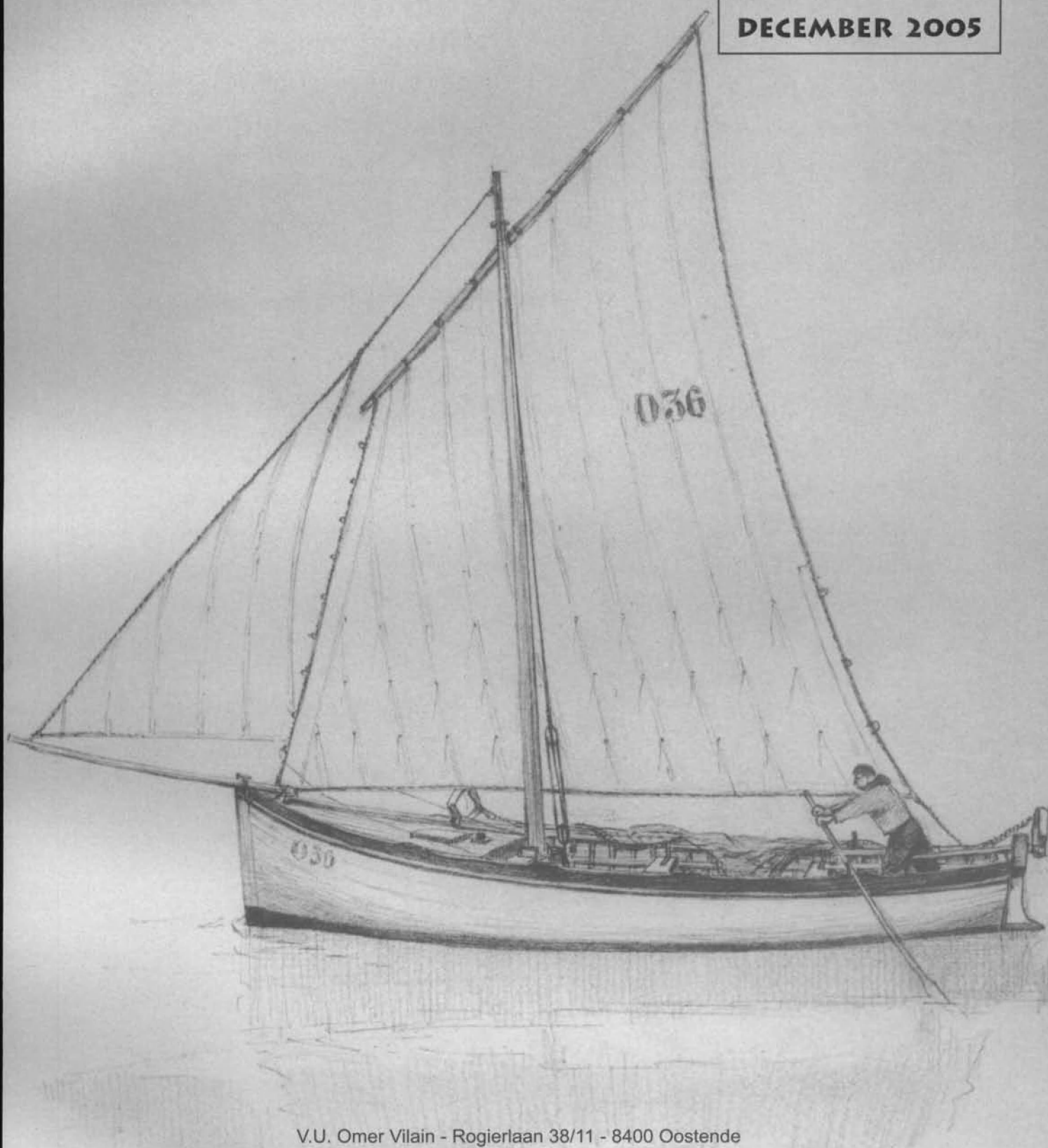
Het **uitvaartkontrakt**
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

MAANDBLAD

DECEMBER 2005

V.U. Omer Vilain - Rogierlaan 38/11 - 8400 Oostende

DE PLATE

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift

Neptunus v.z.w.

Postbus 17

8400 Oostende

Tel. en Fax: **059/80.66.66**

e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

..... over de **Marine**

..... over de **koopvaardij**

..... over **vreemde oorlogsbodems**

..... over ons **maritiem verleden**

..... over de **havenactiviteiten** en

over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U

of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: € 15

Beschermd abonnement: € 20

Weldoend abonnement: € 30

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 34

NUMMER 12

MAAND december 2005

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 253: **M. CAPON:** Velo Club De Zeemeeuw Oostende (deel 11).

blz. 258: Plate-veiling 2006.

blz. 259 **F. GEVAERT:** De metamorfose van de haven van Oostende (deel 4).

blz. 24645: **N. HOSTYN:** Antony-foto's uit de verzameling van de Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate (3^e deel en slot).

blz. 275: Vraag: wie was Louis Hell of Hels?
Publicatie.

blz. 276: **R. JANSOONE:** Oostende en de zeevisserij tijdens de eerste wereldoorlog (16).

**HET DOCUMENTATIECENTRUM VAN DE HEEMKRING IS TE RAADPLEGEN
GEDURENDE DE OPENINGSDAGEN EN -UREN VAN ONS MUSEUM**

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: de.plate@pandora.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Michel CAPON: Westlaan 9, 8400 Oostende.

Ferdinand GEVAERT: Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

Norbert HOSTYN: Directie Musea, p.a. H. Serruyslaan 18a, 8400 Oostende.

Roger JANSOONE: Eikenlaan 12, 8480 Eernegem.

DECEMBER ACTIVITEIT

De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteit:

donderdag 15 december 2005 om 14u30 en 20u00

In de conferentiezaal van de V.V.F., Oostende, Dr. Louis Colensstraat 6

Filmmiddag en -avond: **FILMS van JEAN-PIERRE DEVOLDER**

Ons geacht lid, dhr. Jean-Pierre DEVOLDER is reeds lang actief in het Oostendse amateurfilmgebeuren. Hij is bestuurslid bij de Koninklijke Ciné Club Oostende, bij de West-Vlaamse amateurcineasten en is ook nauw betrokken bij het Benelux filmfestival, dat afwisselend in Oostende, Nederland of Luxemburg plaats vindt.

Ooit begonnen op super 8 film is hij nu volledig mee geëvolueerd met de digitale techniek. Onlangs behaalde hij nog de 1ste prijs op het filmfestival van Korsendonk (Turnhout), dit maar om te zeggen dat we een hoogstaande filmavond mogen verwachten.

Dat Jean-Pierre dan nog twee activiteiten van de Plate vastlegde en in première zal projecteren moet de vertoning nog boeiender maken.

Op het programma:

- Belgium Kites Festival: een film uit 1992 over het jaarlijks vlieger(draken) feest op het strand van Oostende.
- Fair Lights: Engelse titel voor een filmpje over de oktoberkermis.
- Lentesfeer: het ontluiken van de natuur aan de boorden van de Zandvoordse Keignaart, ook Oostende dus.
- Platereis naar de Diksmuidse Ijzertoren en Westoria: de eerste zondag van juni 2001 bezochten we, je weet nog wel, de Ijzertoren en het nu al verdwenen Westoria. Jean-Pierre was erbij en maakte er een reportage over.
- Door de ogen van een aangespoelde: zelf, eind 1960, hier aangespoeld maakte hij in 1996 een kortfilm over wat nu zijn Oostende is.
- Tableaux Vivants: tijdens het Ensorjaar (2001) werden schilderijen van Ensor levend uitgebeeld in de straten van Oostende.
- 50 jaar Heemkring "De Plate": de viering van ons 50-jarig bestaan op 27 november 2004 in de zaal Iridia. U was er toch, niet? Jean-Pierre wel en hij maakte er een film van bijna twintig minuten over!!

Meer dan één uur film over Oostende en de Oostendenaars. En zoals het in een cinema gaat is er een namiddag en een avondvertoning. Zelfs de kinderen zijn toegelaten!!

Iets om niet te missen. Breng uw burens en kennissen mee!!

OPGELET: wegens de Kerstperiode vinden deze filmvertoningen plaats op de derde donderdag van de maand en NIET, zoals gewoonlijk, op de laatste donderdag van de maand.

THEMATENTOONSTELLING

Van 19 november 2005 tot 11 februari 2006 heeft er in ons museum een tentoonstelling plaats over Ernest George – het album.

De Stedelijke Musea Oostende bewaren een album met zo'n 50 potloodtekeningen gedateerd 1874. Het zijn vooral stadsgezichten en raak getypeerde menselijke figuren, ook merkwaardig veel schetsen van vervoermiddelen met o.a. paarden.

De auteur, Sir Ernest George was een Londense architect, geboren op 13 juni 1839. Hij liep school in Brighton en Reading en heeft zijn bouwkundige opleiding genoten aan de Royal Academy Schools van 1858 tot 1861. Toen vestigde hij zich als zelfstandig architect in Londen. Hij is de auteur van ondermeer de Trinity Presbyterian Church in Londen, het country-house "Woolpits" voor Sir Henry Doulton in Ewhurst, het Golders Green Crematorium en het neo-jacobijnselandgoed "Olveston" in Dunedin (New Zealand).

In zijn bureau kregen veel jonge architecten hun praktijkvorming. Onder hen twee gekende namen: Edwin Lutyens en Herbert Baker. Ernest George had een duidelijke voorkeur voor het gebruik van rode baksteen in combinatie met terra-cotta en ijzersmeedwerk. Maar zijn stijl is op en top Victoriaans.

Tijdens zijn vrije tijd was hij aquarellist en etser; met een voorliefde voor architecturale motieven. Enkele van zijn etsen zijn opgenomen in de gekende grafiekgave "The Portfolio".

We weten dat George jaarlijkse enkele weken vakantie uittrok om in België, Frankrijk, Italië, Nederland of Duitsland op reis te gaan en er te schetsen. Daarbij hadden het stedenschoon en ook de typische zaken van het platteland zijn volle aandacht. Zijn gezichten op Oudenaarde, Brussel en Leuven tonen zijn grafisch kunnen.

Ernest George woonde Argyl Street 11 in Londen. Hij werd in 1911 geridderd en overleed in 1922. Hij werd begraven op Golders Green.

Het was dus niet de eerste de beste architect die in 1874 zijn schetsboek opensloeg in Oostende.

De schetsen in het "Oostendse" album zijn uitermate interessant omdat Ernest George niet alleen oog had voor het pittoreske maar ook voor detail. Hij toont niet zozeer de voor de hand liggende stadshoekjes die we ten overvloede kennen uit de gravures van b.v. Edouard Dubar, Adrien Canelle of François Stroobants, of uit de oudste foto's van Oostende.

De schetsen zijn gemaakt tijdens de laatste jaren van Oostende als vestingstad en dat is op sommige tekeningen duidelijk te merken. De overgang naar een vestingloze stad is volop aan de gang. De stad was niet op haar mooist; met al die braakliggende gronden. Maar juist die kortstondige toestand, die hier toevallig tot stand komt, maakt het album zo interessant uit iconografisch standpunt: de Visserskaai die enkel nog uit braakliggende gronden bestaat, de nog embryonale Van Iseghemlaan, het nooit voltooide Koninklijke Paleis nabij de Hofstraat, interieurs van de afgebrande Sint-Pieterskerk, verdwenen huizen met pittoreske trapgevels, veel personages ook en een grote variëteit aan lastwagens.

We laten U in de tentoonstelling graag meekijken naar die boeiende documenten van een stad in volle verandering. Het originele schetsenboek ligt er in een vitrine. Alle schetsen hangen in de vorm van kleurkopieën aan de muur. Er is gezorgd voor duiding, stadplannetjes en vergelijkingsmateriaal.

SYLVEER & ROMAIN MAES IN DE ZESDAGEN

INLEIDING

De eerste zesdaagse werd in Birmingham (Groot-Brittannië) verreden. Engeland was de bakermat van de eerste individuele zesdagen wielervedstrijden (1). Die competities werden niet op de openbare weg, maar in hallen en opgetrokken tenten ingericht. Er werd zowel op aangestampte aarde als op een bijzonder aangelegde houten vloer gereden. Bookmakers en pubuitbaters waren om commerciële redenen de eerste bevorderaars. De renners waren verkleed als jockeys en reden op hoge fietsen. De afstand van de baan wisselde af van ongeveer 130 tot 160 meter.

De grondgedachte van een zesdaagse was (en is nog altijd) om in 6 dagen en nachten zo ver mogelijk te rijden. Waarom 6 dagen ? Omdat volgens de destijds Britse religieuze traditie de zevende dag een rustdag was.

Zakenmensen trokken met deze conceptie naar de Verenigde Staten en ook daar werden al snel individuele zesdaagsen ingericht.

Fietsers die 6 dagen of 144 uren zo ver mogelijk pogen te rijden, is natuurlijk een opdracht met grote gevaarlijke kansen. De deelnemers mochten zelf bepalen wanneer ze rustperiodes invoegden, maar er waren roekelozen die probeerden de ganse rit op de velo te blijven. Dat leidde rond de eeuwwisseling tot een opeenstapeling van dramatische gebeurtenissen van renners die letterlijk op hun fiets in slaap vielen, en niet meer wakker waren te krijgen. Er waren voorvallen te zien van deelnemers die, de totale uitputting voorbij, de meest gekke dingen uithaalden. In 1898 stelde de New Yorkse politie een einde aan die wantoestanden. Er werd verboden om nog 144 uren op de fiets te blijven. Als reactie organiseerde de zesdagenwereld daarop competities van 2 renners. Zo werd van 4 tot 9 december 1899 in de Madison Square Garden te New York de eerste zesdaagse voor ploegen gereden; en in de vorm waarin deze wedstrijden nu al meer dan honderd jaar bekend zijn.

De eerste winnaars waren Charles MILLER (°1875 +1951) – Frank WALLER (°1859 +1937). Beide Amerikanen waren van oorsprong Duitsers die naar de USA geëmigreerd waren. De originele echte naam van de verengelste naam Charles MILLER was Klaus MULLER.

DE PARIJSE ZESDAAGSE VAN 1935

Romain MAES was amper 22 jaar toen hij in 1935 de Tour de France won. De Zeemeeuwrenner was de eerste coureur die van de eerste tot de laatste rit ononderbroken de gele trui omgordde. Daarbij won hij benevens de eerste rit (4 juli) ook de laatste (28 juli) met aankomst in de Parc des Princes te Parijs. Dit telkens met voorsprong. In deze laatste etappe van Caen naar Parijs loste hij zonder meer alle tegenstanders. In het eindklassement had hij 17 minuten voorsprong op de tweede, de Italiaan MORELLI

Vóór het vertrek van deze ronde werd Romain aangesmeerd dat hij niet kon klimmen. Toen het ogenblik gekomen was om zijn slag te slaan, wierp hij tijdens de beklimming van de Turbie en de Braus iedereen van zich af. Hij kon niet dalen ! Toen het nodig was loste hij in Nice - Nice tijdens de afdaling van de Sospel de beruchte acrobaat CAMUSSO (2). Zogezegd kon

hij ook niet tijdrijden, tot hij SPEICHER (3).zelf in zijn specialiteit ging verontrusten. Dit jaar werd voor het eerst ook een individuele tijdrit ingesteld. Doch pech achtervolgde Romain in deze 63 km lange rit. De frame van zijn fiets brak. De Zeemeeuwrenner zag de kans de twee gebroken einden van de buis met één hand bij elkaar te houden en met de andere hand te sturen. In deze memorabele tijdrit werd hij zelfs nog tweede. Romain MAES reed in deze Ronde van 1935 een gemiddelde van 30,620 km bijeen. Dat was toen een nieuw ronderecord.

In diezelfde ronde werd zijn ploegmaat Sylveer MAES 4e in de eindstand en 2e in het bergklassement, na winnaar Félicien VERVAECKE (4). Als 'isolé' (afzonderlijke) gestart werd Sylveer uiteindelijk in de Belgische ploeg opgenomen. De achtkoppige formatie was zo erg gedund dat alleen Romain MAES, VERVAECKE en Jean AERTS overbleven; zodanig dat Sylveer moest ingeschakeld worden om een viertal te krijgen. De Pyreneeënrit Perpignan - Luchon over 325 km won Sylveer met grote voorsprong op teamgenoot VERVAECKE (5).

Meer dan redenen genoeg om beide Zeemeeuwrenners een lucratief contract voor de 'Six-jours de Paris' in het najaar van datzelfde jaar (van 5 tot 11/11/1935) aan te bieden.

De Parijse zesdaagse was één groot volksfeest. Het was het bijzonderste evenement van het jaar. Weken voordien reeds keek er men naar uit. Iedereen wilde er aanwezig zijn.

Voor de Europese zesdaagserenners was er in Parijs het meeste geld te versieren. Industriëlen maar ook filmartiesten, zangers en politici gooiden om diverse redenen met geld. Pittige kanttekening: mooie actrices en zangeressen hadden hierin ook een eigenaardig aandeel. Zij hadden goede troeven om geld uit de zakken van welgestelde mijnheren te lichten. Ze deden dit trouwens met volle toewijding. Want de dame die het meest premies had verworven, werd verkozen tot 'Reine des Six Jours'. Op alle manifestaties in Parijs mocht zij het hele jaar door deze titel meedragen.

Het opgehaalde geld werd omgezet in premies. Er waren jaren van om en bij het onwaarschijnlijke bedrag van 400.000 fr. De renners reden het liefst in Parijs, uiteraard om in deze immense prijzenton te kunnen graaien (6).

Het moet gezegd, voor de eerste dag was de Vélodrome d'Hiver volledig uitverkocht. De Parisiens wilden absoluut 'les petits lions flamands' van dichtbij aanschouwen. De lokale kranten en weekbladen hadden de gebruikelijke 'petits belges' verkracht in 'petits lions flamands'! (7). En inderdaad daarbij gaven ze nog spektakel ook. Spijtig genoeg, hadden ze de juiste pisteknepen nog niet onder de hand.

De eerste vijf dagen stonden ze mede aan de leiding. De Franse renners, en ook wel de inrichters, vreesden voor een nederlaag. In de laatste en zesde dag spanden ze allen samen tegen de MAESEN. De ene demarrage volgde op de andere zodat de Zeemeeuwrenners in het laatste half uur bezweken. Daardoor eindigden ze op 4 ronden van de overwinnaars Maurice ARCHAMBOUD – Roger LAPEBIE. Toch werden ze nog onverwacht 3e in de einduitslag.

De kleine onrustige man van Zerkegem, Romain MAES, had na zijn Tourzege nog een ander record gevestigd : hij vervulde 62 contracten in 2 maanden tijd. Ook financieel was het jaar 1935 voor Romain een record. De Tour de France, de criteriums en de Parijse zesdaagse brachten voor hem het toen fenomenale bedrag van circa 250.000 fr op.

In de oktobermaand van volgend jaar, 1936, reed Sylveer MAES met ploegmaat Maurice DEPAUW senior in Parijs een vierde stek.

VERDERE ZESDAAGSE UITSLAGEN

1939 Brussel 16 - 22/01/39

1. Frans SLAATS - Cees PELLENAARS
9. Sylveer & Romain MAES, op 2 ronden

1939 Antwerpen 17 - 23/02/39

1. Albert BUYSSE - Albert BILLIET
4. Sylveer & Romain MAES, op 7 ronden

1940 Antwerpen 02 - 08/02/40

1. Gerrit SCHULTE - Gerrit BOEYEN
4. Sylveer & Romain MAES, op 1 ronde

1940, Brussel 22 - 28/03/40

1. Karel KAERS - Omer DE BRUYCKER
4. Sylveer & Romain MAES, op 3 ronden

Na de Duitse inval werden in Europa geen zesdagen meer ingericht, en dit tot maart 1945. Het was Parijs die de draad weer opnam.

VERWIJZINGEN

- (1) De Mannen van de Nacht, 2000, Roger De Maertelare, blz 6.
- (2) CAMUSSO Francesco (°1908 +1995)
Prof van 1931 - 38. Won in 1931 Ronde van Italië. Begnadigd klimmer en uitzonderlijk snelle daler.
- (3) SPEICHER Georges (°1907 +1978)
Prof van 1932 - 45.
1933 : Tour de France + Wereldkampioenschap
1935-37-39 : Kamp. van Frankrijk
1936 : Parijs-Roubaix
- (4) VERVAECKE Félicien (°1907 +1986). Prof van 1929 - 46. Was de jongste en de meest bekende van een wielbroedertrio waarvan ook Julien en Alidoor deel uitmaakten. Hij reed in de jeugdrennen van de ene zege naar de andere. In 1911 won hij niet minder dan 106 wedstrijden. Félicien was een begaafd klimmer en won in de Tour de bergprijs in 1935 en 37. In 1938 eindigde hij 2e in de eindstand (achter Gino BARTALI) en won 4 ritten. Na zijn loopbaan vestigde hij zich als rijwielhandelaar in Brussel. Hij was de eerste raadsman van Eddy MERCKX.
- (5) De Ronden waren in die tijd zeer slopend en buitengewoon lastig. Er was geen bevoorrading uit de auto. De coureurs waren verplicht om 2 tubes mee te nemen. Had een renner een lekke band, dan was hij op zichzelf en zijn pomp aangewezen. Of de hulp van een vriend-renner, als zijn 2 tubes al opgebruikt waren. De wegen lagen vol grint. In de bergen had je zeer weinig toeschouwers, want er waren weinig auto's buiten en in de koers. De tijddritten waren ook ellendig. Er waren geen mecaniciens, noch dokters of een ambulance die volgde. Meestal konden de renners slechts 's avonds in het hotel hun tijddrituitslag vernemen.

(6) De Mannen van de Nacht, Roger DE MAERTELARE, blz 59.

(7) mondelinge mededeling Sylveer MAES.

VERDERE BRONNEN :

- Jaargangen Le Cyclisme, Paul Beving & Albert Van Laethem
- De Ronde van Frankrijk, Achiel Van Den Broeck
- Velo Gotha, René Jacobs – Hector Mahau - Harry Van Den Bremt - René Pirotte, 1984
- Tour de France, Reina van der Wal & Rob Groen
- Persoonlijk archief

(Collectie Luc SCHAECK)

Foto 1935: Café SPORTWERELD "Bij Romain MAES".

Van l. naar r.: heren met fiets: René MAES, jongste broer van Romain; Fernand VERSTER, neef van Romain. Dames: Paula MAES (° 1910) en Irma MAES (° 1907), beiden zussen van Romain.

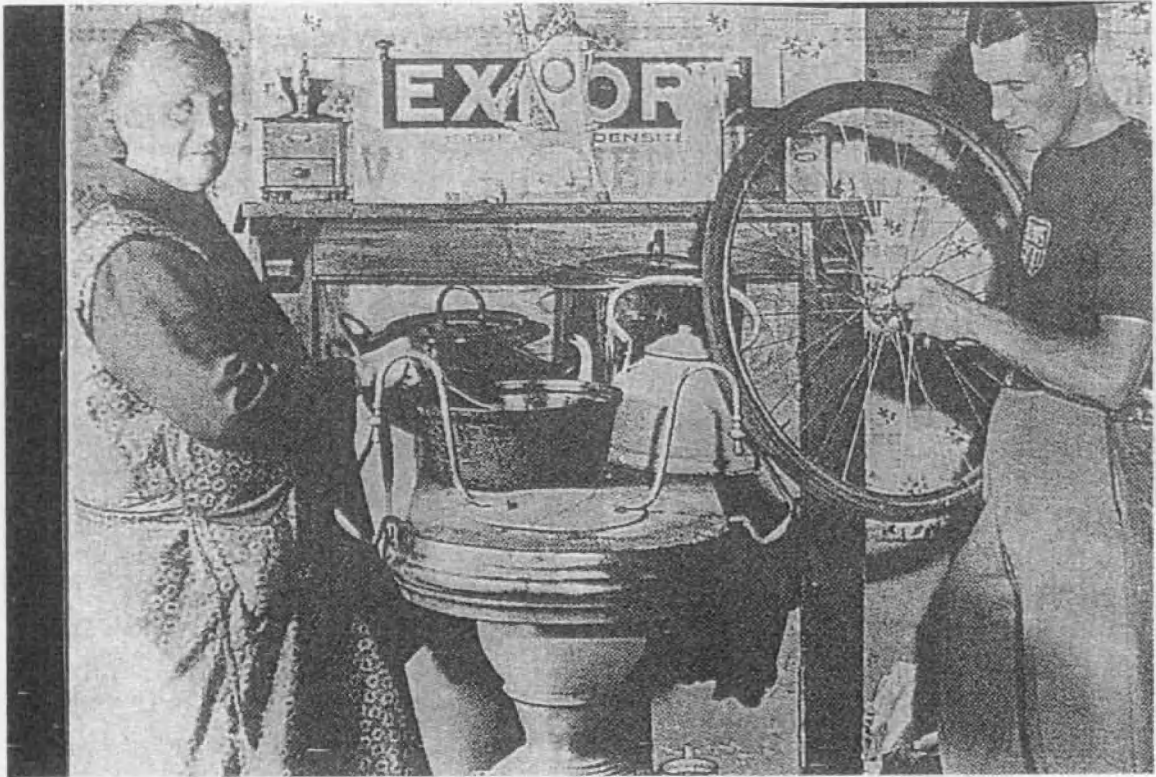
Het gezin Désiré MAES (° 1864 + 1920) en Pauline MAES (° 1874 + 1956) was gezegend met 15 nakomelingen.

Toen Désiré MAES reeds in 1920 overleed stond zijn vrouw Pauline er alleen voor met haar omvangrijke kroost. Zij was amper 46 jaar. Om in het onderhoud van haar gezin te voorzien werden in het ouderlijk huis broden gebakken, die door haar ook werden verkocht. Verder gingen de oudste dochters, zoals toen gebruikelijk was, "dienen" in de grote steden Gent en Charleroi.

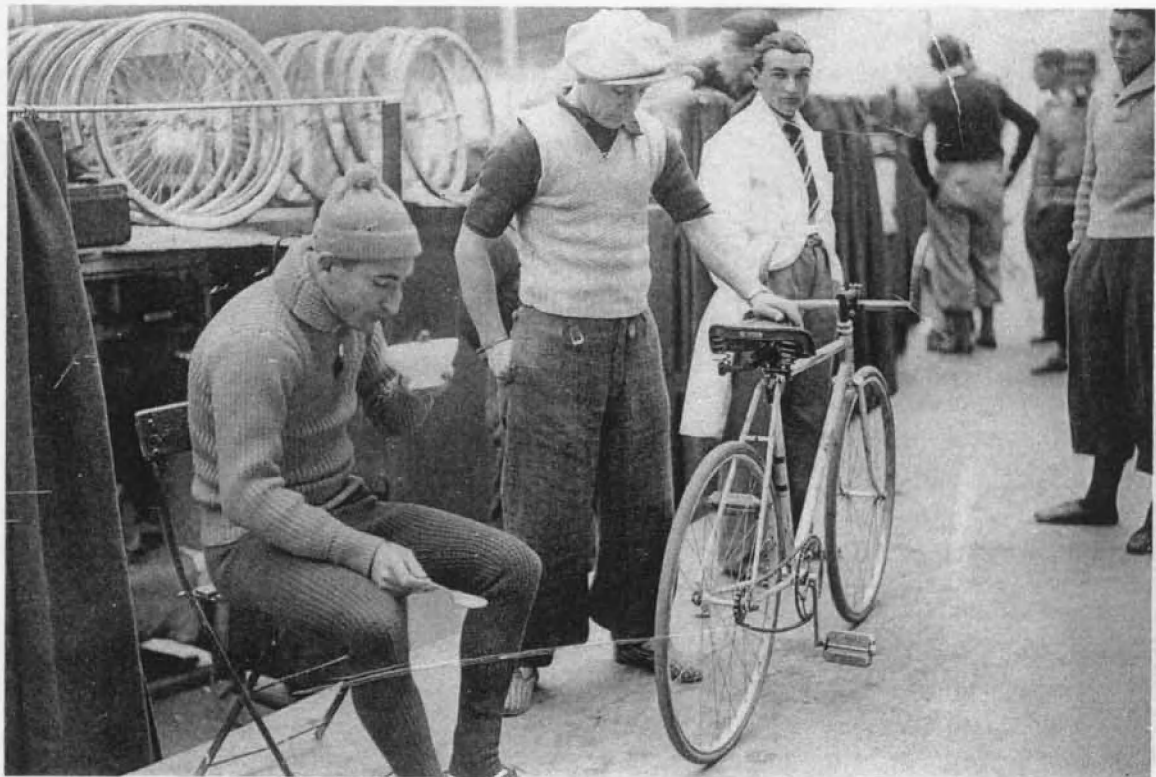
Toen in het jaar 1933 Romain MAES opgang maakte in de wielerved, besloot "Moeder MAES" om op hetzelfde adres een staminee te openen. In 1938 gaf ze de fakkel door aan haar jongste zoon René MAES (° 1916), die gehuwd was met Maria DEGROOTE (° 1917). Maria baatte het café uit tot in 1956.

Zoals men op de foto kan zien werden er bieren Meiresonne geschonken. De leverancier was Oscar PACKEU van Jabbeke, vriend van Karel VAN WIJNENDAELE (journalist-uitgever "Sportwereld").

Tot op heden wordt het huis nog steeds als privéwoning bewoond door Maria DEGROOTE.

Moeder Pauline MAES en zoon Romain MAES in het ouderlijk huis,
Gistelsesteenweg 500 te Zerkegem

1935: zesdaagse van Parijs. Sylveer MAES en William STRUBBE uit Zerkegem tijdens een
rustperiode

PLATE-VEILING 2006

LET OP: er zijn enkele wijzigingen in de schikkingen betreffende de veiling (in het vetjes aangeduid).

1. De aanbieder moet een getypte, of minstens zeer goed leesbaar geschreven, lijst samen met de te veilen stukken binnenbrengen in het Heemmuseum, Langestraat 69 Oostende op zaterdag 14 januari en dit gedurende de openingsuren van het Museum. De stukken zullen bij het aanvaarden gecontroleerd worden. Er worden geen stukken meer aanvaard de avond van de veiling.
2. De geschatte waarde per stuk moet minstens 3 €. bedragen.
3. Op zondag 20 januari, tussen 10u en 12u, zullen de aangeboden stukken te bezichtigen zijn in het Heemmuseum.
4. Op de avond van de veiling, donderdag 26 januari 2006, zal de lijst met de te veilen stukken te koop aangeboden worden.
5. Het bestuur houdt zich het recht voor de veiling te annuleren indien het aanbod te schraal is.
6. Verder blijven de vroegere schikkingen van toepassing:
 - een % komt ten goede van De Plate. Dit procent wordt vastgesteld op 20 % dat afgehouden wordt van de verkoopsom;
 - de stukken (boeken, foto's, affiches, plannen, enz. maar geen breekbare voorwerpen) moeten betrekking hebben op Oostende of de Kuststreek.

LIDGELD 2006

Het geld voor het lidmaatschap bij de Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor het jaar 2006 als volgt vastgesteld:

Aangesloten lid:	11 Euro
Steunend lid:	15 Euro
Beschermend lid: vanaf	25 Euro

Enkel zij die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting ontvangen op 30 november) vinden hierbij een stortingsbulletin.

Simone MAES
Penningmeester

Glossarium (deel 1) bij de "Geschiedkundige kalender van de haven van Oostende (deel 2 – 1939/1945). *

S-boot: afkorting van "Schnellboot", Duits voor motortorpedoboot van de Kriegsmarine (Duitse marine - nu Bundesmarine). Klein, snelvarend oorlogsschip, bestemd om torpedo's af te vuren, voortgestuwd door drie dieselmotoren. Ontwikkeld door de Duitse scheepswerf Lurssen uit Vagesack, gelegen op de Weser, even stroomafwaarts van Bremen. In 1939 waren er 18 S-boote in actieve dienst bij de Kriegsmarine. De S-boote werden verder ontwikkeld tot een geducht wapen, succesvol ingezet tot in mei '45 o.m. tegen Britse handelsschepen en konvooien langs de Engelse oostkust, o.m. vanuit Oostende.

In april 1942 waren er 14 S-flotilles actief. Door de Kriegsmarine werden er tot het einde van de oorlog 249 S-boote in ontvangst genomen, waarvan er 157 verloren gingen, (ook in de Baltische, Middellandse en Zwarte zee).

Op het einde van hun ontwikkeling waren de S-boote uitgerust, naast torpedo's, met een 40 mm en twee 20 mm kanonnen. Ze waren uitgerust met 3 dieselmotoren die 3 schroeven aandreven, waarbij een snelheid van 42 kn (77,8 km) behaald werd. Zie fig. nrs.: 15, 16 en 17.

Prahme: Duits voor praam, binnenvaartuig. Voor de geplande "Landing in England" werden vele honderden Duitse, Belgische, Nederlandse en Franse binnenschepen aangepast en omgebouwd om in te zetten als landingsvaartuig. Hiertoe werd o.m. de boeg van de schepen vervangen door een laadklep die na het stranden van het vaartuig op het ontschepingsstrand kon neergelaten worden om de lading troepen of materieel rechtstreeks te ontschepen op het strand. Daarnaast werd bijkomende ballast aangebracht om de stabiliteit te verhogen.

Om de landing op de Zuid-Engelse stranden uit te voeren werd voorzien om 1722 "prahme" in te zetten, (evenals 471 sleepers, 1161 motorvaartuigen en 151 transportschepen. (In vergelijking met de 5700 vaartuigen, met veel groter laadcapaciteit, die ingezet werden bij de landing in Normandië, - een fractie).

Zie fig. nrs. 15, 19 en 22.

Schiffsbunker: (zweck Schnellbootebunker), snelbootbunker. De bunker in Oostende (in gebruik vanaf april '42) bestond uit 4 bomvrije vakken, met elk een nuttige breedte van 14 meter en een effectieve lengte van 45 meter. Het dak in gewapend beton had een dikte van 2 meter.

Per vak konden twee S-boten bomvrij gemeerd worden, onderhouden, gebunkerd en bevoorraad worden met torpedo's, munitie, water en proviand. Ook in andere havens werden door de Kriegsmarine, naast U-bootbunkers, Schnellbootbunkers gebouwd. O.m. te IJmuiden (20 boten), Rotterdam (32), Duinkerke (?), Le Havre (20) en Cherbourg (2x?).

De bunker te Oostende werd in sept.'44 niet vernield door de Duitsers.

Op 21 mei 1945 werd het dak gedynamiteerd door de Canadese genie, waarna het dak instortte. (Zie fig. nrs. 20 t/m 24).

* zie blz. 2005-202 van ons tijdschrift

Fig. nr. 14. Haven Oostende, zomer 1940. Prahmen, ofte omgebouwde binnenschepen, (bemerkt de de nieuw ingebouwde laadkleppen), worden door de Duitsers vgnuit de handelsdokken versast naar de havengeul en voorhaven, ter voorbereiding van "Operatie Seelowe". Nadat ze door de Duisters langs de binnenwateren overgebracht werden naar de regio en verzameld in de vaart naar Brugge,----

Fig. nr. 15. Haven Oostende, 1941. Een S-boot in de voorhaven ter hoogte van het clubhuis van de R.Y.C.O. (jachtclub). In de achtergrond bemerken we de spuisluizen van de spuikom en de huizen in de Vingerlingstraat op "den Opex". In de linker hoek van de voorhaven, tegenaan de spui bemerken we laadhelling nr. 1 gebouwd door de Duitsers voor het laden van hun "Prahmen", (zie nr. 1 van fig. nr. 9, deel 2, blz. 2005-203).

Fig. nr. 16. Haven Oostende, 1942. Een S-boot tijdens aanlegmanoeuvres om aan te meren Aan de diepwaterkaai (Cockerillkaai). Bemerkt de goederenloods van de John Cockerilllijn (Oostende-Tibury). De loods zou later zwaar beschadigd worden.

Boven de rand van de loods bemerk je de "wereldbol" die geplaatst was op de toren van het gebouw van de General Steamship Company op de hoek van de Tweebruggenstraat (vandaar het toponiem "aan de Bolle").

In de achtergrond de Prins Albertlaan, (toen nog Bredene, sinds 1970 Oostende), en de Voorhavenbrug (in de volksmond: "de Duinbrug").

Fig. nr. 17. Haven Oostende, 1942. Een S-boot vaart af van de diepwaterkaai in de voorhaven. Aan de overzijde bemerkt men een aantal "Vorpostenboote" van de Kriegsmarine gemoeerd aan de houten steigers van de oosteroever. Vorpostenboote waren opgeceiste en omgebouwde stoomtreilers die ingezet werden als patrouillevaartuigen.

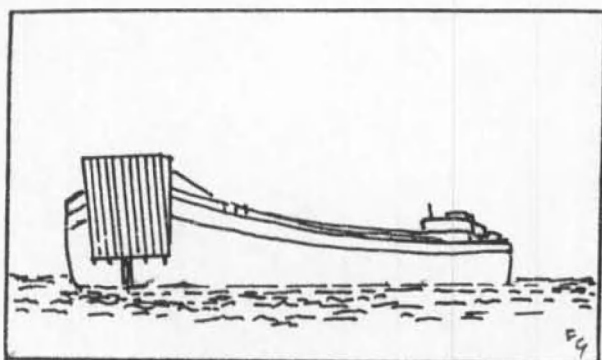

Fig. nr. 19. Prahme, omgebouwd binnenvaartuig.

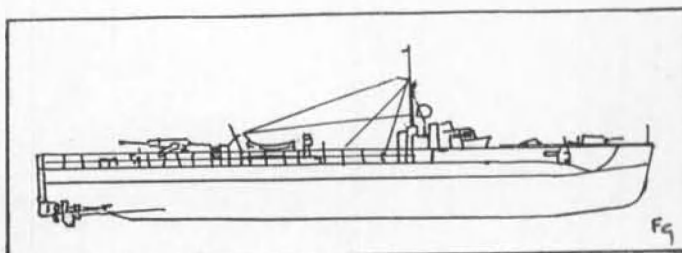

Fig. nr. 18. S-boot.
Lengte: 34,94 m; Breedte: 5,10 m; Dpg: 1,52 m.

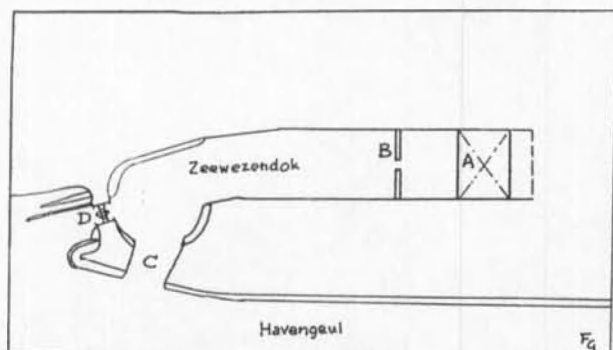

Fig. nr. 21. Inplanting "Schiffsbunker".
A: snelbootbunker. B: vlottend scherm. C: nieuwe toegangsgul. D: brug geworpen over de sluis.

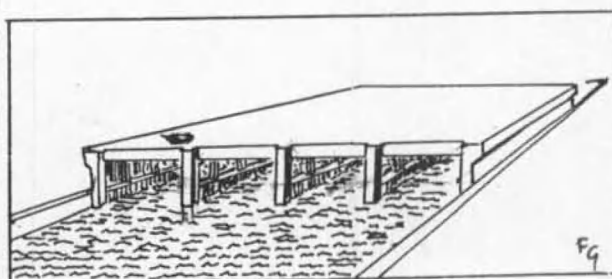

Fig. nr. 20. Schiffsbunker voor S-boten, zoals gebouwd in het Zeewezendok te Oostende.

Fig. nr. 21. Haven van Oostende, 1942. Zicht vanaf de vuurtoren op het visserijdok (met vismijn), het tijdok, het Zeewezendok en de voorhaven. Aan de kaai in het visserijdok bemerkt men nog een aantal "Prahmen" (omgebouwde binnenschepen). Op het zuidelijk uiteinde van het Zeewezendok overspant de snelbotenbunker de volledige breedte van het dok. Een camouflagenet overspant het geheel van de bunkers. Aan de westelijke kaaifuur liggen elementen van het vlottend scherm. Omheen het tijdok staan een aantal schuilplaatsen gebouwd door de Duitsers. In achtergrond aan de kaaien van de voorhaven zijn een aantal "Vorpostenboote" gemeerd.

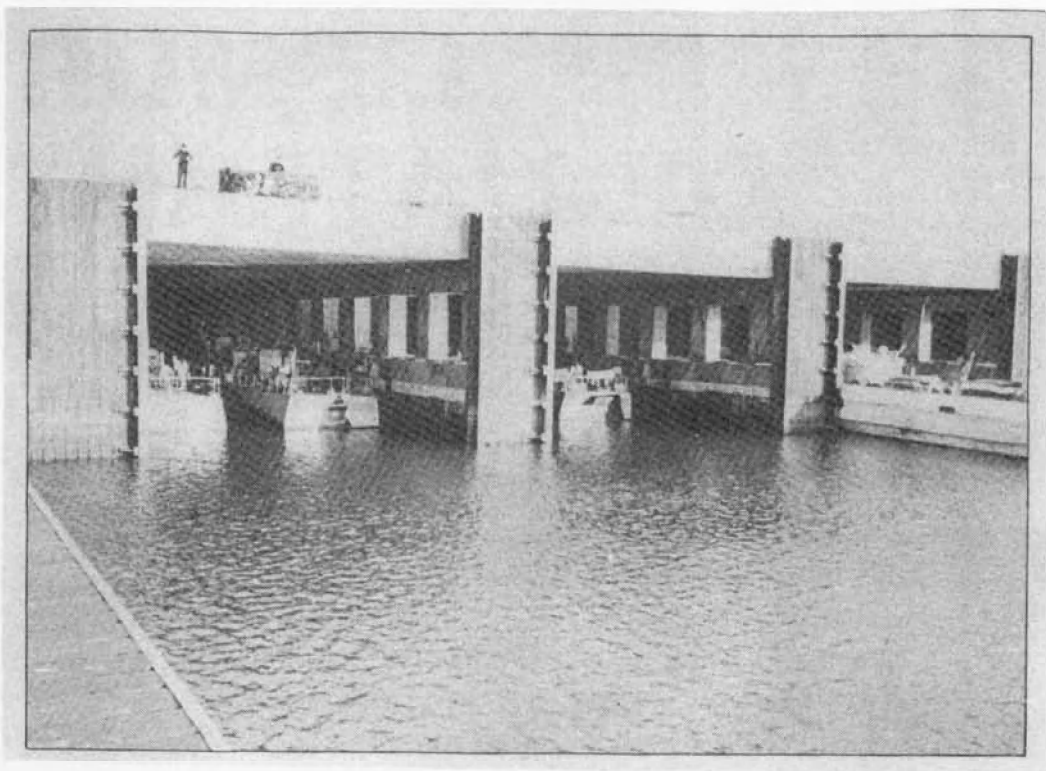

Fig. nr. 23. Haven Oostende, 1943. Zicht op de snelbotenbunker in het Zeewezendok. Bemerk de vier S-boote afgemeerd in de bunker, veilig voor alle luchtaanvallen en beschietingen vanuit zee.

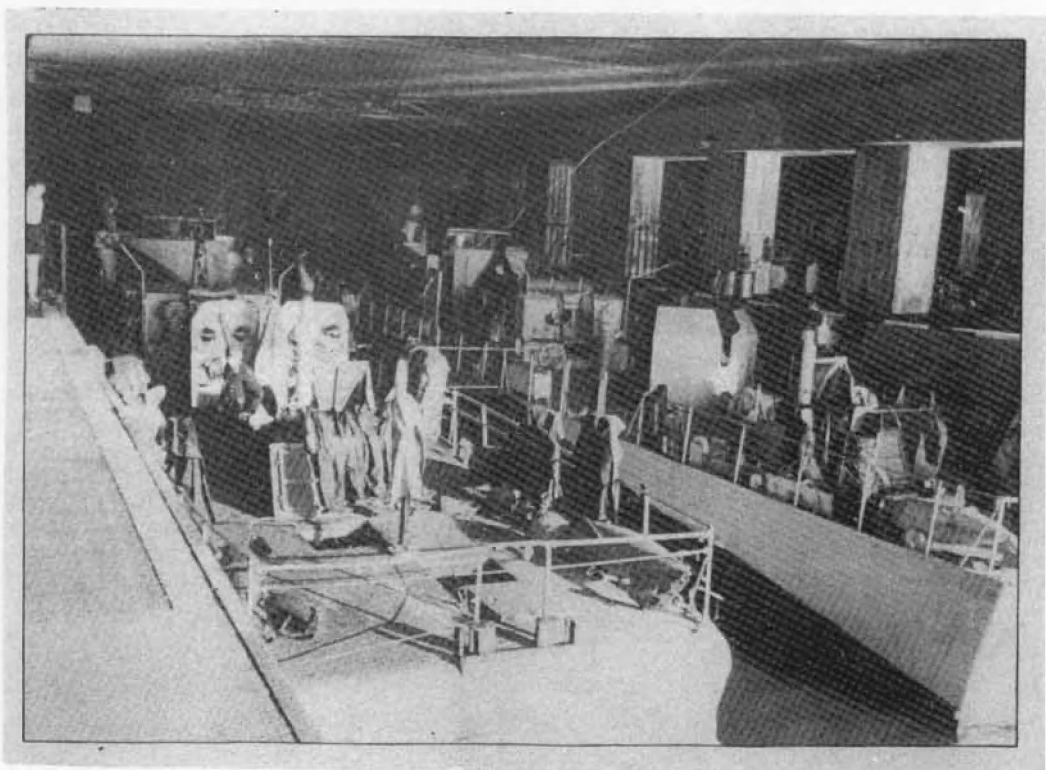
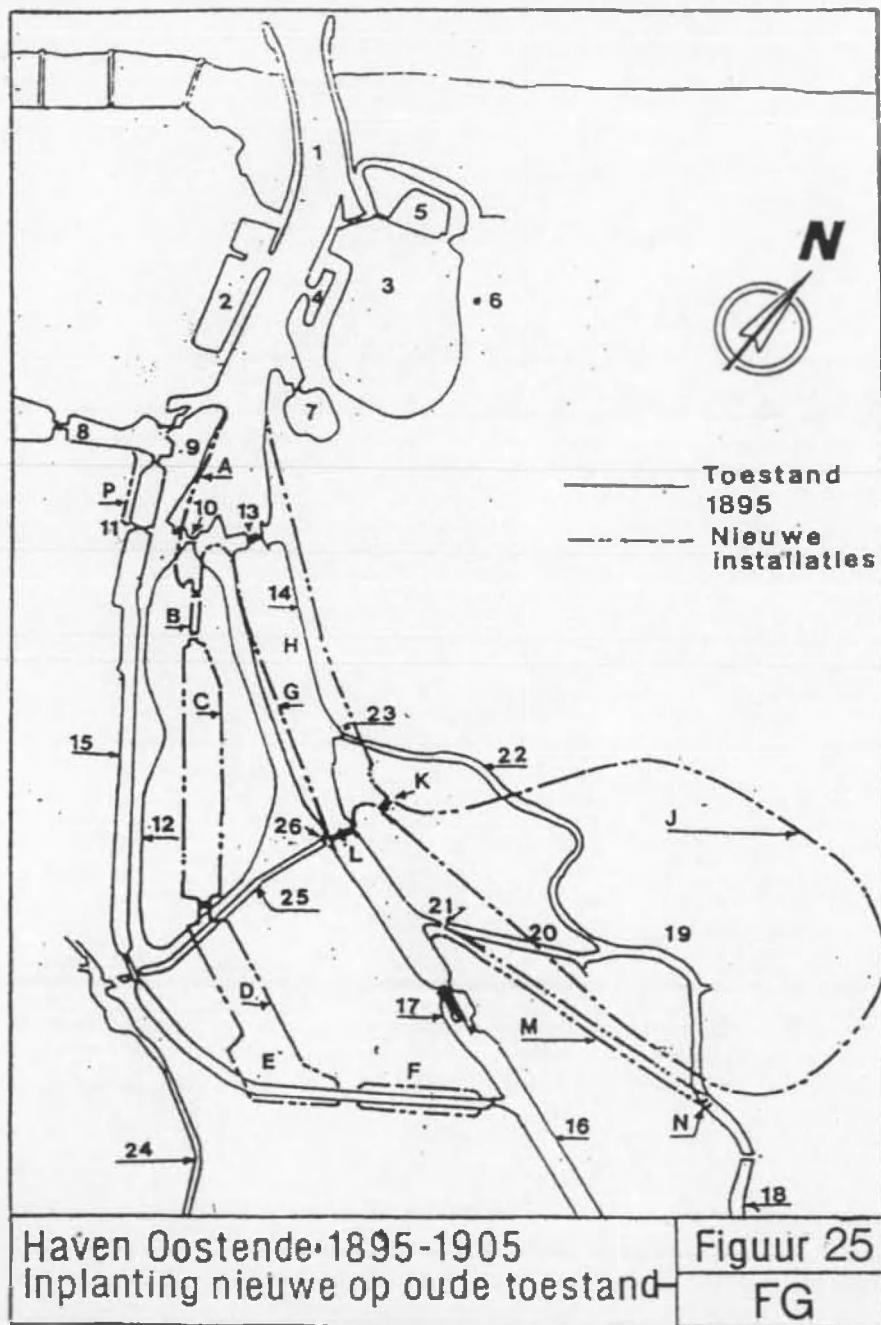

Fig. nr. 24. Haven Oostende, 1943. Binnenzicht van de snelbotenbunker in het Zeewezendok. Met een kijk op twee aangemeerde S-boote.

(wordt vervolgd)

oud

1. Havengeul.
2. Tijdok.
3. Leopold springsas.
4. Kuisbank.
5. Halve maan.
6. Vuurtoren.
7. Zeewezendok.
8. Handelsdokken.
9. Pakketbotenkaai.
10. Franse sluis.
11. Brugse poort.
12. Franse springkom.
13. Militaire sluis.
14. Achterhaven.
15. Verbindingskanaal.
16. Kanaal Oostende-Brugge.
17. Sassen van Slijkens.
18. Noordede.
19. Noordede.
20. Vingerling.
21. Vingerlingsluis.
22. Noordede.
23. Noordedesluis.
24. Gouweloze kreek.
25. Kamerlinckvaart.
26. Kamerlincksluis.

nieuw

- A. Nieuwe pakketbotenkaai.
- B. Nieuwe sluis stadsdokken.
- C. Vlotdok.
- D. Houtdok.
- E. Zwaardok.
- F. Doksluis.
- G. Diepwaterkaai.
- H. Voorhaven.
- J. Spuikom.
- K. Springsas.
- L. Voorhavenbrug.
- M. Nieuwe verbinding Noordede met de geul.
- N. Nieuw afwateringssas voor de Noordede.

**ANTONY-FOTO'S UIT DE VERZAMELING VAN DE KONINKLIJKE OOSTENDSE
HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE" (3e deel en slot)**

**NOG EEN ICONOGRAFISCHE GOUDMIJN VOOR HET OOSTENDE VAN HET
INTERBELLUM**

door Norbert HOSTYN

1932

90532-1

Groepsfoto van de betrokken personen bij de presentatie van het ontwerp memoriaal Aristide Doorme¹ aan de gevel van het Stadhuis op het Wapenplein.

Mooi architecturaal detail van de gelijkvloerse verdieping van het torengedeelte van het stadhuis.

AB (ondanks identieke nummering als voorgaande, toch andere foto)

AB (2 exemplaren; in 2 verschillende albums)

Zonder nummer (9 mei 1932)

Presentatie ontwerp memoriaal Aristide Doorme aan de gevel van het Stadhuis op het Wapenplein.

Interessante inkt in de Kerkstraat.

AB

190632-9

Braderie op het Wapenplein.

Op het voorplan o.a. Burgemeester Moreaux, Schepen Verhaeghe, Frans Devriendt² (zaakvoerder Internationale Bockhandel), Emile Smissaert (1900-1940).

BM

200632-(?)

Braderie in de Kapellestraat

Prominent in beeld : "A la Ville de Londres"³ (kledij, stoffen en merceriewaren) (Hoek Kapellestraat/Ooststraat); verder de aanpalende huizen aan "A la Ville de Londres", o.a. "CCC Caoutchouc".

IR

10832-2

Miss-verkiezing in het Kursaal.

Locatie : Concertzaal van het Kursaal.

BM

10832-3

Miss-verkiezing in het Kursaal

Missen en publiek luisterend naar een muzikaal intermezzo.

Gezicht vanop de orkesttribune.

IR

¹ BGO/5.859; het ontwerp berust nu in het Legermuseum; het monument werd uiteindelijk aangebracht aan de "Drie Gapers".

² BGO/2.492, 3.345

³ BGO/3.867

40832-1

Groepsfoto met (volgens de handgeschreven duiding op de verso) o.a. Edmund Templer (Consul van Groot-Brittannië), Schepen Verhaeghe, Hansen, Dewaelc, Firmin Cuypers.

In Hotel Osborne.

BM

40932-3

Inhuldiging Memoriaal Aristide Doorme aan de "Drie Gapers"

Toespraak burgemeester Moreaux.

Interessante inkijk in de Koninginnelaan (met de verdwenen huizenrij; laagste huisnummers aan de pare kant)

AB.

40932-4

Inhuldiging Memoriaal Aristide Doorme aan de "Drie Gapers"

Toespraak van de heer Halewyck.

AB.

40932-5

Inhuldiging Memoriaal Aristide Doorme aan de "Drie Gapers".

A.B.

1933

20833 (-?)

Foto uit de reeks van de ontmoeting Ensor-Einstein in De Haan

BBL

121133-2

Gouverneur Hendrik Baels⁴ ontvangen door Schepen Vroome bij het begin van zijn "Blijde Intrede" in Oostende.

Locatie : de stoep van het Bestuursgebouw van de haven.

BM

1934

290434-5

Groep Oudstrijders (?) in Marche-les-Dames (bij de plaats waar Koning Albert enkele maanden eerder verongelukt was).

BM

30734-25

Emile Bulcke en Gouverneur Hendrik Baels in het Kursaal.

AB

⁴ BGO/2.259

160834

In de Vismijn.

Vermeld in de bezitsinventaris van "De Plate" van 1977

1935

150835-6

Gezicht op het Kursaal en op Petit-Nice. Foto vanop een hoge verdieping van een hotel aan de westkant genomen. 15 augustus : traditioneel één van de topdagen van het zomerseizoen.

Los bewaard; buiten bergmap.

30935-1

30935-2

Toehoorders in Kursaal tijdens een radio-reportage n.a.v. overlijden Koningin Astrid (luidsprekers op de orkesttribune).

Het Kursaal stelde de deuren gratis open om de Oostendenaars toe te laten de rechtstreekse radioreportages n.a.v. de begrafenis van de Koningin te volgen.

BM

Nummer niet gekend.

Ensor in zijn kapmantel, poserend.

BBL

1936

130336-4

Groepsfoto tijdens een banket in het Thermae Palace hotel.

Vermeld in de bezitsinventaris van 1977.

20836-22

Fraternelle 3de en 23ste Linierregiment.

Plechtigheid. Twee kinderen met een sierkussen waarop een (?) Gulden Boek.

IR (samen in kader met fotos van Michaël)

20836-33

Fraternelle 3de en 23ste Linierregiment.

Plechtigheid. Een militair te paard overhandigt iets (of krijgt iets overhandigd)

IR (samen in kader met foto's van Michaël)

Zonder nummer (3 augustus 1936).

Manifestatie Dinah Bulcke in het Kursaal.

AB

220836-8

Concertzaal van het Kursaal tijdens een concert.

Foto genomen vanop de orkesttribune.

AB

1937

220637-9

Ensor aan zijn piano.

BBL

1938

60338-31

Carnavalsstoet. Praalwagen "duiker rijdend op zee kreeft" vóór het Stadhuis op het Wapenplein
BM

1939

260239-32

Carnavalsstoet. Groep "sterrenwichelaars" met "telescoop" in de Kapellestraat ter hoogte van het huis Maurice Melis, een tabakszaak en de Uniprix (huizenrij tussen Ooststraat en Paulusstraat, (gebombardeerd tijdens W.O.II).

BM

70639-1

Verhuis van het schilderij "Intrede van Christus" vanuit Ensors atelier voor een tentoonstelling in Parijs.

BBL

90739-22

90739-23

Dansende meisjes op een podium op de Albert I Promenade ter hoogte van het hotel Océan.

BM

111139-2

Herdenking Wapenstilstand op het Wapenplein

Achtergrond : Stadsbibliotheek en Hotel Central. Opmerkelijk : rond de kiosk zijn zandzakjes gestapeld.

BM

1940

80340 (-?)

Ensor aan zijn piano.

BBL

60440-1

Huwelijk van de "Markies en Markiezin"⁵ (Liebaert-Willems) in de OLV-kerk⁶ op het Hazegras.
Het paar vóór het binnengaan der kerk met omstaanders.

"De markies en markiezin" waren een stel prettig gestoorde excentriekelingen⁷.

BM

60440-2

Het paar tijdens de misviering. Blik op het interieur van de OLV kerk op het Hazegras.

BM

80240-2

Vijf mannen (zeelui?) op de kade van de dokken.

BM

1947

180547-1

Ensor poserend bij zijn nieuw Philips-radiotoestel.

BBL

180547-25

Ensor en Gustje Van Yper (zijn huisknecht) poserend bij "De intrede van Christus in Brussel".

BBL

150647-1

Braakliggend terrein op de Albert I Promenade (gronden van tijdens W.O.II verwoeste hotels)

Moderne afdruk op vezelplaat gekleefd

Vermeld in de bezitsinventaris van "De Plate" van 1977

1948

Zonder nummer (19 september 1948)

Hulde aan Charles Deturck, dirigent Stadsharmonie. Overhandigen van een portret geschilderd door Emile Bulcke.

AB

1949

Zonder nummer (9 juli 1949)

Muziekfestival 1949

Groepsfoto met Henri Smissaert, Emile Bulcke, Jan Piers, Mevr. Jan Piers en Commandant Couteau

AB

⁵ Over de "Markies en Markiezin" zie : O. VILAIN, Langs de Oostendse kateien, p. 106-108.

⁶ BGO/4.231

⁷ Een foto van het koppel vindt u in Van Alderweireldt, Het Oostende van toen, foto nr. 103.

Zonder nummer (9 juli 1949).
Muziekfestival 1949.
Zicht op de luisteraars in de zaal van de Schouwburg.
AB

Zonder nummer (9 juli 1949).
Muziekfestival 1949⁸.
Groepsfoto met Emile Devliegher (conservatoriumdirecteur), Adolf Van Glabbeke, Emile Bulcke, Mevrouw Van Glabbeke, Flor Alpaerts (toondichter), Marcel Poot (toondichter) en Gadeyne (musicus)
AB

Zonder nummer (15 augustus 1949).
Praagstoet "De Muziek door de eeuwen heen"⁹.
Emile Bulcke toont het ontwerp van een praalwagen.
AB

Zonder nummer (15 augustus 1949).
Praagstoet "De Muziek door de eeuwen heen".
Emile Bulcke, journalist Bonnel, Schepen Vroome, NN. Maertens, journalist Vandamme staande voor een praalwagen.
Locatie : oud spoorwegstation ("Albert-Hall").
AB

Zonder nummer (15 augustus 1949).
Praagstoet "De Muziek door de eeuwen heen".
Praagwagen "Polyfonische muziek".
AB

Zonder nummer (15 augustus 1949).
Praagstoet "De Muziek door de eeuwen heen".
Praagwagen "Muziek aan het hof van Maria-Theresia".
AB

Zonder nummer (15 augustus 1949).
Praagstoet "De Muziek door de eeuwen heen".
Praagwagen "Nocturne van Chopin".
Locatie : voor café "De Boulevard"/"Tramstatie" , Elisabethlaan.
AB

Zonder nummer (15 augustus 1949).
Praagstoet "De Muziek door de eeuwen heen".
Groep en praalwagen "Muziek aan het hof van Louis XIV".
Locatie : tijdens de opstelling ter hoogte van het kruispunt Elisabethlaan/Torhoutsesteenweg;
Zeldzaam zicht op een quasi volledig verdwenen huizenrij in de Elisabethlaan tussen Torhoutsesteenweg en Kroonlaan.
AB

Zonder nummer (15 augustus 1949).
Praagstoet "De Muziek door de eeuwen heen".

⁸ BGO/6.261

⁹ BGO/5.515; 6.261

Groep voert dans uit op Wapenplein.
Op de achtergrond de onbebouwde terreinen van het verdwenen Stadhuis.
AB

Zonder nummer (15 augustus 1949).
Praalstoet "De Muziek door de eeuwen heen".
Groep voert dans uit op het Wapenplein.
AB

Zonder nummer (15 augustus 1949).
Praalstoet "De Muziek door de eeuwen heen".
De personaliteitentribune op het Wapenplein met o.a. Jan Piers, Henri Smissaert, Adolf Van Glabbeke, Maurice Quaghebeur, Roger De Kinder, Emile Bulcke en burgemeester Henri Serruys.
AB

20949-20
Ensor en Gustje VanYper in Ensors woonkamer; opname in tegenlicht.
BBL

191149 (-?)
Ensor opgebaard in de H.Hartkliniek.
BBL

1953

Zonder nummer (1 februari 1953).
Overstroming.
Gezicht in de Aartshertoginnestraat vanaf het kruispunt met de Euph. Beernaertstraat. Het zicht is genomen richting Jozef II straat.
Zeldzaam beeld van een weinig gefotografeerde straat. De modernistische gevel van het O.L.V. College is te zien (arch. Dinnewet), ook de verdwenen herberg op de hoek met de Jozef II straat en de achterkant van het Dominikanenklooster.
Los bewaard; buiten bergmap.

41053-21
Braderie in de Kapellestraat.
Vlnr. Op voorgrond : onbekend, Schepen Jan Piers¹⁰, Schepen Van Caillie, Burgemeester Van Glabbeke, Gedeputeerde Henri Smissaert¹¹, uitbater Crèmerie Alphonse, De Ryckere (zaakvoerder Caddy Tailors)... Ze snoepen een ijsje voor de "Crèmerie Alphonse".
Huizen op de achtergrond : vlnr. A l'Innovation, Confiserie Van Sevenant, Crèmerie Alphonse.
(nu alles C & A).
BM

Zonder nummer (21 juni 1953)
"Eeuwfeeststoet van het Kursaal"¹²
Praalwagen met zeepaarden.

¹⁰ BGO/2.332

¹¹ BGO/2.324

¹² In het album is van deze Kursaalstoet ook een reeks foto's van Photo Luc ingekleefd, genomen op de Torhoutsesteenweg, ter hoogte van het gebouw van het "Rode Kruis".

Locatie : Visserskaai ter hoogte van Vissersplein met uitzicht op Visserskaai en/of vissersdok
AB

Zonder nummer (21 juni 1953).
"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".
De Oostendse reuzen.

Locatie : Visserskaai ter hoogte van Vissersplein met uitzicht op Visserskaai en/of vissersdok
AB

Zonder nummer (21 juni 1953).
"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".
De Oostendse reuzen.

Locatie : Visserskaai ter hoogte van Vissersplein met uitzicht op Visserskaai en/of vissersdok.
AB

Zonder nummer (21 juni 1953).
"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".

Praalwagen "Weldoeners van Oostende" en verder in beeld praalwagen "Maalboot Oostende-Dover".

Locatie : Visserskaai ter hoogte van Vissersplein met uitzicht op Visserskaai en/of vissersdok
AB

Zonder nummer (21 juni 1953).
"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".

Praalwagen "Oostende-Dover" gevolgd door Ibisjongetjes.

Locatie : Visserskaai ter hoogte van Vissersplein met uitzicht op Visserskaai en/of vissersdok.
AB

Zonder nummer (21 juni 1953).
"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".

Praalwagen "Thermaal water", gevolgd door de folkloregroep "Loze Visschertje".

Locatie : Visserskaai ter hoogte van Vissersplein met uitzicht op Visserskaai en/of vissersdok
AB

Zonder nummer (21 juni 1953).
"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".

Praalwagen ter ere van de garnaal.

Locatie : Visserskaai ter hoogte van Vissersplein met uitzicht op Visserskaai en/of vissersdok.
AB

Zonder nummer (21 juni 1953).
"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".

Praalwagen "aquarium".

Locatie : Visserskaai ter hoogte van Vissersplein met uitzicht op Visserskaai en/of vissersdok.
AB

Zonder nummer (21 juni 1953).
"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".

Praalwagen "walvis".

Locatie : Visserskaai ter hoogte van Vissersplein met uitzicht op Visserskaai en/of vissersdok.
AB

Zonder nummer (21 juni 1953).

"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".

Praalwagen "ter ere van de haring".

Locatie : Visserskaai ter hoogte van Vissersplein met uitzicht op Visserskaai en/of vissersdok.

AB

Zonder nummer (21 juni 1953).

"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".

Slotgroep.

Locatie : Visserskaai ter hoogte van Vissersplein met uitzicht op Visserskaai en/of vissersdok.

AB

Zonder nummer (21 juni 1953).

"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".

Praalwagens eerste, tweede, derde en vierde Kursaal.

Locatie : Visserskaai ter hoogte van Vissersplein met uitzicht op Visserskaai en/of vissersdok.

AB

Zonder nummer (21 juni 1953).

"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".

Praalwagen tweede Kursaal.

Locatie : Monacoplein, gezien vanuit de Leopold II-laan.

AB

Zonder nummer (21 juni 1953)

"Eeuwfeeststoet van het Kursaal".

Praalwagen derde Kursaal (de maquette op de wagen is de maquette die nog steeds getoond wordt in het Oostends Historisch Museum De Plate").

Locatie : Monacoplein, gezien vanuit de Leopold II-laan.

AB

1954

Zonder nummer (1954).

Groepsfoto Kon. Stadsharmonie¹³.

Locatie : trappen voor het Gerechtshof, Canadaplein (toen in gebruik als Stadhuis).

Muzikanten in hun carnavalskostuum "Pierrots".

Opdruk : Koninklijke Stadsharmonie Oostende 1904-1954.

IR

Zonder nummer (1954).

Groepsfoto Kon. Stadsharmonie¹⁴.

Locatie : trappen vóór het Gerechtshof, Canadaplein (toen in gebruik als Stadhuis).

Muzikanten in hun "normale" uniform en bestuurcomité.

Opdruk : Koninklijke Stadsharmonie Oostende 1904-1954.

IR

¹³ BGO/5.522, 5.530

¹⁴ BGO/5.522, 5.530

1956

290456-3

Groepsfoto van het in dienst zijnde personeel van de S.E.O.¹⁵

Op de trappen vóór het Thermae Palace.

BM

GEEN NUMMER (30 juni 1956).

Manifestatie "Burgemeestersportretten van Emile Bulcke" in het Kursaal.

Toespraak van Burgemeester A. Van Glabbeke; ook zicht op de aanwezigen.

Locatie : Erehall, Kursaal.

AB

GEEN NUMMER (30 juni 1956).

Manifestatie "Burgemeesterportretten van Emile Bulcke" in het Kursaal.

Toespraak van Emile Bulcke.

Locatie : Erehall, Kursaal.

AB

GEEN NUMMER (30 juni 1956).

Manifestatie "Burgemeestersportretten van Emile Bulcke" in het Kursaal.

Zicht op de reeks portretten en de sculptuur "De Wind".

Locatie : Erehall, Kursaal.

AB

GEEN NUMMER (30 juni 1956).

Manifestatie "Burgemeesterportretten van Emile Bulcke" in het Kursaal.

Emile Bulcke bij de reeks portretten en de sculptuur "De Wind".

Locatie : Erehall, Kursaal.

AB

Zonder nummer (30 juni 1956)

Manifestatie "Burgemeestersportretten van Emile Bulcke" in het Kursaal.

Zicht op de reeks portretten en de sculptuur "De Wind".

Locatie : Erehall, Kursaal.

AB

Zonder nummer (30 juni 1956).

Manifestatie "Burgemeestersportretten van Emile Bulcke" in het Kursaal.

Emile Bulcke bij de reeks portretten en de sculptuur "De Wind".

Locatie : Erehall, Kursaal.

AB

1961

Zonder nummer (april 1961).

¹⁵ BGO/0.240, 0.267, 0.278, 2.496, 2498-2.507

Emile Bulcke bij zijn affiche "Carnaval 1901 Ostende" tijdens de tentoonstelling "Affiche 1900" in het Kursaal (reproductie in het tijdschrift Ostend Flash, ingekleefd in album).
AB

JAAR NIET GEKEND

Zonder nummer.

Groepsfoto filantropische folkloregroep "De Lustige Zigomars" voor het Kursaal.

Mooie architecturale details van het Kursaal zichtbaar.

Los bewaard; buiten bergmap.

Zonder nummer

Emile Bulcke vóór zijn woonhuis in de Leon Spilliaertstraat (gezien vanuit het Leopoldpark).

AB

VRAAG

Wie was Louis HELL of HELS?

In het luxueuze tijdschrift "Ostende Illustré, organe de la Reine des Plages et du Littoral" dat tussen 1905 en 1912 uitgegeven werd komen er geregeld kleine, maar mooie tekeningetjes in voor. Waarschijnlijk waren het pentekeningen.

Alle illustraties van die aard gingen over de kust, de baden, de haven, schepen en mondaine sport.

Al die kleine illustraties droegen steeds de handtekening Louis HELL. Mogelijk is dat de tweede L als een S moet aanzien worden. Wij menen persoonlijk dat het HELS is.

Was het de naam van de kunstenaar of was het een pseudoniem?

Het gaat over een tijdschrift van honderd jaar terug, maar toch zouden we met dank iets meer willen vernemen over die persoon.

Omer VILAIN

PUBLICATIE

Ons lid en medewerker, Rudolf WEISE, schreef een historisch werkje over "De bombardementen op de elektriciteitscentrale van Sas-Slijkens, Bredene tijdens W.O. II." "Circus 164". 78 blz. A4-formaat en ingebonden.

Naast getuigenissen van slachtoffers en vliegtuigbemanningen bevat het werk ook unieke oorlogsfoto's en documenten van LB, RAF, RCAF, enz...

De oplage is beperkt en het werkje wordt verkocht aan de prijs van € 20. Het is niet in de handel verkrijgbaar, dus even een telefoontje naar 059/322701.

door Roger JANSOONE

24. WEDEROPBOUW DER VERWOESTE GEWESTEN

Wanneer Keizer Wilhelm II op 9 november 1918 naar Nederland vluchtte, vroeg hem zijn vleugeladjutant waarom hij niet, aan het hoofd van zijn troepen, de heldendood was ingegaan ? Hij gaf hierop als antwoord : "De tijd van het heroïsch gebaar is voorbij...".

Die tijd was nu inderdaad voorbij. In plaats van dood en vernieling te zaaien, zou er nu moeten gewerkt worden aan de wederopbouw.

Op dinsdag 22 oktober 1918 ontving het Stadsbestuur het bezoek van de Ministers Carton de Wiart en Berryer, vergezeld van Volksvertegenwoordiger Maes. Deze laatste was officieel aangesteld als Chef van de bevoorrading in het pas herwonnen gebied in West-Vlaanderen. Onmiddellijk begon hij besprekingen met het "Comiteit voor Hulp en Voeding". Dit was dringend nodig omdat gebleken was, vooral uit de vrije pers ("La Nation Belge" en "Het Vaderland"), dat men in onbezet België en in Le Havre bijzonder slecht was ingelicht over de werkelijke toestand in wat men nu zou gaan noemen "de verwoeste gewesten". Weliswaar werd Oostende niet gerekend bij deze gewesten (Oostende was ten slotte al bij al geen maanlandschap geworden) maar de toestand in de stad was in ieder geval ver van benijdenswaardig : alom verwoestingen, een ontredde infrastructuur, het bedrijfsleven verlamd, de havengeul versperd, en vooral (met de winter vóór de deur) een zeer wankelende bevoorrading.

Hoe rampzalig de toestand geworden was, kan men misschien nog best merken via de registers van de Burgerlijke Stand en de boekhouding van de Stadsfinanciën.

Oostende had op 31 december 1913 43.833 inwoners, en op 31 december 1917 42.529 inwoners. Het verschil lijkt niet zo groot te zijn. Niettemin mag het aantal inwoners dat in 1914 is gevlucht naar het buitenland, geraamd worden op ruim 20.000, hetzij bijna de helft van de bevolking ! Maar dat werd dan weer grotendeels gecompenseerd door de uit de frontstreek ingeweken bevolking. In sociologisch opzicht is dit een merkwaardig gegeven. Wanneer in deze studie herhaaldelijk gesproken wordt over "de Oostendenaars", moet de lezer wel voor ogen houden dat het hier ging om een zeer heterogeen samengestelde bevolking, totaal anders dan de typische stadsbevolking van vóór 1914.

Het spreekt vanzelf dat de inwijkelingen na de bevrijding zo spoedig mogelijk wilden terugkeren naar hun dorp of hoeve, maar in veel gevallen was dat niet binnen afzienbare tijd mogelijk omdat in de "verwoeste gewesten" nergens nog enig onderdak te vinden was, en zeker niet om de winter door te brengen. Anderzijds kwamen de Oostendse vluchtelingen van 1914 in 1918 en 1919 vrij spoedig terug naar hun stad ... om ook daar vaak een totaal vernielde woning aan te treffen. Of met andere woorden : bovenop al de andere problemen, kwam er ook nog een enorm probleem van fatsoenlijke huisvesting !

En in november 1918 werd het een vroege winter, met veel sneeuwval en vorst. De verzwakte bevolking werd ook een gemakkelijke prooi voor de "Spaanse griep" die nog zou voortwoeden tot in het voorjaar van 1919. Terwijl de oorlog als dusdanig ongeveer 10 miljoen slachtoffers maakte, kan de dodentol van deze pandemie wereldwijd (China inbegrepen) op ruim 80 miljoen geraamd worden ! In Oostende waar men goed vertrouwd was met epidemieën (vooral cholera en tyfus), zou

– naar het schijnt – een oude volksremedie in heel wat gezinnen de “Spaanse griep” hebben tot staan gebracht, met name het gebruik van het opspelden van kamferblokjes, gewikkeld in flanel en met een veiligheidsspeld op borsthoogte vastgemaakt aan het onderhemd. Ook pruimtabak zou doeltreffend geweest zijn;

Met kille cijfers geeft de Burgerlijke Stand een soms onthutsend relaas over de werkelijke gang van zaken tijdens de bezetting. Daar waar er in Oostende in 1913 1235 geboorten werden genoteerd (en dat was reeds een gevoelige achteruitgang t.o.v. voorgaande jaren), waren er in 1918 nog slechts 317, hetzij een vermindering met –74,4%! Pikant detail: het aantal “onwettige geboorten” was in 1918 (81) niet beduidend veel lager dan in 1913 (131); hieronder waren wel een aantal kinderen waarvan de natuurlijke vader van Duitse nationaliteit moet geweest zijn.

Anderzijds steeg het aantal sterfgevallen van 708 in 1913 naar 796 in 1918 (met weliswaar een piek van 959 in 1917). Deze relatief geringe stijging (spijts het aantal extra-sterfgevallen door bombardementen en beschietingen) wijst erop dat, ondanks de vaak precaire voedselvoorziening, de volksgezondheid blijkbaar een nog vrij gunstig verloop kende. Indien er dus geen opmerkelijke stijging was van het aantal sterfgevallen, en zelfs niet van de kindersterfte, dan mag dit ongetwijfeld toegeschreven worden aan de werking van het “Comiteit voor Hulp en Voeding” en van zijn diverse suborganen.

In oorlogstijd stapt men niet zo vlug in het huwelijksbootje, en tijdens deze bezetting was dit andermaal het geval: van 365 huwelijken in 1913, was er een terugval naar nog slechts 69 in 1917 (1918, met 90 huwelijken, is niet representatief omdat onmiddellijk na de bevrijding plots heel wat meer animo bleek te ontstaan!). Van echtscheidingen (8 in 1913) was er gedurende de bezetting volstrekt geen sprake. Wellicht hadden de mensen andere zorgen om het hoofd...

Een kijkje in de gemeentelijke financiën geeft insgelijks belangrijke aanwijzingen. In oorlogstijd is er een enorm gebrek aan evenwicht tussen “input” en “output”: enerzijds vallen heel wat inkomsten weg (minder opbrengst van gemeentebelasting en taksen, minder of geen toelagen van de Staat) en anderzijds zijn er meer uitgaven dan in normale tijden.

Op de gewone begroting van de Stad Oostende zien wij voor 1913 qua ontvangsten een totaal ad 4.674.184 frank, dat in 1915 zou terugvallen naar 2.822.250 frank (dus nog wat meer dan de helft). Na deze inzinking konden de ontvangsten in 1917 terug opgekrikt worden naar 3.447.494 frank, ongetwijfeld een buitengewone prestatie in die benarde oorlogstijd!

Anderzijds zijn op de gewone begroting de uitgaven opgeklommen van 4.407.602 frank in 1913 naar 4.921.083 frank in 1918, en dit – zoals hoger aangestipt – tegenover fel geslonken inkomsten.

De buitengewone begroting tijdens die oorlogsjaren is nog een heel ander verhaal. Er was vooreerst een fenomenale stijging van 6.839.910 frank in 1914 naar 19.633.141 frank in 1915, hetzij een verdrievoudiging in slechts één jaar! In 1916 kon dit teruggeschroefd worden naar 14.721.547 frank, met de daaropvolgende jaren een geleidelijke stijging naar 15.932.233 frank in 1917 en naar 16.139.689 frank in 1918. Die uitgavenexplosie is vrijwel volledig toe te schrijven aan het subsidiëren van het “Comiteit voor Hulp en Voeding”, de “Vereenigde Hofbouwers”, de TBC-bestrijding, hospitalen en lazaretten, opeisingen, herstellen van schade, enz. Tijdens de bezetting bedroeg het totaal der specifieke oorlogsuitgaven (incl. opeisingen) 20.053.000 frank, waarvan achteraf 8.053.000 frank werd terugbetaald door de Belgische Staat. Daarbij komt dan wel nog een bedrag van ruim 18 miljoen frank voor beschadiging van stadsgebouwen en roof van geld en goederen van de Stad.

Het hoeft aldus geen betoog dat de Stad Oostende na de bevrijding in 1918 financieel in geen al te beste papieren zat ! Des te meer daar de financiering van de buitengewone begroting tijdens de bezetting niet is gebeurd via leningen (vrijwel onmogelijk voor een stad die afgesperd zit in een oorlogszone) maar via de uitgifte van "kasbons", waarvan de eerste uitgifte terugbetaalbaar was op 15 maart 1915 ... en al de daaropvolgende "drie maanden na de vrede". Al met al heeft de Stad toch in totaal een som van 15.798.069 frank weten te verzamelen via de uitgifte van "kasbons".

En, meer in het algemeen, hoe was het met ons dierbaar vaderland gesteld, na al die ellende en vernieling ? De balans was bijzonder tragisch: 80.000 ha "maanlandschap", ruim 100.000 vernielde of beschadigde woningen en eveneens verwoest: 136 gemeentehuizen, 237 kerken en 392 scholen, en ten slotte ook nog zo wat 3.000 km zwaar beschadigde wegen. Tevens was de Belgische industrie grotendeels ontmanteld en/of vernield, zodat het terug op peil brengen van de vooroorlogse productiecapaciteit zeker een werk van lange adem zou worden. De vraag was ook "Wie zal dat betalen ?". Het antwoord daarop leek aanvankelijk zeer eenvoudig te zijn: "De Duitsers, natuurlijk !". De nabije toekomst zou echter uitwijzen dat men een kei het vel niet kan afstropen ...

Wat reeds op korte termijn nog erger was – maar dat kon men toen nog niet zo vlug inzien – was het feit dat België (voordien een toonaangevende industriële mogendheid) intussen niet meer deelgenomen had aan de technologische vooruitgang en vernieuwing, die in oorlogstijd steeds in een stroomversnelling terechtkomt. De huidige problematiek van het gebrek aan eigen industriële verankering vindt hier ongetwijfeld zijn oorsprong. Geen enkele Duitse "Wiedergutmachung" zou dit nog ooit kunnen compenseren !

Een verwoest en geruïneerd land kan ook moeilijk een snel inhaalmanoeuvre uithalen. De Belgische banken hadden vóór 1914 zeer veel geld belegd in het buitenland, vooral dan in Centraal- en Oost-Europa. Alleen al in Rusland was dit opgelopen tot 2,5 miljard goudfrank, een kolossaal bedrag waarnaar men na de Sovjet-revolutie uiteraard kon naar fluiten. Het totaal aldus ondergaan verlies kan geraamd worden op 10 miljard goudfrank, hetzij ruim 20 % van het nationaal vermogen.

In dergelijke omstandigheden en voorwaarden de nationale wederopbouw op gang brengen was dan ook geen sinecure, des te meer daar de uit Le Havre teruggekeerde regering geen plannen had voorbereid om enigszins opgewassen te zijn tegenover deze gigantische uitdaging, deels uit onwetendheid omtrent de ware toedracht in bezet België. Er werd nogal naïef gerekend op Duitse herstelbetalingen, en men was al even naïef wanneer men dacht dat de inflatie een tijdelijk en voorbijgaand oorlogsfenomeen was. Een zeer snel stijgende overheidsschuld was uiteindelijk de enige zekerheid die de regering nog overbleef ...

Aldus bleef deze rampzalige financiële toestand nog tot in 1926 een enorme handicap voor de wederopbouw en het industrieel en economisch herstel. Vooral de kleine man was hiervan het slachtoffer. De koopkracht bedroeg in 1918 nog slechts één vierde van die in 1914 ! En dan enkel nog voor hen die werk hadden, want voor de talloze werklozen was er helemaal niets, tenzij liefdadigheid en openbare onderstand. De wapenstilstand en het einde van de oorlog hadden de mensen uiteraard in een vreugdevolle roes gebracht, vol hooggespannen verwachtingen. De algemene ontgoocheling was dan ook des te groter, en in zekere zin was in bevrijd België 1919 nog veel meer een zwart jaar dan het al zo triestige laatste oorlogsjaar. De volkswoede ontketende zich in een stakingsgolf zonder voorgaande: in 1919 waren er 366 stakingen, waaraan in totaal 158.000 arbeiders deelnamen, en in 1920 waren er al 506 stakingen en 289.000 stakers ! Het ging uiteraard vooral om looneisen, maar ook om het invoeren van de achturedag en om officiële erkenning van de vakbonden.

THE RATIONS. F.E. 12.

1. The position of the Food supply is such that the UTMOST ECONOMY IN THE USE OF ALL KINDS OF FOOD must be observed by all classes and by all persons.

2. In particular it is necessary that the utmost economy should be practised in the use of the staple foods: bread, flour and other cereals; meat; butter, margarine and lard; and sugar.

3. The weekly ration of these staple foods, which are stated in the following table for different classes of people according to their sex and occupation, should on no account be exceeded.

4. Children should receive their proportionate ration of these foods.

These individual rations differ so greatly that no definite ration is laid down for them.

ADULT RATIONS PER HEAD PER WEEK.

Class	Bread	Other cereals	Meat	Butter, Margarine, Lard, Oil, and Fat	Sugar
MEN	lb. oz.	oz.	lb. oz.	oz.	lb.
1. Men on very heavy industrial work or on agricultural work.	8 6				
2. Men on ordinary industrial or other manual work.	7 0				
3. Men unemployed or on sedentary work.	4 8				
WOMEN		12	8 6	4 6	2
4. Women on heavy industrial work or on agricultural work.	3 0				
5. Women on ordinary industrial work or in domestic service.	4 0				
6. Women unemployed or on sedentary work.	2 8				

W. & A. 121-121/121-121/121

- 121/121

"The Rations" - British rationcard 1917

"Emprunt de la libération" (november 1918)

35514

Beaufortstr. 9

Friedrich Stadt Kiel.

Sorgfältig aufbewahren.

A

Lebensmittelkartenheft

Name: *H. Rink* Wohnung: *Schillerstr. 1/101*

Inhalt:

1. 3 Bezugskarten für Brot Nr. 49-60..	für die Zeit vom	
2. Bezugskarte für Mehl		
3. Zucker		
4. Mehl		
5. Mühlenfabrikate nsm.		
6. Butter und Speisefett		
7. Kartoffeln		
8. Warenaufkarte		

14. August bis 3. Oktober 1919.

35514

"Lebensmittelkartenheft" - Dutch rationcard 1919

De algemene verbittering werd er niet beter op toen bepaalde maatregelen van de regering, ofschoon zeer goed bedoeld, gewoon illusies bleken te zijn omdat ze uitgingen van een manifeste onwetendheid en van een optimisme dat op niets gefundeerd was. Zo werd op 10 mei 1919 een wet uitgevaardigd tot vergoeding van oorlogsschade. Dit leverde het onvoorstelbaar record op van 1.379.000 aanvragen tot vergoeding van materiële schade evenals 323.000 aanvragen tot vergoeding van niet-materiële schade. Dit liep op tot een gigantisch bedrag van ruim 15 miljard frank !

Wat nog duurder uitviel was een lofwaardige poging om de omloop van bankbiljetten te saneren. Naast de bankbiljetten van de Nationale Bank was er immers tijdens de bezetting een belangrijke emissie geweest van biljetten van de Société Générale. Bovendien was er ook een zeer grote hoeveelheid Reichsmark in omloop gebracht, en dit tegen een verplichte koers van 1,25 frank voor een Reichsmark. Maar eigenlijk wist niemand, zelfs niet bij benadering, hoeveel Reichsmark er in België in omloop was. Toch werd beslist de koers naar rato van 1,25 frank in stand te houden. De desbetreffende omwisselingsoperatie alleen al kostte de Schatkist niet minder dan 6 miljard frank, en dit mede door frauduleuze invoer "in extremis" van Duitse marken.

Bovendien was er dan ook nog – tot ver in het voorjaar van 1919 – de verschrikking van de "Spaanse griep", ontstaan in de lente van 1918 en vermoedelijk afkomstig uit China. Deze griep was van het type H1N1 (maar dat heeft men slechts in 1997 wetenschappelijk kunnen vastleggen op basis van weefselstalen uit 1918, al die tijd opgeborgen in het archief van de medische dienst van het Amerikaans leger). Ongeveer driemaal per eeuw duikt een nieuw subtype van griep op (zoals vrij onlangs nog in 1997 de "kippengriep" H5N1 in Hongkong). De Spaanse griep werd – grotendeels wegens specifieke oorlogsomstandigheden – een wereldwijde pandemie met ruim 80 miljoen slachtoffers. Bijna geen enkel gezin bleef gespaard van dit dodelijk virus, en dit griezelverhaal bleef nog lang nawerken in de herinnering en in het collectief onderbewustzijn. Tijdens de oorlog werd de ware aard en omvang van deze gesel zorgvuldig geheim gehouden (vooral dan wat betreft de militairen), maar na de oorlog hoefde dit niet meer en begon iedereen pas dan ten volle te beseffen wat er aan de hand was. Pas in 1933, met de uitvinding van de elektronenmicroscop, zou men voor het eerst een virus kunnen waarnemen. Maar de artsen in die tijd stonden gewoon machteloos en velen bezweken zelf aan de genadeloze ziekte. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat over deze pandemie nauwelijks enige vakliteratuur bestaat. Iedereen wou die gruwel zo vlug mogelijk vergeten ...

En wat dan met Oostende ?

Oostende was één van de meest geteisterde steden van het land. De grootste troef van weleer, nl. het toerisme, zou kennelijk niet zo vlug weer op gang komen, niet alleen door vernieling en teloorgang van de infrastructuur maar tevens omdat ook voor de burgerij vakantie zeker geen prioriteit was, onmiddellijk na deze vreselijke oorlog. Met de andere troef, met name de zeevisserij, was het gelukkig anders gesteld. Wij zullen hierop nader ingaan in het hiernavolgend hoofdstuk.

(wordt vervolgd)

ILLUSTRATIES :

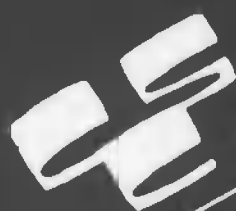
- "The Rations" – Britse rantsoenkaart 1917
- "Lebensmittelkartenheft" – Duitse rantsoenkaart 1919
- affiche voor "Emprunt de la libération", november 1918

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2005

- Elke zaterdag
- Van 26 december 2004 t/m 09 januari 2005 (gesloten 28 december 2004, 01 en 04 januari)
- Van 05 februari t/m 13 februari (gesloten 08 februari)
- Van 26 maart t/m 10 april (gesloten 29 maart en 05 april)
- Van 05 mei t/m 08 mei
- Van 15 juni t/m 15 september (gesloten elke dinsdag)
- Van 29 oktober t/m 06 november (gesloten 01 november)
- Van 24 december t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006)

Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

**COCK
CAMERA
SERVICE**

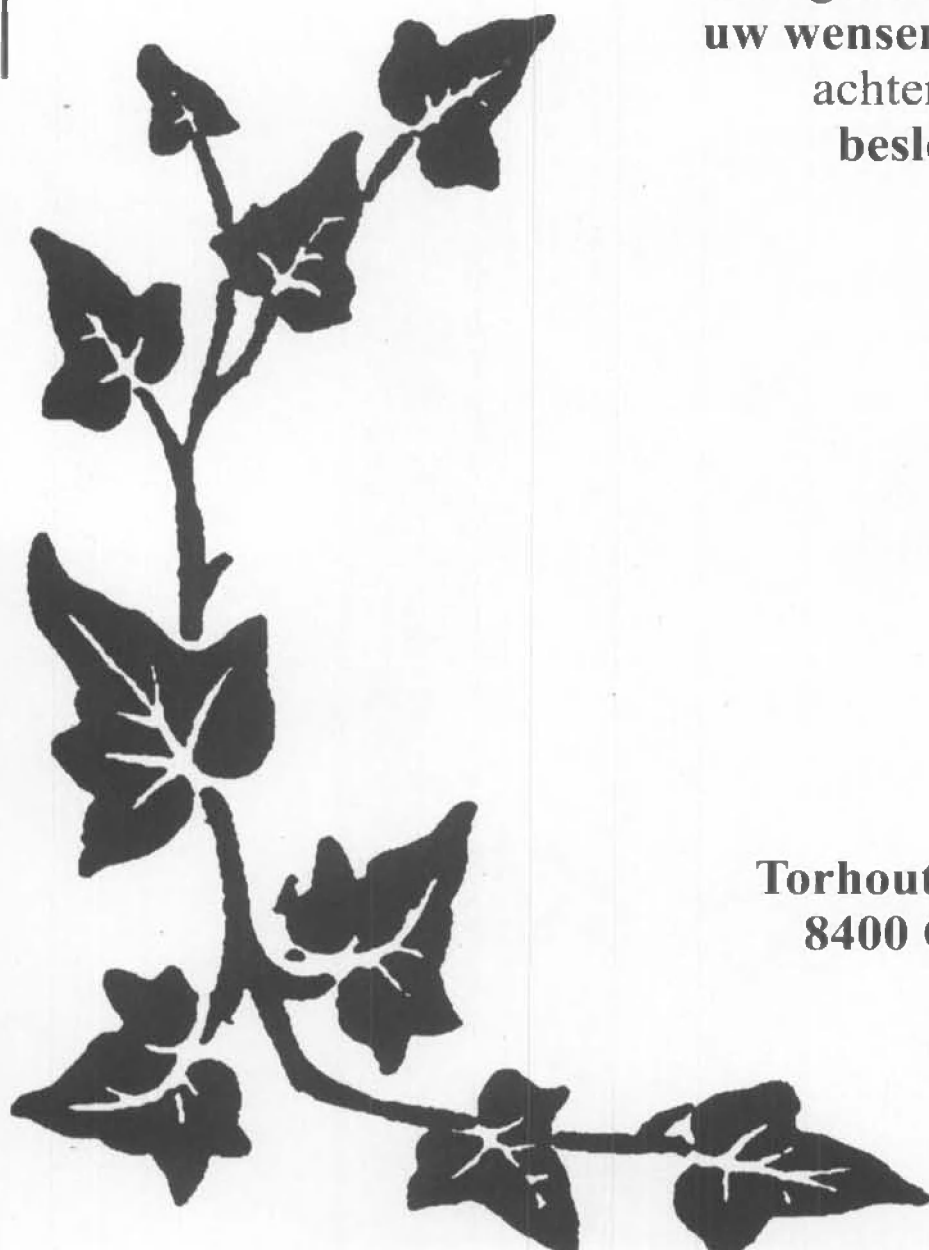
Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het uitvaartkontra^kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53